

هیزی خویندنه وهی روو

دهزگای چاپ و بلاوکردنه‌وهی

زنجیره‌ی روشنبیری

*

خاوه‌نی نیمتیاز: شهوکه‌ت شیخ یه‌زدین

سهرنووسیار: به‌دران شه‌همه‌د هه‌یب

***

ناوونیشان:

دهزگای چاپ و بلاوکردنه‌وهی ئاراس، شه‌قامی گولان، هه‌ولتیر

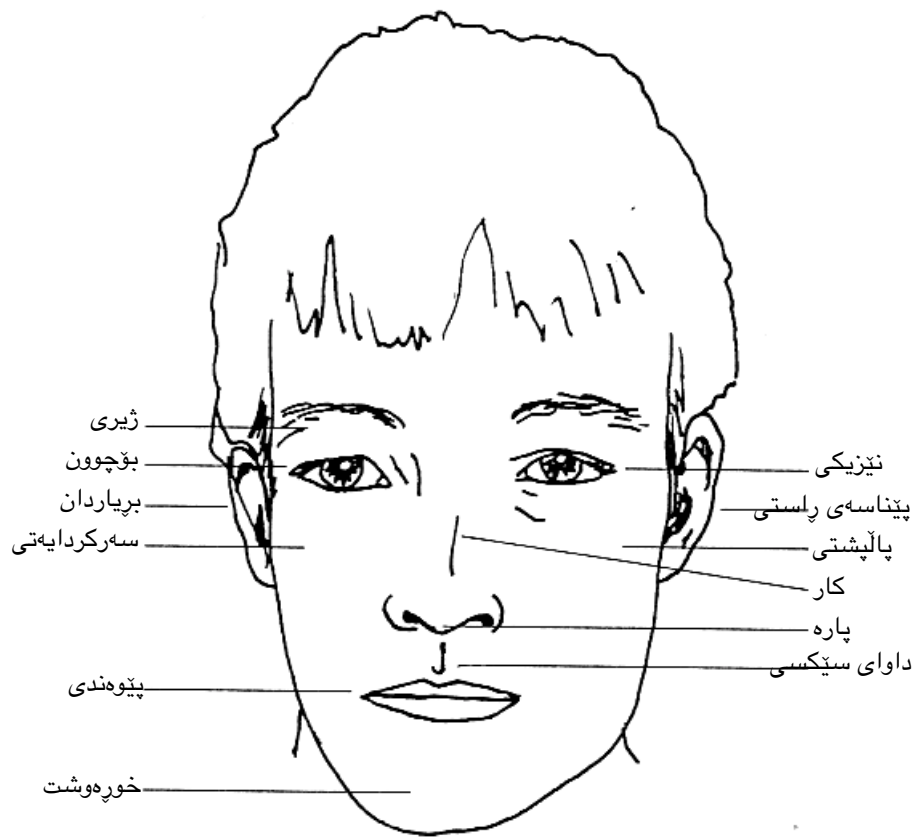
رۆز رۆزتری

هیزی خۆیندنه وهی روو

وهرگیرانی:

لهیلاحه مید محهمه د

ناوی کتیب: هیزی خویندنه وهی روو
نووسینی: رۆز رۆزتری
وهرگیرانی له ئینگلیزییه وه: له یلاحه مید محهمه
بلاوکراوهی ئاراس- ژماره: ۸۴۸
هه له گری: بۆکان نووری + فهرهاد ئه کبه ری
دهر هینانی هونه ری ناوه وه: ئاراس ئه کرهم
به رگ: مریه م موته قییان
چاپی یه که م، هه ولیر ۲۰۰۹
له به رپوه به رایه تی گشتی کتیبخانه گشتیه کان له هه ولیر ژماره ۱۰ ی سالی ۲۰۰۹ ی
دراوه تی

نهینیه کانی خویندنه وهی روو له چاوپیشخشانیکدا

وہسفی خویندنهوہی ږوو

وا پښی دهچښی دهمیکه ئیوه یهکتر دهناسن... بهلام ئەمه ماقوول نییه، لهبهرئوهی ئیسته یهکترتان بینیه. لهگه‌ل ئه‌وش ئه‌و نه‌ک ته‌نیا وهسفی هیماکانی رووی توی کردوه، بگره به‌باشترین شیوه وهسفی توی کردوه. "واشتنۆن پۆست"

ئهو بۆ ئه‌وهی هه‌له‌ نه‌کا، ده‌سه‌بجی ڤرسیار نا‌کا. چاوه‌ږی ده‌کا و دنیایه له‌وهی لانی که‌م تا ڤادهیه‌ک له‌ ئامانجه‌که‌ نزیکه. ئه‌و کاته‌ش که‌ داوای ږوونکردنه‌وه ده‌کا، داواکردنه‌که به‌هه‌ستیکی زانینخوازی ته‌واوه‌وه ده‌بی هه‌روه‌ک چۆن که‌سیک سه‌ری خۆی له‌ په‌نجه‌ریه‌کی باران لیداودا ده‌ردینی تا به‌ڤاده‌ی به‌هیزی زریانیک بزانی. "واشتنۆن تایمز"

"چۆن ئینگلری پارێزگار و تیری مه‌کین"ی سه‌رۆکی شاره‌وانی "ئيجگار به‌گومان بوون..."، به‌لام "هه‌ردووکیان رایان گه‌یاند خویندنه‌وه‌کانی رۆزتریان له‌ ڤاده‌به‌ده‌ر پښی راسته‌قینه‌ بووه. "کۆواری له‌نسینگ ستیت"

ڤیاریم دا وینه‌یه‌کی خۆمی بۆ بنی‌رم له‌گه‌ل ئاگه‌دارییه‌ک که‌وا هاوسه‌ره‌که‌م بۆ بی هه‌له‌بوونی لیکدانه‌وه‌که‌ی ئه‌و، چاوه‌ږاپۆرته‌که‌یدا ده‌خشیته‌وه. تاکه‌ وه‌لامی هاوسه‌رم ئه‌وه‌ بوو: "ئهو به‌ڤه‌که‌تی ته‌کاندوه". "کاسۆلیک ستاندارد"

له‌ سه‌رانسه‌ری ئەمه‌ریکا‌دا، بۆ خه‌لکی سه‌لت، خویندنه‌وه‌ی ږوو زۆر له‌ هاوژوانی ئینته‌رنیتی پشت ڤیبه‌ستراوتره. رۆز رۆزتری شاره‌زایه‌ به‌ناوبانگه‌که‌یه و له‌سه‌ر سیسته‌می ږووخویندنه‌وه‌ی چینی دیرین، سیسته‌می خۆی په‌ره‌ پښی داوه. "دیلی مییل - شانشینی یه‌کگرتوو"

هه‌روه‌ک رۆز رۆزتری ده‌لی: "ڤاست و دروستی ئه‌و شته‌ی ئیمه‌ له‌ ږووماندا و هه‌ر ږووێکدا به‌شیوه‌ جیاکه‌ره‌وه‌که‌ی خۆی ده‌ری ده‌خات، یه‌جگار دلگیره". ستایل - هۆنگ کۆنگ

چۆنیه‌تی ڤیوه‌ندیکردنمان هاوشیوه‌ی ناوه‌ږۆکه‌که‌ی گرینگه. ئیمه‌ ده‌بی ئه‌و شته‌ی

دەيلىيىن بەپپى چۆنىھتەيى ۋەرگرتنى لەلايەن گويگرەۋە، بگونجىيىن. نھيىيەكانى خويندەنەۋەى ڤوۋ بەسوۋدىن لەبەرئەۋەى يارمەتت دەدەن بۆ ناسينەۋەى شيۋازى كەسى. "كۆۋارى تۆپىكا كاپىتال"

خويندەنەۋەى ڤوۋ لە ڤوۋى خۆ ڤەسندكردەنەۋە خزمەتتەكى بەراستى زۆر پيشكىش بەخەلك دەكا. ئەۋ كاتەى تۆ ڤيىر دەبى چۆن سەيرى ڤوۋيەك بگەى دەگەيە تىگەيشتەننىكى راستەقىنە لە ڤوۋى خۆت. "ئىندىيەن ستار"

ئامانجى رۆزترى ئەۋەيە ئەۋ ڤيۋەرە كۆمەلايەتتەيەنە لە ناۋ ببا كە بەكار دىن بۆ جياكردەنەۋەى ئەۋ شتەى بەشىۋەيەكى باش ناسراۋە لەۋەيان كە بەخراپ ناسراۋە. ئەۋ دەلى ھەموو ئاكارەكانى ڤوۋ بى ڤەچاۋكردىن دلىڤىنى يان بەئاشكرا ناشيرىنبوۋىيان، واتاھەلگر و ڤر بەھان. "كۆۋارى ئالۇھا"

ڤۆژنامە لەۋ چەند مانگەى ڤاڤردوۋا لە زۆر ڤوۋەۋە لە ڤالئوراۋە سەرەككەيەكانى ڤۆستى سەرۆكايەتتى شارهۋانى سان فرانسيسكو كۆليۋەتەۋە. ئەمڤ... رۆزترى شارهۋاىيى خۆى لەسەر ڤالئوراۋانى رىكابەريەتتى سەرۆكايەتتى شارهۋانى سان فرانسيسكو تاقى كردهۋە، لە كاتىكدا جەختى لەۋە كردهۋە پيشتر ھىچ زانباريەكى لەسەريان نەبوۋە. "سان فرانسيسكو كرۆنىكل"

«ئەم سەرۋتارە بوۋە ھۆى ئەۋەى خەلكى سان فرانسيسكو ۱۰۰ داۋاكارى بۆ كىتېب و بابەتتى خويندەنەۋە پيشكىش بگەن.»

"مۆرى" قايىمقامى قەزا" وتى: "خەملاندەنەكانى رۆزترى بەتايىبەتتەش بەشەكەى ڤيۋەست بەپاشەكەۋتكردىن ڤارە راست و دروست بوۋ. من لە "Frugal Fannies" شت دەكرىم. ئاخۆ ئەمە ھىچ شتتەك بۆ بەدەردەخا؟" "كۆۋارى ڤيىر فەكس"

دەسیک

زۆر لە میژە مرۆفەکان بۆ زیندوو مانەوهی خۆی، ناچار بوون روو بخویننەوه. مێشکی ئێمه لە پێی خویندنهوهی رووهوه پهره‌ی سه‌ندوووه. له‌ ئەنجامدا ئێمه هه‌موومان به‌زگماکی رووخویننه‌وه دهرچووین.

لێکۆلینه‌وه‌ی سیسته‌ماتیکی روو له‌سه‌ر ده‌ستی شامانه‌کاندا سه‌ری هه‌لدا. به‌شیوه‌یه‌کی گشتی ئەمه‌ش وه‌ک زانیارییه‌کی نه‌پنی له‌لای پسیپۆری ده‌گمه‌نه‌وه به‌جی ماوه. بۆ نموونه سیسته‌می چینی پرۆسه‌یه‌کی راهینانی به‌روه‌ستایی هه‌یه که هه‌ندیک جار ٤٠ سال ده‌خایه‌نێ. له‌به‌رئ‌ه‌وه شیوازه سیسته‌ماتیکیه‌کانی خویندنه‌وه‌ی روو به‌ئاسانی ده‌ست ناکه‌ون.

له‌ رۆئاوا له‌ سه‌ده‌کانی ناوه‌راستا ئەمه ده‌ستی به‌گۆران کرد. پیاویک به‌ناوی "لافاتیر" به‌گه‌رموگورپیه‌وه ده‌ستی کرد به‌لێکۆلینه‌وه و کیشانی شتیه‌کانی روو و به‌مه‌ش رێچکه‌یه‌کی نائاسایی هه‌ول‌دان بۆ به‌گشتیکردنی خویندنه‌وه‌ی رووی ده‌ست پێ کرد. به‌لام به‌پێی میژوو ئێمه‌ی مرۆف به‌راستی به‌گومانین "واته‌ یه‌جگار ره‌خنه‌گرین". هه‌ر له‌به‌ر ئەم هۆیه‌ش ده‌قه نووسراوه‌کانی خویندنه‌وه‌ی روو له‌ راده‌به‌ده‌ر ناپه‌سندن. جارتیک ئەم رسته‌یه‌م خویندنه‌وه: "خاوه‌ن لووتیکی قویا یه‌ک هه‌نگاو له‌ سه‌روشتی گیانه‌وه‌ری و درن‌دایه‌تی به‌دوره". باشه‌ کێ خاوه‌نی لووتی قووپاوه؟ به‌لای ده‌سپێکه‌رانه‌وه، زۆربه‌ی مندالان.

جێی سه‌رسرمان نییه‌ که ته‌نیا دڵسۆزترین قوتابییانی خویندنه‌وه‌ی روو، هه‌ولێ چاوه‌ پێدا گیرانی ته‌واوی ده‌قه نووسراوه‌کانی تایبه‌ت به‌م بواره ده‌ده‌ن که ٦٠ ناوونیشان له‌پاش "لافاتیر" هه‌وه له‌ خۆ ده‌گرێ که من خۆم دۆزیمه‌وه. کاتیک بۆ یه‌که‌م کتێبم له‌باره‌ی واتای ئەندامه‌کانی روو سه‌رقالی چاوپێدا گیرانی ئەم ده‌قانه بووم چاوم که‌وت به‌گه‌وه‌هه‌ریکی بچکۆلانه، کتێبیک به‌ناوی "I Can Read Your Face - ده‌توانم رووت بخوینمه‌وه". ئەوه یه‌که‌م کتێبی رۆژ رۆزتری بوو له‌م بواره‌دا که له‌ هه‌یج کام له‌و شتانه‌ی پێشتر بینوومن نه‌ده‌چوو. یه‌که‌م کتێبی خویندنه‌وه‌ی روو بوو که له‌ ناخ و له‌ راستیه‌ ته‌واوه‌که‌ی بابه‌ته‌که‌وه

ھەلقوللا بوو. ئىستە، پاش نۆ سال، رۆز ئەو كىتەبەي نووسيوه كه من بەكتىبىكى تىرى رېچكەشكىنى دادەنىم كه خويندەنەۋەي ۋو لەسەر حالاتى ژيانى رۆژانە پيادە دەكا و زۆر نموونەي لەسەر ۋو داو و خەلكى تىدايه بۆ بەرجەستەكردنى ئەو شتەي باسيان دەكا. رۆز بووتە ھۆي ئەۋەي خويندەنەۋەي ۋو دەرک بىرى، فېربوونى ئاسان بى و لەبەر بىرى.

شىۋازى دوانى رۆز خۆش و بەتىن و پەرۆش و لە ناخەۋە ھەلقوللاۋە "ھەرۋەك شىۋەي ژيانى خۆي، ئەمەش بەھەلسەنگاندنى بەسەرھاتەكانى ژيانى خۆي و شارەزايىي منە لەو". ئىۋە، لە ژىر ۋو كەشەكەدا، دەگەنە قولايىيەكى تىگەيشتن لە خەلك و واتاي ئەو ۋووانەي لە دەقە نووسراۋەكاندا ئاماژەيان بى نەدراۋە.

بەتىگەيشتن لەۋەي كه ھەر لايەنىكى كەسايەتىي مرۆف كۆمەلىك بەھرە و كۆمەلىك كاردانەۋە ھەلدەگرى، رۆز دەس بەكار دەبى. پاشان بەردەوام دەبى تا پيشانمان بدا چۆن زۆر قولتەر لە ھەر كەسىكى دىتە رېمان، تى بگەين. رېبازە گشتىيەكەي رۆز وا دادەنى ئىمە لەم كارەدا ھەموومان بەيەكەۋەين و پىۋىستە خۆمان و ئەۋانى ترمان خۆش بوى تا كارەكە ئەنجامى لى بگەۋىتەۋە. لە راستىدا رۆز گۆرانىكى رۆحىي گەۋرە كەۋا ئىستە لە ئارادايە، ھەلدەبىزىر و دەيگوازىتەۋە. ھەموو بەرنەجامەكەي ئەۋەيە ئەگەر بەپىي ئەو ھەستەي لە دلمانەۋە سەرچاۋە دەگرى، نەجوۋلىينەۋە ئەۋا ئىمەي مرۆف ناتوانىن چىژ لە مرۆفبوونى خۆيان ۋەربگرين. لەۋ بروايەدام گۆرانىكى گەۋرە لەسەر لىۋارى ۋوودانە و رۆزىش بەشىكە لەۋ گۆرانە، بەۋى فېرمان دەكا گۆرانەكە بۆ پىۋەندى لەگەل خۆمان و لەگەل كۆمەلگە و لەگەل رەگەزى مرۆفدا كارا بگەين. زانىارى بەخشىنە دلرېئىنەكەي رۆز دەبىتە ھاۋرېي رۆختان. ئەم كىتەبە بۆ خويندەنەۋە بابەتىكى سوۋدبەخشە و پەردەلادانىكە گۆرانى لى دەكەۋىتەۋە. لە دلەۋە ھانتان دەدەم لەگەل رۆز رۆزىرى ھاۋرې بن لەم ۋووداۋە شۆرشگىرانە مەزنەدا.

دكتور نارايان سىنگ كالىسا

بۆلەر، كۆلرادۆ - تشرىنى دوۋەمى ۱۹۹۷

هیز، کەس خوازیاڕیەتی؟

رەنگە وەک تۆ گرینگیدانم بەخویندنهوهی روو هەرۆک ئارەزوویەک بۆ وەدەستەتێنانی هیز دەستی پێ نەکردبێ. ئەو دواتر هات. ئۆھ، گالته دەکەم. بەلام راستە کە خویندنهوهی روو مرۆف بەهیزتر دەکا. زانیاری هیزە و، لەبەرئەوهی زۆربەیی خەلک هیچ زانیارییەکیان لەبارەیی ئەو زانسته وردهوه نییە کە لە رووهوه سەرچاوهی گرتووه، رەنگە لەوان بەپیش بکەوی بەمەرجیک بتوانی سەیر بکە و فیر ببی لەجیاتی ئەوهی شتەکان پشتگۆی بخە. ئەو نامارەیهکە بۆ ئەو بابەتە دواتر دەکەوتتە بەرچاوت: خویندنهوهی روو بەواتای سەیرکردنی روو نییە هەرۆک چۆن بەپێ بۆچوونی زۆربەیی خەلک، روو بنچینهییتترین وینەیی ناخ و دەروونه. لێرەدا با تەنیا ئەوئەندە بلێین جیاوازییەک لە نیوان خویندنهوهی دەربیرین و خویندنهوهی روودا هەیه، لە بەشی داھاتوو ئێمە تەواوتر لە بابەتەکە دەکوڵینەوه.

ئاخۆ رووخویندنهوت پێ سەیرە؟ خویندنهوهی روو، هەزاران سألە بەکار هاتووه. ناوہ رەسمییەکەیی فیزیۆگنۆمی "Physignomy" یە، واتە لیکدانەوهی واتای روو بۆ ناسینەوهی دەروونی مرۆف.

کاتیکی تۆ روو دەخویندنییەوه، سوودیکی لاوهکی وەردەگرێ لەبەرئەوهی شتی نوێی ئەوتۆ لەبارەیی رووی خۆت دەدۆزییەوه کە لەمەوبەر هەرگیز تێبینیت نەکردووه هەرۆک جیکەوتی گۆی و پلەیی سەر لێو.

لە وەتەیی سالی ۱۹۸۶ هوه من رووی هەزاران کەسی وەک تۆم خویندووهتەوه و زۆربەییان زانیاریی سەرسوڕهتێنیان لەبارەیی رووی خۆیان بۆ دەرکەوتووه. چۆن وا دەبێ؟ پیشتر

ئوان گرینگیه کی زوریان به ږوو نه دابوو. بۆچی دهوو گرینگی پی بدن؟ خو زوربهی به شهکانی ږوو بی واتا بوون. به لام نیستا ئه به شان هه لگری و اتان. بویه ناموژگاریت دهکم، کاتیک ئه کتیه ده خوینییه وه نهینوکیک له تهنیشت خوټ دابنیی. دوزینه وهی زانیاری سه بارهت به ږووت به شیکه له چیژ و خوټی خویندنه وهی ږوو. له گه ل ئه وه شدا تو زیتر له و رادهیهش فیږ ده بی. ئه م رابه ره چو نیه تی و هو و هه موو شتیکی خویندنه وهی ږووت فیږ دهکا جگه له کاتی پراکتیزه کردنی "ئه م به شهی ده بی بو خوټ بیزانی".

زانستی خویندنه وهی ږوو هیزه. له لاپه رهکانی دواتردا ئیمه جهخت له سه ر سی ریگی کارهکی دهکینه وه که به هو یانه وه خویندنه وهی ږوو بره و به هیڅی کهسیی تو ددها.

۱- فرۆشیاری

په رده ان به شاره زاییی کارا تر له فرۆشیاری نهک ته نیا پسپوړانی فرۆشیاری که ده یانه وی پاره ی زیاتر کو بکه نه وه دینیته جوټ و خرۆش، بگره زوریک له قوتابیانم له بواری خویندنه وهی ږوودا، دلخوټ دهکا. هه ر هه موومان خو مان له بارودوخی ئه وتودا ده دوزینه وه که تیدا ناچارین خو مان به در بخه یین و له گه ل ئه وانی تر دا وتوو یژ بکه یین. زوربه مان خوازیا رین ئه م کاره با شتر نه نجام ده یین. بو نمونه "میکی کانتور"، نوینه ری پیشووی بازرگانیی ئه مریکا، له ناو به شی پروا پیه پیناندا که سیکی ته مه ل و ته وه زه له نه بوو، که چی گوا یه ئه و له هه ل سوکه وتکردن له گه ل که چه ده سالانه که یدا چوکی داوه و گله یی کردووه: "ناچارم ږوژانه له گه لی بکه ومه گفتوگو و زوربه ی جار ده دوړیم".

له وانه یه پیویست نهکا تو بروا به خو بوونی مندالکی زورزان یان حکومه تیکی بیگانه سست بکه ی، له گه ل ئه وه شدا شاره زاییی با شتر بو پیوه ندیکردن په نگه هیشتاش له داهاتوویه کی نادیا ردا به که لکت بی. له چاویټکه وتنیکی دامه زانندنه - جا بو هه ر کاریک بی - ناخو ده سته به رکردنی زانیاری نهینی له باره ی سه رکاری داهاتووت سوودی نابی؟ کاتیک دامه زرای ناخو با شتر خزمهت به کاره یته کانت ناکه ی، ئه گه ر زانیاری زیاتر له سه ریان هه بی؟ وه ئه گه ر ئه و کو مپانیایه ی تو کاری تیدا ده که ی به نیازی قه باره بچوو ککرده وه بی، ناخو ده شی توانای تو بو خویندنه وهی خه لک، یارمه تیت بدا بو له سه ر کار مانه وهت هه روهک یه کیک له گونجاوترین که سه کان؟

وته ی مه به سست له زنجیره کارتونیکی وینه یی دوو رو دریژی که م نرخ ئه مه بوو: "من مرو فایه تیم خوټ ده وی، به لام ته نیا مرو فه کانن که به رگه یان ناگرم". خویندنه وهی ږوو بو

هیز، کەس خوازیاڕیەتی؟

هەلسوکه و تکرین لەگەڵ خەلک یارمەتیت دەدا، تۆ بەجیا شارەزای کەسێک دەبی، بەجیا زانیاری لەسەر کۆلمیک کۆ دەکەیهوه و بەجیا فیتری جۆره فرۆشیارییه ک دەبی.

دان پێدانانی کەسی لێرەدا: کۆمەلێک خەلک لەگەڵ بیستنی بیروکەیی چۆنیەتی کارتیکردنی زیرەکاتی لەسەر پەنەقی فرۆشتن، چاویان زەق دەبێتەوه. ئەوانی تر "بە لەخۆگرتنی منیش" پەنگە زیاتر روویان گرز بکەنەوه: "چی، بیریژییه کانی خۆم بۆ فیکردن لە خەلک بەکار بێنم؟ خوا نەکات". لەگەڵ ئەوهشدا سەرکەوتوترین فرۆشیارەکانیش پێت دەلێن ئەوان زۆر لە کرپارەکان ناکەن. ئەوان گفتوگۆ دەکەن. لە یەکتەر دەگەن، تەنیا پاش ئەمە داوای خەمڵاندن دەکەن.

تەنانەت ئەگەر نەتەوێ فەلسەفە بەهۆی خۆبەدەست دەست بەینی، لە مێشک و دەرووندا سوودمەند دەبی کاتیک لەم زانستە مرۆڤییە قوولە ورد دەبییهوه. ئیستا کامیان لە لات لە پێشتره: لایەنە ماددییەکەیی ژیان یان لایەنە پۆحییەکەیی؟ لە هەردوو باردا خۆبەدەست دەکەن.

۲- پێوهندییه کانی

هیزی خۆبەدەست دەبی روو، خۆی لە پێوهندییه کانی دەردەخا، بەرادییهکی زۆریش لەو بارانەدا کە خەلک بەناسایی تێیاندا هەست بەلاوازی دەکا وەک لە پێشبرکێتیه دوو کەسییه کانی، لە کاتی دیتنی خەسویی داهاوتووتا، لە بەگومانبوونت بەرامبەر بەراوسێتیه نوێیه لچ هەلقوورتاوهکی خانووی تەنیشتت کە سەگی جۆری رۆتوایلهری هەیه.

هەموو ئەم حالەتانه چ خالێکی هاوبەشیان هەیه؟ لەبەرئەوهی تۆ خاوهن گۆچانیکی سێحراوی نی، ئەوا بەخەلکەوه بەستراوییهوه و خەلکیش لە تۆ دانەبراون. چۆن هەردوو لایەنتان باشتترین سوود لەوه وەردهگرن؟ ئەگەر تۆ بێ هیز بی ناچاری خۆزگە بخوازی ئەم بێگانانە لەگەڵت نەرمونیان بن، ئاواتهخواز دەبی ئەوان ناخی تۆ ببینن "کە هەلبەتە شکۆمەندە". تۆ خۆزگە دەخوازی. بزە دەکەیی و لە مێشکتدا بۆ بەختەوهری دەستت بۆ پارانهوه بەرز دەکەیهوه.

بەلام خۆ مێشکت دەستی نییه. ئەمە کتویر ئاشکراترین هۆیه بۆچی ئەم جۆره هەلوێستە هەرگیز وا لە مرۆڤ ناکا هەست بەوه بکا، بەهیزه یان ناتوانی توانابەخش بێ بۆی. زانیاری هیزه. ئەگەر بەرادییه پێویست ژیر بی، ئەوا خۆزگە دەخوازی بتوانی باشتترین ئاکاری هەموو ئەو بێگانانە ببینی کە دێنە ناو ژیان و، مەبەستیشم ئەوه نییه

دروشمیکی به خرۆشی وهک ئەمهیان بئینهوه یادت: "ئەو کەسه کەسیکی خواییه، کهواته تا ئەو ئاسته‌ی بتوانم ئەوانی تر پشتگوێ بخەم ئیمه دهتوانین به‌خۆشی به‌یکه‌وه هه‌لکه‌ین".

هه‌روه‌ها دیتنی باشتترین ئاکار له‌ کەسیکدا، واتای ئەوه نییه ناوونیشانیکی خیرای پتوه بلکینرئ. کۆمه‌له‌ خه‌لکیک پتی وایه‌ خویندنه‌وه‌ی روو ئەوه‌یه که‌ تۆ له‌ ۳۰ چرکه‌دا بریار بده‌ی ئاخۆ کەسیک "باش"ه‌ یان "خراب"ه‌. حه‌، ده‌ واز بێن. ئیمه‌ ئالۆزین. ئەگه‌ر حه‌ز ده‌کە‌ی سه‌بارت به‌کێشه‌کان و بابه‌تی نایاب زانیاریت هه‌بئ، نیگه‌ران مه‌به‌، کاتیک روو ده‌خوینیه‌وه‌ تووشی ئەم شتانه‌ ده‌بئ.

خوینندنه‌وه‌ی روو، شتی کاره‌کیت پێشان ده‌دا وه‌ک ئەوه‌ی چۆن کەسیک بریار ده‌دا، پاره‌ خه‌رج ده‌کا، به‌کاره‌گه‌رتترین شیوه‌ کار ده‌کا و ورده‌کاره‌یه‌کان جێبه‌جێ ده‌کا، کئ خاوه‌ن هه‌ستیکی گالته‌جاریی مندا لانه‌یه‌؟ کئ پئ ناکه‌نئ مه‌گه‌ر گالته‌که‌ بئ تام بئ؟ کئ شوینکه‌وتوووه‌کی تۆخی بیروباوه‌ره‌کانی خۆیه‌تی؟ کئ زمانی جه‌سته‌ به‌کار دێنئ بۆ ئەوه‌ی پێچه‌وانه‌ کتومه‌که‌ی ئەو شته‌ بنوینئ که‌ له‌ راستیدا هه‌ستی پئ ده‌کا؟

ره‌نگه‌ ریک ئیستا ده‌بئ بلیم که‌ توانای تۆ بۆ به‌کاره‌ینانی سیسته‌می خویندنه‌وه‌ی روو پتوه‌ستی به‌وردبوونه‌وه‌ له‌ رووی خه‌لک نییه‌. پتویست ناکا رووی خه‌لک به‌بیر بمینیته‌وه‌ یان به‌پێچه‌وانه‌وه‌ له‌ سه‌رنجدان ورد بی «من و نیم». بۆ خویندنه‌وه‌ی نه‌ینیه‌یه‌کان تاکه‌ شتی پتویست زانینخوازییه‌، له‌گه‌ل خۆیستیه‌که‌ بۆ سه‌یرکردنی به‌شه‌کانی رووی خه‌لک کاتیک ریک له‌ به‌رده‌مت راوه‌ستاون. کاره‌که‌ ئاسانه‌. خۆ زانیاریت هه‌یه‌ له‌سه‌ر چۆنیه‌تی ئەنجامدانی شته‌کان له‌سه‌ر بنه‌مایه‌کی له‌ باریکه‌وه‌ بۆ باریکی دی؟ که‌واته‌ تۆ ئاسته‌ نوێیه‌که‌ی زانیاریی خۆت له‌سه‌ر بنه‌مایه‌کی له‌ روویه‌که‌وه‌ بۆ روویه‌کی تر وه‌رده‌گری.

ئەو به‌شانه‌ی روو که‌ تۆ لێیان ده‌کۆلێیه‌وه‌، یه‌کجار جیاوازن و، ئەو نه‌ینیه‌یه‌یه‌ که‌ ئەم به‌شانه‌ بۆتی ده‌درکێن زۆر جیاوازن له‌و نمونانه‌ی که‌ ره‌نگه‌ پێشبینیان بکه‌ی. له‌ راستیدا خویندنه‌وه‌ی روو گه‌ره‌نتی کراوه‌ بۆ وردوخاشکردنی هه‌موو ئەو شیوازانیه‌ی رێگر بن له‌وه‌ی تۆ خه‌لک وه‌ک تاک ببینی. ئەمه‌ به‌شیکه‌ له‌و شته‌ی که‌ هیزی زیاترت له‌ پتوه‌ندییه‌کانت پئ ده‌به‌خشی.

به‌شیکێ تری به‌هێزکردنی پتوه‌ندی له‌وه‌وه‌ دێته‌ دی که‌ خویندنه‌وه‌ی روو رێگه‌ت پئ ده‌دا به‌سه‌ر رووتینه‌کان باز بده‌ی. ئاخۆ له‌و کەسه‌ بێزاری که‌ رۆژانه‌ چاوت پتی ده‌که‌وئ؟ با خویندنه‌وه‌ی روو یارمه‌تیت بدا بۆ په‌سندکردنی ئەو کەسه‌ له‌ بارودۆخیکێ ته‌واو جیاوازا.

هینز، کەس خواز یاریه تی؟

ئەم بۆچی بۆ زالبوون بەسەر هیلاکی لە ریگەیی خۆپندنەوهی روو، سوود لە دەسەلاتی خۆت وەرناگری؟ ئاخۆ چاوت بەخەلکیکی زۆر کەوتوووە کە خەریکە روویان لەگەڵ یەک تیکەلۆپیکەل دەبێ؟ بەدنیایییەوه پشوویەک بەسوودە. بەلام هەرزانتترین و باشتترین پشوو، رەنگە بەسەربردنی چەند سەعاتیک بێ لەگەڵ ئەم کتیبە. بەهۆی ریگە دیاریکراوەکانی تیرامان لە خەلک، بۆ خۆت پشوویەکی نایاب بە.

۳- ریز لەخۆنان

ئەوه نەینییە بچوو کە ناپەسندەکەیی وانهکانی منە لەسەر خۆپندنەوهی روو. ئیمە باش ریز لە رووی خۆمان ناگرین و پیشبینیی بێ ریزیش دەکەین. هیچ کام لە بەهەزاران پێوندیکارەکانم نەهاتوووە بۆ لام بپارێتەوه: "یارمەتیم بە، لە رووی خۆم بێزار بوومە، کاتیک رووی خۆم لە ناو نەینۆکدا دەبینم جوانییەکەیی چی تر نامەهێنیتەوه، چی رووی داوه". خۆ ئێوه دەزانن کارهێنەکانی من هەراشن. بەپێچەوانەوه کورە سێ سالانەکەم ئەوهندە حەز لە رووی خۆی دەکا کە پەلە ماچی کەم دەخاتە سەر نەینۆکەکە. دواچار کە من یان تۆ ئاوامان کردبێ کەیی بووه؟

دەنگەرمبوونت بەرووی خۆت نابێ لەگەڵ لەخۆباییبووندا تیکەل بکری کە بریتییە لە زۆر فیزلیدانی کەسیک بەهۆی رووی. نەخیر، ئیمە باسی ریز لەخۆنان دەکەین. مافی خۆمانە بەتەواوی حەز لەو شتە بکەین کە دەبینین، بەلام ئیستا کە تۆ ئیتر سێ سالان نی، زۆریک لەو شتانەیی لە ژياندا دەیانینی یان لە نەینۆکدا یان لە هەر شوێنێکی تردا توێ پاش توێ بەلێکدانەوه داپۆشراون. هێماپەکان، بیرەوهریپەکان، ترسەکان و خووەکانی رەخنەگری هەموویان ئەو وینەپەیی ناو نەینۆک دەشیوین. ئەوهی شتیکی لەم لێکدانەوانە کەمتر نەبێ ئەوهی تۆ چۆن بۆچوونی خۆت لەبارەیی رووت دەلکینی بەبۆچوونت لەبارەیی پاشماوەکەیی تری خۆت. رووی خراب یەکسانە بەکەسیکی خراب و، بەداخەوه بەنزیکی کەس ئەوهندە حەز لە رووی خۆی ناکا. کۆمەلگەیی ئەمەریکی لە میلینیۆمی یەکەمدا شایەتمانی ئەوه بووه.

پۆژانە وینە بێ شومارەکانی ئەو ناودار و مۆدیلانەمان بەسەردا دەبارین کە بەمیکیاژەوه جوان کراون، رەنگە نەشتەرگەری جوانکارییان بۆ کرابێ، بێگومان پرچیان بەمۆدیلی شاز رازاوتەوه. پاشان وینەگران رووناکییە هەلخەلەتینەرەکانیان لە دەوریان داناوه و پاش ئەمە "دوا ریسوایی بۆ خەلکی بەدەر لە ئیمە" ئەم خەلکە بەدەسکرد جوانانە

رهنګشور کراون. ئەوان تهنانهت هاوشپوهی وینهکانیشیان جوان نین. ئەوه هه موو ورهبه زانندنیکی پر هیزه. وه ئیمهش ئەو ورهبه رانه ئەوهنده به قوولیییه وه ورده گرین ههروهک ئەوهی شتهکه رهوا و براوه بی.

تهنانهت ئەگه تۆ یه کسه نهیهی و دان بهوه نه نیی که چی تر چهز له رووی خۆت ناکهی خویندنه وهی روو هه یارمهتیت دها بۆ ریز له خۆنان. چۆن وا ده بی؟ تۆ له وه تۆ دهگهی که هه ورده زانیارییهکی رووت وهک گۆشه ی لیتوت و خری کولمت، واتایهکی سه رسور هینی له ناو خۆیدا هه شار داوه. نهینیهکانی خویندنه وهی روو پابهندی ئەم گریمانیهن: "خوا شتی بی واتا ناخولقی نی". بزانه چۆن ئەمه له سه ره رووی خۆت و هی خۆشه ویسته کانت و هی ئەو که سانهی که به پروای خۆت رهنگه بکه ونه به ردلت جیه جی ده بی. له هه ره به شتی ئەم کتیه دا پتشانته ددهم به دوای چیدا بگه ری و واتایه کهی روون ده که مه وه.

هیز، کهس خوازیاریه تی؟ ناخۆ به هیز نابی ئەگه روو خویندنه وه بی؟ ناخۆ توانای ئەوهت نابی بۆ مه بهستی چاکه به کاری بینی؟ که واته وه ره ناو پۆله کاریگه ره کهی من که تیدا کۆمه له خه لکی وهک تۆ "به لام ژماره یه کی که میان رهنگه تۆزیک سه یرتر بن" کۆبوونه ته وه. ئەوهش وهک هه ولی منه بۆ وه رگی رانی ئەم په رتووه رینوینیکه ره بۆ وانیه کی نمونه یی روو خویندنه وه. قوتابیانی هاو ریت ئەو پرسیارانه ده که ن که رهنگه ئیستا له ناو می شکی تۆدا هه لیه ز و دابه زیان بی.

پرسیار: خویندنه وهی روو تا چ راده یه ک ورده؟

وه لام: له وه تهی من دهستم داوه ته وتنه وهی نهینیهکانی خویندنه وهی روو، به هه زاران رووم خویندنه وه ته وه. له کۆتایی هه خویندنه وه یه که داوا ی روونکردنه وه ده کهم سه بهاره ت به وردبوونم. ۹۹٪ سه دی وه لامه کان ئه رینی بوون و، ئەم سیسته مهش فی ربوونی ئەوهنده ئاسانه که قوتابییهکانیشم ئاستیکی به رزی وردبینیان هه یه.

پرسیار: ناخۆ سووسه کردن له ژبانی خه لک له ری خویندنه وهی روو، رهوشتیکی په سنده؟

وه لام: وه لامه کورته که به لیه. بۆ وه لامه دریزه کهش با نمونه یه ک بهینیه وه. با بلین تۆ به دوای کاریکدا دهگه ری. ناخۆ هه ول نادهی هه موو زانیاریه ک له سه ره سه رکاره نوپیه که ت بدۆزیه وه؟ "به هه مان شپوه ئەگه تۆ که سی دامه زینه ره بی ناخۆ پیویست ناکا زیاتر له زانیخواییه کی گوزه را زانیاریت له سه ره داواکاری کاره که هه بی؟" خۆ چاوپتکه وتنه کانی

هين، كەس خوارىيارىيەتى؟

دامەزاندانىش ھەموو ئەو زانىيارىيەى پىويستە، بۆت بەدەر ناخەن .
لە راستىدا كە شانۆگەرىيە . ئەوانەى لە شانۆگەرىيەكەدا رۆل دەگىرن بەرۋالەت بابەتە
رەسمىيەكانى پىوھست بەكاروبار، بەنەزاكەتتىكى دەسكردەوھ تاوتوئى دەكەن . كەچى لە ژىر
رۋوكەشدا گەرانىكى شىپرزە لە ئارادايە، ھەركەسە لە كەسايەتى دەكۆلىتەوھ، گوئى
ھەلدەخا بۆناسىنەوھى ھىمايەكانى خوورەوشت، بەسەختى تى دەكۆشى بۆ ئەوھى
راستىيەكە بدۆزىتەوھ . ئەوھش لەبەرئەوھىيە كە لەوانەيە تۆ رۆزانە كاتتىكى زياتر لەوھى
لەگەل ھاوسەرتدا بى لەگەل ئەم ھاوكارەدا ببەيە سەر . ئاخۆ بارودۆخكە چى بەسەر دى
ئەگەر ئىوھ بەيەكەوھ بەند بىرئىن؟

بەپرەچاوكردنى ئەوھى كە پىويستىيەكى رەوايە تۆ ئەو زانىيارىيەت ھەبى چ جۆرە
كاردانەوھىەكت دەبى، ئەگەر "جۆرج"ى ھاوپىت زانىيارىى نوپت لەبارەى ئەم كەسە
نەناسراوھ پى بدا؟ ئاخۆ بۆ گوئىگرتن لىى دوودل دەبى؟ كەواتە بۆچى دوودل دەبى لەوھى لە
رپى رۋوخوئىندەوھى تۆ خۆت زانىيارىى نوئ دەستەبەر بىكەى؟

ئەم زانىيارىيە نەئىنيە لەبارەى كەسايەتى كە پىشۋەختە بۆت دابىن كراوھ، رەنگە ئەو
جىاوازيەت بۆ بەدەر بخا كە لە نىوان ھەلبىزاردنىكدايە كە لە راستىدا ھەرۋەك
بەدەردەكەوئى مەزنە لەگەل ھەلبىزاردنىك كە كارەساتتىكى رپى تىچوويە . دەتوانىن ئەمە
بەھۆى گرافوئەئالىسىز، واتە لىكۆلىنەوھى خوورەوشت بەپىشتبەستن بەنمۋونەى
دەستنووس رۋون بىكەينەوھ . ئاخۆ ئەوھت دەزانى كە لە ۸۰٪ نى ئىشوكارەكان ئەمپۆ لە
فەرەنسا پىشت دەبەستى بەگرافوئەئالىسىز؟ بەبۆچوونى "كارۆل مۆر"، پىشكىنەرىكى
شارەزى دەستنووس لە فېرچىنيادا كە بەلگەكەى لە دادگەدا بەكار دى، گرافوئەئالىسىز لە
ئىسرائىل تەننەت زياترىش بەھەند ھەرگىراوھ بەرادەيەك كە مرۆف بەبى پىدانى نىمۋونەى
دەستنووس، ناتوانى كارىك دەستەبەر بىكا، ياخۆ تەننەت بالەخانەيەك بەكرى بگرى . لە
ھەر شۋىتتىك زىان ببەيە سەر، گرىنگى دەدرى بەناسىنى دەروونت . نەئىنيەكانى
خوئىندەوھى رۋو دەتوانن زانىيارىى ھاوشىوھ دابىن بىكەن و فېربوونىشان ئاسانترە .

وھك يارمەتییەك بۆ باشتر بىياردان لەسەر دامەزاندان و بۆ خستنەرۋوى كارااترىن
بارودۆخ لەو كارمەندانەى كە داىان مەزاندوون، من وانەم بەبەپرەبەرەكان وتووھ . ستافى
سامانى مرۆفایەتى ئەمەيان بۆ رۋون بووھ كە بەرەنجامەكان وھك يەك وان لەگەل
تاقىكردنەوھ ئالۆزترەكانى كەسايەتى، بەلام ئەوان رۋوخوئىندەوھىان زۆر لە لا ئاسانتر بوو
لەبەرئەوھى تەننىا شتىك كە دەبى بىكرى ئەوھى سەپرى داواكارى كارەكە بىكرى .

بەپۈبەبەرىك بەجوانترىن شىۋە ئەمەھى دەرپرېۋە: "ۋو پوختە زانىارىيەكى گەرۋەكە".
رەنگە ئەۋ چىرۋەكەھى سەرۋەك "لېنكۆلن" ت بەرگۈۋەكەۋتېكە باس لەۋ كاتە دەكا كە
داۋاى لى دەكرىكەھى سىكى دىارىكرەۋ لە كابىنەھى خۆيدا دابمەزىنى. ئەۋ كاتەھى لېنكۆلن
ئەمەھى رەت كردهۋە، ئەمە ھۆيەكەھى بوو: "ھەز لە ۋو پىاۋەكە ناكەم".
رەۋرەكارە متمانەپىكرەۋەكەھى بەگژى داچوۋە: "بەلام گوناھى پىاۋە داماۋەكە چىيە كە
ۋو پىاۋە؟"
لېنكۆلن ئەم قسەھى بەدل نەبوو، وتى: "ھەر پىاۋەكى تەمەن سەرۋو چل سال بەرپرسە
لە چۆنەتېي ۋو خۆي".

پرسىار: بىرت لەۋە كردهۋەتەۋە خويندەنەھى ۋو سىك ھەر لە بنەرەتدا ھەلە بى؟
ۋەلام: بەلى. ۋو سىكى خوار تەمەن ھەژدە سال مەخوینەۋە. مندال كاتى تەۋاۋى لە
بەردەست نىيە بۆ ئەۋ شىۋە بدا بەۋوۋى خۆي. دايك و باوك دەزانن ۋو مندال چەند
خىرا دەگۆرې، مندال رۆژىك زىاتر لە دايكى دەكا و رۆژىكى تر زىاتر بەباۋكى دەچې،
سالىك لووتى ھەرەشەھى داگىركردنى ۋو دەكا و سالى دواتر بەشەكانى تر واپان بەسەر
دى. كەۋاتە چاكترە بەپلرې ئەۋ ۋو پىشېنېنەكرەۋانە پر بەپىستى خۆيان پەرە بسەنن،
بەر لەۋە ناۋونىشانىان بدرىتە پال. تۆ رەنگە بەھەرھال ۋو مندال بخوینىيەۋە «من و
ھاۋسەرم لە رۆژى لەدايكبۋونى كورەكەمانەۋە دەستمان كرد بەخویندەنەۋە» بەلام ئاگەدار
بە نەۋەك، بەھۆى دركاندنى خويندەنەھى ۋو پىان، سەر لە خەلكى گەنجى ھەستىار
بشىۋىنى.

پرسىار: ئەى ئەگەر كەسەكە بۆ خۆي لە خوار تەمەن ۱۸ سال بى؟ نابى ۋو
بخوینىتەۋە؟

ۋەلام: گالته دەكەھى؟ تۆ ھەرگىز ناتوانى خويندەنەھى ۋو زۆر زوۋ دەست پى بكەھى. ئەۋ
كاتەھى گەشتبىيە تەمەنى دەنگدان دەتوانى بى بەپسپۆرېكى خويندەنەھى ۋو كە ئەم
پسپۆرېيە لە ناۋ شتەكانى تردا بۆ پالپشتى لە دەنگدان دەبى. تۆ تەنبا تۆزقال تۆزقال ھەر
شتىكى لە ۋو تدا دەبىنى تا دەگەيە تەمەنى ۱۸ سالى تىبىنى بكە. ۋو ھاۋرېيەكانىشت
مەخوینەۋە. لەجىاتى ئەۋە چاۋ بېرە سەر ھەرەشەكان بەرادەھىكى زۆرېش مامۆستا و
كەسانى بەدەسەلاتى دى. بەرەچاۋكردنى ئەۋە ئەۋان تا چ رادەھىك بەسەر تۆدا زالن
مافى خۆتە ئەم رېگەھى بەھىزكردنى خۆت، واتە زانىنى نەپىنېيەكانى ئەۋان، بگرييە بەر.

هیز، کەس خواریارهتی؟

پرسیار: ئاخۆ دەتوانم بەهەمان شیوهی بەکارهێنانی کارتهکانی تارۆ، سوود لە خوێندنهوهی روو وەر بگیرم؟

وهلام: لهو باوهڕدا نیم هەرگیز بهم زوانه دهسته کارتیک بۆ بهشهکانی روو بخرمه بازار. تهنا ته ئهگەر ئهوه پشکهی له ژياندا بهرئيمه کهوتوو، بهتپهريینی کات بگۆرێ گۆرانه که ئهوهنده خیرا نابێ که دهرهتی جیگۆرکێکردن بهدهسته کارتیکت پێ بدا.

ئهوهی راستی بێ ئهوه شتهی تۆ باسی دهکهی فالگرتنهوهیه. خوێندنهوهی روو یارمهتیت دهدا داها توویهکی پرشنگدارتر بۆ خۆت بخولقینی، بهلام نهک له پێی مهزندهکردنییهوه. لهجیاتی ئهوه خوێندنهوهی روو دهتوانی یارمهتیت بدا، مهزنترین بههرهکانی خۆت بناسییهوه و گوروتینت پێ دهبهخشی تا بههۆی بههرهکانتهوه پێش بکهوی. ئهمهش ریگهیهکی بههیزه بۆ ههنگاوانان بهرهو چارهنووسی خۆت.

ئهوه کهسانهش که بهقسهی فالچی دلایان لهخۆ نابیتهوه، خوێندنهوهی روویان له لا پهسنده. بێر له "ئیدی دین" دهکهمهوه، ههوالنیریکێ رۆژنامهی "سیتی پیپیر" ی تایبته بهمۆدهی نوێ له شاری واشنتۆن دی سی. تهنیا بۆ ئهوهی بێرۆکهیهکم سهبارته به له باس بهدیری ناوبراو پیت دابی ئهوه دهلیم که ئهوه ئهم ناوینشانهی بۆ چاوپیکهوتنهکهمان دانا بوو: "A Visit to the Releam of Dorian Gray and Mr.Potatohead – سهردانیک بۆ جیهانی دۆرین گری و بهرپز پتیتهوهید". لهگهڵ ئهوهشدا ئهوه خوێندنهوهکانی بۆ خهڵکی ناسراوی لۆکالی بهدل بوو و کاتیک نۆرهی خوێندنهوهی رووی ئهوه هات، ئهوه خوێندنهوهکهی به "شیکردنهوهیهکی پر بهپستی خۆی" وهسف کرد و گهیشه ئهم ئهجامه: "ئا لێرهدا من نهک تهنیا ههست بهوه دهکهم شوینداگیرکردم لهسهه رووی زهوی شتیکی بهجییه بهلکو ئهوه بهمافی خۆمیش دهزانم. خوێندنهوهی روو تیگهپشتنیکی سهیره بۆ خۆناسینت، ریگهیهکی باشتهر له گروگالکردن بۆ دهروونناسیکی دهسکران". بیکومان ئیدییش خوێندنهوهی رووی پێ باشتهبووه له تارۆخوێندنهوه.

پرسیار: ئهوهی ئهگەر هاتو دواي ئهوهی فیتری خوێندنهوهی روو بووم خۆم بۆ رانهگیرا؟ ئاخۆ خوێندنهوهی روو دهتوانی بمگۆرێ، بۆ کهسیکی نامۆ واته باریک که سهه له خۆم و خهڵکی تریش بشیوینم؟

وهلام: بروانه، که دهتهوی فیتری خوێندنهوهی روو بی، خۆ مهبهستت چوونه سهه مانگ نییه. نابێ ههرجاره و که جووته گوێهکت دی، بهفراوانخواییهوه برۆیه ناو قوولایی

بابه ته كه وه. خويندنه وهى روو شاره زايييه كه و به نارهن زوى خوت دهنوانى كارى پى بكهى
يان له كارى بخرهى.

پرسىار: به لام چون بزانه كهى ده بى به كارى بېنم؟

وه لام: وا دابنى خويندنه وهى روو وهك ته له فزيونيك وايه. نهو كاتهى به وهى زياتر له
خه لك تى بگهى، چرق، دهنوانى داي گيرسپنى. كاتيك شتيكى تر، با بلين سيكس، زياتر
سهرنجت راده كيشى، ميشكى تو به ناراستهى پېچه وانه سهرقال ده بى. بويه نهو به شهى تو
كه بهر پرسه له خويندنه وهى روو له خووه ده كوژي ته وه.

پرسىار: نه گهر خويندنه وهى روو خه لك شيت نه كا، نهو پرسىار هم بو دروست بووه نهى
خويندنه وهى روو چ كارى گه ريبه كهى هه يه؟ ناخو كه س پيتى نهو تووه نهو كارى تو به ترسه؟
وه لام: ژماره يه كه لهو كه سانهى روويانم خويندووه ته وه سهره تا خويندنه وهى روويان
به ترسناك دهنانى. نهوان چاوه ريبان نه ده كرد روو خويندنه وهى نه وهنده ورد بى. به لام
له بهر نه وهى من له دله وه نهو كاره ده كم، خه لكه كه هه ست به جوښ و خرؤش ده كن.
جاريكيان داوام لى كرا له ميواندارييه كه روو بخوينمه وه، به لام خه لكه كه نه وهنده به پرؤش
بوو كه ماوهى كار كردنميان بو ۱۱ سهرات دريژ كرده وه. به گشتى، روو خويندنه وهى هانى
خه لك دها تا تو يان زياتر خوښ بوى. مسوگه ريش نييه، به لام رهنكه وا بى. نه گهر تو
ته نانه ت وشه يه كيش لهو شتهى كه به هوى روو خويندنه وه وه هه ستى پى ده كهى نه دركيانى،
به لام نيانت وا بى به قووليبه كهى زياتر له گه لك خه لك بگونجى، نهوه ناستى پيوهندييه كه ت
ده گورى.

نيازى تو بو گه يشتن به شاره زايييه كهى قوولتر، له خووه كه سى به رامبه رت هان دها تا
هه مان هه لوپستى به رامبه ر به تو هه بى. ناخو هه ست به جياوازى ناكهى له نيوان نهو كاتهى
كه خه لك به پيرته وه دين له گه لك نهو كاتهى كه به ناو زنجيره گف تو گوويه كدا راده بوورن و
خه يال شكاو و بى مهيل دهن ياخو به بى دهنكى هه لت ده سه نكين؟ ناخو به شيوه يه كهى
جياواز كار دانه وه ت نابى نه گهر بيو كه سيك خوښه ويستيبه كهى راسته قينهى هه روهك
نه وه يان كه بو مروفتيكى هه بى، به رامبه ر به تو بنوينى؟

پرسىار: ناخو به راستى مه به ستت نه وه يه تو دهنوانى برؤيه لاي نه ناسيك و روونكر دهنه
له سه ر لووتى نهو بدهى و نه ويش هه تاهه تابه توى خوښ بوى؟

وه لام: خووروه وشت و هه روه ها هه لسوكه وتى جوان پابه نندت ده كن ته نيا نهو كاتهى

هينز، كەس خوارياريه تي؟

خەلك داوات لى بكا، ئەنجامى خویندنه وهى پروو بدرکيىنى. وه ههروهها ئەوان تهنيا ئەو کاته ئەم داوايه دهکەن كه خوڤيان هەز بهیستنى قسهكانت بکەن. ههلهته، ئەوه واتای ئەو نیه مەرجه ئەوان باوهرمهندی راستهقینه بن. ههندیك جار خەلك تاقیت دهکەنه وه.

بەم دوايانە لەلایەن کۆمپانیایه کی فرمانبەرانه وه داوام لى کرا پرووی ئەندامانی ئەنجومەنى بهرپوهبه رانی دهزگاگان که ئەرکی بهرپوهبردنی کۆمپانیایه کانی دادیان له ئەستۆ بوو، بخوینمه وه. هاوڕییهک که له سهنته رى ئەنجومەنى واشنتۆن دى سى سهردانى دووکانۆچکه کهمانى کردبوو دهنگيکی زل و بيزارکەر و ههلسوکه وتيکی بيزارکەريش ههبوو. بهلام بهههرحال من کارهکم کرد. باسى ئەو بههره و بهرپهچدانه وانهم بۆ کرد که له پرووی ئەودا نیشان دهدران. ئەو پاش پینچ سهعات گهرايه وه. بههتواشى وتى: "هەر دهبى ئەمهت پى بلیم. تا ئەمرو هەر رقم له لووتم دهبووه وه. ئەوهى تو وتت جياوازیه کی گه ورهتر له وهى بهخه یالتدا دى، له لای من خولقاند".

پرسیار: پرووشکینترین شت که له پيشه ی خۆتدا وهک پرووخوینه وه هاتبیته ریت چیه؟
وهلام: "له ههلبزاردنه کانی سالى داها توودا بۆ سهروکايه تيبى شاره وانى ئیوه دهتوانن له رابردووی نوینه رهکان بکۆلنه وه یان دهتوانن پرووییان بخویننه وه"، بهم شیویه وتاریک له کۆوارى واشنتۆن منى بهخوینه ران ناساندبوو، بهلام من هه رگیز وام نه وتبوو. پرووخویندنه وهکانم بۆ سیاسه توانان دهقاودهق خواسترا بوونه وه، بهلام له بهرته وهى کۆواره که وای پيشان دابوو گوايه من تهنيا له سه ر بنه ماى روو، دهتوانم بۆ خەلك سه باره ت به دهنگدان پيشنیا ز بدهم خویشیم لى هه لگيرابوو.

هه مان شت دووباره ده بیته وه له دامه زراندى که سیکدا یان زه ماوه ندردن له گه ل که سیک. ئەه ی هاوار، خو من تهنيا و تهنيا له سه ر بنه ماى روو تهنانه ت پيشنیا زى ماچکردنى که سیکیش ناکه م.

ئەوهى من پيشنیا زى دهکەم ئەوهیه، خویندنه وهى پروو بۆ وه دهسته تهنانى زانیاریى تر به کار بهیترى. خویندنه وهى پروو گه لیک زانیاریت پى ده بهخشى، بهلام واتای ئەوه نیه که وهک جیگریک بى بۆ شاره زایی گشتى بگره وهک پاشکویه کی ئەمه.

چۆن دەستم بەرپوو خویندنهوه کرد؟

"تیمپسی مییر"، دیارترین رووخویننهوهی جیهان، له بهرامبهرم راوهستا. زۆر ترسام. داوای لى کرابوو رووم بخوینننهوه، بهلام نهک له لای منهوه بگره له لای "بارسۆلۆمیۆ راچمانینۆف"ی سییهم، پیاویک که دهیویست سه رنجم بۆ خوێ رابکیشی.

ئهمهش ئهو رووداوهیه که به رهو ئهم خاله سه رهکییهی ژیانم، پالی پپوه نام. سالی ۱۹۷۵ بوو. یه کهم جار بوو سه ردانی یانهی "مینسا" م کردبوو، یانهیهک که به هیوای دۆزینهوهی کۆمه له هاوڕییهک رووم تیی کردبوو و له گه ل ریزمدا بۆ به ریز "مییر" ی کۆچکردوو من بانگه یشتنی شتی که کرابووم که بیزار که رترین وانهی ژیانم بوو. به ریز "مییر" له ژووریکدا بوو که ئاخیندرا بوو به خه لکی وهک خۆم، به زیرهک له قه لمدراو و ته وای بۆ ناگا له روو خویندنه وه. دیپلۆماتکاری پيشوو که رووخویننه وهیه کی به ناوبانگی به شتی وازی چینی بوو، دوا کتیبی خوێ له سه ره خویندنه وهی روو به رز کرده وه و وتی: "دهموی هه مووتان ئهم کتیبه بکرن بۆیه هیچ شتی کتان له باره ی ناوه رۆکه که یه وه پێ نایم".

فرۆشیاره کان تیبینیان نووسی: "ئهمه ریگه یه کی زۆر کاریگه ر نییه بۆ فرۆشتنی کتیب". "مییر" ده بوایه بۆ سه عاتی دواتر باسی شتی کی کردبایه، له به رنه وهی ئهو میوانی تایبه تی ئیمه بوو. ئاپۆره که نه ده سه ره وته وه و ئه گه ر که سی که خو شه ویستی کی دل رفینی له وکاته دا هه بوایه، ئه و له گه لی، خوێ ده خافلاند. بۆ ئه وهی هه ست بکه م له شوینی له دایکبوونی پیشه ی داها تووم دام، باویشکیکم دا.

"بارسۆلۆمیۆ راچمانینۆف"ی سییهم که له تهک منه وه دانیشتی بوو و هه ره که خۆم

چۆن دەستم بە پروو خۆپندنەوه کرد؟

ئاواتە خوازبوو لە وشە وەدا کۆمەڵە ھاوڕێیەک بدۆزیتەوه، پێ دەچوو باویشکی منی بەدل بووی. بۆیە تا بەشی پێشەوهی ژوورەکە لە گەڵ نزیکی ٤.٠٪ی گۆیگرانی ناوهۆلی گۆیگرتن، بە دوام کەوت. ئێمە زانینخواز و بەجیماو، چاک پرسیارمان سەبارەت بە پروو خۆپندنەوه لە بەرێز "مێیر" گرت.

لە کۆتاییدا ئەو پروونکردنەوهی تاییبەتی لەسەر لووت و نیوچاوان و کۆلم پێ داین. دواتر بارسۆلیتومیۆ ویستی سەرنجم رابکێشێ. داوای لە تیمیسی مێیر کرد: "تکایە رووی ئەو کچە بخوینەوه".

سەرەتا سەلم کردەوه. بەدنیایاییهوه دەبوومه جیگە پیکەنین «کەواتە بەرێکەوت بووه، ئەگەر ویستبم کتیبیک لەبارەوی خۆپندنەوهی پروو بەمەبەستی ریز لەخۆنان بنووسم؟ پەنگە ئاواش نەبێ».

دوای تێرامانیکی پسپۆرانی کورتخایەن "مێیر" وتی: "جوانە" سەرم بەدەر و روبەردا خولاندەوه تا بزائەم مەبەستی ئەو کتیبە. پاشان وتی: "مامۆستایە".

حەپەسام. لە ماوهی چوار سالی رابردوودا زیاتر لەوانەوتنەوه لەبارەوی پێشکەوتنی کەسی شتیکی ترم نەکردبوو. وانەوتنەوه ژیانم بوو. بەشەرمەوه بووی یان بەچاوقەیمی لە کۆتاییدا وێرام چاو بێرمە ناو چاوی. بەداخەوه دیاربوو نیگەرانی، زۆر نیگەرانی.

پاش بێ دەنگییەکی پڕ نەزاکەت بەدەر برینتیکی هەلقوللاو لە ترستیکی زۆرەوه، لیم پام:

"بەلام نابێ برۆت بکە" .

بەدەر برینتیکی بەهەمان رادە بەتین گەر پامەوه و سەیرم کرد. لە ترسا نا، بەلام لە شەرما، وتم: "بەلام خۆ من برۆم هەلناگرم".

چاوه پێی زانیاریی زیتەرم دەکرد، بەلام بەرێز "مێیر" متەقی لێوه نەهات.

چۆن سیستمی نەینییەکانی پروو خۆپندنەوهم پەرە پێ دا

لە سال و مانگەکانی دواتر دا هەموو کتیبەکانی پروو خۆپندنەوهم بەزمانی ئینگلیزی، خۆپندنەوه. تا ماوهیەک لە راستیدا من لە کتیبخانەوی کۆنگرێسدا دەژیام. بەلێ، باش تێ کەوتبووم. بێرکردنەوه لەوهی کە پروو لەوانەیه واتای هەبێ، هەستیکی رێبەدیكەری گەرەوی لەلام خولقاند. ئەگەر وتەکانی مرۆف گرینگ بن، ئەگەر زمانی جەستەوی مرۆف بتوانی

تويېه كى ترى واقيعى خاوه نه كهى ئاشكرا بكا، كه واته ږووه به ته مه نه كهى ده بى چى بى؟ شتېكه وهك زه لاتهى په تاته تېكه ل به يه ك كرابى؟

به لام ليكولېنه وهى من جهر به زه يه كى زورى دهويست كه ږهنگه جياوازي لوه شه ږه ه ناوهى بى خويندنه وهى هه موو په يره وه كانى نووسراو به زمانى ئينگليزى بى دروست كړدى زه لاتهى په تاته، پيوسته. بى نمونه زانيمه وه چ شتېك ږويه كانى نه وهنده ترسناك كړدبوو.

سيسته مى " Siang Mien سيانگ ميڼ" ي ډيرنى چينى كه هاوتاي پزىشكيى چينى به ته مه نه، نه مړو وهك سيسته ميكي سه رنجرا كيش به لام توزيک ږه خنه ه لگر له به رده ستمانه. سيسته مه كه له سه ر بنه ماي نهو چه مكه كى كه شتېكى وهك "باشترين دم" و "باشترين ږو" هه بى، دارپژراوه. نه گهر تو نه م ئاكاره تايه تانه نه بى سيانگ ميڼ به ناسانى و هه نديك جار به ورده كاريى زوره وه پيت ده لى بوجى تو مړو فېكى ډوراوى.

بى نمونه هيماي ږويه ناويزه كانم به هوى دابه شبونى مووه كانيه تى. به زمانى كى ته كنيكى ږويه كانم تاجيان زور گه ورهيه «زانيارىى زياتر له باره ي نه م هيمايه له به شى ږو دايه كه دواى كه ميكي تر دهى خويندنه وه». به گويږه ي سيانگ ميڼ ليكدانه وه كه زور سانايه: "كه سيكي خاوه نه م جوړه ږويانه له ژياندا هه رگيز دهسكه وتيكي نه وتوى نابى". كاتيک خه ريكي ليكولېنه وه له سه ر گوى بووم هه نديك زانيارىى ترم دست كهوت كه به هه مان راده كاريگه ربوو، بى تالكردى رژه كه ليم. سيانگ ميڼ فيرى جيكه وتى گويى كړم. دوزينه وهيه كى سه رنجرا كيش بوو. هه روه ها هه واليكي دلخوشكه ريشم زانى. شتېكى به به راورد ناسائاييم هه بوو، گويى جيكه وتوو له شوينديكى به رز. پاشان هه واله ناخوشه كه به دوايدا هات: "گه وره ترين سه ركه وتنى نهو كه سه له سه رته تاي ژيانيدا ده بى". چ شتېك به در له كيشه ي زه قى ره گه ز نه وهنده نه مه ي سامناك كړدبوو؟ كاتيک نهو بوجوونه م خويندنه وه دميك بوو پيم نابووه ناو سييه كانى ته مه نم. گوايه «بى نه وهى هه ستى پى بكم» گه پشتمومه نه وپه رى سه ركه وتن.

له سيسته مه كانى ترى ږوو خويندنه وهش ږامام. باسى كتيبيكم له ژير ناوونيشانى " You Are All Sampaku - هيماي مهرگت لى دهبارى" بوو، كه بى مه زنده كړدى جوانه مهرگى سوودى له هيمايه كى چاو وه رده گرت. هه زم له وه نه ده كړد. گه ږان به دواى مهرگ له هيوايه ته كانى من نييه. گويبيستى په سنه به تينه كانى ږوو خويندنه وهى

چۆن دەستم بە پروو خۆپندنەوه کرد؟

مایکروبیۆتیک بووم. کەچی ئەو گوروتینە نەما لەبەرئەوهی بەردەوام واتای ھێمایەکانی پرووی بەشیۆهیهکی وەک ئەم جوۆریان، لیک دەداوه: "لە دەمستەوه دیارە دایکت زۆر داودەرمانی تاییەت بەرجیمی خواردووہ". ئەگەر ئەوه راستیش بێ، باشە کەسەکە دەسلاتی چییە؟

بەرەبەرە حەز و ئارەزوو، ئەوھیان لە ناخمدان چاند تا بەھۆی ئەو شتەیی لە خۆپندنەوهی روو فێر بوومە برەو بەسیستەمیکی جیاواز بەدەم، سیستەمیکی دابراو لە مەزندانە پەرتیشانکەر، سیستەمیکی رێک کە بۆ خەلک بەسوود بێ. سیستەمەکە پابەندی ئەم گریمانەییە: "خوشتی بێ واتا ناخولقینی".

بەبەکارھێنانی ھەستی زگماکیم کە بەھۆی چەندین سال بیرکرنەوهی قوول دەولەمەند کرابوو، لە ناخمدان ویلی واتای ھێمایەکانی پروو بووم. ئەگەر برۆی تاجدار واتای شکستھێنان لە ژيانی نەدابایەوه ئاخۆ ھەلگری چ واتایەک بوو؟ ئەو جیکەوتی گوئی؟ کاتیک وەلامەکانم دەست کەوت ئەوانم لەسەر خۆم و دواتر لەسەر ھاوڕێیەکانم و لە کۆتاییدا لەسەر پێوھندیکەرە پاداشتدەرەوھەکانم تاقی کردنەوه.

ئەوان دەیانوت: "بەلێ، زۆر راستە". ئەمە بەتەنیا وەلامی بەشە دلخۆشکەرەکان نەبوو.

شیۆازی کەسی نەک تەنیا شیۆھی ژیان

پێوھندیکەرەکان زۆر جار پرسیارم لێ دەکەن، چۆن سیستەمەکەیی خۆم پەرە پێ داوه. جگە لە ھەستی زگماکی، وەرگرتنی پلەیی بەکالۆریۆسم لە زانکۆی برانڈیس و ھەرۆھە کۆمەلە لیکۆلینەوھەیکم بۆ پلەیی ماستەر لە بواری کاروباری کۆمەلایەتی کەلکیان ھەبوو. لە نیوان شتەکانی تردا خۆپندنەوھە کادیمی شیۆھی ژيانی فێر کردم.

واتای زاراوھی "شیۆھی ژيان" دەزانی، وا نییە؟ بەواتای شیۆھەیکەیی ژيانە ھەرۆھە ھەلژاردنی شیۆھە ژيانیکی تەندروست بۆ دوورکەوتنەوه لە نەخۆشیی دل یان خۆرازانندنەوه بۆ ژوانەکان بەمەبەستی بەدەرختنی ئەو شیۆھە ژيانەیی کە تۆ حەز دەکەیی خووی پێوھە بگری. لە شەستەکاندا کاتیک بۆ یەکەم جار ئەم چەمکەم ناسی شیۆھی ژيان بابەتیکی چارەنووسساز"یان لانی کەم کۆمەلناسی" بوو: پروفیسۆرەکانی کۆلیج لە بوستن جوۆریک لە شیۆھی ژيانیان ھەبو بەبەرآورد لەگەڵ شیۆھی ژيانی گومرایە کۆمەلایەتیەکان. کەچی ئەمرۆ لە باسکردنی شیۆھی ژياندا جەختەکە لەسەر ھەلژاردنە. ئەگەر شیۆھی ژيان بەرھەنجامی ئەوتۆی ھەیکە حەزی پێ ناکەیی وەک سەکتەپەکی دل، دەتوانی شیۆھی ژيان

بگوری و رهنگه هر ناچار بی وا بکھی، مهگهر بۆ خۆت ههزت له سهکتهیهکی تر بی. چه مکیکی ههروهک شیوهی ژیان گرینگ، بهلام یهکجار که متر بهرچاو چه مکی شیوازی کهسییه. نهوه واتای باری ئاسوودهیی کهسیکه له ههلسوکه و تکریدن به شیوهیهکی دیاریکراو یاخۆ ههستیاری بوونیهتی بهرامبهر به لایه نیکی دیاریکراو له ژياندا. بۆ نمونه کۆمه له خه لکیک زۆر گرینگی دهدن به خۆیه ستنهوه به کهسانی تر، ههلسوکه وتیان ریکوپیکه و کاتیک یاسا پیتشیل دهکن ههستی پی دهکن. به پیچه وانهوه خه لکی تر زیاتر به لای سهربه خۆیی دهسکینهوه، سه رهتا کارهکان به "شیوازی خۆم" نهجام دهدن، پاشان نهگهر پیویست بوو پهنا بۆ یارمهتی دهبن.

ئه م نمونه هه شیوازه کهسییه جیاوازهکان بۆ گونجانی کۆمه لایهتی ئاشکرا دهکن. ههست کردن بهوهی خویندنهوهی روو دهتوانی زانیاری له باره ی شیوازی کهسی بداته دهستهوه. وهک رهچه شکینیهک وابوو سه بارهت به گونجانی کۆمه لایه تیش له پتی لیکدانهوهی گۆشه ی گوئی زانیاری پیویست ده دۆزییهوه. ئه مه راسته، پله ی دره پیرینی گوئی کهسیک له سه ریه وه، بهنده به پیویستی ئه و کهسه به گونجانی له گه ل خه لکدا. بۆچی گونجانی کۆمه لایه تی؟ بۆچی گۆشه ی گوئی؟ ئه مه هیماناسیی رووه، ئه لفو بییهکی رۆحیهیه. هه ر به م شیوهیه شه. کاتیک زاناکانی توپکاری دلّی مرؤف شی ده که نه وه له شیوه ی کارکردنی ده کۆلنه وه، ئه گینا خۆ دای ناهین، به هه مان شیوه، روو خۆینه وهکان لیکۆلینه وه دهکن. ئیمه داهینه ر نین. کاری ئیمه نه وهیه راستگۆیی خۆمان به باشترین شیوه له ریکه ی دۆزینه وهی ئه و شته ی هه بوونی ههیه، پیتشان بهین. له بهر نه وهی ئه وهش ئاستیکی رۆحیی واقیعه، لیکۆلینه وه که له ناو هه ستدا ده کړی نهک له ناو تاقیگه یهکی فیزیاییدا.

بۆم ده رکه وتوو هه ندیک خه لک بر وا به مه دهکا، هاوکات خه لکی تر گالته بیان پتی دی. هینری فۆرد ده لی: "نهگهر له و باوه ره دای دهتوانی شتیک بکه ی یاخۆ ناتوانی بیکه ی، له ههردوو باردا هه ر راست دهکهی." من خۆم وای بۆ دهچم گالته چیهکان ههچیان پی نابری. له بهر نه وهی تۆ هه ز دهکهی ئه و ری تپه چوونه به هه ند وه ر بگری، کهوا لیکۆلینه وهی هه ماکانی روو، ههروهک گوئی گۆشه تیژ، رهنگه بتگه یه نپته ئاستیکی به سوودی واقیعی ژیان، کهواته با دوو شتی ته و او جیاواز له گوئی راسته قینهت، له میتشکدا بی:

- خویندنهوهی شیوازی کهسی جیاوازه له دیاریکردنی چاره نووسیکی چه سپاو. شیوازی کهسی خۆت له وانه یه بگۆری ههروهک چۆن شیوهی ژیانته دهتوانی گۆرانی

چۆن دەستم بەروو خۆپندەنەوه کرد؟

بەسەردا بۆ. شىۋازى كەسى پابەندى ئارەزووى خۆتە.

- شىۋازى كەسى نە باشە و نە خراب. چ گۆئى وەك پەپولەھى فرۆك گۆشەھى كراوھى وەرگرتبۆ، چ بەنزىك كەللەوھ نووسا بۆ و زياتر بەدەسكى ئەو پەنجەرەنە بچى كە بەھۆى فېلكرۆى زۆر توندوتۆل تەبق كراون، ھەرىكەك لەم ھىمايانە لانى كەم لە ژياندا، سوودىك دەگەينى بەخاوەنەكەى.

بەھرە نەك نەنيا شىۋازى كەسى

رېگەپەكى بەسوود بۆ شرۆفەھى شىۋازى كەسى كە دەرکم پىي كەردبۆ، برىتتییە لە بەستنەوھى شىۋازى كەسى بەبەھرەوھ. بەھرە ئەو كاتە بەدەردەكەوئى كە تۆ ھەست بەشتىك دەكەى كە بەشىۋەپەكى سروسىتى لىي باشى و ئەو شتە بۆ مەبەستى تايبەت بەكار دەھىنى.

بۆ نمونە "ئاندرى" ى خاوەن گۆپى گۆشەتيز خۆگونجىنەرىكى كۆمەلايەتییە، كە بەپشتبەستن بەوھى ئاخۆ لەگەل چ گروويىكدايە شىۋازى ھەلسوكەوتى دەگۆرى. ئەو چەندەھا سال بوو خۆى بەمە بىزار كەردبوو: "كەسايەتییى من لە كوئىيە؟ بۆچى من ئەوئەندە پارام؟"

كاتىك رووخۆپنەوھەپەكى وەك من دەلئى شىۋازى كەسىي ئەو، بۆ ھەلسوكەوتەكردن دەبۆ نائاسايىيانە لەگەل چاوەروانىيەكانى خەلكدا يەك بگرتتەوھ، ئەوا كاردانەوھكە لەوانەپە بەسوود بۆ. رەنگە ئاندرى بۆى ئاسانتر بۆى خۆى پەسند بكا.

بەلام بۆچى لە بابەتى خۆپەسندكەردنەوھ، لە كورتى بىبىرپىنەنەوھ؟ كاتىك ئاندرى بەھۆشيارىيەوھ لە شىۋازى كەسىي خۆى تى دەگات، ئا رېك لەم ساتەدا، دەتوانئى شىۋازى كەسىي خۆى بۆ بەھرەپەك بگۆرى. با بلىين ئاندرى لە فرۆشيارىيە ھاوېشيدا كار دەكا و سەردانى شوئىنى جىبەجىكردنى كارەكان دەكا. بىر لەوھ دەكاتەوھ: "ئا، با شارەزايىيى برىكارەكان لە كارى ھاوېشيدا ھەرچۆنئىك بۆ، بەلام مەرج نىيە ھەموويان بتوانن لەگەل ھەموو شوئىنىك خۆيان بگونجىن. من بەراستى زۆر بەئاسانى دەتوانم ئەم كارە بكەم، بەلام پىشتەر ئەوھم بەشتىكى ئاسايى لە قەلم دابوو. ئەو كاتىك بزائى بەھرەمەندە، دەتوانئى برەو بەبروا بەخۆپوونى و تەنانەت راپەراندى ئىشوكارىشىى بدا.

ئاندرى كە ئىستا لە كارامەيىيى خۆى لە گونجاندى ئەو شتانەھى كە ھەرىكەكە لە

بریکاره کان چاوه ږیپیان ده کهن، ئاگه دار بووه ته وه، ئهوا بۆ پېشنیاز هکانی فروشتنیس له جاران کاریگه تر ده بی. ئه وه هروها ده توانی به هره که ی خوئی له لای سهرکاره که ی باس بکا. با بلین ئاندري داوای به رزکړدنه وه دهکا، بۆ پله ی به ږپوه به ریی فروشیاری ناوه خو بی. به جه خنکړدنه وه له سهر لیها تووی بی خوئی وهک ږاو ږکاری شاره زایی له کاری هاو به شیدا، ده توانی خوئی له ناو داواکاره کانی تر له بهرچاوتر بکا. ئاخو تیگه یشتنی له جیاوازی نیوان هه سترکردن به ږهوا بوون «شیوازی که سی» و به هیز بوون «به کاره یانی ئه و شته ی که لپی کارامه ی- به هره که ت- بۆ مه به سستی تایبه ت؟»

ئهمانه چهند نمونونه یه کی ترن سه باره ت به چو نیه تی به هیز بوونت له ږیگه ی ږوو خویندنه وه:

- هه ر شتیکی تایبه ت به هیما یه ک بخوینی ه وه، فیری لایه نیکی شیوازی که سیی خو ت ده بی که ده توانی وهک به هره یه ک له فروشیاری یان هه ر کاریکی تر دا به کاری به ینی.

- به هره، هوی که بۆ ږیز له خو نانیکی رهوا.

- ئه و کاته ی له باره ی هیماکانی خه لکی تر زانیاریت ده ست ده که وی، فیری شیوازی جیاواز له وهی خو ت ده بی، لییان ورد به وه، لییان فیتر به، ئه مه ش گوروتینت پئ ده به خشی له پتوهندی ه کانت.

- ئه گه ر تۆ به ږپوه به ږیک یاخو دایک یان باوکیک بی، به شیوه یه کی کارا ده توانی یارمه تی که سیکی تر بده ی تا به هره که ی بنا سیت ه وه و په ره ی پی بدا. له گه ل ئه وه شدا به ږیگه یه کی تر خویندنه وه ی ږوو، یارمه تیت ده دا تا له پتوهندی ه کانتدا بدره وشیه وه.

له چوارچپوه نانه وه

تایبه تمه ندیه کی تری نه ی نی هکانی خویندنه وه ی ږوو که له سیسته مه کانی تری ږوو خویندنه وه دا باس نه کراوه، له چوارچپوه نانه وه یه. ئه مه به و اتایه یه شتیکی که له ږا بردوودا هه راسانی کړدی، هه لگری و بیخه یه ناو بارو دخیکی ته واو جیاواز. کاره که هه روهک ده ره یانی وینه یه کی خیزانی ه له چوارچپوه یه کی ناشیرینی کون که هه رچی لایه نی کریتی ناو ږووی خه لک هه بی پیشان ده دا و پاشان گواستنه وه یه تی بۆ ناو چوارچپوه یه کی دره وشاوه و نوئ. له ناکاو له جیاتی دیتنی کریتی هکان له ناو چاوی هه موو خه لکه که دا ږرشنگیک ده بینی.

چۆن دەستم بە پروو خۆپندنەوه کرد؟

نەپنییەکانی خۆپندنەوهی پروو دەتوانن بەمەبەستی لە چوارچێوەنەوانەوهی ئەو شتانەیی بەرگەیان ناگری یارمەتیت بدا. بەدەردەکهوی کە کیشەکان بەزۆری پێوستن بەو شتانەیی کە لە راستیدا تۆ حەزبان لێ دەکەیت. شتەکە وەک پروو دیوێکە تری سکه وایە. کاتیک باس لەخووپرەوشت دەکری زۆربەمان پێوهندییەک لە نیوان پروو شیڕ و پروو خەتەکەیی، سکهیەک یاخۆ پرووی ژێرەوهی و پرووی سەرەوهیدا نادۆزینەوه. لەگەڵ ئەوشدا زۆریک لە کەموکوورپی و خالە لاوازەکان بەتوندی بەستراونەوه بەجیاکراوەترین خالە بەهێزەکان.

با بگەڕینەوه سەر نمونەیی ئاندیری خاوەن گویتی گۆشەتیژ. هەرچەندە ئەو زۆر هەستیاری لەمەر خووپرەوشتی جوان بەلام رەنگە بەئاسانی لەلایەن ئەو خەلکانەیی کە خووپرەوشتەکانیان لە پروو و قلین، هەراسان بکری. ماوهی چەندین سال بوو ئەو ئاندیری بیزار کردووه. هەرچەند هەول دەدا کە سێکی نەرمونیان بێ هەندیک جار وەک لووتبەرزیکی هەلسوکهوت دەکا. لە ئێوارە میوانییە شکۆمەندەکاندا لە ناکاو خۆی دەدۆزییەوه کە خەریکی بۆلەبۆلینە: "ئەو کەسە لە کوئی گەورە بووه؟ لە تەویلە؟".

باشترە ئاندیری بزانی لووتبەرزییەکەیی سەبارەت بەخووپرەوشت رەنگدانەوهی پێوهره بەرزەکانیەتی. لووتبەرزییەکەیی پروو هەلگەراوهکەیی رەوشتبەرزییە یەکجار خواگیرانەکەییەتی. تەناتەت ئەگەر لە داها توودا بەردەوام تیبینی خووپرەوشتی قلی بکا، ئێستا دەتوانی شتیکی نوێ دابریژێ: "بۆچی دەبی چاوه‌پوان بێم هەموو کەس خاوەنی خووپرەوشتی جوانی وەک هی خۆم بێ؟ تێ گەیشتم، من لە خوو و رەوشت بەهرەمەندم. رەنگە بتوانم زیاتر بەرگەیی ئەو خەلکانە بگرم کە لەم بەهریە بێ بەشن". ئاندیری بەهۆی لە چوارچێوەنەوانەوهیەکی تێروتەسەل سەرەتا واز لە لووتبەرزییەکەیی دینی و دواتر لە یەکیک لە وانه‌کانی ژبانی تەواو شارەزا دەبی.

وانەکانی ژبان

ئاخۆ بیرت لەوه کردووه تەوه ئەو شوینەیی تیدییدا دەژی "هەسارەیی فێربوون"؟ قوتابخانەییەکی یەک هۆلییە کە لە ناویدا مندا لانی باخچەیی مندا لانی لە تەک دەرچووانی زانکۆ دادەنیشن. بته‌وێ و نته‌وێ، هەر هەمووان پەرورده‌یەکی پۆچی وەرده‌گیرین و پیت خۆش بێ یان ناخۆش، ئەوه قوتابخانەییەکی تەواو گشتییە.

سەیر لەوه‌دایە کە مەرج نییە چەمکە روالەتییەکانی وەک باری کۆمەلایەتی، سامان و ناوبانگ دەرخرەری ئاستی سەرکەوتنی هاوپیۆلەکانت بن لەوانە پۆحییەکانیاندا. دەکری

خه لکى خاوهن پلهى بهرز يان خه لکى دهبهنگ ياخو هه رکه سيکى نيوان هم دوو تويزه زور چاک په روره ده بکړئ. نهو مرؤفه به سه زمانه ي جهسته ي پى به خشر او به شيوه يه کى سه روئاسايى رهنکه هه ر جوړه پله يه کى کار يى چه سپاوى هه بى يان رهنکه له مه هه ر بى به ش بى.

ږولى خويندنه وهى ږوو نهويه باسى نهو وانه يه ي ژيانت بو ده کا که که سيک وهى ده گړئ. نيوهى وانه کان باس له وه ده کن تو چوڼ به هره کانت بنا سييه وه و به کار يان بى نى. نيوهه کى تر يان وا ده خوازن تو فيرى چو نيه تى به رهنگار بوونه وهى رووه هه لگه ږاوهه کى به هره که ت بى. بهم شيويه، هه ر به هره يه کى کار دانه وه يه کى رى تى چووى هاوړپى خوئ هيه- ههروهک چوڼ دواتر له باسيکى دوور د ريژى سه رنجراکيشدا ده خويندنه وه.

ئاخو ږوو ده توانى پيت بلئ که سيک وانه يه کى ديار يکراوى وه رگرتووه يان نا؟ ناتوانى «هه رچنده خه رمانه کانى که سيک هاوشيوه ي هاوسوژى که له کت يبه کانى تر مدا باس کراون، ده توانن هم خاله ت بو ږوون بکه نه وه».

تا فيرى وانه يه کى ژيان ده بى به هوئى ئا ريشه ي هاوړپى تووشى گيروگرفت ده بى. خويندنه وهى ږوو يار يده ت ددا چوارچيوه يه کى نوئ بو وانه که دابريژى. پاش نه وهى به رده وام ده بى له فيربوونى وانه يه کى ژيان کار دانه وه رى تى چووهه کى ئيتر کار يگه رى له سه رت نامى نى. که واته کاتيک له باره ي کار دانه وه يه کى ده خويندنه وه که چى تر کارت تى ناکا، ئافه رينى کى زور شايسته له خو ت بکه.

ناکوکى

به کورتى و پوخته يى، نه ينيه کانى خويندنه وهى ږوو، زانياريت سه باره ت به وانه کانى ژيان، هم به هره کان و هم هم به رپه رچدانانه وهى که رهنکه هاوړپى به هره کان بن، بو دابن ده کن. نهو جوړه تيگه يشتنه ش توانا ت پى ده به خشى بو له چوارچيوه نانه وهى که موکوور ييه کانى خو ت و خه لکى تر. نه ينيه کانى خويندنه وهى ږوو سيسته ميکى رى کوپيکه که پابه ندى نهو گر يمانه يه يه: "خو شتى بى واتا ناخولق ينى". له جياتى نه وهى هيمايه کانى ږووى مرؤفيک به کو مه له بو هيل يکى بى واتا دابنرين، هه ر نه دناميکى ږوو به شتيکى ږوشنکه ره وه دادهنرئ. ته نيا به خويندنه وهى ږووى خه لک ده توانى زياتر لىيان تى بگه ي. له گه ل نه وه شدا خويندنه وهى ږوو مشتمورى له سه ر ده کړئ. خويندنه وهى ږوو کو مه له بو چوونى کى گشتى خه لک له باره ي واقع به درؤ ده خاته وه. بزانه ئاخو ده توانى له و کوړده دا

چۆن دەستم بە ڕوو خۆیندەوه کرد؟

کە لە خوارەوه لەسەر شێوازی پرسیار و وەلامدا ھاتوو، پەنجە بخەبە سەر ئەم بۆچوونانە:

پرسیار: ھەرچەندە ھەز دەکەم بزانی خۆیندەوهی ڕوو لە راستیدا ھیچی بۆ ھەبە یان نا، بەراشکاوی پێت دەلێم لەو شەش و گومانم ھەبە. بەرھەچاوەکردنی ئەو ڕوومان لەسەر بنەمای بۆماوە دارپێژراوە، ئاخۆ شتیکی ڕەواوە ڕوو بخۆیننەوه؟

وەلام: بۆماوەزانی بەشیکە لە واقعیی ژیان، تەواوی واقعیەکە نییە و ڕەنگە ھەر جۆریکی زۆر بەسوودی ئەو واقعیە نەبێت کە پێوەندی بەبەشەکانی ڕوو ھەبە.

بۆ خۆت دەزانی واقعی زۆر ئاستی ھەبە. ھیچ نەبێت خانەبەکی دەستت ئەو کاتە دەخەیت بەر مایکرۆسکۆپ تەواو جیاوازی دەنۆینێت لەو دەستە بۆ تەوقەکردن لەگەڵ ھارپێشەکی درێژی دەکەیت. لەگەڵ ئەوەشدا، ئەم تێروانینانەت بۆ دەستت، ھەردووکیان، راستن. ئەمەش بەھۆی ئاستە لێک بەستراوەکانی ژیانە کە زۆرن. یەکیک لەسەریشکیەکانی ئێمە وەک مەرۆف سەر بەستیمانە لەو ھەوێ بەئارەزووی خۆمان سەرئێخ بەخەینە سەر ھەر ئاستیکی ژیان کە خۆمان دەستینیشانی بکەین. دەتوانین مێشیک بکەین بەگامێش یان بەپێچەوانەوه گامێشیک بکەین بەمێش. من پێشبینیار دەکەم بەم شێوەیە سەیری بۆماوەزانی بکەیت: ئەگەر تۆ زانیەکی بی، بێ دووڵی، ھێماوەکانی ڕوو وەک بەرھەنجامیکی بێگەردی بۆماوە لە قەڵەم بەدە. بەلام تەنانەت مەزنتە زاناش ناچار دەبێت، ھەندیک جار لە تاقیکە دەربجێت و تەنیا بپێتە کەسیکی ئاسایی. وەک کەسیک، ژیان تۆ بەھۆی ئاستە رۆحانیتەرکەیی خۆیندەوهی ڕوو دەولەمەند دەبێت. خۆیندەوهی ڕوو، شتیکی جەستەیی لەگەڵ شتیکی سەر و جەستەیی «یان لانی کەم دەروونی، بەرھەچاوەکردنی ئەو ھەوێ تا چ ئاستیک دەتوانی بەرگەیی دەرڤینیی فەلسەفەیی سەردەمی نوێ بگەری دەتوانی لەم کتێبە ھەر وەک کتێبیک لەبارەیی دەروونناسی یان میتافیزیک سوود وەرگیری. ئاستە تیکئالاً ھەوێکانی ژیانە کە ڕێگە بەم ھەلبێژاردنە دەدا» تاپیەت بەدەر وونی مەرۆف لە یەکتەر دەبەستیتەوه.

پرسیار: کەواتە تۆ دەلێی بۆھیلەکان ھیچ جۆرە کارتیکەرییان لەسەر ڕوومان نییە؟ ئاخۆ تەنیا بەرپێکەوت یان بەبەخت نییە کە ڕوومان وا دەرچوو؟

وەلام: نەخیر. لەو برۆیەدا کە ڕۆحی تۆ لەو شتەیی لە گۆماوی بۆھیل دایە، ھەلدینجی و، ھەندیک جار بۆ دۆزینەوهی ھێماکانی پێویست مەواوەکی تا ڕادەیک دەور لەو

گۆماوهدا دهبړئ. بۆ نموننه رووخوینهوهیهک ئهوهی دۆزییهوه له خیزانهکهیدا که چوار برا ههن، ههر ههموویان لیک دهکهن جگه له"یاخییهکه" که رووی تهواو له ههموو ئهوانی تر جیاوازه. ئهمه ریکهوته؟ بۆ رووخوینهوهیهک، نهخیر.

ئهمهش نموننهیهکی تر. بیر له ههر ژن و میردیکی ناسیاو بکهوه که لانی کهم ماوهی ده سااله بهبهختهوهی بهیهکهوه دهژین. ههست ناکهی روویان خهریکه دهچپته سهر شیوهی بهکتر؟ باشه ئهمهیان له کوئی بۆ هاتووه؟ له مندا لهکانیا نهوه؟

روونکردنهوهیهکی ری تیچووی تر ئهوهیه که ههروهک رووخوینهوهکان ههزاران سااله وای بۆ دهچین: «زۆر پیش سه رهه لانی بۆماوه زانیی هاوچه رخ»، پتوهندییهکی قوول له نیوان دهروون و رووی مرؤفدا ههیه.

بیر و بۆچوونهکان بی بهره نجام نین. ئهگهر له و باوه ره دای ژیانته بههوی بۆماوهوه سنووری بۆ دیارکراوه کهواته تۆ نازادیی ویستی خۆت تهسک دهکویهوه. نهپینییهکانی خویندنهوهی روو ئه وهه لهت بۆ دهره خسیین تا له رووت ههروهک لایه نهکانی تری ژیانته بهرپرسیار بی. ئهگهر بهقوولی سهیری رووهکان بکهی سهرت سر دهمیینی له ئاست رادهی گۆرانیا ن لهگه ل تیپه رینی کات و ههروه هاش لهوهی به چ شیوازییک په ره سه ندنی رۆحیی ژیا نی هه رکه سیک پشتراست دهکهنه وه.

پرسیار: له ماوهی ژیانندا به دهست په گه زپه رستی دژی ئاکارهکانی ئه مریکی - ئه فریقی مه وه دنالینم. ئاخۆ من تاکه که سیکم که پیی وایه ئه و شته ی تۆ که به "فیزیۆگنۆمی" ناسراوه، ته نیا وشه یه کی رازاوه یه بۆ په گه زپه رستی؟

وه لām: به داخه وه، نه خیر. به لām با به پیچه وانه ی نیگه رانییه کانت سه باره ت به روو خویندنه وه بزاین له راستیدا خویندنه وهی روو چیه. خویندنه وهی روو، پیوه رییک نییه تا به هوییه وه خه لک به باش یان به خراپ هه لبس هه نگی نی. خویندنه وهی روو، دهره تیکه بۆ فی ربوون نه که هه لسه نگاندن. خویندنه وهی روو په کلاکه ره وه نییه بۆ سه رانسهری ژیا ن له به ره ئه وهی ژیا نی تۆ له ماوه ی ته مه نتدا گۆرانی به سه ردا دئ و رووت ره نگدانه وه یه که بۆ ئه م گۆرانا نه. هه روه ها مه به ست له خویندنه وهی روو پۆلینکردنی خه لک له ناو تا قمه نه ژادییه کان نییه. بگره مه به ست لپی باسکردنی شیوه و گو شه و ئه ندازهکانی رووه. خویندنه وهی روو په چاوی ره نگ و پیکهاته ی موو و رهنگی چا و هی پیست ناکا.

پرسیار: بیگومان ناتوانی نکۆلی له وه بکه ی که کۆمه له ئاکاریکی دیاریکراو تایبه تن

چۆن دەستم بەروو خۆپندەنەوه کرد؟

بەگرووپیکی ئەتنيکی دیاریکراو، وایه؟

وہلام: پتویست ناکا بەهۆی کلێشەکردنەوه چاوەروان بین کۆمەلە ئاکاریک تاییەت بن بەگرووپیکی دیاریکراو. بەلام کاتیک تۆ بروانی، بەراستی بروانی، تاکەکان دەبینی. ئەمە بەشە سەرنجراکێشەکەیه. جاریک لە تەلەفزیۆنی نیشتیما نیدا دیمانەیهکم لەگەڵ کرا. پێشکێشکارەکه ئەم پرسیارەهی کرد: "تۆ چۆن دەتوانی رووی خەلکی رەش پیست بخۆینییهوه لە کاتیکدا که هەموویان بەیهک دەچن؟".

شەپۆلەکان تاسان بەناو ئاپۆرەهی ستۆدیۆدا بلۆ بوونەوه.

ئەوهی سەرنجراکێش بوو ئەوه بوو که ئەم پێشکێشکارەهی پرۆگرامە گفتگۆنامیزە پێستیکی رەنگ قاوهیی و جووتە چاویکی شینی هەبوو. رەنگە بۆ خۆشی دوورەگەیهکی رەش و سپی بووی. کەواتە ئەو بۆ خۆی بەراستی چاکتر لە من دەیزانی نەدەبوایە پرسیاریکی ئەوندە رووشکین بکا. بەلام مەبەستی ئازاوەنانهوه بوو.

ئەمرۆ خەلکیکی کەم دەتوانن بێنە دەرەوه و بەناشکرا بلین: "هەموو خەلکی رەش پیست بەیهک دەچن" یان "هەموو خەلکی ئاسیای رۆژەلەت بەیهک دەچن". ئیمە و نالین، بەلام زۆربەهی کات وایر دەکەینەوه. لەگەڵ ئەوشدا ئەمە تەنیا لە رووکەشتین هەلوێستدا بەدەر دەکەوێ.

لۆرا که یهکێکه له هاوڕێیهکانم له دایکبوی تایوانه، بەلام لە ئەمریکا گەرە بوو. پێش ئەوهی سەردانیکی چین بکا، پتی وتم: "گەلێک خۆشە بەشەقامدا برۆم و هەموو خەلکەکه شیوهی لە خۆم بکات". هەرچەندە بەپێچەوانەوه، ئەگەر ئاپۆرەکه چەند گەرەش بووی لۆرا هەگیز لە ناسینەوهی هاوسەر یان کۆرەکهی تووشی گرفت نەبوو. لایەنە لیکچوووەکه بەشیوهیهکی سەرەکی رەنگەکه بوو. زۆربەهی کاتیش شتەکه هەر ئاوايه.

وای بۆدەچم ئەوهی لۆرا مەبەستی بووی رەگوریشە کولتوورییهکانی بووین. لیکچووونە رەگەزییهکان هەرەکه هۆیک بۆ ریزگرتن لە کولتووری مرۆف شتی سەرسرەپین- و ئاستیکی سەرسرەپینی شانازی بەرەگەز هەیه که پەسنی میژوو و پێشینان و کولتوور دەدا. لەگەڵ ئەوشدا ئاستیکی تری شانازی بەرەگەز هەیه که شوینی وەک بۆسنیای کردوو بەمەلەندی رق و کینی "پاکتاوی رەگەزی". خۆپندەنەوهی روو بابەتیکی تەواو جیاوازه.

پرسیار: بەلام ئەی ئەگەر بێ و تۆ وایر هاتبی، کاتیک چاوت بە خەلک بکەوێ سەرەتا و

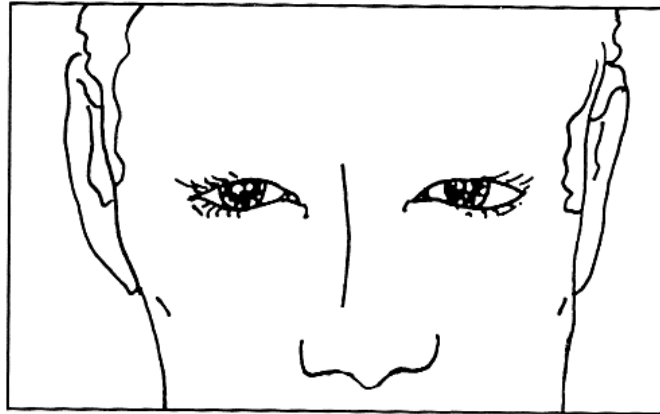
لە سەرۋوۋى ھەموو شتېكەۋە سەرنجى لايەنى ۋەگەزى بدەي؟

ۋەلام: ئەۋ كاتە تېبىنىي لايەنى ۋەگەزى بکە ۋ بەسەرىدا باز بدە. ۋەك ۋو خويندەۋەيەك تۆ سەربەستى لەۋەي خەلک بگە ۋېنىيەۋە بۆ سەر ھەر كېشەيەكى ۋەگەزى ياخۆ لەۋەي ھەرۋەك تاك سەيرىيان بکەي. ئاخۆ ئەمەش دەبېتە كاتى بەمېشكردن يان بەگامېشكردن مەسەلەكە؟ ئەۋ كاتەي چاومان بەكەسېكى نەناس دەكەۋې سەربەستىن لەۋەي بەدلى خۆمان لەگەل ھەر كۆمەلېك ۋۆلېنى بکەين. بۆ نمونە تۆ دەتوانى بە ۋوۋى كەسېكدا چاۋ بگېرى بۆ دۆزىنەۋەي كەموكوۋرېيەكان ھەرۋەك چۆن ۋېشېكىكى پېست نەخۆشەكان دەپشكنى. لە ۋېي ۋاھىنانەۋە ھېندەي تۆزقائېكىش بى، دەتوانى بەچاۋ بەباشترىن شېۋە لەشولارى ئافرەتېك لە ۋوۋى چەۋرېيەۋە «ھەرۋەھا ئاكارىشى» بخەملىنى ۋ ئەمەش ھەر سوۋدى دەبى ھەرچەندە نازانم بۆ چ شتېك.

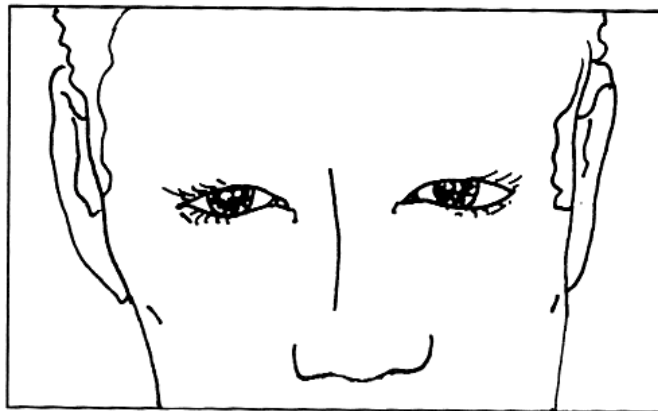
كاتېك ئامادە بوۋى بۆ ئەۋەي زياتر لە خەلک تى بگەي ۋ خەلک ھەرۋەك تاك ھەلېسەنگىنى، ۋو بخويندەۋە.

ۋېسىار: ئەگەر بمانەۋې لەجياتى كېشەيەك، كەسە راستەقىنەكە بېينىن ئاخۆ چۆن خويندەنەۋەي ۋو يارىدەمان دەدا؟

ۋەلام: تۆ بەجىا سەيرى بەشېكى ۋو دەكەي ۋ لەگەل ئەم بەشەدا بەردەوام دەبى لە سەيركردن. ھەر بەشېكى ۋو، زۆر ھېماي ھەيە كە دەبى لىيان ھەلېزىرى. كەۋاتە ئەگەر بەۋى ۋەرۋەدەكردنتەۋە پېت ۋابى كۆمەلە ئەندامېكى ديارىكراۋى ۋو ۋەك لووت بەردەوام تايبەتن بەگروۋېكى ۋەگەزىيە، ئەۋا توۋشى حەپەسانىكى گەۋرە دەبى. ئەۋ ھېمايەي لووت كە بەزىادەي لووت ناۋى دەبەم، ۋەك نمونە ۋەرىگەر. ھەندېك خەلک كوتە گۆشتىكى زىادەيان بەلووتەۋەيە كە لە سەرى لووتەۋە شۆر دەبېتەۋە، ۋاتە لە نىۋان ھەردوۋ كونه لووتيان دايە. سەيرى لاپەرى دواتر بکە كە تىيدا ئەۋە ۋوۋن كراۋتەۋە. ھەرۋەھا لە ناۋ نمونەكانم لە كۆتايىي ئەم كتېبەدا سەيرى نمونەيەكى راستەقىنە بکە لە ۋوۋى نەزادەۋە بئەچەي من ئەۋ جوۋلەكانەن كە لە ئەلمانىا ۋ ۋوسىا ۋەدەرنراۋن. دايكم ۋ باوكم ۋ خوشكم ۋ ئامۆزا ۋ خالۆزاكانم ئەۋ ھېمايەيان نىيە ۋە منىش تا تەۋاۋ پىم نەنايە ناۋ سىيەكانى تەمەنم ئەم ھېمايەم نەبوۋ «دېتەۋە بىرت پىشتر وتم چۆن بەۋھىلەكانەۋە ۋوۋمان دادەپىزىرى ۋ چۆن ۋوۋمان لە ژياندا گۆرانى بەسەردا دى؟». ئەۋ كاتەي سەيرى لاپەرىكەي تر بکەي دەتوانى نمونەي زياتر لە خەلكى خاۋەن زىادەي لووت بدۆزىيەۋە.

خاوهن زيادهى لووت

بى زيادهى لووت

پرسیار: بههرحالّ نهو هیمایهی لووت واتای چیه؟
وهلام: نهگهړ خاوهن زیادهی لووت بی، دهبی مهبهستت له کارکردن، خزمهتکردن بی.
نهگهړ له قوولاییی ناخوهه ههست نهکهی بههوی کارهکهتهوه یارمهتیی خهلک ددهی، با
کارهکهت ههړ شتیکی ترت له ږووی مادی و پله پی ببهخشی، ناتوانی له کارهکه بهردهوام
بی.

بهلام نهو واتایه چ پیوهندیهکی بهږهگهزهوه ههیه؟ هیچ.
پرسیار: ناخو دتوانری خوتندهوهی ږوو بو بهراستی زالېوون بهسهړ کلیشهکانی
ږهگهزی بهکار بهیتری؟

وهلام: نهو کاتهی نهوهنده سهیری کهسیکت کردبی که توانیبیت سی هیمای ږوو یان
زیاتری بو دستنیشان بکهی، تو له بری نهوهی سهیری کلیشهیهکت کردبی چاوت بریوته
مرؤقیکی راستهقینه. تهنانهت بیروکهی سهیرکردنی بهشه راستهقینهکانی ږوو دتوانی
ږزگارت بکا.

له لاپهږه ۱۸ دا تهنیا ږروانه وینه کیشرارهکهی "تایگیر وږ"، بههرمهندترین یاریزانی
نهمهریکی لهگولفدا. لهبهرنهوهی وینهی کیشراره لیره دا ئیتر هان نادریی که بهشیوازی
ههمیشهییت له سهیرکردنی خهلک، واته بههوی ږهنگی پیستیانهوه، سهیری نهو کهسه
بکهی، توژقال توژقال له ږووی ورد بهوه. نهو خوئی به "کیبلینیزیهن" دادهنی لهبهرنهوهی
کهلهپووری خوئی پیک هاتووه له:

۱/۴ چینی

۱/۴ ږهشیپست

۱/۴ تایوانی

۱/۸ خهلکی خوئالیی نهمریکی

۱/۸ سپیپست

تایگیر وږ بهنزیکینه سهړ بهکام ږهچلهکه؟ کهسیکی فرهږهگهږ، تیکهلهیه، بهلام نهو
تیکهلهیه ههړ خوئیتهی. نهوه حالی جیهانی ئیمهیه لهم ږوژگارهدا. نافرهتیکی بهتتهمن
بههاوږپیهکهمی وت: "سوپاس بو خوا ههړگیز نهوهنده ناژیم نهو ږوژه بهچاوی خویم ببینم
کورهکهت ژنیکی غهیره ئیتالی بینی". که دلتهوندکهره! سهردهمی هاوسهړگیری له نیوان
نهتهوه جیا جیاکانه کهچی بهگوپیرهی کولتووری خیزانیی خوئی ږهنگه گویت لهوه بووی

كه سيك پرسته يه كى وهكو نه مه بدر كينى «ته نيا دوا وشه به پي كولتوورى خوت به نه ته وه يه كه بگوره وه، هر نه ته وه يه ك بى له نه مريكييه وه بگره تا زولوو». زور خه لك هاوسه رگيرى له دهره وهى نه ته وهى خويان به دل نيه. به لام هاوسه رگيريه كه بهم هويه پيشگيرى لى ناكري و، من دلخوشم به يه كيك لهم هاوسه رايه تيبانه. رهنكه دايك و باوك و باپيره كانى تا يگير وږ، كومه له خزم و كه سيكيان تاساند بووى، به لام تا يگير وږ بى كه موكوورى دهرچوو.

"بيتى كرؤكر" نمونه يه كى تره له سه ر فره رهنكه زيه تى مرؤف كه «نه گره نه وه كه سه به راستى هه بوونيشى نه بى» له پرووى باز رگان ييه وه يه كيكه له سه ركه وتوو ترين شيرنيكارانى ناوه خووى له نه مريكادا. ۱۵ سال پاش نه وهى كومپانيا يه كه ده ستى به فرؤشتنى كه ره سهى دروست كرنى كيك كر دبوو بو يه كه م جار وينه ي بىتى كرؤكر بلاو كراوه. به وته ي "پام بيكر"، و ته بيژى ناشه كانى گشتى، پرووى بىتى به دريژايى ته مه نى كومپانيا زور جار دهسكارى كراوه تا رهنگان وه يه ك بى بو "نافره تى هاوچه رخ". موديله كانى پرچ هه روهك ميكيان پهره يان سه ندووه. له نه جامدا به رگى باوه كه ي ناومالى بىتى ده بوايه دابكه ندرابا تا نيشان بدا كه "نافره تى هاوچه رخ" كه خووى له ناو بيتيدا به رجه سته دهكا رهنكه چى تر ته نيا وهك ژنيكى ماله وه نه روان تته خووى.

نه و شته ي له ماوهى چه ندين سالدا نه گورابوو نه وه بوو بىتى هه روهك قه وقازيه كى پرچ ره شيله ي چاوشين ما بووه. له كو تا ييدا نه وهش چاوى پيدا خشين رايه وه. وينه ي بىتى بو نويم جار دهسكارى كرا. به وينه ره سميه ته مه ن ۷۵ ساله كه ي بىتى نه م رووهى وهرگرت. بو گه ران به دواى وينه يه ك كه كريا ره كان به هويه وه خويان پيناسه بكن، كومپانيا يه كه كيركيه كى وتار نووسينى ساز دا. براوه كانى روونيان كر دبووه كه هه زيان له چيشتلينان و هه ويركاريه، كه وا خويان بو خيزان و هاوړى و كومه لگه كه يان ته رخان كر دووه. وتار نووسه براوه كان هه روه ها كارامه يي خويان له وه وده رخصت كه ريگه ي داهينه رانه يان بو جبه جيكردنى نه ركه كانى ناومال ده دوزيه وه. به ريز بيكر وتى: "هه رچه نده بنه چه ي خيزانى ره چاوه نه كر ابو، به لام هر ۷۵ براوه كانى پيشبركيه كه له راستيدا سه ربه رچه له كى ره گه زى جورا و جور بوون".

شيوه سازى كومپيوته رى، رووه كانى هر ۷۵ براوه كه ي ناويتته ي يه كترى كرد تا بىتى كرؤكر يكى نوئ بخولقيني كه وينه كه ي دواتر له سه ر شيوازه باوه كه ي كومپانيا يه كه رهنك كرا. وينه نو تيه كه كه پيك هاتبوو له وينه ي هر ۷۵ نافره ته كه له سه ر به رگى كتيبى "Betty"

چۆن دەستم بە پروو خۆیندەنەوه کرد؟

Crocker's New Cookbook – بەرھەمی نوێی بیتی کرۆکر لەبارەى چیشتلینان" که له ساڵی ۱۹۹۶ دا چاپ کراوه، دەدرەوشیتەوه.

ئێستا چاوهکانی بیتی قاوهیین، رەنگی تۆزیک ئەسمەرترە. کلێشەگەرانى رەگەزى ئیستا زۆر بەدزوارى دەتوانن بۆ سەرکلێشەیهکی بگەڕیننەوه. بەبۆچوونی پام بێیکر ئەنجامە پێچەوانەکان زۆرترین رەزامەندیان لى کهوتووتەوه. هەندیک خەلک دەلێ: "بیتی بەخەلکی ئەمریکای لاتین دەچى". ئەوانى تر دەلێن: "ئەو تۆزیک رەنگى مۆسولمانەکان دەداتەوه" کاتیک گویمان لەوه دەبێ: "ئەو کتوپر وەک دراوسیم یان ئامۆزام یان هاورییەکهەمه" ئیمە هەست دەکەین سەرکەوتوو بووین. بیتی کرۆکر هەرۆک لایەنە مرقانەکهی ئەم کۆمپانیایە سەیر دەکری. پرسیارم لە یەکتیک لەو ئافەرەتانهی که بۆ وینەکهی بیتی کهلکیان لە بەشیکى جەستەى ئەو وەرگرتبوو، کرد که ئاخۆ چ هەستیکى هیه بەرامبەر بەوهی وینەکهی خۆی کراوه بەروویکی فرەرەگەز. "جولى لیفینر" ی خەلکی ویلمینگتۆن لە کارۆلایناى باکوور هاوولاتییهکی نمونەییى ولاتە فرەنەتەوهکهمانە. بنەچەى ویلش و ئەلمانى و فرەهنسى و خەلکی خۆماليی ئەمریکیه. جولى که بۆ یەکهەم جار بیتییه پەرەسەندوو نوێیهکهی دیتبوو کاردانەوهی بەم شیوهیه بوو:

"بەبەرورد لەگەڵ وینەکانی پێشتری، بیتی کرۆکر زیاتر لە جارێان رووییهکی رەگەزى پێوه دیاربوو. بەلام کاتیک وردتر سەیرم کرد هەستم کرد لە بزەکهیدا ددانیکى خێچوخوار دیاره، ددانیک که من خاوهنى بووم. ئەوندە دلتیا بووم که پرسیارم لە پیاوهکهی بەرپرس لە وینەکه کرد. ئەو پێی وتم یەکهەم جار که وینەکهی بیتی نەخشینرا وینەکه یەکجار بى کهموکوورى دەرچوو. پێی وتم: "بۆیه من دەمی تۆم خستە ناو وینەکه".

"کاتیک من توانیم ئەندامیکى خۆم لە رووی بیتییدا ببینمەوه وینەکه چى تر ئەوهندە رەگەزى نەدەهاتە بەرچاوى".

جولى روونى کردەوه: "مرۆف بەردەوام خۆی بەکهسیکی کهمیک ئاسایى دادەنى". وه مەسەلهکهی ئا لێرەدايه. ئاخۆ تۆ خۆت بەکهسیکی "کهمیک ئاسایى" دادەنى؟ با رەنگى پێستت هەر چیهک بى تۆ وەچەیهکی نمونەیی مرۆفی. ئەگەر بەدواى وردەکاریى تاییهتەوه بگەریی وەک ددان یان شیوهی کونە لووتەکانت، ئەمە مەودای تاکبوونته. ئەمە بۆ هەموو کەس هەر بەم شیوهیه و، خۆیندەنەوهی پروو یارمەتیت دەدا تا مەودای تاکبوونی خۆت بەقوولی و بەتیرۆتەسەلی بدۆزییهوه.

ئەۋكەسانەى خاۋەن زىادەى لووتن:
مارتن لووتر كىنگى كور، سەركردەى ئەمريكى - ئەفرىقى، خەباتكارى مافە
شارستانىيەكان.
ئالېرت شوایتزر، نېردەى ئەلمانى لە بوارى پزىشكىدا
ئەنۋەر سادات، سەركردەى سىياسى مىسرى
ليۇ ئىزاكاي، فىزىزانى ژاپۋنى
ھېنرى بېرگسن، فەيلەسوفى فەرەنسى
جاسىنتۋ بېناڤىنت مارتنز، شانۋنامەنۋوسى ئىسپانى
ئۆدىسىس ئىلىتس، شاعىرى يۋنانى
يوۋان تى لى، كىمياگەرى ئەمريكى-چىنى
ئوانگ سان سوۋكىي، خەلكى بورما، خەباتكارى مافەكانى مروف
مىرىد كۋرىگان، ئاشتىخۋازى ئىرلەندى
ھار گۋبىند كۋرانا، زاناي ئەمەريكى - ھىندى لە بوارى كىمىيائى زىندەۋەرزانى
كامىلو گالىگاي، نەخۋشىناسى ئىتالى
داگ ھامارسكىۋلد، سەركردەى سوئىدى، ئەمىندارى گشتىي نەتەۋە يەگرتوۋەكان
ئىقان پاقلىۋف، دەرۋونناسى ڤوۋسى
تايگر ۋدز، يارىزانى ئەمەريكى گۋلف

چۆن به چاوی رووخوینه وهیه ک سهر بکهین؟

ئهو رۆژانهی که تۆ، یان کەس نا خۆم، وهک مندال نانمان دهخوارد و دایکمان ئاواته خوازی ئەمه بوو، به سه رچوون. به لام بۆ چەند چرکه ساتیک، خووه کۆنه کانی خۆت به بیر بهینه وه، له بهر ئەوهی شتیکی به که لکت له باره ی چۆنیه تی پوانین له سه ر شتوازی رووخوینه وهیه ک فیر دهکەن.

مندال له شیوه ی خواردنی ئامانجیکی هیه. به جۆش و خرۆشی شاره زایه کی زهین «ئه گەر واش نه بی به کارامه یی شاره زایه کی زهین» شته کان لیک جیا دهکاته وه. له قوناخیکی مندالیدا ئهو کاته ی تاکه شتیکی که تۆ ویستبات بیخۆی، مریشک بوو، بی هه له مریشکت له هه ر خواردنیکی ناو مه نجه له که جیا دهکرده وه. سو سه که ت به لای راست و له تکه گیزره کانت به لای چه پدا پال دهنه و ئەوه مه دهتوانی یه کسه ر دابکه وییه سه ر ئەو پارووه ی هه زت لئی بوو. به لام به پیچه وانه وه ئەگەر له سه ره خۆتر بای ئەوا زیاتر له خواردن ورد ده بوویه وه دهتوانی هه ر پارچه مه عده نووسیک، جا با چه ند بچوو کیش بووایه، لابه ری. مریشک، ته نیا مریشک ئەو شته بوو که تۆ دهتویست سکتی پی بناخنی.

مندال له سه ر نجان سه ر دهسته یه. له راستیدا، هاو پیه کم که جادوو گه ره پی وتووم کاری جادوو گه ری بۆ ئاپۆره یه کی پیکهاتوو له مندالی پینچ سالان زۆر زهحه مه ته.

کین، ئاوا گله یی کرد: "تۆ ناتوانی هه لیان بجه له تینی، فیله که به و مه رجه سه ر ده گری که له کاتی جیبه جیکردنیدا بینه ران بخافلینرین، به لام مندال هه لئاخه له تیندری. ئەو هه ر کاریکی تۆ ده یکه ی ده بین، و پرای ئەو شته ش که ده ته وی بیشیرییه وه. وهک هه موو جاریک له کۆتاییدا ئەو کاته ی ده لیم: "ها، ئەه!" کاردانه وه یان به مجۆره یه: "ئێ، ئینجا چی؟" ئەو زیته لانه هیشتا ش چاوه ری به شه سیراوییه که دهکەن."

سیحر له ته مهنی مندالیدا له ناو فروفیلی کهسیکی تردا نییه. بههه مان شیوه، سیحری ناو روو له شوینیکی بهدر لهو جییه که له سهیرکردن راهینراوین. ئەگەر بهیرمان بی بهدیده وردبینه کهسی رووخوینهوهیه که پروانین، ئەوا دوتوانین بهسهر ئەم خووهدا باز بدین و بهپچهوانه شهوه ئەم خووه سهربهخۆ خۆی دسهپینیت.

خووه کۆنهکان

ههچهنده نووسینگهی ئەمهاریکی بۆ سههرژمیری مووچهیهکی مانگانهی بۆ تۆ نهبریهوهتهوه، بهلام لهوهتهی تههنت پینج سالان بووه خهاریکی کۆکردنهوهی زانیاری بووی.

له چرکه ساتهکانی دیتنی روویدا تیبینی ئەم لایه نانه دهکهی:

– رهگهز «نیر یان می»

– پیری یان گهنجی

– رهنگی پست «که دواتر بۆ گهراندنهوهی کهسیک بۆ سهر جوړیکی رهگهزی سوودی

لی ورددهگیری»

– زیندوو یان مردوو «رهنکه تۆ زۆریک له دووهم جوړیان که بهناو شهقامدا هاتوچۆ دهکن، نهبینی، بهلام بروام پی بکه ئەگەر بیانبینی ههستیان پی دهکهی».

ئەم زانیارییهانه چهند زوو بهمیشتکدا گوزهر دهکن. کۆمهله زانیارییهکی جیاواز پتوهندیان بهسهرنجراکیشبوونهوه ههیه. با بلاین تۆ سهلتی و بهناو ئینتهرنیتدا دهگهپی بهو هیوایهی که وینهی هاوڕۆحه کهت بدۆزیهوه. سهرنجراکیشی رهنکه زۆر بههههه وهرگیرایی و له ههندیک باردا ئامانجی ههموو ئەو بهکارهینهره "مراجع" بهئاگایانهی ئینتهرنیت بی که ویلی هاوژوانیکن «ههچهنده هه کهسیک که بهنیازی خوشهویستییهکی ئینتهرنیتی بی، سهههتا دهبی بهناو لاپه رهکانی ئەم کتیهدا نه که گوزهر بهلکو دهبی را بکا پاشان سی تاقیکردنهوه کهسی درۆ-دۆزهروه له "Aura Reading through All Your Sences" خه مانه خویندنهوه له پی ههموو ههسته کانتهوه" وهک پاشکویهکی ئەمه بخوینیتهوه».

ئهنجاسی لیکۆلینهوهی سایکۆلۆجی ئەوه دهسهلمینی زۆریهی خه لک ئەو کهسه بههواسه هه لدهبژیرن که له جوانیدا ئاستیکی لیکچوویمان له گه لیدا هه بی- ئەگەر تۆ له جوانیدا ده بهم پلهت هه بی زۆر پی تی دهچی که هاوژوانیکی پله ۳ نه بی.

زۆریهی ئەو شتهی که له روو خویندنهوه، که لیکۆلینهوهیهکی سایکۆلۆجی قووله، پهسند

چۆن بەچاوی رووخوئەنەوئەیک سەیر بکەین؟

دەکرۆ یاخۆ لە ناسینەوئە هاورۆحییدا لە ڕۆی پیکهاتە هۆرمۆنییەو، لە راستیدا بەهەلسەنگاندنیکی رۆحسووکی کورت دەکرێتەو.

زۆر جار نیگایەک نەک روویەکی راستەقینە هۆشمان دەفریئێ. ئەندامە جەستەییەکان بەدڵمان دەبن، بەمەرجیک لەگەڵ مۆدیله ویستراوەکە ی پرچ و ئارایش و خەرمانەدا «بەلێ، خەرمانەش، تەننەت ئەگەر ئێمە ئەنقەست ئەوئەمان بەمەرجیک دانەنابێ» بگۆنچێن. ئێمە بە بەلێ یان بە نەخێر خۆمان یەکلادەکەینەو و کارەکەمان لە مەودای ئەو روودا بەکۆتا دێ. ئەنجامدانی ئەم کارە دەشی داکەرەو بەلێ بەلام ئەگەر تۆ بۆ خۆت لە ژێر تاقیکردنەوئەدا بی، شتەکە ڕەنگە ئەوئەندە داکۆشکەر نەبێ. لە هەردوو باردا نابێ چاوپێداگێڕانیکی سەریئێی لەگەڵ روو خوئیندەوئەدا تیکەڵ بکێ.

هەندیک جار ئێمە دەتوانین خۆمان بخەینە ناو زانینخوازییەکی کۆمەلایەتی بێگەردەو. ئاخۆ زەنگینی لە ناو روودا بەدەر دەکەوێ؟ زۆربە ی جار بەلێ، لە ددان، لە چۆنیەتی خۆرازانندنەو، لە گۆشە ی سەر، لە گوارە بەدەر دەکەوێ «بەهەر حال ئاماژەکان زۆرن».

ئە ی ئینتیمای کۆمەلایەتی؟ ئەو شتە ی کە تیشیتر ناتوانی بۆتی ئاشکرا بکا لە رازاندنەوئە ی روودا بەدەر دەکەوێ، ئاخۆ هیما یەکی خاچ دەبینیەو کە بەشوئینەوئە هەلۆاسرابی، یان خالیکی سووری نیوچاوان یان خەزیمیک دەبینی؟

ڕێگە یەکی تر بریتی یە لە سوودوهرگرتن لە پسیپۆری زۆر پەرەسەندووتر. بۆ کۆکردنەوئە زانیاری لەسەر شیوئە ی ژیان ڕەنگە تۆ خۆت لە خوئیندەوئە ی زمانی جەستە یان خەرمانە یان بچووکتە ی دەربڕینەکان راهێنابێ. ئەمانە یاریدەت دەدەن بۆ دەستنیشانکردنی هیما وردەکانی تاییەت بەکۆمەلێکی دیاریکراو. بۆ نموونە من دۆزیومەو کە ڕێگە یەک بۆ جیاکردنەوئە ی کولتووریک لە ئاینیکی سست، بریتی یە لە لیکچوونیکی بەروالەت لە نێوان دەربڕینەکانی سەر رووی ئەندامە جیاوازهکان.

بۆ لایەنی سیکیولار، ئاخۆ هەرگیز لە رێستورانتیک لە شوئینیکی دانشتووی؟ کە نزیک لە ئەندامانی کۆمپانیایەک کە بۆ خاوانی نیوهرۆ کۆ بوونەتەو. ئاخۆ سەرت سێ نەماوئە لەوئە ی رووی تەواوی کەسەکان لە یەکتەری دەکا؟ چون تەواوئە خەلکی ئەوئەندە لیکچوو بدۆزێتەو؟ یان چۆن ئەم کارمەندانە روویەکی ئەوئەندە لیکچوو یان وەرگرتوو؟

هەموومان شارەزاییمان لە تاکە ئینتیمایەکی کۆمەلایەتی هە یە کە لە روودا بەدەر دەکەوێ یان دەتوانین شارەزای ببین. کۆواریکی وەک فۆژ بکەوئە و سەیری روو سێ و بێ

هسته كاني موديله بهرچاوه كاني ناو وينه كان بكه . هه موو كهس ناتوانى ئەم روو به خوځيه وه بگرى . لاني كه م ئەوه پيوستى به پراهيڼانه .

ههنديك جار ئيمه له ږوودا به دواى تهنروس تييدا دهگه ريځين . بريڼه جهسته يي و دهروونيه كان دهشى له ږوودا نه خش ببهستن . به پيى شاره زاييى خوت رهنكه تو ناشناييت هه بي له گه لئو هيمما وردانه ي كه ده رخره ي جوړه راهاتنيكن له ئەلكحول يان ئەو هيممايانه ي ئماژه دهن به وهى كه سيك تووشى نه خوځيى سه وهفانى دريژخايه يان جوړه كاني تري ئازارى جهسته يي هاتووه .

خه مووكى ، لاوازي سيكسى ، دلره قى ، شهرم و به پيى ئەو ئەزمونانه ي له ژياندا وه دهستان هيناون ، هه ر يهك له ئيمه له ناسينه وهى كو مه له جياوازيه كي تايه ندا شاره زاييمان پهيدا كړدووه . ئەو شته ي كه خه لكى تر هه ر بيريان بوى ناچى ، بو ئيمه وهك ږوڅى ږوون دياره .

ئەم زانياريه دهسكه وتيكي سه رسوړه پنه كه به دژواري دهست كه وتووه و به رخره . به لام با له گه لئو روو خويندنه ودها تيكه لئو نه كرى . سوپاس بو خوا كه خويندنه وهى ږوو يارمه تى خه لك ددها بو ئەوه ي دلان خوځش بكن . ته نانه ت ئەگه ر شيوه ي ژيانيشت وا بخوازي كه تو به شيويه كي روځيني هيلاكى ناو رووى خه لك بخويندنه وه ، هويه كه ي خودى خوته كه ناچاره دهكا له و ريگه يانه وه سه يري روو بكه ي كه شتيكى زياترت پيشان بدن . تارماييه كاني تراژيديا دهتوانن قالمان بكن ، به لام تيشكى به هرهش هه مان تواناى هه يه .

دهربرين

دهست داگره و چاوت بكه وه ، ئيمه ي ئەمه ريكي به هوى حه زكردنمان له دهربرين خوومان به وه گرتووه زور سه يري روو بكه يڼ . كولتوورى گشتيى ئەمريكي ئيمه ي له تيرامان له رووى يه كترى راهيڼاوه و ئەمهش به هيچ شيويه ك نه ريتيكي جيهانى نييه . ته له فزيوونيش له وه رامان دهه نيى تا ببيڼه بينه رى دهربرين . ئەو كاته ي تو فيرده بي چون سه يري ته له فزيوون بكه ي ، له وه تى دهگه ي كه نواندن كليلى هه موو ديمه نه گرينگه كانه . تانوپوڅى چيروك چر ده بيته وه و دپته جوځ . ريك له و كاته دا كاميرا بو گرتنى ديمه نيكي به هيزى شله ژانكي عاتيفى بو پيشه وه دهچى . موسيقاى پشته وهى ديمه نيش پرته رتى لئوه دى . تو له وه تى دهگه ي كه ره سه بنچينه ييه كاني چيروك ، جا هه ر چيروكيك بى ، ئەو شته يه كه دهتوانى بيبينى و بيبيستى .

چۆن بە چاوی ڕووخوینە وەبە ک سەیر بکەین؟

بە لām ئاخۆ ئەو بە راستی هەر بەم شیوەیە؟
دوو بارە، باشترە دان بە وەدا بنرێ کە راستی زۆر توێی هەیه. دەربرین وەک ڕیگە یەکی
ناسینی خەلک بە سوو دە. لە گەل ئەو هەشدا زۆر کە موکووری هەیه.
کاتیک تۆ پشت بە دەربرین دەبەستی دەرگە ی هەلخە لە تان ئاو لە دەکە ی. لە تەمەنی
مندا لیدا هەموومان فیری ئەو بووین چۆن ڕووخساریکی ویسترا و بنوینین. مەرج نییە
ئەمە تەنەت درۆش بی و زیاتر لەو دەچێ کە خۆت بخزینییە ناو مەودایەکی عاتیفی و
بە ئاسانی بریار بەدی کە درۆیە کە ئەو بە شە واقیعیە کە دەبی بوترێ.
وا دابنی تۆ چاوت لە "بۆبی" ی کورت مۆر کردووە تەو:
"ئەو خەریکی خواردنی ئەو پسکیتە بووی؟"
بۆبی بەوردی مایکروۆساتی نیوان ئاودیوکردنی پسکیتە کە و هاتنە ژوورە وە ی توێ بەبیر
دێ و دەلێ: "نا باو کە، خەریکی بازدان لە سەر کانا پە کە دا بووم".
ڕوویە ک کە بی تاوانی لی دەباری زەق چاوت تی دەبرێ.
ئای لەو!

ئەگەر بۆ شارەزا بوون لە کە سیک پشت بیهستری بەرووی ئەو کە سە و جەختە کە لە سەر
دەربرینی سەر رووی بی، ئەو دەربرینە کە جگە لە هەلخە لە تاندن کە موکووری تریشی
هەیه. دەربرین میزاج پیشان دەدا و میزاجیش شتیکی کورتخایەنە و دواتر واقع جیی
دەگریتەو. چەند جار گوئیستی چیرۆکی خەمباریی هاوڕیتیە ک بووی کە بەم وشانە دەستی
پێ کردی: "متمانەم پێی کرد لە بەر ئەو ی ئەو یە کجار نەرمونیان بوو".
"نەرمونیان" ی لە ژوانیک یان چاوی پیکە و تینیکی دۆزینە وە ی کاردا بەوردی هیچ شتیکی
لە بارە ی هەلسو کە و تی بەر دەوام کە سیک بۆ ئاشکرا ناکات، جا چ جای شیوازی کە سیی
ئەو کە سە لە دەسە لات یان دۆستایە تی یاخۆ کاردا. بۆ دەستە بەرکردنی زانیاریی لە و جۆرە
تۆ پیوستیت بەروو خویندە وە یە. بە پێچەوانە ی ڕووناندن، هێماکانی ڕوو ساخته نین،
ئەمەش بەرەو جۆرە زانیارییە کی وردترمان دەبا.
لە هەموویان خراپتر، دەربرینی نیوچە ل.

خەلک کاتیک زەقزەق سەیری ڕوو دەکەن، دەلێن: "چا و نەینۆکی ڕۆحە". زۆر جار ئەوان
خۆیان هەلخە لە تین. بە دلنیا ییە وە کرۆکی ڕۆح لە ویدایە بە لām سۆزیش لە وێ هەیه.
زۆر بە ی کات خەلک کاردانە وە ی بۆ سۆز دەبی، نەک بۆ ئەو ڕۆحە ی لە قوولاییدایە.

- بەلام با ئەمەت لە مېشك بى: بۆ ۋو خويندەنەۋان تەۋاۋى ۋو نەينۆكى ۋو.
- تۆ ئىستا چۆن ۋو دەخوينىيەۋە؟
- ئەمە تاقىكردەنەۋەيەكى بچووكە يارمەتت دەدا چۆنيەتتى خويندەنەۋەى ۋو بەشىۋاۋى ۋو خويندەنەۋان، بەرجەستە بكەى.
- راستە يان چەۋتە؟ "ۋەلامەكان لە كۆتايىي ئەم بەشەدان".
- ۱- تېبىنيكردى دەريپىنى سەر ۋو كىرپارەكەت يارمەتت دەدا، بەسەر دۆخەكەدا زال بى.
- ۲- ھەرگىز متمانە بەكەسىكى چاۋ زەنگيانەيى مەكە.
- ۳- ھەرگىز متمانە بەكەسىك مەكە كە بەردەۋام ئاراستەى نىگاي دەگۆرپت.
- ۴- زۆربەى خەلك لەچاۋ ئەندامەكانى تريان زۆر حەز لە چەناگە ناكەن.
- ۵- ئەۋ پياۋانەى ردىن بەردەنەۋە رەنگە چەناگەيەكى ناتەۋاۋى پى بشارنەۋە.
- ۶- خەلكى لىۋ پرتەر، سىكسىترن.
- ۷- بىرتىزى لە شىۋەى كاسەى سەردا بەدەر دەكەۋى.
- ۸- پى دەچى خەلكى سەر بەھەمان رەگەز شىۋەيان لە يەكترى بكا.
- ۹- پاش تىرامان لە ۋو كەسىك دەتوانم لە ھەلسەنگاندەن سەرىپىيەكانى خۆم سەبارەت بەكەسايەتتەكەى دلىيا بم.
- ۱۰- مەموو شتىكى گرینگ لەبارەى شىۋەى ۋو خۆم دەزانم.

ئامانجىكى نۆى بۆ لە ۋو ۋوانىن

ئامانج يەكەم تەكنىكى سەيركردن لەسەر شىۋاۋى ۋو خويندەنەۋانە. ئامانجى تۆ لە بەكارھىنەنى چاۋت و مېشكت و دلت چىيە؟ بۆ ۋو خويندەنەۋە تۆ سەيرى ۋو كەسىك دەكەى. مېشك و دلىشت يارمەتت دەدەن تا خىرا بتەۋى شارەزاي ئەۋكەسە بى.

تكاىە، مەبەسەتم ئەۋە نىيە بەزۆرى ھەلۆتست بگرى، ھەرۋەك چۆن لە مووچرپك پىداهاتنى پالەپەستۆ خستەنە سەرخۆدا بلىي: "ۋا بزەنم دەتوانم بىكەم... ۋا بزەنم دەتوانم بىكەم... ۋا بزەنم دەتوانم بىكەم...". تەنبا وىستىك بەسە بۆ ئەۋەى شتەكە سەربگرى. پاش ئەۋەى وىستەكەت يەكلا كردهۋە، دەتوانى لە ۋو دانى شتەكە دلىيا بى. شتەكە ھەرۋەك ئەم پەندە سەرسپمىنەيە كە دەلى: "لە تۆ حەرەكەت و لە خواش بەرەكەت".

چۆن به چاوی پروخوینه وهیه که سهیر بکهین؟

یه کیچک لهو هۆیانیهی پرونی دهکاته وه بۆچی چۆنیهتیی راهاتنمان له سهیرکردنی پرو دهتوانی بهر بهستیکی زۆر گهوره بی، ئه وهیه که زۆر بهمان بهدریژایی خویندنی ته مهنی مندالییمان له وانه بیژانی وانهی وهک ژمییره و وانهی هاوشیوه فییری ئه م بنه ما بنچینه ییه بووین: " هه ر ئه وهنده سهیر بکه که زیرهکی خۆت پێشان بدهی".

باشترین ئه و پروخوینه ره وانهی من چاوم پێیان که وتی، بی فیزن. ئه وهش له بهر ئه وه نییه که ئامانجم ئه وه بی: «دهمه ی بی فیزیی خۆم پێشان بدهم»، بگره له بهر ئه وهیه که ئامانجی وهک ئه مه یان هه یه: «حه ز دهکهم شاره زای ئه و که سه بم»، «حه ز دهکهم له و که سه فییر بم»، «حه ز دهکهم خزمه تیک به و که سه بکه م».

ئه گه ر شاره زای پیگه زۆره کانی سهیرکردنی پرو بووی، ئه وای بی ئه وهی ههستی پی بکهی خووه کانی خۆ به در خه ریش له ناو ده بهی. ته نانه ت و به تاییه تیش ئه گه ر ئه م خوویانه ههست پی نه کراو بن، پیویسته وازیان لی بهیندری.

که واته رهنگه ناوه ناوه پیویست بی له ناخه وه خۆت رابته کیینی. هه ناسه یه کی قوول هه لیکیشه. هیمن به وه. ئه و شته ی ئیستا ده بی ئه نجامی بدهی پرو خویندنه وهیه. پیگه کانی تری تیرامان له خه لک ده توانن تا ما وهیه کی تر چاوه روان بن.

له یه ک ئاستد ابوون له گه ل پرو

کاتیکی خه ریکی خۆ ئاماده کردنی بۆ خویندنه وهی پروی که سیک، له گۆشه یه کی راسته وه پروانه. هه مان شت بۆ باشترین خویندنه وهی پروی خۆت له ناو نه ینۆکدا به کار دی.

– له خواره وه بۆ سه ره وه و به ییچه وانه شه وه سهیری خه لک مه که. بۆ دیتنی واقع له گه ل پروویان له یه ک ئاستدا به.

تیرامان هه ره وه ها له کاتیشت ده با به راده یه کی زۆریش له و ما وه یه دا که تۆ سه رقالی راهاتنی له چۆنیهتیی سهیرکردنی شتیکی نو، بۆ نموونه کاتیکی بته وئ له لووت ورد ببییه وه، ئه گه ر ته نیا چاوپیدا گێرانیکی سه رپیت کرد و گه یشتییه ئه و ئه نجامه ی که خالی گرینگ بریتییه له وهی پروه که لووتیکی زلی له سه ر قووت بووه ته وه، ئه وه به س نییه. بگره ده بی ئه وهنده سهیر بکهی تا بتوانی لووته که به له باری ببینی. بزانه: "لووته که چه ند گه ره یه؟" و جاریکی تریش پروانه. بزانه کام هیما ئه م یه که م ههسته ی وروژاندوووه؟ هه ریه ک له م هیمایانه بۆی هه یه ئه م ههسته بخوڵقیینی:

- درېڅی لوتیکي درېڅ
- دهرپه پینی لوتیکي درېڅ له لاپرووهوه
- چه ماوهیه کی زهق که له لاپرووهوه به دهر بکه وئ
- پاناتی لوت له ناوچهی ئیسقانی لوتدا
- پاناتی لوت له سهری لوتدا
- پاناتی ته ووی لوت
- لوتیک که به شیوهیه کی زهق به ره و خواره وه پان بووه ته وه
- سه ره لوتیکي گۆشتن
- دووه مین ږووبه ری به که مایه تی گوره

پت سهخته؟ نیکه ران مه به. ئەم کتیبه ری بازیکي گونجاو پیشکش دهکا که سهیرکردنی به شهکانی روت بۆ ئاسان دهکا. ئەندامه سروشتیه جۆراوجۆرهکانی وهک گوی بهشی تایبهت به خوځیان بۆ ته رخان کراوه. هر ئەندامیک "Feature" چند جوړیکي "Category" هیه که هره یه که بیان کومه لیک هیما "Trait" یاخو بهندی زانیاری له باره ی ږوی له خو گرتووه. لوتی درېڅ یه کیکه له هیماکان و لوتی کورت نه وهی ترپانه. ناو ئەم کتیبه هیمایه جیا وازهکانی سه ره به هر جوړیکي ریک خستووه. وهک یارمه تییهک بۆ راهانی چاوت له به جیا ناسینه وهی هیمایهک هر وینه یه کی ناو سیته که جگه له جیا وازی نه هیمایه کی تو فیری دهی، جیا وازی له گه ل وینهکانی ترپا نییه. له بنه رتدا تو هه رگیز چاوت ته نیا له دیتنی هیماکان رانهی.

هه روه ها هیمایه کیش و اتایه کی هیه. هر کاتیک تو هیمایه کت له ږوی که سیکدا دیت نه واه و هسفی نه و هیمایه له سه ره هر که سیک که تووشت دهی و خاوه نی هیماکه یه جیبه جی دهی. که واته لیره به دواوه تو ده توانی نهی نییهکانی هر ږویهک بخوینییه وه.

پت شتر گالته م ده کرد که وتم مندال نه و نه ده به زولاییه وه واقیع ده بینی که فروقیلی جادووگه ری کاری تی ناکات. کاتیک تو به ږوونییه کی زیاتر ږویهک ده بینی نه واه وهمهکانیش ده بینی. نه وه جوړه سیحریکه که تا به ته مندا بچی کارا تر دهی.

ږرسیار: مه گه ر خوا یارمه تیم بدا دنا به نزیکه یی وهک کیسه ل ته پم. به دلنیا یییه وه ده مه وئ ږو بخوینمه وه، به لام ناخو ده توانم؟

وه لام: نه گه ر نه و نه ده خیرا بی که بتوانی وشهکانی سه ره لاپه ره یهک بخوینییه وه واته

چۆن بەچاوی رووخوینەوہیەک سەیر بکەین؟

بەرادەى پېویست خێرای بۆ ئەوہى ببى بەروو خوینەوہ. وە بىر لەوہ بکەوہ ئەو کاتەى ھێماکانى روو بۆ واتا بوون چ پېویستی دەکرد تۆ ھەستیان پى بکەى؟ شتەکە وەک خویندەوہیەکی بەردەوامە. بەر لەوہى تۆ فێرى نووسین بى، پیتی وەک ب و د و پ و ک و وەک مژمژۆکە و ابوون. ھێماکانى روویش لە خودى خویندا جوڑە ئەلفووبیەکن. کاتیک تۆ فێریان بووى، دەتوانى بیانخوینىوہ. وە کاتیک تۆ شارەزای ئەم جوڑە خویندە بووى، سەرت لە ئاست سانایى روو خویندەوہدا سەر دەمىنى. ھەندیک جار لە مێواندارییەکان بۆ سەرگەرمى کار دەکەم. ھەرچەندە بەرامبەر بەتپیکى مۆسیقا یان سەمایەکی چوارگۆشەییە، ھىشتاش لە خویندەوہى روو بەردەوام دەبم و، کاتیک ھەول دەدەم بۆ ئەوہى لە ناو ژاوەژاوەدا کرد قسەم ببیسترى، دەنگم دەنووسى. بەلام لە دیتنى ھێماکانى روو و تیکەیاندى و اتاگانیان تووشى گرفت نابم. خویندەوہى روو وەک ھەر شارەزاییەکی تری ژيانە. ئیمە لەو شتانەى کە بەلامانەوہ گرینگە لەسەر خوین.

پرسیار: من بەناوى ھەموو قوتابییانى تۆ کە ھونەرماندن، دەمەوى سکاڵایەک بکەم. رەنگ لە روودا شتیکى یەكجار دلرفینە، روو ھەمووى ھەر رەنگە. ئەمە دەستەرەنگینى خواپە، وا نییە؟ کەواتە بۆچى لە ناو سیستەمەکەدا شوپنیک بۆ رەنگیش ناکەپەوہ؟
وہلام: بەلای منەوہ شتیکى دلخۆشکەرە کە ھونەرماندیکى وەک تۆ پیم سەرسام بووہ. بەلام بەرامبەر بەھەر دلنیکى پاک کە شەیدای جوانیە بۆ خەوشەکەت نەرماتی پستت یان رەنگى پرچت بووہ، ئاخۆ کۆمەلە خەلکىکیش شک نابەى کە رەنگى پستى تۆ ھەر وەک ھۆیک بۆ پۆلنکردنت بەکار دین و بەم شپوہیە لە راستیدا ھەر بەھىچ ھەژمارت ناکەن.
پرسیار: ئەى ئەگەر سەیری رەنگیش بکەین و تەنانەت وشەپەکیش نەدرکین؟ بۆچى نابى چى تر شەیدای ئەم رەنگانە بێن؟

وہلام: کە داوات لى دەکەم لە روو خویندەوہدا رەچاوى رەنگ نەکەى خۆ ھەرگیز مەبەستم ئەوہ نییە لە کاتەکانى تردا چىزى لى وەرئەگرى. تۆ دەتوانى وینەى خەلک بەرووتیشەوہ بکیشى بەلام بێگومان کە تووشى ھەرکەسێک دەبى تەنیا بۆ پەردان بەسەلیقەى ھونەرى خۆت، خۆ داواى لى ناکەى جەکانى داکەنى. فیزیۆگنۆمى بەرەنگىکى نەگۆرى کورتخایەن دابنى. کاتیک تۆ بەسەر شپوازە بەردەوامەکانى خۆت بۆ رامان لە روو کە تىیدا بەزۆرى رەچاوى رەنگ دەکرى، باز دەدەى، ئەوا رینگە بە توانای خۆت دەدەى تا تىبىنى شتى تری بەھەمان رادە جوانى ناو روو بکا.

ئىستا چۇن رۇو دەخوئىيىيەۋە؟

ۋەلامەكان

۱- چەۋت: ئەگەر رەچاۋى دەربىرىنى سەر رۇۋى كىرپارەكەت بىكەى، بەدلىنىيىيەۋە ئەم كارەت ۋەك ئاۋ لە ھىلەككردنە. بەلام رەنگە زىاتر لەۋەى بتەۋى بەچالاكى بۇ گۇرپىنى ھەستەكانى بەرامبەرەكەت چالاکانە ھەۋل بەدى، كاردانەۋەت بەرامبەر بەھەستەكانى ھەبى. بۇ ئەۋەى كەسىكى مىزاج ناخۇش، دلخۇش بىكەى رەۋتى گفئۇگۇيەكە بخە ژىر پكىفى خۇت كە ئەمەش لە رپى خويىندىنەۋەى ھەست و بىرى كىرپارەكەۋە دەبى. بۇ نمونە بۇ خويىندىنەۋەى رۇو سەبىرى شىۋەى برۇ و گۇشەى گوى بىكە.

۲- چەۋت: چاۋى زەنگىيانەى ھەر چۇنە؟ گشت ئەۋ ھەستەى وات لى دەكا كەسىك بەچاۋ زەنگىيانەى دابنى دەشى بەھۇى ھەرىكە لەم فاكتەرانە بى: بچووكى قەبارەى چاۋ، چاۋى لىك نىك، چاۋى قوول، ۋە يان پى سەرچاۋ. كاتىك زانئىت چۇن ئەم ھىمايانە دانە بەدانە شى بىكەۋە لە واتايان تى دەگەى و رەنگە واتاكەيان بەپچەۋانەى پىشېنى خۇت بى.

۳- چەۋت: ئەگەر كەسىك ھەز نەكات چاۋ بېردىتتە ناۋچاۋى، واتاى ئەۋە نىيە كە كەسەكە بەمسۇگەرى تەلەكەبازە. شەرم و ناۋارامى سىكىسى و خەمۇكى ھۇيەكانى چاۋى ئاراستە بگۇرن. لە راستىدا ئەمەرىكىيەكانى سەر بەكولتورى جىاۋان ھەندىك جار ۋا پەرۋەردە كراۋن كە ۋەك ھىمايەك بۇ رېزىلئان چاۋ نەبىرنە ناۋ چاۋى كەسانى تر.

۴- چەۋت: بەپى لىكۇلئىنەۋەبەك كە لە "ساىكۇلۇجى تودىتى" دا ھاتوۋە، ۳۰ مىلئۇن ئەمەرىكى ھەز لە چەناگەيان ناكەن بەلام ۶۰ مىلئۇن رقىيان لە لووتيانە. بەلام خەملاندنىكى سەرەكىتېرىش ھەبە: من كە بەردەۋام چاۋدىرى كاردانەۋەى پىۋەندىكەرەكانم كىردوۋە بۇم دەركەۋتوۋە كە ۹۹٪ كىرھىنەكانم پاش ئەۋەى لە واتاى شاراۋەى ئەۋ ھىمايانەى رۇو كە رقىيان لى دەبوۋەۋە، تى دەگەپىشتن، بەبۇچوۋنى تۇ ناخۇ چ كاردانەۋەبەكىيان ھەبوۋ؟ رېزىكى تايىبەتايان لە رۇۋى خۇيان دەنا.

۵- چەۋت: بە ردىن بەردانەۋە پىاۋ دەرفەتى گۇرپىنى شىۋەى چەناگەى خۇى بۇ دەپەخسى. لە كاتى رۇو خويىندىنەۋەدا ئەۋ شتەى كە دەبىنى گرېنگە و، بەھۇى وىستى ئازادە كە رۇومان بەجۇرەھا رېگە گۇرانى بەسەردا دى. ردىنىش يەككە لەۋ رېگەيانە. كاتىك پىاۋ چەناگەى خۇى بەردىن دادەپۇشى، ئەۋ چەناگەى دەگۇرئى، كەسايەتتە

چۆن بەچاوی رووخوئەنەوھەیک سەیر بکەین؟

دەروونییەكەش بەم شۆوھە گۆرانی بەسەردا دى.

۶- چەوت: ھەر كەس بۆى ھەيە سىكىسى بى... ھەيان ئاوا نەبى «بۆ خوشت وا رىك كەوتوو كە رۆژىك لە چا و رۆژەكانى تر زياتر سىكىسى بووبى، وا نىيە؟» ئەمەيان رىگەيەكى مسۆگەرتەرە بۆ خوئىندەوھى لىوى كەسىك: پرىتەئى لىو پىوھەندى بەخوئاشكرا كوردنەوھە ھەيە، چەندى لىو گۆشتنتر بى ئەوھندە كەسەكە بەئاسانتى زانىارىيە كەسىيە خۆى دەدركىنى.

۷- چەوت: فرىنۆلۆجى كە لە رىيە خوئىندەوھى قۆرتەكانى سەر كەللەوھە پىوانى بىرتىزىيە كەسىك دەكا زۆرەيە كات وەك رىگەيەك بۆ پۆلىنكردى خەلك بەباش يان بەخراب بەكار دەھات و گومان لە وردىيەكەي كراوھ. نەئىنيەكانى خوئىندەوھى روو، وەك رىگەيەك بۆ قوولتركردى شارەزايىمان لە خەلك سوودى لىوھە وەرەگىرى، نەك بۆ دووركەوتنەوھە لەم شارەزايىيە. روو ھىچ پىوھەندىيەكى بەفرىنۆلۆجى و ئەفسانە و باوھى بەچارەنووسەوھە نىيە "بەگوئەرەي زانىارىيە گشتى رووى مرۆف ھەرچۆنىك بى، لە چا و بەشى پشەتەوھى سەرى مرۆف، شتىكى رۆشكەرەوھەترە".

۸- تەنيا ئەو كاتەي زۆر لە نزيكەوھە سەير نەكەي: ھەرچەندە ژمارەيەكى كەم لە ھىماكان وەك رەنگى پىست و پىكھاتەي موو بەسن بۆ مەبەستى كلېشەسازى، بەلام لىكچوونە رەگەزىيەكان بەشىكى گرىنگى نەئىنيەكانى خوئىندەوھى روو نىن. ئەو كاتەي تۆ فىر دەبى بەشياوى روو بخوئىنيەوھە خەلك كەمتر وەك كلېشە و زياتر وەك تاك دىنە بەرچاوت.

۹- چەوت: ئەم جۆرە ھەلسەنگاندنانە زۆرەيە جار ناتەواو و ھەلخەلەتتەرن و پىشبنىيەكانى كەسى ھەلسەنگىنەر بەدى دەھىن. لە رىيە روو خوئىندەوھە پەرە بەتېكرای گورجوگۆلى و ھەرەھا رەوشى پىوھەندىيەكانت بەدە.

۱۰- لەوانەيە: كۆمەلگە فىرمان بكا بەرىگەگەلى ئەوتۆ سەپرى روو بکەين كە لە ھەمان كاتدا ھەم سنوردار و ھەم سنوردانەرن. ئىمە خوئىيە رەنگ و ھەمەرەنگى و شىواز و بىروباوھەرى نوئى و رووین. ئەو كاتەي تۆ فىرى خوئىندەوھى روو دەبى رەنگە شتى ئەوتۆ لەبارەي رووى خۆت بدۆزىيەوھە كە پىشتر ھەرگىز تىبىنىت نەكردوون و، لەوھە تى دەگەي كە ھەر ھەموويان زۆر واتاھەلگرن.

برۆ

هەر هه‌موومان له چۆنیه‌تی سازدانی دهمه‌ته‌قییه‌ک شاره‌زاین. ئیمه‌ خه‌لکی نه‌ناس له ریگه‌ی باسکردنی بابته‌تی گشتی وه‌ک که‌شوه‌ه‌وا دینینه‌ قسه‌. هه‌ندیک جار ته‌نیا بۆ دلخۆشکردنی خه‌لک ئه‌م ریگه‌یه‌ ده‌گرینه‌به‌ر. به‌لام یه‌کیکی وه‌ک تۆ پلانیک‌ی تری له‌ می‌شکدا ده‌خولیته‌وه: تۆ پر به‌دل ده‌ته‌وی که‌سه‌که‌ بناسی. ئه‌گه‌ر پزیشکه‌کانی ده‌روونی ده‌توانن له‌ تیستی رۆشادا په‌له‌ مه‌رکه‌ب به‌کار بینن، ئه‌ی بۆچی تۆش بۆ ناسینی خه‌لک که‌لک له‌ په‌له‌ هه‌وریک وه‌رناگری؟ ئه‌و کاته‌ی تۆ باسی بابته‌تیک‌ی ئاشکرای وه‌ک که‌شوه‌ه‌وا دینیه‌ پیش، ریگه‌ی لیکۆلینه‌وه‌ له‌ نه‌ینیه‌ که‌متر دیاره‌کانی سروشتی مرۆف هه‌موار ده‌که‌ی.

یه‌کجار زۆر له‌به‌رئه‌وه‌ی که‌ تۆ سه‌باره‌ت به‌خه‌لک زانینخوازی، هه‌ز ده‌که‌م برۆت پێ بناسینم که‌ له‌مه‌ودوا له‌ رووی هه‌ر که‌سێکی نه‌ناسدا چاوت پێی ده‌که‌وی. وه‌ تۆش هه‌زت لێیه‌ شاره‌زای برۆ بی. بۆ رووخوینه‌وه‌یه‌که‌ یه‌ک خوله‌ک خویندنه‌وه‌ی برۆ ده‌توانی هینده‌ی یه‌ک سه‌عات سه‌رقاڵبوون به‌ته‌نیا دهمه‌ته‌قییه‌که‌، زانیاری له‌باره‌ی شی‌وازه‌کانی بیرکردنه‌وه‌ی که‌سێک دا‌بین بکا.

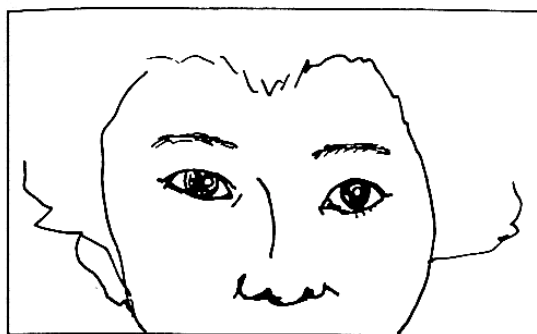
موو؟ له‌ کوێ ر‌واوه‌؟

شی‌وه‌ی روانی مووی برۆ ئاماریکی سه‌ره‌کییه‌. بۆ خویندنه‌وه‌ی ئه‌م ئاماره‌ له‌ نزیک لووته‌وه‌ ده‌ست پێ بکه‌ و به‌ره‌و لای گوێ برۆ. به‌جیا ته‌ماشای هه‌ر یه‌که‌ له‌ برۆیه‌کان بکه‌.

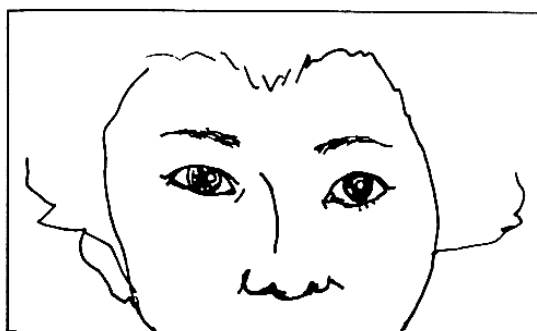
- برۆی تاجدار باوترین هیمایه‌. سه‌ره‌تاکه‌ی چروپه‌ر و دواویی ته‌نک ده‌بیته‌وه‌ تا له‌ کۆتاییدا ورده‌ موویان هه‌یچ موویه‌که‌ نادۆزیته‌وه‌.

- برۆی سه‌راوبن به‌په‌یچه‌وانه‌ی برۆی تاجداره‌. چه‌ندی موو «به‌ریژه‌یه‌کی زۆریش» له‌

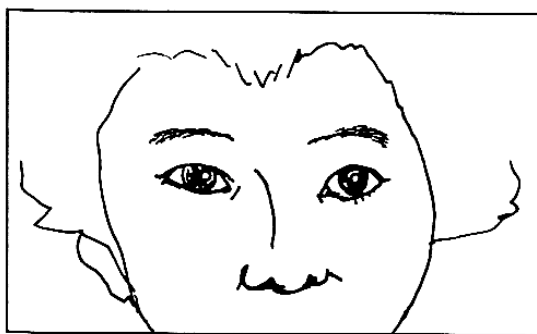
نزيك لووتەوہ پروابى ئەم رېژەيە بەرەو لاي گوئى زياد دەکا .
- برۆى رېك لە سەرەتاوہ بۆ كۆتاييەكەى ھەمان رېژەى مووى ھەيە .
پرسیار: ئەى ئەگەر برۆ پر يان تەنك بوو؟
وہ لآم: ئەوہ جوړيكي جياوازە: پيى دەوترى رېژەى موو .
پرسیار: ئەى ئەگەر برۆيەك وەك چەماوہ ھاتە بەرچاو؟
وہ لآم: ئەوہ شيان جوړيكي ترە: پيى دەوترى شيوہى برۆ .
پرسیار: باشە ئەى رەنگى برۆ؟ ئاخۆ ئەگەر رەنگى برۆ تۆختر بى ئەوا پرتەر ناھيتە بەرچاو؟
وہ لآم: ئاخىر ئەگەر تۆ رووخوينەوہيەكى ورد بى لە يەك كاتدا تەنيا بۆ يەك ھيما چاو دەگيرى كە ئەويش رېژەى موويە . رەنگەكەى گرینگ نبيە .
پرسیار: ئەى ئەگەر ميكيائى پتوہبوو؟
وہ لآم: نيگەرەن مەبە و بەتايبەتەيش ورە بەرمەدە . ئەو كاتەى تيپرامانيكى رووخوينەروانەى باشت ھەبى دەتوانى ژيەر ميكيائيش ببيني ، بروام پى بکە وايە .
دەى ، ھەرکەسە با نەينۆكى خوئى ھەلبگرئ ، چى دەبيني؟
شيوہى پروانى موو ئاماژە دەدا بەوہى كە چۆن كەسيك وردەكاربيەكان جيبەجى دەکا .
شيوہى سروسشتى برۆ ھاوتاي ئەو شيوازەيە كە لە پرۆژەيەكى ناو ژيانى واقيعدا پتپرو دەكرئ .
خاوەن برۆى تاجدار لە دەستپيكردى پرۆژەى نوئى بەھرمەندە . دەستپيكردى شتيكى نوئى جوړە گوروتينيكي تايبەتى دەوئ . كاردانەوہى رى تيجوو بریتيە لەوہى كەسەكە پاش ئەوہى پرۆژەكە دەكەويتە گەر ، لى سارد دەبيتەوہ . ئەگەر رى روودانى ئەم بارە لە ئارادايە ئەگەر كەسەكە ئەو وانەيەى ژيانى وەرئەگرتي كە چۆنيەتيى ھاوسەنگكردى پالئەرى داھينانى لەگەل ئەو يەكدليەى كە بۆ بەرەوواجوولانەوہ لەگەل بىرۆكەكانى پيوستە ، روون دەكاتەوہ .
- ئەگەر برۆى تۆ لە ناوہراستدا تەنك بوويتەوہ ، بەشيئوہيەكى نمونەيى تۆ لە ناوہراستى پرۆژەيەكدا لئى سارد دەببيەوہ .
- ئەگەر برۆت پاش سييەم چارەك تەنك بوويتەوہ ، ئەوا سى چارەك لە پرۆژەكە

برۆی ریتک

برۆی تاجدار

برۆی سهراوین

دابەشبوونی موو لەناو برۆدا

جیبہ جی دھکری تا تو ہست بہ وہ دھکھی بہ ناو زونگاوی بیزاریدا گوزر دھکی.

- ئه گەر پاش تهنیا یه ک چارهک برۆت تهنک بووه «هروهک برۆی من که هروهک پیشتر باسم کرد تیمسی مییری تاساند»، کهواته بۆ بهردهوامبوونت پروبه پرووی ئاریشه یه کی سهرهکی دهبیتهوه.

بۆچی ئهم گوروتین برانه سهره لدهدا؟ لایه نه ئه زینیه که بریتیه له وهی که سی خاوهن برۆی تاجدار، به بهراورد له گههله که سانی خاوهن جوژهکانی تری برۆ، بیرۆکهی زیاتری بۆ پرۆژهی نوی له لایه. هه که بتوانی ئه وهنده ئه نجام بدا تا پرۆژهیهک بخاته سه ه پی، داهینه راپه تیه که هی هانی دده تا پرۆژهی دواتر بخاته ناو لیسته که هی.

رهنگه خه لکی خاوهن ئهم جوژه برۆیه، خه یالخواانه بۆ جیبه جیکردنی ورده کاریه کان پشتپیه ستراوه بن. به لام کاتیک تو پیوستیت به سروشیکی نایاب هه بی سوود له م خه لکه وه برگره. سی نویکاری خاوهن برۆی تاجدار بریتین له "توماس ئیدیسۆن" و "فلوریس نایتینگل" و "لویس پاستور". وه هه چه نده خه لکی خاوهن برۆی تاجدار له لایه ن سیانگ میینه وه له بهرئه وهی له ژياندا زۆریان پی ناکرێ که سانیکی ناوشکاون، به لام "هیربیرت ویخنیر" نمونه یه کی خراپ نییه. ئه و خاوهن ئه و به هره چیرۆکنوو سییه که به هویه وه "The Limited" له دایک بوو. دوا به دوا ی ئه مهش ژماره یه کی که م به ره می تری نووسی به له خوگرتنی "Victoria's Secret" و "Lane Bryant" و "Henri Bendel".

برۆیه تاجدارهکانی "ماتیۆ هینسن" ی دۆزه ره وه رهنگه دهره تی ئه و ده ستپیشخه رییه یان بۆ ره خساندی تا ته وای ناوچه ساردهکانی ببیوی و رینگه ی خو ی بۆ گه شت به ره و جه مسهر بگریته به ر یارمه تی و مادام باسی سه هۆل هاته پیش با "بۆنی بلیر" ی خاوهن برۆی تاجدار له یاد نه که یین که هیشته اش خیراترین ئا فره تی ئه مه ریکیه له خلیسکتیدا.

خه لکی خاوهن برۆی تاجداری پر، به دلنیا ییه وه ده توانن برا وه بن. به لام تهنیا پیوسته بۆ بهردهوامبوونیان زیاتر تێ بکو شن. ئه وان رهنگه بیر له کارکردن له گههله که لکی خاوهن برۆی سهر او بنیش بکه نه وه.

هه رچی که سی خاوهن برۆی سهر او بنیشه له به دوادا چوونی ورده کاریه کاندا به هره مه نده. چه ندی زیاتر بچیته ناو پرۆژه به ک ورده کاریی زیاتر ده دۆزیته وه که پیوستی به دوادا چوون هه یه.

کهواته ئاخۆ رپی تۆ دهچۆ ئه و کهسه له پیناو گهیشتن به ته و او هتیه کی بی کو تا سه ره له

خۆى بشىۋىنى؟ بەلى. بەلام كەمتەرخەمىش ڤەنگە گىرڤتىك بى. ئىستا من مەبەستم ھەموو جۆرەكانى كەمتەرخەمى نىيە لەبەرئەۋەى زۆر جۆرە كەمتەرخەمى ھەيە. كەسى خاۋەن برۆى سەراۋىن لە جۆرەكى دىارىكرۋى تەمەلى راھاتوۋە. ئەو دژى دەستىپىكردى ڤرۆژەيەكى نوئى بەرھەلىستى دەكا. وا ديارە ھۆيەكەى دەگەرپتەۋە بۆ ئەۋەى كەسانى خاۋەن برۆى سەراۋىن، دەزانن چ چارەنووسىك چاۋەروانىان دەكا. ئەم كەسانە دەزانن لە كارىكى شروپىدا شتىك بەناۋى "خىرا" بوۋى نىيە. پىاۋىكى برۆ سەراۋىنى ناسىاوم سى سالى پى چوو تا برىارى دا شوپىنى جل ھەلواسىنى ناو ژوروى نووستنى ڤىك بخاتەۋە. پاشان رىكخستەنەۋەكە شەش سەعاتى خايدان. كارەكەش ھەلبەتە بى كەموكوپى بوۋ.

برۆ سەراۋىنەكان كە دەگەنە ڤلەى ئاسايى كارايى و چالاكى خۆيان، ۋەك تەقەمەنىيان لى دى. بەنزيكەى دەقاۋدەق ئاۋان. سىيانگ مېيىن دەلى ئەۋان سەربازى لىھاتوۋىان لى دەردەچى - ئەۋان ئەۋ تەقەمەنىيەن بۆ شەرىكى درىژخايەن پىويستە. ئەم ۋەسەفە بەرادىيەكى زۆر بۆ ئەۋ برۆيانە دەست دەدا كە لە ڤوۋيەكى لەبىزىنەيى خاۋەن كۆلمى دەرپەرىۋدا جىگىر بن. تۆ ئەم ڤوۋەت لە تەلەڤىزىۋن بىنيۋە. مەبەستم ڤوۋى "ۋىليام سكاتنر" ە كە بەشىۋەيەكى درەۋشاۋە ئەم جۆرە ھىمايانەى ڤوۋى بۆ دارىژراۋە، بۆ ئەۋەى تا ئەۋ كاتەى ۋەشانە بەردەۋامەكانى "Starship Enterprise" بخۋازن ئەۋ ڤۆلى ڤارىزگارەكەى ناو ئەم بەرھەمە بگىرى.

خۆشەختانە برۆ سەراۋىنەكان بەكەلكى ڤۆستى ئاشتىخۋازانەش دىن. بىر لە كارامەيى "يۆيۋما"ى چىلۆژەن و "كىنژۆ تانگ"ى كۆلەكەى بىناسازى ژاپونى ھاۋچەرخ بکەۋە. ئەى ھاۋار، با "كىڤن ترودۆ"ى بىرمەند لە ياد نەكەين.

"گابرىل گارسىا مارکز" خاۋەن برۆى سەراۋىنى بەئاشكرا ئەستورە. ئەمە سەرنجى راکىشام كاتىك لەۋاشنتۆن ڤۆستدا چاۋم بەۋىنەيەكى ڤوۋى كەۋت. ھەرۋەك چاۋەرىم دەكرد لە روۋنكردەۋەى ژىر ۋىنەكەيدا نووسراۋو: "ڤۆماننوۋسەكە تەمەنىكى بەۋەسڤكردى ئەم ۋىنە بەشكۆيە بەسەركردوۋە. ۋە ھەموو ڤۆژەكانى ژيانى بەلىكدانەۋەى وردەكارىيەكان ئاۋا بوۋنە".

ھەربەم بۆنەيەۋە، تەننەت ئەگەر شىۋەى ڤوانى موو تاكە جۆر بى كە بىزانى بىخۆيىيەۋە دەتوانم دلىيات بکەمەۋە كە لەمەۋدوا لە ڤۆژنامەخويىندەنەۋەدا تاموچىژىكى زۆر زياتر لەۋەى جارن ۋەردەگرى.

برۆى رېك كه دوابابه تى ئەم لىستە تايپه تەيە نابى ھەرگىز لەلايەن كەسكى خاوەن ئەم ھىمايە پشتگوئى بخرى. ئەگەر تۆ ئەم جۆرە برۆيەت ھەبى، دەزانی چەند بەباشى دەتوانى وردەكارىيەكان جىبەجى بگەى، لە "ئاگوستۆ فييلد" بېرسە كه نەك تەنيا سوود لە برۆيە رېكەكانى وەردەگرى، بەلكو مووھ قىتبووھەكانىش كه ھىمايەكى دەگمەنن و دواتر لەبارەيان دەخوئىنيەوھ، سوودى پى دەگەيەنن. سەرکەوتوويەكى ترى خاوەن برۆى رېك "نۆم ميلير" ه كه پلە دواى پلە رېگەى سەرکەوتنى برى و بووھ بەرپۆھبەرى ئىدارى برپاردەر لە "Interstate Battery's System" ى ئەمەريكا .

ئەگەر برۆيەكانت رېك بن پرۆسەى بىرکردنەوھت بەھىواشى بەرھو پيش دەچى. بىرۆكەيەكت دەست دەكەوئى. پەرھى پى دەدەى و ھەموو وردەكارىيە پتوھستەكانى جىبەجى دەكەى. بەخۆت دەلئى: "ھىچ كىشەيەك نىيە، كارەك زۆر گران نىيە". بەلام، ھەلبەتە لەسەر ھەسارەى فيربوون كەموكوورى ھەر ھەيە. كەموكوورىيەكەش بەپەرچدانەوھەكى رى تىچووى بچووكە كه ھەندىك جار لە روويەكى بەھرە لىباريودا سەر ھەلەدا. ئارىشەكەش برىتييە لە: بىنكورتبوون لەگەل ھەموو خەلكى تر. ئىمە تى ناگەين، بۆچى خەلكى تر لە ئەنجامدانى ئەو كارەى كه بۆ ئىمە وەك ئاوخواردنەوھ وايە ئەوھندە دەستوپی سپين، لە خۆمان دەپرسين دەبى چ كىشەيەكيان ھەبى؟ بۆ نمونە ئەگەر تۆ برۆ رېك بى، دەتوانى بەئاسانى لەگەل وردەكارىيەكاندا مامەلە بگەى. لەبەرئەوھ رەنگە وا بزانی شتەكە بۆ ھەر ھەموو خەلكى تریش دەبى بەم شىوھە بى، بۆيەش ئەگەرى زۆرە خۆت لە كاتى بۆلەبۆلندا بدۆزىيەوھ: "ئەو گىلە تەمەلە چىيەتى؟ قاتى سەرھوھى بەكرى داوھ، دەنا بۆچى ئاوايە؟" يان "بۆچى ئەو كچە بەردەوام لە ناو وردەكارىيەكاندا دەچەقى؟ بۆچى ھەرھەك خۆم زوو جىبەجىيان ناكا و بەرھو پيش ناچى؟". ھەر بۆلەبۆل و بۆلەبۆل. ئەمە بەرگە نەگرتنى ھەموو خەلكى ترە. بروام پى بگە ئەگەر خەلكى تریش ھەمان بەھرەى تۆيان ھەبووايە ئەوا بى يەك و دوو بەكارىيان دەھىنا .

پرسىار: ئەى بۆ ھەلپژاردنى ھاوژوان چ ئامۆژگارىيەكت ھەيە؟ ئاخۆ نەتەدەتوانى بۆ ھەر لايەنىكى برۆ سىتتىكى جياواز دابنىتى؟

وھلام: ئۆھ، برۆ تاجدارە داھىنەرەكانت خەرىكە خۆيان وەدەر دەخەن، بۆ بناخەرپىژكردنى ھاوپیيەتى، بەلئى، لە شىوھى روانى موو سەرھەداوئىكت دەست دەكەوئى. بەگوئىرەى بنەماكان بەجيا لە وردەكارىيەكان بگۆلەوھ.

با بلين بۇ نمونه تۆ و هاوژوانه خه يالاييه كهت به لاي پروژيه كي بيناسازيى ناو شاردا پياسه ده كن. ئەمە ئەو ئامۆزگار ييه پيشنيازي ده كه م بۇ وروژاندى ههستي دۆستانه ي جىگير له ناو برويه كانى هاوژوانه كهت:

- به برو تاجداريک بلی: "ئای له م هه موو کاره؟ قهت باوه ر ده كه ی پروژيک کۆتايى بى؟".
- به برو سه راو بىک بلی: "ئەو كه سانه ی هه موو كونوكه له به ره كانى كاريكى له و جوړه پر ده كه نه وه، شايه نى ريزن. تۆش وا بير ناكه يه وه؟".
- به برو ريكيك بلی: "هيوادارم هه ر كه سيك به رپرسه له م بى سه روبه ر ييه، خه لكيكى ليهاتوو بدوژيته وه بۇ ئەوه ی دواتر ريكي بخه نه وه. هه ستت به وه كردوو دۆزينه وه ی خه لكى كۆلنه در چه ند زحمه ته؟".

پرسيار: خۆ مه به ستت ئەوه نييه من هه موو هاوژوانه كانى داها توم بيمه لاي پروژيه كي بيناسازى، وايه؟ مه به ستتي گرينگرت هه يه، وا نييه؟
وه لام: بنه ماي نزيكوونه وه له كه سيك به ستنى پيوه ندييه كه له گه ل ميشكى ئەو كه سه.
ئەگه ر تۆش ئاريشه ي تايهت به هيمايه كي پروت له لا ئاسان بى كه واته رهنگه ئەمه هه نديك سوودى بو ت هه بى.

پيروژه. تۆ يه كه م جوړى برو ت وهرگرت. ئەمەش ئەو زه مينه يه كه له هه ريه كه له هيمايه كانى دواتردا له سه رى ده روين: جياوازييه كانى هه ر جوړيكي سروسى فير به، بزانه هى خو ت چۆنه، پاشان بزانه واتاي هه ر هيمايه ك چييه و كاره كه به نمونه هينانه وه به كۆتا بهينه. به ر له وه ي بروينه سه ر ئەندامى داها توو، با ره چاوى شتيك بكه ين كه هه موو رووخوينه وه به ك زوو يان درهنگ تيبينى ده كا.

شتيكي زۆر گرینگ

له گه ل په ره سه ندى شاره زاييت، هه ست به شتيكى سه ير ده كه ي. جوړى هيمايه كي سه ر پرويه ك ده شى زۆر بى يان كه م. باشتره بزانه رى كه ي هيمايه ك زۆره له به ره ئەوه ي چهندى هيمايه جهسته ييه كه زياتر بى ئەوا واتا ده روونيه كه ي ئەوه نده زياتره. رووخوينه ره وان هه زاران ساله ئەم ياسايه يان پيره و كردوو:

- به شيوه يه كي جهسته يي يه كجار زۆر = له ناخدا يه كجار زۆر

به كورتى:

- زۆر = زۆر

به پيچەوانەوه:

- به شيوه يه كي جهسته يي نهختيک ديار = له ناخدا نهختيک گرينگ

ههروهها بۆ هه موو مه بهسته کارهكويه كانيش:

- به شيوه كي جهسته يي ته نيا به ئاسته م بينراو = نه ونده ناهيني بخوينرته وه «خه ريكي

به شيكي تري پرووي كه سه كه به دهنه كاره كه ت وهك كوتاني ئاسني ساردي لي دي».

پرسيار: ئاخ كه سيك چۆن ده تواني زۆره كان ده ستنيشان بكا؟

وه لام: تۆ له زيي روونكر دنه وه وه سفه كانى ناو ئه م كتيبه بيروكه يه كه ت له باره ي هيمه

جۆراچۆره كان ده ست ده كه وي. بۆ نه وه ي زانياريه كه بگوازيه وه بۆ سه ر پروويه كي

راسته قينه، سه يري ئاوينه بكه وه هيمايه كه له سه ر پرووي خو ت تاقي بكه وه. دواتر روو بكه

خه لكي تر و باشته ره چهنده كه سيك له يه ك كاتدا سه ير بكه ي تا بتواني هيمايه كان به راورد

بكه ي. به باشي نه وه ت بۆ روون ده بيته وه كه ئه م هيمايانه تا چ راده يه ك ده شي جياوان ين.

بۆ نمونه تۆ بۆ شيوه ي برو چاو ده گيري. ته نيا سه يري برويه كان و ته نيا سه يري

شيوه يان ده كه ي و له پرويه كه وه روو ده كه يه روويه كي تر و له كو تايدا قسه يه كي له م جۆره

ده كه ي: "برۆي" جۆن" كه وان هيبه به لام هي "جيين" راسته.

كاتيک فيري ناسينه وه ي هيمايه كان بووي، ههنگاي دواتر نه وه يه شاره زاي زۆره كان

بي.

شيوه جۆريكه له زۆره كان. بۆ ناسينه وه ي نه م جۆره زۆره دوو كه سي خاوه ن هه مان

هيمه به راورد بكه .

له نه جامدا رۆژيک دادی كه تۆ له ژوورتي قه ره بالندا پرويه ك ده بيني و نه و پروه

ده ته ژيني- نه ك له به ره وه ي ئيواره يه كي نه فسووناوييه و كه وتوويه داوي خو شه ويستيه وه

بگره له به ره وه ي تۆ له ژووره كه دا كه سيكت دۆزيوته وه كه بروي كه وان هيبه . نه وه ش به و

واتايه يه كه تۆ ده تواني ئاستي چه ماوه ي بروي نه و كه سه له گه ل هي كه سه كه ي يه كه م

به راورد بكه ي. چه ماوه ي بروي كاميان زۆر زياتره؟

رهنگه هي جاك له هي جيم زياتر بي. هه نديك له و برويه كه وان هيبه يانه ي كه

ده يان ناسيه وه يه كجار كه وان هيبه له كاتيكا نه وان ي تر له گه ل جۆري كه وان هيبه پۆلين

ده كرين، به لام به نه سه ته م ده چه مينه وه. ناسينه وه كه پيت ده لي كه وا چۆن شيوه يه ك

دهتوانرى بهيهكيك له زورهكان ههژمار بكرى.

قهباره جورىكى تره له زورهكان. بهدواداچوونى هم لايهنه، رهنكه سهرهتا گيژت بكا و وهك نهويه كه پشتاوپشت له ريگهيهكى لوهكى لى بخورى. نه مهش له بهر نهويه كه تو تنيا بهدواى گوره بهپيچهوانهى بچووكدا ناگه پيى، بگره تيشك دهخيه سهر زور گوره بهپيچهوانهى ههنديك گوره - ياخو زور بچووك بهپيچهوانهى ههنديك بچووك.

بو نهويه بهئاسانترين شيوه همه بينرى، بهشهكانى ناو يهك پرو بهراورد بكه. كهواته وان له بهراوردكردى جاك و جيم بينه و بهجيا له يهك پرو بكو لهوه. با بلين گهيشتوويه نهرمه گوئى. نهكهى بهبهراوردكردى نهرمه گوئى جيم لهگه له جاك بلينى نهرمه گوئى جيم گورهيه. رهنكه هممو نهندامهكانى جيم گورهتر بن.

لهبرى نهويه قهبارهى نهرمه گوئى جيم لهگه له بهشهكانى ترى گوئى بهراورد بكه.

تى گهيشتى؟ ههنديك پرو تاكه زورىك پيشان نادن، نه له قهباره و نه له شيوه. پرويهكى وهك پروى "روس پيروت" تهواو پيچهوانهيه لهبهر نهويه دهتوانى كومه ليك زورى تيدا بدوزيهوه. ههنديك پرو، زورهكانيان پيوه دياره و ههنديك وانين، شتهكه هر وانسانه.

برو له پروى تهنگى و پرى

- بروى پرى، فره مووداره.

- بروى تهنگ، شتيكى پيچهوانهى فرهپيى ههيه، جا با هر ناويكى لهسهر بى، با ناوى تهقولوقيش بى؟

پرسيار: لهبهر نهويه برو دهشى تاجدار يان سهراوبن بى، چ بهشيك بو زانينى پيژهى مووههژمار دهكرى؟

وهلام: سهرنجى تووكنيى گشتى بده. بزانه دهتوانى نهو كهسهى پروى دهخوينيهوه بهبروى تووكنتر بهپينييه بهرچاوت؟ نهگه و ابوو بروى نهو كهسه تهنگه. نهگه ئاسانتر بوو كه كهسهكه بهبروى تهنگتر وينا بكهى، كهواته بروى پره.

پرسيار: نهى نهگه هر تواناى ويناكردنمان نهبووايه؟

وهلام: چوئن قسهى وا دهكهى، خهيال مافى زگماكيى تويه. له كوئاييدا هر دهگهيه هم قهناعهته. له ههمان كاتدا دهتوانى زانيارى كو بكهيهوه. سهيرى بروى ۱۵ كهس بكه و

بروی تهنگ

بروی پر

بروی مامناوهندی

برۆ له ږووی تهنگی و پرییهوه

تېشك بىخە سەر جۆرى "رېژەى مو". دەتوانى زانىارىيەكانى خۆت بەخىرايىيەكى زۆر دابرىزى.

پرسىار: ئەى ئەگەر تۆ سەرنجى تووكنىى برۆى خۆت دا و زانیت بەھەردو ئاراستەۋە زۆر نىيە؟ ئەى ئەگەر تەنیا تۆزىك پر بوو؟

ۋەلام: مەرج نىيە ئەم ھىمايە لەسەر رۇوى خۆت بخوئىيەۋە. ۋازى لى بەئىنە. تا نەبى بەرۇوخوئىنەۋەيەكى شارەزا ھەول بەدە ھەر ھىمايەك كە بەھىچ بابەتتەك نەچى لىكى نەدەيەۋە.

رېژەى موو لە جووتە برۆيەكدا، ئەۋە رۇون دەكاتەۋە كەۋا تا چ رادەيەك كەسىك لە ئەنجامدانى وردەكارىيەكان لە يەك كاتى ديارىكراۋدا ھەست بەئاسوودەيى دەكا. برۆى پر، يەككە لە ھىمايەكانى بىرتىزى. ئەى خوا بىبىرئى. دەزانم ئەگەر ئەم ۋەسفە لەگەل تۆ بگونجىت رەنگە ئىستە چاوت برىبىتە خوارەۋە و لە ناو بى ئوقرەيىيە رىزلىگىراۋەكەى خاكەراتىيدا پەل بكوئى. ئەگەر بۆ دلدانەۋەش بى، بزانه كە خەلكى برۆ تەنكىش ھەرۋەھا دەتوانن بەھەمان رادە زىرەك بن. جىۋازىيەكە تەنیا لەۋەدایە كە شىۋازە كەسىيەكانى خەلك جۆراۋجۆرن.

بەشىۋەيەكى ورد پى دەچى برۆ پرەكان بتوانن لە يەك كاتدا ئازوگوئىز بەزۆر پرۆژە بكن. ۋە ئەگەر برۆيەكانت رىك ۋە پان سەراۋبن بن ئەۋا تۆ بەشىۋەيەكى يەكجار باش دەسەلاتت دەبى بەسەر وردەكارىيەكانى ھەريەكە لە پرۆژەكان. لەۋەش زىاتر، ئەگەر تۆ لە مشومر كىردندا بالادەست بى «كە ئەمەش لە رېى ھىماى لىۋى قايلىكەر كە دواتر باسى لىۋە دەكرئ، بەدەر دەكەۋئ» دەتوانى ۋا لە خەلك بكنە لە ئاست ژىرىى تۆدا ۋاقورماۋ بن.

تاكە كاردانەۋەت برىتتىيە لە خەلكى كاسكەر. نەكەى لەلای ھاۋرپىيەكانت باسى ھەموو چالاكىيەكانت بكنەى. ئاۋەل ۋ ھاۋكار و كارمەندەكانت رەنگە لە ناو ئاگرى ئىرەيىدا بەتۆدا باليان بسووتى يان لە ئاست تىشكى بەشكۆى مېشكى تۆدا لەسەر خۆيان بچن.

ئەگەر سەيرى "دئىقىد كۆپرفىلد" ى خەيالپلاۋ بكنەن، تى دەگەين تەننەت ئەگەر يەككە لە برۆيەكانى مرۆقىش پر بى ئەم مرۆقە بەراشكاۋى دەشى كەسىكى سىحراۋى بى. رەنگە ناۋبراۋ سودى لە برۆيەكانى ۋەرگرتى بۆ كۆتايىھىتان بەشەر، بەدلىنبايىيەۋە، تواناى مرۆق بۆ فرۆفلى ناياب و يەكجار زۆر نكۆلى لىۋە ناكرى. جارىك پىۋەندىكەرئىك كە پىشەيەكى ھىندە باشى نەبوو بۆ برۆچاندنەۋە پرسى پىم كىرد. "جۆ" لە پىۋەندىيە

دووقۆلئیهکهی نیوان روو و دهررون تی گه‌یشت. له ویست و خه‌یالی خۆیدا ئەگەر برۆی راستی زۆر پری وهک هی "ئەنیشتاین"ی هه‌بوویه- که له راستیدا به‌که‌لکی پیشه‌ی به‌شکۆی فیزیازانی ده‌هات، زۆر ده‌گۆرا. «ئهی بۆچی برۆی چه‌پی ئەنیشتاینی نه‌ویستبوو؟ بۆ ئەمه‌یان برۆیه‌کی وهک "تۆپرا"ی ده‌ویست، پیاویکی کۆلنه‌در بوو!». پیم وت، نه‌شته‌رگه‌ریی برۆم پی باش نییه «ئاگات له ریکلامه‌کانی ته‌له‌فزیۆنی هه‌یه؟ "ئیمه، له سه‌نته‌ری برۆ بۆ پیاوان، له خزمه‌ت ئیوه داین!».

برۆی ته‌نک، بۆ نمونه، ئاماژه به‌به‌جۆشبوونی میشک ده‌کا. چه‌ندی زۆری له خۆت به‌کی بۆ ئەوهی ئازوگۆیزی به‌کۆمه‌له‌ پرۆژه‌یه‌ک به‌کی، به‌لام کاریگه‌ریت زیاتر ده‌بیت ئەگەر له یه‌ک کاتدا خۆت به‌یه‌ک‌یکیان سه‌رقال به‌کی. "ستیفن کۆفی"ی به‌رپۆه‌به‌ر، ده‌زانی چۆن باشتترین سوود له‌م به‌هره‌یه وه‌رگه‌ی. هه‌روه‌ک نووسه‌ری "The Seven Habits of Highly Effective People - چه‌وت خووی خه‌لکی یه‌کجار کاریگەر"، ئەو چۆنیه‌تی پیکه‌ستن و جیبه‌جیکردنی یه‌که‌مايه‌تییه‌کان روون ده‌کاته‌وه و ئەم پیکه‌ستن و جیبه‌جیکردنی یه‌که‌مايه‌تییه‌کان هونه‌ری خه‌لکی خاوه‌ن برۆی ته‌نکه.

پرسیار: چۆن بۆ کاری فرۆشیاری سوود له تووکنیی برۆ وه‌رگه‌ین؟

وه‌لام: خه‌لکی خاوه‌ن برۆی پر رقیان له کورتیرییه. ئەوان ریزت لی ده‌گرن ئەگەر تو هه‌موو سووده‌کانی کالایه‌که‌ت به‌هه‌موو ورده‌کارییه‌کانیانه‌وه پیکه‌کیشیان به‌کی. به‌په‌چه‌وانه‌وه، خه‌لکی خاوه‌ن برۆی ته‌نک وه‌سفی ئاساییان به‌لاوه په‌سندتیه. ئەوان ریزت لی ده‌گرن ئەگەر تو پوخته‌ی خاله هه‌ره گرینگه‌کانیان پی بلێی.

پرسیار: دان به‌وه بنی که تو به‌راستی مه‌به‌ستت ئەوه‌یه خه‌لکی خاوه‌ن برۆی پری وهک من، به‌کورتی، زیره‌کترن؟

وه‌لام: نه‌خیر، هه‌ر چۆنیک بی مه‌به‌ست چۆنیه‌تی هه‌لسه‌نگاندن و په‌سه‌نايه‌تی بی و هۆش و لایه‌نه‌کانی تری بی‌رتیژی نییه. برۆی پر به‌واتای چه‌زکردن له ئالۆزییه. برۆی ته‌نک ئاماژه‌یه بۆ چه‌زکردن له ساده‌یی. به‌ئاره‌زووی خۆت جیاوازییه‌که به‌ساده‌بوون یان به‌ئالۆزبوون لیک به‌وه.

شېۋەي برۆ

شېۋەي برۆ برېتتېيە لەو قالبە ئەندازەيىيەي كە ھەر برۆيەك پىكى دېنى:
- برۆي كەوانەيى، ھەندىك جار پىي دەوترى "چەماۋە" كە بەشەكانى بازنەيەك پىك دېنى.

- برۆي راست، بەنزىكەيى لە ھىللىكى راست دەچى.
- برۆي ھەشتى "گۆشەدار" تەۋەرىكى ھەيە كە تىيدا ئاراستەي موو دەگۆرى. زۆربەي «بەلام نەك ھەموو» برۆ ھەشتەكان، تەۋەرەكەيان لە كۆتايىي برۆ داھە.
ئەو دەمەي بۆ ناسىنەۋەي برۆي خۆت سەيرى خۆت دەكەي لە بىرت نەچى لەجىياتى ئەۋەي برۋانىيە سەرتەر يان خوارتر، رىك سەيرى بەرامبەرت بىكە.
شېۋەي برۆ ئامازەيە بۆ چوارچىۋەي بىرکردنەۋە. ئاخۆ تۆ بەشېۋەيەكى نمونەيى تىيىنى چى جۆرە وردەكارىيەك دەكەي ئەو كاتەي لەگەل خەلك داى؟

برۆي كەوانەيى ئامازە بۆ ئەۋە دەكا كە تۆ لە تىيىنىكىردنى وردەكارىيەكانى تايبەت بەھەستەكانى خەلك شارەزاي. ئەم شېۋەيە يەككىكە لەو چەند نىشانانەي ۋو كە ھىماي ھەستىارىي عاتىفىيە «ئەۋانى تر برېتتېن لە چەناگەي چەماۋە و ژىرپىلۋوي چەماۋە و گوپى خاۋەن بازنەي ناۋەكىي گەۋرە».

ھەستىارى چى لە فرۆشىارى و چى لە پىۋەندىيەكان بەتايبەتېش ئەگەر ئەو كەسەي دەتەۋى بەسەرىدا زال بى ھەمان ھىماي ھەيى، يارمەتېت دەدا. پلەي چەمانەۋەكە ئاراستە دەگۆرى لەگەل تىشكۆي ھەست. ئەۋانەي خاۋەن برۆي زۆر كەۋانەيىن بۆ ھەست و سۆز ۋەك موگناتىس وان. لەلاي ئەۋان ناپى تەنيا بلىي "من باشم، تۆ چۆنى؟". رەنگە تۆ يەكسەر ھەستەكانت بىركىنى لەبەرئەۋەي كەسانى برۆكەۋانەيى ھەرچۆنىك بى، بۆ خۆيان ئەم ھەستانە دەخوئىنەۋە.

پرسىار: ئاخۆ ئەۋ شتەي كە بەئارىشەي ھاوتاي ئەم برۆيانە ناۋى دەبەي ئەۋەيە كە ئىمە ئاگامان لە ھەستونەستى خەلك دەبى؟

ۋەلام: نەخىر، ئارىشە پىۋەندىي بەۋەۋە ھەيە كە كاتىك ھەستى خۆت برىندار دەكرى چى كارانەۋەيەكت دەبى. تۆ كاتىك دەتەۋى ھەست بەئارامى بىكەي بەشېۋەيەكى ئاسايى ۋو لە چى دەكەيت؟ ۋو لە سۆز دەكەي- بۆيە ھەر برىنەكەت دەكولتېيەۋە. لە چاۋ كەسانى

بروی کهوانه‌یی

بروی راست

بروی هه‌شتی

شیوه‌ی برۆ

خاۋەن دوو جۆرە برۆيەكانى تر، لە كاتى ھەلچوونى عاتيفيدا ھېوربوونەۋەت زۆر دژوارترە. كەسانى خاۋەن برۆى زۆر كەۋانەيى، ۋەك برۆى تۆ زۆر بەئاسانى ھەستيان بريندار دەكرى. ئەۋەش لەبرى ئەۋەندە ھەست تىژبوونى خۆتە. بەلام رەنگە زانينى ئەمە دلت بداتەۋە كەۋا سيانگ ميئن تىبينيە ئەۋەى كردوۋە كە ئەم جۆرە برۆيە كاتىك تەنكىش بى دەربىرى سۆزە. راستە، لەبەرئەۋەى برۆى يەكجار تەنك جا ھەر شىۋەيەكى ھەبى ئاماژەيەكە بۆ مېشكىك كە تەنيا خولياى يەك شتە. كەۋاتە، برۆى زۆر تەنك و كەۋانەيى ئاماژەيەكە بۆ كەسك كە لە يەك كاتدا لە ئەنجامدانى تاكە پرۆژەيەكدا زۆر سەرکەوتوۋە. ۋە ھەرۋەھا بابەتى سەرنجىشى رەنگە سۆزدارى بى. كەۋاتە، بەلى ھەلبەتە، تۆ خاۋەن تواناى سۆزدارىيى.

پرسىار: ئاخۆ لىكدانەۋەكەى تۆ لايەنگرىي ئافرەت ناك؟ ھەر ھىچ نەبى ھەموو خەلك دەزانى ئافرەت برۆى كەۋانەيىيە و پياۋيش برۆى راستە.

ۋەلام: تۆ خۆت رىك بەكلىشەيەكەۋە بەستوۋەتەۋە. خۆشبەختانە رزگاربوون لەمەيان ئاسانە. ئەركى تۆ، ئەگەر بۆ خۆت ھەز بەكى، ئەۋەيە سەبرى خەلكى راستەقىنە بەكى. رىك سەبرى برۆيان بەكە.

"گريگورى ھينس"ى سەماكار و ئەكتەر، برۆى ھەم كەۋانەيى و ھەم چرە. تەقەسەمايە سەروئاسايىيەكەى ھەم ئەۋ ھەستىارى و ھەم ئەۋ ئالۆزىيەى كە تۆ لەۋ برۆيانەدا چاۋەرپىيان دەكەى پىشان دەدا.

"پۆل مەكىارتنى" برۆى زۆر كەۋانەيىيە. ئەۋ زياتر لە "بىتل"ەكانى تر لە ھۆننەۋەى ھۆنراۋەى خۆشەۋىستى شارەزايە.

برۆى راست ئاماژە دەكا بەچەمانەۋەيەك بەرەۋ تىبىنىكردى بىرۆكەكان. ئەمەش كاردانەۋەيە بۆ ھۆيەكى ۋەك زانينخوۋازىي زەينى يان ھەبوونى مەيلىك بۆ لۆجىك. لە زنجىرەى "ترىكىس/ كۆرەۋان"دا بەرپىز "سپۆك" ت بەبىر دىتەۋە؟ لە راستىدا، برۆى "ليۆنارد نيمۆنى"ى ئەكتەر كەۋانەيىيە. بەلام دەستپىداھىنانىكى بلىمەتىكى ميكياژ، برۆيەكى راستەئاساى بۆ ئەۋ كەسايەتییەى كە نيمۆنى رۆلەكەى دەگىرا، دارشت.

پرسىار: برۆى نيمۆنى جوان بوو، بەلام ئاخۆ وشەى "بلىمەت" كەمىك بۆى زۆر نىيە؟ ۋەلام: لەۋانەيە ۋا بى. بەلام بىر لە كىشە سەرەكییەكەى كەسايەتییەكە بەكەۋە. سپۆك دەبوايە نىمچە گرىكانى و نىمچە مرۆفانە بوۋايە تا مشتومرىك لەسەر يەكجار

لۇژىكالبوونى لى بىكەوئىتەو. ئەمە، لە راستىدا، كىتوپر گىرقتى برق راستەكانە. كەسىك رەنگە ئەوئەندە سەرقالى كۆكردنەوئى زانىيارى و بىرۆكە و دۆزىنەوئى بى كە ئەوانى تر بەكەسىكى دلمردووى لە قەلەم بدەن.

يەكجار دلىندووبوونىش رەنگە كىشەيەك نەخولقنى. بەم دوايانە لەگەل "بلىك" قسەم كرد كە ھاوړپىيەكى تەمەن شەش سالانى كۆرەكەمە و بەخوړاگرىيەكى سەرسپهين بەرەنگارى خەيالشكىنى دەبىتەو. بلىكىش برۆى زۆر راستن. خوځم بوړانەگىرا. لىم پرسى: "كاتىك دلتەنگ دەبى چى دەكەى؟".

وتى: "زۆر ئاسانە، تا پىنج دەژمىرم. دواى دەلىم پىويست ناكات دلم توند بكەم، وايە؟".

تۆش ئەگەر برۆت زۆر كەوانەبىيە نەك زۆر راست، ھەر ئاوا بكە.

برۆى ھەشتى ئاماژە دەكا بەمىشكىكى بەرپوئەبەرانە. بەشىكى كەسەكە بەردەوام دوورەپەريزە و پرسىيارى لەم جۆرە دەكا: "ئاخو ئەم گفوتوگۆيە لە بەرژەوئەندى منە؟ ئاخو ئەو كەسە كاتم دەكوژى؟ من بەراستى چ شتىكم لەم بارودۆخە دەوئى و چۆن دەتوانم دەستەبەرى بكەم؟".

كەسىكى خاوەن برۆى ھەشتى گۆشەگىر بۇ خوځەلقورتاندىنە ناو گفوتوگۆيەك و گۆرىنى رەوتەكەى دل لە دل نادا. بەرەنگاربوونەوئەش لەگەلى رەنگە تەنانەت دلكرەوئەش بى.

بەلام ئەو خالە بۇ ئەوانى ترمان ترسناكە، وا نىيە؟ تەنانەت ئەگەر ھىمايەكە زۆرىش نەبى و بەرەنگاربوونەوئەكان تا ئەوپەرى توانا كەم كرابنەو، كاردانەوئە رى تىچووى برۆى ھەشتى برىتتەيە لە ھەرەشەكردن. كاتىك تۆى برق ھەشتى سەيرى خەلكى تر دەكەى ئەوان ھەستت پى دەكەن، دوورەپەريزى رىخۆشكەرە بۇ شك و گومان. بەلام بەدلىايىيەو ئەمە نرخیكى كەمە بەرامبەر بەھىزىكى ستراتىجىي گەورە. بەرپوئەبەرەكان بەھۆى گۆشەگىرىيەو سەركەوتوو دەبن و بەوتەى "ئار ئىقىل جانسن"ى رووخوئەوئە ئاوەلم، وا ديارە ئەو پىشەيەى كە ئەمەرىكىيەكان تىيدا رىز لە خەلكى خاوەن برۆى ھەشتى دەگرن بەزۆرى بىژەرى دەنگوباسە. ئىقىل ئەوئە ئاشكرا كرد كەوا لە تىمەكانى تاپبەت بەبالوكردەوئە دەنگوباسياندا، بەھىزترىن بىژەر بەزۆرى پىاوئىكى لانى كەم خاوەن تاكە برۆيەكى زۆر ھەشتىيە. وا بزائم ئىمە چىژ لە بەرنامە "پىتەر جىننگز" و "سام دۆنالدسن" وەردەگرىن لەبەرئەوئە ئەوان حەزىان لە بەزمورەزمەيە. بزانه ئەوان چۆن لە پىي خوئەپاندىن و لىكدانەوئە دەسەلاتگىرپىدا، جا چ بەشىوئەيەكى ئەفسونائى، چ

بەپپچەۋانەۋە، گوروتىن دەبەخشىنە بەرنامەيەك.

پرسىيار: ھەرچەندە من ئەۋ مېشكە بەرپۆبەرانەيەم نىيە «لەبەرئەۋەى ھەرۋەك دەبىنى برۆم راستە» بىرۆكەيەكى بچووك خەرىكە لە مېشكەدا سەر ھەلدەدا كە دەلئى ئىمە بەسوود ۋەرگرتن لە شىۋەى برۆ دەتوانىن لە فرۆشيارىدا سەرگەۋتوۋ بىن، ئەۋە راستە؟ ۋەلام: ۋايە، پئوھندىشى بەبىر ۋ بۆچوونى خودى كەسەكەۋە ھەيە.

– بۆ كرىيارەكى برۆكەۋانەيى جەخت لەسەر ئەۋ لايەنەى سوودى كالاپەكەت بکەۋە كە پئوھست بى بەھەست. "پىت ناخۆش نىيە كە ميوانەكانت لەبەر بچووكى قەبارەى شاشەى تەلەفرىۋنەكەت ناتوانن ۋىنەيەكى جوان بىين؟ بىر لەۋە بکەۋە كە چەند ئاسوودە دەبى ئەگەر لەم جۆرە تەلەفرىۋنە بکرى؟"

– بۆ برۆ راستەكان سوودەكانى كالاپەكە رىزى بکە ۋ بلى كەۋا تۆ بەنيازى روونكرىدەۋەى: "يەكەم شت تۆ تىبىنى ئەۋە دەكەى كە لەسەر ئەم شاشەيە دەتوانى سىپىيەتى چاۋى خەلكەكە لە كاتى گوللە ھاۋىژنندا بىينى. ئەۋەش لەبەرئەۋەى سىستەمەكە خاۋەنى "ۋپ دى دۆ"يە. دوۋەم شت تىبىنى سافىيەتى قىژەكانى ناۋ ئەم فىلمە بکە. دەنگەكە ھى فلان ماركەى بازگانىيە. "ۋ قسەى لەم جۆرە.

– بۆ برۆ ھەشتەكان جەخت لەۋە بکەۋە كەۋا چۆن بەرھەمەكە يارمەتى كرىيار دەدا تا خاۋەن دەسلەت بى. "ئەگەر شاشەى لەم قەبارەيەت ھەبى، دەزانى چەند كارىگەرى لەسەر شىۋازى ميواندارىكرىدنت دەبى؟ چ كارىگەرىيەكى لەسەر ميوانەكانت دەبى؟ تى گەشىتى، ھەريەكە لەم برۆيانە دەتوانن ختووكە بەخەيالتدا بەين. لە پى تىبىنكرىدنى ژيانى كرىيارەكانت ئاستى فرۆشيارى خۆت بەرز پابگرە.

بەرزايى برۆ

ئەۋ كاتەى تىبىنى ھەمو ھىمايەكانى جىگىر لە ناۋ برۆ دەكەى، نەكەى بەرزايى برۆ فەرامۆش بکەى كە برىتتىيە لە مەۋداى بەراوردى نىۋان چاۋ ۋ برۆ.

– زۆربەى خەلك برۆ ناۋەنجىن ۋاتە مەۋداى نىۋان چاۋ ۋ برۆيان بەشىۋەيەكى ئەۋتۆيە كە دواتر ۋەك مامناۋەندى دەيناسىيەۋە.

– بەپپچەۋانەۋە خەلكى برۆ نزم برۆيان كەۋتوۋتە ئەۋ شوپنەى چاۋيان لى دەترووكىن. ئەگەر برۆ نزمىيەكە يەكجار زۆر بى، ۋەھا دىتە بەرچاۋ كە برۆيەكە خەرىكە بەرپىتەۋە سەر چاۋ.

بروی ناوهنجی

بروی نرم

بروی بهرز

بهزاتیی برۆ

– برۆ بەرزەھان مەۋدايەكى زۆريان لە نىوان چاۋ و برۆدايە. لە يەكەم نىگادا، خەلكى خاۋەن برۆى بەرز، رەنگە وا بېنە بەرچاۋ كە برۆيان ھەلاۋىشتى كەچى وا نىيە. پرسیار: چۆن ئەۋە بزەنن؟

ۋەلام: كات ئەۋە بەدەر دەخات. برۆى بەرز لە سەرانسەرى ماۋەى كفتوگۆيەكە تاندا ھەر لە شوپىنكى بەرز بەجىگىرى دەمىنيتەۋە. برۆى ناۋەنجى و برۆى نزم لە كۆتايىدا ھەر دەگەپىنەۋە شوپىنى خۆيان. برۆى ناۋەنجى و برۆى نزم بۆ ئەۋەى شىۋەى برۆى بەرز ۋەر بگرن دووبارە پىۋىستە بەزەھمەت بەرز بگرنەۋە.

پرسیار: برۆى بەرز، برۆى نزم... ئاخۆ زاراۋەكانى تۆ نەختىك خۆيەزلزەننىيان پىۋە ديار نىيە؟

ۋەلام: ھەلبەتە ھىچ كام لەم زاراۋانە ئاماژە بەكولتور نادەن. دوو نمونە لە جىھانى مۇسىقا ۋەر بگرە: "دۆلى پارتىن" خاۋەن برۆى بەرزە. لە كاتىكدا "فىكتۆر بۆرگ" برۆى نزم بوو. ھىچ ھىمايەكى ۋو، بەلەخۆگرتنى بەرزايىى برۆش، خەلك پابەند ناكە گۆي لە ھەر جۆرە مۇسىقا يەك بگرن. پى دەچى بەرزايىى برۆ، پىۋەندىي ھەبى بە ماۋەى دەربىنى بىرۆكەيەكەۋە ۋە ئەمەش بە "ھەلقولايەتتى بىژەكى" ناسراۋە.

ئەۋەتان كە برۆى بەرز بى، خاۋەن چەكىكى شاراۋەيە. تۆ پىت خۆشترە بىرۆكەكانت لەلاى كەس نەدركىنى. ھەرچەندە تۆ بەۋاتاي ۋشەۋە بىرۆكەكانت لە مەۋداى سەرەۋەى چاۋەكانت ناشىرىيەۋە، بەلام دەبى خاۋەن جۆرە خانەيەكى زەينى ناۋەكى بى، واتە شتىك كە بۆ پلانەكانت ۋەك داغىلەيەك ۋا بى تاكو رىگەت پى نەدا لەسەر ئەۋ پىرۆژەكانت بدوئى كە ھىشتا جىگىر نەبوۋە.

كاتىك كە كفتوگۆيەكى گرىنگ چاۋەرپىت بكا لە مېشكتدا تا ئەۋپەرى باشى خۆتى بۆ ئامادە دەكەى. لەم ۋوانگەيەۋە ھىچ كام لە خاۋەن جۆرە برۆيەكانى تر ناتوانن شان لە شانن بەن. ھەرۋەھا رازدارىيەكەت لە ھەموو تەۋەرەكانى ژياندا سوودت پى دەگەيەنى. تاكە كاردانەۋەى رى تىچووت دوورەپەرىزىيە. بەلام ئەمە نرختىكى كەمە لە بەرامبەر ھىزە ستراتىجىيەكەى تۆ.

بۆ نمونە "دكتۆر مارتىن لۇتتىر كىنگ" لايەنگرانى خۆى تاساند ۋ، لەسەر شىۋازى راستەقىنەى برۆ بەرزەكان، بەر لەۋەى خىرا بەھەموو جىھان بلى: "من پلاننىكم ھەيە"، تەۋزىمىكى سىياسىي گەۋرەى خولقاند.

كەسى خاوەن برۆى نزم له يەكەم پۆژەوه باسى پلانى كەنى دەكا . ئەو بەهرەمەندە له بەرنامە رێژكردنىكى دەستبەجى . ئەو گوئى نادا بەم پەندە كە دەلى : " پارووهكەت جوان بجوو ئەوجا قوتى بدە " . بەلایەوه خوئامادەكردنى پيشووختى بۆ گفتوگۆيهك دەبیتە هۆى ئەوهى وشەكان بېگه فوگور بېنە بەرچاو . ئەگەر تۆ برق نزم بى چاك دەزانى هەر وهك ئەو نانەى كە له نانبرىزى كارەباييه وه دەردەچى و تەنيا ئەو كاتە بەتامە كە گەرم و تازەيه ، بىرۆكەكانىشت بەهەلقوولا بوونيانە وه كارىگەرن .

تۆ كە قسەكە رىكى دەستبەجى له پيشەى ئەوتۆ كە رېز له پاراويهتى دەمودەست بگيريت ، وهك پيشكىشكارى پرۆگرامى گفتوگۆئامىز له چاو هەر پيشەيهكى تر سەر كە وتوتتر دەبى . "ميرف گرېفېن" بەنمونه وەر بگره كە له بەرژەهەندى بەهات و ژيانى كەلكى له شىوازه دەمودەسته كەى خۆى وەر گرتوه . گرېفېن بەر له وهى بېتە پيشكىشكارى بەمليۆنەها پرۆگرامى پيشبركى و پرۆگرامى وتوويز ، ئەكتەر بوو . له ژياننامە كەيدا باس له وه دەكا كەوا چۆن هاوړتیه ئەكتەرەكانى خۆى تووشى گرفت كردوه . له بەرئەوهى ئەو هەرگيز نەيتوانيوه رېگه له سەر بەخۆ قسەكردنەكەى بگرى ، هەر جارەى وتەكانى بەجۆرېك دەرچوونه . بۆيه ئەكتەرەكانى تروش وتەكانى خۆيان لى تىك چوو . بەلای رووخوینە وهيهك شتىكى سەير نەبوو ئەگەر گرېفېن نەيتوانيا بەرنامەيهك بەهەمان شىوه بۆ دووم جار پيشكىش بكا له بەرئەوهى برۆى ئەو پياوه ئەوهندە نزمه كە له پاستيدا وهك برژانگ واپه .

"محەمەد عەلى كېلىپى" ى قارەمانى بۆكس بەدەرخستنى تواناى خۆى له يارى بۆكسپندا ، ناويانگى دەركرد . مەوداى نيوان چاو و برۆى كېلىپى ئاماژەى بەوه دەدا كە پيش ئەوهى بلى : "من بەهيزترين كەسم" ، تووشى دوودلى نەدەبوو .

كەسىكى خاوەن برۆى بى تام نزم "جىرالډۆ رىفېيرا" ى پيشكىشكارى پرۆگرامى گفتوگۆئامىز . ئەو بەم شىويه وهسفى شىوازي قسەكردنى خۆى دەكا : "هەول دەدم هەلوئىست وەر بگرم و ئەم هەلوئىسته بەخەلك رابگەيهنم" .

رېفېيرا ، بەسوودەرگرتن له شىوازه كەسىيه كەى خۆى وهك هزر فانتىك ، بىرۆكەكەى راسته «ئەوهى گومانى لى دەكرى رەنگه سەليفەكەى بى» . برۆنزمەكانى خاوەن هەر جۆره سەليفەيهك بەباشترين شىوه سەر دەكەون ، بەمەرچىك له هەستى كتوپر و خۆتپوه گالاندن و دەربرىندا شارەزا بن . بەلام ئەوت له ياد بى كە قسەپەراندن دەسەلاتت پى دەبەخشى .

هەرچى كەسى برق ناوهنجييه ، بەرنامە رېژىكردن بۆى كيشە نييه . تۆ تواناى گۆرانت

هه يه. له بارودوڅيڅيڅدا پيشوهختى خوت ناماده دهكهي. له بارودوڅي تردا بي نازونووز و شله ژان چي هاته سهردهمت ناي گيريبه وه. تاكه پرسيارت پهنگه ئه مه بي: "ئو خه لکه گيلانه چيانه؟" له گهل ئه وهشدا، خو تو گرفتى برو نزمه کانت نييه تا هرچي هه ته و نيته بدرکيني. ههروهها له مه ترسييه به دورى که وهک برو بهرزيک به نهينيكار له قه له م بدرتي. تاكه گرفتى تو، هه مان گرفته هه ميشه ييبه که ي چاره نووسه که ته، واته بهرگه نه گرتنى هه موو خه لکی تر.

پرسيار: تاقه تي چه نه بازيم نييه. برو نزم بم يان برو بهرز، هه ر هاورتيه کانم له دست دهدم. ئاخو کهس پيتي نه وتوو بهاسکردنى ئه هزرانه ي له ميشکتدا ده خوليت وه پهنگه مه ترسيدار بي؟

وه لام: له بهر ئه وهى تو شتيكى ترت له ناو پروودا دياره، دوو دلپونه که ت شتيكى ئاساييه. هه نديک جار به هره ي هه لقولاويه تى که سيک ته واو پچه وانه ي ئه و ئاريشه يه که له به شه کاني تری پروودا به در ده که ون و لپوه زور ته نکه که ي توش نمونه يه که بو ئه م ئاريشه يه. ئه واني تر ده مي بچووک و چرچ و لوچي ئه ستووني نيوچاوان و پف و چاوي گوشه دا که وتوون. هه ر هه موويان دواتر باسيان لپوه ده کرى. که واته پخويسته تو له چونييه تى بهرهنگار بوونه وه له گهل ئاريشه ي هاوتاي به کاره ي ناني به هره ي خوت له ئاخفتنى ده سته جيډا تووشى گرفت نه بييه وه.

پرسيار: که واته ئاخو تيگه پيشتن له چونييه تى سوود وهرگرتن له بهر زايبي برو بو فروشياري سهرکه وتووتر شتيكى ئالوزه؟

وه لام: له راستيدا شته که ئاسانه. گرينگى به شيوازي که سىي خوت بده و له گه لي برو. به شيويه کی وردتر، ئه گه ر تو برو نزم بي ئه و مافه بده به خوت تا ئه و شته ي به ميشکتدا گوزهر ده کا، بيلتي ته نانه ت ئه گه ر سهرکاره که شت داواي ليت نه کردبي ئه م کاره بکه ي له بهر ئه وهى پهنگه ئه و برو نزم نه بي.

ههروهها ئه گه ر برو بهرز بي ئه و ماويه وهر بگره که له گهل خوت ده گونجي. وه ئه و کاته ي زه وقي ده مه ته قيت نييه، بو قسه کردن زوري له خوت مه که.

به هره تاييه ته كاني برۆ

بۆ چيژوهرگرتنيكي تاييه ته سهيرو به هره تاييه ته كاني برۆ بکه که له م ئەندامه دا به دهر ده که ون.

- مووه ئالۆز بلۆزه کان سهير و سه مه ره ی ناو جي هانی برۆن. لپره و له وئ دهر وین و هه نديک جار دريژ دهن و لوول دهخۆن و جاري وا هه يه به پري و به رهنگی جياواز له رهنگی مووی دهر و به ر و هدر ده که ون. واتا که يان ههروهک شيوه يان سه رنجراکيشه .

- مووه پيچه وانه کان به ئاراسته ی يه کتري گه شه ده که ن و هه نديک جار ليک ده ئالين.

- مووه په رشووبلاوه کان ليک دوورن وهک خه لکی مۆنتانا که ئەگه ر دوور يی نيوانيان له گه ل دراوسيه کان که متر له ۵۰ ميل بي هه ست ده که ن دراوسيه کان يان سنوور يان به زاندوو.

- مووه قيتبووه کان يه که سه ر بۆ لای سه ره وه گه شه ده که ن، واته به پيچه وانه ی مووه کانی تري برۆن که به لاری گه شه ده که ن. ئەم جوړه مووه تاييه تيبانه له ده ستپيکی برۆدا ده دۆزيبه وه، بۆيه ئەو ناوه يان لي نراوه. به لام به شيويه کی ته کنيکی زۆربه ی برۆيه کان به م شيويه ده ست پي ده که ن و به ده گمه ن ريک ده که وئ مووه قيتبووه کان له بنچکيکی ديار يکراودا چر ببنه وه.

- برۆيه پيوه سه ته کانيش ناز ناو يکی رازاويه بۆ ئەو جووته برۆيه ی که به هۆی کۆمه له موويه کی روواو له سه ره وه ی لووت يه ک ده گرنه وه.

به هره تاييه ته کانی برۆ ئامازه به شيوازه نا ئاساييه کانی بير کردنه وه ده که ن.

پرسیار: چۆن وا ده بي؟ ئەي بير کردنه وه ی هه رکه سه يک لانی که م به بۆ چوونی خودی که سه که نا ئاسايی نييه؟

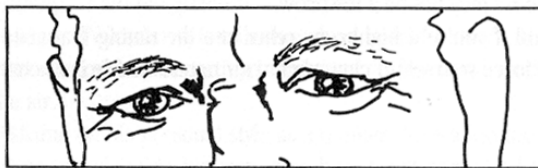
وه لام: به هۆی ئەم هيما تاييه تانه ی برۆ، ئيمه تيشک ده خه ينه سه ر ئەو شيوازانه ی که به به راورد ده گمه نن ته نانه ت ده گمه نتر له هه ستی بي هاواتايی که به شيويه کی که سی وه حيمان بۆ دینی. من هه رگيز ئەو قوتابيه م له بير ناچيته وه که پاش ئەوه ی له زانکۆی ميامی وانه يه کم له سه ر تيرامان پيشکيش کرد، سه ر دانی کردم. ئەمه ۲۶ سا ل له مه و پيش رووی دا، به لام هيشتاش دهنگی ئەو که چه م کاتيک که به قوولترين نه ينيکار ييه وه وتی: "من وهک خه لکی تر نيم. هزری ئەوتۆم هه يه که هه رگيز نا يان در کينم. ئەم هزرانه م له ناو ميشکما حه شار داو ن"، له گویدا ده زرنگيته وه.

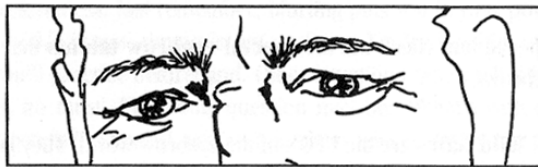
مووه ئالۆز بۆلۆزهكان

مووه پيچهوانهكان

مووه پەرشويلاوهكان

مووه قيتبووهكان

برۆيه پيوهستهكان

بههره تايبه تيبه كاني برۆ

مووه ئالۆزبۆلۆزەکان سەمبۆلی بیرۆکەیی ئالۆزبۆلۆزە، رەنگە داھێنەراییەتیەکی سەرسۆرھێنیان لێ بکەوێتەو، وەک لەباری ئەم کەسانەدا "ئالبێرت ئەنیشتاين" و "وارین بافیت"، ئەو کەسەیی کە لەلایەن "فۆرییس" هە بەزەنگینترین ئەمریکی ناسراوە.

مووه پێچەوانەکان بەھریەکی رێ تێچوووتر بەدەر دەخەن. تۆ زیاتر بەرگەیی بیر و بۆچوونە دژیەکەکان "یان تەنەت وروژان بەھۆی ئەم بیر و بۆچوونانە" دەگرێ. ئەم موویانە بریاریان لەسەر پیشەیی "دۆنالد ترەمپ" داوە.

مووه پەرشوبلۆھەکان دەربەری ھزری پەرشوبلۆن، ئارایشەییەک بۆ بەدواداچوونێکی یەکانگیر. بەلام بوونی پاشبیری ناپیوەستی تریش رەنگە بەکەلک بێ. دووبارە ئەنیشتاين بەنموونە وەر بگرە. پێویست دەکا زیاتر پوونکردنەو بەدەم؟

کەس دەناسی کە مووه قیتبۆھەکانی دیار بن؟ ئەم مۆدیە بەھۆی "بروک شیلدن"ی مۆدیەکار و ئەکتەر دەناسرێتەو و سەمبۆلی بیرتێژیە «ھیچ نەبێ شیلدن لە پریکتۆن خویندنی تەواو کردووە». بەشپۆھییەکی وردتر ئەگەر مووه قیتبۆھەکانی بروی مۆف بەئاشکرا دیار بن ئاماژە بەو دەدەن کە کەسەکە بەتێگەشتنەو لە تەمەنیکی بچووکەو دەچیتە ناو جیھانی ھەست و ھزرەو. بەرلەوھیی کەسی خاوەن ئەم ھێمایە دەست بکا بەپێژەییەک، ئەو جۆرە گرتە رێ تێچووانە مەزەدە دەکا کە رەنگە بەخەیاڵی ئەوانی تردا نەھین. گرتە رێ تێچووەکەیی کەسی خاوەن مووه قیتبۆھەکانی برو ئەوھییە کە لەبەرئەوھیی بەردەوام دەلێ: "راوەستن، رەنگە گرتیک ھەبێ"، بەکەسیکی دلساردکەرەو دادەنرێ.

ھەرھەما ئەو راستییەش کە زۆرەیی جار ئەو شتەیی کە تۆ وتووتە راست دەچوو، لەلایەن خەلکەو خۆشەویستت ناکا. لەگەڵ ئەوھشدا خەلک ئیرەیی بەم ھێمایە دەبن. بۆ نموونە بزانی چۆن "ئاگۆستۆ فیلد" ئەم سەلیقە جیاکەرەوھیی لە بەرژەوھندی خۆی بەکار ھێناوە و یەک لە دوا یەک کەنالی تەلەفزیۆنی سەرکەوتووی، بەلەخۆگرتنی "Latino En-ertainment Television"ی دامەزراندووە.

ھەرچی برو پێوەستەکانیشن، ئەوان بێ پچرانەو بیر دەکەنەو. بەشپۆھییەکی نموونەیی، مێشک ھەر لە کارکردن دایە. وشەکان رەنگە گرتیک بن. بۆیە بروی پێوەست یەکیکە لەو ھێمایە سروشتییانەیی روو کە پیم باشە بگۆرێ. مووکیش بەکار بەھینە یان سوود لە ئیلاکتروولایسز وەر بگرە. یانیش بەمەکینەییەکی بچووک پرتاشین مووهکان بتراشە. لەبەرئەوھیی ھێمایەکانی روو و شپۆزی کەسی پێوەندیەکی دەروونیان بەیەکەو ھەییە،

ھېۋر كرنەۋەى بروى كۆلنەدەر رەنگە يارمەتتىى ھەسانەۋەى مېشكتى بىدا .
پرسىيار: ئاخۇ مەبەستت ئەۋەىيە لەبەرئەۋەى بروم پېۋەسە رەنگە نەخۇشىى خەۋزپانم
ھەبى؟

ۋەلام: ھىمايەكى سروشتىى دەرەكى، لايەنىكى دەرۋونى لە شىۋازى كەسىدا بەرھەم
ناھىنى. مەبەست پېۋەندىيەكەيە. بەشىۋەيەكى زۆر وردتر پېۋەندىيەكى دووقۆلىيە، بەۋاتاي
ئەۋەى ئەگەر تۆ دەرۋونت، بگۆرى ئەۋا پرووت دەگۆرى «ئەم گۆرانە درېژخايەنە بەشىۋەيەكى
كشتى بەربلاۋترىن جۆرى گۆرانە»، بەلام كاتىك پرووت بەھۆى نەشتەرگەرىى جوانكارى
يان ئەۋ شتانەى كە بەرىكەۋت ناۋ دەبردېن، بگۆرى ئەۋا دەرۋونىشت يەكسەر دەگۆرى.

پرسىيار: چ نمونەيەك ھەيە بۆ گۆرانىك كە لە دەرۋونەۋە بى و لە پروودا رەنگى دايىتەۋە؟
ۋەلام: بەتېپەربوونى كات بەپشتبەستن بەھەبىژاردن و بەھاكانى خۆت، پرووت
بەشىۋەيەكى سروشتى بەۋ رېگەيانەى كە لەگەل شىۋازى كەسىت دەگونجىن، دەست بە
گۆران دەكەن. پرۆسەكە ئىجگار وردە. بۆ نمونە، كاتىك بۆ خۆم مندالم بوو پىلۋەكانم
بەرىگەيەكى ئەتۆ گۆران تا رەنگدانەۋەيەك بن بۆ شىۋەيەكى تر لە سۆزدارى. ۋەك
پروخوينەۋەيەك من زۆر گۆرانى ۋەھا دەبىنم كە تۆ ھەرگىز پىشتەر ھەستت پىيان
نەكردوۋە.

پرسىيار: برۆھەلگرتن بەۋاتاي ھەلخەلەتاندن نىيە؟

ۋەلام: ھەلخەلەتاندنى كى؟

پرسىيار: دەزانى، مەبەستت ئەۋەيە خەلك وا راھاتوون ئىمە بەشىۋەيەكى نەگۆراۋ بىينن.
ۋەلام: تا ئەۋ كاتەى كەللەت بەلەشتەۋە نووسابى و گوپشت بەكەللەتەۋە ... ھتد، باۋەر
ناكەم پرووى تۆ ۋەك خۆى بىننىتەۋە. ئەۋ شتەى كە لە پرووى تۆ دايە يان بۆ خۆت
دەبخولقېنى، واتايەكى دەرۋونىيە ھەيە. ئەۋ واتايەش ئەۋ شتەى كە تۆ فېرى خويندەۋەى
دەبى. شىۋەى پرو، پىرەۋى لە برىيارىكى نەگۆر ناكە بگرە لە گۆراندايە.

پرسىيار: ئەى نەشتەرگەرىى جوانكارى؟ ئەۋەيان بەھەلخەلەتاندن دانانىي؟

ۋەلام: نەشتەرگەرىى جوانكارى نمونەيەكى باشە لەسەر گۆرانى خەلك لە پروودا واتە
گۆرانىك كە دواتر لە ناخىش رەنگ دەداتەۋە.

پرسىيار: بەبرۋاى من گۆرىنى لووت يان ئەندامى لەۋ جۆرە، بۆ ئەۋەيە خەلك

بەشیوھەیکە جیاواز ھەلسوکەوتت لەگەڵدا بکا. دەزانئ، ئەگەر لووتئکی گۆراوی جوانت ھەبئ، پرووت جوانتر دەبئ و خەلکیش باشتەر لەگەڵت دەجووڵینەوھ و تۆش ئاسوودەتر دەبئ.

وہلام: بابەتەکە زیاتر لەوھ ھەلدەگرئ. ئەو کاتەئ تۆ پرووت دەگۆرئ، دەروونیشت بەو رینگەیانەئ کە بەھۆئ خویندەنەوھئ ئەم کتیبە دەتوانئ مەزندان بکەئ، دەگۆرئ. نەشتەرگەری لووت لەلای ئەو خەلکانەئ کە حەزبان لە شێوھەیکە دیاریکراوی لووتە بەسەنگت دەکا، بەلام ھەلئ ئەنجامدانئ کارئکت لەکئس دەدا کە یەکجار پەسەن و گرینگە. کۆلمدانان پەنگە زۆر بەشکۆتر پشانت بدات، بەلام تا خوو بەشیوازە نوئیەکەئ ھێزئ خۆت دەگرئ پەنگە زیاتر لەوھئ بۆئ دەچئ تووشئ بەرپەرچدانەوھئ دەروونئ ببیئەوھ، تەنانەت ئەگەر ئەو نەشتەرگەرییەئ پارەت لئئ خەرچ کردووە لە سەتاسەت سەرکەوتوو بئ، کاریگەرییە دەروونییە لاوھکییەکانئ پیشگیریان لئ ناکرئ. بەھۆئ پیوھندییە دووقۆلییەکەئ نێوان روو و دەروون ئەم کاریگەرییانە مسۆگەرن. نەشتەرگەرانئ جوانکاری داوای وانەوتنەوھیان لئم کرد تا بۆیان پروون بکەمەوھ چۆن نەشتەرگەرییەکانئ ئەوان خەلک لە ناخوھ دەگۆرئ. ترسئ نەشتەرگەرەکان لە سکالای دژئ ھەلئ پزئشکییە. بەبۆچوونئ من، پیوئستە نەخۆشەکان زیاتر لە خودئ نەشتەرگەرەکان لە بەرەنجامە دەروونییەکانئ دەسکاریکردنئ پروویان کە وەک ھەویری سیرامیک یاریئ دەکرئ، بترسئ.

ھەر نەشتەرگەرییەکی جوانکاری بەرەنجامئ نەویستراوئ لئ دەکەوئتەوھ. نەشتەرگەری بەلای زۆر خەلک ھەلبژاردنئیکئ باشە، بەبۆچوونئ خەلکئ تر ھیشتنەوھئ بەھرەیکە جئگەر لە ناو ناخ، پەنگە زۆر گرینگتر بئ لەلایەنە کۆمەلایەتییەکەئ روو. ئەو شتەئ کە مسۆگەریش بئ ئەوھئ نەشتەرگەری جوانکاری ھەلبژاردنئیکئ زۆر ئالۆزترە لەوھئ بەخەيالئ زۆر بەئ خەلکدا دئ. وەک پرووخیوئنەوھیک تۆ دەگەئ ئاستئیکئ ئەوتۆ کە باشتەر لەم خالە تئ بگەئ.

پرسیار: بەھۆئ جووری کاری فرۆشیارییەکەم، زۆر پالەپەستۆم لەسەرە بۆ ئەوھئ گەنجتر بئمە بەرچاو. وەک زۆرئیک لە گەنجان من لەخۆبایی نیم، بگرە واقیعەبئم. بۆئە بەنیازم نەشتەرگەرییەکی جوانکاری بۆ لووت بکەم تا کارەکەم بپاریزم، رات چییە؟

وہلام: "ھینرئ دئیفئد سۆرۆ" بەگالئە وتئ: "دوورکەوھ لە ھەموو ئەو پڕۆژانەئ کە

پېۋىستە بۆيان جلى نۆي بکەيە بەرخۆت". من ھەمان شت بۆ ھەر پېرژەيەك كە داۋاي لووتىكى نۆيت لى بكا، دووبارە دەكەمەۋە. ۋەك ۋووخوئىنەۋەيەك ۋقم لە ۋمارە ۋو لە زيادبوونەي پېۋياگەندە ۋ وتارى ناو كۆۋارەكان دەبېتەۋە كە بەشانوبالى نەشتەرگەريى جوانكاريدا ھەلدەدەن. خۆ كەس پارە لەۋە خەرچ ناككا تا پېۋياگەندە بۆ بۆچوونىكى پېچەۋانە بكا. كەۋاتە راستىيەكە لە كوئىيە؟

ۋو خويندەنەۋە بۆچوونىكى پېچەۋانەت پېشكىش دەكا كە لە ۋوۋى ۋوچىيەۋە سوۋدبەخشە. تۆ دەتۋانى سوۋد لە فيزيۇگنۆمى ۋەربگرى تا بەرھەلىستى ئەۋ ۋوانگەيە بېتەۋە نەشتەرگەريى جوانكارى بەپېۋەر دابنرى. بىر لەۋە بکەۋە كە سەردەمىك ئافرەتانى ئەمەريكى كۆرسىتتايان دەبەست، دواتر كەمەربەندىان بەست، ئىستا ئىمە سەربەستىن لەۋە ھېچ كاميان نەبەستىن، بەلام لەجىياتى ئەم دوو جۆرە جالانەمان لە لا ئاسايى بوۋە.

ئەۋ بەدخۇراكييەي ئىمە ئەم ۋوۋە ۋوۋى بوۋىنەۋە دياردەيەكى تا بلىي خراپە، ئاخۆ ئىمە لە راستىدا دەمانەۋى ۋامان لى بىت، كە تىيدا ئافرەتان «ۋ پاشان پياۋان» پېرەۋىي ئەۋ مۇدىلانە بکەن كە لەجىياتى مكياز بەھۆي نەشتەرگەرييەۋە دەپازىنرىنەۋە.

ملراكييشان بۆ نەشتەرگەريى جوانكارى، تىنبەخشى ئەم جۆرە پالەپەستۋىيە كۆمەلايەتتىيەيە. بۆيە لەبەرئەۋەي بۆ خۆت داۋات لى كردم، پىم باشە نەشتەرگەري نەكەي. سېنەۋەي بەشېك لە ۋووت چۆن دەكرى بتپارىزى؟

نەشتەرگەريى جوانكارى يارىدەدەرە بۆ لايەنە كۆمەلايەتتىيەكان، بەلام ۋەنگە يەكجار زۆر ۋوچ بشىۋىنى. ئەگەر تۆ دەبى شتىك بگۆرى بۆچى لەسەر بېۋىكەانت شتەكە تاقي ناكەيەۋە؟ ھۆيەكى بەھىز ھەيە بۆ ئەۋەي بېۋ بەئاسانترىن بەشى شياۋ بۆ گۆران لە ۋوۋ دابنرىن. ھەرۋەك لەم بەشەدا فىر بوۋى بېۋ دەربىرى شىۋانەكانى بىرکردنەۋەيە ۋ بىرکردنەۋەيەك كە تۋاناي گونجانى ھەبى، يارمەتت دەدا لەۋ شوئىنەي كە گرینگە، ۋاتە لە ناخدا گەش ۋ جوان بى.

گوئی

ئەو كاتەى ئامادەيىت ھەبوو بۆ وەرگرتنى نەپنىى بەكەلك و قوول ئاورپىك لە گوئی بدەوہ. ھىچ بەشىكى تری روو ھىندەى لە گوئی ناتوانى زانىارىى وامان بداتى كە چۆن كەسىك چوارچىوہ بۆ واقىع دادەپىژى. ئەم شىوازە قوولانە بەزۆرى نا ئىرادىن. لەگەل ئەوہشدا، لەو باوہرە دام تۆ بتوانى خۆت لە چوارچىوہى ئەم جۆرانەى خوارەوہدا پىناسە بكەى.

رەنگە تەنانەت رووبەرووى ئاستىكى ئەوہندە قوولى واقىع ببىيەوہ كە ترست بنىشى.

درىژى گوئی

يەكەم نەپنى كە گوئی دەتوانى بۆتى بدركىنى پىوہندى بەجۆرى درىژى گوپوہ ھەيە كە شتىكى رىژەيىيە. بەلى، من بوپرانە ئەم بەشەى كىتب بەدژوارترىن بابەتەكەيەوہ دەست پى دەكەم. ئاخۆ تۆ چۆن دەتوانى پىوانى شتىكى رىژەيى وەك درىژى گوئی بكەى؟ لە خۆت و تەنيا لە خۆتەوہ لە ناو نەينۆك دەست پى بكە «لەسەر ھەمان ئاست سەيرى روو بكە و لە بىرت نەچى دەبى ئەو نەينۆكەكە لە ئاستى رووت نە بەرزتر بى نە نزمتر.»

سەيرى درىژى گوپت بكە. بەراوردى درىژىيەكەى بكە لەگەل درىژى رووت، لە نىوچاوانەوہ بۆ چەناكە. بزانه دەتوانى چەند گوپى لەسەريەكترى بەپنىيە بەرچاوت پىش ئەوہى لە مەوداى روو دەرىچى؟

– ئەگەر وەلامەكەت سى يان چوار گوئی بوو، كەواتە تۆ گوپىيەكى بەئاشكرا درىژت ھەيە.

– ئەگەر توانىت ھەوت تا ھەشت يان تەنانەت نۆ دانە لەو ئەندامە وردانە رىز بكەى

سەريەك، كەواتە تۆ بەكەسىكى خاوەن گوپى كورت دەناسرىيەوہ.

- ئەگەر توانیت جېي پېنج تا شەش گۆڭ بکەيه وه، گۆڭيه کى له دريژيدا ته واو ناوهنجیت ههيه .

پرسیار: ئاخر من دهزانم له پيواندا سهركهوتوو نابم. له وانهى زینده وهه زانیى قوئاخى ئامادهى نه مده توانى يهك شتیش له ژير مايكروئسكوپ بېينم. ئەگەر بۆ پيوانى ههershتيك ته نانهت دريژيى گۆڭش لهخۆم رانهديت، دهبي چى بکهم؟

وهلام: ئەو کاته واز له ميئوده رهسميه که بېينه. ده توانى پشت به مەزنده بيهستى. بزانه گۆڭى تۆ، به بهراورد له گههه موو روو، گه وهه دياره يان ناوهنجى يانيش بچووک. رات چيه، ها؟

ئىستا کاتيکى گونجاوه بۆ ئەوهى ئەوه بخه موه يادت که خويندنه وهى روو ته نانهت به له خوگرتنى بهشى خه ملاندنى قه باره بهراورديه کهى هيمما جهسته بيهه کانيش شتيکى له خوئانراويه Intuitive. ئەو کاتهى تۆ له دووکانى پيلاو فرۆشى دای و پيت دهخيه ناو ئاميره سهيره گيلوتين ئاسايه کهى پيوانى قه بارهى پى رهنگه ههسته کانت بيان وهى شتيکت پى بلين: خه فته مهخۆ، قه باره نزيکراوه کهى پيت پر به پيلاوه که ده ره ده چى. به هه رحال، چه ندى زياتر گۆڭ بخوينيه وه، ئەوه ندهش ئاسانتر له م جوړه شاره زا ده بي.

پرسیار: مه بهستت گۆڭى گه وهه يه؟ به دلنيا بيه وه ده لئى ئەو گۆڭيانه گه وهه. به هوى ئەوانه وه ژيانم لى تال بووه. سهيرکه چه نده ره پريون.

وهلام: دان به خوئتا بگره. هه ره ده لئى ئەو خه لکه هه موويان تاوانتيکى عاتيفيى گه وهه يان داوه ته پال ئەم به شه يان ئەو به شهى روويان.

بیر له وه بکه وه: ئەندامتيکى روو به جوړه ها شپوه ده توانى گه وهه بي. له بارى تۆدا، به لئى، گۆڭى تۆ يه کجار ده ره پريوه ئەمه ش وا له هيمماى گۆڭيهى گۆڭى تۆ ده کا به يه کيک له زۆره کان هه ژمار بکرى. به لام ئيمه هيشتا نه گه يشتووينه ئەو هيممايه. ئيمه ئىستا له جوړتيکى جياواز ده کوئينه وه که برتييه له دريژيى گۆڭى. گۆڭى تۆ له دريژيدا ناوهنجيه.

- وايه، تۆ راست ده کهى. گۆڭيه که هوى گه وهه بوونى گۆڭيه نه که له بنه رته ها هershتيکى ترى ئەو ئەندامه. به لام کى بيري بۆ ئەوه ده چوو؟

دريژيى گۆڭى پيشاندهرى چه زى نا ئيرادىيى که سيکه بۆ رادهى وهرگرتنى زانيارى. ئەم رادهيه ش ههروهک دريژيى گۆڭى بهراورديهه.

کهسى خاوهن گۆڭى دريژ تواناي بيستنيى نائاسايى ههيه. نموونهش ئەوانه ن: "ليندن

گوئی کورت

گوئی دریژ

گوئی ناوهنجی

دریژی گوی

جانسن"ى سەر كرده له قومار يازى و "ئەلبېرت شوایتزر"ى مۇرۇقدۆست و ھەرۋەھا پېشەنگانى دەستەبەركردنى بازارى فرەئاست واتە "رىچارد دى فۇس" و "جېى فەن ئەندل" كە لەسەردابەكانياندا "Amway" يان دامەزراند «ئىستا كۆمپانیا بچووكەكەيان پتر لە ۳, ۵ بليون دۆلار دېنى».

ئاخۇ ئارېشەى رې تېچوو بۇ ئەو كەسەى كە ھەرۋەك چۆن ئسفنجىكى وشك ئاو ھەلدەمژىت ئەۋىش وا بەئاسانى زانىارى رادەكېشى، دەبى چى بى؟ نكومببون ئارېشە رى تېچوو ھەكەيە. رەنگە تۆ بزانى ئەم ئارېشە چۆنە. ئەنانەت پاش ئەۋەى تۆ ئەو شتەى دەتەۋى دەبېستى بەبى وېستى خۆت ناتوانى وان لە ھەرگرتنى زانىارى بەئىنى. لە ئاكامدا تۆ لەۋانەيە سەرت لى بشىۋى سەبارەت بەو شتەى كە بەپى تېگەيشتنى خۆت بەپېچەۋانەى ھەموو ئەو زانىارىيانە بى كە لە سەرچاۋەكانى ترەۋە ھەلچۆراۋن. بەلام سوودەكانى گوپى درېژ زۆرن، لەۋانەش كارامەيى لە خشتەى وشەى يەكتەرى، يان ھەر چالاكېيەكى تر كە پىۋىستى بەزانىارىي گشتى ھەبى.

بەپېچەۋانەۋە، خەلكى گوپى كورت نەك تەنیا زانىارى كۆ دەكەنەۋە بگرە زانىارىيەكە بەجېدى ۋەردەگرن و تەنانەت واى دادەنېن كە قسەكان بەخۆيان وتراپى. ئەگەر تۆ سەر بەم گروپە بى كەسېكى زۆر لەسەر ھەستى، ئارېشەى رې تېچوو ئەۋەيە كە خېراتر لەۋانى تر لە ۋەرگرتنى زانىارى تېر دەبى. پاشان لە كاركردن دەۋەستى، جا با ئەو شتەى خەلكانى تر ھەۋل دەدەن پېتى بلىن ھەر شتېك بى، تۆ ئامادە نى گوپى بگرى «رەنگە دژۋار بى بۆ خۆت دان بەۋە بنېى كە تۆ ئاۋاى، ئەگەر پىۋىست بكا، پرس بەكەسېكى وا بكە، كە چاك بتناسى تا بۆچوونى خۆى، پېت بلى».

بەلام سەيروسەمەرەبى گوپىيە بچووكەكەت لەۋەدایە كە بەر لەۋەى لە كاركردن بوەستى زۆر بەباشى زانىارى ۋەردەگرى. "چارلى چاپلېن" ھەرگېز تاكە فېلېكېشى، كە ئەگەر بۆ فېلمەكانى بەكەلكى ھاتبا، لە بېر نەدەچوو. گوپىيە پېكەۋنېناۋىيەكەى "پېتېر سېلر" پېش دەبى بەھاۋتاي گوپى چارلى چاپلېن دابنرى. "مايكل جۆردن" پېش لە ھەر شتېك كە توۋوشى ھاتبى، جا ھەرچۆرە ۋەرزىك بوۋى، باشتىن سوۋدى ۋەرگرتوۋە.

ئەگەر تۆ خاۋەن گوپى مامناۋەنجى بى ئەۋا بۆ گوپىگرتن تواناي خۆگونجاندىت ھەيە. ھەندېك جار ۋەك بەتامەزرۆپىيەۋە زانىارى ۋەردەگرى. كاتەكانى تر ھەز دەكەى گوپى رانەگرى. زۆر پەرىشان نابى، وايە؟ «لانى كەم لە كاتى بېستنى خۆنەۋىستەكەيدا».

گوئی

هاورئ! تۆ به جوانی خۆت دهگونجینئ. تاکه کاردانه و هت هه مان گرفته بچوکه که به، واته بهرگه نه گرتنی هه موو خه لکی تر. بۆچی هه ندیک خه لک ناتوانن به ئاسانی واز له گوئیگرتن بئینن؟ بۆچی ئه وانی تر ئه وهنده خۆیان ماندوو و مردوو ده کهن و ئاماده ن گوئی له هه ر که سیک بگرن که به لایاندا تی ده په رئ؟

پرسیار: که واته ده کرئ له بهر ئه و هۆیه بی که خیزانم ناهیلئ مندا له کانمان ببهینه سیرک؟ ئه و ده لئ سیرک بیزاری ده کا. گوئی خیزانم وه ک ورده له پکه ی ده ریاییه. وه لام: به لئ. په نگه پئوه ندیی به هیما ی درئیزی گوئی هه بی. به بۆچوونی من هه ر کاتیک ئه و پئی وتی له خه لک بیزاره و ده په وئ به ته نیا بی پئویسته باوه به قسه که ی بکه ی. ئه وه شت با له مئشک دابی که تۆ هۆی بیزار بوونی نیت. شته که پئوه ندیی به هاوسه ره که ت و گوئی خۆیه وه هه یه.

جیکه وتی گوئی

ئیسنا گوئی له مه بگره. تا ئه و کاته ی زانیاریت نه بی له سه ر گوئی جینکینن «گوايه پاش ئه وه ی گوئی براوته وه شه ریک هه لایساوه. پیلانئیکی ورد بوو، بۆ زانیاریی زیاتر سه یری کتیبه کانی میژووی به ریتانیا بکه» یان گوئی "فینسینت فان گوخ" که به ده ستی خۆی گوئی خۆی برپوه ته وه «خوا ئه و رۆژه ت به نسیب نه کات» په نگه وا بیر بکه یته وه که گوئی ته نیا په ک جیکه وتی رئ تیچووی هه یه که ئه میش له ته نیشته سه ره.

به لام ئیسنا ئیمه به نیازین ئه و رئ تیچوونه په چا و بکه یین که ده لئ جیکه وتی گوئی هه ر ئه وه نییه که له ته نیشته روومه ت یان شوینئیکی تری رووته وه بی. به به راورد له گه ل هه موو رووی خۆت ناخۆ گوئی تۆ له کوئی هه لواسراوه؟

بۆ ئه وه ی ئه م جوړه ببینی پئویسته دوو نه ینۆک به ده ست بگری تا کو بتوانی له لار ووه وه خۆت ببینی. هه روها په نگه به شپوه یه کی کاته کی پئویست بکا تۆ مۆدیلی ریکخستنی پرچت بگۆری «له راستیدا تا کو تاییی ئه م به شه ی کتیب ده بی هه روا بکه ی له بهر ئه وه ی ئه گه ر گوئی تۆ به پرچئیکی چروپر و سه یر دا پۆشرا بی خویندنه وه ی دژوار ده بی».

- جاروبار چاوت به گوئی به رز ده که وئ که لووتکه که ی له ئاست شوینئیکی سه رووی برۆدایه و نه رمه گوئی که شه ی ناگاته ئاست سه ری لووت.

- گوئی نزم هیما یه کی به ربلاوتره که تییدا نه رمه گوئی که له خوار ئاستی سه ری لووتدایه و لووتکه که شه ی ناگاته به رزاییی ئاستی برۆ.

گوئی بہرز

گوئی نزم

گوئی ناوہنجی

جیکہوتی گوئی

گوئی

- گوئی له جیکهوت ناوهنجی له هر هه موو هیمایهکان باوتره که تئیدا گوئی جیی خوی به پیکلی له نیوان بهرزترین بهشی برۆ و سهری لووتدا کردووتهوه.

پرسیار: من بۆ دیتنی ئەم هیمایه له رووبه پروو دا هیچ گرفتیکم نییه، به لام خالە تایبهتییه که ئەوهیه که پێ دهچیت من بتوانم جیگۆرکی به جیکهوتی گویم بکه. هه ندیک جار گویم بهرز دیاره و کاتهکانی تر نزمه. ئاخۆ ئەمه ئاماژه به بههرهیهکی تایبهت دهکا؟

وه لام: نه خیر. به لام تۆ په نجهت خستووته سه ره ئه و گرفته ی که کاتیک هه ول بده ی له رووبه پرووه ئەم هیمایه بخوینیه وه، سه ره هه لده دا. به دلنیا ییه وه له رووبه پرووه ده توانی گوئی ببینی، به لام ئەوه ده وه ستیته سه ره وه ی تۆ چۆن سه رت راگرتوه. ئەو کاته ی تۆ سه یری سه ره وه یان خواره وه ده که ی، جیگۆرکی به جیکه وته ئاشکرایه که ی گویت ده که ی. بۆیه ئامۆژگاریت ده که م که له جیاتی ئەوه ی له رووبه پرووه ئەم هیمایه سه یر بکه ی، له لاروه وه سه یری بکه. به م شیوه یه ده توانی سوود له دوو خالی نیشاندهری جیگیر وه ربگری که بریتین له لووتکه ی برۆ و سه ری لووت. له م روانگه یه وه جیکه وتی گوئی گۆرانی به سه ره نایه ت.

پرسیار: ئە ی هاوار، مه به ستت ئە وه یه ئە م هیمایه هه رگیز ناگۆرێ؟

وه لام: پێشبینی گۆرانی بۆ بکه. به دلنیا ییه وه ده گۆرێ، به لام نه ک له ماوه ی چه نه ساتیکدا بگره له ماوه ی چه ندين سا ل. ئە گه ر جیکه وتی گوئی جیگۆرکی بکا یان تۆ سه یری وینه ی میقاتکراوی خۆت ده که ی یانیش سه یری فیلمی کارتۆن ده که ی. ئە گه ر واش نه بی هۆیه که ی ئە وه یه که تۆ هه مان ته کنیکی دژواری سه یرکردنی گوئی له رووبه پرووه ت به کار هیناوه.

جیکه وتی گوئی یه کیکه له و هیما به سوودانه ی که باشتره بیانخوینیه وه به تایبه تیت ئە گه ر تۆ له بواری فروشیاریدا کار بکه ی. ئە م هیمایه خیرایی بریاردانی که سیک به ده ر ده خات.

گوئی بهرز ئاماژه ده کا به خیراییه کی زیاتر له تیکرای خیرایی بۆ هه رسکردنی زانیاری. خاوه نی ئە م جوړه گوئییه "ستیف جو یس" ه، بازرگانی بویر له بواری کۆمپیوته ر که وه ک قاره مانیکی ئە فسانه یی وایه. هه روه ها زۆر یک له و که سانه ی خاوه ن ئە م جوړه گوئییه ن زیاتر له هه موو کاریکی تر له و کارانه دا هه ست به ئاسووده یی ده که ن که بۆ دارشتنی به رنامه ی کۆمپیوته ری مه رجه کارکه ره کان خیراییه کی زۆریان هه بی.

"سېر چارلز درو" پېشه ننگېک له بوارى پاراستن و پاشه که و تکر دنى خوښ، خاوه ن گوڼى بهرن و که لپى گه وره بوو «بو که لپه کهى گالته م کرد»، که سانى نوڼکارى تری خاوه ن گوڼى بهرن بریتین له: "جېى گریچ فینتر" که دستپېشخه ر بوو له به کاره ښاننى سیستمى دوزینه وهى زنجیره ندى میکانیکى automated gene sequencers و "جېیمز واتسون" ی بو ماوه ناسى وه چه کانى پېشو و "سېر پاتریک گیدیس" ی چاودېرى په ره پیدانى شار و "نېدگار فارس" ی ناوازانهر. "جون سټینبېک" بیرتیزى خیرای خوڼى بو دارشتى زور ږومان به کار هېنا، "ویل چمبرلین" هم به هره یه ی خوڼى له توپى باسکه به کار هېنا و بلیمه تى "میدورى" ش له که مانچه ژنیدا، له سووډى هم به هره یه بى بهش نه بووه.

جاریک له میوانداریه ک پیاوېک سهرنجى راکتشم. هم پیاوه خاوه نى بهرترى جیکه وتى گوڼیه که تا ئیستا دیتبېتم. پېم وت: "سلاو، تو خاوه نى بهرترى گوڼى که تا هم ږو دیتبم. ناخو تو به خیراییه کهى سهر و ناسایى شت فیر نابى؟" «هیچ لى دوو دل مبه، خوښنه وهى ږو رېگه یه کهى سهره کییه که به هوڼیه وه دتوانى له میوانداریه کانداه خوڼى به خه لک بناسېنى. له جیاتى هم وهى بلېى: "ناخو پېشتر له هیچ شوڼیکى تر به کترمان نه بینيوه؟" و بهو قسه یه به توڼى خوڼى هه لبقورتینى دتوانى هاوژوانه کانى داهاتووت به ته یه کهى له م جوړه هم سوونى بکهى: "من پېشتر هرگیز تو یان که سیکم که به ناستم، لانى که له ږو جیکه وتى گوڼیه وه له تو بکا نه دیوو" هر همایه کهى تر بلېى که هم کاته سهرى ده کهى" من ږو خوښنه ر. حه ز ده کهى پت بلیم واتای هم همایه جیه؟».

یه ک ساتیشى نه بر د تا پیاوه گه ږاوه و وتى: "من هه ژده زمان ده زانم".

هم لایه نه خراپه کهى گوڼى له بهر زاییدا شه کاوه بى، چى بى؟ دان به خوڼى دانه گرتن ږهنگه لایه نیکى خراب بى. زو تو گه شتى. بوچى هم که سه ی قسه ت له گه ل ده کا هم وهنده هپواشه؟ "وه لام: له بهر هم وهى هم گوڼى بهرن نییه بویه میشکى زور خیرا کار ناکا."

ناریشه ی ږى تېچووى تر هم وهیه که زو به کوڼا هینانى کاریک پتوېستیه کهى سهره کیى توڼیه. به لى، به زورترى خیرایى تو بریارى باش دده ی و وهستان شتت ده کا. ږهنگه هه نډیک جار تو به په له بریار له سهر زانیاریه کی ناته واو بده ی ته نیا له بهر هم وهى ناتوانى بو چرکه یه کهى تر دان به خوڼى بگرى.

که سیکى خاوه ن گوڼى نزم، ږهنگه تووشى گرفتیکى ناوا نه بى. هم که سه ږهنگه له

گوئی

بیرتیژیدا هیواشتر بی. تکایه سهرنجی ئەوه بده که ئاستی بیرتیژی که سێکی گوئی نزم، رهنکه ههروهک خه لکی تری خاوهن گوئی بهرن، بیان ناوهنجی بی، ئەوهی جیاواز بی، ته نیا خیرایی و شیوازه که یه.

بریاردانیش به شیوهیهکی جیاواز، ئەنجام دهری. زیاتر له ههر شتیکی تر گوئی نزم به و اتایهیه که پێویستی تو به زانیاری زیاتره له پێویستیت به بریاردان و کۆتاییهتینان به کارهکه. بۆ ئەوهی به شیوهیهکی ریک، ئەمه ئەنجام بدهی رهنکه کارهکه دوا بخری. به بۆچوونی من باشترین شیوهی کارکردنی تو به مجۆره یه:

- تو سه رهتا زانیاری گل دده یه وه و ئەگه ر ماوهت پێ بدری، قۆناخی لیکۆلینه وه رهنکه چه ندين سال بخایه نی.

- دووهم شت زانیاریه کهان هه لده سه نگینی Evaluate- ئەم وشه یه ده بوایه ئاوا بنووسری Evalu-Wait واته هه لسه نگاندن- چاوه روانکردن له به ره ئەوهی ئەو ماوه یه ی که تو سه رقالی بیرکردنه وه له بریاردان ده بی، خه لکی تر کتویر له چاوه روانیدا ده بن.

- له کۆتاییدا تو بریاری خۆت دده ی. باشتره بریاره کهت ژیرانه بی له به ره ئەوهی رهنکه هه رگیز نه ته وی لپی پاشگه ز ببیته وه.

وايه، رهنکه هه ندیک خه لک بریاردان و مکووربوون له سه ره ئەم بریاره به ئاریشه یه که دابنن. به لام تو ده توانی به م وته یه وه لامی بۆ له بۆلکه ران بده یه وه:

من له بریارداندا لاسایی ئەو که سانه ده که مه وه که نمونه ن بۆ ژیرییه دووربینانه که ی که سه ی خاوهن گوئی نزم.

«له به ره ئەوهی زۆربه ی خه لک کاتی که کارتی ژیرانه ده کهن وشه ی "لاسایی کردنه وه" به کار نا هین تا ژیرییه که به ناوی خۆیا نه وه تۆمار بکه ن. ئەگه ر با به ته که سه رنجی تۆی راکتیشابی، ده توانی لیسته یه که له هه موو که سایه تییه میژوو بییه کانی خاوهن پله ی سیاسی گه وه ئاماده بکه ی. به گوێره ی تیۆره که م گوئی نزم کاریگه رییه کی به رگریکارانه ی هه یه، بۆ دنیابوون له م راستییه ش بیر له رپیگان بکه وه که تا ئیستا به به راورد له گه ل هه موو سه ره که کانی ئەمریکا، خاوهنی نزمترین چیکه وتی گوئی بووه. ته نیا میلیترد فیلمۆر و فرانکلین پیرس له پووی سه رنج راکتیشی گوئیانه شان له شانی گیر ده دن.»

تۆی گوئی به رز ئیستا بیرت بۆ ئەوه چوه که رهنکه که سه یکی بریارده ری گوئی نزم سه رپشکییه کی تریشی هه بی. با بلین تو هه ر ئیستا به سه ره وکی ولاته یه کگرتوو هه کان

ھەلبېزىردراۋى. كە خۆشە، بەلام بۇ خۆت زوو ھەست بەۋە دەكەي كە مانگى ھەنگوئىنى سەرۋىكىك بەھۆى ھەلبېزاردنەۋە تەنيا چوار سال دەخايەنى. لەگەل چاپەمەنىدا ۋرەنگە تۆ تەنيا دوو سەعات ۋىزىت لى بگىرى ۋ دواتر ھەموو بېرپارەكانت بەشىتانه لە قەلەم دەدرىن. ھەر بۆيە بىر لەۋ بگەۋە كە چەند بەھرەمەند دەبى، ئەگەر بۇ نمونە بتوانى نىۋەي بېرپارەكانى كەسىكى گوى بەرز بەدەي.

سەرۋىك "جۆرچ ئىچ رىيگان" ۋ "جۆرچ دەبلىو بوش" ۋرەنگە سوودىيان لە خىرايىيە بەبەرورد كەمەكەيان ۋەرگرتبى. بەپىچەۋانەۋە بىر لە كىشەي سەرۋىك "كلىنتون" بگەۋە كە پىۋەندىي بەگوتىيە بەرزەكەيەۋە ھەبوو. بەدلىيايىيەۋە كلىنتون بەھۆى خىرايى لە بىرتىژىدا توانىي زەمالەيەكى زانكۆى رۆدز ۋەربگىرى كە ئەمەش ۋىخۆشكەر بوو بۇ پلەي سەرۋىكايەتى. پاش ئەۋەي پىي نايە كۆشكى سې، گوتىيە بەرزەكانى ئاماژەيان دا بەھەز ۋ ئارەزوۋى بۇ بەپەلە بېرپاردان لەسەر بابەتى كەسى ۋ سىياسى ۋ ئەمەش كلىنتونى نەپارېزراۋانە خستە ژىر لىشاۋى ۋمخنە.

بەلام تۆى ۋووخوئىنەۋەي خاۋەن گوتى لە جىكەۋتدا ناۋەنجى ئەم جۆرە گرفتانەت ناھىتە رى. بەلام گرفتى تۆ ھەمان گرفتى جارائە: بەرگەنەگرتنى ھەموو خەلكى تر بەتايبەتىش خەلكى بەپەلە ۋ خەلكى كاتكوژ. بەلام تۆ كە لە تواناندايە خىرايىي بىرتىژىيەكەت بگورى، سەرمايەيەكى تەۋاۋ ئەرتىنەت ھەيە. بەشىۋەيەكى سەرنجراكىش ئەم ھىمايە لە ناۋ يارىزانە شارەزايەكانى بىسبۆلدا بەربلاۋە. يارىزانە بەرچاۋەكانيان كە بەخەيالدا بىن ئەمانەن: "مارك مەگگواير" ۋ "ۋىلى مېس" ۋ "رىكى ھىندرسن" ۋ "ئۆرل ھىرشىسەر".

ئەۋ بەھرەيەي لە گوتى لە جىكەۋتدا ناۋەنجى دەردەكەۋى ھەروەھا يارىدەي "مارقن ھارۆل دىفس" ى بلىۋنېرى داۋە تا بەھۆى خىرايىيە سەروئاسايىيەكەي لە بېرپارداندا، جا چ بۇ نەۋت بوۋى، چ بۇ مۆلكى لۆسانجلىس، ۋ چ بۇ بەرھەمە سەرنجراكىشەكانى "Twentieth Century Fox"، ناۋبانگ دەرىكا.

پرسىيار: تىكايە بەيارمەتت. لەسەر لىۋارى بابەتتىكى گرینگ خەرىكە ھەلدەلەرزىم. چۆن سوود لە زانىارىي جىكەۋتى گوى ۋەربگرم بۇ پەردان بەپىۋەندىيەكانم لەگەل خەلكى تردا؟ ۋەلام: تۆ لىرە ھەستت بە گرفتىك كىرۋوۋە، زۆر چاكە. بۇ ئەۋەي سوود لە خويندەنەۋەي ئەم ھىمايە ۋەربگىرى، سەرەتا بزانە ھىماي خۆت سەر بە چ بابەتتىكە. پاشان خۆت لەگەل شىۋازى بىركردنەۋەي ھاورىيەكانت بگونجىنە.

گوئی

- ئاخۆ گوئی تۆ له شوپنیکى نزم هه لکه وتوو؟ كه واته دووباره كه سى به رامبهرت له وه دانيا بکه وه كه له راستيدا تۆ ئاگات لایه تى و گویت بۆ راکرتوو. ده توانى بلایى: "ده بى بير له زۆر شت بکه ينه وه". كاتیک بۆ بریاردان بير ده که یه وه ده ستخۆشى له هاو پرێیه که ت بکه له بهر دان به خۆداگرتنى. ئەگەر پێویست بوو به بیرى بینه وه كه ڤهنگه بۆ بریاردان كاتیکى زۆرت بوى له بهر ئه وه ی له لای تۆ هه لسه نگاندى چەند و چونیه تى خودى بریاره که زیاتر له خیراییى بریاردانه که گرینگتره و ههروهها پى ده چى كه هه ر ئه مه راست بى و، ئەمه ش شتیکی که م نییه.

- ئاخۆ گویت له شوپنیکى بهرز هه لکه وتوو؟ كه واته نهرمونيان به و له گوپى ئه و خیراییه زهینیه ت که م بکه كه به هۆیه وه له سووچیکى هزرته وه بۆ سووچیکى ترى باز ده ده ی. ڤهنگه كاتیک دێیه وه سه ر هۆشى خۆت له وه تى ده گه ی كه به هۆی په له کردنته وه له هه موو کاریکدا ته نیا كه لاوه یه کت بۆ به جى ماوه.

گۆشه ی گوئی

ئاخۆ گوئی تۆ چەند له سه رت ده رپه رپه وه؟ ئەمه ئاماژه یه که بۆ نه پێنیه کانی تر. به کاره تانی قه له مدار رێگه یه کی پێوانى گۆشه ی گوئییه. ئەمه ش تا راده یه ک پێویستی به هه ماههنگى هه یه، به لام دانیام تۆ ده توانى ئەم تا قی کردنه وه یه ئەنجام ده ی. سه رها تا پال به پرچی سه ر گوئی راسته وه بنى. نه یه نۆکه که له ده ستى چه پتدا بگره. بۆ ئه وه ی له رووبه رووه وه وینه یه کی ته واو ببینی قه له مداریک بینه و سه راوژیر له ده ستى راستندا بیگره و له پشت گوئی خۆتى رابگره.

- گوئی گۆشه تیژ هه لده ریته وه تا رێگه به تپیه رپه وونی قه له مداره که بدا.
- به لام مه رج نییه گوئی گۆشه کراوه له جیوه بجوولئ. له راستیدا، هه ندیک گوئی ئەوهنده زۆر ده رپه رپه ون که تۆ ده توانى دوو سى یا ته نانه ت چوار قه له مېش بخه یه پشتیان، بى ئه وه ی هه ست به جیاوازییه کی بینراو بکه ی «مه به ستم ئه وه نییه ئەم ته کنیکه وه ک شێوازیکى نوئ بۆ هه لگرتنى شتومه ک به کار بێنى. ته نانه ت ئەگه ر شوپنى هه لگرتنى په راوگه ت ته سکیش بى، ته نیا یه ک جار بۆت هه یه ئەم ته کنیکه به کار بێنى.»
پرسیار: چەند به لاته وه ئاسانه گالته به گوئی من بکه ی که وه ک گوئی گویدرێژه، هه سنتت به وه نه کردوه باسکردنى ئەم جۆره ئەندامانه ی روو ڤهنگه وه ک جوینپیدان بى؟

گۆشه‌ی گوئ

گوئی

وہ لَام: لہ راستیدا، لانی کہم منیش وک تۆ بہجیدی بیر لہ نئندامہکانی روو دکہمہوہ، ہرچہندہ روانگہکانمان جیاوازه و تۆ وک زۆر خہلکی تر بہنارہوایی رخنہت لی گیراوه یان تہنانت گالتہت پی کراوه، دستہبہرکردنہوہی ریز لہخونانت بہشیکہ لہ نئرکی سہرسانت لہ ژیاندا.

نئوہندہی لہسہر منہ نئوہیہ، خہلکی نئمہریکی فیڑی نئوہ بکہم ناوی نازہل نہہین تہنیا لہ باریکدا نہبی کہ ناماژہ بہخودی نازہلہکان دکہن. ہستیاربی خہلک بہرامبہر قسہی رووشینہر لہ سہردہمی نئمہدا زیادہی کردوہ کہچی یہکیک لہو شتانہی کہ خہلک خوویان پیوہ گرتوہ نئوہیہ کہ بہبی بیرکردنہوہ لہخوڑا ناوی ناشیرین دہدہنہ پال نئندامہکانی روو. نئمڑ کہم کہس دہویرئ گالتہ بہکہسانی خاوەن پیداویستی تایبہت بکا جا چ جای نئوہی بویرئ وشہی "بہککوتہ" بہکار بیئی. بہ لَام نئو کہسانہی دکہونہ ناراستہی تر چیژ لہ وتنی "گوئی وک گویدریژ" و "روومہت سمۆرہ" و "لموز سہکانی" و ہردہگرن.

جاریکی تر نئگہر بینیت کہسیک گالتہی بہنئندامیکی روو کرد وک رووخوینہوہیہک ناوا لہ دہمی بدہوہ: "باشہ دہزانی نئو ہیمایہ چ بہہرہیہکی گہورہی بہخشیوہ بہخاوەنہکہی". تہنیا بۆ نئوہی بتوانین وہ لَامی نئو جوڑہ کہسانہ بدہینہوہ، شایستہیہ رووخویندہوہ فیڑین.

گویشہی گوئی پیوہندی بہچونیہتی ہہلسوکہوتی مرؤف لہگہل نہریتہ کۆمہ لایہتیہکاندا ہہیہ. وا دابنی شہپۆلہکانی ہہوای نئم ژوورہ ہہلگری پھیامی جوڑاوجۆرن کہ لہلایہن کۆمہ لگہوہ ہاتبن، پھیامی لہم جوڑہ: "جلت با بہم شیوہیہ بی"، "بہم شیوہیہ دانیشہ"، "تا قسہت لہگہل نہکہن تۆش مہدوی".

زانایانی کۆمہ لئاسان دہتوانن رۆژتکی تہواو بہلئیکۆلینہوہیہکی مہیدانی لہسہر ہہموو نئو نہریتہ کۆمہ لایہتیہکانی کہ زۆر جار بہشیوہیہکی ہہستپینہکراو بہسہرماندا دہسہپینین، بہسہر بہرن. بۆ نئوہی بزانی گوئی چ پیوہندیہکی بہم وینہ خہیالیہوہ ہہیہ، ہہموو نئو خہلکہی ئیستا لہو بینایہن بینہ بہرچاوت. وا دابنی ہہرکہسہو دہستہوانہیہکی - لہ راستیدا جووتیک دہستہوانہی گوچپیانی بہیسبۆلی پی دراوہ، تا بہہویہوہ پھیامہکان و ہرگری.

وا دیارہ خہلکی خاوەن گوئی گویشہتیژ ہہموو پھیامہکان خیرا و ہردہگرن و نئوہندہ بہریکی ہہلیان دہدہنہ ناو میشکیان کہ شہققہی لیوہ دی. نئو سہرانہ بینہ بہرچاوت کہ بہیہکہوہ لہ کاتی گرتنہوہی ہہر پھیامیکدا، دہلہقینہوہ: "بہلی، تی گیشتم". لہوہ تی

دەگەى كە ئەۋ گويىيەى بەتەختى بەكەللەۋە نووساۋە ئاماژە بەۋە دەكا كە كەسەكە لە ڤوۋى ھەلسوكەۋتەۋە زۆر ھەز لە خۆپەستىنەۋە بەكەسانى ترەۋەدەكا تەنانەت ئەگەر ئەۋ خۆپەستىنەۋە پابەندى بكا پېرەۋى لە خوۋ و ڤەۋشتىكى بى ماناش بكا .

سەلىقە ناۋىكە بۇ ئەم بەھرەيە . ناۋىكى تر بۇ ئەم خەسلەتە ھۆشيارىي كۆمەلەيتىيە . ئەگەر گويىي تۆ ئەم جۆرە گۆشەيەى ھەبى شانازى بەخۆت بكة لەبەرئەۋەى لە ڤوۋى ئەۋ ڤەۋشت و ڤۆشاك و شىۋازانەى تر كە بەھۆيانەۋە خەلك ژىرىي ھاۋپەشيان بەدەر دەخەن تۆزقائىك جىاۋازى لە نىۋان خۆت و ئەۋاندا نابىنىيەۋە ، وايە؟ ئەگەر بۇ خۆت بتەۋى لەگەلپان نەگونجىي ، ئەم پىيارەشت ويستەكييە . لە بوارى كاركردندا لە تواناى خۆت بۇ خۆگونجاندىن لەگەل ھەرشوئىنك كە پىت بىئىيە ناۋى ، سوۋدەند دەبى . خۆگونجاندى چى ، لە ناۋ شوئىنەكەدا دەتويىيەۋە ، ھەروەك ماستى مەپوت لى دى .

ئەى ئارىشەكەت چىيە؟ تا چەند دەتوانى ڤىز لە خەلكىك بگرى كە بەسوۋكى ھەلسوكەۋت دەكەن؟ تەنانەت ئەگەر ھەول بەدى ڤەخەنەگرانە سەپرى خەلك نەكەى دان بەۋەدا بىنى كە ڤەخەنەگرى . كاتىك چاۋت بەكەسىكى نامۆ دەكەۋى كە ھەلسوكەۋتىكى سەپر لەسەر شەقام ياخۆ لە ميواندارىيەك دەنوئىي ، دەستبەجى ئەم كەسە ڤىزى لە لات نامىنى .

ڤەنگە كىشە ڤاستەقىنەكە ئەۋە بى كە ڤەۋشت بەرزىيەكەى خۆت زۆر سروسىتىيە بۇيە وا چاۋەڤوان دەكەى كە ھەموۋ خەلكىش ۋەك خۆت بى . خويىندىنەۋەى ڤوۋ ئەمە ڤوۋن دەكاتەۋە : مەرج نىيە خەلكى تر كەۋدەن ، بن ئەۋان تەنيا لە بەھرەكەى تۆ بى بەشن . بۇ ئەۋەى زىاتر دلت بەسپتەۋە ، بزانه كە بەھرەى تۆ لە پىشەكەتدا بەكجار يارىدەت دەدا بەتايىبەتى ئەگەر پىشەكەت لەگەل داۋونەرىتدا بگونجى . با بلىين ھەز دەكەى ببى بەدادۋەرىكى دادگاي بالا . پى دەچى بۇ ئەندامە ھەرە پىرەۋكارەكانى ئەم دادگەيە واتە بۇ "ڤىنكوئىست" و "تۆماس" و "سكاليا" گويى گۆشەتىز يەككىك لە مەرجەداۋاكرەۋەكانى ئەم كارە بوۋى .

گۆشەى گويى دادۋەرە سەربەستەكان ھەندىك دەڤوقانى پىۋە ديارە . گويى ڤاستى "ئۆكۆنەر" گۆشەى تىزە و دەرخەرى شىۋازى كەسىي ئۆكۆنەرە لە بوارى كاركردن ، بەلام گويى چەپى گۆشەكرەۋەيە . گويىيەكانى "كەنپىدى" ىش دوو ئاراستەى دژبەيەكيان ھەبوۋ . پاش كەمىكى تر لەۋە تى دەگەى خاۋەندارىيەتىي دوو شتى جىاۋاز لە يەك ڤوۋدا واتاى چىيە . ۋەك بۇ كاتى ئىستا ئەۋەندە بەسە كە بزانى كەنپىدى و ئۆكۆنەر كاتىك ويستىيان لەگەل دادگەيە يەكجار پارىزگارەكەى ڤىنكوئىستدا خۆيان بگونجىن پەيامى جۆراۋجۆريان

ئاراستەى مېشكى خۇيان كىردووه.

"ستېفېنس" و "برىيەر" و "گىنسىبېرگ" و "ساوتر"، دادوهرانى بەنزىكەيى لىبرالى دادگەى بالا، سەروو جووتە گوئیەكى گۆشەكراوھيان ھەيە.

گۆشەى گوئی ھەروەك بەشەكانى تىرى روو دەرخەرى ملكەچى بۆ ھەموو فەلسەفەيەكى شەرىى يان بىرورايەكى سىياسى نىيە. گۆشەى گوئی دەرخەرى پىويستىي كەسىكە بۆ خۇبەستەنەوھەيەكى ئارەزوومەندانە بەكۆمەلگەوھ. ساوترى دادگەى بالاىش كە بەبەرورد لەگەل دادوهرانى سەربەخۇى تر سەربەخۇيىيەكى زىاتىرى ھەيە، گۆشەى گوئی ئىجگار كراوھەيە و ئەمەش ئامازە بەوھ دەكا كە دىدى كەسەكە بەرامبەر بەكۆمەلگە وەك ھى بىگانەيەك وايە. سەرۆك "جۆرج ئىچ"، ئەگەر تۆش لەگەل من پىش دامەزراندنى ساوترى بەناو پىرەوكار لىكۆلئىنەوھت كىردبايە، دەمتوانى ئاگادارت بەكەمەوھ ھەول نەدەى پىشېبىنىي بىر و بۆچوونەكانى ساوتر بەكى.

خەلكى خاوەن گوئی گۆشەكراوھ ئەگەر لەلایەن دادگەى بالاوھ چاودىرى ھەلسوكەوتىيان نەكرى رەنگە گالته بەكولتورى پىرەوكارى بەكەن. يەككەك لە نمونە ھەرەباشەكانم "مەت گرونىنگ"ى دەرھىنەرى "The Simpthon" ھ. بەلى، مەبەستم "واكى" يە، كەچى پىرەوكاران ئەم بەرنامەيان بەباشترىن بەرنامەى تەلەفزیونىي تايبەت بەبەھا بەرزەكانى خىزان داناوھ.

سالى سالانىش "چارلز دىكنز"ى رۆمانووسى بەرىتانىيىش شارەزايەكى بەرجەستەكردنى نەشازى بوو. ئەگەر مرقوف لە ھەموو روويەكەوھ جىاوازىي كۆمەلایەتىي ھەبى نەشازى زۆر بەناسانى لىي بەدەر دەكەوئ. بەلام كەسەكە ھەر ھەست بەوھ ناكات كە بۆ خۇى وا ھەلسوكەوت دەكا. ھەرچەندە دىكنز نەشازىي بەرجەستە دەكرد، بەلام چىرۆكەكانى بەدلى ئەو كەسانە بوو كە كىردەوھكانىيان لەگەل پىوھرى فىكتورىيەكاندا دەگونجان. كەسىكى تىرى خاوەن گوئی گۆشەتىر "دەبلىو ئىس گىلبېرت" ھ كە رىچكەيەكى نەگۆرى لە دارشتنى گالته جارترىن ئوپرا كۆمىدىيەكان بەزمانى ئىنگلىزى پىرەو كىردووه.

ھەلبەتە دلسۆزترىن پىرەوكارەكانىش ھىچ خۇشىيەك لە ناو نەگونجانى كۆمەلایەتىدا نادۆزەوھ. وا بزەنم سىيانگ مېئىنى كۆن لەلایەن كەسانى خۇگونجىنەرى ئەوتۆ كە تۆزقائىك ھەستى گالته جارپىيان نەبووھ، دارىژراوھ. سىيانگ مېئىن ھەلسەنگاندنىكى تايبەتى بۆ خەلكى خاوەن گوئی گۆشەكراوھ ھەيە: "ئەو خەلكانەى گوئىيان دەرپەرىوھ گرفتى عاتفىيان ھەيە، چەندى گوئی لە كەللەوھ نىكتر بى ئەوھندە باشترە".

رەنگە ۳۰۰۰ سال پىش، ئەم قسەيە بۆ چىن راست بووبى. لە ھەموو روويەكەوھ چىن

كۆمەلگەيەك نەبۈۋە پېشۋازى لە بېرى سەر بەست بكا . ئەگەر مەرۆف نەيتوانىبا بەباشى پېرەۋى لە داۋونەرەيت بكا ، ھىچى پى نەدەكرا . ئەۋەش لە خودى خۇيدا بەس بوۋ بۇ ئەۋەى گرفتى عاتىفى بېنىتە ئاراۋە . بەلام كۆلتورۋى ئەمەرۋى ئەمەرىكا رېز لەۋ كەسانە دەگرېت كە خاۋەن گۈپى گۆشەكراۋەن ، جگە لە "رۇس پېرۆت" كە نموۋنەيەكى بەرچاۋە دەتوانىن زۆر نموۋنە لەسەر كەسانى خاۋەن ئىرادە خۇپىگەيەنەرى تر بدۆزىنەۋە كە بەرھەلستىكىردن دژى بەدھېئاننى چاۋەروانىيەكانى كۆمەلگە سوۋدى پى گەياندوۋن ، بەلى ، ئەۋە راستە كە گۈپى گۆشەكراۋە پېۋەندى بەھەلسوكەۋتەۋە ھەيە كە بەھۆيەۋە تۆ لەخۆۋە دەتوانى بەئارەزوۋى خۆت ھەلسوكەۋت بەكى . تەنيا پاشان تى دەگەى كە خەلكى تر چاۋەروانى جىيان لى كىردوۋى و بەدۋاى ھەوسارە لە دەستچوۋەكەدا دەرۋى .

بەبۆچۈۋى تۆ ، "دېنىس رۇدمان" لەبەرئەۋەى جلى ژنانە لەبەر دەكا ، رەنگە ئەستېرەى نموۋنەيى تۆپى باسكە نەبى ، بەلام بۇ كەسىكى خاۋەن گۈپىەكى زۆر گۆشەكراۋە رۇدمان ئەۋەندە نائاسابى نىيە .

جگە لە تۆپى باسكە لە شوپىنى كارىشدا رېز لەۋ كەسانە دەگىرى كە شوپىنكەۋتوۋى بېروباۋەرى خۇيانن . بۇ نموۋنە ئەمەرۋ تەۋەرى سەرەكىى زانستى ئەمىرىكى لىكۆلېنەۋە لە جىيىنەكانى مەرۆفە ، كىتوپر لەسەر ئەم لووتكەيە تۆ "ۋىليام ھېسلتن"ى بىناتنەرى زانستەكانى جىيىنەكانى مەرۆف دەبىنى . زۆر پېش ئەۋەى ئەم بابەتە بىتتە تىشكۆى لىكۆلېنەۋە ، ھېسلتن بەگۈپرەى پرۆگرامە بۆماۋەيى و "رۆجى"يەكانى كەسانى گۈپى دەرپەرىۋ ھەلسوكەۋتى كىردىۋو .

ھەلكەۋتوۋە يەكجار سەرەكەۋتوۋەكانى تىرى خاۋەن گۈپى گۆشەكراۋە برىتېن لە : "جېف بېرزۆس"ى دامەزىنەرى مالىپەرى "ئامازۆن دۆت كۆم" و "مايكل دىل"ى دامەزىنەرى كۆمپانىيەى "دىل كۆمپىوتەر" تەنيا گۈپى راستى گۆشەكراۋەيە و "دېفېد كىل"ى بەرھەمھېنەرى بەرنامەى تەلەفۇزىۋىنى "Ally MaBeal" و "The Practice" ، ئەۋ بەرنامانەى رەخنە لە نەرىتە كۆمەلەيەتتەكان دەگرن و تىكىان دەشكىن .

ئەگەر گۆشەى گۈپى تۆش كراۋەيە تەنانەت ئەگەر بەروالەت خۆت لەگەل كۆمەلگەدا گونجاندى ئەۋ ھەلبىزاردنە تەنيا ۋىستەكىيە ، لەبەرئەۋەى ئەگەر بەروالەت خۆت بگۈنچىنى لە بەرژەۋەندى تۆ دايە . بەلام ئەگەر گاللتەت بەداۋونەرەيت بى بەم شىۋىە زىاتر رەچاۋى بەرژەۋەندى خۆت كىردوۋە . لە كاتى پېچەۋانەبوۋنەۋەى چاۋەروانىيەكانى خەلكىش دەتوانى بلېى : "چى ، من گرېنگى بەۋشتانە بەدەم؟" كە ئەمەش دروشمى "ئالفرىد ئى نىۋمان" بوۋە ،

قارەمانى ناو "Mad Magazine" كە خاوەنى گوئیەكى يەكجار گۆشەكراوھىە .
 لە ژيانى "بەنزىكەيى" واقىعيدا گوئیى "جىيى ئىم بار" گۆشەيەكى گونجاوى ھەبوو بۆ
 ئەوھى بتوانى "پىتتير پان" بخولقيني. "پىتتير پان" ئەو كۆرپەيە كە ناھەيى گەرە بى و خۆي
 پابەندى ئەو شتانه بكا كە لە كەسكى ھەراشەوھ چاوەروان دەرکين. "مەھاتما گاندى" ي
 رابەرى شۆرپشە دوور لە توندوتىژىيەكەي ھىند و "رۆبىرت گۆدارد" ي پيشەنگى
 سارۆخسازى ئەمريكا لە ريزى ھەراشە ياخييووھ بەدەسلاتەكان دان. ئەگەر گوئیى "ئۆلى
 نۆرس" يش ئەوھندە دەرپەرپۆ نەبا، ئاخۆ ئەو ھەر ھەمان فەرمانە ونجركەرانەكەي
 دەرەكرد؟ ئەگەر لەسەر رووى زەوى كەسك ھەبى كە گوئیەكانى ناتەبا بن ئەو كەسە
 تەنيا ھەر "نۆرس" بووھ.

خەلكى خاوەن گوئیى گۆشە ناوھندى كە گوئيان لەگەل ھىچ كام لە دوو جۆرەكەي تردا
 ناگونجى، ئەو گرفتانهيان تووش نابى كە پيشتر لەبارەي خۆگونجاندن باس كران.
 ئەوپەرى رەنگە تووشى بارىكى ئەوتۆ بن كە بەرگەي ھەموو خەلكى تر نەگرن.

بەشەكانى گوئی

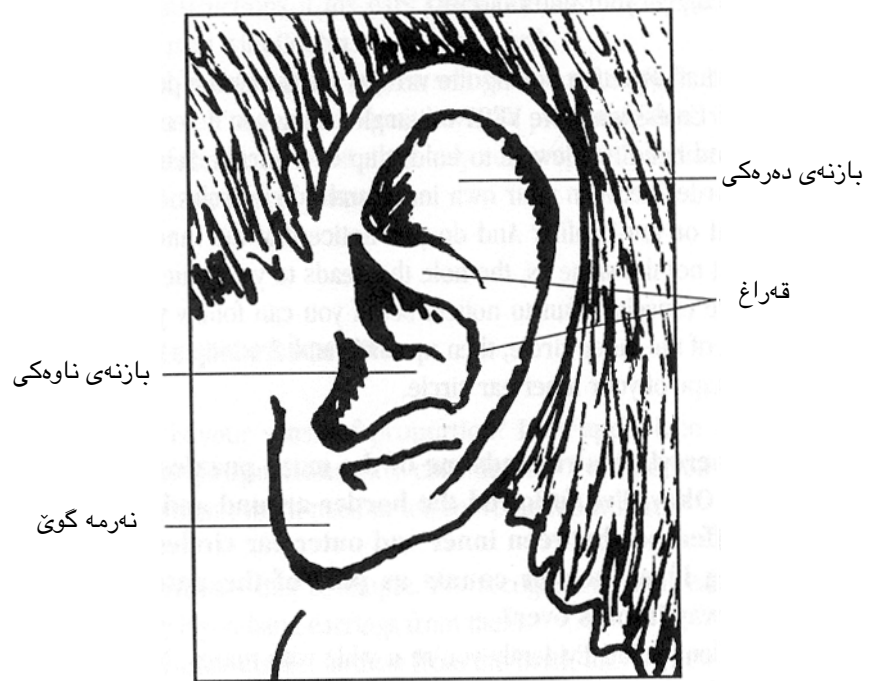
لە پىوانى ئەندانەدا چەند زىرەكەي؟ با وەك گۆرانىك ئەمجارە گوئی بىپوين. بەشەكانى
 گوئی لە كەسكەوھ بۆ كەسكى تر بەشپۆھيەكى بەرچاوە گۆرپين. بۆ پىوانى ئەم ئەندانە
 پىويستە بەجيا ئەم خالانەي خواروھ دەستنيشان بكەي:

- نەرمەگوئی: دۆزىنەوھى ئاسانە. زوو ئەم بەشە دەناسىيەوھ بەتايپەتى ئەگەر گوارەت لە
 گوئيدا بى.

- بازنەي دەرەكەي: دوورترە لەسەر و رەنگە بەلاتەوھ شتىكى نوئى بى. ئەم بەشە دواي
 نەرمەگوئى ئاسانترين بەشى گوئىيە بۆ راکيشان. بەلام كە راي دەكيشى «تكاىە، بەنەرمى
 راي كيشە، ھىچ بەشكى خويندەوھى روو نابى بەئازار بى» ھەستكى تەواو جياوازت
 دەبى. بەراوردى ئىوان ھەردوو ھەستەكە بكە دوايى تى دەگەي مەبەستم چىيە.

- رەنگە تۆزىكت پى بچى تا بازنەي ناوھكى بناسىيەوھ كە رووبەرىكى قەراغىيە و
 نەرمەگوئى لەخۆ گرتووھ. بۆ ئەوھى بازنەي ناوھوھ بگوشى لە راستيدا، پىويستە گوئى
 رابكيشى - با دۆشاومژت لە سەرھوھ و كەلەموسنت لە خواروھ بى- ئاوا بازنەكە لەو
 مەودايە داپە كە تىيدا بەشى ژىرەوھى گوئىت بەسەرتەوھ دەنووسى.

- بازنەي دەرەكەي و ناوھكى بەھۆى سنوورىكى گۆشتئاسا كە قەراغىكى چەماوھىە و

به‌شه‌کانی گوئی

گوئی

تییدا پیست وهک هویری پوځ شیرینییه کی مرهباایی جوان برژاودا لوول بووته وه، لیک داده برین. ئەم سنووره دهشی دیار بی و به ئاسانی ببینری یان رهنکه به پیچه وانه شه وه بی. ئەو کاتهی دهیگوشی ههستیکی جیاوازت ده بی. ئەم به شه له بهر باری لوولپ چبوونی «له گه ل دهره کیتیرین به شی گویت واته بازنه ی دهره کی گویت» ره قترین به شه له پیکهاته ی گویدا.

هه مووی تی گه یستی؟ به دهستیوهردان له هه موو به شه کانی گویت، خۆت رابینه. مه گهر خاوهن گوئییه کی زۆر دهره پریو بی دهننا ناچار ده بی به زۆر گویت رابکیشی و به ملا و ئەولادا بیچه مینیییه وه تا له نهینۆکدا ببینی. بزانه ده توانی قه راغی نیوان بازنه ی دهره کی و ناوه کی گوئی خۆت بدۆزییه وه؟ ئاخۆ سنووره که دیاره یان به ئاسته م ده بینری؟ وه ئاخۆ تیینی ئەوه ت کردوه که بازنه ی ناوه کی له ته نیشته کونه گوئی راسته قینه یه، به لام کونه که و بازنه ی ناوه کی هه مان شت نین. هه ستردن به تیره غه که تاموچێژێکی تایبه تی هه یه. بزانه ده توانی ده ست به ریره وه ی تیره غه ی گوئی خۆندا بینی که له ریره وه ی بازنه ی ناوه کی ده ست پێ ده کا و پاشان بۆ سه ره وه دهره و دوا یی بۆ شیوهردان به بازنه ی ناوه کی گویت ده چه میته وه.

پرسیار: به زه بیته پیماندا بی، ئەم بابته ئەو مه ته له پر پیچ و په نایانه م ده خاته وه بیر که ئاراسته ی مندالی خۆمی ده که م. ده ستم به ده وری سنووره که دا هیناوه و وا بزانه م ده توانم جیاوازی بکه م له نیوان بازنه ی دهره کی و بازنه ی ناوه کی. به لام نازانه م ئەگهر شیوه ی لوولخواردنی قه رواغه که ئاوابی ئاخۆ ده بی به شه شیکی بازنه ی دهره کی دابنیم؟

وه لام: خالیکی به کجار جوانه، دیاره له مه ته لی پر پیچ و په نا بلیمه تی. به شه شیوه یه کی سروه تی تیگه یشتنی هیه به شیکی روو له به شه کانی گوئی قورستر نییه.

که واته هیژیکی زیاتر ده وی. هه ر که توانیت نه ره مه گوئی و بازنه ی ناوه کی و دهره کی بناسیییه وه، هه نگاوی دووه مته وه یه چاوت له وه رابینی که ئاخۆ قه راغه که ده که ویتته بازنه ی ناوه کی یان دهره کی. له هه ندیک باردا قه راغه که بۆ خۆی دهره پریوه و سه ر به هیچ کامیان نییه. که واته قه راغیکی دهره پریوه. هه موو ئەم خاله وردانه گرینگن.

پرسیار: تۆ ده لیتی ئەم خالانه وردن. ئاخۆ ئاسایییه ئەگهر له م شتانه شارهزا نه بووبین، جارێ وازیان لی بینین؟ ئەی ئەگهر به دهستیوهردان له گوئی دلت تیک هه لباکا؟

وه لام: به دلنیاایییه وه ده توانی تا ئەو کاته ی بۆ دووه م جار ئەم کتیه ت نه خویند بیته وه واز

له م به شه بیڼی. له گه ل نه وه شدا نه مانه چنه د راستییه کن له باره ی نه اندازه کانی بازنه کانی گوئ:

- بازنه ی ناوه کیی گوره به شیوه یه کی گشتی بازنه یه کی دهره کیی بچووکی له دور ده بی. له گه ل نه وه شدا بازنه دهره کییه که زور بچووک نییه.

- به پیچنه وانه وه بازنه ی ناوه کیی بچووک، بازنه یه کی دهره کیی گوره ی له دور ده بی.

- یان رهنکه بازنه ی ناوه کی و دهره کی هاوئنه اندازه بن.

ناخو نه اندازه ی بازنه ی گوئ چ واتایه کی هه یه؟

به شه کانی گوئ نه و سه رنئشه یه دینئ که بؤ دوزینه وه بیان تووشی ده بی، له به رنه وه ی باسی نه و پرنکه هه ستپننه کراوانه ت بؤ ده کن که به هویانه وه که سیک دهرک به واقع دهکا.

به لئ، نیمه که مروقین ده توانین به هوی شاره زابوون له توپیه جیاوازه کانی واقع رووبه پرووی بیینه وه «نه و خه لکه ی که نه م کاره به سه رکه وتووی نه انجام نادن له ژیر پالنه په ستوپی کی دريژخایه ندا ده ژین و رهنکه ته نانه ت تووشی نه خووشی ناوتیزم یان شیزو فرینیا یان جوړه کانی تری نه خووشی زهینی بن.»

به لام زوربه ی خه لک به شیوه یه کی تا رادیه ک یه کانگر دهرک به واقع ده کن. هه رچنده نیمه نه م کاره به ناویسته کییانه نه انجام ددهین، به لام تیدا سه رکه وتووین. له راستیدا نیمه نه م کاره نه ونده به پیکي نه انجام ددهین که زوربه مان نه و جوړه واقیعه ی که باوه پیمان پییه تی به تاکه واقیعی راسته قینه دانه نیین. له گه ل نه وه شدا پروخوینه وان سه رپشکن له وه ی که واقیعی جوړاوجوړ بدوزنه وه. نیمه ته نانه ت ده توانین راسته وخو له ری به شه کانی گوپوه، مه زنده ی نه وه بکهین که ناخو که سه که زیاتر بروای به کام واقع هه یه.

کاره که به م شیوه یه یه: بازنه ی ناوه کی ئاماژه به وه دهکا که که سه که گرینگی به واقیعی زهینی Subjective وه که هه سته کان و سو فیگری و بیروباوه ری فه لسه فی دها. بازنه ی دهره کی ئاماژه دهکا به وه ی که سه که گرینگی به جوړه واقیعیک دها که پی دهوترئ "ببه تیانه" Objective ههروه که نه م راستیانه که کی چی کرد و شته که که ی و له کوئ پرووی دا. روژنامه باس له ژیانی ببه تیانه دهکا. کوواره نه ده بییه کان و نه وانی هاوشپوه باس له واقیعه زهینییه کان ده کن.

چ که سانیک به شیوه یه کی نمونه یی له بلاوکراوه هونه رییه کاند بابه ت دهنوسن؟

گوئی

به زۆری خه لکانیک که بازنه‌ی ناوه‌کیی گوئیان گه‌وره‌یه – ئه‌وان شاعیر و هونه‌رمه‌ند و فه‌یله‌سووفه‌کانی جیهانن. بۆ ئه‌م خه‌لکه ئیجگار هه‌ستیاره، رووداو‌هکان له شیوه‌ی خوازه دان. بیر له هه‌ول‌دانی "جۆن برادشاو" بکه‌وه که بۆ په‌رده‌دان به‌چه‌مکی "The Inner Child – ویژدان" زۆر تۆ کۆشاوه. که‌سیک که گوئی‌ه‌کانی له رووی گۆشه‌وه دژیه‌ک و بازنه‌کانی گوئی هاوئه‌ندازه بن، له‌وانه‌یه بشیرینن: "ویژدانی چی؟ مندالی ته‌مه‌ن یه‌ک پۆژی هینده‌ی که‌سیکی ۴۰ سالان تۆ ده‌گا."

که‌واته له‌وانه‌یه به‌راستی مه‌زنده‌ی ئه‌وه‌ت کردبۆ که گوئی "ده‌بلیو بی بیستس" یان "بیتراند راسل" نه‌ک هی "جۆرج واشنتۆن" بازنه‌ی ناوه‌کیی گه‌وره‌ی هه‌بووبۆ. به‌لام تاکه سه‌رۆکی ئیمه که بازنه‌ی ناوه‌کیی گوئی له بازنه‌ی ده‌ره‌کییه‌که‌ی گه‌وره‌تر بووبۆ "فرانکلین دیلانۆ رۆزفلت" ه. له ده‌ره‌ینانی به‌رنامه‌کانیدا به‌ناوی "New Deal – به‌لینیکی نوئی" و "Social Security – ئاسایشی کۆمه‌لایه‌تی" دا ته‌ناه‌ت زمانه‌که‌ی که به‌کاری هینابوو سه‌مبولئامیز بوو. جوان ریک که‌وتوووه.

ئاریشه‌ی ری تیچووی هاویری ئه‌م هیمایه ئه‌وه‌یه که که‌سه‌که زۆر پێوه‌ستی دنیا‌ی خۆیه‌تی. ره‌نگه تۆ به‌ده‌ر له لیکدانه‌وه‌ی خۆت زۆر بروات به "واقع" نه‌بی. بۆ نمونه بیر له چیرۆکی ئه‌و ئافه‌رته بکه‌وه که بازنه‌ی ده‌ره‌کیی گوئی زۆر بچوکه و له راستیدا هه‌ر وه‌ک ئه‌وه وایه که هه‌بوونیشی نه‌بی. "سالی" وتی: "ئه‌و کاته‌ی پینج سالان بووم به‌تۆنیک‌کی جیدییه‌وه به‌ دایکمم وت: ئه‌گه‌ر چه‌ز له که‌سیک نه‌که‌م هه‌ر هه‌ست به هه‌بوونیشی ناکه‌م و ئیتر برایه‌وه."

که‌س چه‌ز ناکات به‌هه‌ند وه‌ره‌نه‌گیرئ. که‌سیک که بازنه‌ی ده‌ره‌کیی گوئی زۆر گه‌وره‌ بۆ، به‌لایه‌وه دژوارتره که ریز له که‌سیک بگرئ که بروای به‌واقیعی باه‌تییانه‌وه نه‌بی. بازنه‌ی ده‌ره‌کیی گه‌وره ئاماژه به‌به‌هره‌یه‌کی به‌سوود ده‌دا. بیر له "مارک فیکتۆر هه‌نسن" بکه‌وه که وته‌بیژیک‌کی بزۆینه‌ر بوو و به‌سه‌ره‌اته‌کانی له به‌ره‌مه‌یک به‌ناوی "Chicken Soup for the Soul – شوژبای مریشک بۆ پۆح" دا کۆ کردووته‌وه. یان به‌شیوه‌یه‌کی زۆر روونتر بیر له "بیته‌ی ئیدوارد"ی مامۆستای هونه‌ر بکه‌وه که له پێی به‌ره‌مه‌که‌یه‌وه به‌ناوی "Drowning on the Right Side of the Brain – نیگارکێشان له‌سه‌ر به‌شه‌ ته‌واوه‌که‌ی می‌شکدا"، قوتابییان هان ده‌دا به‌ر له‌وه‌ی قه‌له‌میان به‌سه‌ر لاپه‌رده‌دا بخشین، جوان بروانن و دوورکه‌ونه‌وه له کورته‌ری و سه‌مبوله‌ کلێشه‌یییه‌کان.

به لآم بازنهى دهره كىي گه وړه، به واتاى شادوومانى به رده وام و ژيانكى هيمن نييه. بازنه كان پپوهنديان به ژيانى خودى كه سه كه وه نييه. ئه و كاته به بيره كه "مايكل دووكاكيس" ي كانديدى سه روك كو ماري و "جوړج بوش" ركا به ريتيان ده كره؟ ئه و كاته ي پرسياريان لى كره چ كار دانه وه يه كى ده بى ئه گهر هاوسه ره كه ي دستدرېژي سى كسي بگرېته سهر، دووكاكيس خه لكى ئه مريكي به وه لآمه بيه زه ييانه كه ي تاساند.

هه روهك سياسته توانان، وهرزشوانان شاره زاش پشت به بابا به تيبانه بوونيان ده به ستن و له ناوياندا ژماره ي ئه و كه سانه ي بازنه ي دهره كىي گوپيان گه وره يه زوره، كه ساني وهك "بييب ږوس" و "تيد ويليامز" ي پيشه نگانى هيلى را كره له بيسبول. "جوكي ستيڤ كاوسن" يش سهر به م گرووپه يه. له دهره وه ي جيهانى وهرزش، "سور هيردال" ي دوزه روه كه هه م وهرزشوان و هه م دوزه روه و هه م كو مه لئاسه، نمونه يه كى به رچاوه بو كه ستيكى خاوه ن گوپى ته واو بابا به تيبانه.

هه رچهنده ئه و خه لكه ي بازنه ي دهره كىي گوپيان گه وره يه، رهنه گه كار دانه وه به رامبه ر به هه ستيارى بنوېن، به لآم له به رته وه ي پابه ندى راستيه كانن، ده توان له پيشه كانياندا سه ركه وتنيكى گه وړه وده ست به ين. به جى و زانستيبانه و ريكويك - ئه مانه چهنده سيفه تيكي تا به ت به م هيمايه ن.

هه نديك له و گوپيانه ي چاوت پيان ده كه وه ي بازنه ي ناوه كى و دهره كيان به كسانه. ئه مه ش دهرېرى به هره يه كه بو هاوسه نك كره نى شاره زايي كه سى و هى دهره كى. ئه گهر تو خاوه نى ئه م هيمايه بى رهنه گه هاوړپيه كانه توپان به گوپگرېكى خاوه ن شيان، كه به رپگه به كى گونجاو سوود له تيگه يشتنى خو ي وهرده گرى، وه سف كره بى.

دوكتور "ابراهام ماسلو" خاوه نى ئه م جوړه گوپيه بوو. به گونجاوى له گه ل ئه م هيمايه دا ماسلو ئه و دهره و نئاسه يه كه بريارى دا له جياتى ليكولنه وه له نه خو شه ده ماغيه كان گرينگى به كه ساني دنيا ديه و خو ناسيو بدا. ئه و دهركى به وه كره بوو كه ئه زمونه كانى گه رمه ي ژيان «چر كه ساته كانى گه يشتن به واقعيكى خو بى قوول» ده شى بيه ته بنه مايه ك بو وه ديه ينان له ناو ژيانى واقعي دا. ماسلو ئه و باره ي هه موو هه لسه نگانده وه.

پرسيار: ئه ي قه راغه كان؟ پى ده چى قه راغه گوپى من ناديار بى، ناخو پيوست به نيگه رانى ده كا؟

وه لآم: قه راغى گوپى وهك ديوارى كى جيا كه ره وه ي نيوان ژيانى كه سى و ژيانى

گوئی

کۆمه لایه تییه، به ئاسته م ده رکه وتنی قه راغی گوئی مایه ی نیگه رانی نییه، به لام ئاماژه به وه ده کا که تو شتی بابه تییا نه به که سی وهرده گری و ههروه ها پیت وایه واقیعه که سییه که ی خۆت واتایه کی گشتی هه یه.

پرسیار: واته ئیمه له خه لکی تر جیا وازین؟ ئه دی هه موومان وا بیر ناکه ی نه وه؟

وه لام: راست ده که ی، به لام که سیک که قه راغی گوئی به ئاسته م ده رکه وتنی زۆر زیاتر وا بیر ده کاته وه. بئگومان "والتر میتی" ی ده سکرده سه یه که ی "جیمز ستربر" هه قه راغی گوئی نه بوو. ههروه ک میتی، تو ش خه یالکی چالاکت هه یه. رهنگه بتوانی فی ر بی که چۆن سوودی لی وهرگیری.

نمونه یه کی راسته قینه بو که سیک خاوه ن قه راغه گوئی به ئاسته م دیار "جیمز ویزلر" ه که به هۆی نیگار ه که یه وه به ناوی "Arrangement in Gray and Black – ریگخستن له ناو ره ساسی و ره شدا" که زیاتر به "Whistler's Mother – دایکی ویزلر" ناسراوه، ناویانگی ده رکردوه. گوئی ئه م هونه رمه نده باز نه ی ناوه کی یه کجار گه وه و قه راغی ناویاری هه بووه. ئه مه ش ئه وه روون ده کاته وه که بوچی ئه م هونه رمه نده بو یه کجار زۆر زه یینیوونی «که بووه هۆی تو مار کردنی ژماره یه ک سکالا دژی» و بو هه ستیارییه کی له راده به ده ری به رامبه ر به جیا وازییه کانی روونکی «که به هۆیه وه توانی وه ک هونه رمه ندیک ناویانگ ده ریکا، ناویانگی که زیاتر له سکالا بی کۆتاییه کانی خایاند» تووشی گرفت بووه. به پیچه وانه وه گوئی "رالف والدو ئیمپرسۆن" باز نه ی ناوه کی گه وه و قه راغی زۆر به چاوی هه بوو. وتاره کانی بالاده ستی ئه وه ده دن له سه لماندن شاره زایی روچی و دواتر له یارمه تیدانی خه لک بو گو پینی بارودۆخیان و بو به کاره یانی زانیاری خۆیان به ریگه ی به سوود. با ئه م خاله ت له بیر بی، ئینجا دووباره به وتاره کانی دا بچۆوه وه، به م شیوه یه نمونه ی زۆرت ده ست ده که وئی.

ئه گه ر باز نه ی ناوه کی گوئی قه راغی زۆری دیاری له ده ورانده وره وه بوو واتا که ی وه ک ئه وه وایه که هیمایه کی گه وه له سه ر چیمه نی خانوه که تدا چه قینرا بی، بو ئه وه ی ریواره کان ئاگه دار بکاته وه که "سنووربه زاندن قه ده غه یه". له میتشکی که سه که دا بابه تی گشتی و تایه تی تیکه ل به یه ک نابن. ئه م که سانه کارامه ن له زنده روپی نه کردن له بوچوونه که سییه کانیاندا. باز نه ی ناوه کی گوئی "تی ئیس ئیلیۆت" ی شاعیر گه وه بوو و به قه راغه گوئییه کی زه ق ده وه درابوو. به هۆی ره وشت به رزییه زاتییه که ی ئه م شاعیره وه ده توانی

له وه تې بگه ی که چوڼ ئه و توانیویه تی ږسته یه کی وهک ئه مه بنووسی: "ئاخو وره ی خوار دنی خوخیکم هه یه؟".

گوئی "ئه لیگزهنر گراهام بیل" ی داهینر، باز نه ی ناوه کی زور گه وره ی هه بوو که به قه راغه گوئی که به هه مان ږاده دیار ده وره درابوو. شتیکی زور به جییه که ئه و پیاوه ی ته له فوڼی داهیناوه ببیته نمونه یه ک له و که سانه ی که توانای بیستنیان به هیز و هاوسه نکه.

قه راغه گوئی زه ق دهربری به هره ی ده گمهنی حه زکردنه له سنوره کانی نیوان شتی گشتی و تایبه ت. ده توانی کاریگه ربی ئه م به هره یه ږاسته خو له سه ر شاشه ی ته له فزیوڼ ببینی. ته نیا بیخه سه ر به نامه ی "نوپرا"، ئه و ئافره ته ی به نامه یه کی تاک بدوییی له سه ر شاشه ی ته له فزیوڼ پیشکیش ده کا. چ هه سته ی پی بکه ی چ نا، ئه رکی نوپرا ئه وه بووه که هه سته زور شارواوه کان دهر به یڼی و به روونی و به دهنگی به رز ئاشکرایان بکا.

له به رده م ئه م خانمه نکو لیکردن سوودی نییه. جی سهرسرمان نییه که "نوپرا ویفری" ئه و میوانانه هه لده بیژی که دهرکه وتنی نه پنییه کانیا ن سنوره کانی که سیی ببینه ر دوخاش ده کا. نوپرا ته نیا به هوی ژبانی خو ی ږیگه ی چوونه ناو بابه تی تابووی / Ta-boo وهک ده سترژی سیکی و سکپری ته مه نی هه رزه کاری و مه ترسییه کانی که مکردنه وه ی کیشی له شی کردووه ته وه. به هره ی نوپرا له وه دایه که توانیویه تی سه کویه کی ئه وتو دروست بکا که له سه ریدا داننان به واقع، ته نانه ت ئه گه ر ئالوز و دژی که و ناله باریش بیته به رچاو، دوور له مه ترسی بی.

پرسیار: داپیرم پی وتم نه رمه گوئی گه وره ئماژه به ژیری دهن و هه ر بویه ش له نیگار هکانیدا زور به ی جار نه رمه گوئی گه وره ی بو کراوه. یه کیکی تر پی وتم ئه م هیمایه نیشانه ی ته مه ندرژییه. کامیان ږاسته؟

وه لام: له و هه موو شته ی وتت ئه وه ی ږاستترینیان بی ئه وه یه که به لی، ئه وه نه ریتی که که بوودا له په یکه ر و نیگار هکانیدا نه رمه گوئی گه وره ی بو ده کری. سه باره ت به و به شه ی پرسیاره که شت له باره ی ته مه ندرژی، پی م باشه له نزیکترین ساردخانه ی مردووانی نه ناس لیکو لینه وه یه ک بکه ی. سه باره ت به زاناییش نه رمه گوئی گه وره هیما ی زاناییه، به لام نه رمه گوئی بچووکیش هه مان واتای هه یه. هه ر یه که له م دوو هیما یانه تایبه تن به جوړه زاناییه ک.

بۆ تیگەیشتن لەو بەشترە بزانی نەرمەگوئی نیشانەى گرینگیدانە بەواقیعی فیزیکی .
پرسار: بەلام من وا تى گەیشتم که بازنەى دەرەکیى گوئی پێوەندیى بەراستییهکانەو
هەیه . ئاخۆ ئەو هەمان شت نییه؟

وہلام: لە راستیدا، نەخێر. واقعیى تاییەت بەراستییهکان پێوەندیى بەقورسایى و ئارەقە
و جلوہرگ و زانیاریى پێوەست بەبوون لە ناو فۆرمیى فیزیکیدا هەیه . بۆ نمونە "تایلر"
هیواپەتى کۆکردنەوہى ئامارى بئیسبۆلە . ئەو راستییانەش که بازنەى دەرەکیى گوئی لێیان
بەرپرسە لەبارەى ئەو لێدانانەیه که رینگە بەلێدەر دەدا لە دەورى هەر چوار خالدا بى
وہستان را بکا و ہەرہا ئەو خالانەى که یاریزانەکە نەیتوانیوہ پێیان بگات و شتى لەم
جۆرە .

بەپێچەوانەوہ، واقعیى فیزیکیى پێوەندیى بەلایەنى دەروونییەوہ هەیه، ئاخۆ فریزی
دەسکردى گۆرەپان چۆنە؟ چۆن یاریزانەکان لە ناو جلەکانیاندا دەجووڵینەوہ؟ کى لە ناو
تیمەکەدا پى دەچى زیاتر لەوانى تر حەزى لە تف هاویشتن بى؟ لەبەر ئەو سیفەتە
خاکییانەى دراونە پال نەرمەگوئی، با باسیکی چروپرتى ئەم هێمایە بۆ بەشى شەشەم که
لەسەر "سیکس" هەلبگرین.

هۆشیاری سەبارەت بەلاسەنگى

ئىستا که تۆ لە دوو سىت لە نەپتییەکانى روو، واتە لە برۆ و گویت کۆلیوہتەوہ، واتای
ئەوہیە که ئىتر رووخوینەوہیەکی تازەکار نى. زانیاریى ئەو بەشانەى روو که پىشتەر بىرت
بۆیان نەدەچوو سەرەتاکىت لى دەکەن. بروام پى بکە، خووشییەکە خەریکە دەست پى دەکا.
لەبەرئەوہى توانای لیکۆلەرەوایەتیىت خێرا گەشە دەکا ئىستا کاتىکی گونجاوہ تا لە پى
بچکۆلە جیاوازییەکی ترەوہ برەو بەشارەزاییەکەت بەدى.

کى بىرى بۆ ئەوہ دەچوو کە: بەشیک لە لیکۆلینەوہ هەرە کاریگەرەکەى تۆ پەردە لەسەر
شتیک لا دەدا کە زۆربەى خەلک بەنەپتییەوہ بەھۆیەوہ شەرمیان بەخۆیە وە یان ہەر
ہەستیشى پى ناکەن.

بەراشکاوى، مەبەستم ئەوہیە کە جەستەى خەلک خواریخچە .

بەر لەوہى ترس دات بگرى و رووت لە پشت زەرفە کاغەزییەکەى بەردەستت بشارییەوہ،
پێویستە بزانی کە بۆ رووخوینەوہیەک مەرج نییە، خواریخچى لە بنەرەتدا شتىکی خراب

بى، بگره شتيكى دلکه ره وه و ږوشنکه ره وه و زور مرؤفانه يه .
ږووخويندنه وان ته نانهت زار او هيه كى ته كنيكيشيان بؤ داناوه كه برتيتيه له "لاسهنگى". له
هر ږوويه كدا به گوږه ي جوړ و هېما، جياوازي له نيوان هه ردو لاي ږوودا هه يه .
بؤ نمونه، هى توش ئاوايه . ئه مه به خوټ بسه لينه . سه يري نه يټوك بکه . لايه كى ږووت
به لايه ږه يه كى سپى داپوشه . تاكه برؤيه ك و تاكه چاويك و نيوه لووتيك و كونه لووتيك و ...
هند ده بينى . ئيسټا به لايه ږه كه لايه كه ي تر داپوشه .
لاى راست و چه پى ږوو زور جياوازن، تا راده يه ك كه ده شى خواونه ي هر لايه كيان
كه سيكى جياواز بى .
پرسيار: بؤچى وايه؟ كه واته پټويسته به هاوار كړدن په نا بؤ نزيكترين نه شته رگه رى
جوانكارى به رم؟
وه لام: هيوادارم ئه مه نه كه ي . لاسهنگى هه له نييه، بگره ږووسه يه كى په ره سه ندنه . ږووى
مندال به زورى له هه ردو لادا به شي ږه يه كى هاوتا گه شه ده كا . گوږانه كه به ره به ره په ره
ده سه نى و هه ر گوږا نيكيش هوږه كى هه يه .
لاى راستى ږووى تؤ دهر بېرى خودى خوټه له ناو كوومه لگه دا- دهر بېرى به كه م هه سته كه
تؤ له ناخى خه لكى تر دا ده ي ورووژينى و نيشانده رى چؤنيه تىي گونجانتته له ناو
پيشه كه تدا . لاي چه پ جيهانى تايه تى تؤ ئاشكرا ده كا واته تؤ چؤن له گه ل خيزان و
هاورپيه كانت هه لسوكه وت ده كه ي .
مندال تايه تمه ندييه كى زورى نييه . ته نانهت قسه مندالانه كانيشى شتيكى تايه ت نييه .
به لام له گه ل گه شه كردنمان ئيمه شاره زاي چؤنيه تىي خوټواندن له ناو گومه لگه ده بين .
چه مكټك بؤ ئه م و اتايه برتيتيه له دنيا ديد ي . دهر بېرى تىكى تر بؤ ئه مه برتيتيه له
پاريزگار ي كړدن له خوټ . دلنيام تؤ ږيگه دژواره كى بنياننانى ږووكه شيكى كوومه لايه تيت
بريوه . كوئفيوشه سيك يان هه ر كه سيكى تر له وانه يه پټى وتبى: " ئه و كه سه ي كه له
راده به دهر هه ستى خوټى به دهر بخات، وهك مندال مامه له ي له گه ل ده كرى".
خه لك بؤ به رگري كړدن له خوټ دوو جوړه نواندن يان هه يه: يه كنيكيان بؤ ناو كوومه ل، به رامبه ر
به نه ناسه كان و ئه وه ي تريان بؤ جيهانى تايه ت به رامبه ر به هاورپيه كان .
چيژى خويندنه وهى ږوو له م به شه دا يه . له و شوينه ي كه دوو شيوازي جياوازت هه يه واته
كتوپر له و به شه ي ږوو كه ئه م جياوازيه ي تيدا دهر ده كه وي، ئا له م شوينه دا ږووى تؤ

گوئ

لاسهنگه . كه بووى به پرووخوينه وه يه كي پيشكه وتوو پيوسته لايه نه ليكچوو و جياوازه كان بدوزيه وه . به لام بو ئيستا ريگه ي ليكدانه وه ي لاسهنگي زور ئاسانه :

- له بواري ئيشوكاردا لاي راستي روو بخوينه وه .

- بو پيوهندييه كان لاي چهپ بخوينه وه .

- ههروهه كاتيكه به دهوام سهيري لاي راست و چهپي رووي كهسي به رامبهرت دهكي بيرت نه چي له ميشكي خوتدا لاي چهپ و راست وهر بگيري ، ههروهك چون دهستي راستت بو ته و قه كردن له گه ل دهستي راستي كهسي به رامبهرت دريژ دهكي .

پرسیار: ئاخو ته نيا من ههست به په ريشاني دهكه م؟ ئيستا لاسهنگي له ناو هه موو شتيكدا ده بينم . چون ده توانم ئه مه چاره سه ر بكه م؟

وه لام: به خو راگري - هه رچه نده من ئيستا باسيكي گشتيت بو دهكه م ، به لام په رهدان به شاره زايي له خو يندنه وه ي روو ، پيوسته به كات و راهينا نه . زنجيره ي په ره سه نندنه كه به شيوه يه كي نمونه يي به م جو زه يه :

۱- با نيازت خو يندنه وه ي روو ي . ده بي ته نيا به دواي زانباريي تاييه ت به هيماي روو بگه ري . كه واته ئه و شتانه ي كه هوش ت په رشوبلاو دهكهن «وهك سووراوي سه ر دداني ئافره تان يان خووه كو نه كان ي خوت بو سه ير كردني روو» بو كاتيكي تر دوا بخه .

۲- با خيرا ييه كه ت به و را دهيه بي كه بتواني به جيا هه ر هه موو هيمايه كان ببيني . سه ر له خوت مه شيوينه . گوئ و به شه كان ي تري روو زور جار ليكدانه وه يان يه كجار ئاسانه .

۳- لايه كي روو به جيا بخوينه وه تا ئه و كاته ي ههست به وه دهكي ئاماده ييت هه يه بو ليكدانه وه ي لاسهنگيه كه . له بواري ئيشوكاردا لاي راست و بو پيوهندييه كانيش لاي چهپ بخوينه وه .

۴- بزانه ئاخو ئه و هيمايه ي دوزيوته وه ، زوره يان نا ، له به رئه وه ي ئه مه كاريگه ري له سه ر ليكدانه وه كه ت ده بي .

۵- ئه و كاته ي ههستت كرد ئاماده ييت هه يه خو يندنه وه كه ت به ليكدانه وه ي لاسهنگيه كه ده وله مند تر بكه .

پرسیار: ئه گه ر بگري ت كايه نمونه يه ك له سه ر ليكدانه وه ي لاسهنگي به ينه وه .

وه لام: باشه ، با تو به نمونه وه ر بگرين . ئاخو هه رگيز ههستت به جيا وازيي هه لگه وتي

گويت كردووه؟

پرسیار: مه به ستت نه وهی هوی هویک بۆ به یه کلادا که وتنی چا ویلکه کهم هه یه؟ راست ده که ی. گوئی چه یم زور نزمه و نهرمه گوئی که ی ده که ویتته خوار ناستی سه ری لووتم. به لام گوئی راستم به رزه و به رزتره له برۆم. ئهی خوايه، که واته ئه مه چی ده که یه نی؟
وه لام: له کاتی کارکردندا بریاری خیرا و باش ده ده ی. به لام بۆ بریاره کانی تایبتهت به خۆت وهک بۆ مانه وهت له سه ر کاره کهت یان شوینی ژیانته، وا بزانه بهر له وهی بریار به ده ی زور قوولتر بیر ده که یه وه.

پرسیار: کتومت ئاوايه، سهیره، من به رده وام وام لیک ده داوه که بۆ ئه و بریارانه ی که پتوه ندییان به ژیانته که سیمه وه هه یه له پاره ی خۆم خه رج ده کهم، بۆیه زور زیاتر ده ست به پاره وه ده گرم. رات چیه به رام بهر بهم لیکدانه وه یه؟

وه لام: ژیان زور ناستی هه یه. تۆ که که سیکی تیگه یشتووی زور جار گویت له م قسه یه بووه. لیکدانه وه له ری رووخویندنه وه ژماره ی و اتاکان زیاد ده کا. هه وه که چۆن تۆ ده ته وی پاره پاشکه و تکراره کهت له حیسابی بانکی دابنئی، روو خویندنه وه ش یارمه تیت ده دا بۆ کوکردنه وه ی زانیایی له ناو حیسابی تایبتهت به ژیری خۆت.

له ئیستا به داوه ئه و کاته ی خه لگی خاوه ن گوئی جیکه وتوو له شوینی نزمته بینی سه ره داویکت له چۆنیه تی بریار دانیان ده ست ده که وی. جا ئه گه که سه که زه نگین یان هه ژار یان ده سبلو یان قرچوک بی، ئه مه هه یج جیاوازییه که ناخولقینئی «سه بارهت به لایه نی ده سبلوویش، دواتر تی ده که ی که له راستیدا له ناو به شیکی روودا ئه م خه سلته به ده ر ده که وی».

له بهر ئه وه ی تۆ فرۆشیاریت، باشتره بزانی کریاریک چۆن بریار ده دا و چۆن پاره خه رج ده کا. ئه و گریمانه یه ی که ده لئ: "خه لک له کاتی خه رجکردنی پاره ی خویان وریاترن"، مه رج نییه راست بی. ئه مه لایه نیکی شیوازی که سییه و ئاخۆ تۆ هه ز نا که ی فیتری خویندنه وه ی بی؟ له به شی لوودا باس کراوه، به لام بهر له وه با تیشک بخه ینه سه ر بهر چاوترین ئه ندامی ړوو.

چاۋ

چاۋ ئەمەي لە دەست دى، زۆر جار سەرنجمان رادەكيشى جا چ ئىمە بەرۆمانسىيەتەۋە لە رەنگەكەي رامابىن و وىلى واتايەك بىن و چ بەۋ نىگا پىر ھەستەي كە بۆ ھىچ ئەندامىكى تىرى پوو نىمانە، سەيرى بگەين. لەگەل ئەۋەشدا بەزۆرى شىۋەي سەيرکردنى چاۋ كۆسپ دەخاتە سەر پىمان. ئەۋ راستىيانە چىن كە ئىمە دەتوانىن بەتپىرامان لە بەشىك كە تۆزىك ئەۋلاتر- واتە لە دەۋرۋبەرى چاۋ بى، بىانخوئىننەۋە. بەشە وشكەكان، پىكھاتەكە، دەتوانى زانىارىيەكى زۆرمان لەبارەي لايەنە شاراۋەكانى بىر و بۆچوون بۆ دابىن بكا. ئەۋ "راستىيە"ى لە پىۋى كەسىكدا نەخشىنراۋە، رەنگە بەھۆي دەربىرپىنەۋە داپۆشرايى يان بەئاشكرا بەپىچەۋانەي راستىيە رەگاژۋەكەي خوئىندنەۋەي پوو بى. رەنگە ئەۋە رۆمانسى نەبى، بەلام ئەگەر ئىستا من سەلت بام، بەھەمان رادەي گەرانم بۆ كرىنى ئەۋ شتەي لە ناۋ چاۋى ھاۋسەرىكى شىۋاۋ دايە، بەدۋاى پىلۋوشدا دەگەپام. تۆي سەيركەرى خەلك، چ سەلت بى چ خىزاندار پىۋىستە ئەم بەشەي پوو بەسەرچاۋەپەكى بى كۆتابى سەرنجراكىشى لە قەلەم بەدەي، پىۋىستە تۆ تواناي جىاكردەنەۋەي دەربىرپىن «كە زۆربەي خەلك ھەۋل دەدەن بەسەرىدا زال بن» لە واقىيەكى قوولتەرت "كە زۆربەي خەلك لە بنەپەتدا ناتوانن بەسەرىدا زال بن" ھەبى. بەتايبەتى لەبەرئەۋەي پىت وايە بەرادەپەكى زۆر، ھەموو شتىكى تايبەت بەچاۋ دەزانى، ئەم بەشەي كىتەب ناچارەت دەكا دووبارە بىر بگەپتەۋە و تەنانەت چاۋپۆشى لە بۆچوونت بگەي. لە ھەموۋى سەيرتر، رەنگە تۆ شتى ئەۋتۆ لە ناۋ چاۋى خۆتدا بدۆزىيەۋە كە پىشتەر ھەرگىز ھەستت پىي نەكردۋە.

چه ماوهی ژیر پیلوو

ږادهی چه مانه وهی ژیر پیلوو چا، شتی که که جگه له و ئافرته هی که هر تاکه برژانگیکی مهسکاره لی ددها، بۆ ئه وهی تیر له دلې پیاوان بدا، ددها به دهگمهن ههستی پی دهکری. کاتیک له لایه نه به هه ندوه نه گیراوهی چا و دهکۆلییه وه ههست به وه دهکهی که تا ږادهیه که به ئاسانی توانای گۆږینی شیوهی ئه م چه ماوهیه ت ههیه. نهینۆکیک بینه و سهیری خۆت بکه، له ناو دوو کورته فیلم که خۆت تیاندا ږۆل دهگیری و منیش دهرهینه ریانم:

فیلمی یه که م میلۆدرامایه که به ناوی "سه ربلندی و شکۆ و مهرگی قیزه ون". تۆ بی ږه چا و کردنی ږه که زه که ت ږۆلی ناسکۆله کچهی ئه کته ری سه ره کیی فیلم ده گیری. فیلمیکی هیمنه و پلانه که ی تا ږادهیه که پیشینیکراوه بۆیه با ږۆینه سه ر دوا دیمهن. به داخه وه تۆ به سکه ی شه منده فه ره وه به ستر او ییه وه. کاتیک سه رت هه لده ږی له نا کا و چاوت به نا که سه که ده که وئ که به سه سه رته وه هه لوه ستا وه تا به ئاشکرا چیروه رگرتنی خۆی له نه هاهمه تی تۆ دهر ږی، به لام زیاتریش بۆ ئه وه یه تی گوپی له دوا وتته بی، کاتیک ئه مه ده خوینییه وه هه ست وهر ږه:

"تۆی ږۆل، ږروام پیت کرد. ئیستا زانیم کاتیک وتته وه والهی سامانه که م وه که بارمه ته به کار دینی، درۆت ده کرد. هر جاره ی پیشنیازت ده کرد شووت پی بکه م هه لبه ته ږه فرم ده کرد ییه وه. به لام تۆی یه کجار سپله ږه تکرده وه کانی منت فه رامۆش کرد و پاشان کاریکت کرد که چا و پویشی لی ناکری، کاریکی ته نانه ت خراپتر له ده سه سه ردا گرتنی مال و سامانی من: بیرنامه ی ږۆژانه مت خویندوه، تۆی نهنگی مرۆڅایه تی ږۆزی ږه شت هر دادی".

دیسان هه مان شت ده که یه وه. مسته ناسکه کانت کۆل ده که یه وه و به هه مو بوونته وه له که سی سپله مۆږ ده بییه وه. هه ست به ږق و ئازار بکه. ئیستا دهر ږینی سه ر ږووت مه گۆږه. سهیری نهینۆکه که ت بکه و سهیری شیوهی ژیر پیلووت بکه.

هه ناسه یه کی قوول وهر ږه. ږووت بگه ږینه وه سه ر دۆخی ئاسایی، ئیستا خۆت بۆ فیلمی دووهم ئاماده بکه. فیلمی دووهم فیلمیکی خیزانوی خۆشه به ناوی "شه یدایی هه وه سبازنه له نیشتمانی فاله نتاین". ئه مجاره بیان تۆ ده بییه ج خاوه ن تایبه تمه ندی سیکی و ږه گزی خۆت. دیسان تۆ قاره منی خۆشه ویستییه که ی و هه م دیسان پلانه که یه کجار پیشینیکراوه. ئه لف بی ده بینی. ده که ونه داوی خۆشه ویستی. به شه ږ دین. ئیستا

چاۋ

سۆزە ئاگرىنەكەيان پى دەچى كزەى لىۋە ھاتىبىت و رەنگە تىنەكەى ئەۋەندە كەم بوۋىتەۋە كە جەرگىيانى بېرىپى. نىگەرەن مەبە لەبەرئەۋەى ئەنجامى ھەژىنەر بەرپۆۋىيە. بەشىۋەيەكى زۆر چاۋەرۋاننەكراۋ ئەۋ كەسەى كە لە ناۋ فىلىمەكەدا رۆلى بەرامبەر بەتۇ دەگىپىرئ خۇشەۋىستى نەپىنى گەۋرە و پىر سۆزى خۇى بەرامبەر بەتۇ دەدركىنى.

ئا، پىتم نەۋتبوو كە بۇ خۇت ئەۋ ھاۋئەكتەرەى خۇت دەدۆزىيەۋە. كەسىكى بى ئەندازە رۈخسۈۋك ھەلبۇتەرە. ئەۋە بىنە بەرچاۋت كە ئىۋە بەيەكەۋەن و توند يەكترتان لەباۋەش گرتوۋە. ئىنجا تۇ لە باردۇخىكى خەيالى داى بۇ ئەۋەى لە شتى تايبەت بېچىيەۋە:

كەۋاتە بىر لەۋە بکەۋە كە تۇ چاۋت بېۋەتە ناۋ چاۋى خۇشەۋىستەكەت، ئەۋ كاتەى كە گرینگىرەن پىسپارەكەى لى دەكەى:

"مەبەستت ئەۋەيە كە من لە ھەر ھەموۋ ئەۋ خەلكەى كە لە ژياندا بىنيوتن جۋانتىر و زىرەكتىر و بەخشندەتر و بەبەزەيىتر و داھىنەتر، و تەۋاۋ بىگەردترم؟ پىم بلى كەى بۇ يەكەم جار ھەستت بەۋە كىرد؟"

ھەستت ۋەربىگرە. لە بىرت نەچى ھەستت ۋەربىگرى.

دەربىرپىنەكەت مەگۆرە. ئەمجارەش سەپىرى ژىرپىلۋوت بکە.

ئەم دىمەنانە زۆر زانىارىت لەبارەى چەماۋەى ژىرپىلۋوى چاۋ بۇ دابىن دەكەن «بەلام پىۋىستە تۇ تواناى زۆر بۇ چاندنى رۋوت ھەبى دەنا ۋا بزىنم دەبى خۇت لە شانۇگەرى راپىنى».

- لە ھەندىك بارۋدۇخى دىارىكرۋادا، ۋەك ئەۋەى ناۋ فىلىمى دوۋم، تۇ دەتوانى شىۋەيەكى خىر بەدەى بەچاۋت. چەمانەۋەى ژىرپىلۋوو، دەتوانى تا ئەۋ رادىيە بى كە زمانى ئىنگلىزى زاراۋەيەكى تايبەتى بۇ ھەيە كە پىپى دەلېن "چاۋخىر كىرنەۋە". بەشىۋەيەكى گشتى ئەگەر تۇ ھەستت بەشەيدايى، زانىنخۋازى، يان نەپارپىزراۋى بکەى يان بەھەر ھۆيەكى تر ئامادەيىيەكى زۆرت بۇ دەربىرپىنى ھەستت و سۆز ھەبى چاۋت ئەم بارە ۋەردەگرى.

- لە بارۋدۇخى ترادا، ۋەك ئەۋەى ناۋ فىلىمى يەكەم تۇ دەتوانى چاۋت تەسك بکەيەۋە، ئەمەش ژىرپىلۋوى پىك دروست دەكا كە رەنگدانەۋەيەكە بۇ نىگەرەنى، ھەستبىرنىدارى، گومان، شەرم و بەشىۋەيەكى گشتى ھەستەكانى تىرى پىۋەستت بەرۋوخانى عاتىفى.

- ئەۋ چاۋانەى بەتەۋاۋى خىرن «لەسەر پىۋانىكى ۱۰ پلەيى ۱۰ پلەيان ھەيە» سوۋدبەخشىن، بەلام ئەۋ چاۋانەى كە ئىچگار پىكىشىن «ۋاتە لەسەر پىۋانىكى ۱۰ پلەيى ۱

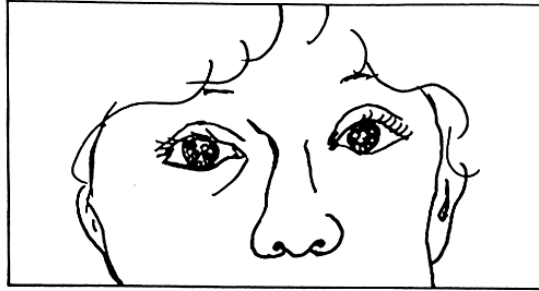
پلەيان ھەيە» بەھەمان ۋادە، بەلام بەشىۋەيىكى جياۋاز سوۋدبەخشن. ھەمان شت راستە بۇ ئەۋ چاۋانەى كە دەكەۋنە نيۋان ئەم دوو تەۋەرە واتە لە ۋوۋى پلەى ۋيىكى ۋ چەمانەۋەۋە ناۋەنجين «لەسەر پيۋانتيكى ۱۰ پلەيى ۵ پلەيان ھەيە.»

پيۋيىستە واتاى ئەم ۋادە جياۋازانەى چەمانەۋەى پيۋوۋ بزانى لەبەرئەۋەى ھەر كەسيىك ريكخستنتيكي لە لا پەسندە بەھەمان شىۋەى كە تۆ ۋرۆگراميىكى وشەدارپشتنى كۆمپيوتەريت لەچاۋ ئەۋانى تر پي پەسندترە. بەدلىيايىيەۋە تۆ دەتوانى پيۋانەيەكى ۳۰ پلەيى بەكار بىنى، بەلام ۋەنگە پيۋانتيكى ستانداردتر پيۋانتيكى ۱۰ پلەيى بى ۋ تا ئەۋ كاتەى بۇ خۆت ريكخستنەكە دەگۋرى ھەر بەم شىۋەيە بمىنيتەۋە.

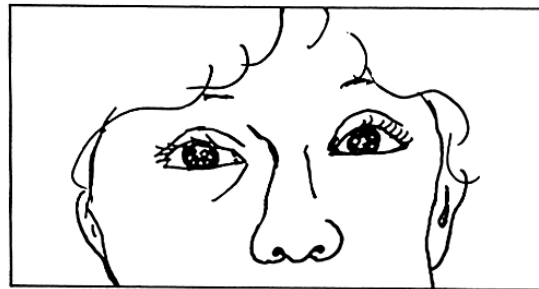
بەھەمان شىۋە ۋيرپيۋوۋەكانت ريكخستنتيكي جيگىريان ھەيە. ھەرۋەھا ئەۋ شتەى كە ريك ئيىستا داۋات لى دەكەم بيخويىنيەۋە «ھەرۋەك بەردەۋام ئەۋەت لە بىر نەچى كە گرینگە لە ھەمان ئاستدا سەير بەكى» ئەۋەيە كە ئاخۆ چۆن چەماۋەى ھەريەكە لە ۋير پيۋوۋەكانت بەگۋيرەى پيۋانتيكى ۱۰ پلەيى دەخەملىنى.

ئەۋ كاتەى ھەلسوكەۋتت ئاسايىيە، چەماۋەى پيۋوۋ دەرخەرى ۋادەى گەرموگۋرپتە لەگەل ئەۋ خەلكە نويىيە لە ۋيانندا تووشيان دەبى. پيۋانى پيۋوۋى چاۋى راست، پيۋەندى بەچۆنيەتتى مامەلەكردنت ھەيە لەگەل ئەۋ نەناسانەى كە لە بوارى كاردا تووشت دىن. پيۋانى چەماۋى پيۋوۋى چاۋى چەپ ھىمايەكە بۇ چۆنيەتتى مامەلەكردنت لەگەل ئەۋ خەلكە نويىيە كە بەھاۋرپتيان لە قەلەم دەدەى. ئەگەر پلەكە لە نيۋان ۸ تا ۱۰ بوو، بەمەرچيىك ۱۰ يەكە زۆرترين ۋادەى چەمانەۋەكە بى، ۋيرپيۋوۋەكان بەچەماۋە ھەژمار بەكە. پيۋوۋى چەماۋە دەربىر ئەۋەيە كە تۆ مەيلىكى زۆرت ھەيە بۇ ئەۋەى لەگەل خەلك تەنانت لەگەل خەلكى تەۋاۋ نەناسيىش تيكەل بى. بەچاۋى تۆ ھەر كەسيىك ۋەك مامۆستايەكى رى تىچوۋيە ۋ تۆش فيرخۋازيىكى بەپەرۋشى.

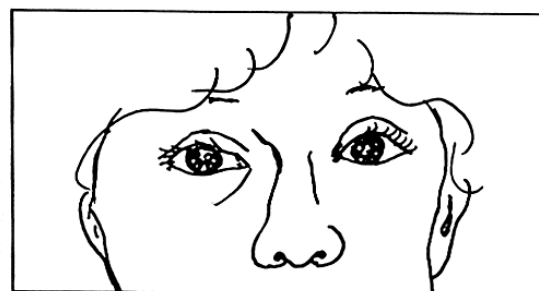
سەرۋك "فرانكلين ديلانو ۋرۆڤلېت" كەسيىكى كراۋە بوو. گۋايە ئەۋ ۵۰۰۰ كەسى بەناۋى يەكەميانەۋە ناسيۋە. ئەگەر زياتر بەميژوۋدا بچينەۋە ھەمان كرانەۋە لە پياۋى دۆزەرەۋەى ھېزى كيشكردن، لە "ئيزاك نيۋتۆن" دا، لە "دانتي" شاعىرى شارەزاي بەھەشت ۋ دۆزەخ ۋ لە "نوح ۋيىستەر" دا، يەكەم فەرھەنگدانەرى ئەمريكى، دەدۆزىنەۋە. نمونەيەكى ھاۋچەرختەر "ئادۆلفۋ پيريز ئيسكويفل"ە، خەباتكار بۇ مافەكانى مرۆڤ لە ئارژانتين كە سەرەراى ھەموۋ ئەۋ چەرمەسەريانەى كە تووشى ھاتوون تۋانويەتى پارىزگارى لە كرانەۋەيى خۆى بەكا.

ژیره پیلووی چه ماوه
۱۰

ژیره پیلووی ریک
۱

ژیره پیلووی
ناوهنجی

چه ماوهی ژیره پیلوو

كەۋاتە خالە لاۋازەكەى ژېرپېلۋى چەماۋە چىيە؟ ھەندېك جار كەسەكە خۆشباۋەرە، بەلام بەردەۋامش ھەستېرىندارە. ھەستىيارىي مندالانە خەلك دەرنەنجېنى بۆيە زۆربەى خەلك ھەول دەدەن لەم ھەستە رزگاربان بى. "ۋىليام ئىيڧ بەكلى" ى كۆر، دەمرآستى پېرەوكار، پلەى چەمانەۋەى پېلۋى ۱۰. تەنانەت ئەو كاتەش كە ئەو بەقسەى نەستەق ۋەلامى نەيارىك دەداتەۋە، ھەست بەۋە دەكرى كە پېش دەستپېكردى شەپەقسە پىاوانە بارودۇخەكەى ھەلسەنگاندېى. ئەو ھەرۋەك نووسەرىكى سىكىولار تەنانەت ھەنگاۋە نائاساكەشى ھاۋىشتوۋە، بەۋەى لە ژىنامەى خۆيدا باسى لە ژيانى كاسۋلىكىي خۆى كروۋە. ئەگەر ئەمە خۇئاشكراكردى نەبى ئەى دەبى چى بى؟

ئەۋانەى ژېرپېلۋى رىكيان ھەيە، كۆمەلىك خالى بەھىزى جىاۋازىان ھەيە. يەكەم شت پى دەچى ئەۋان رەخنەگرى لىھاتوو بن كە خەلكى تر لە كاتىان دەبەن. بەشىۋەيەكى نمونەيى ئەۋان لە ماۋەى چەند چركەيەكدا، خەلكى نەناس ھەلدەسەنگىين و زۆربەيان بەرامبەر بەورىايى رەفتار دەكەن. بۆچى بەخەلكى سۆزدار و ھزر پەرشوبلاۋ و كەسانى لەۋجۆرە كاتىان بەفېرۆ دەن؟

ئارىشەكە ھەلبەتە ئەۋەيە كە تۆ نەك تەنيا كەسىكى لە بنەۋەى، بگرە رەنگە رەخنەگرىش بى. رەنگە كۆمەلە برادەرىكى رى تىچۋوى ئىجگار باش لە دەست بەدى. بەلام ئەگەر بگەرپىنەۋە سەر خالى بەھىزىت، تۆ ھەرگىز زىاتر لە تاقە ھاۋرپىيەكت نابى. ئەگەر ھەردوو ژېرپېلۋوت رىك بوون، ئەو كاتە ھۆى ئەمە دەدۇزىيەۋە. ھاۋرپى بەردەۋامى تۆ ئەو كەسەيە كە لە ئەزمونە قورسەى تۆ خەلكى پى تاقى دەكەيەۋە، دەرىچى.

بەس بۆ ئەۋەى پى بكنى جارىكى تر ئەگەر كەسىكت دى كە پلەى چەمانەۋەى ژېرپېلۋى ۱ بوو، لىى بېرسە: "لە كەيەۋە باشتىن ھاۋرپى خۆت دۆزىۋەتەۋە؟". ۋەلامىكى نمونەيى: "لە ۋەتەى باخچەى ساۋايان" ە.

"روش لىمبا" ى يەكجار پېرەوكار رەنگە شىۋاز و سەرنجراكىشىي مەيدانى شەرەگا بەرجەستە بكا، بەلام ئاخۆ لايەنگرانى چى تر بەرامبەرى بەۋەفا دەبن؟ رەنگە ئەۋان ھەلۋىستىكيان بەرامبەر بەۋە ۋەرگرتىي لەبەرئەۋەى پلەى چەمانەۋەى ژېرپېلۋى ۱. سىياسەتۋانانى ترى يەكجار ۋرىا بريتىن لە سەرۆك "جۆرچ بوش" ى پىشوو و "دان كايلى" ى چىگرى كە گۋايە كەسانىكى يەكجار دلسۆز بوونە. ژېرپېلۋى "جىس جاكسون" ى قەشە رەنگە ۋاقورماۋت بكا لەبەرئەۋەى پېلۋى سەرەۋەى ئىجگار چەماۋەيە. پىش خويندەنەۋەى

چاۋ

رېو پەنگە كەسىك وا بىر بىكاتهۋە كە ژىرپىلۋو و ژوورە پىلۋو ھەمان ئاستى چەمانەۋەيان ھەيە. پەنگە وا بىتتە بەرچاۋ، بەلام لە پوۋبەرى پوۋدا پىلۋو بەشىكە كە توانايەكى زۆرى بۆ گۆران ھەيە.

ئەۋكاتەى "ھىلارى كلينتۇن" بوۋە خاتونى يەكەمى ئەمىرىكا، پلەى چەمانەۋەى ژىرپىلۋو بەنەگۆرى ۱۰ بوۋ. بەلام لە ماۋەى دوۋەى خولى سەرۆكايەتىى ھاۋسەرەكەى دىدى پەخنەگران ئەم پلەيەى دابەزاندا. بەدلىيايىيەۋە متمانەى كۆمەلەيەتىى ھىلارى تا پلەى ۱ دابەزى.

لەبەرئەۋەى سىياسەتوانان زۆر بەوردى و بەناشىرىنى پەخنەيان لى دەگىرى، شتىكى ئاسايىيە ئەگەر پەرە بەمجۆرە وريايىيە بەدن. ئەۋەى كە زۆر سەرسىمىن بى ئەۋەيە كە ژمارەيەكى زۆرى ئەكتەرى سىنەمايىش، كە بەتايىبەتى بەشۆخ ناسراون، بەھەمان شىۋە كراۋە نىن. "كىم باسىنگر" و "مادۇنا" و "چىرل" شوپنكەۋتوۋى ھەمان شىۋازە وريايەكەى "مارىلەن مۇنرۇن".

لە جىھانى پىاۋانىشدا پەنگە تۆ پىشېبىنى ئەۋە بىكەى كە پلەى ۱ لە كۆمەلە گەنجىكى بەھىزى ۋەك "كلينت ئىستوود" و "جەك نىكلسون" دا ھەبى، بەلام پەنگە توۋشى سەرسىرمان بى ئەگەر بزانى ھەمان ھىما لە ناۋبەتەكانى سىنەما، "تۆم كروز" و "لووك پىرى" ىشدا بەدى دەكرى.

خەلكى خاۋەن پلەيەكى ناۋەنجىي چەمانەۋەى ژىرپىلۋو "ۋاتە لە نىۋان ۴-۷ پلە" بۆ بەرگىرىكىردن لە خۇيان فىرى كۆمەلە شارەزايىيەكى بەكەلك بوۋنە. لە قۇناخى تاقىكىردنەۋەدا ئەۋان لەگەل ناسىاۋە نوپىەكاندا كراۋە نىن، بەلام بەبەراورد لەگەل خەلكى زۆر بەئاگاۋە تا ئەۋ رادەيە كراۋەن كە دەرگە بۆ ۋەرگرتنى ھاۋرپى نوپى ئاۋەلە دەكا. ۋتەى "دېقىد بېرنس" لەبارەى ناۋبانگ جەخت لەۋە دەكاتەۋە كە ئەگەر مرۆف بىيەۋى تواناى بەرھەلستىكىردن دژى كەم رېز لەخۇنان و خەمۇكىتى ھەبى، پىۋىستە پەرە بە ستراتىجىەتى "ھەستكىردن بە باشى" بدا. بېرنس داۋا لە پىۋەندىكەرانى دەكا كە كراۋە بن، بەلام تەنبا تا رادەيەكى بەجى، ئەم ئامۆزگارىيەش لە پلەى ناۋەنجىي چەمانەۋەى ژىرپىلۋو بېرنس سەرچاۋەى گرتوۋە.

پرسىيار: چۆن زانىارىي تايبەت بەپلەى چەمانەۋەى ژىرپىلۋو لە بەرژەۋەندى ژىنى كۆمەلەيەتىم بەكار بىنم؟ لەبەرئەۋەى سەلتەم، ئامادەم ھەموو شتىك لەم پىناۋەدا بەكار بىنم.

وهلام: سهیری چاوی خوت بکه و خالهکانی هیزی شیوازی کهسیی خوت پهسند بکه:
 - ئەگەر تۆ کهسیکی وریا بی، چاوهروانی ئەوه مەبە، بتوانی بۆ خوت هاوری بدۆزییەوه.
 کهسیک که پلهی چهمانهوهی ژیرپیلووی ۱ یان ۲ بی، تهنیا لهگهڵ کهسیکی خهیاالی
 پیوهندیی خۆشهویستی دههستی. پیویسته متمانهت بهخهڵک ههبی و ئەمهش ریگهیهکی
 پشتپهستراوه بۆ تیکهلبوون لهگهڵ خهڵک.

- بهپهچهوانهوه ئەگەر تۆ خاوهنی پله بهرزهکهی چهمانهوهی ژیرپیلووی بی، بزانه که زۆر
 بهناسانی خۆشهویستی بهسهرتدا زال دهبی. باشته ناوهناوه بهخوتدا بچییهوه تا بزانی
 که ناخۆ ئەو شتهی دهترهنجینی بههۆی پیوهندییه دلشکینهرهکانت بووه یان نا. دل
 نازارچهشتوهکهی تۆ زۆرجار پیویستی بهتیمارکردن ههیه.

- ئەگەر پلهی چهمانهوهی ژیرپیلووی تۆ ناوهنجی بی، پیرۆزبایی له خوت بکه بهبۆنه
 توانای گونجانی کۆمهلایهتیت. وا چاوهروان مەکه که ههموو هاوژوانهکانت ههمان راده
 بهراوردیهکهی بهناسانی مامهلهکردن لهگهڵ کهسانی نهناسیان ههبی. سهیری چاو و
 نهختیک خوارتری چاویان بکه. پلهی چهمانهوهی ژیرپیلوو یارمهتیت دهدا بۆ چوونه ناو
 پیوهندییهکانهوه.

پف و برژانگ

"پاف" ت بهبیره، ههمان ئەژدیها سحر او بییه که؟ ههچنده ئەم گۆرائیه ناوازیکی خۆشی
 ههیه، بهلام ئەژدیهایهکان بهشیوهیهکی گشتی سحری شوومیان لی دهووشیتهوه.
 بهدنیاییهوه ههمان شت راسته بۆ ئەو پفه ئەژدیها ئاسایانهی که لهسهه هندیک پروودا
 بهدر دهکهن. ههروهک هه هیمایهکی تری پروو پفیش دهبریری بههرهیه، بهلام زیاتر له
 زۆربهی هیمایهکانی تر لهسهه خهڵکهکه بهگران دههستی.

چاوی زۆربهی خهڵک پفدار نییه. پف لهگهڵ ئەو هیمایه بهربالوانهی دواتر باسی لیه
 دهکهن، واته پریتی کهمی پیلوو و پیلووی یهکانه و جووته چاوی قوول تیکهڵ مەکه. پف
 بهو تۆپهله گۆشته زیاده دهوتری که له ژیر برۆوه سهه ههلهدا و بهشیک له پرووبهیری
 ژیرهوهی خوی دهپۆشین.

- پفی کهم بهشیکی کهمی پیلوو دهپۆشین.

- پفی زۆر بهرادهیهک گهوهیه که بهشیکی خودی چاو دهپۆشین.

بئى پف

پفى كه م

پفى زؤر

پف

- رەنگە چاۋى تۆ ھېچ پەيىكى نەبى، واتە سەر پىللو، ھېچ زىيادە گۆشتىكى لى وەدەرنەكەھوى و تەنانەت ئەو رۆژانەش كە ناۋچەكانى سەر چاۋ و ژىرەھوى چاۋىشت تۈزىك دەرىپۆقېن، ھېچ تۆپەلە گۆشتىك نادۆزىيەھوى كە كەوتىتە سەر پىللو يان چاۋت.

بەشىۋەھىكى نمونەھى ھۆى سەرھەلدانى پف دەگەرپتەھوى بۆ ئەھوى كەسەكە خۆى فەرامۆش دەكا. ھۆى ئەم فەرامۆشكارىيەش ئەھوى كە كەسەكە زۆر خەرىكى خەلكى ترە. ئەو ھەول دەدا دلى خەلك خۆش بكا و يارمەتییان بدا و پارەھىان لى وەدەست بىنى و شتى لەم جۆرە. ئەم كەسە گرینگى بەو پەيامە بچووكانە نادا كە بەبەردەھامى لەلایەن جەستەھوى پى دەگەن، پەيامى ھەك "لیم گەرپى با پشووئەك بەدەم" يان "لیم گەرپى با لەم نووسىنگەھى دەرىچم. دەھەوى يارى بكام".

ئەگەر ئەم خۆفەرامۆشكردنە بەردەھام بى پفەكان گەشە دەكەن. ئەو شتە زلانەھى كە بەشىك لە چاۋ دەپۆشپىن دەرىپى ئەھون كە كەسەكە گرینگى بە تەندروستى خۆى نادا. ئەگەر واسوس بى، كە بەنەشتەگەرى ئەم كوتە گۆشتە لاپەرى ئەھى بۆ بىر لەھوش ناكەپەھوى كە ھۆى سەرھەلدانى ئەم زىادەھى گۆشتە چارەسەر بكام. بۆ نمونە رەنگە ئالپىرئىيەكى نەناسراۋ بوۋىتە ھۆى سەرھەلدانى ئەم پفانە. شارەزايانى پزىشكى چىنى و شارەزايانى خۆراك و ھەورەھاش چارەسەركارانى سىروشتى رەنگە يارمەتیت بەدەن بۆ ئەھوى بزانى جەستەت وىستووئەھى چ پەيامىكت پى بگەپەھنى و بەم شىۋەھى تۆ دەتوانى ئەو شتەھى كە لە ناۋ رووتدا سەرنجى خەلك پادەكىشى لە ناۋ بەرى «ئەم رېگەھى ھەم بۆ پفەكانى سەر چاۋ و ھەم بۆ پفەكانى ژىرەھوشى بەكار دى».

بەدەر لە ئەگەرى وریاكدنەھوى تەندروستى پف دەرىپى زۆر ئاۋىتەبوونە لەگەل پىشە. پف ھىمى كەسېكە كە پالئەرىكى ھەپە كەسېكى خۆپەختكەر بۆ وەدەستەھىنانى دەسكەوت.

بەشىۋەھىكى مەجازى ئارىشە ھاۋرپى لەگەل پف، رەنگە سەرکەوتنىشى بەدوادا بى. كەم كەس بەۋىستى خۆى، خۆى بۆ سەرکەوتن بەخت دەكا، ئەمەش چاۋ پفكردوۋەكان شىت دەكا. نمونەھىك بۆ ئەم جۆرە كەسانە "جۆ جىرارد" ە كە بەگوپرەھى كىتىبى "گائىنپس بۆ ژمارە پىوانەپىيەكانى جىھانى" بەگەورەترىن فرۆشپارى جىھان ناسراۋە لە روۋىھە پى دەچى پىاۋىكى سەرنجراكىش بى كەچى ئەو كەسېكە كە ھەلەھى دەبەنگەكان دلتەنگى دەكا. پفى كەم، ئاماژە دەكا بەنارەزايىيەكى كەم. كەسەكە كەم بەرگەھى ھەلەھى بچووك دەگرپى

چاۋ

و ئەمەش ھەلى بەئاشكرا ھەموار كوردنەۋەى شىۋازە رېگە پېدراۋەكانى كار كوردن دەرەخسىنى. كەسى رەخنەگر دەتوانى خەلكى فشهكەر ئاقل بكا. كەۋاتە سوپاس بۇ خوا كە بەرپۆۋەبەرى ۋەك "نانسى ئۆستەن" و "تۆم پېتەر" ھەن كە بەدووقۆلى كىتېبى "A Passion for Excellence" يان نووسىۋە و ھەردووكيان پفېكى ناۋەنجىيان ھەيە. رەنگە ئاستىكى بەرزترى نارەزايى يارمەتتى "چۆن واين"ى ئەكتەرى دابى تا بەھۆى بەراستى جىكردنەۋەى خۆى لە ناۋ دلى ئەمريكىيەكاندا شانازى بەخۆى بكا.

ئاخۆ شتەكە بەرپۆۋەتە كە لاپەرەكانى "Forbes – فۆربىس" وئىنەى ئەۋ مىليۇنئىرانەى تىدایە كە چاۋيان نەختىك پفى ھەيە؟ وا بزەنم رېكەوت نىيە، بەلام ئەگەر دەتەۋى كارىگەرى سىروشتە پروزەكەى پفى چاۋ بسەلمىنى بۆچى پرسىيار لە ژمىرئارى ئەۋ كەسانە ناكەى؟ دەتوانى پئيان بلىتى تۆ قوتابىيەكى كۆلجى كە لىكۆلئىنەۋە لەسەر كارىگەرىيەكانى پفى چاۋ دەكەى. پئوىستە تۆ بزەنى كە ئاخۆ سىروشتى پفەكان ھاۋتايە لەگەل حىسابە بانكىيە پرهكان.

تەنانەت ئەۋ پفەى كە ئەۋەندە گەۋرەيە كە رېگە لە دىتەن بگرئ جۆرە نىعمەتتىكى زۆر ئاۋىتەتر ھاۋرپىتەتى. بەبەرارۋرد لەگەل بەشەكانى ترى روو تۆ لەم ھىمايەدا رەنگە مەيلتىكى زۆر بۆ سەر كەۋتەن بخۋىنئىيەۋە كە ھاۋرپى لەگەل تۋورپىيەكى بەردەۋام و خۆپاراستن و تەنانەت لەخۆپايبوۋون و ناپاكىش بى. يان رەنگە ھەر ھەموۋيان لە ناۋ روۋى "راسپوتىن"ى قەشەى شوۋمى ناۋ مېژۋوى روۋسىادا بخۋىنئىيەۋە. لە مېژۋوى ئەمريكادا زۆرىك لە سەرۋكەكان كە كەمترىن جەماۋەرىيان ھەبوۋە خاۋەن پفى گەۋرە بوۋنە ۋەك "ئەندروو جانسن" و "يولسىس ئىس گرانت" و "گرۋفر كلىفلاند" و "ۋىليام ھاۋارد تافت" و "بىنجامىن ھەرىسن" و "مارتىن فان بىرن" و "مىلئرد فىلمۇر".

بىگومان ھەندىك خەلك تەنانەت لە شىۋازىشدا بى تام سەختىگىرن. بۆچۈۋنە رەخنەگرانەكەيان رەنگە ھۆى سەرنجرا كىشيشىيان بى و پەردەيەك لەسەر لاپەنە نەزەكەى تەقەلايان بۆ سەر كەۋتەن دابنى. ئاخۆ "سىر ئارسر كۆنان دۆيل" دەپتوانى ھەمان "شېرلووك ھۆلمز" بنووسى ئەگەر بۆ خۆى ئەۋەندە رەخنەگر نەبوۋايە؟ "دەبلىۋوسى فىلدز" بىنە بەرچاۋت كە چى تر بۆلەبۆل ناكات. لە ماۋەى جەنگى جىھانىي دوۋەمدا شىتگىرىيەكەى "ۋىنستەن چىرچىل" كە لە پفى چاۋىيەۋە سەرچاۋەى گرتبوو، ۋەك سەرچاۋەيەكى ئاسوۋدەيى بۆ مىلئونەھا خەلك بوو. ئەمرو، كە "پەت بوچانان"ى سىياسەتۋان تۋورپىيە پىر بۆلەبۆلەكەى دەرەكا، ئەۋ كەسانەى پئى سەرسامىن بەنزىكەيى

دېبوورپنه وه. "کال ريپکن"ى کور، که قارهمانى توپى پييه هه جاره دپته مهيدان هاندهرانى له خوځى دنيا دهکاته وه، هه مو شته که تهنيا پيوهنديى به پفه وه هيه و بهس. پرسيار: بى نه وهى مه به ستم لايه نگرى ره گه زى بى، وا پيده چى که پياوان له پروى هه بوونى پفه وه پشكى شيريان بهر که وتوو، ناخو چاوى نافرته تانيس به هه مان راده پفى ده بى؟

وه لام: بهر ده وام توورپه يى - هه هه موومان به شمان پييه وه هيه و له وه دا که ده لپى چاوى پياوان زياتر له هى نافرته تان پفى هيه و به تاييه تيش هيمای پفى گه وره يان هيه، راست ده که ي. به لام ره گه زى من له جياتى پف به هوى برزانگى تهنکه وه جياوازيه که ده خو لقينى. برزانگ بى مروث وهک سمپله بى پشيله. پشيله سمپل وهک نامپريکى هه ستيار بى پشکين به کار دينى. هه رچى مروثه برزانگ بى ليکولينه وهى فيزيکى به کار ناهينى. له گه ل نه وه شدا برزانگى ئيمه رهنگانه وه يه که بى هه ستيارى فه سله جيمان. چهندي برزانگه کان تهنکتر بن به هه مان راده که سه که ده شله ژين.

که واته هه که سيکى خاوهن برزانگى تهنک ناچاره کاردانه وهى هه بى جا چ وهک پشيله جرتوفرتى لئوه بى يان ههروهک سهگ به پينى. مه به ستى من له سهگ نه و جوړه سهگه ورديلانويه که شه رانى دياره و وهک سه گيکى "شلپ و هوړ لئوه هاتوو" خو شه ويسته که چى هيشتاش تواناى گزه ليدانى هيه. مه به ستم نه وه نييه که نه م نافرته تان مه رجه دهقاوده يان به مه جازى له توپه ت بکن، به لام نه گه رى توورپه ييه کى سه رچاوه گرتوو له موو رپى تى ده چى. به هره يه که برتپيه له هه ستيارى که رهنگه له کو تاييدا هه ستى نايابيشى به دوا دا بى ههروهک بى زهينى وه ستايه کى نه وسنى چيشتلي تان له بو نکر دن يان وردبينى هونه رهنديک له رهنگ.

مه وداى نيوان هه ردوو چاو

مه وداى نيوان هه ردوو چاو هيمايه کى ترى پروت پى دهناسپينى. مه وداى نيوان هه ردوو چاو پيوهندي به... بهه سته، پيوسته سه رته تا هيمايه که بناسيه وه. - مه به ست له مه وداى نيوان دوو چاو نه وه يه که تا چ راده يه که چاوه کان ليک نزيکن. - جووته چاوى ليک نزيک، وهک دوو دراوسى ليک نزيکن که ديوارى لووت ليکيان دهکاته وه.

چاۋ

- جووتە چاۋى لىك دور، ۋەك ئەۋ بىنا مۆزايانەى كە يەككىيان لە كۆتايىيى ئاراستەيەكدا بژىت و ئەۋى تريان لە كۆتايىيى ئاراستەى پىچەۋانەدا، لىك دور كەۋتوونەۋە.

ئەۋەت لە بىر بى كە زۆربەى خەلك مەۋداى نىۋان ھەردوۋ چاۋيان ناۋەنجىيە و ئەمەش ھىمايەكە كە پىۋىست ناكە بخوئندىتەۋە. كەۋاتە بۆ سەلماندى مەۋداى نىۋان دوۋ چاۋ، نە سەرنجىكى ورد بده و نە منگە منگ بگە و نە بەناۋمىدى بەپەنجەكانت مەۋداكە بپىۋە. تەنيا ئەگەر نىكى يان دوۋرىيەكە زۆر ئاشكرا بوۋ دەنا لە ھىمايەكى تر بگۆلەۋە «ھەرۋەھا روۋى كەسىكى تىش بخوئىنەۋە لەبەرئەۋى ئەۋ نەناسەى كە تۆ بەپەنجەكانت كەتوۋىيە سەر روۋى، لە ترسى ژيانى خۆى لە ژووركە رادەكا.»

كەۋاتە ئاخۆ بەبۆچوونى تۆ واتاى مەۋداى نىۋان ھەردوۋ چاۋ چىيە. ئەم ھىمايە پىۋەندىي بەروانگەى ھەستەۋە - Conscious Outlook ھەيە، بەلام ئاخۆ ئەم لايەنە چىيە؟ ئەگەر بەمەزىندەى تۆ شتەكە قوۋلايىي بۆچوون بى، كەۋاتە خالىكت بۆ خۆت تۆمار كىدوۋە.

ئەگەر تۆ بەخىرايى بتوانى مەۋداى نىۋان ھەردوۋ چاۋ مىلیمەتر بە مىلیمەتر بەۋردى بپىۋى، كەس خەلاتت ناكە، بەلام رەنگە بتوانى سىفەتى خاۋەندارىەتى چاۋى لىك نىك بەدەيە پال خۆت. ئەمەش واتاى ئەۋەيە خەلكى خاۋەن ھەر جورە مەۋدايەكى ترى نىۋان دوۋ چاۋ تواناى پىۋانى مىلیمەترەكانيان نىيە.

ئەگەر تۆ جووتە چاۋى لىك نىكت ھەبى خاۋەن بەھرى سەرنجىكى وردى. لە ھەر لايەنىكى ژياندا كە بەلاتەۋە گرینگ بى كەس زياتر لە تۆ تىبىنى وردەكارىيەكان ناكە. تۆ لەسەر ھىچ كەس و ھىچ شتىك باز نادەى. كەۋاتە تۆ لەۋ پىشانە يان ھەر كارىكى تردا كە پىۋستى بەسەرنجىكى وردەۋە ھەيە، دەبى بەۋەستا. نمونەش بۆ كەسانى خاۋەن ئەم ھىمايە برىتىن لە "پۆل رىفىر" زىوگەر و "ۋىليام سافىر" فەرھەنگدانەر و دكتور "سىوس" نووسەرى كىتىبى مندالان و "كىرى تى كاناۋا" بەردەۋام دەنگ ناسك و "مارك نۆفلير" كىتارژەنى سەرسرھىن.

با يارىزانانى گۆلف ئەمە بىيستن: بەبۆچوونى من تاكە ھىمايەكى روۋ كە ھەبوونى بەۋاتى شارەزابوونە لە ھەر جۆرە كارىكدا خۆى لە ۋەرزىي ئىۋەدا دەرخستوۋە. ئەستەمە بتوانرى يارىزانىكى پلەيەك بدۆزىتەۋە كە خاۋەن جووتە چاۋىكى لىك نىك نەبى. نمونەش "تاىگر ۋۆدز" و "نىك فالدو" و "جەك نىكلاس" و "ئىمى ئالكۆت" و "تۆمى ئارمۆر".

جووټه چاوی لیک
نزیکبوه

جووټه چاوی لیک
دوور

مهودای ناوهنجی
نیوان هردوو چاو

مهودای نیوان هردوو چاو

پرسیار: بۆچی گۆلف؟ چ پئوهندییه کی به جووته چاوه وه ههیه؟

وه لآم: پئویسته یاریزانانی گۆلف ههست به که مترین جیاوازییه کانی فریز و لئژایی و داردهسته که بکن. بیر له و توانا یه کجار ورده پئویستانه بکه وه که پئوهندییان به چاوی لیک نزیکه ههیه. هه لبه ته له یاریی گۆلفدا جووته چاویک بهس نییه بۆ گهرهنتیکردنی سه رکه وتن. پئویسته لئدانه کانیسه ته واو بن. ئەگەر تۆ خاوه نی ئەم تاییه تمه ندییه به هیزه بی، ئاخۆ خالە لاوازه کهت ده بی چی بی. له ره خنه گرتن وریا به له به ره وهی تۆ له تیبنیکردنی شته کان زۆر وردی ئەو کاتهی دهست ده که ی به دۆزینه وهی هه لکان ده بی به قاره مان. "Seinfeld" که شوویکی ته له فزیۆنی به هیزه به شتیکی زۆری که موکورییه هه ستی کراره کان ده کا به نوکته. ئەمه ش له جووته چاوه زۆر لیک نزیکه که ی خودی "جیری سیئینفیلد" وه سه رچاوه ی گرتوه. به لای منه وه سه یرکردنی به رنامه که ی یه کی که له په سندرین جوره کانی چاره سه ره ره گرتن له ری پیکه نینه وه. به لآم ئاخۆ من یان تۆ ده توانین بین به یه کی که له هاوژوانه کانی ئەو؟

پرسیار: ئەوانه مان که خۆیان تووش کردوه و له گه ل پیاوی خاوهن جووته چاوی لیک نزیکه ژانیان پیک هیناوه ده بی له پئوهندییه کانیان چۆن بن؟
وه لآم: ده بی سه ریان له ئاست توانای چاودییری میرده کانیان سر بمینی و شته کانی تری به ئاسایی وه یرگرن.

به لآم له گه ل ئەو میردانه یان که سانی تری خاوهن چاوی لیک دوور، چاوه پروان مه به زۆر ورد بی. ئەگەر ته نیا وردیینه کی ئاسایته هه بی، به سه. له گه ل ئەوه شدا که سی چاوی لیک دوور که وتوو به تاییه تی ئەگەر برۆی تاجدار بی ده توانی که سیتی ورد بی، به لآم ئەو که سه هه رجۆره لیلییه کی رووکه شی به هۆی شاره زایییه تاییه ته که یه وه به شتیکی گرینگ له قه لهم ده دا. ئەو پاسه وانانه ی که ده توانن دارستانه کان به ته واوی ببینن له م پۆله دان. بیر له "ویلیام فولبرایت" ی چاوی لیک دوور که وتوو وه دوورین بکه وه. ئەو کاته ی سه ره وکی سیناتۆرانی ئەمریکی بۆ پئوهندییه کانی ده ره وه بوو پیشه نگی ره خنه گرانی دژ به له شکرکیشیی بیگانه بوو. کاتیک "مارگریت سه نگر" هه ستی به وه کرد هه موو ئافره تان پئویسته زانیاری کۆنترۆلکردنی مندالبوونیان پی بدری، به بلیمه تیکی سه رده می خۆی دانرابوو. "ماریلین فیرگۆسن" ی نووسه ر، گه وره ترین نووسه ری سه رده مه. هه ره ها خه یال فراوانی هه ره ها یارمه تیده ر بووه بۆ "ئارسر سی کلارک" ی نووسه ری چیرۆکی زانستی

خەيالى داۋە، كە بەجوانترين شىۋە بەھۆي "۲۰۰۱، A Space Odyssey / ۲۰۰۱، ئۆدیسەيەكى بۆشايى" ناسراۋە. كۆمەلىك بىركاريزان "كىرت گۆدل" دەپەرستىن. "گرېيس مىرابيلا" سەرنووسەرى ئەۋ كۆۋار بەھەپمىنەيە كە لە ۋوۋى شىۋازى نووسىنەۋە داھىنەرتىن كۆۋارە لە ئەمريكادا.

خەلكى خاۋەن چاۋى لىك نىك سەريان لە رىكخستنى يەكەمايەتتەكانيان دەردەچى. "ئىلېن زويلېچ"ى ئاۋازدانەر نمونەيەكە بۆ ئەم جۆرە كەسانە و يەكەم ئافەرەت بوۋە كە خەلاتى نۆبلى بردىتتەۋە. ھەروھاش "پۆل لۆرېنس دونبار"، يەكەم نووسەرى ئەفرىقى ئەمريكىيە كە ناۋبانگىكى نەتەۋەيى بۆ خۆي ۋەدەست ھىنابى.

پرسىيار: بەپراي تۆ كاميان رۆمانسىترن، خەلكى خاۋەن چاۋى لىك نىك يان ئەۋانەي چاۋيان لىك دورە؟

ۋەلام: ھاۋژوانە چاۋ لىك دورەكان رۆمانسىترن، بەلام ھاۋسەرە چاۋ لىك نىكەكان بەكەلكترن. ئەگەر بىر لەۋە بکەيەۋە كە رۆمانسىيەتەكەت كاتىيە، كەۋاتە بەكەلكبونىش رەنگە بەلاتەۋە پەسند بى.

قوۋلاتىي چاۋ

ئەۋ كاتەي لە ناۋ نەيۋۆك سەيرى جوۋتە چاۋىك دەكەي، قوۋلايىي چاۋىش دەبى بەھەند ۋەربگرى. ئەمە لە لاۋوۋەۋە بەئاسانتىن شىۋە دەبىنرى. سەيرى جىكەۋتى برۆ بکە. لە ژىرەۋەي لووتكەي چالى چاۋ دەبىنرى. ئاخۆ ھەست بەبەختەۋەرى ناكەي كە گۆي چاۋى ئىمە بەپىچەۋانەي گلۆپ ناۋەناۋە پىۋىستى بەگۆران نىيە؟ ئاخۆ كاتىك ئەم گۆيە لە ناۋ چالى چاۋت نرا، دەبى چ قالىبىكى ۋەرگرتبى؟

- ھەندىك جار چاۋت بەچاۋى قوۋل دەكەۋى.

- ھەندىك جار چاۋى دەپەرپىو بەدى دەكەي.

- زۆربەي چاۋەكان لە قوۋلاتىدا ناۋەنجىن ۋ ئەم جۆرە ھىمايەش پىۋىست بەخويندەۋە ناك.

- ئەي چاۋى زەق؟ رەنگە ئەۋ بارە كاتەكى بى ۋ بەسەبىر كىردىكى درىژخايەنى تەلەفرىۋن چاۋ ئەم بارە ۋەربگرى.

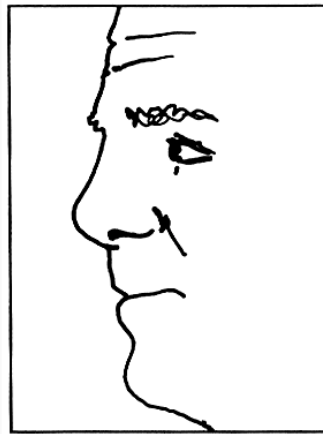
پرسىيار: ئاخۆ نەخۆشىي سايرودى نابتە ھۆي دەپەرپىنى چاۋ؟

چاوی قوول

چاوی دهرپه ریو

چاوی له قوولاتیدا ناوهنجی

قوولاتی چاوی

وه لآم: ده شی وا بی، به لآم بیخه ره وه یادت که ژیان چهند ناستی کی هه یه. نه وهی به لای ږو خویندنه وه یه که گرینگ بی، واتای هیما یه که یه. که واته بۆ نیگه رانی یه که کانت سه باره ت به دهر په رینی چاو، سه ردانی پزیشک بکه، به لآم وه که ږو خویندنه وه یه که بزانه سووده دهر وونی یه که هیما یه که چیه.

قوولاتی چاو، دهر خری خو ته رخا نکر دنی که سه که یه بۆ به شداری کړدن له گفتوگو یه که. نه مه هیما یه که که راسته وخو ده چته بواری زمانی جهسته وه. که سی خاوه ن چاوی قوول به بی هۆ به شداری له گفتوگو ناکا. که سه که له جیوه داده نی شی و گویت بۆ هه لده خا. نه مه ش ږه نگدانه وه یه که بۆ به شداری کړدن کی ناسووده. ناگه دات ده که مه وه که نه مه هیما یه هه روها ناماژه به توانایه کی به رزی بلو فلیدان ده کا که مهرج نییه ته نیا له یاری پۆ که ردا سوودی لی وهر بگیری.

ناریشه ی دهر وونی که سه که چیه؟ هه موو خه لک ده یزانی. ږه نگه ها ور یه که هت له پشت بزه به نه زاکه ته که یه وه له ناخدا چاوت لی موږ بکاته وه. به شی وه یه کی نمونه یی مه ودای هه سته شار او اه که له نیوان شک و گومان کی پار یز کارانه و گالته پی کړدن کی هیمن دایه. مهرج نییه نامانجه که هه لده له تاندن بی. ته نیا که لینیک له نیوان هه سته دهر وونی یه که و رواله ته که دا ده بینرئ. هه رگیز له خو ته پرس یوه که بۆ نمونه "پجیس فیلین" له بهر نامه ی "Who Wants to Be a Millionaire" - کی ده یو بی به ملیونه ر، کاتیک ده پرس ی: "ناخو نه مه دوا وه لامته؟" چ شتی کی له ناو می شکی دا ده خولیته وه؟

پرسیار: زور چاکه. که واته چو ن بتوانم که سی کی چا و قوول بۆ کړینی کالاقایل بکه م؟

وه لآم: سوود له م هیما یه وهر بگره و تا ده توانی زانیاری له سه ر کو بکه وه.

به دل نیای یه وه تو حه ز ناکه ی له به رده م "ما گریت مید" ی کو مه ل ناسی چا و قوولی هه ست نه خویند را ودا بکه وییه منگه منگ. یان له به رده م "بو ب و دوار د" ی هه وال نیر قسه کانت در یژ بکه یه وه. ږه نگه و دوار د له با سکر دنی ته قه لای "هی لاری کلینتون" بۆ گه یشتن به ناسووده بی دهر وونی له کو شکی سپیدا زیده رو یی کړدی. به لآم هه ږو خویندنه وه یه که ده ی توانی ناماژه یه که بۆ نه م کار دانه وه میز اجیه ده ست نیشان بکا. و دوار د چاوی قوولی هه بووه، بۆ یه وه که سی که مه به سته چا و پیکه وتن بووی له شار دنه وه ی نامانجه ږو ژ نامه گه ریبه کانی کارامه بووه.

ناریشه ی ها و تای هیما یه که، بری تیه له ریگه دان به دروست بوونی که لینیک له راده به دهر

چاۋ

گەرە لە نىۋان ئەۋ رووكەشەى كە بنىاتى دەنىي لەگەل واقىعى دەروونىي خۆت. ئەگەر مەوداكەى نىۋانىان يەكجار زۆر بوو، ئەۋا تۆ جۆرىكى گرېنگى متمانە لە دەست دەدەى. لە رووى ئەرتىنيەۋە ئەم ھىمايەى روو، ھاورپى مەرچىكە كە دەشى بەتايبەتى بۆ فرۇشيارى و لايەنەكانى ترى ئىشوكار سوودى ھەبى. "ساموئىل كىرتس جۇنسن" پياۋىكى چاۋى قوول و كەسايەتتەى قوولە كە توانىي بەرھەمەكانى پىشەى بنەمالەى خۆى بەشتىكى زياتر لە "Johnson's Wax" - بۆياخى جۇنسن" بناسىنى، ئەم تىبىنيەم ئەۋەم بەدلە كە دەلى:

"ئىمە زەمىنەى زوور و ھەرۋەھا قەنەفەكانتان رەنگ دەكەين و رايەخەكانتان پاك دەكەينەۋە و مېروولە سىپىيەكان دەكوژين و ھەۋا بۆنخۆش دەكەين و ئۆتۆمبىلى پىرە پىاۋ رەنگ دەكەينەۋە و، ھەر كاتىك مۆسكەيەك پىتەۋە بەا، بزانه كە من ئەۋ كاتە بزەم دى". بەدلنىايىيەۋە ئەۋ لە ناخەۋە بزەى دى، بەلام ئاخۆ دەھىلى كەس ھەستى پى بكا؟ بەپىچەۋانەۋە كەسىكى چاۋ دەرىپەى، دەرفەتى ئەۋەت پى دەدا تا ھەر ئىنچىكى ئەۋ بزەى ببىنى. زۆر چوونە ناۋ گىفتوگۆ، شىۋازە پەسندەكەيە. زمانى جەستە دەلى ئەم كەسە كەسىكە كە دەقاۋدەق لەسەر لىۋارى كورسى دادەنىشى. ئەگەر تۆ ئەم ھىمايەت ھەبى بۆ خۆت دەزانى كە مەيلى ئاشكرات بۆ بەشدارىكرن لە گىفتوگۆ زۆر گرېنگترە لەبارى دەروونىت. تۆ لە راستىدا و بەتەۋاۋى لە گىفتوگۆيەكەدا ھەبوونت ھەيە.

ئەمەش ئامۆزگارىيەكى بچووكە: ئەگەر كەسىك ئەۋەندە مژوۋلى قسەكرن بوو، قسەى پى مەبىرە دەنا بەھەمان شىۋە كە "ئارشى بانكر" فەرمانى دەدا "دەنگت بىرە" قسەكانى تۆش پىت دەبردپىن. بەلى، "جىن ستاپلپىتن"ى ئەكتەر بەخۆ بەچاۋە دەرىپەرىۋەكانىيەۋە لەگەل ئەۋ رۆلەى لە كۆمىدىا تەلەفونىيە كلاسكىيەكە پى درابوو، واتە لەگەل رۆلى "ئىدىت"ى ھاۋسەرى ئارشى، دەگونجا. ھاۋسەرىكى زۆر بەرچاۋتر لەم روۋەۋە "باربارا بووش"ى ھاۋسەرى سەركۆمارى پىشۋويە كە بۆ ئاخافتن لەگەل خەلك زۆر گەرموگور بوو.

رۇنانى پىلۋو

ئەگەر رىك ئىستا تۆ لەگەل خۆم لە ناۋ پۆل باى، داۋام لى دەكردى لەگەل پشۋويەك بەدى. لە پرۆگرامى روو خويندەۋەى تايبەت بەپىتگەياندىنى شارەزايانى خويندەۋەى روو، يەككىك لەسەرگەرمىيە جۆراۋجۆرەكانمان ئەۋەيە كە بەدەۋرى زوورەكەدا بخولتەينەۋە و دەموچاۋمان لە يەكتەر با بەدىن. ھەراش بەبەراۋرد لەگەل مندال رەنگە كەمتر بۆى

بېرەخسى بىرۇي خۇي تىك بئالئىنى، ئەۋ ۷۰۰ رېگە يان زياترەي لىو دەرىپوقاندىن بەكار بىنى و ھەست بەۋ كارىگەرىيە پېكەنىناۋىيانە بكا كە بەھۇي بەكارھىنانى پەنجەكان بۇ بادانى رۇو دەخولقېن و ھەروھە چىژ لەۋ ھەستە ۋەرىگىرئ كە بەھۇي رېكخستنىكى سەيرى رېگە جياۋازەكانى سووراندنى لىو يان لووت بەسەر لايەكى رۇودا دروست دەبن. ئىستا ئەگەر دەۋىرى ھەول بە ھەندىك دەموچاۋت با بەدى. ئەۋ بەكەكت دى. لە تەمەنى مندالئىتدا پىيان وتوۋى: "چى تر دەموچاۋت با مەدە دەنا ھەتاھەتايە روت قەد دەگرئ" بەلام باۋەر بەۋ قسەيە مەكە.

بەلام تەنەت ھەراشە ھەرە رېگەپىدراۋەكانىش ھەز ناكەن يەككىك لەۋ جۇرە رۇوبادانانە كە لە ناۋ مندالاندا بەشىۋەيەكى رۇوۋو زىادبۇون باۋە، تاقى بەكەنەۋە. ئەگەر جارىكى تر وا رېك كەوت كە كۆمەئىك مىردمندال لە پىشتەۋەي ئۆتۆمبىلەكەت دانىشتىن لە ناۋ نەينۇكى بەرامبەرت كاتىك ئەۋ گەنجانە پىلۋى چاۋيان ئاۋديو دەكەنەۋە، سەيرىان بەكە «بەرەچاۋكردى ئەۋەي ئىمەي ھەراش ۋەك مندال جەستەمان نەرموشل نىيە ئەم جۇرە نوپگەرىيە رەنگە بۇمان مەترسىدار بى. چەندىش لە ناخى خۇتدا جەربەزەت ھەبىت من ئەم كارە بەشتىكى باش نازانم.»

ھەراش بەشىۋەيەكى گىشى گرىنگى بەپىلۋو نادا. زۇربەمان تا ئىستا ھەستمان بەۋە نەكردوۋە كە پىكھاتەي پىلۋى مەۋف دوو جۇرى ھەيە. بەلى، كاتىك تۆ تىبىنى ئەۋە دەكەي كە چۆن پىستى پىلۋو لە ئىسقانى برۇ بۇ خوارەۋە دەنوشتىتەۋە:

– يان پىلۋوۋەكى يەكانە دەۋزىيەۋە كە تىيدا پىستەكە راستەۋخۇ لەئىسقانى برۇۋە بەچاۋ بەستراۋەتەۋە.

– ۋە يان پىلۋوۋەكى دوۋانە دەۋزىيەۋە كە دەنوشتىتەۋە تا چرچولۇچىك لە ناۋ چالى چاۋدا دروست بكا.

– ۋە يان ئەگەر نووشتانەۋەيەكى ناۋەندى بدۆزىيەۋە واتاي ئەۋەيە كە خۇت بەتەماشكردى وپنەي ناسكۆلە كچەكانى ناۋ كۆۋار خەرىك كىردوۋە. لە راستىدا با بگەرىنەۋە سەر وانەي رۇو خويندەنەۋە.

پرسىار: ئاخۇ ئەۋ شتەي بەپىلۋوۋى يەكانەۋە ناۋى دەبەي، دەبىتە ھۇي ئەۋەي كە چاۋ ھەرۋەك چاۋى كەسىكى چىنى فۆرمىكى بادامى ۋەرىگىرئ؟

ۋەلام: ئەمە بەشە خۇشەكەيە ھەرچەندە بەشىۋەيەكى نمونەي ئەگەر تۆ چاۋى بادامىت

پیتووی یه‌کانه

پیتووی دووانه

رۆنانی پیتوو

ھەبى شۆڧەى ئەم چاۋە زىاتر لەۋەى گائتە نامىزى بى بەلاتەۋە شتېكى زوۋىر كەرە. ئەۋ چاۋانەى بەچاۋى بادامى ناۋ دەبرى لە راستىدا شىۋاۋ نىن. لانى كەم ئەۋ جۆرە چاۋانە لەۋ چاۋە قساۋەىيە تۆخانەى كە بەپىستىكى رەنگ كالى دەۋرە درابن، سەيرتر نىن. بەرچاۋى كەردنى ئەۋەى كە تۆ مرۆڧى و جوۋتە چاۋىكت ھەيە، ئەم چاۋانە يان خوار دەردەچن، يان شىۋاۋ. ئەمە بۆ دەم و برۆ و ئەندامەكانى تىرې ڤوۋىش راستە. ئەۋ كاتەى كە تۆ لە بەشىكى دواترى كىتېدا زىاتر لە گۆشەى چاۋ دەكۆلىيەۋە، لەۋە تى دەگەى كە گۆشەى چاۋ بەتەۋاۋى لە پىكھاتەى چاۋ جىاۋازە.

ئەگەر تۆ ئەۋەندە بوېر بى، بۆ ئەۋەى بېروانى، بەراستى بېروانى، بەسەر كلىشەشدا باز بەدى، واتاى ئەۋەى لە بنەرەتدا ھىچ شتېكى نائاسايى لە گۆشەى چاۋى ئاۋەلە ئاسياۋى-ئەمرىكايەكانتدا نادۆزىيەۋە. ئەۋەى دەيدۆزىيەۋە تەنبا قەدىكى پىلۋوۋىيەكى يەكانەى چاۋە. لە ئەمرىكادا بەبەرۋورد لەگەل ھەندىك پارچەى ئاسيادا كەسانى خاۋەن ئەم ھىمايە سەر بەكەمايەتتەكانن. ئەگەر تۆ بۆ خۆت ئەم ھىمايەت نەبى جارېكى تر لە كاتى دىتنى كەسىك كە خاۋەن ئەم ھىمايە بىت بەنھىنيەۋە چاۋى تى بېرە. لە كۆتايىدا تۆ ھىمايەكەت لە لا ئاسايى دەبى.

ڤۆنانى پىلۋو ھەرۋەك ئەستورائىيەكەى «كە داۋى ئەمە دىينە سەر باسكردنى» زانبارى تايبەت بە بۆچوۋنى تۆ لەبارەى ژيان ئاشكرا دەكا.

تۆى خاۋەن پىلۋوۋى يەكانە ئەۋەت لى چاۋەرۋان دەكرى كە ۋەك كەسىك پىۋەندىت لەگەل خەلكى تردا توندوتۆل بى. بەپىچەۋانەۋە، تۆى خاۋەن پىلۋوۋى دوۋانە، لە سەرۋوۋى ھەموو شتېك پىشېبىنى داپرانت بۆ دەكرى. ئاخۆ ئەۋە بەرېكەۋت بوۋە كە مېژوۋى ئەمرىكا كە ۋلاتى مرۆڧى ئازاد و سەر بەخۆيىيەكى روۋەۋ زىادبوۋنە، لەلايەن خەلكىكى خاۋەن پىلۋوۋى دوۋانەۋە لە قەلەم درابى؟ ئاخۆ بەرېكەۋت بوۋە كە ۋلاتىكى ۋەكو ژاپون كە دانىشتۋانەكانى خەلكىكى خاۋەن پىلۋوۋى يەكانەن، ئەم ھەموو بايەخە بەپىكەۋە ھەلكردن دەدەن؟

بەبۆچوۋنى من ئەۋە بەرېكەۋت نەبوۋە.

شىۋازى ژيانى كەسى خاۋەن پىلۋوۋى يەكانە، رەنگە تۆزىك ملكەچى لەگەلدا بى كە بەلاى دانىشتۋە خۆمالىيە نمونەيىيەكانى واشنتون دى سى شتېكى ناسروشتىيە. لە ۋەتەى جارېدانى سەر بەخۆيىيە ئەمرىكا كۆمەلگە سەرەكىترىن يەكەمايەتىيە ئىمە نەبوۋە.

لەگەل ئەو شەخسە خەلکی ئەمریکی - ئاسیایى بۆ چەندىن نەوھىيە كە لە ئەمرىكادا دەژىن و بەبۆچوونىكى تايبەت بەخەلكى خاوەن پىلۋى يەكانە، كە بۆچوونىكى گرینگە بەلام زۆربەى كات فەرامۆشكراوييە، بەشيان بەكۆمەلگەى ئەمرىكىيەو ھەبوو. پەرسىيار لە گەورەترىن تىگەيشتووانى بەتەمەنداچووى سەر بەھەر رەچەلەكەيك بەكە، دەلەين ئىمە سەر بەيەك خىزانىن. ھۆشيارىيە يەكەيتى لەگەل خەلک بەرەو چۆرە تىگەيشتەنكى رۆحىي قوول پالمان پىوھ دەنى. لەگەل ئەو شەخسە پىكەوھەژيان لەگەل خەلكى پىلۋو يەكانە مەرج نىيە واتاى ئەو بى تۆ رۆشنىبىرىيەكى رۆحىي تەواوت دەستەبەر كەردى. لەجىياتى، رەنگە تۆ بەراشكاوى ئەركەكانى سەرشانت بەرامبەر بەبراى گەورە و براى ناوھنجى و براى بچووكتر و خزمانى تەرت «كە ھەريەكەيان لە ھەندىك زمانى ئاسىياويدا ناوېكى جىياى ھەيە و سىفەتەى كۆمەلەيەتەى تايبەت بەخۆشى ھەيە» بەبارىكى قورس داينىي. لانى كەم بەگويەرى بۆچوونى ژاپوناسىكى ھەك "دەيف بىر" نۆكتەچى و بەو شىوھەيەى لە كەتتەيە كۆمەلەيەتەيە و ھەسەف و رەدەكەيدا بەناوى "Dave Barry Does Japan" دا باس كراوھ مۆسىقاى "I Did It My Way" - بەدلى خۆم كەرد" كە ھى "فرانك سىناترا" يە بەباوترىن كاريۆك لە ھەموو ولاتدا دانراوھ. ھەلبەت ئەم شتە بۆ كەسىكى پىلۋو يەكانە بىرۆكەيەكى تازەيە. بەلام ئەگەر ھەر ھەك سىناترا تۆش پىلۋوى دووانەت ھەبى لانى كەم لە ھەتەى دوو سالىيەوھە فيرى ئەوھ كراوى كە كارەكان بەدلى خۆت ئەنجام بەدەى. چۆن خەلک نەتوانى بەدلى خۆى ھەلسوكەوت بەكا؟ و تەكايە پىم بەلى چ شتەكت دەست دەكەوئ ئەگەر كارەكان بەھەمان شىوازى خەلكى تر ئەنجام بەدەى؟

بىر لەو گۆرانىيە بەھەرمىنەى "نانسى" كچى "فرانك" بەكەوھ كە لە دەقەكەيدا ھاتوھ :
 "ئەم پووتانە بۆ پى رۆيشتن دروست كراون و ئەمەش كەتومت ئەو كارەيە كە بۆيان دىارى كراوھ. رۆژىك لەم رۆژانە تۆ دەبى بەرپرەوھەى ئەم پووتانە".

دىسان، سەربەخۆيىيە دلكەرەوھەكەى خەلكى خاوەن پىلۋوى دووانە خۆى دەسەپىنى. ھەندىك جار راستە، ئىمە بەپووت يان بى پووت سنوورى ئەم سەربەستىيە دەبەزىنىن. لەبەرئەوھى خەلكى رۆھەلات و رۆئاوا و خەلكى پىلۋو دووانە لەگەل خەلكى پىلۋو يەكانە تىكەل دەبن با بزەنن ئاخۆ دەتوانن جىھانىك بەخۆلقىنن كە تىيدا ھەردوو شىوازەكە و سەربەستىيە تاكايەتى و گەرموگورىيە كۆمەلەيەتى رىزىيان لى كىرا بى.

ئەستووراتی پیلوو

ئەو کاتەى بەشادوماننیهوه بەرهو هەریمی چاو هەنگاو دەننن شتیکی تریش چاوه پیمان دەکا. ئەگەر تۆ چاویکی پیلوو دووانەت بینی دەتوانی جوړیکی سەرنجراکیشی تریش ببینی که بریتییه له ئەستووراتی پیلوو. تیبینی ئەو قەدە پستە بکه که راستەوخۆ لەسەر برژانگه کانتە «زۆر بهی کات پیلووی یه کانه ئەستووراتی پیلووی نییه، بەلام هەرگیز نابێ بلی هەر ئەستوور نییه.»

زانایانی توپکاری ناویکی خویشیان لەو شتە ناوہ که لەسەر بەشی ناوہکیی ئەستووراتی پیلوو بەدەر دەکەوێ. ناوہکه بریتییه له "شانەى قولەپییى. بەلێ، لەو گەمەیهی مندا لاندە که هەر وەک پشتر باسەم کرد، تیدا پیلوویان ئاودیو دەکەنەوه، یاری بەم شانەیه دەکری.

مەبەستی ئیمەى هەراش لە وردبوونەوه له ئەستووراتی پیلوو هۆی یه کجار تایبەت بەکەسانی هەراشی هەیه. بۆ ناسینەوهی ئەستووراتی پیلوو میکایا یاریدەدەرە. ئەو کاتەى له ناو نەینۆک رامایى وا دابنێ بریارت داوه پیلوو کانت بەسێبەرکی رەنگ شینی زهقی ناو سیتی سێبەری چاو برازینییهوه. ئەو کاتەى چاوت هەلەبەری ئاخۆ چەند لەو سێبەرە دەبینی:

- بۆ ئەوى سوودیکی تەواو لەو رەنگە وەرگیری که پارەت پێی داوه، پێویستە پیلووی تەواو ئەستوورت هەبێ.

- له پرووی میکایاژکردنەوه، ئەگەر پیلوو یه کی تەنکت هەبێ، سێبەرەکه ئەوەندە نات گۆرێ.

- ئەگەر پیلووت نە تەنک و نە تەواو ئەستوور بێ، سەرت بەسێبەر لیدان مەبەشێنە، لەبەرئەوهی رازاندنەوه که تەنیا له کاتی چاوانوقاندنە بەدەر دەکەوێ.

پرسیار: ئاخۆ مەبەستت چاوی خەوالوویە «چاوی ژووری نووستن- ئاسا»؟ پیلووی ئەستوور هەمان چاوی خەوالوویە، وا نییه؟

وەلام: ئەگەر توانیت کەسێکم پشمان بەدی که پیلوو کانی ئەوەندە بەرین بن که جێی تەختی نووستنی «تەنانەت ئەگەر لەسەر تەنیشتی شەوه دانرابێ» لەسەر ببێتەوه، ئەو کاتە تۆ کەسێکت پشمان داوم که گرفتێکی سروشتی راستەقینەى هەیه. بەلام بەمەجازی

پیلووی ناوہندی

پیلووی تہنک

پیلووی ئەستور

ئەستوراتیی پیلوو

نه گهر بلين كه سيك پيلوويه كاني نه وهنده فراوانن كه شويني سيسه مى مال وهى تيدا بيبته وه، ده ليم، به لي، هه نديكمان پيلووى و امان هه يه كه شويني ته ختي نووستنى له سره ده بيبته وه. خه لكى تر ته نانه ت ناتوانى شويني راډيو-سه عاتيكيش clock-radio له سره پيلووى بكاته وه. خه يالت فراوان بكه. دواى سه يري خوت بكه «به بير بيت كه له گوشه يه كى راسته وه سه ير بكه» تا بزاني كام هيمايه ت هه يه:

نه گهر تو سالت بى و به راستى ويلي دوزينه وهى هاوسه ريك بى، نه ستووراتى پيلو دوشى گرینگرين جوړى ناو ږو بى كه پيوسته بيخوينييه وه. نه هيمايه نه وه به دهر ده خات كه خه لك چون پيناسه دى دى ستايه تى ده كا.

سه يري نه وه كه سه سالت خويندشيرينه نه وه به رى ژوره كه بكه. به دنيايييه وه نه وه كه سيكى سره نجر اكيشه، به لام نه گهر بريار بى، نيوه به يه كه وه بژين ناخو تا چند دوتوانى له گه لت بمينيته وه؟ يان نه گهر به زمانه جيهانيه كه خوشه ويستى نه مه دهر بېرين «كه به ئاشكرا خوازه كاني له سره خوار دنه» ناخو نه وه كه سه وهك هه ويږى بادام پيتته وه دهنوسى يان به و تاله سپاگيتييه ده چى كه بو نه وهى بزاني له قه دهر كولاوه يان نا، هه لهدر تته لاي ديوار و به ئاسته م خوى به ديوار را ده گرى؟

هه جووته هاوسه ريك پله يه كى دياريكراوى پيوه نديان هه يه، به لام نه هه پله يه دوتوانى له نيوان دوو ناراسته دا بى. كومه ليك هاوسه نه وهنده به جووته ناو پته يه يه كترين كه به رده وام دى ستايه تى گرييان ده دا.

نه وانى تر به ږواله ت هاوسه رن، نه وان جوړه ياريه كى دوو كه سى ده كه ن كه تايه ته به كه سانى پنگه يشتوو. توى ږو خو پنه وه به خت يا وهرته، بو نه وهى بزاني ناخو هاوژوانى كى نوئى هه زى ليه، ريگه به توش بدا كه له ناو كو شكه كه يدا له گه لي بژى يان نا، پيوست ناكه تو نه وه هاوژوانه بو سه ر سندووقه ليك به رى تا بزاني چون يارى ده كا. نه ستووراتى پيلووى كه سه كه له هه ر كات و شويني كدا نه م راستييه ت بو به دهر ده خات.

شتيكي گونجاوه كه پيلووى نه ستوور نازناوى پيلووى "ژوورى نووستن ناساى" "خه والوو" هى لي نراوه له به ر نه وهى كه سه كه هه ست به وه ده كا كه ږه گه ز هيج جوړه پيوه نديه كى به م ژوره وه نيه. نه هيمايه واتاى نه وه يه كه به گوږه ي پيوه نديه كان پيشبيني نه وهت بو ده كرى كه له ژوورى نووستندا ژيان به يه سه ر. تو هه رگيز ناتوانى به به رپته به ر ژوره ږه سميه كه دانيشتن يان بو تواليتى تايه ت. هه ر بير له مانه مه كه وه.

تۆلە نىزىك خەلك و راشكاو و خۆمانەى.

ئەگەر تۆ خۆت پىلۋى ئەستوروت ھەبى واتاى ئەۋەبە كە تۆ بۆ خۆت دۆستانەى و ھەم چاۋەپى دۆستاىە تىش دەكەى. بەرەچاۋ كىردنى پىۋىستىيە كانى ھاۋرپىيە كەت ئەم گەرموگورپىيەش دەشى پىۋەندىيەكى شكۆمەند يان مۆتەكەيەكى بەدوادا بى. ئەم جۆرە كرانەۋە عاتىفىيە توانات پى دەبەخشى بۆ ئەۋەى فىرى وانەى پىرەھا لەبارەى سۆز و بەزىيى بى. بەلام دەبى خۆت لە خۆبەستەنەۋە پىرپىزى.

داداگەيى كىردنى "ئۆ جىيى سىمپسۆن" ت بەبىرە؟ ئەو وىنەيەى كە لە يەكەم بەيانىيى دواى رۆژى كوزرانى ھاۋسەرەكەى لە سىمپسۆن گىرابوۋ ئاماژەى بەگۆرانتىكى خەيالى لە پىلۋى چەپىدا دەكرد. ئەم پىلۋىيەى زۆر ئاۋسا بوو و ئەمەش ئاماژەى بەپىۋىستىيەكى زۆرى ئەو بەنزيكى عاتىفى دەكرد. پىلۋى راستى بەھەمان قەبارەى ئاسايى مابوۋە.

ئەو كاتەى سىمپسۆن وتى ئەستەمە ئەو ھاۋسەرى خۆى كوشتنى، من بىرم لەلاى دەرىپىنەكەى سەر پىلۋىيە ئاۋساۋەكەى بوو، واتە پىلۋى چەپى كە تايەتە بەژيانى ھاۋسەرىيەتتە: «پىۋەندىيى من لەگەل كەسە ئازىزەكە يەكجار خراپە». كەۋاتە بەرپىكەوت بوۋە كە ھەر ئەو كاتە ھاۋسەرى سىمپسۆن كوزرابى؟ بەداخەۋە رەنگە بەرپىكەوت نەبوۋى.

پىلۋى بەردەۋام ئەستور، لەگەل ئەو شىۋازە دۆستانەى كە ھاۋرپىيەتى لە روۋى ئەو سەرۋەكەى مالى ئەمريكاي يەك خستەۋە، خۆى بەرچەستە كىردوۋە، ھەرچەندە ئەم يەكخستەنەۋە نرخەكەى شەرىكى ناۋەخۆيى بوو. بەلامەۋە خۆشتىن بەسەرھاتى "ئىيى لىنكۆلن" باس لەو كاتە دەكا كە كۆنقىدرالى لە كۆتايىدا روۋخا و لە لىنكۆلنىان پرسى حەز لە چ مۇسقىيەك دەكا، تا تىپەكە بۆى بژەنى و ئەۋىش داۋاى "Dixie" ى كىرد. ئەگەر ئەمە بەرادەى پىۋىست ئەۋە نەسەلىنى كە لىنكۆلن بەنيزاى نىكبوۋنەۋە لە جەماۋەر بوۋى، ئەى دەبوۋ لەۋە زياتر ئەو چى بىكردايە؟

پىلۋى ئەستور ھەرۋەھا خۆى لە شىۋازى كەسىيى "مارتن لووتىر كىنگ" ى كور، كە پىشەنگى مافەكانى شارستانىيە بەرچەستە دەكا. "رۆپىرت ئەبىرناسى" ى قەشە كە سەردەمىك نىكترىن ھاۋرپى پاشا بوو، خاۋەنى ئەم جۆرە پىلۋى بوۋە. ھەرۋەھا "دۇنا شالالالى" ى ۋەزىرى خزمەتگوزارىيەكانى تەندروستى و مرۇقاىەتى لە سەردەمى سەرۋەك كلىنتۆن ھەمان ھىماى ھەبوو. ئەم كەسانە كە ھەموۋيان خۆيان بۆ دادپەرۋەرىيى كۆمەلەيەتى بەخت كىردوۋە، بەو گەرموگورپىيەى كە لە پىلۋى ئەستورى چاۋى راستەۋە

چاۋەرۋان دەكرى، مامەلەيان لەگەل خەلك كرددوۋە. لە دنياى سياسەتەش، من بەتايەتەي بەسەرھاتى "پاستى مېنك" م بەدلە. ناۋبراۋ ئافرەتەتەي گۆنگرەسى ھاۋايىيە كە خاۋەن پىلۋوى زۆر ئەستورە و لە ھەلمەتەي بانگەشەكردن بۆ پۆستەكەي لە رۈۋى دارايىيەۋە بەيەك جارى پىشتى بەستبوو بەبەشدارىكردنى خەلك و يارمەتەي خۆبەختەران. باشترين خۆبەخشى مېنك كى بوو؟ ھاوسەرى خۆي.

لە جىھانى مېردەكانىشدا، كەسانى بەھرمەند لە پىلۋو برىتەن لە: "ئىفا گىبېر" و "زسا زسا گىبېر"، كەسايەتەيەكانى كارى شۆ. چەندىن سالە كە ھەردووكيان بەردەوام بەگەرموگورپىيەۋە زەماۋەندىان كرددوۋە.

لە دنياى ھونەردا، ئەستورائىي زۆرى پىلۋو خۆي لە شىۋازەكانى "بۆرىس پاسترناك" رۆماننووس و "گىكامۇ پوچىنى" ى ئاۋازدانەردا بەرجەستە كرددوۋە. بەپىچەۋانەۋە ئاۋازدانەرىكى تىر ئۆپىرا واتە "رىچارد واگنر" پىلۋوى زۆر تەنكى ھەبوۋە. ئەو بەگونجاۋى لەگەل ئەم ھىمايەدا ئەو چىرۆكانەي ھەلبىژاردوۋە كە تىياندا خواۋەندەكانى ئەسكەندىناشى شەرەمستىانە، كەچى چىرۆكەكانى پوچىنى باس لەئەقىندارىيە تراژىكە كلىشەيىيەكان دەكەن.

من بەتايەتەي لە تەمەنى ھەرزەكارىمدا لەبەرئەۋەي پىلۋويەكى لە ئەستورىدا ناۋەنجىم ھەبوۋ تۈانىم لە قوتابخانەي بالا دەرىجىم، لەبەرئەۋەي يەكەم بەشى ئۆپىراي "La Bo-heme" م بەئامپىرى رىكۆردەرى خۆم لى دەدا. گويم لە گۆرانىيە عاشقانەكان رادەگرت و دەنگىشم خۆش بوو بۆيە تۈانىم ئەركەكانم جىبەجى بگەم «ھىشتاش بەدروستى نازانم لە پىنج بەشە كۆتايىيەكەي ئەم ئۆپىرايەدا چى رۈۋ دەدا، بەلام بىستوومە كە "مىمى" ى داماو دەمرى.»

پرسىيار: ئەي پىلۋوى تەنك پىۋەندىي بەچىيەۋە ھەيە؟ لەبەرئەۋەي دەزانم پىلۋوى من تەنكە دەمىكە توۋشى دلەراۋكى بوومە؟

ۋەلام: بۆچوونىكى "سەرەتا خۆم" خۆي لەم ھىمايەدا بەرجەستە دەكا. دووبارە بىر لە پرسىيارەكەت بگەۋە تا سەرەداۋىكت دەست بگەۋى.

سەرسمىنىي پىلۋوى تەنك لەسەرەخۆيى دايە. گرینگ نىيە خۆشەۋىستىت بەرامبەر بەكەسەي كە چەند قوول و دىرىن بى، تۆ ھەر كەسى خۆتى و بەس. رىك لە سەرەتاۋە بەخۆشەۋىستەكەت بلى كە بەردەوام پىۋىستىت بەمەۋدايەكى عاتىفىي فراۋان-شتى

تاييەت بەخۆت، ژيانى تاييەت بەخۆت، و رېنگە ژوورى نووستنى تاييەت بەخۆشت ھەبى. گويپراپىيەلى ئامۆژگارى ئەو كەسانە بە: "مىلۇدى بيت"، ئەو ئافرىقەتەي كە پىلۋويەكى زۆر تەنكى ھەيە و نووسەرى "Co-Dependent No More – خۆپىكەستىنەو ۋىتر نا" يە و "رۇبين نۆرود"ى نووسەرى "Women Who Love Too Much – ئەو ئافرىقەتەي خۆشەويستىيان قوول" ھە "ئاخۇ ئەم دوو كەسە بەر لەو ھەي بەھەرمىنتىر كىتەبەكانىيان بنووسن، پىلۋويەكانىيان چ قالىپكىيان ھەبوو؟ بەلامەو ھەسايبە ئەگەر ھەردووكىيان پىلۋويى زۆر ئەستورىيان ھەبووبى."»

لە ھەلبۇزاردنى ھاوسەرىيان ھاۋكار بۇ كارى بازىرگانى، ئەستورىياتى پىلۋو دەتوانىت يارمەتت بەدا بۇ پاراستنى ئەو سنوورە كەسىيەي كە بەھۆيەو ھەست بەئاسوودەي دەكەي. رېنگە سەرۋك بووش بۇ ھاوسەنگىردنى پارىزگارىيە پى سۆزەكەي «سۆزەكە لەو وتارانەي كە لە دويەي داي بەدەر دەكەوئت نەك لە روويدا. سەرەراي ئەو ھەي ئەو پىلۋويەكى زۆر ئەستورىي نىيە چەماو ھەي ژىرپىلۋو و چاۋى گۆشە داكەوتوو و گويى خاۋەن بازىنەي ناۋەكىي گەرە و برۆي كەوانەي و كۆلمى ھاوسەنگەر و ھىماي خۆبەختىردىشى نىيە» ژمارەيەكى زۆر لەو كەسانەي دامەزاندوون كە پىلۋويان تەنك بوو ھەي يان ھەر ئەستور نەبوو، ھەك "دىك چىنى"ى جىگىرى و "كۆلن پاول"ى ۋەزىرى ناۋەخۇ و "كۆنداليزا راپس"ى راپىژكارى ئاسايشى نەتەوھىي و "دۆنالد رامسفىلد"ى ۋەزىرى بەرگىرى و "تۆمى تامپسۇن"ى ۋەزىرى كاروبارى تەندروستى و مرۇقاھىتى و "كارىن ڧىنيمان"ى ۋەزىرى كشتوكال و "لۇرا بووش"ى ھاوسەرى. بەبۆچوونى من ئەگەر دلى تۆ لىۋانلىۋ بى لە سۆز، ئەو ئەگەر لەگەل ئەو كەسانە كە سنوورى كەسىي ئاشكرايان ھەي ھاورپىيەتى بىكەي، كارىكى ژىرانەت كىردوو.

ئامۆژگارىيەكى تر بۇ كەسانى پىلۋو تەنك: تەنانەت ئەگەر ھەز لە مۆسىقاي لادىيى رۇئاۋاش بىكەي، بىرۋا بەبۆچوونى ئەو گورانىيانەي بەرامبەر بەژيان مەكە. بەگويەي ئەم گورانىيانە ئافرىقەتىكى راستەقىنە دەبى ھەناسەساردىكى خۇ بەكەسىكى تر بەستووى گرېنۇك بى. ھەر ھەموو گۆرانىيژانى گۆرانىي لادىيى خاۋەن پىلۋويى زلى ھەك "دۆلى پارتىن" نىن. زۆرىيەن ئەستورىياتى پىلۋويان ھەك ھى ھەرزەكارانە يان ھەر ئەستورىياتىيەكى ئەوتۆيان نىيە، نمونەش ئەمانەن: "ڧىنس گىل" و "ڧىيس ھىل" و "ۋىلى نىلسن" و "جۆرج ستىرئىت" و "شاينا تۋاين" و "ترىشا پىرود".

خۆشەۋىستى بۇ كەسپكە پىلۋو تەنك بى ۋ بەجىگىرى خاۋەنى ھىماى سنورى ئاشكرا، واتە ھىماى قەدى دوۋانەى پىلۋو بى برىتتېيە لە بايەخدان بەسەربەخۆيى. ئەگەر تۆ ئەم پىكھاتەت ھەبى كەۋاتە دەست بىكە بەژماردى بەھرەكانت: تۆ ۋەك كەسپكى سەربەخۆ دەتوانى پىش بىكەۋى، دەتوانى بۇ خۆت خۆت پى بىگەيەنى. ئەگەر خىزاندار بى دەتوانى بى ئەۋەى تۆزقالتىك خۆت بەھاوسەرتەۋە بىبەستىيەۋە خۆشت بوى ۋ سەربەخۆيى عاتىفى يارمەتت دەدا تا لە ھەموو پىۋەندىيەكانت خۆت بەبەرپرسىار بزانى.

پرسىار: مەبەستت لە "خۆت بەبەرپرسىار بزانى" چىيە؟ بەرپرس لە چى؟ لەۋەى پىلۋو تەنكرمان ھەيە؟

ۋەلام: با بلىن تۆ ۋ ھاوسەرت بەنپازى چوون بۇ ئاھەنگى ھالۋىن/جەژنى پاكانن. تۆ چى دەكەيە بەرت؟ ئەگەر پىلۋوت ئەستور بى، رەنگە زىاتر بەدىلى خىزانن جىل بىكەيە بەرت. ئەگەر ئەۋ بلى: "دەمەۋى تۆ جلى "مىكى ماوس" بىكەيە بەرت"، رەنگە تۆ لە ناختدا رقت لەۋە بىتتەۋە كە گۆيىكى ۋەك مىكى ماوست پىۋە بى، بەلام تۆ لە سازشكردن رافاتوۋى لەبەرنەۋەى لە روانگەى تۆۋە "ئىمە" لە "من" گرېنگترە.

كەۋاتە تۆ بەجلى مىكى ماوس دەروپە ئاھەنگەكە. بەراشكاۋى بەرنەجامەكان دىشكىنەرن. ھەرچەندە ھاوسەركەت لە روۋى جىل لەبەركردنەۋە بە"مىنى" دەچى، بەلام بەدرىژايى شەۋ بەردەۋام پەسن دەدرىي. خەلك چاۋيان بەتۆ دەكەۋى ۋ لىت تى دەپەرن ۋ لە ژىر لىۋەۋە سرتەيان دى: "ئەم لە كوئى ۋ ئەۋ لە كوئى". كەۋاتە تۆى خاۋەن پىلۋو ئەستور چ وانەيەك لەم بەسەرھاتە ۋەردەگرى؟ تۆ دلى ھاوسەركەت خۆش كردوۋە ۋ ئەمەش لە ھەموو شتىكى تر گرېنگترە. بەلام ئەگەر بىيىنە سەر ھەلبىژاردنى جىلۋىرەك تۆ شتىكى ئەۋتۆ لەم بارەيەۋە نازانى لەبەرنەۋەى بەرادەيەكى زۆر لە سەرەتاۋە راي تۆ بۇ جىل ھەلبىژاردن ۋەرنەگىراۋە، ئەركى ھەموو داھىنەرايەتتېيەكە ۋ لىكدانەۋە كۆمەلايەتتېيەكان لە ئەستۆى كەسپكى تر دابوۋە.

بەپىچەۋانەۋە، ئەگەر تۆ پىۋىكى پىلۋو تەنك بى ۋ ھاوسەركەت بەشەرمەۋە لىت نىزىك بىتتەۋە ۋ بلى: "ئازىزم، تكايە ببە بە"مىكى"ى من"، ئاخۆ چ ۋەلامىكت دەبى. ھەر گۆيى پى مەدە لەبەرنەۋەى ئەۋ كەسەى دەبى لە ژىر توۋكە دەسكردەكەى مشكەكە ئارەقى لى ھەلچۆرى تۆى، تۆ ئەۋ كەسەى كە بەخۆ بەگۆيىە زەلكانت زرمەت لە دىۋار دى.

كەۋاتە ئەگەر ۋەلامى تۆ "باشە" بى، ئەۋە تەنپا يەك شت دەگەيەنى: كەۋا تۆ بەۋىستى

چاو

خۆت حەز دەكەى بىى بە "مىكى ماوس". بۆيە ئەگەر ھەست دەكەى جەكانت شەپوشۆرن تەنيا دەبى خۆت سەرزەنشت بكەى. بەھمان شۆپە لە بارودۆخى زۆر راستەقىنەى تر و لە بەرەنجامەكانياندا تۆى پىلۆو تەنك لە ھەلسەنگاندنى وانەكانى خۆت زياتر لەوھى بتەوى دلى كەسىكى تر خۆش بكەى، بابەتییانە بىر دەكەيەوھ.

پرسیار: بەرپۆھبەرەكەم پىلۆوى ئەستوور و جووتە چاویكى لىك نزیكبووھى ھەيە. ھەرچەندە ئەو بايەخمان پى دەدا، بەلام ئەو خاوەنى ئەو توانا رەخنەگريیە وردەيە كە تۆ باس تپوھ كرد. دروشمى لە كاردا ئەوھيە: "كەس سەر لە خۆى نەشپۆيى. دلنایام ئپوھ كارەكانتان بەدروستی ئەنجام دەدەن". چۆن بى ئەوھى سەرم لى تىك بچى، ئەم ھەموو پەيامە تىكەلانە لىك بەدەمەوھ؟

وہلام: ھاوسەنگردنى ئەو ئالۆزىيەى كە لە ھىمايەكانى روودا بەدەر دەكەوى شتىكى سەختە، بەتاييەتى لە سەرەتادا، بەلام بەتتپەرينى كات لەجياتى ئەوھى سەرت لىي دەرنەچى، لىي شارەزاش دەبى. زانیاریى زياتر وەلامى زياتر بۆ دابىن دەكا.

سۆزى زیدەكى، بەكۆكە لەم وەلامانە. رەنگە بەرپۆھبەرەكەت ئەو شتە بللى كە كتومت مەبەستىەتى لەبەرئەوھى دەيەوى بەسەر ئەو لایەنە رەخنەگرانەى كە لە چاوە لىك نزیكبووھەكانى بەدەر دەكەوى، زال بى. گرەو دەكەم كە گرفتىكى سەرەكىى بەرپۆھبەرەكەت برىتییە لە ھاوسەنگردنى ئەو گەرموگورپیەى كە بەرامبەر بەخەلك ھەيەتى لەگەل لایەنىكى بەھمان رادە زۆر، بەلام لە ئاراستەدا پىچەوانە، واتە بەوردى سەيركردنى خەلك و بەتوندى رەخنەگرتن لىيان.

پرسیار: كەواتە مەرج نىيە ئەو دووروو بى؟

وہلام: ئەم خەسلەتەى مەدە پال، مەگەر ھىچ لىكدانەوھيەكى تەرت نەبى. ئەگەر بەچاوى خراب سەيرى خەلك بكەى بەرەنجامى ئەوتۆى دەبى كە بەپىچەوانەى بەرەنجامەكانى دىدىكى لە بنەرتدا باشە بەرامبەريان. سەرەراى ئەمەش ئەگەر كەسىك كە پىلۆوى زۆر تەنكى ھەيە، فىرى ئەو وانەيەى ژيان بىي كە لەسەر رەخنەگرايەتییە، ئەو كەسە دەشى بىتتە رەخنەنەگرتىن كەس كە تۆ لە ژيانندا بىنيوتە.

پرسیار: ھەر بەم بۆنەيەوھ ئاخۆ دوورووى لە ھىچ شۆيىكدا خۆى بەرجەستە دەكا؟

وہلام: جۆرىك لە دوورووى خۆى بەدەر دەخات. وریای ئەو كەسانە بە كە پىلۆوى

چاوپکيان نئستور و هې چاوهکې تر يان ته نکه. بۆ نمونه که سيک که پيلووى چه پى نئستور و هې راستى ته نک بى، که سيک که له ژيانى تايبه تيدا تا راده يه کى زور پيوهسته به که سانى تر، به لام له ئيشوکاردا به رامبه ر به خووى بۆچوونىکى "سه رتا خوّم" ى هه يه.

پرسيار: نئى پېچه وانه که ى؟

وه لام: که سيک که پيلووى چاوى راستى زور نئستور بى، له گهل هاوکاره کان گهرموگوريه کى زورى «يان لانى کهم ئاشکراى» هه يه که نهمه ش به پېچه وانه ى بۆچوونه "سه رتا خوّم" هک ى ناو ژيانى تايبه ت.

من له هه ردو باره که ى نهم جوړه تايبه ته ى لاسه نگی، وري ى خوّم ده بم. هېچ کام له جوړه کانى نئستور اتى پيلو له خودى خو ياندا سه لپنه رى دور ووبوونى که سيک نين. به لام هه بوونى هه ردو ناراسته ى پېچه وانه له ناو يه ک ږودا رهنکه ئاماژه به ساخته بوونى هه سته کان بکا.

کارى ليکوله رى بۆ ږو خوښنده وان

نئى نهم گهر به دواى راستيدا بگه رپى؟ نئى نهم گهر به وى له جياتى هه مو نهم جوړه تايکړدنه وانه ى بۆ ته له که بازبوونى که سيک به کار دىن، سوود له خوښنده وى ږو وه رگري؟

ناخو هېچ هيمايه ک به مسوگه رى دروزنبوونى که سيک بۆ ساغ ده کاته وه؟

نه خپر، شته که نهم ونده ئاسان نييه. به لام نهم گهر هه بى که جوريکى ئالوزترى خوښنده وى ږو بۆ کارى ليکوله رى به کار به ينى ده توانى زانيارى ئيجگار به سوود ده سته به ر بکه ى.

نهم گهر ده رپينى که سيک به شپوه يه کى زهق به پېچه وانه ى هيمايه کى زور به هېڅى سه ر رووى بى نهم کاته دروزنبوونى که سه که به ده ر ده که وى. بۆ نمونه نهم گهر که سيک نزمترين پله ى رى تېچووى چه مانه وى ژير پيلووى هه بى و يه کجار دؤستانه هه لسوکه وت بکا، گومان له هه بوونى پالنه ريکى شاراوه ده که م. يان نهم گهر که سيک خاوه ن هيمايه کى به هېڅى ده م بى که دواتر باسى لپوه ده که ين و نهم هيمايه ش ئاماژه به وه بکا که بۆ که سه که درکاندنې نه پيښيه کان وهک ددانکيشان به ئازاره، که واته نهم گهر که سه که به ويستى خوى هه زى کرد زانيارى يه کجار تايبه ت بدرکپنى يان ته نانه ت «به هه ناسه برکپوه» له

رادبەدەر ھەست و سۆز بنوینۆ، من وریای خۆم دەبم.

لە خۆم دەپرسم بۆ، مەبەست لەم ھەموو ھەست دەربەرینانە دەبۆ چی بۆ؟

چەند ساڵ لەمەوبەر کاتیک پالئوراویک بۆ پۆستی شارەوانیی ئیرجینیا ھەلمەتیکى بانگەشەکردن لە ریتی بلاوکردنەووی وینەى بۆ بەرپۆ دەچوو، ئەم جۆرە زانینخوازییەى لە ناخدا وروژاندم. ئەو پیاووی باسی دەکەم ھێمایەکی ددانى ھەبوو کە دارسکە (غەریزە)یەکی بکوژی پیشان دەدا کە قوولترین ئاستی رکا بەرایەتیە کە دەتوانی خۆی لە روویەکدا بەدەر بخت «باسی ئەم ھێمایە لەو بەشەى کتیبدا کە بەناوی "چارەسەرکردنی گرفت لە پتوھەندیەکان" ە دەخوینییەو». ئەم ھێمایەى ددان لە بزەى پیاوھەدا بەجوانی دیار بوو. لەگەڵ ئەوھشدا ئەو دەربەرینەى لە بزەکەیدا نەخشی بەستبوو، بەتەواوی بەپێچەوانەى واتای ددانى بوو.

بزە کورانییەکەى دەیوت: "دانیای بن لەووی داوای ھەر شتیک بەکن بۆتانی جیبەجۆ دەکەم، من ملکەجی ئیوھم، من فەرمانبەرە بۆ فیزەکەى ئیوھم".

ئەگەر پروویەکی تر با باوھرم بەم قسەى دەکرد، بەلام لەگەڵ ئەو جۆرە ددانانە، ھەرگیز لە ماووی ئەو ھەلبژاردنە واریک کەوت کە لەگەڵ ھەوالئیریکی "واشتنۆن پۆست"دا چاویکەوتن بەکەم. لەگەڵ تیبینییەکانی ترم لەبارەى خویندەووی روو نەمتوانی باس لە نیگەرانییەکانم سەبارەت بەم پالئوراوھ نەکەم کە ھەرۆک پیشینیان وتەنى وەک گورگیکی لە ناو پۆستی مەر، دەیسەلماندم. ھەوالئیرەکە پیکەنینیکی دوورودریژی کرد: "ھاوپیەکم بانگەشەى ئەم پیاوھ دەکا و ئەم پیاوھ بەئاشکرا دەلی حەزی لە ھەلمەتى بانگەشەکردنە. ھاوپیەکەم گیرایەوھ دوینی گویی لەم پالئوراوھ بووھ کاتیک وتبووی: "دەزانی لە ھەلمەتى بانگەشەکردن شەرەکەیم لە ھەموو شتیکى تری پى خوشتەر. حەزم لە شەرپیکى خوشتە".

پرسیار: پیت باشە سوود لە خویندەووی روو وەرگیرین، بۆ ئەووی خەلکی مەترسیدار لە ریتی دۆزینەووی ئەم دژایەتییانە بناسینەوھ؟

وہلام: لە راستیدا وەلامە یەکلاکەرەوھکەى من "نەخیر"ە. ئەگەر دەتەوئ لە کاتی مەترسیدا، زەنگی وریاکەرەوھت بۆ لی بدرئ، لەجیاتی ئەووی ھەر ھێمایەکی روو و زمانی جەستە و دەربەرین بخوینییەوھ، باشترە بۆ خۆت سوود لە خەرمانەخویندەوھ وەرگیری. کتیبی "Aura Reading Through All Your Senses" - خەرمانەخویندەوھ لە ریتی ھەموو ھەستەکانتەوھ" سى تاقیکردنەووی جیاواز بۆ ناسینەووی درۆ، دەخاتە روو کە ھەموویان

زور وړدن و جيبه جېكر دنيان ناسانه .

بؤ زوربهى ئه مريكيه كان گه وره ترين مه ترسيى تاوان له خودى تاوانبارانه وه سه رچاوه ناگرى . گومان دوژمنيكي زور سه رسه ختتره . خه لك كه بؤ يه كه م جار باسى ږوو خويندنه وه يان گوئى لى ده بى ، به كيك له باوترين پرسيا ره كانيان ئه مه يه : " پيم بلئ چؤن بزائم كه سيك درؤزنه ؟ نيشانه كانى ناسينه وهى كه سى درؤزنم فير كه " .

له م كارساته ، ئاخفتنى خؤم له گه ل " ويندى " كه بريار بوو ببيتته قوتابى و به راستى بؤ دوژينه وهى نيشانه كان په رؤش بوو ، به بېر ديتته وه . من به پيچه واننهى خواستى ويندى ئه و به شه م بؤى باس كرد كه گوږوتينم پى ده به خشى . باسم له وه كرد كه چؤن خويندنه وهى ږوو ده توانى ياريده ي بدا بؤ تيگه يشتن له قوولا يييه كانى سر و شتى مرؤف و بؤ وه ده سته ينانى سؤز و بؤ ناسينه وهى گه وره ترين به ره كانى خؤى . پاش ئه وهى من ئه م جيهانه پيشكه وتوويهى زانباريم بؤى روون كرده وه ، بيزارى لى ده بارئ " مه به ستت ئه وه يه ناتوانين بؤ دهر خستنى چه وتييه كان سوود له خويندنه وهى ږوو وهر بگرين ؟ " .

ئه گه ر بؤ ويندى باسى ترس و نيشانه كانى مالير ه كانم كرديا ، به ناسانى دهمتوانى دلى خوش بكه م ، به لام له به ر ئه وهى مه به ستم رؤشنيبر كردنى خه لكه گفتگو يه كه گفتگو يه كى وشك بوو .

ئاخؤ ده زانى چه مكى " پيشينيى ئاوات به ديپنه ر " واتاى چييه ؟ ئه و شتهى كه بؤ خه لك پيشينيى ده كه ين زوربهى كات به هؤى واقيعه وه ده سه لينرى . بؤيه ئه گه ر به رده وام به دواى چه وتيدا بگه ر پين ، چه وتييه كه ده دوژينه وه . واى لى دى باشتري تيبينيمان له سه ر خه لك ئه وه ده بى كه خه لكه كه چه وت نين . به پيچه واننه وه چى ږوو دها ئه گه ر ئيمه بمانه وئى له ږوودا به دواى زانابى و به هر دها بگه ر پين ؟ ئيمه ده توانين ئه مه ش بدوژينه وه . له راستيدا ئه گه رى ئه وهى تو ئه مړؤ له لايه ن تاوانبار يكه وه هيرشت بكرتته سه ر به به راورد كه مه . به لام ئه گه ر ديدكى گوماناويت هه بى به دلنيا يييه وه ، تاوان له هه موو سووچيكا بؤسه ي بؤت ناوه ته وه . هه ر بؤيه به مه به ستي پاريزگار يكردن له خو شىي ژيانت باشتري رتگه بؤ گر تنه به ر ئه وه يه كه له خويندنه وهى ږوو ، نه ك بؤ دهر خستنى ساخته كارى به لكو بؤ شاره زايى له ژيان سوود وهر بگرى .

لووت

تاقیکردنه وهیه کی هونه ری: پرویه کی شادم بۆ بکیشه. خو دهرانی مه بهستم چیه، مه بهستم هیما ی تاییهت به دهر برینی "به هیوای رۆژیکی شاد" ه. له هه موو شوینیک تۆ چاوت بهم هیما بچووکه خنجیلانه یه ده که وئ- له سه ر تیبینییه ده ستنوسه کان و په راوگه و وینه نوسه نه که کان و کلیپ ئارتی کۆمپیوتەر و ههروه ها به کیشراوی له به رزاییه کی شه ش پئیدا له سه ر دیواری بازاری وۆلمارتی ناوچه که تان یان هه ر شوینیکی تر دا ده یینی.

چ دلخۆش بی چ دلته نگ، ئەم پروانه هه ر بزه ت بۆ ده که ن. که واته دلنیام تۆ دهرانی مه بهستم له پروی شاد چیه. که واته پرویه کی شادم بۆ بکیشه.

ئیس تا تۆ وه ک روو خوینه وهیه کی زیره ک و وریا وه لآمی ئەم پرسیاره م بده وه:
ئەم وینه یه چ که موکو رییه کی هه یه؟

لووتی نییه، ئەم که موکو رییه که یه تی. ئاخۆ بۆ لووتی وون به ریکه و ته؟ وا بزانه و نییه.
بۆ، ئاخۆ لووت چ واتایه کی هه یه؟

پرویه کی شاد، ته نیا چاو و ده می تیدایه. ئیس تا تۆ دهرانی چاو به واتای پروانگه یه.
هه رچه نده ئیمه هیش تا نه گه یشتووینه به شی تاییهت به ده م، به لآم گره و ده که م تۆ ده توانی مه زنده ی واتا که ی بکه ی... قسه کردن.

پرویه کی شاد به شی وهیه کی ره مزی بۆ چوونیک هه یه و ده توانی قسه بکا. هیچ وته یه کی خه لک «گوئی» و شاردنه وه ی بیرو که یه ک «برۆ» ناتوانی ئەم هه سته خو شه په ریشان بکا و ره نگه له هه مووی گرینگ تر ئەوه بۆ که له پروانگه ی ئەم روو خوینه وهیه شتیکی زۆر بنچینه یی لا دراوه: ئەه ی ئەو ئەندامه ی پروو که دهر بری کار و چۆنیه تی مامه له کردن له گه ل

پارهيه؟ كهواته با ئهم بهشه تايبهته تا بهياني دوا بخهين، دواى بخهين؟
نا، لووت نهداميكى سهرهكييه و له روودا گرینگه و توش كيشانه وهى لووتيك پى گران
بوو. پاش خويندنه وهى ئهم بهشه كتيببش ږهنگه تو ديسان ههز بهكيشانه وهى لووت
نهكسى، بهلام زانيارى زور زياترت له وهى جاران له بارهى لووت دهست دهكهوئ،
بهله خوگرتنى زور له وهيانهى كه بوچى لووت هه شيوهيهكى هه بى هه دهتسله ميئته وه.

درېڅى لووت

له بهرئ وهى ئيمه هه ئيستا تا قيردنه وهى لووتمان كرد، ئيستا پرسياريكى تر له
نارادايه:

چ جوړه لووتيك به لووتى نهريستو قراتى ناسراوه، لووتى دريژ يان لووتى كورت؟

هه لبهته لووتى دريژ، بهلام ناخو هه هچ له خوټ پرسيوه بو؟

ناخو لووتى دريژ هه رووك ناوى خيزانى له گه ل توامارى بارى شارستانى و سهرهوت و
سامان له نه وهيه كه وه بو نه وهيهكى تر دهگواز ريته وه؟ ناخو دهتوانى به سه ريڅى لووتيكى
"ميراتى" دهستنيشان بكه؟ به داخه وه، ژيان نه وهنده ئاسان نييه، بهلام لانى كه م ديئنى
دريڅى لووت شتيكى ئاسانه.

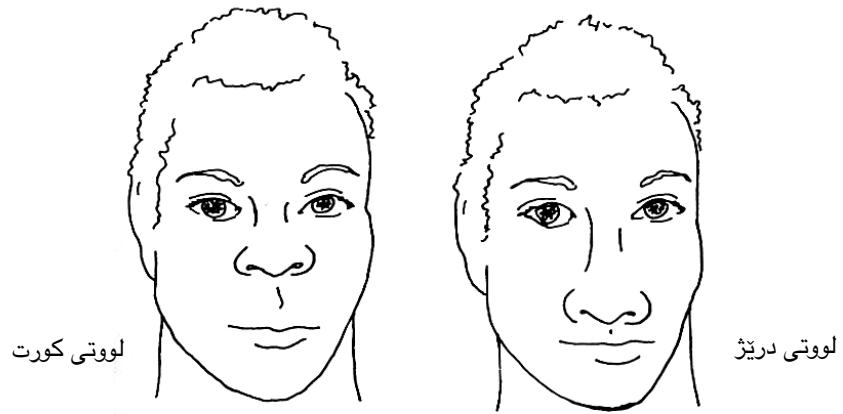
- لووتى كورت كورته.

- لووتى دريژ به به راورد له گه ل پاشماوهى ږو دريژه.

- لووتى له دريژيدا ناوهنجى ناوى نهو لووتانه كه بو ناسينه وه يان به زهبرى سهرنجيكى
ورده وه هه ول ددهى بزاني ناخو لووته كه دريژه يان كورته.

من بهم شيوهيه واتاى لووت ليك ددهمه وه: هه ناسه دان نركيكى بنچينه يي مرؤقه. هه
كهس ده بى بايى زيندوومانه وهى خوئ هه مان ږادهى هه ناسه له ږي ئه ندامى دابينكراوه وه
وه بگرئ. ږونانى ژماره يه ك لووت به شيوهيه كه كه ئهم كاره ږاسته وخو به نه نجام ده گه يه نن.
ئهم شيوازه نه ږازاوانه هى لووتى كورتى كار كه ره.

ږونانى لووته كانى تر به شيوهيه كه كه ئهم كاره دا هينه رانه تر به نه نجام بگه يه نن. نه وهى
گرينگ بى شيوازه كه يه. بهم پييه كو م ليك كار كه ږوړه لووتيكى ږازاوه و دريژيان پى
به خسراوه. شيوازى كار كرنش هاوتاي لووته كه يه: كه متر په له كردن و زياتر گرينگيدان
به شيواز.

دریژی لووت

که واته نهو به هره بهی که له لووتی کورتدا ده بیینی نهو تیکوشانه به که له سهرده می کون ره و اجی هه بوو. نه مریکیه کان سهرده میک په سنی شوړشی پیشه سازییان دها، به لام نه مړی لپی به گومانن. بهم خه سلته دهوتری "ماندوونه ناسی". گرینگ نیبه نه م خه سلته چ ناویکی هه بی، گرینگ نه وه به خه لکی لووت کورت ده پونه شوینی کارکردن و وهک دیوانه کار ده کهن. نهوان به پیی روتینیک کار ده کهن. نهوان نه که تهنیا پر وژه ی گوره وهرده گرن بگره به ته وای جی به جی شی ده کهن. گره و ده کهم له هه ده زگایه کدا که به ته وی لیکولینه وه به که له م باره به یه وه بکه ی، ده گه به نهو نه جامه ی که بی ره چا وکردنی ناوونیشانی کاری و ره چه له که و بری مووچه، که سانی خاوهن کورتترین لووت نهو که سانهن که به رده وام له هه مووان زیاتر ماندوو ده بن.

ناریشه ی ری تیچوو نه وه به که ماندوو یونی که سه که به شتیکی ناسایی داده نری. "هه لبه ته "جون" کاره که ده کا. نه وه هه نیشی خو به تی"، "پیویست ناکات ده سخوشی له "شیل" بکه ی بو نهو هه موو زیاده کاری به ی که کردو به تی. تین و تاقه تی زوره". نه گهر تو که سیتی لووت کورت بی، نه م ناموژگاری به م لی وهر بگره: وان له پلاره وایشتن بیته و ریکه و تنه کان و هه روه ها نهو داواکاری به نه ی بو به زکردنه وه ی پاداشت پیشکیشت کردوون له بیر خوت به روه.

زوری که له لایه نگرانی چینی ناوه راستی کومه لگه لووتی کورتیان هه بووه: "جه کوب ریس" ی نووسه ری "How the Other Half Lives – نیوه که ی تری کومه لگه چون ده ژیت" و "ویلیام جینینگز برایان" که به "بوره پیاو" ناسراوه و "کلارینس دارو" ی پاریزه ری گشتی که سه رتا به پاریزه ری چینی کریکار ناسرا بوو و "ساموئیل گو مپرس" ی ریکخه ری دامه زراوی کریکاری و دایکه "جونز". "نورمن روکویل"، هونه رمنه ندی به هر مه ند نه ند امیکی کومه له ی لووت کورتان بوو. به کی که له و که سانه ی که زور هه واداری به "تیرل وارین" ی سه ر وکی دادپرسانه که لووتیکی بچووکی هینده ی دوو گمه به کی هه بوو. نهو وتبووی هه ز ده کا به دادپرسی "دادگه ی جه ماوه" ناوی به پیری.

سه باره ت بهو بیر و که خه یالی به ی که گوایه خه لکی لووت کورت واته خه لکی تیکوشه ر ناچارن زیده کار بکه ن و قه ره بوو ناکرینه وه بیر له "گوردو گیتی" بکه وه که ده کاته کوری "جین پول گیتی" ی قاره مان که کریکاریکی کارگه ری نهوت بوو. گوردو سامانی بنه ماله ی خو ی دوو نه وه ند ه کرد و گه یانیدی به ۳ ملیون دولا ر. "جوان کروک" نهو بیوه ژنه به که کاتی خو ی خیزانی "ری" بوو و ریش بازرگانیکه به هه لمه ته. نیستا جوان له بواری

خېرخوازېدا كار دهكا و ئهوهنده زهنگينه كه زهمالهيهكي ۱ مليون دۆلارېي دابېن كردووه- زۆر زېرهكي ئهگەر بتوانى ئهم زهمالهيه وهرېگرى. ئهى "مايكل جۆردن"؟ ئهم سوپهرستارهى جيهانې وهرزش چ لووته كورتهكهى بۆ وهرزش چ بۆ ناوېژيوانىكردن بهكار بېنيت ههر كهسيكى بههلمهتى لى دهردهچى.

دوا وته ئهمهيه كه هيچ ئهندامىكى روو بهلهخۆگرتنى لووتيش ناتوانى مهندهى برى مووچهى كهسيك بكا. كهواته پېشبينى ئه مكه كه لووتى دريژ ئامازه بهميراتى ئهريستوقراتى بكا. سيفهته راستهقينهكهى تاييهت بهكاركهريكى لووت دريژ چييه؟ بېر له كارېك بكهوه كه دهبى رۆژانه له سهعات ۹هوه تا ۵ لهسهرى بهردهوام بى. ئامانجهكهت تهنيا بهرههمهينانه و بهس. له نيوهى ئهم ماوهيهدا بهرپوهبهركهت تهنانهت بهرووى خوى نايهنى كه تۆ چهند بهباشى كارت كردووه. بهرههمى كارى رۆژانهت شتيكى خهياييه. پيت باشه؟ بهدلىياييهوه باشه، بهلام بۆ كهسيكى لووت كورت، لهبهرئوهى ئهوه شيوازي ژيانيهتى. بهلام بۆ كاركهريكى لووت دريژ ئهمه وهسفى دۆزخه.

لووتى دريژ بههرهيهكه بۆ پلاندانان و ستراتيجيهت. نموونهيهك بۆ ئهمه، "تيرى ميرفى"يه كه بهرپوهبهريكى فره ميليونير بوارى خانوبهره و زهوييه. نموونهيهكى تر "جانيت بۆ دانان"ى راويژكارى داراييه كه ههروها به"دكتور تايدوود"يش ناسراوه. هيچ كاميان بهچاوانوقانديك نهبوونه خاوهنى ئهم سامانهيان. كاتيكا تۆى لووت دريژ دهست بهكار دهبي پيوستيت بهكاته تا داهينهرايهتتبهكهت بهدهر بخهى.

پرسيار: بوهسته، مهبهستت ئهويه لهبهرئوهى من لووتى كورتى خنجيلانم ههيه ناتوانم داهينهرم؟

وهلام: ههمو كهس زېرهكى داهينهرايهى ههيه. دريژايى لووت پتوهندى بهداهينهرايهتتې ناو پرۆژهيهك ههيه. تۆى خاوهن لووت كورت بهدواى ئه و ريگهيهندهدا دهگهريى تا بهردهوام كارا و تامهزرۆى كاركردن بى. تۆ لهگهلا كات ركا بهرايهتى دهكهى. لهگهلا خۆشت ههر ئاواى. گهلالهبوونى ليستهى هاوردهكان و پسوولهى كپياران و شتى تر كه ئهجامى كارهكهى تۆن وهك سهرچاويهكى مسۆگهرن كه دهتوانى شانازييان پتوه بكهى.

بهپيچهوانهوه داهينهرايهتتبهكهى تۆى لووت دريژ ئهويه كه ههمو پرۆژهكه دينييه بهرچاوى خۆت و لهوه دنيا دهبييهوه كه پرۆژهكه لهگهلا دهگونجى، ئينجا له سهرهتاوه تا كۆتايى لهسهرى بهردهوام دهبي. سهرچاويهكى شانازيكردن ئامانجهكانته و بليمهتتبهكهت بهپلهى دووهم دى.

پرسىيار: واىە، بەلام ئەگەر بىو لووتىكى درىژ و برۆيەكى كەوانەبى لە بەك رۇودا بن؟ لە ژياندا لەگەل ئەو كەسەى كە ئەم پىكھاتەبەى ھەبوو، مامەلەم كىرۇو «مەبەستم خۆمە.»
 ۋەلام: برۆ دەرخەرى ئەۋەبە كە تۆ تا چ ئاستىك لە ئەنجامدانى كارەكان وردى. درىژى لووت ئاماژە بەۋە دەكا كە تۆ چۆن دەرۋانىبە كارەكەى خۆت و پىناسەى دەكەى. كەۋاتە ئەندامەكانى رۇوت ئەۋەت پىشان دەدەن كە تۆ زىاتر ھەزت لە پىلاندانان بۆ تەۋاۋى پىرۆژەكەبە، نەك تەنبا بۆ بەشىكى. كاتىك دەستت بەپىرۆژەكە كىرە لە سەرەتادا داھىنەرايەتتەكەت لە لووتكە داىە، باشترە داۋى ئەم خالە، ئەگەر بۆت برەخسى، پىرۆژەكە رادەستى كەسىكى تر بەكى ۋە يان كارىك بدۆزىبەۋە كە تەنبا لە قۇناخى دەسپىكدا پىۋىستى بەتۆ بى.

بەھۆى ئەو لووتە زۆر درىژەى كە تۆ ھەتە، پىۋىستە بى ئەۋەى رەچاۋى شىۋازى خۆت بۆ جىبەجىكردى وردەكارىبەكان بەكى كارىك بدۆزىبەۋە كە بتوانى تىيدا ستراتىجىبەتت بەكار بەئىنى. نىۋونە لەسەر ئەو كەسانەى كە كىتومت واپان كىرۇو ئەمانەن: "جۆن جىمىز ئۇدوبۇن"ى بالئەندەناس و "سىر فرانسىس باكۇن"ى سەردەمى رىنسىسانس و "چىف جۆزىف"، كە بەكىكە لە ناۋزەدترىن سىتراژىكارە ئەمىرىكەبە رەسەنەكان و "ۋالتر باگھۆت"ى بەرىتانى دامەزىنەرى كۆمەلناسى رامىارى.

لەبەرئەۋەى بەشىۋەبەكى نىۋونەبى كەسى لووت درىژ لانى كەم بەھەمان رادە زۆرەكەى لايەنە كارەكەبەكان لە كار كىرندا چىژ لەلايەنە تىۋرىبەكانى ئىشوكار ۋەردەگرى كەۋاتە شتىكى ئاسايىبە كە زۆر فىزىزانى بەناۋبانگ لووتيان درىژ بوۋى بەلەخۇگرتنى "لويس دى برۆگلى" و "پى. ئىم. ئىس. بلاكىت" و "نىكۇلاس بلۇمبىرگن".

پرسىيار: مەبەستت ئەۋەبە كە بەپىچەۋانەى بۆچۈۋى من، ھاۋسەرى پىشۋوم كە لووتىكى درىژى ھەبە، مەفتخۇرىكى تەمەل نىبە؟

ۋەلام: تەمەلى شتىكە كە پىۋەندىبە ۋىستى مرقۇۋە ھەبە. ھىچ شتىك لە رۇودا ئاماژە بەتەمەلى ناك، جگە لەۋ چاۋە زەقانىبە كەسىك كە رەنگە داغەى لى دابى. "مارشا سىمىتار"ى راپۇژكارى پىشەبى لە ناۋونىشانى كىتەبەكەبە "The Do What You Love، Money Will Follow – ئەۋكارە بەكە كە ھەزت لىبەتە، پارەش بەدۋايدا دى"، بەشىۋەبەكى سەرەكى گرىنگى داۋە بەپالئەنەر، پارەت دەست دەكەۋى لەبەرئەۋەى تۆ تامەزۋى كارەكەبە.

رەنگە ھۆبەكە بگەرئىتەۋە بۆ ئەۋەى كە دۆزىنەۋەى كارىكى پالئەنەر دروستكەر، بۆ كەسىكى

لووت دريژى وهك هاوسهري پيشووت گرینگيهكى زورى ههبي. ئەو كاتهى ئەو ناتوانى تهواوى ئامانجهكانى خووى له كارکردن دهسته بهر بكا، شيوازي كارکردنهكهى وهك ئەو ههويهى لى دى كه زۆر بههيواشى دهرشى. ئەگهري نهمانى توانا بۆ بهردهوامى لهسهه كارهكه پالنه ره بنچينهيهيهكه واته ههوينهكه له ناو دهبا. كارهكه ههچ ئەنجاميكي نابى.

بهپنجهوانهوه تۆ لووتىكى زۆر كورت ههيه كه ئامازه بهوه دهدا كه تۆ ههه جۆره كاريكت ههبي له بهرئهوهى بهتینهوه كار دهكهى كارهكه واتايهك وهردهگرئ. ئەمه بۆ تۆ خاليكى ههزه. بهلام ناتوانى دلنهرمى بنوينى؟ با هاوسهري پيشووت له لايهنهكانى تردا كه موكوپى ههبووى، بهلام شيوازي كارکردنى له هى تۆ جياواز بووه، مەرج نيهه ئەو ته مهل بووى، بهلكو جياواز بووه.

كاتيك تۆ لووتىكى زۆر كورت يان دريژت ههبي بهئاسانى بهههله لهو كهسانه تى دهگهى كه خاوهن لووتى تهواو پنجهوانهى خوئن. ئەى ئەو كهسانهى لووتىكى له ناوهنجيان ههيه؟ بهرنامهريژيكرديان دهگۆرئ، له پرۆژهى كورتخايهه و دريژخايهندا كار دهكهن- له ههردوو جۆرهكهياندا كارکردنيان باشه. بير له "دوكتۆر دياك چوپرا" بكهوه كه نووسهريكي بههرمهند و وتاربيژيكي پرجهماوهه وههروهها وهك پزيشك، هيشتاش له پيشهدا بهردهوامه. ئەو بهلتهاتووويهوه نازوگويز بهپرۆژهكان دهكا، بى ئەوهى ماوهكه گرفتىكى بۆ دروست بكا، ئەمهش بهجۆريك دهبيته هوى ئەوهى ئەنجامدانى كارهكه بهشتىكى ئاسان بيته بهرچاو.

له بهرئهوهى قهبارهى كارهكه بۆ كهسانى خاوهن لووتى ناوهنجى كيشهيهك ناخولقينى ئەوان رهنگه بهئاسانى هاوكارهكانيان بهكهسانيك دابنين كه يان مفتخۆرن يان بههوى پركاربيوه ههناسهيان براره. و سهبارهت بهرهخنهگرتنيش...

لووت له لاروووه

من ئەم بهشهى كتيب پيشكيش دهكهم بهو ٦٠ ميليۆن ئەمريكيه بۆلهبۆلكه رهى كه رقيان له لووتيانه. بهئهركى خووى دهزانم وهك جۆره رايژكاريكى هاوسهرايهتى ناويژيوانى بكهه له نيوان لووت و پاشماوهى ترى جهستهندا. هويهك بۆ ئەو راستيهى كه ئيمه نهتهوهيهكين كه رقيان له لووتمانه پيوهندي بهكولتوره هونهريه تايهتديهكهمانهوه ههيه. بهپيى ئەم كولتوره تاكه لووتى جوان لووتىكى شووشى كورته. ئەگه سهيرى كارتۆنهكانى ديزنيت كردي ميشكت بهتهواوى ئەم بيرۆكهيهى تيدا چهسپيوه: له خوتهوه ههست بهوه دهكهى كه

پاكى و جوانى لەگەل ئەندازەى لووتدا ئاراستە دەگورن.

تۆچەند فىلىمىت بەھەموو جۆرەكانىيەۋە دىۋە بەر لەۋەى توانىيىتت پەيامى ئەۋ دىمەنانە تى بگەى كە لە لارۋوۋە گىراون؟ بۆچى لە فىلىمەكاندا بەزۆرى لووتى جوانى رىك پىشان دەدرى؟ ئاشكرايە كە ھۆيەكەى دەگەرىتەۋە بۆ ئەۋەى شىۋەكانى ترى لووت لە شان و شەۋكەتى ئەستىرەيەكى سىنەمايىدا نىن.

ئاي لەۋ بىرۋوبارە چەۋتە. با لانى كەم ئەم بارە كولىتورىيە رەچاۋ بگەين. داۋات لى دەكەم ھەموو ئەۋ بوپرىيە كە پىۋىستە بەدى بەخۆت با راستەۋخۆ بچىنە ناۋ بابەتە وردەكەى دىمەنى لووت لە لارۋوۋە.

- ئەگەر لووت رىك بوو، ھىچ گازندەيەكت نابى. ئەگەر بەپىچەۋانە بوو، ئەۋە فەرامۆش مەكە كە بەدەر لە نەشتەرگەرانى جوانكارىيى ھاۋنەتەۋەمان، ھېزى كولىتورىيى ئەمريكىش دزايەتت دەكا. بەردەۋام بە لەسەر خويىندىنەۋە، تا بزانى لووتە راستەقىنەكەت چۆنە.

ھەر بەم بۇنەيەۋە، ئاخۆ بەرىكەۋت بوۋە كە وشەى "نۆستولۇجى" وشەيەكى زانستىانەيە بۆ پۇلتىكردى نەخۆشسىيەكان؟ ئەم ھەموو بۆچوونە خراپە سەبارەت بەلووت ھۆيەكەى چىيە؟ بۆچى ئىمە ناتوانىن وشەى ئەرىنىترى ۋەك "نۆستالژيا"، واتە تامەزرۆبۋون بۆ ئەۋ كاتانەى كە تىيدا بەراستى دلت دەكرىتەۋە ۋەك ئەۋ كاتەى كە بۆ دواچار لە ناۋ نەينۆكدا لە ناۋەراستى ۋوۋى خۆت راماۋى، دابھىنن.

بەھەرچال با دلت بەرامبەر بەم ئەندامە سەرەكىيەى ژيانىت نەرم بى. دوۋ نەينۆك بىنە تا بتوانى بەراستى ۋىنەيەكى ئاشكراى لووتت بىنى و بەم شىۋەيە رىزى لى بگى:

- رەنگە لووتى خۆت بەلووتىكى قىت دابىنى كە لە رىككىيەۋە بەرەۋە چەمانەۋە بۆ سەرەۋە لا دەدا. چەماۋەكە رەنگە زۆر بى يان كەم و لە ھەر شوپىنىكدا دەرىچى لووتەكە ھەر بەقىت دادەنرى. ئەم چەماۋەيە رەنگە لە ھەر شوپىنىكى نىۋان ئىسقانى لووت و سەرى لووتدا بەدەر بگەۋى.

- سىيەم رى تىچوون بۆ شىۋەى لووت لە لارۋوۋە برىتىيە لە لووتى لە شىۋەدا چەماۋە. ئەم چەماۋەيە رەنگە لە ھەر خالىكى نىۋان ئىسقانى لووت و سەرى لووتدا بەدەر بگەۋى و لووتەكە ھەر بەچەماۋە دادەنرى.

پرسىار: ئاخۆ مەبەستت لە چەماۋە ھەمان تاسەى سەرى لووتە داماۋەكەى منە؟
ۋەلام: كۆمەلىك لەم شىۋە بەرەۋە دەرەۋە كىشاۋانە لەۋانى تر زۆر ديارترن، بەلام ھەر

لووتی رینک

لووتی قیت

لووتی چهماوه

لووت له لاپرووهوه

چۆنىك بى، بەتاسە دانانرېن. تاسە تەنيا وشەيەكى ناشىرىنە كە بۆ بەشەكانى لووت بەكار دى.

لووتىكى لە راستىدا تاسەدار قوۋرتىكى ئاشكراى ھەيە ۋەك ئەۋە وايە كە دەنكە نۆكىك لەسەر قاپىك دانرايى. تەنيا ئەگەر لووت بەھۆيەكى ديارىكراۋە شكابى، ئەم بارە ۋەردەگىرى.

پرسىيار: خەرىك بوو ئەم پرسىيارە بكەم كە چۆن لووتىكى شكاۋى ۋەك لووتى من دەخويىندىتەۋە؟

ۋەلام: ھەروەك لووتەكانى تر.

پرسىيار: بەلام لووتەكە خۆ شىۋە ۋەسەنەكەى نەماۋە، وايە؟

ۋەلام: ئەۋەى گرېنگە ئەۋ شتەيە كە تۆ ئىستا ھەتە. ھەر ھۆيەكى تىرى گۆرانى ۋووت دەچىتە خانەى مېژوۋى خۆتەۋە كە ئەمەش ۋەك مېژوۋ گرېنگە. بەلام پىۋەندىى نىيە بەخويىندىنەۋەى ئەۋ ۋوۋەى كە ئىستا ھەتە.

شىۋەى لووت لە لاۋوۋەۋە دەرخەرى تايبەتتيرىن بەھرەكانتە لە كاركرىن كە ۋەك پىناسەيەكى تايبەت بەئىشوكار لەگەل خۆتدا دەيگىرى.

كەسى خاۋەن لووتى رېك دەلى: " لىستەكان ئامادەن". تۆ زۆر بەرېكوپىكى كار دەكەى و ئەۋ كاتە لەگەل كارەكەت دەگونجىي ئەگەر لە خالى يەكەمەۋە دەست پى بەكى و لەسەر لىستى كارەكانت بەردەۋام بى و لەگەل بەرەۋ پىشقىچەۋوونت نىشانەى - لەسەر ژمارەى كارە بەكۆتاگەيشتوۋەكان دابىتى.

تۆ چەند بەختەۋەرى! فەرمانگە نمونەيىيەكانى ئەمريكا كە تىياندا جەخت لەسەر پىرەۋ دەكرىتەۋە لەلايەن خەلكى خاۋەن لووتى رېك و بۆ خەلكى خاۋەن ھەمان جۆرى لووت دامەزراۋن.

لە ئەنجامدا تاكە ئارىشەى تۆ ھەمان خەسلەتە نابەجىيەكەيە، بەرگەنەگرتنى ھەموو خەلكى تر. خۆ تى دەگەى مەبەستم كىيە، ئەۋ ھاۋكارە "گىلوكانە" ت كە بەبەر اورد لەگەل تۆ بەنزىكەيى پى ناچى ھىچ كاميان بەشىۋەيەكى رېكوپىك كار بكەن.

بەتايبەتى ئەگەر لووتت زۆر رېك و درىژ بى، «ۋاتە ئەۋ جۆرەى كە من بەلووتىكى رېكى بەزەبرى ناۋ دەبەم» كەۋاتە پىۋەركانت بۆ بەزەبرىۋون بەشىۋەيەكى ۋوۋەۋ زىادىۋون بەرزە. لووتى ۋەك لووتى تۆ ھۆى بەرزەفرىۋونى ئەم كەسانە بوۋە: "چارلز لىندبىرگ" كە رەنگە لووتى لە ماۋەى يەكەم فرىنى تاكەكەسى بەسەر ئاسمانى زەرياي ئەتالانتىكدا رېنمايى

بووی، "فرانسیس کریک"ی خوینەرەوہی کۆدی بوواوہیی، "ئیرنیست ھیمینگواي"، کہ یەکیکە لە کاریگەرترین پۆماننووسەکانی ناو ئەدەبیاتی ئەمریکا، "سیکویا"، ئەو بلیمەتەیی کہ ئەلفوویی نووسینی زمانی "Cherokee"ی دانا و "بۆکر تی واشنتۆن" کہ خویندنی بالای لە پیتی کردنەوہی پەیمانگەیی (Tuskegee) چەسپاند.

لە کۆتاییدا بەمەزەندەیی تۆ خاوەنی کام جۆرە لووت نەخشەیی ئەو بالەخانە یەکجار بەرزە ھەوربەرانەیی کہ بەسەنتەری بازگانایی جیھانی نیویۆرک ناسراون، داناوہ؟ ئەگەر وەلامەکەت کەسیکی خاوەن لووتی ریک بووی کەواتە بۆ خۆت خاڵیک تۆمار دەکەیی. دوو خاالی تریش بۆ خۆت تۆمار بکە ئەگەر ناوی ئەندازیارەکەشت زانیی کە "مینیۆرو یاماساکی"یە.

لووتی قینتەش بەھەمان شێوہ دەرخەری بەھەری کارییە، بەلام وا چاوەرچی مەبە کەسی خاوەن ئەم لووتە زۆر بەرپۆکیکی کار بکا. ئەم خەلکە ھەلگری جۆرە کارتییکی پلانی کاریین کہ لەسەری نووسراوہ: "خۆشەویستی لە ناو ئیشوکاردا، ھەست و سۆز لە کاردا گرینگە". ئەگەر تۆش سەر بەم گروویە بی لە راستیدا گەورەترین بەھەری تۆ لە کاردا بریتییە لە گفتوگۆکردن لەگەڵ ھەست و سۆزەکانت. لەجیاتی پشوو رەسمی بۆ خوارنەوہی قاوہ تۆ پتووستیت بەکاتە بۆ ھەماھەنگیکردن:

"سلاوت لی بی ھەستی زگماکی، ئەم کارەت پی چۆنە؟ ناخۆ ھیچ گرفتییکی تیدا دەبینی؟ ئەگەر گرفتیک ھەبی ناخۆ چۆن دەتوانم چارەیی بکەم."

گفتوگۆی لەم جۆرە رەنگە شیتانە بیتە بەرچا، بەلام شتیکی لەوہ شیتۆکانیتر روو دەدا ئەگەر بیو خۆت لەم گفتوگۆیانە بی بەش بکەیی. ئەگەر بۆ گفتوگۆکردن لەگەڵ ھەستی زگماکی پشوو وەرنەگری ئەوا وەک دەبەنگیک بەر لە تەواووونی پرۆژەکانت تووشی کەمتەرخەمی دەبی. وا بزانی پۆچی تۆ ناھیلێ تا ئەو کاتەیی توانای داھینەرانی خۆت دەرئەخستیی، وان لە کارەکە بیئیی.

تۆ ئەوہش دەرک دەکەیی کہ ھەر کاتیک تەنیا لەسەر پیرەو پیرۆی لەجیاتی ئەوہی وەک کارکەرایی لووت ریک ھەست بەگەرموگوری بکەیی، تووشی خەمۆکییەکی زۆر دەبی. ئەمە بەرپۆکیوتە؟ بۆ خۆت سوود لەپشووویەکی تاییەت بەگفتوگۆکردن لەگەڵ ھەستی زگماکی وەرگیرە و بزانی چۆن ھەوری خەمۆکی لە ناسمانت دەرپۆیننەوہ. لەپریکدا تۆ خۆت لە ژیر ناسمانتیکی سامال و لە بەردەم فینکترین شەبای پایزدا «یان ھەر کەشوہەوایەکی تر کہ خولیای بی» دەدۆزییەوہ.

هەر بهم بۆنه يه وه، ئاخۆ ههستت به وه كرد كه من له وهسفى ئەم شپوه تايبه تهى لووتدا به هره يه كى شاعيرانه م به ده ر خستوه؟ ئەگەر ههستت پى كى كى هوى هوى كه نه وه به كه بۆ خۆت ههستى كى شاعيرانه ت هه به. يان رهنگه منت ناسيبت هه وه له بهر نه وهى هيماي لووتى من بۆ كارى پشت به ستوو به ههستى زگماكى يه كى كه له هيمايه زۆر تۆخه كان.

بۆ كار كردن ش كرى كار ه لووت قيه ته كان، پىويستيان به په سندان هه به تا به باشترين شپوه كار بكه ن، ئيمه به راده يه كى زۆر ره خنه مان لى ده گيرى. به لام له بهر نه وهى عاتيفيانه كار ده كه به ن له ئالوگۆر كردنى ههست و سۆز ده ستبلاين. نموونه بۆ كه سانى خاوه ن ئەم هيمايه برى تين له: "تۆم هه نكس" و "مىرى تىيلر مۆر" ي ئەكتەر و "شارى لويس" كه به رده وام سه ماپى كه رى لى بووك بووه و "ئه ندرىس سيگۆفيا" ي گيتارژهن و "ويلا كىيسر" ي رۆماننووس. ئەو كاته ي "جۆن دىنفر" ي گۆرانى پىژى كۆچكردوو پرسىارى لى كرا كه ئاخۆ سه رچاوه ي بى هاوتابوونى كار ه كه ي چيه، وتى ئەو ته نيا گۆرانى به سه ر هه ستى خۆشى ژياندا ده لى. سامان و هه روه ها ناوبانگه زۆره كه ي "نۆر مهن كازنز" له و تىگه يشته وه سه رچاوه ي گرتوه كه پىكه نىن ده توانى به رهنگارى لۆجى كه شوومه كه ي نه خۆشى بىته وه. "لويس هى" ي سه ركرده ي فهلسه فه ي سه رده مى نوئى كه نووسه رى "Heal Your Body – تيمارى جهسته ي خۆت بكه" يه يارمه تىي مليۆن ها خه لكى داوه تا له برى نه وهى ته نيا نه خۆشيه كه ده ستنیشان بكه ن لى تى بگه ن.

ئەگەر خودى كار ه كه لىك به ديه نه وه ده گه ينه ئەو ئەنجامه ي كه خه لك به رىگه ي تريس ده توانن خۆيان له به ته نيا گرىنگىدان به كار ه كه ي دابىر پىنى. ئەم داھىنانه له لووتى چه ماوه دا خۆى ده رده خات. ئەگەر لووتت چه ماوه بى له سه ر كارتى كارى نووسراوه: "كهسى داھىنه رى ئاماده ي كار كردنه". شته كه به م شپوه يه وه واته چه ندى چه ماوه ده ره كىيه كه ي لووت گه وره تر بى، تۆ ئەوه نده زياتر به هره ت بۆ «و پىويستىشت به» كارى داھىنه رانه زياتره.

پرسىار: بوسته...

وه لام: پرسىاره كه ت له باره ي لووتى خۆته؟ پى ده چى لووتت پىويستى به هىچ يارمه تىيه كى من نه بى.

پرسىار: با له سه ره تاوه ده ست پى بكه ينه وه. لووتم زۆر چه ماوه يه و خۆشم فىزىازام. مه به ستت نه وه يه ده بى له مه ودوا من ئامىرىكى ئۆكۆر دىۆن و كۆمه له رهنگىكى چه ور له گه ل خۆمدا بگىرم؟

وهلام: مهرج نيه داهينهرايهتي ئەم شيوازه ئاشكرايانه وهرگرئ. داهينهرايهتي، واتاي ئەوهيه كه تۆ چارهسهرئكي بي هاوتا بۆ گرفتتیک بدۆزيبهوه. تۆ سهرحاوهكاني بهردهستت دهبنی و دهشزانی ئامانجهكانت چين. داهينهرايهتیهكهت لهوهدايه كه ڤيگهيهكي بليمهت بۆ بهكارهينانی سهرحاوهكاني بهردهستت بدۆزيبهوه. ئابووريناسان ئەمه بهزياتركردنی زرينگهزرينگی ناوگيرفان ناو دهبن. تۆ كه فيزيازانی ناوی بنی ڤيکوييکی.

پرسیار: مه بهستت ئەوهيه من كه لووتم چهماوه نيه، ههركيز ناتوانم داهينهريم؟

وهلام: له راستيدا هه شيوهيهكي لووت جوهر داهينهرايهتیهكي تايهتي ههيه. و له بيرت نهچئ كه ئەم جوهر هيمايه تهنيا پيوهندي بهشيوه کارکردنهوه ههيه. داهينهرايهتي تۆ له بوارهكاني تر له برۆ و تالە موو و ئەندازهكاني ليو و شوينهكاني تری رووت دهرکهوتوه.

هۆی ئەوهی من كهسانی لووت چهماوهم بهوه جيا کردوه كه کارهكهيان داهينهرايهتیهكي تايهتي تيدايه ئەوهيه كه ئەگه تۆش ئەم هيمايهت ههبي ناچاری داهينهرايهت کار بکهي و ئەمەش شتيکی ئارهزوومهدانه نيه. واته ئەگه بهتوي له کارهکه رازی بي، دهبي داهينهرايهت کار بکهي.

پرسیار: كهواته لووته ڤيکهکهي من كه شايهني "فهريمانگهكاني ئەمريکا" يه چ جوهر داهينهرايهتیهكي لهگهڵ دايه؟

وهلام: تۆ بۆ كهوتنه سهه سكهكي سههركهوتن و لهسهه مانهوهي، سوود داهينهرايهتیهكهت وهردهگري. ئاخۆ چۆن دهتواني بهناو ئەم ههموو پيرهوهدا وهك گولله روت ببی؟ ڤۆژانه چهند جار ئەمه دووباره دهکهيوه؟ تۆ بۆ هاندانی خۆت داهينهرايهتي بهخهرج دهدهي.

داهينهرايهتي لووتی قيت لهوهدايه كه كهسهکه ڤيگهي ئەوتۆ ددهوژيتتهوه تا بههۆی واقيعهوه کار بهههستي زگماکيي خۆي بکا.

بهپيچهوانهوه داهينهرايهتي كهسي لووت چهماوه بریتيه له گرینگيدانيکی زۆر بهسهرحاوهكاني بهردهست. ئاخۆ بهيهکهوه بهستنهوهي کام خهلك و کام بههره و کام شتومهك يان چهمک بهشيوهيهكي سهرووئاساي سوودی دهبي؟ ئاخۆ چۆن بتواني کارهکهت بهڤيگهيهكي ئەوتۆ بکهي كه پيشتر ههركيز تاقی نهکرايستهوه؟ مۆسيقاران داهينهرايهتي خويان خهرجی ڤيگهكاني لهراندنهوهي دهنگ دهکن، سهماکه رانیش بۆ بنهماکاني سهما بهکاری دهين و کارهکه بهم ڤوتهيه. پئ دهچئ ئەو لووتانهي كه بهرهو

دورهه چه ماونه وه ههستياريهه كى تايبه تيان هه بى بهرام بهر به هه شتيك كه له دورهه بى و به كه لكى پيشه ي هونه رمنديك بى.

بیر له "پابلو كاسالس" ي چيلوژن و "ارون كوچلاندى" ي ناوازانهر و "تهگنيس دى ميلير" ي سه مادانه و "ميخايل شولوخوف" ي رومانووس و "ناريسا فرانكلين" ي گورانبيژ و گورانيدانه بكه وه. كه سيكي تر كه ناوبانگيكي هاوتاي ئه مانه ي هه بى "گوردن پارکس" ه كه داهينه ريكي دستبالاي جوانيه و نهك ته نيا موسيقاريكي شاره زايه بگره شاعير و وينه گريشه.

پرسيار: نه گهر لووتيك به راستى چالى هه بوو نهك چه ماوه، نه وه واتاي چيه؟
وه لام: مادام كاره كهت به پچرپچري به ره و پيش دهچى. له هه پرژه يه كدا كه وه رى ده گرى لاني كه م يهك جار داهينه رايه تيه كهت خوى به دهر ده خات.
كاردانه وه كهت نه وه يه كه خه لك به ناسانى ليت رازى نابى، هه لبه ته رى تى دهچى كه تو "دووك ئيلينگتون" يكي ترت لى دهر بچى.

پرسيار: ناخو بو من كه فرو شيارم نه شته رگه ريهه كى جوانكارى لووت بو نه وهى لووتم ريك بكا هيچ سوودى ده بى؟

وه لام: رهنكه. وا باوه كه شيوه كاني لووتى به دهر له لووتى ريك به شيوه يه كى نابه جى به "ره گه زى" ناو دهر درين، كه نه مهش بو ميلله تيك كه هوى شكومه ندييه كه ي فرهنه ته وه بوونيه تى، به لام ره گه زه رستى هه ر تيدا به ربالوه بوچوونيكى سهيره. هه لبه ته ناوانانى لووتى به دهر له لووتى ريك به لووتى "ئيتالى" و لووتى "پوله ندى" كار يكي دوو نه وهنده نابه جيه له بهر نه وهى خه لكى سه ر به هه ر گرووپيكي ره گه زى رهنكه لووتى چه ماوه يان قيتيان هه بى، به لام كى ده لى ره گه زه رستى شتيكي به جيه؟

به هه حال له رووى كومه لايه تيه وه خاله لاوازه كاني نه وه كه سانه ي "باشترين" لووتيان نيه، ئاشكرايه. نه وهى كه متر ئاشكرا بى راستيه كى تره. ناخو نه مريكيه كان فيرى چ بنه مايه كى كار كردن كراون. ئيمه فيرى نه وه كراوين كه ريز له شيوازيكى كارى بگرين كه پيره وى هه بى "واته شيوازه كه سييه كه ي كه سيكي لووت ريك".

كه واته نه گهر تو خه سه له ته دهره كى و دهر وونيه كاني كه سيكي لووت ريك هه بى، شيوه ي كار كردن رهنكه له لايه ن كه ساني تره وه به شيوه "راست" كه ناو ببرد رى. شيوازه كار ييه كاني تر كه له لايه ن خه لكى خاوه ن شيوه ي ترى لووت به رجه سته ده كرين رهنكه به ناسانى په سندنه كرين. له گه ل نه وه شدا هه ر كاتيک داهينه رايه تيه كه ي كه ساني لووت

لووت

چه ماوه و لووت قیته دهرک کرا ئەو کاته خەلک لەوه تۆ دەگەن ئەم لووتانە ئاماژە بەشیوازی کاریی زۆر تاییبەت و زۆر بەسەنگ دەکەن.

کەواتە پێش ئەوهی خۆت بگەیهنیه نزیکتەری نهشتهرگەری جوانکاری پێم باشە حەز لەو لووتە بکە که ئیستا هەتە. نرخێ بەهرەکانت بزانه. ئەگەر بەهرەکانت بەدروستی بەکار بێنی، زۆر باشتر لە جارێ لەوه تۆ دەگەن که خوا شتی بۆ واتا ناخولقیینی.

بەشی ناوهکی لووت

لووت لە چی پێک هاتوو؟ گوشت و خۆین و کێکراگە هەرۆهە جار بەجاریش چۆمی تێداپە و ئەگەر تۆ هەواداریکی "دییف بیری" بی یەکەم جار بیرت بۆ ئەم چۆمە چوو. هەر شتێک لە ناو میشتک خۆی قوت کردبێتەوه دڵنیام ئەو شتە یەکیک لە پێ واتاترین چۆرەکانی لووت واتە ناواخی لووت نەبوو. ئەم ناواخە ئاماژە دەکا بەبیری گوشتی دەوری لووت لە ئیسقانی لووتەوه تا سەری لووت کە لە لارووهوه بەدەر دەکەوێ.

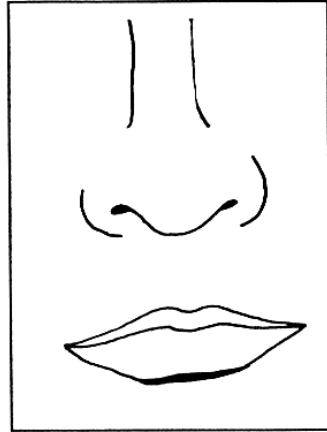
پرسیار: مەبەست پاناتیی لووتە؟

وەلام: پێم باشترە وشە "پان" بەکار نەهێنرێ لەبەرئەوهی هەلگری زۆر واتای زێدەکیه کە پێوهندیان بەکلێشەهێ رەگەزیهوه هەیه. سەرەرای ئەوهش وشە "پان" زۆر ورد نییه. ئەوهی گرینگە ئەوهیه کە ناخۆ تەواوی بەشەکانی لووت بەهەمان رادەه ناوچەه ئیسقانی لووت گوشتن؟ ناخۆ بری ئەم گوشتە، ئەم ناواخە، لە سەرۆه بۆ خوارۆه کەم دەکا یان زیاد؟ جگە لەمەش چەمکی پاناتیی رەچاوی ئەو جیاوازیه ناکا کە بۆ ئەو کەسانەه لووت دەخویننەوه زۆر گرینگە: کۆمەلە لووتیک لە ناوهراستدا ئیسکیکی باریکیان هەیه. ئەگەر لووتیک ئەم ئیسکەه تێدا دیار بۆ ناواخەکەه تەنکە.

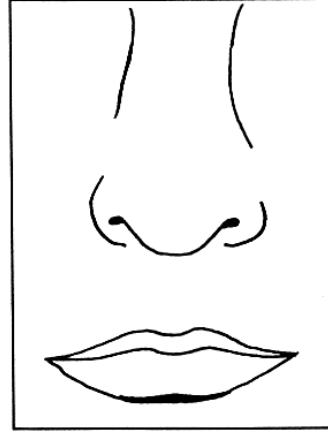
- لووتی ناواخن تەنک ئەو لووتەیه کە تێیدا ئیسکی لووت زۆر دیارە و دەتوانی بەنزیکهه به ئیسکیکی رووتی دابنێ.

- لووتی ناواخن ئەستور ئەو لووتەیه کە ئیسکەکەه نابینرێ، بەلام لەجیاتیه بهرینی لووت دیار دەبێ.

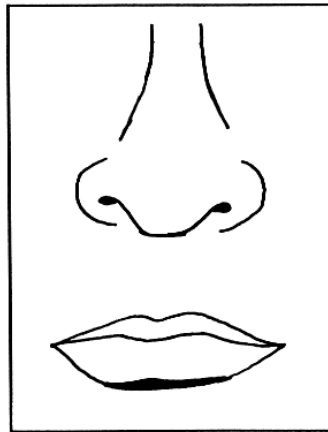
- ئەگەر لووتیک لە ناوچەه ئیسقانی لووتەوه باریک بۆ و پاشان کە بۆ خوارۆه دێ، بهرین ببیتەوه لووتیکی ناواخن سیگۆشە پێک دینێ. هەندیک جار ئەمە بەزەقی دەر دەکەوێ و هەندیک جاریش ئەوهنده دیار نییه، بەلام تۆ تا ئیستا لە دینی زۆرەکان

لووتی ناواخن تهنک

لووتی ناواخن نهستوور

لووتی ناواخن سیگوشه

ناوخی لووت

لووت

راهاتووی و دتوانی شارهزاییه کهت بۆ ئەم هیمایه و هەر جۆریکی تری ناواخنی لووت به کار بیینی.

پرسیار: هه‌میشه پیم وابوو که لووت زلبوون جۆره قه‌له‌ویییه که له ناو خیزاندا بلأوه ده‌بیته‌وه. ئاخۆ مه‌به‌ستت ئه‌وه‌یه که به‌راستی ئەم "ناواخنه" واتایه‌کی هه‌یه؟

وه‌لام: له‌به‌رئه‌وه‌ی ئەمه به‌شیکی رووی مروّفه که‌واته واتای هه‌یه. ئەگەر له ناو خیزاندا هیمایه‌کی هاوبه‌ش هه‌بی بزانه کام ئەندامانه‌ی خیزان هه‌یانه و کامانه‌یان شیوه‌یه‌کی تریان هه‌یه؟ ئەگەر ئەندامیکی خیزانت به‌راستی هیمایه‌کی وه‌ک هی تۆی هه‌بی هه‌ردووکتان شیوازیکی که‌سی لیکچووتان ده‌بی که پێوه‌ندی به‌و هیمایه‌وه هه‌یه. که‌متر ریک ده‌که‌وی که لیکچوونیک بدۆزیته‌وه و ئەمه‌ش به‌پێچه‌وانه‌ی بۆچوونی خه‌لکه.

پرسیار: که‌واته من که ئەم هه‌موو سالانه وتوومه لووتی من و باوکم کتومت وه‌ک یه‌که، هه‌له بوومه؟

وه‌لام: زۆربه‌ی کات ئەندامانی خیزان به‌و راده‌یه‌ی بۆی ده‌چن لیکچوونی جه‌سته‌ییان نییه. به‌به‌راوردکردنی وینه‌کانی باوکت و شیوه‌ی لووتی خۆت ئاخۆ دتوانی جیاوازییه‌کان بیینی؟ من ده‌لیم رهنکه لووتی باوکت له لارووه‌وه به‌هی تۆ بچێ نه‌ک له درێژییه‌که‌یدا. هه‌روه‌ها رهنکه ناواخنی لووتی تۆش له هی ئەو جیاوازه. ناواخنی لووت درخه‌ری ئه‌وه‌یه که ئاخۆ تۆ چه‌ز ده‌که‌ی له‌گه‌ڵ چه‌ند که‌س له پرۆژه‌یه‌کی کاریدا به‌شداری بکه‌ی. ئاخۆ له چ بارێکدا هه‌ست به‌ئاسووده‌یی ده‌که‌ی؟

ئەگەر تۆ چه‌ز بکه‌ی به‌ته‌نیا ده‌ست به‌پرۆژه‌یه‌ک بکه‌ی و به‌ته‌نیا له‌سه‌ری به‌رده‌وام بی و به‌ته‌نیاش کۆتایی پێ بیینی ئەگه‌ری زۆره که تۆ که‌سیکی خاوه‌ن لووتی ناواخن ته‌نک بی. ئەمه شیوازیکی تاییه‌تی سه‌ربه‌خۆیییه له کاردا و تیگه‌یشتنی ئەم لایه‌نه‌ی شیوازی که‌سی دتوانی یاریده‌ت بدا بۆ ئه‌وه‌ی باشترین سوود له به‌هره‌یه‌کی سه‌ره‌کی وه‌رگیری. به‌لام ته‌نیا یه‌ک گرفتت هه‌یه، چی ده‌که‌ی ئەگه‌ر سه‌رکاره‌که‌ت به‌سه‌رته‌وه هه‌لۆه‌ستی و له‌گه‌ڵت ده‌ست پێ بکا:

"هیشتا کاره‌که‌ت ته‌واو نه‌کردوه؟ که‌ی ئەم کاره ته‌واو ده‌بی؟ ئاخۆ به‌و شیوه‌یه‌ی پیم وتی کار ده‌که‌ی؟"

ئاح، خه‌لکی لووت ته‌نک چه‌ز له که‌له سه‌رکار ناکه‌ن. ئەم قسه‌یه به‌هه‌ر که‌سیک بلێ که بیه‌وی به‌وردی سه‌ره‌رشتیت بکا:

"من ئەگەر دەستم بەپرۆژەيەك كړد يه كېك له گه وره ترين ئەو كهسه خو هاندەرانه م كه له ژياندا بينيوته. زور له تو زياتر ده توانم له خو م كار بكېشم. به جيم بيله تا به باشتيرين شيوه كار بكه م".

په ننگه ئەو قسه يه ش زيات بكه ي كه چاودتير كردنت هيچ جياوازيه كي له گه ل قامچى ليدان له ئەسپتكي توپيو نيه ته نيا ئەوه نه بى كه له بارى تودا ئەوه ي قامچى لى ددرى ئەسپتكي پتسبركيته. خو شبه ختانه "جوان گوتين بېرگ" له پيشه كهيدا پرو به پرووى ئەم كيشه يه نه بوو بووه. هه رچه نده دؤسيه كانى كاروبارى ناخو يى ۵۰۰ سال پتس وهك بلوور روون نين، به لام وا بزانه باشتهر وا دابنين كه ئەو كاته ي ئەم پياوه گه وره يه نامتري چاپى داهيناوه كه س به سه سه ريه يه وه هه لنه وه ستاوه.

"گرېتا گاربو" ي ئەكتەر لووتيكى گونجاوى هه بوو بو ئەوه ي قسه ي دللى تو، واته وته به ناوبانگه كه ي بدركيئى: "دهمەوى به تهنيا بم". له ژيانى واقيعيشدا گاربو له ناو چو لگه ي خويدا كوچى دوايى كرد. به ريكه وت بووه؟ نه خير، به لام پتويست به نيگه رانى ناكا. گاربو هيمامى ترى له پرودا بوو كه پتوهنديان به يه كجار دووره په رتيزيه كه يه وه هه بوو. ته نانه ت ئەگەر ئەم هيمامه له تودا هه مان راده زوره كه ي گاربو ي هه بى، ئەسته مه پاشماوه كه ي رووت به هى ئەو بچى. مردنى گاربو بو سينه ما خه ساريك بوو، به لام تو ده توانى وانه يه كي دهروونى لى وه بگرى.

لووتى ناواخن ئەستور له ئاراسته پتچه وانه كه ي تر دا يه. ئەگەر وه سفىكى "كاره دؤزه خ" يه كه ي تو بكرى ته نيا چوار وشه پتويسته: له زيندانى تا كه كه سيدا بوون.

به لام پوژى خو شى كار كردنت له گه ل خه لكى تر دا يه. بوچى پتويستت به خه لكه؟ خه لك وزه ت پى ده به خشن. به بى خه لك له گه ل كاره كه ت وشك هه لده گه رپى. نموونه يه ك بو كه سى خاوه ن ئەم هيمامه "جاك كانفيلد" ه كه به هاوبه شى به هه رمينترين كتيبى "Chicken Soup for the Soul" - شو ربا ي مرشك بو پوچ" ي نووسيوه كه نه به ده ستورى ناماده كردنى خو راك و نه ته نانه ت به كتي بيش ده چى و زياتر له هه ردوو كيان به بلاو كراوه يه كي بى كه مو كورپى ريسنورانتيكى زنجيره يى ده چى كه باس له پياويك ده كا كه به دلتيكى ليوانليو له خو شه ويستى بو خه لك ده چپته سه ركار.

ئەگەر گۆشتيكي زور تاسه رى لووت دابگرى، تو يه كېك له وه كه سه ده گمه نانه ي كه له راستيدا هه ز ده كه ي له گه ل ليزنه يه ك ده ست به پرۆژه يه ك بكه ي. نموونه يه ك بو ئەمه "ماريا فون تراب" ه كه "The Sound of Music" - دهنگى مۆسيقا" باس له سه ربورده ي ئەو ده كا.

ئەو لەگەڵ ھەموو ئەندامانی "Do're-mi" دا کە گۆرانیبیژن لیژنە ی گۆرانیبیژانی خۆی دامەزراند.

تۆی خاوەن لووتی ناواخن سیگۆشە، حەز دەکەیت بەتەنیا پرۆژەکان دەست پێ بکەیت، بەلام کاتیک پرۆژەکان دەکەونە گەر زیاتر ھەست بەئاسوودیی دەکەیت ئەگەر کارەکە بەکۆمەڵ بکەیت یان بەکەسیکی تری راسپێری. بەلام ئاخۆ لەگەڵ کامیان ھەست بەئاسوودیی دەکەیت؟ سەیری بەرینییە بەراوردییەکە ی لووتت بکە. لووتیک کە سیگۆشە یەکی زەقتری ھەبێ دەرخەری ئەو یە کە تۆ بەراستی زۆر حەزت لە کاری بەکۆمەڵە.

پرسیار: لووتی من شتیکی سەیرە. ئیسکەکە ی لە ناوھراستیدا جوان دیارە بەلام ھەردوو لای لووتیشم زۆر گۆشتن. چۆن لووتیکی ئاوا، کە ھەم تەنک بێ و ھەم ئەستوور، دەخویندریتەو؟

وہلام: ئەم دژایەتیە دەرخەری جیاوازی نیوان ئەو ھەستە یە کە لە ناو خەڵکدا دەیووژینی لەگەڵ لایەنیکی زۆر تاییبەتتری شیوازی کەسیت. وای بۆ دەچم شتەکە بەمجۆرە بێ: تۆ وا لە خەڵکی تر دەکەیت بەکەسیکت دابنێن کە حەزی لە کاری بەکۆمەڵە و تا رادەیکیش ئەم خەسلەتە ھە یە. بەلام تۆ لە ناخدا زیاتر حەزت لێیە بەشیوازی خۆت کار بکەیت و ئەمەش ناکۆکییەکی عاتیفی لە دەروونتدا دروست دەکا. بەلام ئەگەر بۆ دلدانەوھش بێ، بزانی کە ئەم جۆرە ئالۆزییە رەنگە بەسوود بێ لەبەرئەو ی تۆ لە بەرچاوی خەڵک کەسیکی کە حەزت لە کاری بەکۆمەڵە و کاتیک بەتەنیا ی بەدلی خۆت کار دەکەیت و کەس ھەست بەو ناکا کە تۆ ئەم لایەنە بەھیزە ی دوورەپەریزیت ھە یە، وایە؟

پرسیار: وایە. تەنیا ئەو کاتە ی کەسی تری ناو گرووپە کە نەمبینی بەئەسپایی بەپێی شیوازی خۆم کار دەکەم. وا بزانی ئیستا نەتینییە کەم درکاند.

گۆشە ی سەری لووت

بەدنیایییەو تۆ دەزانی کە ھەلسوورانندی سکە یەکی دايم چ کارامەیییەکی دەوێ. ئیستا ئیمە بەنیازین بۆ فیربوونی شارەزایییەکی وردتر ھەول بەدین، واتە لەسەر سەری لووت بخولێنەو. ھۆی ھەولدان بۆ تیگەیشتن لەم شارەزایییە ئەو یە کە سەری لووت سەبارەت بەدوو لایەنی تەواو جیاوازی ژیان زانیاریمان پێ دەبەخشی. کەواتە ئیمە سەرەتا لە لارووەو سەیری سەری لووت دەکەین تا گۆشەکە ی ببینین و بەم شیوہ یە دوا ھیمای

لووت كه پيوهندي به ئيشوكاره وه هېڅى، دخوينينه وه. پاشان به ده سستو بردى هه لده سوور پينه وه سر وينه لوت له رووبه پرووه تا ئه و زانيار پيانه بخوينينه وه كه له ناو خودى هه مان سره لووتدا جيگيرن و پيوهنديان به پار وه هيه «هه لته ته تو ده زانى كه سرى لوت پيوهندي به پار وه هيه، وا نيه؟»

بو زانيني گوشه لوتى خوت پيوستيت به دوو نهينوكه. سرى لوت له و شوينه دايه كه تييدا لوت توپه ل ده بى. بنه وبانى لووت له نيوان هه روو كونه لووته كان دايه. بو ئه وه لوت گوشه لوت ده ستنيشان بكه لوت به رووى سره كه و به رزى بنه وبانه كه بكه.

- نه گه سره كه به رزتر بو كه واته سرى لووت قيته.

- نه گه بنه وبانه كه به رزتر بو كه واته يان تو به سه راوژيرى دانيشتوى يانيش سرى لووت شوږه.

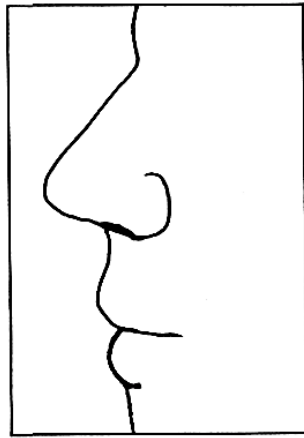
- هه روها نه گه سرت «يان لووت» هه لكريني و نه زانى سرى لووت چ گوشه يه كى هيه رهنه سرى لووت و بنه وبانه كى ها و ناست بن.

گوشه لوت پيوهندي به به نامه پيژى و به تا بيه تي پيوهندي به هه نگاهه كار بيه كانته وه هيه. ئه و گوران بيه به بيه دپته وه كه ناوى لووتى قيتى تييدا هاتوه؟ خو ده زانى مه به ستم كامه يه: "Turn Five Foot Two ... Eyes of Blue ... Turned up Nose ... down Nose" و دريژه لوت گوران بيه مندا لانه كه به شپوه يه يه: "Has Anybody Seen My Gal?" له كوئ بووم؟ به لى، شپوه لوت دهرخه لوت ته لوت مه ند و هه نگاهى كار بى ئاره زوومه ندانه و ژيان بيه هه رده م خو شه. من مه به ستم ئه وه يه نه گه لوت هه يه كه شار دنه وه لوت نه پينه يه كان كار بيه سخته بى «ده زانى سرى لووتى من چ گوشه يه كى هيه؟»

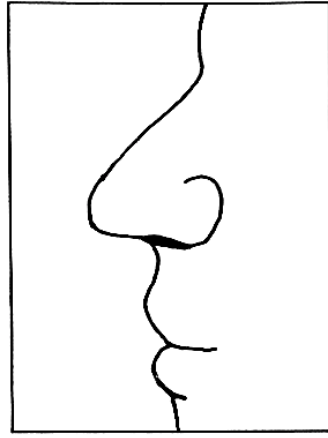
جار بيه خه ر بيه واژو و كر دنى كت ب بووم. ئا فره تيك كه خو لوت هه رو كه كار مه ندى كت ب بيه خانه ناساند به كور تى و سه رنج را كيشى باسى له وه كرد كه زانينخوازى گر بنگر تى س يفه تيكه مرؤف له ژياندا ده توانى هه بيه. ئه وه لوت وى كرد قسه كه يم دوو نه ونده پى خو ش بى گوشه لوت سره لووتى بوو كه قيت بووه ترين گوشه لوت سره لووت بوو كه ديم بوو.

پرسيار: نازانم نه مه چ پيوهنديه كى به هه نگاهى پيشه يى ئاره زوومه ندانه وه هيه؟ وه لام: با نمونه يه كه وه بگرين. وا دابنى كه تو له به شيكى گواستنه وه لوت گشتى

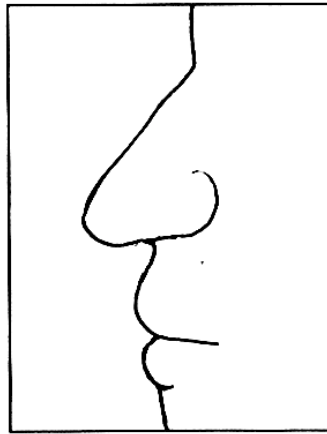

قیتبوه

هاوناست

شۆر

گۆشه‌ی سه‌ری لووت

شاريىكى زەبەندا كار دەكەي. تۆگەنج و ئايدىيالىستى. ھەرۈك ھەموو ھاوكارەكانت تۆش ئۆتۆمبىلەكان بەبزوينەرى قىزەۋنى ئالوودەكەرى ژىنگە دادەنىي. ئەگەر كەس ديار نەبى تفيان پيدا دەكەي.

بەلام جياوازييەكى تۆلەگەل كەسانى ترى ناو فەرمانگەكەت لەسەرە لووتە زۆر قىتەكەتدایە. لە زانينخووزيدا تۆسەركردەي. ھاوكارانت پلەي گەرەترين وتوواتكەرى ناوفەرمانگەيان پىت بەخشىۋە. كەۋاتە تۆيەككى لە يەكەم ئەو كەسانەي كە دەزاننەۋە سەركارەكەتان وازى لە ليخورىنى پاسكىل ھىناۋە و ئۆتۆمبىل لى دەخورى، بەلام نەك مۇدىلە كۆنەكان بگرە يەككى لەو مۇدىلانەي كە بەبۆچۈنى تۆبەگازخۆر ناويان دەرکردۈۋە. پرسىياري جۆرى ھەلپژاردن:

كەۋاتە تۆلەم باردا تەنيا بەرچاۋكردنى گۆشەي سەرى لووت چ كاردانەۋەيەكت دەبى:
أ- ئاخۆ دەرۋىزە دەرۋە و ژمارەيەكى زياترى ئۆتۆمبىل تفياران دەكەي تا تۆرەيىيە قەتيسكراۋەكەت دابمركىنى.

ب- بىر لەۋە دەكەيەۋە كە بۆ خۆشت بەياني ئۆتۆمبىلەكەت بىيە سەر كار و لە تەك ئۆتۆمبىلى سەركارەكەت راي بگرى لەبەرئەۋەي پىت باشتەرە خۆتى لى نىزىك كەيەۋە.
پ- راستەۋخۆ دەچىيە فەرمانگەي سەركارەكەت و بەرەنگارى دەبىيەۋە و دەست لە كار دەكىشىيەۋە.

ئەگەر ۋەلامەكەت "ب" بوو، پىتى تى دەچى كە گۆشەي سەرى لووتت شۆر بى و ئەگەر "پ" بوو، ئەۋە بەدەر دەخات كە تۆبۆچۈنى كەسكى لووت قىتت ھەيە.

بۆ ۋەرگرتنى نموونەيەكى تر لەسەر ئەو گۆشەيەي لووت كە كارى لەسەر دەكەين ئىستا لەگەلم بگەرپتۈە بۆ رۆزە ھەژىنەرەكانى سالانى پىشۋو و با زۆر دوور نەرپۆين بىر لە فىلمى "The Lone Ranger - پاسەۋانە تەنياكە" و ھىچ نەبى لە "دۆريس دىي" و فىلمەكانى سەردەمى "خۆشەۋىستەم بگەرپتۈە" ۋاتە فىلمەكانى نىۋان كۆتايىي پەنجاكان و سەرەتاي شەستەكان بگەۋە. لەم فىلمانەدا ژيانى ئافرەت لە دۆزىنەۋەي مېردىك و پارىزگار يكردن لىي كورت كرابوۋە.

رەنگە تۆش بەباشى جۆرى ئەو كەسايەتییەت بەبىر بىتەۋە كە دىي لە ناۋ ئەم فىلمانەدا بەرجەستەي كىردۈۋن: گورجوگۆل و سەربەخۆ و خاۋەن جىراتىي بەردەۋامىي پۈۋەككى مارشمالۆي جوان برژاۋ.

لووتە كورته تەسكە قىتبووھەكى دىيى بەجوانى وىنەنى لى گىرابوو. بەپىچەوانەوھە من گومانم لەوھەھىيە كە گۆشەى سەرى لووتى ھەموو مپەرورە Feminist كۆنە سەرەككەھەكان رىك و ھاوئاست بووى. ئەم ھىمايە پىوھەندى بەپىيارى كاريى زۆر وردتر ھەيە و بەھىچ شىوھىيەك پىوھەندى بەپىكەشبوونەوھە نىيە. خەلكى خاوەن ئەم ھىمايە خۆيان دەخەنە مەترسى، بەلام ھۆشيارىيەكى تەواويان سەبارەت بەمەترسى رى تىچوو ھەيە. كەواتە با دەستخۆشى گەرم لەو ئافەرەتە دلاوھرانە بكەين كە گۆشەى سەرى لووتيان دەرخەرى ئەو تالاوھىيە كە لە ژياندا چەشتووينا، ئافەرەتانى ھەك "سوزان بى ئانتۆنى" و "ئىليزابىس كىدى ستانتۆن" و "لووسى ستۆن" و "كىپرى چەپمان كەت" و "فرانسىس پىركىس" و "ئىميلين پاركھېرست" و "مىيرى چىرچ تىرل". لە سەردەمى خۆشماندا دەتوانين "بىتى فرىدان" بەنموونە ھەرىگرين.

تاكە كاردانەوھى ئەم خانمانە بەھۆى ئەم ھىمايەوھە برىتى بوو لە بىنكورتى بەرامبەر بەھەموو خەلكى تر، بەلام نەك بەرادەى بەرگەنەگرتنى ئەو پىاوانەى كە مېشكى ئافەرەتيان پى ناتەواو بوو «ئەم پىاوانە شايستەى قىزلېبوونەوھە بوون.» بەداخوھە كە ناچارين كەموكۆرپىيەكانى تايبەت بەسەرە لووتى قىت يان شوۆ ھەلبەسەنگىنين.

سەرە لووتىكى شوۆبووھە ئاماژە بەشىوازىكى ورد لە ھەنگاوە كارييەكاندا دەكا. ھەر كاتىك ئەم خەلكە پلانى كاريى خۆيان دارىشت بەدوورى بزانه لى لا بدەن. ئەگەر تۆش ئاوا بى، لە گرىنگى ھەولدان بۆ گەھىشتن بەنايابترين پلە تى دەگەى. سەرى لووت ھەر گۆشەيەكى ھەبى، رەنگە ھەز بەكى جارىكى تر كە بۆ يەكەم جار تووشى كەسىكى ھەلگى ئەم ھىمايە بووھەوھە، ئەم پرسىارەى لى بەكى: "زۆربەى خەلك يان ئەوھتا نازانن ئامانج دارىشتن لە پىشەدا واتاى چىيە ھە يان گوپى پى نادەن. بەبۆچوونى تۆ ئاخۆ ئامانج دارىشتن لە پىشەكەتدا سوودى بۆت دەبى؟".

ئەگەر بەچاوە زەفكردەوھە ھەلامى نەدايەوھە، پىم بلئوھە.

سەركردەيەكى سىياسىي گەورەى ھەك "لىخ واليا" بەرژەوھەندى كۆمەلە خەلكىكى بەخەمى خۆى دەزانى. "پىچارد نىكسۆن" ىش تاكە سەرۆكى ئەمريكا بوو كە ناچار بووھە بۆ ئەوھى تاوانبار نەكرىت، دەست لە كاربكشىتەوھە ھەمەش نموونەيە بۆ مكوربوون لەسەر ئامانجى كارى. بارى نىكسۆن زۆر بەھىزتر بوو لە چاوە بارى كەسىكى خاوەن ھىمايەكى ترى لووت واتە لووتى قىت، كە ئاماژە بەپاھەندى عاتىفى لە كاردا دەكا. پاشەكشەكردەنە كورتخايەنەكەى نىكسۆنت لە سىياسەت بەبىرە واتە كاتىك كە بەرژنامەنووسانى وت چى

تر نايىپىننەۋە؟ زەھمەتە بىتوانىن كەسىك بىننە بەرچاۋ كە تواناى بۇ بەردەۋام درۆكردن سەبارەت بە وترگىيىت وزەبەخشى ناخى بوۋە، مەگەر ئەۋەى بىر لەۋ كۆلنەدەرەپەتەيىبە بىكەينەۋە كە لە ناۋ سەرە لووتە شۆرپوۋەكەى نىكسۆندا خۆى بەرچەستە كىردوۋە.

بەگشى ئەم گۆشەيەى سەرى لووت رەنگە ھاوتاي زۆرزانى بى و تەنەت رەنگە ئامازە بدا بەۋەدىھىتەنەى فراۋانخۋازىيەكى كەسىك بەرپىگەيەكى بى بەزەيىيانە. دەتوانى ئەمە بە"بەھرى مەكياڧىلى" ناۋ بىەى " واىە، نووسەرە پىلانگىرەكەى كىتەبى "The Prince – مىر" ىش ئەم خەسلەتەى ھەبوۋ. ئارىشەى رى تىچوۋى ھاوتاي ئەم ھىمايە ئەۋەيە كە كەسەكە دەبى ھەردەم ئاگەدار بى نەۋەك ھەلسۈكەۋتەك بكا كە ئەۋانى تر بەخۆپەرستى لە قەلەم بەدن.

بەلام شىۋازى خۆپەرستى رەنگە سوۋدىشى ھەبى. "دېڧىد كىلتۇن"، ئەۋ كەسەى كە ۋانەى ستراتىجىەتى سەرەخۆيىى ئابوۋرى دەداتەۋە و "جىم جۆرگىسن"، سەرنووسەرى رۆژنامەى ئابوۋرىى "ئىننىرئور مانى"، بەنمۋنە ۋەرىگەر. كى ئىرەيىى بەدلرەيىنى گۆشەى سەرە لووتى "قىنس لۇمباردى" ئى ناۋبىۋان دەبا؟

"بىرنى ئىبىرز"، بەرپوۋەبەرى كۆمپانىياى ھاۋبەشى "World Com" ە، كۆمپانىيايەك كە بەردەۋام لە فراۋانبوۋن داىە. ئىبىرز تۋانىۋىەتى تابرى ۲۷مىلئۇن دۆلار لە بەشەكانى كۆمپانىياى "ئىم سى ئاى" بىكرىتەۋە. ھەرچەندە ئەۋ زىياتر لە ۲۵ كۆمپانىياى كرىۋەتەۋە، بەلام بەكەسىك ۋەسەف كراۋە كە رازى نابى كۆمپانىيايەكەى بۇ ماۋەيەكى دورودرېژ لەسەر ھەمان قەۋارەدا بىمىنئەتەۋە.

كەسىكى خاۋەنى سەرە لووتىكى شۆرپوۋە و لە شىۋەدا تىژ لە مەۋداى كاردا گرىنگى بەبەرژەۋەندىى خۆى دەدا. بۇ خەلكى تر ھەلكىرەن لەگەل كەسىكى خاۋەن ئەم ھىمايە ناخۆشە. بەلام ئەم لووتە بەكەلكى "بازل رەسبۇن" ھاۋوۋە كە ئەۋ ئەكتەرەيە رۆلى "شىرلووك ھۆلمز" لىكۆلەرى بلىمەتى گىراۋە و بۇ ئەم رۆلەش لووتىكى گونجاۋى ھەبوۋە.

سەرە لووتى ساحىرە شوۋمەكەى رۆژھەلات كە لە ناۋ فىلىمى "The wizard of Oz – مارمىلكەكەى ئۆز" دابوۋ يان ئەۋ زىدايەكى كە لە ناۋ فىلىمى "سنىۋ وايت/ كچە سىپىلكەى بەفر ئاسا" ى بەرھەمى دىزنىدا سىۋە ژەھراۋىيەكە ئامادە دەكا، ئەمانەت بەبىر دىنەۋە؟ ھۆشيارى گىشتى پىمان دەلى ئەۋ لووتە درېژ و تىزانە كە سەرەكانىيان شۆر بووتەۋە، ئامازە بەخۆپەرستى دەكەن. بۇ ئەۋ كەسەى خاۋەنى ئەم لووتەيە كە بەدەگمەن ئەۋ كەسە ھەبوۋنى ھەيە كارداۋەكە زىياتر لە خودى بەدكارىيەكە رەنگە ئەۋە بى كە كەسەكە

لووت

پېويسته بېردهوام بېرھهآستی له پېشېنييهکانی خهآک سهبارت بهخوپهريستېوونی خوئی بکا.

بۆيه نموونه ههريه باشهکههم بۆ ئەم جوړه لووته، "ئاین راند" ی نووسهريه که بېبکاكانه پهسنى رهوابوونی خوپیهرستیي کردووه. بویرم قسهکه بکههم، یان نا؟ ئەويش سهريه لووتی تيژ بوو.

پرسیار: ئەی ئەگەر لووتم ههم قیت و ههم تيژيش بوو، ئەوه واتای چیه؟

وهلام: سهريه لووتیکي تيژ جا ههريه گوښهيهکی ههبي ناماژه بهراديهکی زوری ههستياری بهرامبهر بهژينگهی کاری دهکا. تو زیاتر له ههريه کهسيکی تر بهدهست نارپیکي ژينگهی کاریتهوه دنهآینی، له قهنهفه پهريهتوپووت و نامپهريه تيکچوووهکانهوه بگريه تا سياسهته بۆگهنهکانی فهريهمانگهکته. ئەمه ئاريشههی ری تيچووی تۆيه. بهلام ههواله خوښهکه ئەوهيه که کارکهريه سهريه لووت تيژهکان دهشتوانن پهريه بهژينگهی کاریي خوئیان بهدن. پيوهريه بالاکانی تو رهنگه بگوازريتهوه بۆ ئەوانی تريش.

تو که لووتیکي تيژ و له ههمان کاتدا قیتت ههيه، کهسيکی نهگبهتی. ههروهک پهندی پيشينان تو خاوهنی "لووتی زانينخواز" ی. ليکدانهوهکه دهگونجی، وا نيه؟ هيچ نهبی - تو زانينخوازی.

- تو ههستياری بهرامبهر بهويشانهی له دهوويهريهت روو دهدهن.

ههريهکهسه نهپينييهکی بۆگهنی ههيه با ئاگهاری خوئی بی. "رالف نييدر" لووتی خوئی بۆ دۆزينهوهی کړياری ساختهچی بهکار خستووه. "لانگستون هۆگس" و "ئان مۆر ليندبيرگ"، ئەم دوو نووسهريه ويلی دۆزينهوهی راستی بوون. باشتريه شوپن که تييدا بتوانی ئەم سهريه لووته سهيرانه بدۆزيهوه، کوپيه؟ سهريه دانيکی رۆژنامهيهکی لۆکال بکه. بانگهوازی بۆ مهکه. بهئهسپايی خوئی بخزينه ژووری ههوالهکان و لهوئی سهيري ههوالنيرهکان بکه.

قهبارهی سهري لووت

له ئەمريکادا و له سهريهدهمه نوپيهدا، ئيمه بيرۆکهی سهيرمان لهبارهی قهبارهی لووت ههيه. ناخو هيچ کام له هاوپتيهکانت بهم دوايانه پهناي بۆ نهشتهريهريه جووانکاری نهبردووه تا چارهسهري سهريه لووتی خوئی بکا له بهرئهوهی پی دهچی بچووک بی.

نهخیر، گرفته ری تيچوووهکه سهريه لووتی گهوهريه که يهکنيکی تره له هيمايه باشهکانی

پرو كه ئىستا به شپوهيه كى نابجى به هيمايه كى "رهگه زى" داده نرى. سهير له وه دايه كه له فورمه كانى سهرژمير كړندا هيل به سهر هر بؤكسيكى زانباريى تايهت به رهگه زدا بيى، رهنگه خلكى ترى خاوهن هر جوړه نه اندازيه كى سهره لووت هه مان بؤكس پر بكه نه وه.

- سهره لووتى خپ به پيچه وانهى سهره لووتى باريكه. پروى كه سهكه پرو بهرى خويندنه وه كه يه. ئاخو قه بارهى سهره لووته كه به به راورد له گه ل پاشماوهى لووته كه و پاناتيى دم و دريژيى چاو چنده؟

- نه گهر شته كه به ئاسانى يه كلا نه بووه واتاي نه وه يه سهره لووته كه له قه باره دا ناوه ندييه.

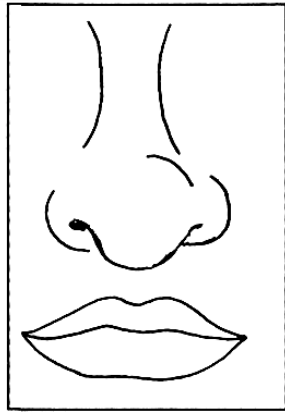
ئىستا وړه بده به خوټ و سهره لووتى خوټ له ناو نه ينو كدا سهير بكه.

قه بارهى سهره لووت دهرخه رى نه وه يه كه ئاخو چوڼ دهر وانيه ئاسايشى ئابوورى. نيگه رانيه سهره كييه كه ي كه سيكى سهره لووت خپ پاشه كه و تگردنه بؤ داهاتوو. ئاخو به راستى چنه دپاره ده بى له ناو بانك گل درايته وه؟ ببوره، سهره لووت نه مهت پى نالى. هز كړدن له ئاسايشى مادى مه رج نييه ئاماژه به برى پاشه كه وتى كه سيك بكا.

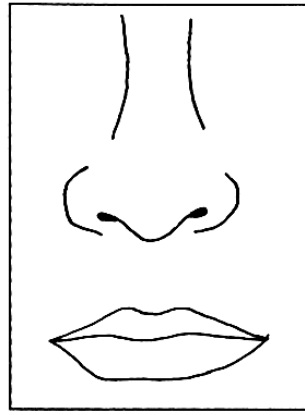
ئاخو هه رگيز چاوت به پيكلامه كانى بهرنامه ي "American Express Traveler's Checks" ي "كارل ماډلن" كه وتووه؟ سهره لووته گه وړه كه ي نه كته رى سرووش بؤ هاتوو ده لى: "به بى پاره له مال دهرمه چوو و با بريكى زوريشته پى بى". زوربه ي جار هه ست به وه ده كه ي كه سهره لووتى ناوه ندى و خپ زور زياترن له سهره لووتى باريك وه به ره چاوكړدى نه وه ي زور = زور، ده بى چهندى سهره لووته كه گه وړه تر بى، نه وه نده زياتر كه سهكه بير له پاشه كه و تگردنى پاره بكا ته وه «يان به هويه وه نيگه ران يان شاگه شكه بى.»

نه و كاته ي چاويك به سهر به شى ئابوورى روظنامه كه تدا بخشيى يان سهيرى بهرنامه ي "Newshour with Jim Lehrer" ساته هه واليك له گه ل جيم ليهر "بكه ي، زور كه سى سهره لووت خپ ده بيى به له خو وه گرتنى خودى جيميش. له رابردودا كه بهرنامه كه پيى ده وترا "The MacNeil Lehrer Newshour - ساته هه والى مه كنډيل - ليهر" نه و كاته ش تو به رده وام "مه كنډيل" ت له بهر چاو بوو.

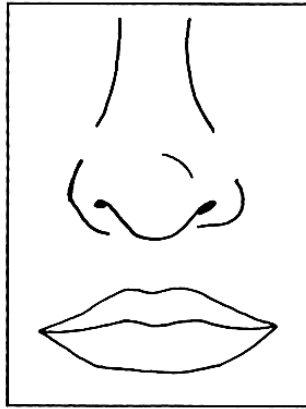
كى زوربه ي جار بير له پاشه كه و تگردن ده كاته وه؟ خه لكى هه ژار و خه لكى فراوانخواز و چاوچنو ك و خپرخواز و كو كه ره وانى هونه ر و... ناكري نه م خه سلته تايهت به گروويك بركى. نه و كاته ي نه پينييه كان ده خو پينييه وه دهر ك به وه ده كه ي كه پاشه كه و تكه ران خاوهن

خړ

باریک

ناوهنجی

قه‌بارهی سه‌ری لووت

موچپى جوراجور و سهر بهرېگه زى جوراوجورن. پرنكاورېنگتيرين بهرنامهى تهله فزيونى له باره ي نهو كهسانه ي كه پاره يان له سهر يه كه له كه كر دووه له لايه ن پياويك كه خاوه ن سهره لووتى گونجاوه بو نه م كاره پيشكيش ده كرى. هه لته ته نه م پياوه "رؤبين ليچ" ي پيشكيشكارى بهرنامهى "Life Style of the Rich and Famous – شيوه ژيانى كه سانى زهنگين و ناودار" ه.

پرسيار: ههر دوينى بوو كه له گه ل داىك و باوكم له سهر پاره ليمان بووه شه ريكى پر هه راوه ژريا. نه وان ده يانوت: "تو وا ۳۰ سالته، هيشتا ژنت نه هيتناوه و موچپى نه و كاره روظنامه گه ريبهت هه ژارانه يه. كه ي دته وئى بيريك له دها تووت بكه يه وه؟" نه وان راست ده كن. به لام قسه كانى توش له باره ي سهره لووتى من و هه زنه كردنم له پاشه كه وتكردى پاره ش ههر راستن. بو بهرگرى كردن له خوم من ده بووايه چون وه لامم دابانه وه؟

وه لام: ههر كاتيك خه لك پيت بلئ تو له وان جياوازي و به م شيوه يه بيخنه بارى په رچه كرداره وه، نه م قسه يه ي نه وان رهنه ريگهت بو خوش بكا تا بير له وه بكه يه وه كه رهنه شيوازى كه سيبى نه وان له بنه رته وه له هى تو جياواز بئ. رهنه نه م هه ش نه ختيك له نازارت كه م بكا ته وه. سهره لووتى تو زور باريكه. نه ي هى داىك و باوكت چونه؟

وه لام: سهره لووتيان زله، زور زل، به تايبه تى هى باوكم. به لام قسه كانت برينداريان كردم نه ك ته نياش له بهر نه وه ي من به هوى لووتم كه سيكى ناموم، بگره له بهر نه وه ي تو ده لئى ههر هيمايه كى روو نيشانه ي به هر هيه كى تايبه ته كه واته لايه نه باشه كه ي هه لويسته نابه پرسيارانه كه م كه هاوړپى سهره لووته باريكه كه مه چپيه؟

وه لام: جيا له و باره كومه لايه تيبانه ي كه تو به هوى سهره لووتيكى ناواوه تووشيان ده بى، نه م سهره لووته واتايه كى سهرسر مينى هه يه. ناخو هه رگيز گوښيستى هوشيارى خوشگوزهرانى Prosperity Consciousness بوو؟ واتاي نه وه ي كه پاره ته نيا وهك هيمايه ك بو دابينكردنى وزه و كار و شاره زايى و پاداشتكرده وه دابنرى. پاره له جياتى نه وه ي شتيكى پاشه كه وت بو روظى رهش بئ شتيكه كه وهك ناو له جووله دايه و نه گهر نيگه رانيه ك له نارادا بئ، نه وا يه ك دلؤپى ترى لئ ناچكيتته وه.

هه رچه نده نه گه رى نه وه هه يه كه هه ركه سيك بو باوه ريكردن به م فراوانيه ي پاره زورى له خوى بكا به لام تو نه م بيروكه يهت هه رس كر دووه، وا نييه؟ ناخو نه وه به به هره ي خو ت دانانئى كه هه ست به وه ده كه ي به رده وام به شى پويست پاره ههر ده بئ؟ هه روه ها ناخو تو به جورىك هه ست به وه نه كر دووه كه به رده وام پارهت بو دابين ده كرى.

پرسیار: کتومت وایه و بۆیه نیگه رانیس نابم و خیزانم له بهر ئەم خەم نەخواردنەم به شیتیم له قهڵەم دەدەن.

وهلام: بینیت؟ هۆشیاریی خوڤگوزهرانی له تۆدا سروشتیییه و سوودهکەیی ئەوهیه که تۆ له ژیاوندتا سه ره بهستی و دهرفهتی ئەوهشت دهبی که خه لکی تریش لهم تیگه یشتنه رۆحانییه سه بارهت به پاره رابینی. به لای خه لکی تر، به له خوگرتنی دایک و باوکیشته، تۆ نموونهی که سیکی زۆر چاونه ترسی. کهواته تا دهتوانی ئەم هه له بقۆزه وه و له بهرئه وهی خەم له پاره ناخۆی شه رمته به خوۆت نه یهت.

ئەندازە ی کونە لووت

هه ناسه یه کی قوول و هه ربه گره. ئەگه ر پێویست بوو شتیکیش بخۆره وه. ئیمه به نیازین له کونە لووت بکوڵینه وه. ده زانم به ر له وهی بی به روو خوینه وه یه کی ته واو پێگه یشتوو، ره نگه کونە لووت به لاته وه وه ک کریتترین به شی رووت بی. به پێی ئەم واتایه ره نگه باسکردنی بابەتیکی وه ک واتای ئەندازە ی کونە لووتیش شتیکی تابوو بی. ته نانهت هاو پرپییه گیانییه کانیس ره نگه هه ز نه که ن باس له بابەتیکی وه ک واتای ئەندازە ی کونە لووت بکه ن. به لام من تامه زرۆم باسی بکه م. هۆیه ک بۆ ئەم تامه زرۆیونه م ئەوهیه که هه ر که سیکی له بواری فرۆشیاریدا کار بکا، پێویسته له سه ر کونە لووت زانیاری هه بی. هۆیه که ی تریشم ئەوهیه که به پیچه وانە ی خه لک که به رده وام سه بارهت به پاکخوا یینی لووت ترسیان هه یه شیوه سروشتییه که ی لووت نامترسینی بگره کونە لووت ژیرییه سه رنجرا کیشه که ی کوڤه که ی خووم ده خاته وه یاد.

ئەو کاته ی "مهت" پێره وکه بوو یه کتیک له خولیا سه ره کییه کانی به کورتی و به پروونی لووت کوڵینه وه بوو. رینوینی دایبا بانه ش کاری لی نه ده کرد. له ماوه ی گفتگو یه کی نیوان مهت و "میچ" ی هاوسه رمدا ئەم جۆش و خرۆشه له سه ر لووت ته واو درێژه ی کیشا. بۆیه هاوسه رم به نه زا که ته وه وتی: " کوڤی خووم، ئەو ی جیی ئەنگوستت نییه. تکایه هه ر ئیستا ده ستت له و ی در بیته."

مهت یه کسه ر به گو یی باوکی کرد و په نجه ی خو ی ده ره ینا و راست کردی به لووتی باوکیدا.

هه وله کانی ئیمه بۆ خویندنه وه ی روو به و راده یه مشومری تیدا نییه. با به شیوازه زۆر نه رمونیانه که مان بویرانه بچینه سه ر کونە لووت.

گونه‌لووتی
گه‌وره

گونه‌لووتی
بچووک

ئه‌ندازه‌ی گونه‌لووت

لووت

تۆ چۆن پېوانى ئەندازەى كونه لووت دەكەى؟ نىگەر ان مەبە پېوئىستىت بەھىچ شتىكى ئاشكرای وەك راستە نىيە. تەنیا لە پروبە پروو و لەسەر يەك ئاست لەگەل روو، سەيرى كونه لووتەكان بگە.

- ئەگەر بتوانى كونه لووتەكان بەتەواوى ببىنى كونه لووتت بەكونە لووتىكى گەورە دابنى.

- ئەگەر تەنیا دوو ھەواكىشت دى كەواتە كونه لووتەكان زۆر بچووكن.

- ئەگەر ھەر ھەواكىشىكت نەدى؟ مادام يان ئەو سەيرى بووكەلەى بارى دەكەى يانىش كونه لووتى كەسەكە زۆر بچووكە.

ئەندازەى كونه لووت، دەكرى بەراورد بكرى لەگەل توانای پارەكىشانەو لە بانكىك. دەزانى داغلە چىيە؟ داغلە كونىكى تىدايە بۆ ئەو سەكى پىدا ئاودىو بكرى. زۆر بەمان پارە وردەكانمان لە ناو شتىكى وەك بەركمان دادەنەين كەسەرى داپۆشراو بى و بەئاسانى دەستمان بگاتە پارەكە. بەشىوھىكى سروشتىش ھەندىك كەس برىارىان داوہ كونهكەيان فرەتر بگەن تا بەئاسانى دەستيان بەپارەكە بگات و ھەندىكى تر برىارىان داوہ كونهكەيان تەسكتر بگەن تا پارەكە بەئاسانى رانەكىشريتە دەرەوہ.

ئاخۆ چ كاتىك ئەم برىارە گرنكە دراوہ؟ من خۆم لەو باوہرە دام كە ھەر پۆحىك بەر لەوہى ژيانىك وەر بگري، بۆ ئەندامە سەرەككىيەكانى روو، گرىبەستىك دادەريژى، سەيرى ئەو بەشەى لەسەر "دژايەتەى بەھرە" نووسراوتەوہ، بگە. بەلام ئەگەر پىت باشترە برىاردانەكە بەشتىكى بەرىكەوت لە قەلەم بەدەى كەواتە بەردەوام دەبى وا بىر بگەيەوہ كە كونه لووتەكانت راستەوخۆ لە يەكىك لەو ئامپرانەوہ دەرچوونە كە بۆ كرىنى شتومەك پارە ھەلدەدرىتە ناويان (Slot machine).

ھەرچۆرە لىكدانەوہيەكى گرینگ بۆ ئەم بارە كرابى، بەلام ھەزاران سالە كە رووخوینەوان پىوھەندىيەكى ئاشكرایان دۆزىوہتەوہ: كونه لووتى گەورە ھىمەى دەسبلاو بوونىكى زۆرە، ھەر وەك ئاسان دەسبردنە ناو گىرفانە. ئەوانى ترمان كە كەمتر خەرج دەكەن كونه لووتيان بچووكە، ئەم خەلكە وەك داغلە وان.

پرسىار: ئەم شىوازەى خەرجكردن چۆن لەگەل پىوئىستى ئاسايشى ئابوورى ھاوتا دەبى؟ ئاخۆ سەرە لووتى گەورە لە خۆيە ھاوپى كونه لووتى گەورەيە؟

وہلام: ھەر شتىك رى تى دەچى. لە راستىدا كۆمەلەك لە دەولەمەندە سەرەككىيەكانى

ئهمريکا سهره لووتی گه وره و کونه لووتی بچووکيان هه يه. "ئهلگزاندر هاميلتون"، يه کهم خه زينه دارى له ميژووی ئهمريکا دا ئهم جوړه لووته ی هه بوو. ئهم شپوهيه ی لووت له ناو سهر کرده به ناوبانگه کانی پيشه سازيدا په واجی هه بووه: "ئهنروو کارنيچ" ی بازرگان و "جی پی مورگان" ی بانکدار و "جیيمز جی هیل" که له پيشه سازيی هیلی شه مه نده فهر که سيکی به ناوبانگ بوو. ئهمرې ئيمه سه ليقه يه کی زور له ناو شتومه کی مال هودا ده بينين و ئهم سه ليقه له لووته گه وره و کونه لووته بچووکه کانی "ئالډو گوجی" ی بازرگانه وه سهرچاوه ی گرتووه.

به لام شپوازی خه رجکردنيش هه روهک هيمایه کانی ړوو مسوگه ر نييه. "دوکتور جون دی روكفيلر" که له ناو ميژووی ئهمريکا دا په ننگه زهنگينترين پياو بوو ی له و که سانه ی باس کران ته و او جياواز بوو. سهره لووتی روكفيلر زل بوو، به لام کونه لووته کانی هاوتای کوومه ليک له گه وهرترين ه و کونه لووتانه بوون که ديتبووم. ئاخو ده ترانی که ئهم سهرمايه داره پولايينه ته نيا به پاره کوکردنه وه ناوبانگی دهرنه کردبوو، بگره خیرخوازيکی دلسوژيش بوو.

ئپوهی خیرخواز و فروشييار بهر له وهی دهمتان بو کرياره کونه لووت و سهره لووت گه وره کان ئاو بکا پيم باشه بزنانن که توانای خه رجکردنی ئهم که سانه ئه وه نده به ئاسانی پيشبيني ناکرئ. ئه ندره ی کونه لووت ناتوانی ئه وه ت پيشان بدا که ئاخو که سيکی زهنگين تو یان کو مپانیا يه که ت به که سيک یان کو مپانیا يه کی موسته حقی خیرپيکردن داده نی یان نا. کونه لووتی گه وره ته نيا له وه دلنيات ده کاته وه که بریکی زوری پاره ی که سيک، به ههر شپوهيه ک بی ده بی خه رج بکرئ، خه رج که ره به سوژه کان په ننگه پتيان خوشتر بی، پاره که خه رچی خو یان بکن.

لووتیکی به هه مان راده پيشبيني نه کراو لووتی "ئهنروو کارنيچ" ه، سهره لووتیکی گه وره و کونه لووتی بچووک. په ننگه بزانی که کارنيچ هه م ده سنووقاو و هه م خیرخواز بوو. به شپوهيه کی باوتر خه لکی خاوه ن ئهم سهره لووته گه ورانه زوربه ی جار له پيدانی ئاموژگاريی تايبه ت به پاره، ده ستودل کراوه ن. "رالډ نيدير" له پيناو کرياره کانداه خه بات ده کا و به هه مان شپوهش "پولا بيگوم" ی شاره زای ميکياژ که به "Ralph Nader Of Rouge" "ناسراوه. "نارسر فورمر" ئاموژگاريی ريبواره کانی کردووه که له جيهاندا چاوه رپی پاره ی زور نه بن. "جیين براينت کوين" چه ند مليون خه لکی له شاره زاييه ئابووريه که ی خوی بي به ش نه کردووه «هه لبه ته ئهم چه ند مليون خه لکه خویندنه ران و بينه رانی ته له فزيون

دهگرېته وه. نابې کوين ههروهک که سېکې وا بناسينين که پسوولهکانی خوې ههروهک چوکلیت بهناو خه لکدا بلاو کرديته وه.»

پرسيار: ئه ی گاندي؟ نهو سهره لووتیکي زلی هه بوو، وا نييه؟

وه لام: هه رکه سېک که پيگه پوچانیه که ی ته رکی دنيا بگرېته بهر، شيوازی پارخه رچکردنی به ئاراسته ی يارمه تیی خه لکی تر ده بی و به هه مان شيوهش وا بير ده کاته وه که سکه پاره که ی له خودی خوې خه رج دهکا. "مه هاتما گاندي" وهک دايکه "تريزا" به دهنگ هه ژاران و نه دارانه وه چوو. که واته سهره لووتی گه وره و کونه لووتی بچووک رهنگه بو خه لک خیر و به ره که ت به دیاری بيئن.

شيوهی کونه لووت

ئيسنا ئه گه ر قيرت نابيته وه با له کونه لووت ورد ببينه وه که ده شی چوار شيوهی سهره کی وه رگرې به لام هه لبه ته هه ر هه موويان له سهر يهک لووتدا نادورزيته وه له گه ل نه وه شدا دوو کونه لووتی ناهوتا، هيمایه کی بهر بلاوه. که واته که کاتيک له نه ينو کدا سهير لووت ده که ی، بزانه ئاخو ده توانی شيوهی هه ر کونه لووتیکت به جيا بناسييه وه. رهنگه تو دوو شيوهی جياواز بو کونه لووته کانت ده ستنيشان بکه ی.

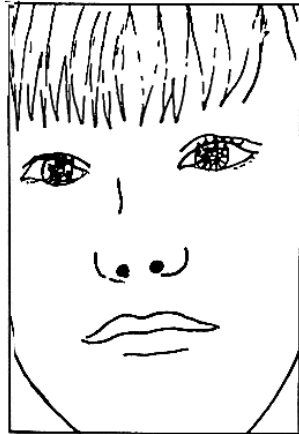
- کونه لووتی خړ شيوهیه کی بازنه یی هه یه «ته نيا خوارترين به شی کونه لووته که خړه. کونه لووتی کهس وهک بازنه خړ نييه.»

- کونه لووتی لاکيشه یی شيوهیه کی رېک و دريژی هه یه و زوربه ی جار له قه پارهدا بچوکه.

- کونه لووتی کلپه یی رهنگه بو ناسينه وه سهره تا ناخوشترين شيوهی کونه لووت بی، به لام چاوت هه ر لتي رادې، له بهر نه وه ی نه م شيويه باوترين شيوهی کونه لووته. نه م شيوه کونه لووته سهره تا که ی رېکه به لام پاشان به ئاراسته ی لووت ده چه ميته وه.

- کونه لووتی سيگو شه ده گمه نترين شيويه. وهک نه وه وايه که له ناو بيابانیکي زيخين ولاتی میسر دا بسوورتيه وه و له ناکاو خو ت به قووجه کیک دابده ی. هه ر نه و پوژه دادې که تو به ديتنی جووته کونه لووتیک که له قووجه که مينياتوريه کان بکا. وقت وړ بميني و هه ست به وه بکه ی که جووته کونه لووتیکي سيگو شه ی هاوتات دو زیوه ته وه.

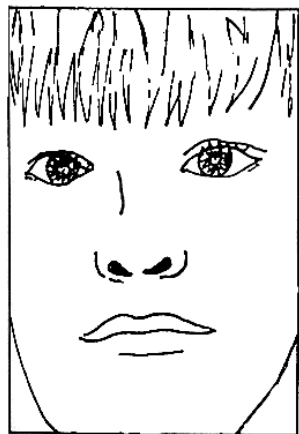
ئاخو نه م لايه نه به ره و گه شتی زياتر بو ناو لووت هانمان ده دا؟ ته نيا بيري لي بکه وه.

کونه لووتی خر

کونه لووتی لاکیشهیی

کونه لووتی کلپهیی

کونه لووتی سیگۆشهیی

شیوهی کونه لووت

رهنگه تۆ رۆژئیک ببی بهجۆره ده لالیکی گهشتوگوزاری بۆ ناو لووت.
ههچهنده من ههولم داوه ههبوونی ئەم گهشته بهسەلینم، بهلام رهنگه بهتهواوی قهناعتت
بهوه نهیهت که خویندنهوهی کونه لووت رینگهیهکی نایابه بۆ دیتنی جیهان. من که
مامۆستام دهتوانم قهناعتت پێ بینم. دهزانم ئەگەر له واتا راستهقینهکهی کونه لووتت تی
بگهی بۆی شیتت دهبی.

شتهکه بهم شیوهیهیه: شیوهی کونه لووت زانیاریت پێ ده بهخشی سهبارت بهشیوازی
خهرجکردنی پاره. تۆی فرۆشیار رهنگه زیاتر ههز لهو کریاران بهکهی که کونه لووتیان
خره. ئەگەر خوا بهندهیهکی رووخۆشی خۆش بوی خه لکی کونه لووت خر له بهههشت له
ریزی یهکه مدها دهبن. ئەم خه لکه دستودلکراوهن و شاره زاییهکی تایبهتیا ن ههیه له رینگه
داهینه رانه بۆ خهرجکردنی پاره کانیان.

بهشیوهیهکی روونتر مه بهست ئەوهیه که خه لکی خاوهن کونه لووتی گه وره ی زۆر خر
دهستبلاوترین کهسانی سه ر رووی زهوین. جارێک که ئافره تیکی خاوهن ئەم ههیمایه ی
سهردانی وۆرکشۆپیکمی کرد، ئەمهم پێی وت. پێیم وت که کونه لووته خرهکانی ئاماژه
به ژیرییه کههی له ئاروگۆپیزکردن به قهردهکانی دهکا. ئەو ئەوهنده پێ کهنی که له سه ر
کورسییه که به ربووه وه. کاتیک دهستی به قسه کرده وه وتی:

"من ۲۲ کارتی متمانه م ههیه و هه ر هه موویان سه تاسه ت قهردیان له سه ر کۆ بووه ته وه."
جاریکی تر که من وۆرکشۆپم کرده وه ئافره تیکی تر که جووته کونه لووتیکی هاوتای
یه کتری هه بوو له سه ر هه مان کورسی دانیششت. من وهک جار ان هه لسه نگاندنیک
رێکوپێکم کرد. ئەو وهک دیوانه دهستی به پیکه نه ن کرد، به لام له سه ر کورسییه که به رنه بووه.
"منیش ۲۲ کارتی متمانه م ههیه، به لام تاکه دانه یه کیشیان له سه تاسه ت قهردی له سه ر
کۆ نه بووه ته وه."

ناوی ئەم خانمانه نادرکینم. به لام "میری هانت" که جووته کونه لووتیکی هاوتای ههیه،
به ئاشکرا گوتوویه تی سه ردهمیک تا بری ۱۰۰,۰۰۰ دۆلار که وتبووه ژیر باری قهرد. ئەم پرۆ
ئەو ههروهک سه ر نووسه ری "چپ سستیک مانسلی" چۆنیه تی گه یشتن به زیره کی له بواری
ئابووریدا، پروون دهکاته وه.

کونه لووتی لاکیشه یی هاوتایه له گه ل پاره خه ر جکردنیک شروقه کارانه. خه لکی خاوهن
ئەم جۆره کونه لووتانه هه زیان له ریکخستنی داها ت و ده رکه وتنی خۆیان ه. «هۆشیاری

تايىبەت بەلووت: خەلكى خاۋەن ئەم ھىمايە كە دەۋلەمەنىش بىن دلىان زۆر بەۋە خۆش دەبى كە بىرە راستەقىنەكەى سامانىان نەدركىتىن. بەلام ئىستا تۆ ھەرۈەك رۈوخوئىنەۋەىيەك دەتۋانى بەپىشېبىنىكىردنى راستىيەكە بەھەمان رادە دلى خۆت خۆش بگەى. تۆ دەتۋانى ئەۋ شتەى لە ناۋ مېشكى ئەۋاندا دەخولتتەۋە بەكسەر لە لووتيان بخوئىنىيەۋە.»

كونە لووتى كىلپەىيى تايىبەتە بەبەھەرى پارە خەرچىكىردىكى بى باكانە. ئەگەر شتىك كەۋتە بەردىلت ھەر دەيكىرى، بى ئەۋەى رەچاۋى ئەۋە بگەى كە ئاخۆ شتەكە بەدلى سەركارە كونە لووت لاكىشەبىيەكەت دەبى يان نا.

باشترىن نمونەم بۆ ئەم بوئىرىيە "كىنى كرامر"ە، ئەۋ پياۋەى سىرووشى بۆ كەسايەتتەىيە يەكجار مەفتخۆرەكەى ناۋ "Seinfeld" ھىنا. كونە لووتەكانى كىلپەىيى و ئىجگار بچوۈكن. كونە لووتى سىگۆشە ھاۋرپتتە لەگەل ورياىيەكى يەكجار زۆر پەرسەندوۈ بۆ پارە خەرچىكىردن. بەرپەچدانەۋەى رى تىچوۈ چاۋچىنۇكىيە، بەلام لە دىدى خەلكەۋە ۋاىە. بۆچوۈنىكى دەروۈنىيى پىرپەزەبىتتىرى رۈوخوئىنەۋەىيەك دەلى ئەم كەسە لە ژياندا دەسكورتە.

ئىستا "لى سكۆت"ى بەرپەۋەبەرى ئىدارىيى بىرپاردەرى ۋۆلمارت گۈبى لە پارە نىيە، بەلام بەلامەۋە ئاسايى دەبى ئەگەر بۆم دەركەۋى كە ئەۋ سەردەمىك لە ژىر پالەپەستۈيەكى ئابوۋرىي گەۋرەدا بوۈ بى. مەن حەپەسام، ئەۋ كاتە حەپەسام كە خەرىكى سەبىركىردنى ۋىنەكانى ناۋ وتارىكى كۆۋارىك بوۈم كە لەسەر كۆمەلە بەرپەۋەبەرىكى ئىدارىيى بىرپاردەرى شارەزا و زىرەك نووسرابوۈ و لەۋىدا چاۈم بەكونە لووتەكانى سكۆت كەۋت. ۋىنەى ئەۋ لە تەك ۋىنەى "جىفرى ئىمپىلت"ى كۆمپانىيى "General Electric" و "ستىف بالمر"ى كۆمپانىيى "Microsoft" و "رۆبىرت ناردىلى"ى كۆمپانىيى "Home Depot" و "كرىچ بارىت"ى كۆمپانىيى "Intel" بوۈ. ھەر ھەموۈ ئەۋانى تر لەگەل پىشېبىنىيەكانم بۆ كارگىرەكانى كۆمپانىيا ھاۋبەشەكان دەگونجان، لەبەرئەۋەى ئەۋ كونە لووتانەيان ھەبوۈ كە لەبەر بچوۈكى بەنزىكەىيى نەدەبىنران. كونە لووتى سكۆت لە پىشېبىنىيەكانم توۈشى گومانى كىردم لەبەرئەۋەى ئەم كونە لووتانە تەۋاۈ گەۋرە بوۈن.

دواتر كە بەۋردى سەبىرم كىرد، ئەۋەم دۆزىيەۋە كە شىۋەى كونە لووتى سكۆت سىگۆشەىيە كە بۆ پىشەكەى شىۋەىيەكى گونجاۋە. لە بابەتەكە تى گەشىتم. خۆرسكىيەكانى كەسىكى دەسبلاۈ دەتۋانرى بەھۆى شىۋازى بەۋرىيى پارە خەرچىكىردنەۋە ھاۋسەنگ بگىرى.

پىرسىيار: ۋام دەزانى ئامانجەت لەم ۋانەۋتتەۋەت ئەۋەىيە خەلك ھان بەدى زىاتر رىز لە

خویان بنین. من که به ردهوام رقم لهم کونه لووته سیگۆشه ناشیرنانهی خۆم بووته وه ئیستاش ئه وه ده بیستم که پیوهندیان به دهستنوقاوییه وه ههیه. زۆر چاکه. ئاخۆ من به و زانیارییه وه بناخهی که سایه تیم دابریژم؟

وه لām: رهنگه هیمای کونه لووتی سیگۆشه به بهر اورد له گه ل هه موو هیماکانی تر به پرچدانه وهی زیاتر بی. به لām بیر له واتاکه ی بکه وه. ئیمه له سه ره هه ساره ی فی ربوونین. به بۆچوونی من کونه لووتی تۆ ههروهک مه دالیای شه ره فی سه ربازیک به رخه. ئاخۆ تۆ وانه ی سه خت له سه ره چۆنیه تی مامه له کردن له گه ل پاره وه نه گرتو وه؟
پرسیار: با.

وه لām: که واته ئه و زانیی و سۆزه ی که وه ده ست هینا وه به که م مه زانه. "ماری ئانتونیت" به وه ناسرا وه که له رووی مادییه وه که سیکی بی به زه یی بو وه. گوایه پاش ئه وه ی پی و ترا وه جووتیاران نانیان نییه، بخۆن ئه و وتوویه تی: "با کیک بخۆن". تۆ له رووی دارایییه وه له هه ر ئاستیکدا بی، ریگه به خۆت ناده ی قسه یه کی له م جو ره ت له ده م ده ربچی. تۆ زیاتر له که سانی خا وه ن هه ر جو ره کونه لووتیکی تر توانای دۆزینه وه ی ئه و که سانه ت هه یه که به ناشکرا و به نه ینی به ده ست نه دارییه وه ده نالیین. سۆزی تۆ له خه مه کانیان که م ده کاته وه و رهنگه تۆ هه رگیز راده ی ئه م کاریگه ری خۆت نه زانییه وه.

پرسیار: که ی ده ته وئ باسی باشتترین جو ری ئه و کونه لووتانه م بۆ بکه ی که ئافره تیکی وه ک من ده توانی هاوژوانی تیان بکا؟ له چا وه روانییان خه ریکه ده رم.

وه لām: ئه گه ر خه می گه وره ی تۆ پاره بی پی م باشه به باشی له کونه لووتی هاوژوانی داهاتووت ورد ببییه وه «به لām نه ک به شیوه یه کی ئه وهنده ورد که هاوژوانه که ت لیت بکه ویتته گومان و را بکا». پاشان بیر له پیوستیه کور تخایه ن و دریژخایه نه کانت بکه وه.

رهنگه هاوژوانیکی سه یه ر و ده سه بلا و بۆ کاتی خوشگوزه رانی به که لکی تۆ و کونه لووته کانیشت بی. ئه گه ر بته وئ کاتیکی خۆش به سه ره ببه ی با هاوژوانه که ت که سیکی خا وه ن کونه لووتی گه وره و خر بی. به لām ئاخۆ پیت باشه ئه و که سه بی به هاوسه رت؟ ئه و هۆکارانه ی کاریگه رییان له سه ره ئه م بریاره ت ده بی بریتین له شیوازی خۆت له پاره خه ر جکردندا و ئه و راستیه ش که ئاخۆ هه یچ حیسابیکی بانکیتان هه یه یان نا.

هاوژوانیکی کونه لووت لاکیشه یی رهنگه له کاتی هاوژوانیدا ئه ونده ده سه بلا و نه بی، به لām کاتیک حیسابی بانکی خۆت به تال ده بی قه دری بوجه دانانی هاوژوانه که ت ده زانی.

نھينىيەكانى كار و پارە دەبنە ھۆى ئەوھى لووت وەك بەشېكى سەرنجراكىشى ڤوو خۆى بنوئىنى. ئىستا تۆ لە ھەلېژاردنى كار يان ھاوژواندا يان لە ھەلېژاردنى مامەلەى بازىرگانىي گەورە يان كارىكى بازاركېدا، دەتوانى بوەستى و ئاورپ لە لووت بدەيەوھ. لووت زۆر زانىارىت لەبارەى چۆنيەتېي بەھېزترکردنى پېوھندييەكان بۆ دەستبەر دەكا. لە بەشى داھاتوودا ئېمە ئاورپ لە ئەندامىكى ڤوو دەدەينەوھ كە راستەوخۆتر لە ھەر ھەموو ئەندامەكانى تر پېوھنديى بەھېزەوھ ھەيە.

كۆلم

ئاخۇ كۆلمەكانت دەربرى ھىزى تۆن؟ ھەلبەتتە گومان لە دەربرىنەكەدا نىيە، بگرە لە چۆنىەتتى ئەم دەربرىنە داىە. ھەر پروىەك پىشانەدرى لانى كەم تاكە بەھرەيەكە بۇ ھەلكردن لەگەل خەلكى تر.

بۇ پروى بەدەر لە پروى مرؤف، ھەوالەكە ئەوئندە خۆش نىيە. بۇ نموونە شىرىنىيە ئالقهىيەكان، كونىكيان تىدايە، بەلام دەبووايە لە شوينى ئەم كونه كۆلم ھەبووايە «يان ئەگەر ئەم شىرىنىيانە چا و لووت و برؤ و دەميان ھەبووايە ئەم كونه شوينيان بو». ئاخۇ بەرپكەوتە كە ھەرگىز شىرىنىيەكى ئالقهىيە نەبوو بە سەرؤك؟ وا بزنام بەرپكەوت نەبوو.

خۆشەختانە تۆ مرؤفى و ئەمەش بە و اتايەيە كە تۆ دەتوانى بۇ ويستەكەت ھەول بەدى. ئاخۇ ويستەكەت پلەيەكى سىياسىيە؟ يان كۆمەلايەتى؟ برؤ و دەستى بىنە، تۆ تەنانەت دەتوانى بەنيزەش بۇ ئەم ويستەت ھەول بەدى، بەلام لەم سەردەمەدا دۆزىنەوہى نيزەيەك كارىكى سەختە. بەلام لانى كەم ئەو كۆلمانەى كە پىت بەخىراون سەردەميانەن و لە كاراييدا پلە يەكن. ھەر پىويستىشت بەكۆلم دەبى. ھەم لە فرؤشيارى و ھەم لە پىوئندىيەكاندا بەرەنگار بوونەوہى دەسەلاتەكان پەنگە و رەبەزىن بى. پەنگە پاش رۆژىكى ناخۆش ھەست بەو بەكى كە لەگەل جەنگاويرىكى ئەوتۇدا زۆرانبازىت كىردووہ كە قەلغانەكەى ھەرگىز تىك ناشكى. لەبەرئەوہ رىز لە خۆنانت زياتر لە ھەر قەلغانىكى تر، پىويستى بە نۆژەنكردەنەوہ ھەيە.

لە رۆژىكى وەك ئەو رۆژانەدا لە سووچىكدا خۆت بەخويئندەوہى ئەم بەشە خەرىك بەكە و شكۆمەندىيە كۆلمەكانت بىيە.

بەرچەستەھى كۆلم

بەرچەستەھى كۆلم بەھ واتاھىيە كە ئاخۇ كۆلمەكان تا چ رادەھىك دەرپەرپون:
- ژمارەھىك كۆلم رەنگە بەرچەستە بن و ھەك پەھكەركانى سەر زنجىرە چىاي "پوشمۆر"
واتە ھەك ئەھ پىكھاتە چاھ دەرپۆقېنانە بېنە بەرچاھ كە سەرنجەت رادەكېشن و دەبنە ھۆى
ئەھى بلىيى "وا".

- ھەندىك كۆلمى تر ئاسوودەن و رەنگە لە بنەرەتدا نەبنە ھۆى سەرسېمانت تەنبا لە
بارىكدا نەبى كە بەمەبەستىكى تايبەت سەبىريان بىكەى «بۆ نمونە ئەھ كاتەھى كە دەتەوئ
رووى خۆت بەگۆپىرەھى كىتېبىكى رووخوتىندەنەھى ھەلبەسەنگىنى». ئەگەر نەتتوانى بەھىچ
جۆرىك كوتە كۆلمىك بدۆزىيەھى كە لە رووھە دەرپەرپىيى و ناچار بى بلىيى "كوا" ئەھ كاتە
ئەھ وتەھى خۆت بەوتەھىكى ئامازدەر بەسەركەوتن ھەژمار بىكە لەبەرئەھى تۋانىوتە
كۆلمى ئاسوودە بناسىيەھى.

پرسىيار: بەلام تىكايە پىم بلىي كە ھىشتاش ئەھ كۆلمە ئاسوودانە تايبەتمەندىيەھى
باشيان ھەھى.

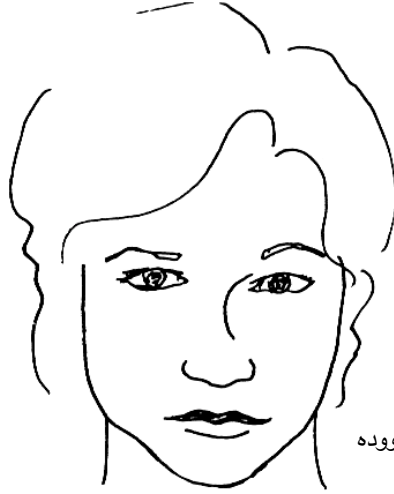
وھلام: ئەھ تايبەتمەندىيەھى ھەھى و من ئەھ زانىارىيە پىشكىش دەكەم بەھ خانمانەھى
خاھن كۆلمى ئاسوودەن و كە لە شەرمان ورەھىان نەماھى. ئەھ كاتەھى كە تۆ لاپەرەكانى
كۆۋارى تايبەت بەئافرەتان ھەلدەھىيەھى چاوت بەئامۆژگارىيەكانى بى كەموكۆپىي
مىكىياژكردن دەكەھى. ھەر ئەھ كاتەھى چاوت بەرپۆنېنى دىشكىنەر سەبارەت
بەبەرچەستەكردنى "سېو" ھەكانى سەر روومەتت دەكەھى. رەنگە لە وتارەكەدا پىت بوترى بۆ
دروستكردنى ئەھ جۆرە سېۋە سىحراوييانە پىۋىستە رووت ھەلمزرى و ھەندىكمان ئەھ
كارە بەگىسكى كارەبايى ئەنجام دەھىن و ھەول دەھىن ئەھ شتەھى كە ھەبوونى نىيە
بەرچەستە بىكەھىن.

پاشان ئىمە ئەھ پىكھاتە تا رادەھىك بەتالە بەمكىياژ سۋاق دەھىن. ئەھ كاتەھى كە لە
كۆتايىدا كۆلمەكانى خۆمان دەرپۆقاند و سەرسامى شىۋەكەھى بووین، ئاخۇ ئەھ چ
سوودىكى بۆمان دەبى؟ بەرھەمەكە رەنگكارىيەكى جوانە كە ھىل و پەلەھى لەسەر
دەرکەوتوھى. رەنگاۋرەنگى ئەھ بەرھەمە دەرخەرى ئارەزوۋى ئىمەھى بۆ خۆپازاندەھى نەك
گرىنگىدان بەخودى خۆمان.

ئەگەر دەتەھى خۆت ھەك ئالاي ئەمرىكا رەنگ بىكەھى، كىشە نىيەھى. ھەر چۆنىك بى

كولمی به رجه سته

كولمی ناسووده

به رجه سته بی كولم

هه نديکمان ههست به وه دهکين که بهي ئه م کولمه دهريوقيوه ساختانه شوه ده توانين جوان بين «چهندي کولمت ته ختتر بي واتاي نه وه به خه لک که متر چاو له تو و له کولمه سهرنجراکيشه کانت دهکن»، ئيستا تهنانهت ناويکي خوشيش له م هيمايهت نراوه که بريتييه له کولمي ناسووده.

له بهر نه وهى بهرجه ستيه يي کولم نيشانده ري شيوازي سهرکرديا هتييه، رهنکه مه زندهى نه وه بکهى که کولمي بهرجه سته، هاورييه له گه ل شيويه يه کي پر دهسه لاتي سهرکرديا هتي. که سايه تيهي که سه که نه ک کولمه کاني له ناو ئاپوره دا خوى دهنوتني.

بوچي زوريک له پيشکيشکاران نه م جوړه کولمه يان هه يه؟ تامه زروبوون بو راکيشاني سهرنجي جه ماوهر، بوو ته هوى نه وهى که به پله ي به که م نه م پيشه يه هه لبرن. به پيچه وان هه سهرداني شوينتيک بکه که خه لکه که ي زياتر سوود له شيوه دهسه لاتيکي که متر بهرچاو وهرده گرن بو نمونه هاورييه نه ناسه کانت له سهر هيلي ئينته رني. له م شوينه دا زور که س دده زويه وه که کولمي ناسووده پرووي زوربه ياني نه خشان دووه.

بو پيشکيشکاري پيوسته مروف بهرگ بي. ده ترسم نه م خاله فه راموش بکه ي بويه داوات لي ده که م بچيه زورتيکي پر له که ساني نه ناس و به گوران يه که ت يان سه مايه که ت يان رولگيرانه که ت نه فسوونيان بکه ي. "کاسرين هيپي پيرن" که به کولمه زور بهرجه سته کان يه وه ناسراوه تواني به سهر ره خنه روخينه ره که ي "دوروسي پارکر" که وتبووي: "هيپي پيرن ته واوي هه سته کاني تاقي کردووه ته وه" زال بي. نه وه ره وه ها به بو يرييه وه بهرهنگاري شه پله بووه. بو ماوه ي چه ندين سال هيپي پيرن بهرجه سته و دهنگيکي له رزوک هه کاري کرد و به زه بري ويستي خو ي خيرا يي ده به خشييه جه سته و دهنگه که ي. ته نيا نه وه کاته ش که کاريگه ريه يه کي دراماتيکي خوازياري له رزوکي بووايه، نه م بي هي زويه ي خو ي ئاشکرا ده کرد.

که سيکي تري خاوه ن جووته کولميکي ئازا "کاسرين گراهام" ه. کاتيک گراهام برياري دا يه که م دوزينه وه کاني خو ي له باره ي دروي ووترگييت له واشنتون پوستدا بلاو بکاته وه نه م برياره ي پر مه ترسي و له هه مان کاتدا ميژوويش بوو.

پرسيار: هه ر سه باره ت به سياسي هت ده ي بل يم که من تا ئيستا زور سياسي هتواني هه لبرن دراوي نه وتوم نه ديوه که خاوه ني کولمي گه وره بن. ئاخو نابي نه وان سهرکرده بن؟ تو چون نه مه ليک دده يه وه؟

کولم

وه لآم: بهبیرت بی که زیاتر له یهک شیواز ههیه بو ئهوهی مرۆف بههیز بی. ئهوه دسه لاته پر هیزه ی که هاوړییه له گهل کولمی بهرجهسته رهنگه خه لک تووشی دله راوکی بکا. له ئه مریکا ریک له رۆژانی جار دانی دهستووری ئه و لاته وه، ئیمه حکومه تمان وهک سیسته میکی کۆنترۆل و هاوسهنگی دامه زان دووه «وا بزنام ده توانی به سیسته می Cheek and Balance – کولم و ره سیدیش ناوی بنی». له وکاته وه جه ماوهر بووته هوی بلاو بوونه وهی دسه لاتی هه لباردن. به شیوه یهکی نمونه ییش ئیمه بو کوشکی سپی دهنگ به دیموکراته کان ددهین و بو کۆنگرێسیش دهنگ به کۆمارییه کان ددهین وه یان به پیچه وان وه.

ئاخۆ ئه مه ته نیا شیوان و شینگرییه؟ یاخۆ ده توانی جوړه ژیرییه کی هاو بهش واته کرده وه یه کی هاوسهنگه کهر بی؟ له هه ردوو باردا تیبینیکردنی ئه م مه یله نیشتمانییه یارمه تیت ددها بو تیگه یشتن له و کولمانه ی که ئیمه ی ئه مریکی بو وهرگرتنی پۆست دهنگیان پی ددهین. بیر له "کلارا بارتنز" و "هاریتت ته بمان" و دایکه "تریزا" یه کان مه که وه. ئیمه له بهردهم ئه و خه لکانه ی له راده به دهر بویرانه هه لسوکه وت ده که ن له شهرمان ده توینی وه.

که واته ئاخۆ ئه وه به ریکه وت بووه که ئیمه هه رگیز "رۆبیرت ریدفۆرد" مان هه لنه بزار دووه. نه خیر و منیش هه روکه هه ر ئه مریکیه کی ئایدیال په رستی خه یال شکاو ئاخ هه لده کیشم. تا ئیستا ئیمه ته نیا یه ک سه روکی خاوه ن کولمی بهرجهسته مان هه لبار دووه «به یه کی دابنی» که ئه ویش "ئۆنیست ئیبی". "جیی. ئیف. کیی" به دووه م پله دیت که کولمه کانی ته نیا ئه و کاته ی بزه ی ده هاتی نه ک هه موو کاتیک خویان ده نواند.

کولمی ئاسووده ئاماژه به جوړیکی بی فیز له ویستی دسه لات ده کا. ئه گه ر تو ئه م هیمایه ت هه بی هه ست به وه ناکه ی کوته کولمیکت له روومه ته وه دهر په ریپی، به لآم گره و ده که م تیبینی ئه وت کردووه که له شیواز هه که تدا پرس به که سانی تر ده که ی. چ ئه مه به ملکه چی چ به دیموکراسی ناو بنریت، ئه م خه سلته هوی متمانه ی خه لکه به تو و چه ندی به وردتری سهیری ئه م لایه نه یه کجار کۆمه لایه تییه ی کولم بکه ی، هه ست به وه ده که ی بهرجهسته یی کولم زۆربه ی جار پیوه ندی به بابته سامناکه که ی ناواخنی کولمه وه هه یه.

ناواخنى كۆلم

تەنانەت مندا لانى سەروو چوار سال، رقيان لەو دەبىتەۋە كە داپىرە دىت و ۋ دەبىتە كوتە گۆشتىكى كۆلميان و قسەيەكى ئاۋا دەلى:

"كەس ھەيە لە تۆ شىرنۆكەتر و خنجىلانەتر و شەيتانتر و قشتىلەتر بى؟"

پاش ئەۋەي چەندىن سال كۆلمت ھەر قنجى لى دەدرىت، ھىشتاش ئەم پارچە گۆشتەي كۆلم دەبىتە مایەي سەرنىشەت - لانى كەم ئەگەر تۆ بەرامبەر بەپرسامترین مەرجى ئەمريكيەكان ھەستىيار بى. ئاخۆ ھۆي خرىنبوونى ۋو دەگەر پىتەۋە بۆ كلۆربوونى ددان يان گەندەلى يان سەرنەكەۋتن لە ۋەدپھىننى ئامانجەكانت لە ژياندا يانىش ھۆيەكەي دەگەر پىتەۋە بۆ نەخۆشپىيەكى بى كەموكوۋى؟ قىروسىيا، ئىمە زەندەقمان لە قەلەۋبوون دەچى و زۆربەي خەلك پىي وايە پربوونى ۋو بەۋاتاي قەلەۋاتىي گشتىيە.

بەلام توۋشى ھەپەسان دەبى، لەبەرئەۋەي ناواخنى كۆلم، مەرج نىيە پىۋەندىي بەقەلەۋپىيەۋە ھەبى. كاتىك كەسەك قەلەۋتر دەبى، رەنگە ۋو پى نەبى و بەپىچەۋانەشەۋە. ۋو كارهىنى چرچى ۋام خويندوۋەتەۋە كە ناواخنى كۆلميان زۆر بوۋە ۋ ھەروەھا ئەو كارھىنە زەبەلاخانەي كە ناواخنى كۆلميان كەم بوۋە.

ئەگەر بتوانى ھىۋر بىيەۋە ۋ ۋوۋە ۋوۋى ئەم بابەتە ھەستىيە بىيەۋە، لەۋە تى دەگەي كە ئەگەر ۋو خرىنىش بى مەرج نىيە ناواخنى كۆلمى زۆر بى. بىر لە "دىلتا بىرك" بگەۋە، ئەۋ ئەكتەرەي كە دىزايىنى كۆمەلە جلوبەرگى بۆ ئافرەتانى قەلەۋ دارشتوۋە. سەيرى ۋەشانە دووبارەكانى "رۆزان" بگە. پرىتسى ھەردووك لەم خانمانە لە كۆلمە بەرچەستەكانياندا رەنگى داۋەتەۋە، نەك لە ۋوۋياندا. تەنانەت لە قەلەۋترىن باردا رۆزان ھەرگىز ناواخنى كۆلمى زۆر نەبوۋە - ئەۋ كاتەي زانىت واتاي ئەم ناواخنە چىيە لەۋەش تى دەگەي، بۆچى رۆزان ئەم ناواخنەي نەبوۋە.

كەۋاتە تۆ چۆن دەتوانى رادەي پرىتى بەگوپىرەي ناواخنى كۆلم بپىۋى؟ ئەۋ گۆشتە شلكوشۋەي كە لە كەمەر و خالەكانى تى ژىرى دايە، ھەژمار ناكەين. كەۋاتە راستەۋخۆ سەيرى يەكەك لە كۆلمەكان بگە. ۋەك داپىرەيەكى شىت و شەيدا، چنگى لى بدە ۋ پى كىشە. لە ناۋ نەينۆكدا سەيرى كوتەگۆشتەكە بگە.

- ئەگەر زۆر بوۋ واتە ناواخنى كۆلمى تۆ زۆرە.

- ئەگەر كىرەۋەكە بەئازار بوۋ ۋ شەۋىلگەت قىرتەي لىۋە ھات دان بەۋەدا بىنى كە يان

ناواخنی زۆر

ناواخنی کهم

ناواخنی کوئم

لاسایکردنه وهیه کی پړئازاری کرده وهی داپیرهت ده که ی وه یان ناواخنی کولمت که مه .
 ئیستا با بهردهوام بین و بزاینن ئاخو له راستیدا واتاکه ی چییه . تو دتوانی ناواخنی
 کولم به "سهرینی دسه لات" له قه له م بده ی . چهندی ئم سهرینانهت نه رمتر فشر بن ،
 نه ونده که متر خه لک له هیزه که ی تو دترسن . ناواخنی زوری کولم هاوړییه له گه ل شیوه
 دسه لاتیکي خاوه ن پالپشتییه کی زور . چهندی ناواخنه سروشتییه که زیاتر بی ، به هه مان
 راده پالپشتییه که زیاتره . که واته شانازی به خوت بکه که خاوه نی ئم هیمایه سهیره ی .
 ناواخن ناماژه به شیوازیکی سه رکردایه تیبی دلراگرانه دهکا و ده پته هوی ئه وهی هه موو
 نه دمانی گروپ هه ست به وه بکه ن بایه خیان پی ددری . ئم جوړه ناواخنه یاریده دهر
 بووه بو سه رکه وتنی "کین بیرنر" ، نه و که سه ی که پشتیوانییه کی زوری بو نامیلکه کانی
 له سه ر "جاز" و "شه پی ناوه خوی" و "بیسیبؤل" و "لويس و کلارک" وده دست هیناوه .
 "ریچل کارسن" ی ژینگه پاریزی پیشه نگ ، به هه مان شیوه ی "هیلین کیلر" که ریبازه دوور له
 هه ره شه که ی یاریده دهر بووه بو داننان به خه لکی خاوه ن پیداویستی تایبه ت ، شیوازی
 سه رکردایه تیبی خوی به هوی ناواخنه وه هه موار کردووه .

ناواخنی که می کولم شیوازیکی ته و او جیاوازی دسه لات پيشان ددها . له م باردها
 که سیک له ناو تاکره ویدا گه شه دهکا . رهنگه تو حه ز له وهرگرتنی بیروړای خه لکی تر
 نه که ی . رهنگه نه مه ش له و بیروړاوه ره دهر وونییه ته وه سه رچاوه ی گرته ی که بو خوت
 دتوانی باشر کاره که به نه نجام بگه یه نی ، له وهی داوای یارمه تی له هر که سیکي تر
 بکه ی .

له راستیدا رهنگه بیروبوچوونت راست بی . که واته ئاریشه ی هاوړی ئم هیمایه ، زیاتر
 له له خو باییبوون بریتیه له ئیره ییبردی خه لک به تو . مه هیله بارو دوخه که وای لی بی .

پرسیار : ئیستا پرسیاړیکي راوړکارانه هه یه . من خاوه نی ئم کولمه چالانه م که تو
 باسیان لیوه ده که ی ، به لام ناواخنی لووتیشم سیگوشه یه ، نه و ناواخنه ی که تو به لووتیکي
 راو پرسکه ری داده نی . که واته نه مه واتای چییه ؟

وه لام : هیماکانی لووت ، پیوه ندیبان به کاره وه هه یه . هیمایه کانی کولمیش پیوه ندیبان
 هه یه به پاشماوه ی تری ژیانته : به هاوژوان و هاوژوره کانت ، به پیوه ندیبه خیزانییه کانت ،
 به و خه لکه ی که پشووه کانبان له گه ل به سه ر ده به ی ، به ئاوه له کانت له که نیسه و له یانه ی
 ته ندروستی یان له و شوینه ی بو سه ماکردن سه ردانی ده که ی . بو نمونه له کاتی

كولم

نۆزەنكردنهوهى ئامپىرى جل وشككەرەوهكهتدا كه هەر گۆرهوى قووت دەدا ئەو كاتەى لهگەل چاككەرەوهكهدا دەدووى ئاخۆ دەنگت چ تۆنك وەردهگریت؟ كاتك تۆ له ماوهى كاركردى ئامپىرهكهدا تووشى گرفتهكه دەبى ئەو كاتە جۆره تۆنكى تايهتت ههيه. به لām كاتك چاككەرەوهكه سەردانى مالى تۆ دەكا، تۆنهكەت تەواو جياواز دەبى.

تى گەيشتى، زۆر به ئاسانى دەتوانریت كەسك بە "را و پرسكەرىكى باش" هەژمار بكریت. خويندەنەوهى روو، تەواوى وردەكارىيەكان و كاتى پيادەبوونيان روون دەكاتەوه.

پرسیار: ئاخۆ ئەوه دژیهكییەك ناخولقینى ئەگەر كەسك ناواخنى كولمى كەم بى «وه بەم شپوهیه پالپشتییەكى كەمى خەلكى هەبى» و شتىكى وەك لووتكى سینگۆشەى هەبى «كه تۆ وتت هاورییه لهگەل بههرەى كارى بهكۆمەل؟»

وه لām: لووتى مرۆف دەربىرى شپووزى كاركردنیەتى له مهودای كارى بهكۆمەلەدا، واتە كاتك كه مرۆف به شپوهیهكى سوودبهخشانە كارك ئەجام بدا. كولم شپووزى دەسه لانت له كاتەكانى تردا روون دەكاتەوه. بۆ نموونه "ودى گوسرى" گۆرانىبنووس له گۆرانىیهكانیدا به شدارى به خەلك دەكرد "لووتى سینگۆشە" به لām له رووى دەروونىیهوه كەسكى تەنیا بوو "ناواخنىكى زۆر كەمى كولم". بروام پى بكه بههوى ئاوتیه بوونى هیمایهكانى روو ئەگەرى هەر لىكدانهوهیهك ههيه.

پرسیار: كهواتە ئىستا واتای ئىسكه كولمى بهرز چیه؟ تۆ وتت رۆزان ئەم ئىسكه كولمى ههيه. ئاخۆ ئەوه جۆره ناواخنىكى كولم نیه؟

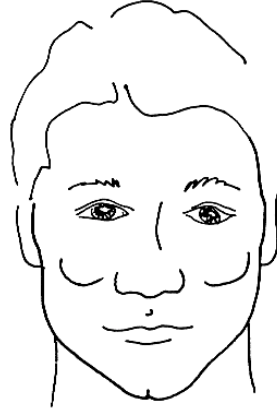
وه لām: مەرج نیه. تۆ باس له جۆرى جووته كولم دەكهى كه دەشى سەرەتا ئالۆز بى. به لām دەزانم تۆ لى شارەزا دەبى. خۆت ئاماده بكه، ئاماده به.

جووته كولم

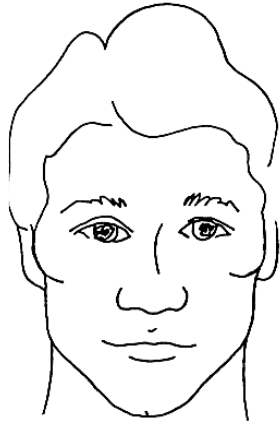
ئىسكه كولمى بهرز، يهككە له زاراوه بى نرخەكان كه له روو خويندەنەوهى نارەسمیدا باوه. خەلك ئەم زاراوهیه بۆ ئاماژەدان به هەر شتىك له مهودای نىوان كولمى بهرجهسته بۆ كولمى چال و بۆ سەرنجراكيشى گشتى بهكار دین. ئەگەر جووته كولم بهگۆيرەى دەسه لاته پر هیزهكهى كلپشه سازى ئەتنكییەوه پیناسه بكرى ئەوا خەلك كەسكى ئەمرىكى خۆمالى يان هاوولاتییهكى مەنگۆلییا بهخاوهنى ئىسكه كولمى بهرز دادەنن، به لām رەنگه ئەوهشى بخهنه سەر كه كەسى خاوهن ئەم هیمایه، رەنگه خەلكى Peoria يان The Bronx يان هەر ناوچهیهكى تری بهرخۆرىش بى.

ٲٲسكه كولمى بهرز

كولمى شور

كولمى لٲك دوور

كولمى لٲك نزٲك

جووته كولم

کۆلم

بۆ تیگەیشتن له هیمایه‌کانی ئیسکه کۆلم پێویسته چاوت له جووته کۆلم رابه‌پێنی.
کۆلمت له چ شوپینیک زیاتر به‌دهر ده‌که‌وێ؟

- ئاخۆ راسته‌وخۆ له ژێر چالی چاوه تا له‌م باره‌دا که‌سه‌که به‌که‌سیکی خاوه‌ن ئیسکه
کۆلمی به‌رز هه‌ژمار بکری؟

- یان زیاترین پڕیتی له ئاراسته‌ی پێچه‌وانه دایه؟ هه‌ندیک کۆلم سه‌رسوره‌ینه‌رانه له
به‌شی زۆر ژێرینی روودا، پهل بوونه و زیاتر له ده‌م نزیکترن له‌وه‌ی له چاوی نزیکی بن. من
به‌کۆلمی شوپریان داده‌نیم.

- ری تیچوونیکێ تر کۆلمی لیک دور، جووره هیمایه‌ک که زۆر زیاتر ئه‌و کاتانه به‌دهر
ده‌که‌وێ که کۆلمه‌کان هه‌م به‌رجه‌سته و هه‌م چال بن. به‌لێ، ئه‌م کۆلمه هه‌مان ئه‌و هیمایه‌یه
که ئه‌و خه‌لکانه‌ی هه‌شتا نه‌بوونه به‌رووخوینه‌وه به‌هه‌له‌ ناوی "ئیسکه کۆلمی به‌رز" ی لێ
ده‌نێن.

- یان ده‌شی تۆ کۆلمی لیک نزیکبووه‌ت پێ به‌خسرا بێ که تێیدا زۆرترین پهلێیه‌که له
نزیکی لوته.

ئه‌گه‌ر هه‌یز له پیشه و پێوه‌ندییه‌کاندا گرینگ بێ، تۆ ده‌بێ حه‌ز بکه‌ی توانای تیگه‌یشتن
له واقیعی جووته کۆلمت هه‌بێ.

پرسیار: ئاخۆ به‌هۆی ده‌ریه‌رینی خودی ئیسکه کۆلم یان ناواخنه‌که‌یه که جووته کۆلم
ده‌رده‌که‌وێ؟

وه‌لام: یان ئیسکه کۆلم یان ناواخنه‌که- هه‌ر کامیان که له ناو روودا زیاتر ده‌ریه‌ریو بێ،
جووته کۆلم، زانیاریت له‌باره‌ی ئاستی هه‌یزی که‌سیک بۆ دا‌پهن ده‌کا. وزه له ئاراسته‌ی
جیاوازا به‌واتای مه‌جازی و ده‌قاوده‌قیش خۆی ده‌نوێنی.

له‌وانه‌یه ئیسکه کۆلمی به‌رز به‌پێی نه‌ریت، شتیکی ویستراو بێ، به‌لام ئه‌وه‌نده تامه‌زرۆی
چاندنی کۆلم مه‌به. هه‌لکردن له‌گه‌ڵ ئه‌م هیمایه ئاسان نییه. له‌گه‌ڵ ئه‌م هیمایه‌دا تۆ زه‌بری
کۆمه‌لایه‌تی خۆت به‌کار دینی بۆ دا‌کۆکیکردن له به‌هاکانت. تۆ ریگه به‌هیچ که‌سیکی نزیکی
له خۆت ناده‌ی، کاریک بکا که له فه‌ره‌هنگی تۆدا هه‌له‌یه.

پرسیار: مه‌به‌ستت ئه‌و شته‌یه که بووه هۆی له کار دا‌برانم؟

وه‌لام: رووداوه‌که چۆن بوو؟

پرسیار: کۆمه‌له کاربه‌ده‌ستیکی ئه‌و کۆمپانیا‌یه‌ی که من کارم تێیدا ده‌کرد کاریکی

ناهه مواریان دهکرد. من تاکه کهس بووم لیپرسینه و هم له گه لیان کرد. ئەوان وتیان "ئوهی ئیمه دهیکهین رهنکه هه له بی، به لام ریگه پیدراوه. ئەگەر نارازیت، ده رگه ئاوه له یه". من ههستم به وه کرد هۆی ئەم رووداوه ئوه بوو که من تاکه کار به دهستی میینهی ناو کۆمپانیایه که بووم. به لام تو ده لئی ئەمه هیچ پیوهندیی به رگه زهوه نییه و پیوهندیی به شیوازی که سییه وه هه یه.

وه لام: به شیوهیه کی لی کچوو له ههردوو رگه زدا ئەگەر ئیسکه کۆلم بهرز بوو پیشبینی ئوه بکه کهسی خاوهن ئەم هیمایه رهوشتبهرز بی. رهنکه خه لکی تریش به هه مان شیوه به هۆی هه لسوکه وتی ناهه مواری دهو روپشتیان هه راسان بکرین، به لام ئەوان نایانه وئ به هۆی ئاشکر کردنی هه له کان کاره کهی خۆیان بخه نه مه ترسییه وه. کی دهو تری فرزه بکا؟ بهرزاتی ئیسکه کۆلم وه لامت ده داته وه.

پرسیار: منیش به هۆی ئیسکه کۆلمی به رزمه وه تووشی کیشه هاتومه. وه خۆشییه کهی له وه دایه که به شیوهیه کی ئاسایی دوا شت که دهیکه م شه ره. من له و جۆره که سانه م که رقیان له ئازاردانی میرووله یه کیشه. به لام نازانم ئوه چ پیوهندییه کی به کۆلمه وه هه یه؟ وه لام: ته نانه ت ئەگەر له روودا هه یه هیمایه کی تابه ت به شه رانگیزی نه دوزیه وه، ئیسکه کۆلمی به رزت ئوه روون ده کاته وه که تو یۆ به ها کانت تووشی به رهنگار بوونه وه ده بی و، چه ندی روئانی کۆلمه که ئیسکانیتر بی، به هه مان راده بیروبوچوونه کانت به راشکاوی ده رده بری.

پرسیار: ئاخۆ ئوه هه موو ئەم به رهنگار بوونه وانه ده هینی؟ سه یری ئیسکه کۆلم بکه تا تی بگه ی بوچی ئەم پرسیاره ده که م.

وه لام: بزانه، راست و دروستبوون کاریکی دژواره، به لام مرؤف ده بی هه ولی بو بدا. له کاته کانی به رهنگار بوونه ودا رهنکه سه رکه وتنی "جۆن کالفین"، کۆله کهی پروتستانیزم که که سکی بی تام ئیسکانی و خاوهن ئیسکه کۆلمی به رز بوو، دلت دابخورپینیت. "لویزا میی ئالکۆت" یش ئەم هیمایه ی هه بوو و له نووسینی ئه و رو مانانه دا ده ستبالا بوو که ده رخه ری به ها نموونه یییه کانی خیزانین بو "Little Women - نافرته تانی گهنج" و "Little Men - پیاوانی گهنج".

ئهی خه لکی خاوهن هیمای پیچه وانه، واته که سانی خاوهن کۆلمی شو؟ خه لکی که ئەم هیمایه ی هه بی، زۆر به رگه ی بریاره کانی که سانی تر ده گری، به لام لی رده دا مه به ست ئوه

كۆلم

نېيە كە تۆ خۆت ھېچ پەشتەبەرز نى، بگرە مەبەست ئەوھىە تۆ ھەست بەوھ دەكەى كە لېرە، لەسەر پووى ھەسارەى فېربوون ھەموو شتېك لە فېربووندا كورت دەكرېتەوھ. تۆ سەرھەتا دەوربەرت ئامۆژگارى دەكەى دواىي رېگەيان بۆ ئاوەلە دەكەى. بەتەواوى بېرات بەوھ ھېناوھ كە بېرارەكانى تايبەت بەخوو و پەوشت كەسەن و نابى بەسەر كەسانى تردا بەسەپنرېن.

ئەم خەسەلەتە پەنگە بەكەلكت بى، ئەگەر تۆ بۆ نمونە "ئېلېزابېتس دۆل" بى و ئاواتەخووزى ئەوھ بى كە ببى بەسەر كۆمار يان تەنانەت جېگرى سەر كۆمار ھەرچەندە كە ھاوسەرھەكەت داكۆكى لە پىرۇپاگەندە كىردن بۆ فېاگرا بكا. يان ئەگەر تۆ خۆت لە جېي "ھىلارى كلېنتون" دابنېي لە ماوھى رېسواىيەكانى ھاوسەرھەكەيدا. "كۆندالېزا رايىس" ى راوېژكارى ئاسايشى نەتەوھېيش كۆلمى شوۆرى ھىيە و پەنگە كە لە ژيانى كۆمەلەيەتېي خۆيدا ئەوھندە بېندىرېژ نەبى.

كۆلمى لېك دوور كەوتووه پەنگە بەخشەرى گەورەترېن دەرفەتت پى بەخشى بى بۆ بەرھەلستېكر دىكى گشتىي درېژخايەن بەتايبەتېش ئەگەر كۆلمەكان ھەم بەرچەستە و ھەم چال بن. پېشېبىنى بۆرېيەكى ھېور بكە كە بەتېپەپوونى كات ھەر پەرە دەسەنې. نمونەش ئەمانەن "نېلسن ماندىلا" ى سەرۆك كۆمارى ئەفرىقاي باشوور، "گېرۇنېمۆ" ى جەنگاھەرى ئاپاچىي دلاوور، "كلارا بارتن" ئەو گۆشەگىرەى كە خاچى سوورى دامەزاند، "ماريان ئەندرسن" ى گۆرانىبېژ و دامالەرى دەمارگىرى، و "دايكە ترىزا" ى قارەمانى ماراسون.

ھەموو ئەم سەر كىردانە بەتېپەپىنى كات تىوانىويانە خۆيان بەسەلېن و ئەو كىردەوھ بۆپرانە بەئەنجام بگەپەنن كە لەبىرى ئەوھى بەچەند سالىك بەرھەم بدەن، چەندىن دەپەيان خايدووه.

خەباتكارىكى كەمتر سەرناس كە كۆلمى لېك دوور كەوتووهى بەرچاوى ھەيە "دكتۆر ئېلېزابېتس كوپلر-رۆس" ە. لېكۆلېتەوھ دەستپېشخەرانەكانى لەسەر "ھۆشيارى مەرگ" يارمەتېي ملېۆنان خەلكى داوھ تا بەسەر نكۆلېكرى يان ترس لە سەرھەنجامىكى مسۆگەردا زال بن. و بەلې، با "پۇزان" لە ياد نەكەين. پېويستە تەواوى كۆمىدىكارەكان بەھىز بن، بەلام پۇزان بەخۆ بەكۆلمەكانى بەھۆى نائاسايانە بېباكبوونى لە كومىدىكارەكانى تر جىايە. بىر لەو بەرنامە ھونەرىيە بگەوھ كە ئەو لەسەر تەلەقرېۆن پېشكىشى دەكرد،

كومېديا يه كى ددانجپر كهر، به لام واقيعبينانه كه كاتى خوځى له سهرووى تيگه يشتنى كومه لگه وه بوو.

پرسيار: مهبه سنت هويه كولمى پروزان بى ناواخنه؟

وه لام: به لى، به دريژايى هه سالانه كى زنجيره ته له فزيونيه كاني خوځى تو مار ده كرد، كيشى پروزان زور گورا. ته نانه ته كه كاته ش كه له جاران پرتو بوو هر زياره كيشيك هه گهر له پرووى پهنگى دابايه وه راسته وخوځ ده چوه سهر كولمه بهرجه سته ليك دووركه وتووه كاني و زياتر بهرجه سته ده كردن. مهرج نييه زياد بوونى كيشى له ش له ناو كولمدا پهنگ بداته وه. له مهر پروزان ش هه ناوا بووه.

پرسيار: هه بى كولمى ليك نزيك بووه چيت هه به بيللى، ناخو نيمه ترسنوكين؟ هه بى خوځ حه زم له شيوه تايبه ته كه كى كولم نه ده كرد و نيس تاش كولمه كه واتايه كى قلايشى هه به؟

وه لام: كولمى ليك نزيك بووه هاورپيه له گه ل به هره كى زالبوون به سهر قهيرانى كى كورتخايه ن. پهنگه تو هه رگيز به شيويه كى ناسايى به كولمت سه رسام نه بى، به لام ناخو شانازى به خوځته وه ناكه كى كه له ژير پاله په ستودا باش هه لسوكه وت ده كه كى؟ تو هه كه سه كى كه بهر ده وام به سهر قهيراندا زال ده بى.

هه ناريشه كى هاورپى هه هيمايه چيه؟ مه هيله بكه وييه بارودوخى كى هه وتو كه ناچار بى، هه توانايه به كار به نى. ته نيا له بهر هه وه كى ده توانى هه موو جار يك به سهر قهيراندا زال بى، خو واتاى هه نييه كه كارى كى پرپاله په ستو ناتوانى زيان بهرجه سته بگه يه نى. پرسيار: من بهر يوه بهرم. ناخو به باشى ده زانى له دانانى دواموله ته كاندا په چاوى جووته كولم بكه م؟

وه لام: به دلنيايييه وه. هه م كرده وه به تايبه تى بو هه كار مه ندانه كى خاوهنى كولمى ليك نزيك بووه يان ليك دووركه وتوون كارى كى ژيرانه يه. هه ركى سى سالى يان سى سالى بسپيره به راكه ره پشوو دريژه كانت. هه ركى سى پروژى بسپيره به راكه رانى مه ودايه كى كورت واته كه سانى خاوهن كولمى ليك نزيك بووه.

كومهلېك له وه كه سانه كى كه سه رسرپ مينه رانه هه كه كان راده په رين ژماره يه كه وه رن شوانيان تيدايه: "جون نيلو پى" كى ياريزانى سه ره كى له تو پى پى هه مريكيدا، "لاويره نس تايلر" كى هيلى بهرگرى، "شاكيلا نونيل" كى هه ستيره كى تو پى باسكه، "ميرى تى

ميگر"ى مهلهوان، "سام سنيد"ى ياريزانى گۆلف.

گومان لهوهدا نيبه "تۆماس گهلۆدیت" له كاتى دامهزاندنى يهكهم قوتابخانهى بهخۆرايى بۆ كهسانى نابيست، سوودى له هيزى كۆلمه ليك نزيكهكانى وهرگرتبى بۆ بازدان بهسهر كۆسپهكاندا و "واين هوزينگا"ش ستراتيجيهتى كۆلمه ليك نزيكبووهكانى بۆ بنبرکردنى بهكړى وهرگرتنى فيديوئى تهمن كورتى جۆرى بلۆكبهستر بهكار هيناوه.

ئهاندازهى كۆلم

ئاخۆ توانيوته خۆت بهپيئى ئه وهيمايانهى كۆلم كه تا ئيستا خويندوو ماننهوه، وهسف بكهئى؟ ئه وه كاتهى بهبيزارى سهيرى نهينۆك كردهوه تا ئه وهيمايهئى روو بدۆزيبهوه كه هاوتايه لهگهڵ لووتكهئى چياكان رهنگه له ژير ليوهوه برمهت ليوه هاتبى: "بهرحهسته-تهرحهسته". ناواخنى كۆلم و جووته كۆلميش رهنگه له بهرچاوت سه بههيچ جۆريك نهبن. بهلام نيگههوان مه به. بيگومان تۆ خاوهن جۆرى ئهاندازهى كۆلمى كه له هه موو جۆرهكانى ترى كۆلم بنچينهبيتره.

كاتيك سهيرى نهينۆك دهكهئى، ئه م پرسياره بكه: "نهينۆك، ئهئى نهينۆكى سه ر ديوار، پيم بلئ پاناتيى چ شوينيكى رووم له هه موو شوينيك زياتره؟". ئه گه له نهينۆكهوه دهنگيك وهلامى دايهوه، بزانه له ناو چيرۆككى پهرياندا بهند بووى. بهپهله خۆتى لئ رزگار بكه.

- بهلام ئه گه رى زياتر ئه وهيه كه دهنگى خۆت وهلامت بداتهوه. رهنگه بلئ تۆ خاوهنى "پاناتيى كۆلم"ى كه تيدا رووت له ئيسكه كۆلم بهرهو ژير بارىكتر دهبيتهوه. - بهپيچهوانهوه، "پاناتيى ژيره كۆلم" ئاماژه بهواتايهكى پيچهوانه دهكا. له ئيسكه كۆلم بهرهو ژيرهوه روو پانتر دهبئ.

- "پاناتيى ئيوچاوان" هيمايهكى بهبهراورد دهگمهنه كه تيدا پاناتيى كۆلم ئه وهنده له بهرچاوان نيبه له بهرهوهئى پاناتيى ئيوچاوان تهنا ته له پاناتيى كۆلميش زياتره. - "پاناتيى يهكسان" هيمايه بهربلاوهكهئى ئه م جۆرهيه. به و واتايهئى كه پاناتيى رووت له كۆلمهوه تاهيلى كارپژه بهكسانه. ئه گه ئه م باره بينرا گرینگ نيبه كه ئاخۆ پاناتييه گشتيهكه زۆره يان كه مه. له ههردوو باردا پاناتييهكه جيگيره.

ئهاندازهى كۆلم دهرخهري ئه وهيه كه هيماكاني سهركردايهئى تۆ چۆن له ناو كۆمهله

پاناتی کولم

پاناتی ژیره کولم

پاناتی نیوچاوان

پاناتی یهکسان

ئەندازەکانی کولم

كۆلم

خەلكىڭدا رەنگ دەدەنەۋە. پاناتىي كۆلم ھاورپىيە لەگەل شىۋە دەسلەتتىكى "سەركرده ئاسا". مەبەستم لە بەكارھىننى وىرگۈلى ھەلگەراۋە مەجازىيە لەبەرئەۋەى زۆر رىگەى كارىگەرى تر ھەن بۆ سەركردايەتى. بەلام وا ديارە خەلك تەنيا ئەو جۆرەيانى بەراست دەزانىت كە زۆر لە بەرچاۋ بى. شىۋازەكانى تىرى سەركردايەتى كە ئىمە لەم بەشەدا لىيان دەكۆلىنەۋە دەتوانن بەھەمان رادە كارىگەر بن، بەلام زۆر بەرچاۋ نىن.

بەھەرھال كەسانى روو سەركرده ئاسا، بەردەوام لەۋە بەھرمەندن كە ھەستىكى يەكەمىنى پرىكىش لە ناۋ خەلكى تردا دەورۋوژىن «ھەرۋەھا زىاترىش ئىرەيىيان پى دەبردى». كەسانى خاۋەن ئەم ھىمايە بەسەركردەيەكى زگماكى ھەژمار دەكرىن. ۋ ئەگەر تۆ خاۋەنى ئەم ھىمايە بى شىتىكى خۆش كە رەنگە ھەستت پىي كىردى ئەۋەيە كە تەنانەت ئەگەر وشەيەكىش نەدركىنى خەلك ئەم خەسلەتەت دەناسىتەۋە. لە كۆپۋونەۋەيەكى خۆشەۋىستىن يانەكەتدا ئەو كاتەى كەللەى خەلك دەسوۋرپىتەۋە ۋ پەنجەكان ئاماژەت پى دەدەن تىشكت دەخرىتە سەر. ئوۋپس! ديسان تۆ بۆ سەركردايەتى يانەى گەشبينان يان بەرپرسىارتىيەكى تر كە ھەرگىز بەنيازى نەبوۋى، كاندىد كراۋى.

ھەندىك خەلكى سەركرده ئاسا، رىز لە بەھەرەكانىان دەگرن، ئەۋانى تر بەدرىژايىي چەندىن سال بەرھەلىستى دەكەن. بەلام ئەگەر تۆ كۆلمى زۆر سەركرده ئاسات ھەبى تەنانەت ئەگەر جانتايەكىش لەسەر سەرت دابنىي ئەمە ناپىتە رىگر لەۋەى خەلك نەتوانىت لە حوزورۇتدا ھەست بەخەسلەتە فەرماندەرانەكەت نەكا. جيا لە جانتاكەش رەنگە دەبى ئەمەش زىاد بەكەم كە ئەگەرى زۆرە خەرمانەكەشت ھەمان پەيام بەگەيەنى. بەلام جانتايەك لەسەر سەرت، ھىماى كۆسپىكى تا رادەيەك كارىگەرە بۆ سەركردايەتىيەكى نەخوازراۋ.

ھەر بەبۆنەى باسكردنى سەركردايەتى، ئاخۆ بىرت لەۋە كىردۋەتەۋە كە چۆن كۆرەپانى سىياسىي ئەمريكا لەچاۋ ئەۋ شتەى كە ئىمە ئاسايىيانە بەباشترىن شىۋە دەسلەتتى سەركرده ئاساى دادەنپىن نائاسايەكى گەۋرە بەخۆيەۋە دەبىنى؟ ھەرچەندە راستە كە تۆ ناتوانى زۆر سەركردهى خاۋەن كۆلمى بەرچەستە يان خاۋەن پاناتىي روۋيەكى سەركرده ئاسا بدۆزىيەۋە، بەلام وتارنوۋس ۋ يارىدەدەرەكانى ئەم سەركردەنە لە خودى سەركردەكان تەۋاۋ جياۋازن. بۆ نمونە بىر لە "پىكى نونان" بەكەۋە. ئەۋ لە بەناۋيانگبۋونى "پىگان" ى بىكۆلم ۋ "بوش" دا دەستى ھەبوۋە. ئەۋ بەفرىزى ۋەك "نەتەۋەيەكى بەبەزەيىتر ۋ نەرمونىانتىر" بەرەۋ پىش چوۋ. روۋى نونان زۆر سەركرده ئاسايە.

پاناتى ژیره کولم دسه لاتىكى سهر كړدايه تى ته او جياواز پيشان ددا، شيوه دسه لاتىكى ناشتوخوازانه يه. نه گهر تو هم هيمايه ت هبى، تيبينى نه وه دهكهى كه چهندي ماوهى ناشنايت له گهل خه لك زياتر بى، نه ونده زياتر خه لكه كه ريزت لى دهگرن و به زورزانانه ترين شيوه هم ريزگرتنه درده برن: نه وان گرفته كانى خويان به سهر تودا هه لده ريزن. هه روهك دايكى ريزليراو ت لى دى. خه لك به خو گرفته كانيان دين بو لاي تو و سكاللا دهكهن و بوله بوليان دى. نه وان چاوه پروانن گويان لى بگرى.

تكايه له ياد نه كهى كه نه وه ريزلينا نه. خه لك ده زانيت تو به دهنك سكاللا كانيانه وه دى، له بهر نه وهى تو له هه ر شونيكدا بى وهك چيايه ك ديه به رچاو. رهنك نوكتيه كهى خوش بلى، باوه شيان پيدا بكهى، يان ته نيا هاوخه مانه گويان لى بگرى. له ناكامدا بوله بولكه ران به جيت ديلن. بزه كه ده كه ويته سهر ليويان. دليان ده گشيتيه وه و ريزى زور زياتر لى دهنن.

"ليو بوسكالگيا"، نووسه رى كتيبى خوياريدده رى "Love - خوشه ويستى" خاوه نى هه مان نه نده زهى كولمى تويه. نازناوه نارهميه كهى "مستر هاگ، جه نابه باوه شپيدا كه ر". خه لك هه ست به سوزى نه وه دهكهن و خوشيان دهويت.

به داخه وه رهنك خاوه ندياره تى شيوه دسه لاتى ناشتوخوازانه هاوپى كيشه يه ك بى. نهى نه گهر بو خو ت پيوستيت به سووكبوون هه بوو نه و كاته چار چيه؟ خه لكى خاوه ن جوړى شيوه دسه لاتى وهك تو، زور زور گرينگى دده ن به هاوسه نكي له پيوه ندييه كانياندا. بويه رهنك تو بو دووركه وتنه وه له توندتيرى په رچه كړدار بنويى. نه مه نمونه يه كه:

تو له شره كوگايه كى پشته وهى فروشگادا كورسى ده فروشى. نه و كاته باشترين كړياره كه ت بى نه وهى بزانيت پشتت به نازاره، شه قيك له و پشتت هه لده دا، يه كه م كاردانه وهى تو نه وهيه كه بلى: "وا مه كه. نازارت دام". به لام نه مه رهنك به واتاى هه ست بريندار كړدن بى و ته نانه ت به واتاى بازرگانويه كى دلره نجيته. بويه تو به بى دهنكي به رده وام خه ده خوئى.

جاريكى تر كه هم كړياره شه قيك له پشتت هه لده دا، تو نه ختيك به زه حمه تتر دان به خو تدا ده گرى" به لام هيجيش نالئى. پيوست ده كا هاوسه نكيه كه تيك بدرئ؟
نه م كړياره ت رهنك چهندين سال له سهر نه م خوييه به رده وام بى و توش له ناخدا په ر

كۆلم

بەھەراسانىيەكى رووھو زىادىبون دەدەي. لە كۆتاييدا ئەو پۆژە دىكى كە چى تر خۆت پى راناگىرى. كىرپارەكەت شىرقىنت لىوھ دىنى و تۆش تىرقىنت لىوھ دى.

تەقىنەوھى لەم جۆرە مسۆگەرن، مەگەر بەر لەوھى تاوانىكى عاتىفىي گەورە پەرە بسەنى تۆ ئەو وانەيەي زىانت وەرگرتى كە لەسەر چۆنەتېي داكۆكىكردن لە مافى خۆتە.

دوو كەسى توپەيى ھەلبىرېژى ھەر خۆشەوېستىم كە خاوەن ئەم شىوھ دەسەلاتە ئاشتىخوازەنى بوون برىتېن لە "باربارا مىكولسكى" كە كاندېدى من بۆ ئەنجوومەنى پىرانى ئەمرىكا و "جاكى گلىسن"، ئەو كەسەي كە يەكنەوايىيە ھەسەنەرەوھەكى ناو "The Hon-ymooners" بووھى تەقىنەوھى توپەيىيەكەي.

شىوانىكى تەنانەت زۆر بەھىزترىش تايبەتە بە كەسانى خاوەن پانائىي نىوچاوان. بىرۆكەكان بۆ تۆ راستەقىنەن، راستەقىنەتر لەو كۆسپانەي كە خەلك لەسەر رىگەي گەيشتن بەئامانجەكانيان تووشيان دەين. بەم شىوھ دەسكەوتى تۆ لەوانى تر زىاترە و ھەرەھا ئەگەر ئەم خەلكە لەگەل تۆدا كار بكەن رەنگە بەئاگرى تۆوھ بسووتېن. من ناوى شىوھ دەسەلاتى بەپەرۆش، لەم شىوھ دەسەلاتە دەنېم.

تەنانەت ئەگەر تۆش وەك "فرىد ئەستېير" لە جەماوھركىشىيەكەت راھاتى، بەلام لە ناختدا بەردەوام ماندووى. ئاخۆ ھەرگىز ئەو ژمارە سەمايەي فرىدت بىنيوھ كە تىيدا ئەو بەسنگى چاكەت ھەلواسىنەوھ ھەولنى سەمايەكى سەرسورھېن دەدا؟ تواناي فرىد بۆ پىشاندانى ئەم كارە بەكارىكى ئاسان، پىويستىي بەمەشقى بەردەوام تاگەيشتن بەباشترىن پلە ھەبووھ و ھۆي ئەمەش دەگەرېتەوھ بۆ وزە عەقلىيە زۆرەكەي.

ئاوھلىكى تر كە لە پىشەكەيدا بەكەسىكى خاوەن شىوھ دەسەلاتى بەپەرۆش ناسرابى، "بىل ماريۆت" كورە كە پۆژەي ماريۆتى لە سالانە كارايىيەكى ۵۰ مىليۆن دۆلارى بۆ دەسكەوتىكى نىونەتەوھىي بەبىرى ۱۲۰ بلىيۆن دۆلار دامەزراندووھ. "ھەرى ھۆدېنى"، كەسىكى ترى خاوەن شىوھ دەسەلاتى بەپەرۆش ناچار بوو تەنيا بەسىحرى سادەوھ قايىل بى.

لە ئاراستەي پىچەوانەدا ئەو جۆرە رووانە بەدى دەكرىن كە بەگوپرەي كۆلم بۆ تىگەيشتنىكى قوول لە تەقەلادان. پانائىي يەكسان، پىوھندىي بەشىوھ دەسەلاتىكى بەنەزاكەتەوھ ھەيە كە بەشىوھەيەكى لىكچوو شتىكى سەرنجراكىش نىيە. بەلام بەكەمى مەزانە. ئەگەر تۆ لەم كۆمەلەدا بى، ئەوا دەزانى چۆن بەپىي پىرەو كار بكەي. بۆ تۆ

ئه‌نجامه‌کان زۆر له خۆیه‌ده‌ره‌خستن گرینگ‌ترن.

تا‌که ئاریشه‌ت به‌هۆی ئه‌م شیوه‌ ده‌سه‌لانه ئه‌وه‌یه که ره‌نگه به‌ره‌به‌ره فه‌رامۆش بکری. ناوه‌ناوه به‌بیر سه‌رکاره‌که‌ت بینه‌وه که تۆ که‌سه‌که‌ی به‌ره‌مه‌ینه‌ری ئه‌و ده‌سه‌که‌وته مه‌زنانه‌ی.

"سیندی فیلاریل"، پيشه‌وای پيشووی ده‌سته‌ی هاندهرانی "Dallas Cowboys" زۆربه‌ی ژيانی خۆی بۆ د‌ل‌خۆش‌کردن خه‌لکی تر به‌سه‌ر بردووه. هه‌رچه‌نده له‌به‌رئه‌وه‌ی ئه‌و له لووتکه‌ی پيشه‌که‌یدا بووه، ناكری بوتريت شیوه‌ ده‌سه‌لاتیکی سه‌رنج‌راكیشی نه‌بووه، به‌لام باشته‌ر وا دابنێن که ئه‌و ده‌یتوانی به‌هه‌مان راده سه‌رکه‌وتوو بێ، ئه‌گه‌ر خۆی به‌ته‌نیا سه‌مای کردبا و به‌پيشه‌ش پيشه‌وای ده‌سته‌ی هاندهران بووایه.

هه‌روه‌ها بێر بکه‌وه له کاریه‌گریه‌ به‌روا‌له‌ت هه‌یمنه‌که‌ی "ساندرا دێی ئۆکۆنر"، یه‌که‌م دادوهری ئافه‌ره‌ت له دادگه‌ی بالای ئه‌مريکدا «و هه‌روه‌ها یه‌کێک له ده‌نگه‌ره پارا‌یه هه‌ره به‌ناوبانگه‌کانی ئه‌م داداگه‌یه» یان بێر له "ب. ئی. س‌کینر"ی ده‌رووناس بکه‌وه، پیاویک که به‌یۆنه‌ی کاریه‌گریه‌که‌ی وه‌ک که‌سه‌ی ر‌ه‌فتارگه‌را خاوه‌نی ناوبانگیکی که‌متره له‌وه‌ی که شایه‌نیه‌تی. "ئه‌لێگزه‌ندرا ستۆدارد"ی دیزاینه‌ری ناوما‌ل، وه‌ک که‌سه‌یک که خاوه‌نی بۆچوونیکي شیاوه بۆ بره‌ودان به‌باشتربوونی ژيان ناوبانگی بۆ خۆی وه‌ده‌ست هه‌یناوه. له سایه‌ی کۆلمه‌کانی ئه‌ودا من ئافه‌رینم له ناوونیشانی یه‌کێک له کتێبه‌کانی به‌ناوی، "The Art of the Possible – هونه‌ری کرده‌نییه‌کان" کرد.

کام له هه‌رچوار شیوازه‌که باشته‌رینه؟ له راستیدا شیوازی سه‌رکرده ئاسا زیاتر له راده‌ی خۆی به‌هه‌ند وه‌رده‌گیری. ژيانی پيشه‌ی "میشیل له‌ندن"ی ئه‌کته‌ر به‌راستی پاش کۆلمچاندنه‌وه ده‌ستی پێ کرد. هه‌ر به‌م بۆنه‌یه‌ش ئه‌گه‌ر تۆ خوازیاری ده‌سه‌لاتیکی کۆمه‌لایه‌تی زیاتر بی، کۆلمچاندنه‌وه نه‌ک نه‌شته‌رگه‌ری جوانکاری لوت، ئه‌و جۆره نه‌شته‌رگه‌ریه‌ جوانکارییه‌ که شایه‌نی پاره لێ خه‌رجکردنه. به‌لام ئه‌گه‌ر بته‌وێ ته‌نیا له رێی ئه‌نجامدانی کاری شایسته‌وه بۆ خۆت ناوبانگیک وه‌ده‌ست بێنی، به‌هه‌ر یه‌ک له‌و شیوه‌ ده‌سه‌لانه که‌متر به‌رچاوانه‌ی تریش ده‌توانی ئامانجه‌که‌ت به‌ئینییه‌ دی.

پرسیار: یه‌کێک له کاره‌تانی سه‌ره‌کیم ئه‌و جۆره شیوه‌یه‌ی پاناتی نیوچاوانی هه‌یه. به‌لام له راست و دروستی و ته‌که‌ت سه‌باره‌ت به‌ بێرۆکه‌ی شیوه‌ ده‌سه‌لاتی به‌په‌رۆش، د‌نیا نیم. ته‌نیا ئه‌گه‌ر زمانی جه‌سته‌ی ئه‌و پیاوه‌ت دیتبووایه، ئه‌م پیاوه زۆر ئاسووده دیته

بەرچاۋ. ئاخۇ ھەز ناكەي دان بەھەلەي خۆتدا بنىي؟

ۋەلام: لە باری كارھىنەكەي تۆدا، نەخىر، بەلام من پرووى ئەۋ فرۆشيارانەم خويندووۋتەۋە
كە لە بەرزترين ئاستى فرۆشيارىي ھاۋبەشىدا كار دەكەن. لەم بارەدا شىۋە دەسەلاتى
بەپەرۆش بەناھاوتايى بلاۋ بوۋتەۋە و فرۆشيارە پلە بەرزەكان لە شارەندەۋەي
پەرۆشپىيەكەياندا زۆر شارەزا بوۋنە. بەلام چەند كەيفيان دى ئەگەر لەلايەن
رووخوينەۋەيەكى قەدرگرانەۋە پەردەيان لەسەر ھەلمالريت، بۆ ئەۋەي پىۋەندىي خۆت و ئەۋ
كەسە زۆر پەرە پى بەدى لەپرىكدا ئەمە بلى:

"من خەرىكى فېربوۋنى پروو خويندەنەۋەم. ئەندازەي نىۋچاۋانى تۆ سەرنجى راکىشاۋم.
بەگوپرەي ئەۋ شتەي خويندووۋمە، كەسىكى ۋەك تۆ بەنھىنى بەردەۋام بەپەرۆشە و ھەرگىز
مىشكى ناحەسىتەۋە. زمانى جەستەي تۆ ئەم بارە پىشان نادا، بەلام ئاخۇ ھىشتاش پىي
تى دەچى ئەم قسەيە راست بى؟"

خۆت ئامادە بکە بۆ دىتنى بزەيەكى زۆرزانانە و پىلانگىرانە.

دەم

بۆچی ئىمە لە چاۋ رادەمىن، بەلام كە چاۋمان دەكەۋىتە سەر دەم، نىگامان
 ۋەردەگىرەين؟ زۆربەى جار ئىمە نامانەۋى نىگامان زۆر لەو شوپنە بەنگ
 بكەين، مەگەر كەسى بەرامبەر بەنىگايەكى خىرا بزەيەكى گەرممان بۆ بنىرى.
 شتەكە ۋەك ئەم ئاگەدارىيە ھەلۋاسراۋەى سەر دوۋكانىكە: " كراۋەيە".

بزە دەرخەرى ئەۋەيە كە خەلك دەتوانى لە كەسەكە بچىتە پىشەۋە، بەلام
 دەربرىنى تر بەۋ واتايەن كە خاۋەنى دەمەكە چوۋە بۆ راۋەماسى يان ھەرچۆنىك بى
 دوۋكانى خۆى داخستوۋە. بەردەۋام رەۋشەبەرزى ۋا دەخۋازىت خۆمان لە ئەبلەقبوون لە
 لىۋ بپارىزىن، مەگەر ئەم لىۋانە بەھۆى بزەيەك يان نەختە دەمەتەقەيەك يان ماچىك
 مەرحەبايىمان لى بكەن.

كەى بۆ دواجار توۋشى ھاورىيەكت بوۋى كە بەتەنيا ۋ نوقمى دىيەى خۆى بوۋى؟
 بەبىرت دىتەۋە چى روۋى دا؟ مۆسىقاي "سلاۋى" تۆ ۋەك زەنگى كارەبايى كارى لى كرد.
 ھاورىيەكەت ھاتەۋە سەرخۆى ۋ روۋى خۆى رىك خست ۋ لە ھەموۋى زەقتەر دەربرىنىكى
 بۆ ناۋ جەماۋەرى لەسەر لىۋى نەخشاند.

بەشىۋەيەكى مەجازى، تەنانەت ئەگەر ھەۋلىش نەدەين كە بەشىۋەيەكى زارەكى يان
 نازارەكى پىۋەندى بەكەسىكەۋە بكەين، دەم زۆر زانىارىمان لەبارەى ئەۋ كەسە بۆ دابىن
 دەكا. ھەرۋەھا روۋخوۋىنەۋە زۆر چىژ لەو زانىارىيانە ۋەردەگرى كە ئەم ئەندامە سەبارەت
 بەچۆنىتەى خۆدەربرىنى خاۋەنەكەى ئاشكرايان دەكا.

پړتیی ليو

پړتیی ليو، بهواتای ئهويه ليوهکان تاج رادهيهک پر يان تهنانهت گوشتن. بؤ خویندنهوهی ئم جورهيان تۆ نابي وهسواس بي که ليوهکان تهنيا بهگهوره يان بچووک دابنپي. پيوسته پړتیی ليو له دريژی دهم جيا بکيهوه و ئيمهش بهجيا لپيان دهکولينهوه:

- ليوی پر له ناراستهيهکی ليوپړتیی دايه.

- ليوی تهنک له ناراستهکهي تر دايه.

ئهو کاتهی سهيری ليوی خوټ دهکهي تکايه وهسواس بي بؤ بزهکردن له نهينؤکدا. ئيمه دهزانين تۆ خوټ خوټ دهوي «لانی کهم ئاواتهخوازين ئاوا بي» بهلام بزه شيوهی دهمت دهگورئ «يان لانی کهم ئاواتهخوازين بيگورئ.»

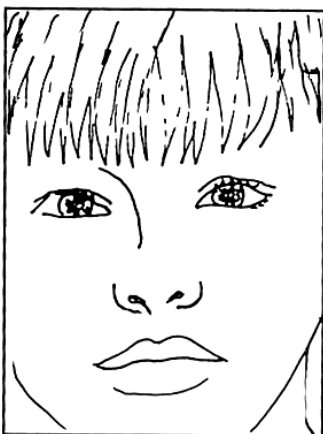
پرسیار: ئاخو هيچ له بابتهکه دهگورئ ئهگه کهسيک رقی له دهمی بي؟ من بهردهوام رقم له ليوه بچوکه چرچانهی خوم بووتهوه.

وهلام: پيوسته ئم شهرمهت فری بدهی و بهدنیا بلپی: "ليوم بخويننهوه". گوئی بگره، ئهستهمه ليوی تۆ له ليوی "جورج، ئيچ، بووش (رهنکه ليوی سهروک "کالفين کوليج" تهنکتر بووی - "کاليفورنياي هيمن" ت بهيره؟) تهنکتر بي، بهلام ئهو باکی نهبووه لهوهی داوا له تهاوی ولات بکا، سهيری ليوهکانی بکن. گومان لهوهدا نييه مهشقيدهرانی بووش ئاواتهخوازين بوونه ئهو بتوانی ئيشارهتیکي ليوی پر واتا بخولقيني که بهشيويهکی گشتی به "No More Taxes - ئيتر باجی نوئ ناسهپنريت" دهرك بکري و رهنکه مهبهستی بووش ئهو بووی خهلهکه راسنگويی دهربرينهکهي بخوينتتهوه، ههروهک بلپی ليوهکانی تکاکارانه دهرپوقاندي و يان بؤ سهلمانندی هلوئستهکهي سوودی لي ودرگرتن.

دواتر بهلینهکهي بووش سهبارت بهباج راست دهرنهچوو و ئهمهش بهلگهيه بؤ ئهو راستيهی که ئهو کاتهی ليوی کهسيک باریکی سهلینهر ودرهگرئ، ئيمه متمانهی بي دهکهن. ئيمه، ئهو ئهمريکيه بهختهوهرانهی رووخويننهوه بووين، هان دراین بؤ خویندنهوهی ليوی ئم کابرايه. ئهو پهيامهی سهبارت بهشيوازی کهسی له ليوی ئم پياوه دهردهچوو، گومانی لي نهدهکرا. ليوی بووش ئامارهی بهبههرهيهکی تايبهت دهکرد. بؤ تيگهيشتن لهم بههرهيه پيوسته تۆ يهکهم جار شارهزای پړتیی ليو بي و دوهم جار دريژی دهم و ستيهم جار چۆنيهتی ئاويتتهبوونی ئم هيمايانه لهگهآ يهکتر. دواتر له

لیوی تهنک

لیوی پر

پریتی لیو

خویندەنەوێ دەمە میلیۆنێریەکی بووش چیژ وەر دەگری.

بەلام با سەرەتا یەكەم شت وەر بگرین: پرتیتی لێو پێوەندی بە خۆنیشکرکردنەوێ هەیه. ئاخۆ کەسەكە حەز لە باسکردنی بابەتی كەسیی وەك نەئینیە عاتیفیەكان، راتەكانە دەروونیەكان «لەسەر هەردوو ئاستی بچووك و مەزن»، شارەزاییە ئاینییەكان، حەزە سێكسییەكان، بەتامترین دۆندرمەكان، بۆچی ئەو گۆرەوییانەئەمە مەرۆ لە پێتەتی لێك نین و ئاخۆ خەلكی تر چ شتێك لە كارامەیی ئەو فێر دەبن... دەكا. خۆتێ دەگەئە. بۆ خۆناساندن دنیا یەك بابەت هەیه و پرتیتی لێو نیشان دەری ئەو یەكە بە باری ئاسوودەیی خودی خۆت لە باسکردن و گوێگرتن لەم بابەتانە لەچی دایە. لەم روووە رادەئە پرتیتی لێوی نەناسێك ئامازەیهکی تەنانەت زۆر پشت پێ بەستراوترە بۆ گوفتاری كەسی، لەوێ پرسیار لە نەناسەكە بكرێ كە ئاخۆ خەلكی كالیفۆرنیا یە ئان.

لێوی پر بۆ تەواو ئاوەلەكردنی گەفتوگۆیەك هێما یەكی سەرسرەهێنە. بەپەرچدانەوێ بەرەهەستێكردنە دژی رووشكەندنی كەسانی تر بەتایبەتی لە بەردەم خەلكدا. ئەو بەزەمتە لە یادە كە پاش ئەو دەستی پێ كرد كە "جیمی كارتەر" ی لێو پر لە لای پەيامنێریكی "Playboy – پلێبۆی" دانی بەو نابوو "دلی پر هەووس بوو"؟

مەرج نییە كەسانی تا رادەیهك لێو تەنك، لەو بترسێن كە بەهۆی كەتێكەوێ ناو و نیتكەیهك لێ بنرێ، بەرچەرچدانەوێكە ئان لە بنەرەتدا باسکردنی بابەتی كەسییە. "سەرۆك بووش" ی باوك بەنموونە وەر بگرە – ئاخۆ دەتوانی بووش بەو شێوەیه بئینیە بەرچاوت كە بۆ هەر پەيامنێریك، پەيامنێرەكەئە "پلێبۆی" ییش بەلاو، باس لە حەز و ویستەكانی خوی لە هەر روویەكەوێ بكە؟

خۆش بەختانە دوان لەسەر سێكس هێچ پێوەندیەكی راستەوخۆی نییە بەوێ كە ئاخۆ كەسەكە وەك خۆشەویستێك ئاستی كارامەیی چەندە ئان چۆنە. نكۆلێش لەوێ ناكرێ كە ئەو لێوانەئە تەنك، زۆر بەكەلكی سیاسەت و فرۆشیاری و لایەنەكانی تری سەر كەوتن لە بواری كاریدا دین. رەنگە لێوتەنكی یارمەتی "بووش" ی كۆری دابێ بۆ ئەوێ لە هەلبژاردنەكانی ساڵی ۲۰۰۰ دا سەر بکەوێت، لەبەر ئەوێ لێوێكانی زۆر تەنكتر بوون لە لێوی "گۆر". و تەنیا بەرچاوكردنی پرتیتی لێو، ئاخۆ دەتوانی پێشبینی ئەوێ بكەئە كە كام كاندیدای سەرۆكایەتی، بووش ئان گۆر، لە كاتی كاندیدابوونی لەسەر لیستی حزبەكەئە خۆیدا زیاتر حەزی كردووێ ماچێكی تەر خێزانی خۆی بكە؟ (رەنگە "تێپر" تاكە كەس نەبێ كە ئەم بەلگە خۆنیشكراكەرەئە لە یاد مابێ).

به لآم رابواردنى "كلينتۆن" له گه ل "مۆنیکا لوينسكى" رهنه نه گه يشته بابه گوڤى ميدياكان نه گه ر مۆنیکا ناچار نه بووايه هه موو شته كه له لای هاوړتیه كه بدرکينى، به لآم تو سه رنجى ليوه زور پره كانى مۆنیکا بده «هه روه ها بير له ليوى سه ره وهى زور پرى بکه كه پيوه ندى هيه به ده مشرى و نه م هيمايه ش دواتر ده خوښييه وه.»

نه گه ر بگه رينه وه سه ر نه و بيرۆكه يه ي كه ده لى ليوته نكى ده شى بۆ كاروبارى بازرگانى به سوود بى، وا دابنى تو له ناو كوښوونه وه يه كى كاربه ده سته بالاکان داى. بۆ نه وهى به كه سىكى "پشتپيسته راول" بيه به رچاو، هيج به پيوستى نازانى باسى بابه تى كه سى بگه ي. مه رچ نييه تو به خو ئاشكر اكر دنه وه له خه لك نزيك ببويه وه. ئاسووده ييه سنوورداره كه ت بۆ دوان له سه ر خو ت، به ره و جوړى ته واو جياوازى گفتوگو پالت ده نى.

ياساييه نه هيج هه له نييه له كوښوونه وه يه كدا باسى كه سى بته پيش. خه لك سه ره سته. به لآم ته نه نه ت نه گه ر تاكه به شداربوويه كى سه ره كى كوښوونه وه كه ليو ته نك بى، نه وا و ته خو ئاشكر اكره كه ت ده شى مووچر كى كه به له شى به شداربوواندا بلاو بينى.

ئاخو له گه ل ميشكت ده گونجى "لى ئاكوڤو كا"، يه كى كه له كاربه ده سته هه ره به ناويا نكه كانى ميلله ته كان، له ناو كوښوونه وه يه كى بازرگانيدا پشوويه ك وه رگرى بۆ نه وهى باس له هه ز و ئاره زوى خو ى بۆ نه مرى بكا؟ "دان ديليلو"، نووسه رى گو شه گير، به خو ب ليوه زور ته نكه كانى پى ناچى نه م گرفته ي هه بى. به پى واشنتون پوست ديليلو بۆ ماوه ي ۲۰ ساله نه و كار تانه له گه ل خو یدا ده كير پت كه له سه ريان نووسراوه: "نامه وى باسى بکه م".

"گه ريسن كويلر" ي نووسه ر و نه فسانه ي راديو، گالته ي به لايه نگرى له "مافه شه رمنه كان Shy Knights" ديت. بۆ خو ډه ر خستنيش بيگومان نه و به خو به و ليوه زور ته نكه كانى شه رم ده كات. به لآم نه گه ر بير له وه بکه ينه وه كه نه و وه ك پيشكيشكارى بۆ جه ماوه رىك ده دوى، به ئاشكر اكه سىكى شه رمن نييه و ئيمه نه م لايه نه ي شتوازى گو فتارى نه و دواتر له م به شه ي كتييدا باس ده كه ين. پيوه نديك دژى نيوان جوړه شه رمىك و جوړه كتومت پيچه وانه كه ي يارمه تى كويلر ده دا تا له كاتى باس كر دى شه رمنيدا نه وه نده قسه خو ش بى. پرسيار: نه ي نه گه ر ده مى كه سىك ناسروشتى بوو و ليوى سه ره وه و ژيره وه ي له پريدا ته واو ناهاوتا بن؟

وه لآم: به نزيكه يى ده مى هه موو خه لك نه و باره "ناسروشتى" يه ي هه يه. خوښدنه وهى

پرېتیی لئو بریتییە لە هەڵسەنگاندنیکی گشتیی پرېتیی بەرچاوی هەردوو لئو، بەتیکراییی. بەلام ئیستا کە تۆ لەم جۆرە شارەزا بووی دەتوانی بەرەو پێش و بەرەو جۆری ئەندازەکانی لئو هەنگاو بنی.

ئەندازەکانی لئو

بۆ خویندەنەوهی ئەندازەکانی لئو، ئەوهی پێویستە بیکە، بەراوردکردنی پرېتیی لئوی سەرەوه لەگەڵ لئوی ژێرەوهیە.

– زۆربەیی خەلک لئوی ژێرەوهیان تا رادەیهک لە لئوی سەرەوه پرتەر و من ناوی "لئوی ژێرەوهی لەپیدا ناوەند" ی لئ دەنیم.

– ئەو لئوانەیی کە لەم پێوەرە لا دەدەن، خویندەنەوهیان زۆر خۆشترە. "لئوی ژێرەوهی زۆر پ" بەو واتایە کە لئوی ژێرەوه دوو، سێ، یان چوار ئەوەندەیی لئوی سەرەوهیە.

– هەرچی "لئوی سەرەوهی زۆر پ" یشە تێیدا لئوی سەرەوه و لئوی ژێرەوه لەپیدا هاوتان.

پرسیار: کەواتە لئوی سەرەوه وەک لئوی ژێرەوه مەرج نییە دوو یان سێ ئەوەندەیی پرېتیی هەبێ تا بەهیمایەکی تاییەت هەژمار بکری؟

وەلام: تەواوە. بروام پێ بکە ئەگەر لئوی سەرەوه بەهەمان رادە یان تا رادەیهک لە لئوی ژێرەوه پرتەر بێ، هیشتا ش بەزەحمەت بەکەسەکە رادەگیریت.

ئەندازەکانی لئو دەرخەری دژایەتیی نێوان رادە بەراوردییەکەیی دوان لەسەر بابەتی تاییەت بەراوردییەکان و بابەتی بابەتیانە «کە لئوی ژێرەوه دەریان دەبێ» و رادە بەراوردییەکەیی گوفتار لەسەر بابەتی هەستی و بابەتی زەینییە «کە بە لئوی سەرەوه دەردەبردین».

پرسیار: بوەستە. مەبەستت ئەوهیە لئوی سەرەوه ئەگەر پ" بێ، دەرخەری شیوه گوفتاریکی عاتیفییه؟

وەلام: نەخێر. هەر بەشێکی لئو دەتوانیت دەربیری گوفتاریکی دەرخەری پەرۆشییەکی عاتیفی گەورە بێ یان واش نەبێ. پرېتیی لئوی سەرەوه پێوەندیی بەو گوفتارانەوه هەیه کە تاییەتن بەبابەتی دەروونی و کەسی و تەنانەت نەینیش.

زۆربەیی ئەو خەلکەیی لئوی ژێرەوهیان لەپیدا ناوەندییە زیاتر باسی راستییەکان دەکەن،

لیوی ژیرهوهی له پریدا ناوهندی

لیوی ژیرهوهی زۆر پر

لیوی سه‌رهوهی زۆر پر

ئەندازەکانی لیو

نهک وردهجیاوازییهکان. بهپیچهوانهوه لیوی ژیرهوهی یهکجار پر شتیکی زور گرینگه. زانینی ئەو شته ئەوهنده گرینگه که تهنیا ئەو زانیارییهی که له خوارهودا هاتوو، هه موو ئەو پارهیە دینی که بهم کتیبه دراوه.

واتای ئەم ئەندازهییهی لیو بریتییه له قایلکردن. "لایلهن یانگ"، سهرناسترین پیشهگه‌ری "سیانک مین" دواى مه‌رگی "تیمسی مییر"، زاراهیهکی پر به پیستی بۆی داناه: لیوی خاوه‌ر Blarney Lips. ئاخۆ هه‌رگیز باسی ماچکردنی "بلارنی ستون/ به‌ردی بلارنی" ت به‌رگوتی که وتوو؟ به‌گویرهی فۆلکلۆری ئیرله‌ندا ئەم تاویره بۆ وه‌رگرتنی به‌هره‌ی زۆربێژی، ماچ ده‌کری. له‌و ساته به‌دواوه که تۆ به‌رده‌که‌ت ماچ کرد گوفنارت – جا با هه‌ر شتیکی بۆ – که‌سی گوینگر قایل و ئەفسوون ده‌کا.

بۆچی قایلکردن به‌هه‌ند وه‌رگیراوه؟ وه‌ک کریاریک تۆ ده‌توانی هه‌ر کاتیکی که که‌ستیکی خاوه‌ن لیوی خاوه‌ر بیه‌وی شتیکی ناپیوستت پۆ ساغ بکاته‌وه، وریایی بگریه به‌ر، جا ئەو شته رهنگه نه‌خشه‌ی خانووی سه‌هۆلی بۆی که بۆ ئیسکیمۆکان پدیوسته یان خاوینترین برغۆی ئامپریکی سه‌مونقاشکه‌ر بۆی و، یانیش رهنگه ئەو که‌سه بیه‌ویت ناچارت بکا ئەو کاته‌ی وه‌ک بازا‌رپۆزه‌ره‌وه‌یه‌کی ته‌له‌فۆنی کار ده‌که‌ی و هه‌مکه هه‌مکه پاره کو ده‌که‌یه‌وه خه‌لکت به‌کۆل دابنی.

هه‌ر که چاوت به‌و لیوانه که‌وت گومانای به. مه‌به‌ستم ئەوه نییه خه‌لکی خاوه‌ن ئەم چۆره لیوه، مه‌رجه ته‌له‌که‌باز بن، به‌لکو قایلکه‌ری لیهاتوون. ئەو کاته‌ی واشنتۆن مه‌گازین لیسته‌یه‌ک له ناو ۵۰ رۆژنامه‌نووسی هه‌ره کاریگه‌ری میلیه‌ته‌که‌مان بلاو کرده‌وه من توانیم له ناویاندا ۶۱ که‌سی خاوه‌ن لیوی خاوه‌ر که زۆربه‌یان راده‌ی زۆری هیماکه‌یان هه‌بوو، ده‌ستنیشان بکه‌م. به‌لام بۆ تیکرای خه‌لکی خاوه‌ن لیوی ژیره‌وه‌ی له پریدا ناوه‌ندی رهنگه تۆ بتوانی له ناو ۵۰ که‌س ۲ که‌س و له ناو ۵۰۰ که‌س تهنیا دوو که‌سی خاوه‌ن راده زۆره‌که‌ی هیمایه‌که بدۆزیه‌وه.

پاش ئەم شیکردنه‌وه‌یه ریزبه‌ندیکی هه‌ره‌مه‌کیی ناوی کۆمه‌له‌ خه‌لکیک هاتوو که ته‌نانه‌ت به‌ناوبانگترن له‌و رۆژنامه‌نووسانه‌ی خاوه‌ن لیوی خاوه‌رن. رهنگه تهنیا به ژماره‌یه‌ک له‌م که‌سانه سه‌رسام بۆی. خاله‌ هاوبه‌شه‌که‌ی ئەم که‌سانه بریتییه له‌و وزه تاییه‌ته‌ی که له ئەندازه‌کانی لیویان دایه که هه‌لگری به‌هره‌ی قایلکردنه.

ئه‌گه‌ر تۆش لیوی خاوه‌رت هه‌بۆ، پیرۆزباییت لی ده‌که‌م. توانای قایلکردنت رهنگه

ئوهنده به ئاسانى كارا بوويى كه به پيوستت نه زانيبي زور بيري لى بكيه وه. ئه م هيمايه زياتر له هر هيمايه كي تری ږو، ئاماژه به سرکه وتن دهكا. تهنيا ئه وهت له ياد بى كه ئه م به هر هيه به راستگويايي وه به كار بهيني.

ئه گهر خاوهنى ليوى سهره وهى زور پر بى ناويكى تر بؤ ئه و به هر هيهت برتتويه له قسه له ږو بوون.

ئه م به هر هيه ش سى به شى له خو گرتووه:

۱- تو ئاگات له هه موو هه ست و خوستيک هه يه.

۲- زمانىكى پاراوت هه يه و ده توانى بؤ دهر برينى ورده جياوازيه كان وشه ي گونجاو بدو زيبه وه.

۳- تو ده ته وي شته كه به هه مووان رابگه يه نى.

ئه م به شه ي كو تايبى به زحمه ته له به ر ئه وهى ئه و كه سه ي كه تو ده ته وي قسه كه ي پى بلئى رهنه هز نه كا گويت لى رابگرئى. ئاريشه كه ت برتتويه له وهى فير ئه وه بى كه قسه نه دركيني، ته نانه ت نه گهر قسه كه گرينگيش بى. ئه گهر خو ت بؤ رانه گيرا ئه و به ره لستيت ده كرى. ته نانه ت به ر له وهى دهمه پاراوه كه ت بكيه وه خه لك ليت ده كه ونه شك و گومان.

له گه ل ئه وه شدا خه لكى بى باكى قسه له ږو هه نديك جار به بوئه ي دركاندنى واقيعه وه ده ستخوشيان لى ده كرى. "چيف سيا تيل" تاكه ئه مريكي خو مالىيه كه شارىكى سهره كيى ئه مريكاى به ناو كرابى. "چين نينگ يانگ" فيزيان خه لاتى نو بلى بردو وه ته وه، "ئارونداتى ږوى" ږوماننوس به بوئه ي نووسينى "The God of Small Things - خواى ورده شته كان" خه لاتى "بووكر" بيزوو پتوه كراوى بردو وه ته وه. به لئى - ورده شت، به لام ږوى به هه رحال وه سفى كردون.

"ماریان رایت ئيدلمان" چاونه ترسانه نوينه رايه تيبى مندا لانى كردو وه و ده زگاي به ږتوه بردنى پاره ي ته رخانكراو بؤ داكوكى له مندا لانى دامه زان دو وه. "رؤبېرت فلاك" به په رو شيبه كي سه رو ئاسايبه وه گو رانى وتو وه. سينكو مى "گه رى شان دلينگ" به به لگه وه گالته ناميز ترين سينكو مى ته له فزيونى بو وه. ئه و زور به ي جار شتى ئه وتو باس ده كا كه به بو چوونى خه لك شياوى باس كردن نييه. "لوريتى مايا ئه نجيلو" شاعيريش له دركاندنى واقيعه سه رسره ينه كاندا ده ستبالا يه. له "Even the Stars Look Lonesome" - ته نانه ت ئه ستيره كانيش ته نيابيان لى ده بارئى "چيرو كيكى قوشمه له باره ي هه ز وئاره زو وه كانى

دايكي دەگىرپىتەو و لەبارەى خۆيەو دەنووسىت: " من گەيشتومە ئەو تەمەنە نازەننەى كە تىيدا دەتوانم دان بەو بنىم لەشپەرستى بەهەمان رادەى حەز و ئارەزووكانى سىكىسى و هەندىك جار زياتریش ئارەزووم دەشكىنى". سنوورىكى تروش بەدەستى مايا وردوخاش كرا.

پرسیار: ئەى ئەگەر كەسىكى وەك من لە فرۆشياريدا كار بكا و ئەو جۆرە دەمە قسە لە رووى هەبى؟ ئاخۆ پىويستە من نەشتەرگەريهكى لىو بكم بۆ ئەوئەى لىوم بگۆرم بەلىوى خاوكەر؟

وئەلام: تۆ بەهەر جۆرە هىمايهكى روو دەتوانى سەرکەوتوو بى. ئەمە پەيامە شاراوەكەى روو خويندەنەوئە. پەيامىكى تروش ئەوئەى كە تۆ خاوەنى هەر هىمايهك بى، ئەو هىمايه هەر بەكەلكت دى.

پرسیار: بەلام من هەر بىروبوچوونەكانم دەدركىنم و شتى ئەوتۆ دەلىم كە خەلك دەهەژىن. ئەمە حالى ژيانمە. ئاخۆ چۆن دەكرى ئەم هىمايه لە بەرژەوئەندى فرۆشياريدا بەكار بهىنرى؟

وئەلام: ئەگەر تازەكار بى بەژىريهوه كالاكانت هەلبژىره بۆ فرۆشتن. بۆ تۆ رەنگە كارگوزارىيهكان لە فرۆشتنى بەرهمەكان ئاسانتر بى لەبەرئەوئەى تۆ دەتوانى پىداويستىيه نەدركاوەكانى كرىارهكان لەبن زمانيان دەربىننى.

سەرەراى ئەمەش فرۆشيارانى سەر بەهەر تاقمىك پىويستە راستەوخۆ چاو بېرنە دەمى كرىارهكان. ئەگەر كرىارهكەت لىو پر بوو تۆ دەتوانى بۆ بەرژەوئەندى فرۆشيارىت خۆبەخشانه هەندىك لە شارەزايىيهكانى خۆتى بۆ باس بكەى. بەلام كرىارى لىو تەنك پىت دەلى. "ئەو دەمەت زۆر مەكەو دەنا دەمفرىنى".

كەسانى خاوەن لىوى زۆر قايلىكەر

ئىلقىس پرىسلى: گۆرانىبىژىكى نەمر «و بۆ هەندىك خەلك جەستەنەمر.»

پەت بوچانان: كاندىدى سەرنەكەوتوو سەرۆكايەتى كە لە كتىبەكەيدا بەناوى "ئى پىپابلىك، نات ئن ئىمپاير/ كۆمارىك نەك ئىمپراتۆرىهتىك" قايلىكەرانهترىن بىروبوچوونى رىقىژنىستەكان بۆ دژايەتىكردىنى هىتلەر، دەخاتە روو.

مارگاريت تاتشەر: سەرۆك وەزىرانى بەرىتانيا، بۆ ماوئەيهكى درىژخايەن.

كىۆكوك: سەرۆك خىل

بىل گىتتس: ئىستا سەركر دايەتتى خىلى كۆمپىوتەركارانى ئەمەرىكا دەكا ئەندى وارۆل: ئەو ھونەرمەندە كولتورىيەى ناۋى لە ناۋ رىزبەندەكەى ئىمەدا ھاتوۋە. پابلۇ پىكاشۆ: ھونەرمەندى بۆچوونگەرا، تەنانەت ئەو كاتەش كە تەنبا رەنگى شىنى بەكار ھىنابى

ھەرىسن فۆرد: ئەكتەرى خاۋەنى زۆرتىن جەماۋەر لە ناۋ مېژوۋى سىنەمادا.

راسل بېكر: يەككە لە وشكتىن بلىمەتەكانى ئەمەرىكا.

فران لىبۆۋىتس: بلىمەتتىكى تەنانەت وشكتىر كە ئەم بلىمەتتىيەى بەجۆرە قايلىكەرايەتتىيەك دەرىپوۋە كە دەبىتە ھۆى ئەۋەى خوينەر بەشىۋەيەكى كاتەكى وا ھەست بكا بۆ خۆشى قسەزانىكى وشكە.

دېف بېرى: ئەمىرىكىيەكان ئەمىشىيان بەدلكەرۋە لە قەلەم داۋە «لە خۇمانەۋە وا نالىن»

روش لىمبا: پىشكىشكارىكى بەرنامەى رادىۋى ئەۋەندە بەپەرۋش بوۋ كە پروپاگەندەى بۆ نووسەنەكى زلى ئەۋتۆ كرۋوۋە كە لەسەريان نووسراۋە "روش ئىز راپت/روش راست دەكا"

رۆجر ھۆرشۆ: ھەز لە فرۆشتنى كاتالۆگ دەكا

ئىرى كىنگ: دەستبالايەك لەشۆى وتوۋىژىدا

ئال كىپىن: يەككە لە كارامەتتىن تاۋانباران

جېرى فالۋىل: كۆنە شىرۆقەكارىكى بەناۋبانكى ئىنجىل لەسەر تەلەفۇزىۋن

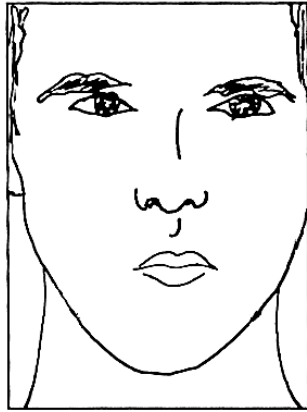
پى. تى. بارنم: بەرپۆۋەبەرى سىرك كە وتوۋەتى: "لە ھەر چركەيەكدا خۆشباۋەرىك لە دايك دەبى".

درېژى دەم

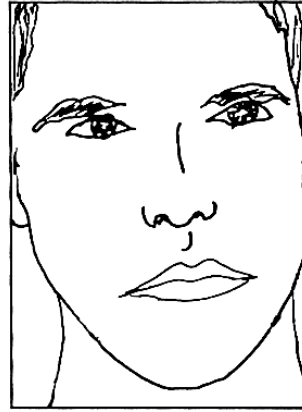
ئىستا كە تۆ شارەزايىت لە ھەموو شىۋازەكانى پىرېتتى لىۋ پەيدا كرۋوۋە، واتاى ئەۋەيە ئامادەيىت ھەيە بۆ ۋەرگرتنى جۆرى درېژى دەم.

– دلىيا بە لەۋەى فېرى خويندەنەۋەى لىۋى كورت بېى.

– سەرسام بە بەلىۋى درېژى بەبەراۋرد دەگمەن.

لیوی کورت

لیوی دریز

لیوی له دریزیدا ناوهندی

دریزیی دهم

- سهرنجی لیوی له درېژیدا ناوندیی خه لک بده.

بۆچی هر ئیستا درېژی دهمی خۆت ناپیوی؟ نه گهر ده پپوی، تکایه نه که هی پي بکه نی، له بهر نه وهی بۆ خویندنه وهیه کی وردی نه م جوړه یان، ده بی دهمت دیسان رابگریه وه. رهنه نه وه بزانی که گهره ترین ترسی نه مریکیه کان بریتیه له دوان له ناو جه ماوهر دا. بۆ خۆت پرو تا قیی بکه وه. ترسه که ته نانه ت له ترسی مهرگیش زیاتره.

من ده توانم پیوه ندیه که ببینمه وه. وهک زوړبه ی خه لک منیش لیوم کورته که نه میش هاورپیه له گه ل مهیل بۆ گفتوگو یه کی دووقولی. فیروونی ناخافتن بۆ جه ماوهر رهنه که بۆ که سانی وهک ئیمه ئاریشه یه کی مه زن بی. نه و کاته ی من به مه به سستی فیروونی راهینه رایه تیی رامن سهرقالی خویندن بووم تووشی نه م گرفته بووم. ده بوایه وانه ی گشتی بده مه وه. پاش چهند مانگ مه شقی به سوئی یه که م وتاری خۆم پیشکیش کرد. هر چنده ته وای گوینگرانش فیروخو زانی راهینه رایه تیی رامن بوون و تا راده یه که هه مان وتاره که یان له بهر بوو، به لام نه ده وپرام سهیری تاکه که سیکیشیان بکه م. له جیاتی تیبنیه کانی خۆم راسته وخۆ له رووی لاپه ره که وه ده خوینده وه.

پاشان سهرم هه لپری و له کو تاییدا وپرام چاو بپرمه ناو چاوی جه ماوهره که م. ۱۵ که س گوئیان لی گرتبووم. هر هه موویان هه لده له رزین- به شپوه یه کی جه سته یی هه لده له رزین «همم. دیاره تا راده یه که سامی خۆم کاریگه رانه بلاو کردبووه». چهند سالی برد تا فیروئی نه وه بووم ده سه لاتی خۆم ویسته کی یانه به کار به یتم. ئیستا که به سه ئاریشه که دا زال بووم، ده توانم سوود له و به هرانه وهر بگرم که هاورپی لیوی کورتن: نیازپاکی و راستگوئی. دوو مروقی لیو کورت باشتترین سوودیان له م به هرانه وهر گرتووه. مه به ستم "سورگوود مارشال" و "پوس بییدر گینسبیرگ" ی دادوهرانی دادگه ی بالان. "جانیت رینو" ی داواکاری گشتی نمونه ی که سیک ی راستگوئی یه کدله، ته نانه ت له و کاته ش که دراپته بهر لپشاوی ره خنه. له جیهانی سهرگه رمیشدا رهنه هوی سهرکه وتنی "باربارا والترز" بگه رینیه وه بۆ شپوازه نیازپاکانه که ی که به شپوه یه که چاوپیکه وتنکارانی نه فسوون دهکا، که وا هه ست بکه ن دوو به دوو ده دوین نه که له به رده م ملیونه ها خه لک.

لیوی درېژ زیاتر له ناو بواری وه شانندا ره واجی هه یه. نه م لپوه ئاماژه به توانای ناخافتن له گه ل هه مووان دهکا. پیشکیشکارانی شوئی وتووژی ته له فزیونی له م به هرهبه و راسته وخۆ له کاره ده ستپیشخه رانه که ی "فیل دو ناو" سوودمهند بوون. تو نه مروق ده توانی

ژمارەيەکی زۆر پيشکيشکاری ليو دريژ ببيني بە لەخۆگرتنی "دییفید لیترمان" و "جوان ریفرز" و "چارلی رۆز" و "مۆری پۆفیچ".

دۆستایەتی ناویکی ترە بۆ ئەم بەهرەيە. ئاریشەي ری تیچوو بریتییه لەوەی کە کەسەکە خۆگونجینەریکی کۆمەلایەتییه، مەبەستی تۆ لە قسەکردن تەنیا گەرمگرتنە لەگەڵ ئەندامانی گرووپەکە و پاش بیریکی قوول دەگەيە ئەوەی کە ئەو شتەي وتووتە لە راستیدا بیروبۆچوونی خۆتە. بەهەر حال ئاخۆ دەبێ بیروبۆچوونی خۆت پيشتر چی بووبێ؟

ئەو کاتەي "جولیا رۆبیرترز"ی ئەکتەر شوی کرد بە "لایل لۆفیت" دوو کەسی زۆر ليو دريژ پیک شاد بوون. هەرچەندە ماوەي هاوسەریتییان تاسەر نەبوو، بەلام پێ دەچێ وەک هونەرماند جەماوەرکیشییه دريژخایەنەکیان بەلگە بێ، بۆ دلرفینیی ئەو لیوانەي کە بەشیوەيەکی خوازاوه دەسەلاتیان بەسەر فراوانترین ژمارەي ری تیچوو جەماوردا هەيە.

پرسیار: ئەي لیوی ناوەندیی وەک لیوی من؟ سوودەکەي چییه؟

وەلام: تکایە ئەو هیمایانەي کە ناوەندی بەکەم مەزانە. ئەگەر دريژی لیوت ناوەندی بێ مەودای ئاخافتنت توانای گۆرانی هەيە. بەهەمان پادەي ئاسوودەيیت بۆ ئاخافتنی دووقۆلی بەهەمان پادەش بۆ دوان بەرامبەر ئاپۆرەيە کدا «بەتایبەتی ئەگەر تۆ شەش حەوت جار یان زیاتر دەرفەتی مەشقکردنی وتاردانت هەبووبێ» تووشی سەرئیشە نابێ. بەهێزترین شیوازی خۆدەربرینت راستگۆیییه، بەلام تۆ لە درۆکردن دەستبالا تری لە خەلکی لیو کورت کە زۆربەي جار لە درۆکردن یە کجار کارامەن. لە ئاھەنگیکدا دەتوانی هەر وەک کەسانی ليو دريژ رۆلی پيشکيشکاری وەر بگری، بەلام بەلاتەو ئاسانترە کە لە ریتی ئاخافتنەو ببییه جێی سەرنجی ئاپۆرە.

بەشیوەيەکی گشتی، شیوە ئاخافتنیکی گونجینەرانە ژيانت ئاسانتر دەکا. تاکە ئاریشەت پشووکورتییه، بەرامبەر بەخەلکی تر. لە هەمان کاتدا خۆگونجاندن شتیکی بێ بايەخ نییه. لیوی لە دريژی و لە پانیدا ناوەندی سوودبەخش بوو بۆ "جۆنی کارسن"ی پيشکيشکاری تەمەندر يژترین و کاریگەرترین شۆي گفتوگۆنامیز تەلەفزیۆنی. لیو لە دريژیدا ناوەندییەکەي "والتر کرۆنکایت"ی بیژەري دەنگوباس تا پادەيەک سوودی پێ گەياندوو و هەمان شت راستە بۆ "داستن هۆفمان" کە وەک ئەکتەري ئەکتەران پیزی لی نراوه.

به هره تاییه تییه کانی لیو

خو تو بروات به وه ههیه که پهریه کی تاییهت به ددان ههیه... پهریه کی دهمیش ههیه. نهو پهریه کومه له به هرهیه کی ناخافتنی به خشیوه به خه لکی تاییهت که خاوهن لیوی زلن. تو ش رهنکه یه کیک لهو خه لکانه بی.

نه مانه نهو به هرهانه ی دهمن که هیشتا باسمان نه کردوون:

- لیوی زور دریتی تهنک

- لیوی زور دریتی پر

- لیوی زور کورتی تهنک

- لیوی زور کورتی پر

لیوی زور دریتی تهنک، ناماژه به دهمیکی میلیونیر دهکا. "جوړج بووش" و هرهوه ها "لی ئاکوکوکا"، نهو پیاوهی به پهره شووت خوئی له "کریسلیر" هه لدایه خواره وه خاوهنی نهو دهمن. "گهریسن کینیلر" یش هه مان هیمای ههیه که نه مهش نهو پروون دهکاته وه که بوچی پیشتر وتم دهمی کینیلر به راستی شهرمن نییه.

دهمی میلیونیر زور به که لکی سیاست یان بازرگانی یان گالتی به ته وس دیت له به رنه وهی واتای نهو هیه تو دهنوانی له گه ل هه که سیک له سهر هه ربا به تیک بدویی «تا نهو مه و دایه ی که باسی که سیی خوئی نه هیته پیشه وه». مه رج نییه وته کانت دهقاوده ق راست بن. به لام ناپوره که چه ندیش گوره بی، قسه کانت وهرده گری.

که سانی خاوهن دهمی میلیونیر له به رنه وهی کار هیته ری تیچووه کانیان ناخه نه بارودوخی کی نهو تو که به هوئی خوئی نا شکر اکر دنه وه پرووشکین بکرین، نهوا دهنوان هه مه چه شنانه سامانه کانیان گل بدنه وه، ههروه که له باری "فوریتست مارس" ی باوک، پیاوی نو قلفرو ش «فروشیاری حبه ی ریگه پینه دراو» وه یان "سام والتن" ی دامه زرینه ری فروشگای زنجیره یی وولمارت، که له کاتی کوچکردنیدا به زهنگینترین پیاوی نه امریکا ناسرابوو، دهرده که وئ. "کوژدیل هال" ههروه که دامه زرینه ری نه ته وه یه کگرتووه کان، زمانه دیپلوماسییه که ی بو خزمهت به مرؤقایه تی به کار هیناوه.

لیوی زور دریتی پر زیاترین وشه به کار دینی. من نهو دهمه به دهمیکی له زگماکه وه قسه کهر ناو دهنیم. بیر له "نییمی تان" ی نووسه ری پرفروشتترین کتیب که وه که خولیای

هەسینەری ئەو هیه بەشداری لە تیپیکی ڕۆکدا بکا. مامۆستای لەشجوانی ئافرەتان، "سوزان پۆتر"ی مێپەرور، بەرادەیهکی سەرسوڕهین کیشی لەشی دابەزاندوو، بەلام خۆشبهختانه تاکه ئاونسیکیش له لێوهکانی کهم نهبووتهوه.

دژواره بتوانی کهسیکی خاوهن ئەم هیمایه بدۆزییهوه که هەستیکی گالتەجاریی سەروسەمەری نەبی کتومت وەک ئەوه وایه که نەتوانی "ئیدی مۆرفی" بەکهسیکی لێو کورتی لێو تەنک بێنییه بەرچاوت.

بەلام لێوی زۆر کورتی تەنکیش بەهرەدی تاییهت بەخۆی ههیه. من ئەم لێوه بەلێوی خۆی ناو دەبەم. بەلێ، خاوهنی ئەم لێوه رەنگه هەستی خۆی دەرناپرێ، سووکایهتیپێکردنهکانی رابردوو بخاتەوه یادى و بەبۆنهى کهمدوو بوونی هاوڕێیهکانی خهیاڵشکاو بکا. بەلام ئەگەر دەمی بکاتهوه رەنگه وتەکانی ئەوهنده بەهیز بن که خەلک له ناخهوه بتەزین. نمونەکانیش بریتین له "بۆب دیلان"ی گۆران بېنووس و "مێیری کیتی ئەش"ی سەرناسی بواری میکیاژ و "گیۆرگیۆ ئارمانی"ی نەخشەدانەری شیوازه دلرفینهکانی بەهەندوهر نهگیراو.

با جۆره دەمیکی یه کجار سەرنجراکیشی تر له یاد نهکەین. لێوی زۆر کورت و پر که هەلگری ناوی باشتەرین هاوڕێیه. ئەم لێوه ئاماژه بەدرکاندنی راستی دەکا، تەواوی راستییهکان بەبی پێچوپهنا. بەلام تاکه کهموکورییهکی ههیه. ئەم گفتوگۆ بهپێزه بەزۆری دووقۆلییه. ئەم تاییهتەندییه هەستبزوینهریی ئەم جۆره لێوه بهتینانه رەنگه بتوانی جهماوهرکیشی "ریچارد گیر" و "میشیل کیتن"ی ئەکتهر روون بکاتهوه.

پرسیار: ئیستا وادهی داننانه، باشه؟ من هیشتا ش رقم له لێومه، باشه؟ من هەرگیز هەزم له شێوهی لێوم نهبووه و پاش ئەو هەموو باسهی که لهبارەى ئەو جۆره لێوانەى کردت، هیشتا ش هەر هەزی پێ ناکەم. ئیستا تۆ چ ئامۆژگاریهکت ههیه؟

وهلام: کهس زۆرت لى ناکا هەز له رووی خۆت بکهى. بۆ زۆربهى خەلک ئەوه بەسه که بزائن واتای هەر هیمایهکی ناپهسندیان چیه تا سەرلهنوێ بهچاویکی تر سهیری ئەو هیمایه بکهنهوه. کهچی لهبارى تۆ و دەمی تۆدا، پێ دهچی چارهسهریکی زۆر دژوارترت بۆ دابنێن- نهشتهرگهريهکت پێویسته.

پرسیار: مه بهستت نهشتهرگهري جوانکارییه؟

وهلام: نهخێر ناوی ئەم نهشتهرگهريیه له نهشتهرگهريی جوانکارییهوه وهگرارهوه، بهلام نهشتهرگهريیهکی سهپتییه که تیدا دلۆیه خوینیکیش لى ناچکیت. وه بهتهواوتهی

نەشتەرگەرييەكى خۆكردانەيە، ناۋى لى بىنى لىپۆساكشن. بۆ ئەم جۆرە لىپۆساكشنە پىۋىست نىيە جەستەت سىر بىكرىت يان كەسىك چەورىت لەرەنەۋە ھەلپىنجى. تاكە ئامپىرى پىۋىستت نەينۆكىكە. ئىستا نەينۆكىك بەدەستەۋە بگرە. ئامادەي؟

تا دەتوانى بەقەيمى لىوت بۆ ناۋەۋە ھەلمژە. لىۋەكانت بەددانەۋە بنووسىنە و تا تىنت تىدايە ئەم لىۋانەت ھەللووشە ھەروەك ئەۋەي بىتەۋى بەيەك جارى لە چىنگ، ئەم لىۋانە رىزگارت بى. با ۋووت ئەم بارە بەر نەدا.

جوان سەير بکە. ئاخۆ بەم شىۋەيە ۋوۋى خۆت پى جۋانتەرە؟ ئەگەر وايە بەردەۋام كە لە نەينۆكدا سەيرى خۆت دەكەي، دەتوانى ئەم چارەسەرە ۋەرىگرى. ئەگەر نا دان بەۋەدا بىنى كە لىۋە سىروشتىيەكانى خۆت بى كەموكوۋىپىن. ھەر بۆيەش ئاسۋودە بە. ئەم لىۋانەت خۆش بوى.

شەۋىلگە و چەناگە

راستە، رەنگە شەۋىلگە و چەناگە ۋەك چاۋ پىر ھەست نەبن، بەلام ھىلى
ژىرەۋەي ۋو پىك دىن و دەر خەرى بابەتى بىچىنەيىي تايبەت بەبنەما و خو
و رەۋىشت و ھەلبىژاردن و چۆنىەتىي بەرەنگار بوونەۋەن.

تا ئىستا دەبى تۆگە شىتەبىيە ئەۋ ئاستەي كە گرىنگىۋونى چەناگە و
شەۋىلگەت بەلاۋە سەير نەبى، ۋا نىيە؟ ئىستا كە تۆ لەۋە تى گە شىتۋوى كە
ئەندامەكانى ۋو ژيانىكى تايبەت بەخۇيان ھەيە كەۋاتە ئەگەر بەرپىز "پتەيتۆ ھىد" ت لە
شەقامدا لە پىياسە كىردندا بىنى، نابى ھەست بەھىچ شىتىكى سەير بىكەي جگە لەۋەي كە ئەم
بەرپىزە لە قەدەر كە سىكى ھەراش نىيە و، ئەگەر ئەم بەرپىزە گۈيەك يان لووتىكى تىر بۆت
ھەلدابى رەنگە تۆ بەلدخۇشىيە ۋە خىستەبىتە ناۋ بەرەكت نەۋەك رۆژىك پىۋىست بى. ژىرىي
ۋو خۇيەنەۋەيە كىش بەم ئاسايەيە. تۆ دەزانى لە ۋو دا ھىچ شىتىكى بى كەلك يان بى نىخ
بەدى ناكرى. ھەموو ئەندامەكان ۋىراي چەناگەش گرىنگن تەنانەت ئەگەر بەگشتى ئەم
ئەندامانە بەرادەي پىۋىست دلگىر يان رىزلىگىراۋ نەبن. بەراستى خۆم بەخۇشحال دەزانم
كە بتوانم لەم بەشەي كىتەبەكەدا ناۋە نازدارەكەي ئەۋ ئەندامە بگەرپىنمەۋە كە بەگشتى و
بەناشىرىنى بەچەناگەي "لاۋاز" ناسراۋە، لە چ ۋو يەكەۋە لاۋازە؟

تۆ توۋشى ھەپەسان دىي. بەلام با سەرەتا ئاراستەي سەرنجمان لە چەناگەۋە
ۋەربگىرپىن. با لەۋ پىكەھاتە ئىسكانىيە بىكۆلىنەۋە كە لە ناۋ خۇيدا جومگەيەكى تايبەت
بەخۇي ھەيە.

پاناتی شویلگه

ئیسټا کاتی باس له پاناتی شویلگه هاتووه.

- ئاخو بهوردی شویلگه کانت چهند پانن؟ با بهم شیوهیه ئەمه لیک بدهینهوه. تو دهتوانی چهند زارجوو بنیشت له ناو ئەو دهمه بئاخنی و هیشتاش کهس ئەم زارجوانه نهبینی. تکایه لانی کهم یهک جار له پیشه‌ی رووخوینه‌وهیتدا ئەو دهرفته بده به‌خوت که به‌بی بنیشت پاناتی شویلگه دهستنیشان بکه‌ی. که‌سیک بدۆزهرهوه که له ږوویه‌ږووهوه شویلگه‌کانی پان دیار بن «که‌سیک که پرچیکی مودیل کورتی هه‌بی» و له پشت‌ه‌وه‌ش سه‌یری ئەم که‌سه بکه. ئاخو ده‌بینی که شویلگه‌کانی چهند دهرپه‌ږیون؟ واو! ئەم شویلگانه پانن.

- ناسینه‌وهی شویلگه‌ی باریک دژوارتره، ته‌نانه‌ت له ږوویه‌ږوشه‌وه. ئەم شویلگانه‌ش هه‌روهک شویلگه‌ی پان ئاشکرا نین. بو‌ت هه‌یه ئەم جو‌ره شویلگانه پشتگوری بخی، به‌لام وهک رووخوینه‌وهیهک نابی فه‌رامۆشیان بکه‌ی.

- شویلگه‌ی ناوه‌نجی ئەو هیمایه‌یه که زۆریه‌ی خه‌لک خاوه‌نیه‌تی. ئەگه‌ر سه‌یری پاناتی گشتی ږوو بکه‌ی، شویلگه‌کان به‌گویری ئەم پاناتییه‌ن و نه زیاتر و نه که‌متر له ږوویه‌ری که راسته‌وخو ده‌که‌وێته ژیر کولم دهرپه‌ږیون. شویلگه ئاماژه دها به‌دوو لایه‌نی پێوه‌ندیاری ژیان: هیزی جه‌سته‌یی و کولنه‌دانی ږۆخی.

جگه له ژماره‌یه‌کی کهم ږیزه‌ږ، شویلگه‌ی پان مه‌رجیکی داواکراوه بو‌ پیشه‌ی پیاوانه- و بو‌ نموونه له ناو یاریزانه لی‌هاتوووه‌کانی توپی پیدایه‌وه‌ی هه‌یه. شویلگه‌ی پانی ناو ږووی "میک جاگر" ی ئەسته‌یره‌ی ږۆکی خاوه‌ن پێشینه ئەندامیکی دل‌ږینه. جاگر ئەو که‌سه‌ی که کۆنسی‌رتنه‌کانی شاکاری وزه‌به‌خشی کولنه‌درا‌یه‌تییه. پیاوانی پیشه‌گه‌ر، ئەگه‌ر ئەم شویلگه زله‌یان نه‌بی له ږی هیمای تری ناو ږوو که تایبه‌تن به‌هیز و سه‌رنج‌راکتشی ئەم که‌موکورتییه‌یان قه‌ره‌بوو ده‌که‌نه‌وه.

"سوپی‌رمان" به‌نموونه وه‌ږگه‌ه. که‌سایه‌تییه‌ی ږه‌سه‌نی ناو ئەم کارتۆنه شویلگه‌کانی زلن و به‌هه‌مان شیوه‌ش "کریستۆفر ریڤ" یش که تا ئیسټا سه‌رکه‌وتوو‌ترین سوپی‌رمانی سینه‌مایه شویلگه‌کانی گه‌وره‌ن. له وه‌ته‌ی ئەو ږووداوه‌ی که شه‌پله‌لیدانی به‌دواوه‌ هات، ریڤ سوودی له‌و به‌هره روحییه وه‌رگرتوووه که له ناو شویلگه‌که‌یدا ږه‌نگی داوته‌وه.

شہ ویلگہی پان

شہ ویلگہی باریک

شہ ویلگہی لہ پانیدا ناوہندی

پاناتی شہ ویلگہ

كۆلنەدەر ايرايەتى يارمەتتى داۋە تا بەردەوام كۆسپەكانى سەر ۋىگەى خۆى لادا .
 "دىن كىين"ى سوپىرمانى تەلەفزيۇن جگە لەو جەستەيەى كە بەھۆى ۋىكخستنىكى
 سەر كە وتوانەى ماسوولكەكانەۋە دەكەۋىتە جوولە بەھۆى كولمى چەپى خۆى كە لە كاتى
 پىكەنېندا چالئىكى سەرنراكىشى لى دەردەكەۋى «سەيرى بەشى "سىكس" بگە»، قەرەبوۋى
 شەۋىلگەكەى دەكاتەۋە كە لە پانيدا ناۋەندىيە .

ۋىكى، "سىلفىستىر ستالۋنى"ى رامبۆ ئاسا بەردەوام ۋىلى نۆپى ئەۋتۆ دەۋزىتەۋە تا
 شەۋىلگە شەپۆلدەرەكانى جەمىئىتتەۋە . بەپىچەۋانەۋە، "ئارنۆلد شوارزىنگر" شەۋىلگەكانى
 بەشىۋەيەكى سەرسىمىن تەسكن . لە راستىدا شەۋىلگەى ئەۋ بەرەرورد لەگەل ھى "ماريا
 شرىفر"ى خىزانى بچووكترە . بەلام جارىكى تر كە سەرنجى ۋىلى ئارنۆلدت دا سەيرى
 نىچاۋانە پانەكەى «كە ئاماژە بەشىۋە دەسەلاتى بەپەرۋش و وزەيەكى زەينى بەجۆش
 دەكا» و برۆيە زۆر پرهكانى «كە ھىمان بۆ مېشكىكى سەرووناسايى» بگە .

لە راستىدا ھېزى كەسانى خاۋەن شەۋىلگەى تەسك لە زوۋ ھەستىردن بەشەر دايە نەك
 خاۋەندارىتى پشودرىژى پىۋىست بۆ بەردەوامبوون لە شەپكى درىژخايەن . ئاخۆ تۆش
 ئەم خەسلەتەت ھەيە؟ كەۋابوۋ ھەر كاتىك كە دەكەۋىيە بارودۆخى دژوار سەرى گفوتگۆيە
 ناخۆشەكە بگەۋە، يان كىشەكە خىرا چارەسەر بگە يان دوور كەۋە .

كەسايەتتەيەكانى "تيرى ماكىلان"ى نووسەر بەم ئاسايە ھەلسوكەوت دەكەن و ھىچ
 گومانىك لەۋەدا ناھىلنەۋە كە نووسەر خاۋەنى خالەكانى ھېزى كەسكى شەۋىلگە تەسكە .
 شەۋىلگەى "رەندى تراڧىس" و "مارتىنا ماكبىرد"ى گۆرانىبىژانى گۆرانى لادىيى ھەمان
 بەھرى خىرا بۆنكردىنى شەر و دووركەۋتەۋە لە شەپان تىدايە .

بەپىچەۋانەۋە خەلكى خاۋەن شەۋىلگەى پان تەنانەت لە دژوارترىن بارودۆخەكانىشدا
 چىژ لە كۆلنەدان لە شەردا ۋەردەگرن . قارەمانانى جەنگى جىھانىيى دوۋەم، "سىر وىنستىن
 چىرچىل" و سەرۆك "ئايزنھاور" گفتى شەۋىلگە زۆر پانەكەى خۆيان بەجى گەياند . ئەۋ
 ناۋچەيەى كە تۆئىستا لى دەژى رەنگە ناۋچەيەكى نازى بوۋايە ئەگەر چىرچىل ئەۋ
 بىروباۋەرەى نەبوۋايە كە جارىك بەم شىۋەيە دەرى بپروە:

"ھەرگىز چۆك مەدە، ھەرگىز . ھەرگىز، ھەرگىز، ھەرگىز بۆ ھىچ شتىكى مەزن يان
 بچووك، ورد يان درشت، ھەرگىز چۆك مەدە تەنيا لە بەردەم راستگۆيى و نيازپاكىدا نەبى" .
 ھەلبەتە بەتەنيا پىاۋەكان نىن كە لە ژياناندا سووديان لە كەللەپرهقايەتتى

سەرچاۋەگرتوو لە شەۋىلگەكانيان ۋەرگرتوو، نمونەى بەرچاۋ بریتىن لە "سالى رايد"، يەكەم ئافرەتى ئەمرىكىي بۆشايىگەر، "پۆلا عەبدول"ى سەمادانەر، "لېلياس فۆلان"ى رايھىنەرى يۇگا و "سالى فيلد"، ئەكتەرىك كە جەماۋەركىشىيەكەى يەكجار درىژخايەن بوو. "كىي شىرلى"ى شەۋىلگە پانىش كە شروڤەكارىكى ئابورىيە پىي باشە مرۆڤ بەكۆلنەدەرانە سەرمایە كۆ بىكاتەو.

پرسىيار: سەير لە ۋەدايە كە تۆ لەجياتى ئەۋەى لە باسى شەۋىلگەدا ھىزى دەستپىكردن روون بىكەيەو، باس لە ھىزى كۆلنەدەرايەتى دەكەى. ھەرچەندە من ۱۲ سالى شوم كردوو، بەلام لەبەرئەۋەى زۆرى برد تا بەپىۋەندىيەكە قايل بووم ھىشتاش ھاوسەرم تىزم پى دەكا، تۆ چى دەلئى؟

ۋەلام: خۆبەدەستەۋەدان بۆ كەسىكى شەۋىلگە پانى ۋەك تۆ، كىشەيەكى سەرەكەيە. بەلئى، ئارىشەكە برىتتییە لە ئازارچەشتن بەھۆى ئەم خۆبەدەستەۋەدانە. دەزانى بۆ؟ لە ناختدا ھەست بەۋە دەكەى كە چى چاۋەپروانت دەكا؟ ئەگەر برىپارت دا خۆت گىرۆدەى پىۋەندىيەك يان كارىك بىكەى مەگەر بەمردن «يان بەكارەساتىكى تر» بى، دەنا ۋاز لەم پىۋەندى يان كارە ناھىنى.

لەلايەكى ترەۋە كاتىك من رووى "كارل سىۋول"ى نووسەرم بىنى، ناچار بووم بە بىدەنگى پى بىكەم. نووسەرە لەۋەدا دەستبالايە كە ۋا لە خەلك دەكا كە ئەگەر يەك جار كىتپىكى بىكرن تا لە ژيان ماون بەردەۋام كىتپەكانى بىكرن. شەۋىلگەى پان پى دەچى ھاۋرې بى گەل برىيارى خۆسەپىنەرانە لە ژياندا. تەنانەت ئەگەر تۆ بەسەر ئازارى ئارىشەكەشتدا زال بى، خەسلەتە سەرنجراكىشەكەت ھەر دەمىنپتەۋە ۋە خەلكى تىرش بەھۆيەۋە رىزت لى دەگرن.

ئەى ئەو كەسە بەختەۋەرانەى خاۋەنى شەۋىلگەى ناۋەنجىن، ئىستا تۆ چىرۆكى ھىمايە ناۋەنجىيەكانت لەبەرە. ئەگەر تۆ خاۋەنى ئەم جۆرە شەۋىلگەيە بى، لە خۆبەدەستەۋەداندا ئازار ناچىژى. لە كۆلنەدان بۆ چاكەكارى سەركەۋتوۋى، بەلام تاكە ئارىشەى رى تىچووت برىتتییە لە گوماناۋىبوون بەرامبەر بەھەلسوكەۋتى دەوروبەرت. گرىنگ نىيە ناكۆكىيەكە لەسەر چى بى، بەلام تۆ بىر لەۋە دەكەيەۋە كە بۆچى كەسىك ناتوانى بۆ ماۋەيەكى گونجاۋ شەر بكا و پاشان ۋاز بىنى؟ بەلام تۆ ناتوانى بەئاسانى بۆ خەلك پىناسەى ئەم "ماۋە گونجاۋ"ە بىكەى، ھەرۋەك چۆن ناسىنەۋى كىشە شاراۋەكەى خۆت كە برىتتییە لە بىنكورتى بەرامبەر بەھەموو خەلكى تر بۆت ئاسان نىيە.

دەرىپەرىنى چەناگە

ۋادەى دەرىپەرىنى چەناگە چۆن دەپپورى؟ ھەلبەتتە لە لاۋوۋە سەپىرى ۋو بکە. پاشان سەرنجى تەۋاۋى مەۋداى ۋو بدە نەك بەتەنیا چەناگە. دەتوانى ھىلېكى خەيالى بکېشى كە لە نېوچاۋانەۋە دەست پى بكا و بەسەر لووتدا ۋروا و بەسەر سەرلېۋىشدا رەت بى و تاگەردن بەرەۋوخوار ۋابكېشىرى. ئاخۇ ئەۋ ھىلە چ گۆشەپىكە ۋەردەگرى؟
- ئەۋ كاتەى كە چەناگە دەرىپەرىۋى بى، كە زۆربەى چەناگەكانىش وان، كەسەكە چەناگە دەرىپەرىۋە.

- كۆمەلېك چەناگە قوۋلن كە ھەندېك جار بەچەناگەى "كشاۋە" ناۋ دەبردىن. حەز لەم وشەپە ناكەم، لەبەرئەۋەى بەۋ واتاپەپە كە چەناگە لە كەنار دەرىۋاۋە بەھەمان شىۋەى ۋووتانەۋەى موۋ دوور دەكەۋىتەۋە. بەلام خۇ چەناگە و نېوچاۋان كەنارەى پېشەپۆلى مسۆگەر نېن. شىۋەى چەناگە و نېوچاۋان ھەلگى واتاپە. لە راستىدا دەرىپەرىنى چەناگە واتاپەكى زۆرى ھەپە و پەكېكە لەۋ ھىما بەژمارە كەمانەى كە بەدەگمەن گۆرانىان بەسەر دى. ھەندېك جار چەناگەى قوۋل بەچەناگەى "لاۋاز" و ھەرۋەھا بەچەناگەى "كشاۋە" ش ناۋ دەبردى. ھەندېك جار چەناگەى قەبارە بچووكىش بەچەناگەى "لاۋاز" ناۋ دەبردى. بەپېچەۋانەۋە ھەرۋەك دواتر بۆت ۋوون دەپتەۋە، ھىچ كام لە ھىماپەكانى چەناگە شاپەنى ئەۋ دېدە سوۋكە نېن.

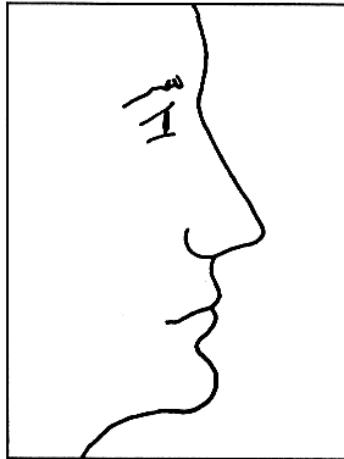
- چەناگەى تەخت لە ھەموۋ جۆرى چەناگەكان دەگمەنترە.

ئاخۇ تۆ كام ھىماپەت ھەپە؟

پرسىار: بەلام ئەگەر خەلك چەناگەى خۇيان دەرىپەرىن ئەۋ كاتە دەرىپەرىنەكە چى بەسەر دى؟

ۋەلام: ئەۋە گرېنگە. دەرىپەرىندى بەشى ژېرىنى ۋو بۇ پېشەۋە بەباشترىن شىۋە بەھەلسۆكەۋتېكى بەرھەلسىتكارانە ناسراۋە. بەبۆچوۋنى من كەسېك كە حەز بكا بەشەۋ و بەرۆژ چەناگەى دەرىپەرىنى تۋانىۋىتەپلەى رېزىلېنراۋى كەسېكى خاۋەن چەناگەى دەرىپەرىۋى بۇ خۇى دەستەبەر بكا.

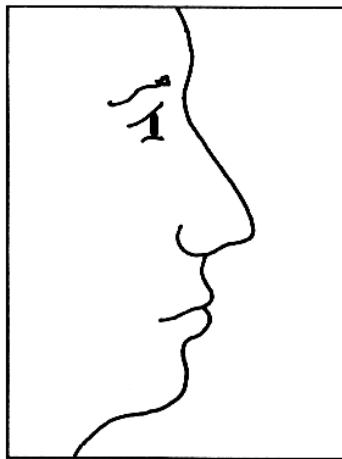
ئاشكراپە كە چەناگەى زۆر دەرىپەرىۋى پىۋەندى بەركابەراپەتپىۋە ھەپە. لە ماۋەى ھەلمەتەكانى بانگەشە بۇ سەرۆكايەتپىدا خۇشە بەردەۋام سەپىرى رېكابەرەكان و ھاۋزىنەكانىان بکەى. لەم ۋوۋە تا ئېستا كەسم نەدېۋە شان لە شانى "جەكۆلېن كەنەدى

چہناگہی دہریہ پریو

چہناگہی قوول

چہناگہی تہخت

دہریہ پریو چہناگہ

ئۇناسىس " بىدا .

لە دەرەۋەي جىھانى سىياسەتتىشىدا گۆشە چەناگەي پىرتىن خۆي لە پووى "جىين ئادامز"ى پىشەنگى كارى كۆمەلايەتى و ژەنەرال "جۆن پىرشىنگ"دا ئاشكرا كىردوۋە. ئەگەر تۆ ھىوايەتت كىبەركىي بەلەمەكان بى كەۋاتە لەۋە تى دەگەي كە چۆن شىۋازە ھىرشبەرانەكەي "دنىيز كۆنر" بوۋتە ھۆي سەركەۋتنى. يان ئەگەر پىشېركىي ئۆتۆمبىل زىيارت لەگەل تەۋژمى تۇدا دەگونجى ئەي بۆ بىر لەۋە ناكەيەۋە كە چۆن "كىيىل ياربۇرۇ" تۋانىۋىيەتى بەھۆي "Daytona500" ھۋە ناۋبانگ دەرېكا .

"ماریان ویلیامز" خاۋەنى گەلىك ھىماي ئاماژەدەر بەھەستىارى و نەرمونىانىيە. بەلام دەرپەپىنە زۆرەكەي چەناگەي ئەم لایەنەي ھاۋسەنگ كىردوۋە و ئازايەتىي ناۋ چەناگەكەي يارمەتى داۋە تا دەقە رۆحانىيە بەبەر اورد نەناسراۋەكەي " A Course in Miracles – كۆرسىك لەبارەي پەرەجوۋەكانەۋە" بنووسى و پالپشتىيەكى جەماۋەرىي بۆ ئەم بەرھەمە و بۆ خۆي ۋەدەست بىنى.

"درو بىرېمۆز"ى ئەكتەر لە رۆلى خۆي لە "Charlie's Angels – فرىشتەكانى چارلى"دا خۆي بەكەسىكى زۆر بەجەرگ لە قەلەم نەدايوو بۆيە لە ژيانىدا راستىدا ناچار بوو لە تاقەكەيەك خۆي ھەلدا تە خوارەۋە. بىگومان چەناگەكەي ھاندەرى بوۋە.

بەلام دەپەرىپوتىن چەناگە لە كارى شۆدا «يان لە راستىدا لە ھەر بۋارىكى تردا» چەناگەي "جىي لىنۆ" بوۋە. نواندەنە ھەلچوو و بەردەۋامەكەي ھەرۋەك كۆمىدىكارىك ئاماژە بەشىۋازە ھىرشبەرانەكەي دەكا. ئەم پىاۋە كۆل نادا مەگەر جەماۋەركەي خۆي بەھۆي پىكەنىنىكى زۆر و دووردرىژەۋە نەبوورىنىتەۋە.

بەرپەرچدانەۋى رى تىچۋوى چەناگەي دەرپەرىو برىتىيە لە توندوتىژى ناپىۋىست. دەزانى چ جۆرە كەسانىك بەباشترىن شىۋە لەم خالە لاۋازە تى دەگەن؟ خەلكى خاۋەن چەناگەي قوول.

ھەلەيەكى چەند گەرەپە ئەگەر چەناگەي قوول بەچەناگەي "لاۋاز" ناۋ بىردىرى، مەگەر "ئىلىنۆز رۆزفېلت"ى خاتۋونى يەكەم، كەسىكى بى ھىز بوو؟ خەلك لانى كەم بەھەمان رادەي سەرساميان بەھاۋژىنە سەروئاسايىيەكەي بەم خاتۋونەش سەرسام بوون. بەلام زاراۋەكە خەرىكە پوون دەپىتەۋە. ئەم زاراۋەپە ئەۋە پوون دەكاتەۋە كە چۆن خەلك دەتوانى بەچاۋىكى سووك سەبرى ھىمايەكى رىزلىنراۋ بكا. چەناگەي قوول دەرخەرى رۆجى

تەبائىيە، خەلقى خاۋەن ئەم چەناگەيە زىياتر لەۋەي بىيانەۋى پىۋەندىيەكان بەھۆى شەپوھە لىك بترازىن، خوازىارى ئاشتى و سازشن. ئەوان لەجىياتى ئەۋەي بىيانەۋى بەشتىك كە شايەنى نىن ناۋبانگ دەربەكەن، ئامادەن زىياتر تى بكوۋشن.

ئارىشەكە چىيە؟ برىتتىيە لەۋەي چاۋەروانى ئەۋەي بى لە كۆمەلگەيەكدا كە تەبائىيە بەسوۋكى سەير دەكرى و توندوتىژى زىياتر لە رادەي پىۋىست بەھەند وەرگىراۋە، لەلەين خۆت و لەلەين خەلكەۋە رىزت لى بگىرى. "جوزيف لىبىرمان"، يەكەم كاندىدى جۆلەكەي ئەمىرىكا بۇ پۆستى جىگرى سەرۆك، بەھۆى شىۋازە تا رادەيەك گشتىگرەكەي لە ناو ئەنجومەنى پىراندا رىزى لى نراۋە. لەگەل ئەۋەشدا زۆر شرۆفەكار ئەۋ بەبەرەۋرد لەگەل "چىنى" چەناگە دەرىپەۋە بەمشومر كەرىكى ناكارا لە قەلەم دەدەن.

كاتىك لەم روانگەۋە دەستت بەخویندەنەۋەي چەناگە كرد لەۋە تى دەگەي كە خەلقى چەناگەقوۋل، ھىمەن ديارن. "ھىنرى بىرگسن" فەيلەسووف ھەرۋەك "جىن ھاۋارد" قەشەي فرىشتەناس خاۋەنى ئەۋ جۆرە چەناگەيە بوو. "جۆنى مېچل" و "ئارۆن كۆپلاندا" بەستائىلى جىاۋاز مۇسىقاىيان داناۋە، ھەردوۋكىيان زۆر بەجۆشن بەلام بەھۆى ھەستىارىيە ھىۋرەكەي چەناگەي قوۋلىانەۋە ھاۋسەنگىي خۆيان پاراستوۋە.

ئەۋەي پىۋەندىيە بەچەناگەي تەختەۋە ھەبى ئەۋەيە كە ئەم چەناگەيە ھاۋرپىيە لەگەل دىدىكى ئاسايى بەرامبەر بەئاشتەۋايى و توندوتىژى. كەسانى چەناگە تەخت نە مافى كەسانى تر پىشىل دەكەن و نە رىگەش بەپىخوستكرانى مافەكانى خۆيان دەدەن. كەسانىكى بەختەۋەرن تاكە ئارىشەيان ھەمان بىنكورتىيە بەرامبەر بەخەلكانى تر. نمونەش ئەمانەن "لۆرا دى ئەندرى تايسن"، ھەماھەنگەرى چالاک و سەرۆكى ئەنجومەنى راۋىژكارانى ئابوورىي كلىنتون، "پىترۆس پىترۆس غالى" سكرتېرى نەتەۋە يەكگرتوۋەكان و "گىلسى كىركلاندا" سەماكارى بالە.

پرسىيار: ئەي ئەۋ كەسانەي دان بەخۆياندا دەگرن؟ خۆ مەرج نىيە تەنيا ھىرشبەرىتىكى زویركەر؟ زویركەر بەبراۋە لە قەلەم بدرى. ئاشتىخوازىش رىگەيەكى سەرکەۋتوۋ بوونە. ۋەلام: كتومت وايە. بۇ ئەۋەي بزانى كى لە كۆلنەدان دەستبالايە، سەپرى شىۋەي چەناگە بکە، ھاۋشىۋەي دەم چەناگەش دوو كۆمەلە ھىماي جىاۋازى ھەيە، لە بارى ئەستوۋنى و لەبارى ئاسۆيىدا.

درېڅى چەناگه

ناسانتريڼ ريڅه بۇ خوښنه وهى درېڅى چەناگه بريڅيه له وهى وهك جاران له گوښه يه كى راست و هروهك پروخوښنه وه يهك پروانى. خيرا به به راورد كړدى چەناگه له گهل پاشماوهى ترى پروو درېڅيه كه ي بڅه ملينه.

- ئاخو چەناگه كه درېڅ دياره؟

- يان كورته؟

درېڅى چەناگه پتوه ندى به خوښانه بهر مه ترسى و هروهها زالېون به سهر تهنگاندها هه يه.

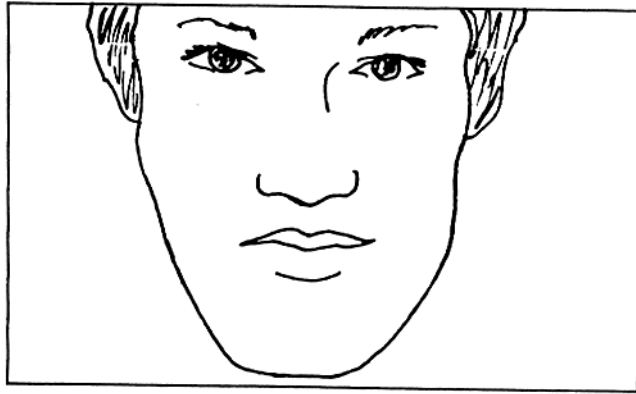
چەناگه ي درېڅ ئاماڅه به كه سيك دهكا كه هه زى له خوښانه بهر مه ترسى جه سته ييه. هروهها ئاماڅه به وهش دهكا كه كاتيک نه هاهمه تيهك سهر هه لېدا پيوسته كه سه كه چەناگه ي خوڻ به به رپرس بزانت. دهقاودهق زور هو هه يه بۇ نه وهى تاوانه كه بخرينه سهر نه ستوى "چەناگه".

نمونه يه كه بۇ نه م جوړه چەناگه يه "تاميليا ئيپره ارت" ي فروكه وانه. يه كى كى تر "مىي كونين" ه، كه سيك كه له ژير چه وساندنه وهى نازيدا بۇ زيندوومانه وه خوڻ راگرت. كه سيكي نه ونده زيرك بوو كه هه له كه ي قوسته وه و بووه نه ندامى يه كى كه له يانه هه ره تايبه ته كانى نه مريكا، "Governors Who Are Women" / خاتوونانى پاريزگار "من خوڻ نه م ناوهم لىي ناوه، به لام ئاخو وشه ي كورتر او وهى GWAW به لووره يه كى به هېڅ ناچى؟"

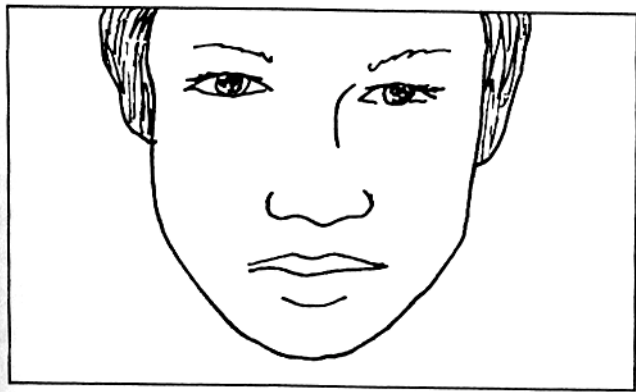
پايه مه زنه كه ي "پاتريشا نيل" به پله ي نه كته ريك ركا به رايه تى دهكا له گهل جه ماوه ركيشيه كه ي كه له بوڅرى بۇ زالېون به سهر نه وشه پله يه ي تواناى ئاخافتن و خوښنه وه و روښتنى لى سهندبوو، سه رچاوه ده گرى. و "پى چارلز" ي گورانبيڅ ته نانه ت به بوڅرى يه كى زياتريش دڅى نابيناى و ناسه قامگيرى عاتيفى و دڅواريه كانى جيهانى پسپوڅرى تى له هونه ردا خه باتى كړدوه.

نه ي چەناگه ي كورت؟ ئاخو شايه نى نه وه يه كه پى بوتري چەناگه ي لاواز؟ به لى، به مه رچيک كه تو ته نيا خوښانه بهر مه ترسى جه سته ي به پيوهر بزاني. به لام چەناگه ي كورت هاوڅيه له گهل خوښانه بهر مه ترسى عاتيفى.

هو كاريكى تر ده گه رتته وه بۇ به هېڅى خو و ره وشت. نه گهر تو چەناگه ت كورت بى

چه‌ناگه‌ی دریژ

چه‌ناگه‌ی کورت

دریژی چه‌ناگه

دهبى ههستت بهوه كړدبى كه كهسيكى راستگوى. رهوشته بهرزهكانت ته نيا له پوژانى په كشمه ممه و له كه نيسه دا خوځيان نانوښن. له راستيدا رهنكه تو به هوى نه و خو و رهوشته كه سانپه ته وه خوت تووشى ژيانىكى زور ناخوش بكهى.

با بلين بى نه وهى ئاگات لى بى له بانك پښووسكت له گه ل خوت هه لگرتووه. نه و كاتهى كه ده گه رپه وه مال ههست بهم هه ليه ده كهى. چى پرو ددها؟ نه گه ر چه ناگهت دريژ بى ئاوا بىر ده كه يه وه: " كه پيم ناخوش بو، به لام خو پښووسه كه له روبعيكش زياتر ناهينى و نه وانيش يه ك دنيا پښووسى تريان هه يه ". به لام توى چه ناگه كورتى ويژدان گرگرتوو له وانه يه نيگه رانى دات بگرى: "ئيبى لينكولن، ناچار هه موو نه و رپه گه يه بى بانك كه ته نانهت ۱۵ ميليش دريژ بو، بى دانه وى نه و پښووسه بى رپه وه. منيش هه ر ده بى نه و پښووسه بگه رپنمه وه".

رپه گه يه كى ترى وه سفكردى دهنكه بهرزه كهى "جيمنى كريك" ي ناو ناخت نه وه يه كه بلين تو وايه رى تاوانت بى رايكشراوه. ته نيا تاوانه كانى فه راموشكارى وهك به رپه كه وت دزىنى پښووسكت نييه كه زهنگى وريا كه ره وهت بى لى ددهن. رهنه ي خه لكيش هه مان نه نجامى ده بى. وا دابنى پيشتر وريا كرابييه وه. ته نيا له بهر نه وهى كه تو نه و هه موو سر كپته گونجاوانه ي تاوانت پپوه به ستر او ته وه خو مر ج نييه هه لى بكه ي و سر كپته كان هه لبده يه وه. بچى خوت ئازار ددهى؟ هه روهك "زيگموند فرويد" كه چه ناگه ي خوى به كو له ردينىكى دريژه وه داپوشيبوو، ده لى: "هه نديك جار جگه ريه ك ته نيا جگه ريه كه و به س".

له گه ل نه وه شدا نه گه ر كه سانى چه ناگه كورت رووبه پرووى رهنه ش ببنه وه خو واتاى نه وه نييه نه وان كه سانىكى بى كه لكن. بىر له ئافره تى وهك دوكتور "چين شيونگ وو" بكه وه كه له بوارى يه كجار به شكوى تايبهت به پياواندا كه وتووه ته ملمانى. له بهر نه وهى نه م خاتوونه بهر گه ي سووكا يه تيكردن به چه ناگه ي كورتى نه گرتووه بويه وهك "شاژنى فيزيابى ناوكى" ناوبانگى دهر كردوه. پاشان سه ره ي "مى سى. جيميسن" ي بوشاييگه ر دى. به بچوونى تو، ئاخو كومه له پياوانى بوشاييگه رى هاوپرى جيميسن هه رگيز گالته يان پى كردوه؟

پرسىار: نه گه ر كه سيك ردينى بهردايه وه ئاخو ردين بهردانه وه كهى ده بپته هوى نه وهى كه چه ناگه تا نه و راديه دريژ بكرى كه كه سه كه خه سله تى خو دانه بهر مه ترسيى جهسته يى وهر بگرى؟

وه لام: به لى، چهندي ردينه كه دريژتر بى، نه وهنده بوپرييه جهسته يييه كه زياتر ده بى، به لام نه كهى هه لبخه له تى و ردينه كه له جياتى گوريسى خو پى هه لدان به كار به ينى.

پاناتی چه‌ناگه

تۆ که ئیستا فیتری ئه‌وه بووی درژیی چه‌ناگه وهک جۆریکی جیا بخوینییه‌وه که‌واته ئاماده‌بیت هه‌یه بۆ ئه‌وه‌ی ئاسۆیی هه‌نگاو بنیی و له پاناتی چه‌ناگه‌ش بکۆلییه‌وه. بۆ راهاتنی چاوت له‌م جۆره‌یان باشتره سوود له سلانگیک وهر‌بگرین: که بریتییه له کووپ. "Mug Shots – وینه‌ی سه‌ر کووپ" ت که به‌واتای وینه‌ی تایبته به‌مامه‌له‌یه، بیستوهه، وا نییه؟ تۆ له پتی دیده نوئییه‌که‌ی رووخوینه‌وانه‌ته‌وه ده‌توانی له‌وه تۆ بگه‌ی که ئه‌و شیوانه‌ی له به‌شی ژیره‌وه‌ی روو دان، وهک کووپ و جۆره‌کانی تری ده‌فری گلین.

– هه‌ندیک چه‌ناگه له تهنیشه‌وه بچووک دیارن، به‌لام ره‌نگه درژییش بن. ئه‌م چه‌ناگانه شیوه‌یان له کووپه چای بچووک یان بابته‌کانی تری فنجانی قاوه ده‌کا. ئه‌مانه به‌چه‌ناگه‌ی ته‌سک ناو بنی. هه‌روه‌ها ئه‌و شیوانه‌ش که زیاتر له کوویی ته‌واو ده‌چن «ته‌نیا ئه‌وه نه‌بی که ده‌سکیان پیوه نییه» به‌ته‌سک دابنێ.

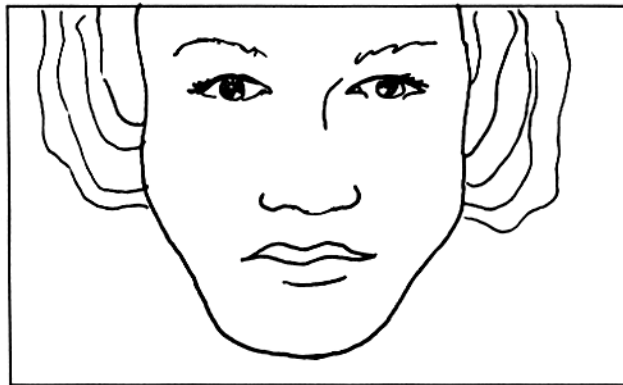
– چه‌ناگه‌ی پان به‌تۆکمه‌یی به‌شه‌ویلگه‌وه به‌ستراوته‌وه و وهک ئه‌و کاسه‌یه‌یه که له ژیر پارچه قاپوقاچاگی تر دانراوه. هه‌ندیک جار ئه‌و چه‌ناگانه کورت و به‌رینن، وهک ژیرپیا‌له‌ی ئه‌ستور وان. ئه‌وانه‌یان که درژیتر و زلترن، زیاتر له‌و قاپه پانانه یان ته‌نانه‌ت ئه‌و کاسانه ده‌چن که له ریستۆرانتیکی دل‌فیندا له ژیر قاپی سووپه‌که‌ت دانراون که ئه‌مه‌ش بۆ هه‌ر ریستۆرانتیک که پیم نابیته ناوی شتیکی زۆر سه‌رنج‌راکیشه و به‌هه‌مان راده‌ش بۆ هه‌ندیک چه‌ناگه سه‌رنج‌راکیشه. من ته‌نانه‌ت باسی چه‌ناگه‌ی ده‌بلیشم نه‌کرد. ئه‌گه‌ر به‌ریکه‌وت ئه‌و ئه‌ندامه‌ی له به‌شی ژیره‌وه‌ی روو دایه، بووته هۆی ئه‌وه‌ی بیر له "یۆفۆ" بکه‌یه‌وه واتای ئه‌وه‌یه به‌ته‌واوی له جیهانی روو ده‌رچووی.

پرسیار: راقه‌کردنی چه‌ناگه بووته هۆی ئه‌وه‌ی من هه‌ست به‌وه بکه‌م ئاساییانه ئه‌و به‌شه‌ی رووم فه‌رامۆش کردبوو. هه‌موو ئه‌و شته‌ی که زۆربه‌ی جار تییینیم ده‌کرد چه‌ناگه‌ی درژی ریگ بوو. به‌لام چه‌ناگه‌ی کورت، پان، ته‌سک، ئه‌وه هه‌مووی جیهانیکی نوئییه. ئاخۆ زۆربه‌ی خه‌لک ئه‌م جیهانه به‌رفراوانه‌ی چه‌ناگه‌یان پشتگوێ خستوه؟

وه‌لام: بیگومان و ئه‌مه‌ش جیگه‌ی داخه. ئه‌ی ئه‌گه‌ر خه‌لک بلێ تاکه چاویک که شایه‌نی سه‌یرکردن بی ده‌بی ره‌نگیکی خۆله‌میشی ده‌گمهنی هه‌بی؟ هه‌ر ئیستا به‌وردی سه‌رنجی

چهناگهی تهسک

چهناگهی پان

پاناتیی چهناگه

چەناگەى خۆت بدە و بزانه چۆنە، چەناگەكەت ئەۋەندە پۆشكەرەۋەيە كە نابى پشنگوئى بخەى، بەتايىبەت ئەگەر تۆ بەنيازى ھاوسەرگىرى بى پئويىستە بزانى چ جۆرە شىۋازىكى كەسى ھاۋرپى پاناتى چەناگەكەى تۆيە.

با بزانيں ئاخۆ دەتوانى واتاى پاناتى چەناگە بخەملىنى. ئەمانە چەند سەرەداۋىكن:

- پاناتى لووت، واتە ناواخنەكەى پئوۋەندىيە بەكارى بەكۆمەلەۋە ھەيە.

- پاناتى لىۋ واتە درىژى دەم پئوۋەندىيە بەگونجاۋترىن ژمارەى گوڭرانى تۆۋە ھەيە.

- ئەگەر دىمەنى چەناگە لە ۋوبەۋوۋ پئوۋەندىيە بەزالبۋون بەسەر تەنگانەدا ھەبى، ئاخۆ دەتوانى واتاى پاناتى چەناگە بخەملىنى؟

پرسىيار: ئاخۆ پاناتى چەناگە بەواتاى ئەۋە نىيە كە خەلك لە دەۋر بەرت بى، بۆ ئەۋى دلت خۆش بىكاتەۋە؟

ۋەلام: ئافەرىن. تەۋاۋە، چەناگەى تەسك ئامازە بەۋە دەكا كە لە كاتى تەنگانەدا خۆرسكىيەكەت ۋا دەخۋازى، بەتەنيا بى يان تەنيا كەسىكى گرینگت لە لا بى. بىر لەۋە بىكەۋە كە "ھەمفەرى بۆگارت"ى چەناگە تەسك چەند سەرکەۋتۋانە لە كۆتايىيى "كاسابلانكا"دا "ئىنگرىد بىرگمان" بەرى دەكا. سەرنجى وشەكانى "مارفن ھاملىش"ى گۆرانىھۆن چەناگە تەسك بدە كە ھۆنىنەۋە بە "Such a Lonely Life - ژيانىكى تەنيايى" ناۋ دەبات.

چەناگەى پان ئامازە بەۋە دەكا كە تۆ كۆمەلە پشتيوانىكت ھەيە. ئەۋان لەۋ جىھانەى كە تۆ چاۋەرۋانى دەكەى «ۋ بەم ھۆيش دەى ھىنىيە دى» لە ۋوبەۋوۋوۋونەۋە لەگەل ئارىشەكان يارمەتییەكى زۆرت پشكىش دەكەن. نموۋەش برىتتىن لە "بىتى فۆرد"ى دامەزرىنەرى سەنتەرە ناسراۋەكەى چاكسازى و "ۋارن بىرگر" دادۋەرە يەكجار بەدەسەلاتەكەى دادگەى بالا.

چەناگەى پانى درىژ، سىستەمىكى بەرگرىيە سىروشتىيە دژى تەنگانە. ئارىشەكە برىتتىيە لە خۆخستتە ناۋ باروۋۆخىك كە تىيدا دەبى ئەم بەرگرىيە بەكار بەپنرى. تەنيا سەپرىكى جۆرە جىاۋازەكانى خۆدانەبەر مەترسى لە ژيانى ئەم كەسانەدا بىكە "فىكتۆر بۆرگ"ى كۆمىدىكار و "مىخايىل بارىشنىكۆف"ى سەماكار و "ھەلگە ۋاۋەيەكى سۆقىت" و ھەرۋەھا "تۆنى براۋن" كە پشكىشكارى درىژخايەنترىن بەرنامەى كىشە نەتەۋەيىيەكانى خەلكى ئەفرىقى - ئەمىرىكىيە، ئەمانە ئەۋ كەسانەن كە تاۋانەكە دەخەنە ئەستۆي چەناگەيان.

به گویرهی چه ناگه یان ئەمانه که سانیکی به هره مهندن.

پرسیار: من وهک به ریوه به ریک زور باش له و تۆ دهگم که ستافی فرۆشیاریم له کاتی سهرنه که وتندا چۆن ههلسوکوت دهکهن. ئاخۆ دهتوانی به گویرهی چه ناگه ئامۆژگاریم بکهی تا کارمهندهکانم به کارایی بمیننهوه؟

وهلام: خو شحالم که پرسیارت کرد. تا ئیستا هیماکانی دهم، سهره داویکیان سهبارت بهوه پی داوی که چۆن خه لک باسی گرفته کانیان دهکهن «به بیرته: خه لکی لئو پر به پیچه وانهی لئو تهنگه کان دهوین». چه ناگهش سهره داویکت له بارهی لایه نه شاراوه کانی چۆنیه تیبی به رهنگار بوونهوهی دۆران و تهنگانه بۆ دابین دهکا.

به مه به سستی هاندان ناوه ناوه بۆ کارمهنده چه ناگه پانه کان ئاههنگ بگیره. ئاههنگ یارمه تیبیان دها بۆ به دهسته تیبانی پالپشتی له ناو گرویدا. به لام بۆ خه لکی چه ناگه تهسک هه لیک بره خسینه تا به تهنیا بن بۆ ئه وهی به سه ر نه هامتیدا زال بن. هه رگیز بیر له یارمه تیه کی هانده رانه بۆ دلنه واییکردنیان مه که وه. هیزی ئه وان به به راورد له گه ل که سانی چه ناگه پان له ئاراسته یه کی جیا وازه وه سه رچاوه دهگری.

شیوهی کۆتایی چه ناگه

ئاخۆ زانینی چۆنیه تیبی بریاردانی که سیک هه یچ سوودیکی هه یه؟ ئه گه ر وه لامه که ت به لئیه، دیاره هه ز ده که ی کۆتایی چه ناگه بخوینیه وه. ئه و کاته ی ده رکت به نه ئینییه کانی پالنه ر بۆ بریاردان کرد، ئه و ده توانی به گویرهی بیروبوچوونی که سانی بریارده ر لئیان نزیک ببیه وه.

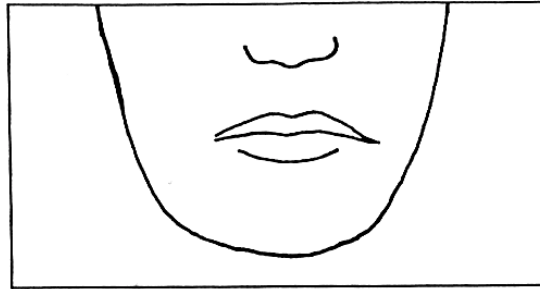
به لام سه ره تا پیوسته بزانی له ناو پرودا به داوی چیدا بگه ری. له چه ناگه ی خو ته وه ده ست پی بکه و سه رنجی ئه و شیوه یه بده که ریک له کۆتاییه که یه تی.

- تا ئیستا چه ناگه ی چه ماوه بلاوترین هیمایه.

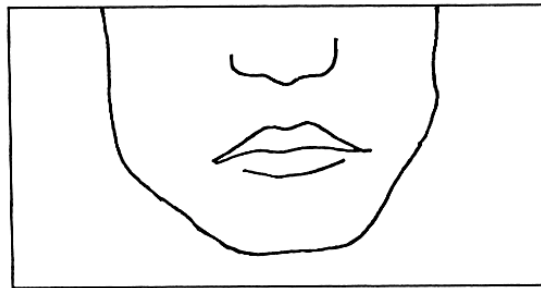
- تۆ ههروه ها چه ناگه ی ریکیش ده دۆزییه وه که شیوه ی خو ی له سه ر ئه و پروانه دا ده نه خشینی که هیلکیان له ژیره وه دا دیاره.

- دۆزینه وه و ههروه ها ناسینه وه ی چه ناگه ی هه شتی له هه ر هه موو جو ره کانی تر دژوارتره. ئه م چه ناگه یه ته سه که و ئه گه ر سه رنجیکی ورد بده ی باریکبوونه وه یه کی گشتی له چه ناگه دا تیبینی ده که ی.

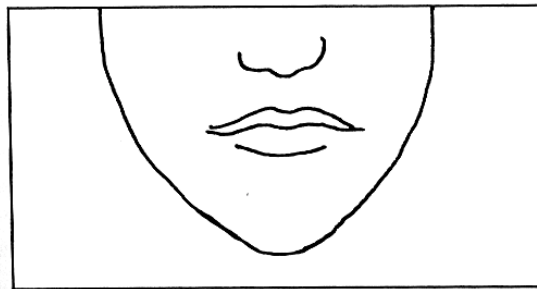

چہناگہی چہماوہ

چہناگہی ریک

چہناگہی ہہشتی

شیوہی کوتابیی چہناگہ

چەناگەى چەماۋە ئاماژە بەۋە دەكا كە بىنەماى برپيارەكان بەندە لەسەر خەلك. ئاخۇ خەلك چەستىكىيان بەرامبەر بەبرپيارەكەى تۆ دەبى و ئاخۇ برپيارەكەى تۆ چ كارىگەرىيەكى لەسەر ژيانى ئەوان دەبى. چەناگە چەماۋەكان لە لە كاروبارى مروڤانيدا كار دەكەن. تىپىر گۆر "بەھۆى ھەلويست ۋەرگرتنى بۆ پالپشتىكىردن لە بزوتنەۋەى كەم جەماۋەرى " چاۋدېرىي بەخپوكرديان لە كۆمەلگەيەكى نەشياۋ بۆ مندالاندا، خۆى خستە بارودۇخىكى ناسك. كەسانى ترى چەناگە چەماۋە برىتىن لە "تۆم چاپىن" و "دېنىز ھايىسم" و "تۆم پاكسن" كە ھەموويان گۆرانىبىنووسانى گۆرانىي تايبەت بەمندالان. يەككىك لە مەزنتىن ياسادانەران لە مېژوۋى ئەمريكادا "سورگوود مارشال"ى دادوۋەرى دادگەى بالاپە كە خاۋەنى چەناگەيەكى زۆر چەماۋە بوۋە.

چەناگەى چەماۋە، ھەروھە پىۋەندىي بەشتىكى بەسوودەۋە ھەيە: ميواندۆستى. ئەگەر چوۋيە ئاھەنگىك خۆت بكە ھاۋرپى كەسىكى خاۋەن چەناگەى زۆر چەماۋە. لە پروۋى خاۋرەنەۋە زەرەر ناكەى.

ۋىنەى "لورىل رۇبىرتسن" كە لەسەر ئەۋ كىتەبەى چىشتلېنان كە لە نووسىنى خۆيەتى و بەناۋى "Laurel's Kitchen - چىشتخانەى لورىل"ە بەلاى مەۋە يەككىكە لە جوانترىن ۋىنەكانى ميواندۆستى. ئەم كىتەبە بەگونجان لەگەل چەناگەى تەسك، بەلام زۆر چەماۋەى لورىل، گيانى دۆستايەتى و بەزەبى لای خويىنەر دەبزوۋىنى.

خەلكى خاۋەن چەناگەى رېك، رەنگە زياتر تواناى خۆيان بەبەشدارىكردن لە كۆيوۋنەۋەى سىياسى يان ھەلويستى تر بەدەر بخەن. ئەم شىۋازە تايبەتە بەبرپياردان لەسەر بىنەماى ئايدىۋولۇجيا و بىروبوۋچوۋنەكان.

ئاخۇ زۆر بەپەرۋشەۋە گرىنگىدان بەبىرۋكەيەك بەشتىكى نەكردەنى دىتە بەرچاۋ؟ تەنيا بىر لە "جۆرج واشنتون"ى چەناگە رېك بكەۋە، كە زەحمەتە بەفەيلەسووفىكى - پىشت مېز دابنرى. رەنگە "جاكى رۇبىنسن"ى يارىزانى بىيسبۆل بەپىشتبەستن بەپىرەۋ، تواناى زالبوون بەسەر كۆسپى رەنگى پىستى ھەبوۋبى كە يارىزانانى ئەفرىقى ئەمريكىي لە بەشدارىكردن لە جامە سەرەككەكانى بىيسبۆل بى بەش دەكرد. ئەمپۇ لە ئەمريكادا يەككىك لەۋ كەسايەتتىيانەى شوپىنكەۋتوۋى بىروبوۋچوۋنى خۆيەتى و زياترىن راي جياۋازى لەسەرە خاۋەنى چەناگەيەكى زۆر رېكە. ئەم كەسە دوكتۇر "جاك كىڤۇركيان"ە كە پىشتىگىرى لە خۇكۆزى - بەيامەتىي - پزىشك دەكا، كۆتايىيە چەناگە فراۋانەكەى "جۆن ئەشرۆفت"ى

دادپرسی گشتی بەچینە گۆشتیکی دەرپەریوی بۆ وینەووە سەرنجراکیش بوو. ئەویش سازشنەکرانە بەرەو بیروباوەرەکانی هەنگاوی دەنی. هەر کۆتاییە چەناگەیک کاردانەووی خۆی هەیە. خەلکی چەناگە چەماوە دەشی لە کاتی بریاردان یەكجار هەستەکی بن، چونکە لەجیاتی ئەوێ راستەخۆ بێر لە بەرەنجامە دوورەکان بکەنەووە کاردانەوویان بەهەست و سۆز زیاتر دەبێ. ئێمە ی خاوەن چەناگە ی پێک، پروبەرووی ئارێشەهەکی بەهەمان پادە گرینگ دەبینەووە، بەلام ئەم کاردانەوویە تەسکینییە. بۆ ئێمە تەنیا بنەمایەک هەیە، کە یان باشە یان خراب و هیچ پێوەریکی ناوەندی بەدی ناکرێ. دوکتۆر "لۆرا شلیسنیگر" لە شوووە گفتوگۆئامیز هونەرێیەکی لەسەر رادیۆ و لە پر فرۆشتترین کتێبەکانیدا پەرە بەشتیکی سەرسرەپین دەدا: بەهاکانی کەسایەتی «هەرۆهە خۆ تەرخانکردنیش کە لە شەویلگە زۆر پانەکە یەووە سەرچاوەی گرتووە». بەلام کۆمەڵێک گوێگر هەستیان بەووە کردووە کە دوکتۆر لۆرا سەبارەت بەبریاردان لەسەر راست و هەلە «بەدەر لە بیروبووچوونی سەبارەت بەهەزە سێکسییە خۆرێکیەکان» تۆزیک دلێرەقە.

منیش کە خۆم چەناگەم پێکە، دەزانم چەند بەئاسانی مرۆف دەتوانی بپێتە کەسێکی یەكجار رەخنەگر. بەسەرھاتیکی ناخۆشی ژیانی من و چەناگە ی من کە ئەم ئارێشەهە پروونی شروۆفە دەکا، بەنموونە وەرەگرین. لە تەمەنی ۵ سالیی "مەت" دا بەیانییەک ئێمە سواری ئۆتۆمبیل بووین. پەلەم بوو بۆیە بەناچاری دەبووایە لە کاتی رەتبوون بەناو شاردا بەرچاییەکەم بخۆم. لەبەرئەووە داوام لە مەت کرد قاپێکی پلاستیکی پر لە سیریلە و شک لە کۆشی خۆی دا بنی. ئەم قاپە لیوار کورت و پان بوو بۆیە دەمتوانی ئەووە بێنمە بەرچاوم کە چۆن وەستانیکی لە ناکاو دەتوانی برمە ی پر خرمەخرمی ئای خوایە! بەناو ئۆتۆمبیلە کەدا بلۆ بکاتەووە. بەمەتم وت دەبێ قاپەکە لانی کەم بەدەستیکی بگرێ تا لە خواردنەکەم دەبمەووە. پاشان ئامۆژگارییەکی تینبەخشی بچووکم پێی دا تا گوێرایەل بێ:

"چیرۆکی پەرییانت بەبیرە؟ قارەمانەکە ئەرکیکی قورسی پێ دەسپێردرێ تا جیبەجیبی بکا و ئەگەر سەر بکەوێ دەتوانی لەگەڵ کچی پاشا زەماوێند بکا ئەگەر نا لەملی دەدرێ. شتەکە بەم شێوہیەییە. ئەگەر تۆش قاپەکەت بەرداوە رەنگە تووشی کێشەهەکی گەورە ببیەووە."

منداڵەکەم بەرھەستی کردم: "بەلام دایە، هیچ چارەنووسیکی تریش نییە؟"

بیرکردنەووە لەو وتانە ی کە لە دەمی دایک و باوکیکی خاوەن چەناگە ی هەشتییەووە دەردەچن دلەم دەداتەووە لەبەرئەووەی هەوساری کار دەبێ لە دەستیاندا بێ «خۆزگە توانیام

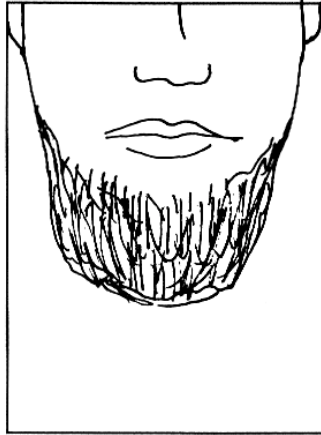
لە ناو ئۆتۈمبىلەكە ياندا گويان بۇ ھەلبەكەم». بۇ ئەوان دەسلەت ھەم بەھرە و ھەم بەلایە
كە لە ناو زەرفىكى ھېندەي چەناگەيەكەدا پېچراۋەتەۋە.

بېگومان ئەم جۆرە چەناگەيە يارمەتییى "جىم بېيكر"ى داۋە تا ۋەك شرۆفەكارىكى
ئىنجىل لەسەر تەلەفزیۋن بەسەر ئاپۆرەيەكى فراۋاندا زال بى. پاشان دەتوانى سەيرى
"ئەلگىزەندەر ھاىگ"ى باۋك بىكەي، شەرخۋازىك كە بىرورای جىاۋازى لەسەرە و ھەرۋەك
سەرۋكى ستافى كۆشكى سىپى لە سەردەمى نىكسۇندا گەشىتە دەسلەت. بەلامەۋە
خۆشەۋىستىرەن خەباتكارى خاۋەن چەناگەي ھەشتى دووك "ۋىلىنگۇن" ە كە بەۋە ناسراۋ
دەسلەتە بەسەر ئاپۆلىۋندا شكا بى "لەجنگى واتر پلۇدا". ئەو ھەرۋەھا بۇ زالبوون بەسەر
كەشۋەۋەي ناخۆشىشدا كەسكى بەكارە بوۋە بەھۆى بوۋتەكانىيەۋە.

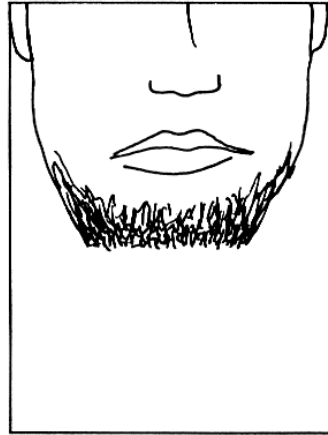
"جىمى كۆنرە"ى يارىزانى زىرەكى يارىي تىنس، كە خاۋەنى چەناگەي ھەشتىيە، بۇ
قارەمانىتییى خۆى سوۋدى لە پىۋىستىيەكەي بەدەسلەت ۋەرگرتوۋە. لەگەل ئەۋەشدا
بەردەۋام يارىزانىكى پلە يەك نەبوۋە. ئەم جۆرە كۆتايىيە چەناگە ھەرۋەھا لە ژيانى "بىب
دېدريكسن زاھارىاس" كە ئافرەتتىكى ۋەرزشۋانى قارەمانە، سوۋدبەخش بوۋە.

خەلكى خاۋەن چەناگەي كورتى زۆر ھەشتىيە رەنگە بەھىزترەن جۆرى كۆتايىيە
چەناگەيان ھەبى. بۆيە ئەگەر يەككىك لەم ھىمايە دەگمەنەنەت ھەبى، دان بەۋ نەپىيە
بچوۋكەدا بنى: خەلكى خاۋەن چەناگەي زۆر ھەشتى رەنگە دلناسك و نەپارىزراۋ بىنە
بەرچاۋ، بەلام ئەۋ ھىمايە ئامازە بەۋىستىكى پۆلايەن دەكا و ئارىشەي رى تىچوۋ برىتتىيە
لەۋەي كەسەكە تەنیا لەسەر ئەۋ بىنەمايەي كە بەخەلكى تر پىشان بىدا كە "كەس ناۋپىرى پىم
بلى سەر چاۋم برۆيە" برىيار دەدا.

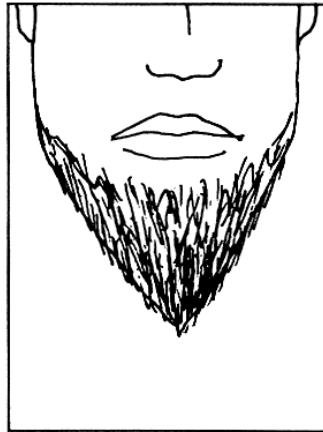
بىر لە "ئىلىزابىتس تایلر" بىكەۋە كە بەھرى چەناگەي خۆى بەسۋوربوون لەسەر بەردەۋام
زەماۋەندىكردن دەربرىۋە. كۆمەلىك لە ھاۋسەرەكانى نەشیاۋ بوون، بەلام برىيارى خۆى بوۋە
ۋ دەستى خۆش بى، لەم سالانىۋى دوايىدا چەناگەي ئىلىزابىتس شىۋەيەكى چەماۋەي
ۋەرگرتوۋە. برىيارەكانىشى بەرەۋ ئاراستەيەكى مرۆقانەي گۆراۋن لەبەرئەۋەي ئىستا
بەشىۋەيەكى ۋوۋە زىادبوون ۋەك خەباتكارىكى دژى ئايدز ناۋى دەھىنرى. كى دەزانى
ژيان و چەناگە ۋ ھەلبۇاردنەكانى جلوبەرگى ئەستىرەي گەنجى چەناگە ھەشتىيە ۋەك
"جىنىفر لۇپىز" و "تۆنى براكستون" و "چارلىز تىرۆن" چى بەسەر دى؟ بېگومان دەسلەت
خالى ئەرتىنى تايىبەت بەخۆى ھەيە. قارەمانىكى تى كارى شۆ ۋ ئەستىرەيەكى تەمەنى

ردیننی چهماوه

ردیننی رینک

ردیننی ههشتی

شیوهی کوتایبیی ردین

ږاږدوو "مېيرى پېكفورډ" ه كه به شپواز ه سهر كه وتوو ه كهى و كه زيبه زېږينه كهى ناسراوه. له ناو شار ه زايانى ئابووريدا تا ئيسستا ه و به يه كېك له زور زانترين ه و ئافرته بازرگانانه داده نړى كه سهر به ه و ليوود بن.

پرسيار: وا بز انم من له خويندنه وهى هرسى ه يماكانى كوتاييى چه ناگه باشم. به لام ناز انم چون كوتايييه چه ناگه يه كى شار دراوه له ژير ږدين ا ببينم؟

وه لام: وه لامه كه ه وه يه مه رج نييه تو وهك زه ويناسيك توئ به توئى له چه ناگه هه لېده يه وه. ږدينه كه به پتوهر دابنى: كوتاييى ږدين ه همان كوتاييى چه ناگه ه ه يه.

پرسيار: به لام ه گهر پياويك چه ناگه ي راسته قينه ي خوى له ږيى جوړى ږدينه وه بگورئ؟ ژماره ي كه سانى ږدين بزنانى يه ك دنيا له كه سانى چه ناگه ه شتى زياتره.

وه لام: ه گهر شپوه ي ږووت بگورئ له ناخيشتدا شپوازي كه سبت ده گورئ. و ته يه كى كه لئرى ه يه كه ه گهر به شپوه يه كى تر داى بږيژين ده لئى: "بزانه خوت له ژير چ روويكدا ده شپريه وه، له بهر ه وهى به دنيا يي وه ه م رووه وه رده گرى".

هروه ها بير له لئكچوونه سرو شت يه كانى كوتايييه كانى چه ناگه و كوتايييه كانى ږدين بكه وه. كوتاييى ږدين يان چه ماوه يان ږيك و يان يش ه شت يه. تاكه جياوازيه كه ه وه يه كه ږدين ههر ه يمايه كى ه يى، ه يمايه كه به يه كېك له زوره كان هه ژمار ده كرى.

ږدين يكي چه ماوه به ږدين يكي سانتا كلوزى ناسراوه. ئاخو ه م ه يمايه پتوه ندى به يان يكي مرؤفانه ي ږږبه زه يي وه نييه؟ نمونه يه كى هاوچه خ كه ه لگري ه م ه يمايه يه مامؤستاي ته ندروست يى گشت يى دوكتور "ه ندروو وييل" ه.

شپوه ږيكه كه ي ږدين به ږدين ي پياوى ه شكه وت ناو ده نيم. ه م ږدينه ده ر خه رى سه ربه خويى و هه لېژاردن به گوږه ي عه قل ه و "ليؤ تولستوى" ي نووسه ر و فهيله سووف خاوه نى ه م جوړه ږدينه بووه. تا ئيسستا "ماركؤس دى ساد" خاوه ن سامناكترين جوړى ه م ږدينه بووه.

"ليؤن ترؤتسك يى" ي شوږشگيريش كتومت به ږيز "رؤچيرز" نه بووه. "ئورسؤن ويليس" تايبه تمه ندى خوى ه يه. ئورسؤن ه و ه كته ره ده ستبلايه له ناو بهر نامه راږيوييه كه ي "War of the Worlds - جهنگى جيهانه كان" به ږيكه وت «هيوادارين به ږيكه وت بووبى» و لاتى سه باره ت به هيرشى دانيشتووانى مارس تووشى دل ه ږاوكى كرد.

پرسيار: سه رم لئى ده ر ناچئ. چه ناگه و ږدين باسى هه لېژاردنه كانمان بو ده كه ن، به لام

ئاخو برۆ چۆنيه تىي بيركر دنه وهى خه لك بهرجهسته ناكاه؟ و ئاخو بو هه لباژاردن به دلنيايييه وه بيركر دنه وه پيوست نييه؟

وه لام: مه هيله جياوازييه كه سهرت لى بشيوينى له كاتيكدا كه ده توانى له برى نه وه بيرتي زييه كه زياتر بكا. مرؤف به پى هيماي برۆى بير دهكات وه و ددوى و به گويرهى هيماي كوتايى چهناگه يان ردينى بريار دها و برياره كه جييه جى دهكا. ئاخو هه سنت به وه نه كر دووه شيوه كانى برۆ و چهناگه ليك دهچن؟ راسته، به لام هيمايه كانى چهناگه تنيا سهراوژيرن دها له گه ل هيمايه كانى برۆ هاوتان.

- له چهماوه كاندا جهخته كه له سهه خه لكه.

- له پيكه كاندا جهخته كه له سهه بيرۆكه يه.

- له ههشتيه كاندا جهخته كه له سهه دهسه لاته.

پرسيار: ئاخو ده توانى كو مه له نمونه يه كى تاييهت له سهه ئاو تيه بوونى جياوازي هيمايه كانى برۆ و چهناگه م بو باس بكه ي؟

وه لام: نه مه ي خواره وه پوخته يه كى 9 پيكهاته ي رى تيجوويه كه هه ريه كه يان سى نمونه ي له گه له.

- برۆى كه وانهي + چهناگه ي چهماوه

له بنه ما و كر ده وه و كاردا خه لك يه كه مايه تيه كه.

سه رۆك فرانكلين ديلانو رۆزفليت

خاتوونى يه كه م پهت نيكسن

"ماریان نه ندرسن" ي گورانبيژ

- برۆى كه وانهي + چهناگه ي ريك

كه سه كه تيبينى ههسته كان دهكا، به لام جهخته كه ي له سهه بير و بنه ما نابه رجهسته كانه.

سه رۆك ئابراهام لينكولن

خاتوونى يه كه م رۆزالين كارتر

"چارلز ريفسن" ي سه رناسى ميكياژ

- برۆى كه وانهي + چهناگه ي هه شتى

كه سه كه كاره كان به شيويه كه ريك دهخات تا بتوانيت له هه ستيارى خوى به رامبه ر به هه ست و سوژى خه لك سوودمه ند بى.

سەرۆك فرانكلين پيريس
خاتونى يەكەم ھىلېن تافت
"جېن ئۇستن"، روماننوووسى شارەزا لە تەوسى كۆمەلايەتى
- برۆى رېك + چەناگەى چەماۋە
كەسەكە حەز لە بېرۆكەى نابەرجهستە دەكا، بەلام ئامانجەكانى بەگوپزەى ھەستى
خەلك دەھىنئەتە دى.

سەرۆك ھەرى ترومان
خاتونى يەكەم مارتا واشنتون
"جۆنى كاش"ى گۆرانىيېژ
- برۆى رېك + چەناگەى رېك
كەسەكە سوود لە چەمكەكان وەردەگرئ بۆ دارشتنى بنەماى گرېنگتر.

سەرۆك جۆرج بوش
خاتونى يەكەم فرانسىس كليفلاند
ئەكتەرى زلھېز، ساموئېل گۆلدواين
- برۆى رېك + چەناگەى ھەشتى
بېرۆكەكان مېشكى كەسەكەيان داگير كر دووہ و ئەو سوود لەم بېرۆكانە وەردەگرئ بۆ
پركردنەۋەى پئوستى خۆى بەدەسەلات.

سەرۆك وىليام تافت
خاتونى يەكەم لويزا ئادامز
بىلى زى كيد "بىلى بچكۆل"ى ياخيپوو
- برۆى ھەشتى + چەناگەى چەماۋە
پئويستە كەسەكە وەدەكارىيەكان رېك بخت، گۆشەگىرىيەكى بەرپۆبەر ئاساى ھەيە و
كارەكانى بەھاوسەنگىيەۋە بەكۆتا دىنى.

سەرۆك مارتن فان بېرن
خاتونى يەكەم بېتى فۆرد
"جۆن سىباستىيەن باخ"ى مۆسىقادانەر
- برۆى ھەشتى + چەناگەى رېك

كەسەكە پلانى پىويست بۆ بە دەستىنانى ئاكامە ويستراوۋەكە "كە چەمكىكە" دەدۆزىتەۋە.
سەرۆك وۆردۆق وىلسن
خاتوونى يەكەم نانسى رىيگان
"جاكى رۆبىنسن"، يارىزانى پىشەنگە لە بىسبۆلدا
- برۆى ھەشتى + چەناگەى ھەشتى
كەسەكە لە ھەستەكانەۋە داپراۋە و لە ھەۋلدان بۆ لەسەر دەسلەلات مانەۋەدا دەشى بى
رەھمى يان دلنەرمىيەكى زۆر بنوئىنى.
سەرۆك جۆن كوئىنسى ئادامز
خاتوونى يەكەم جەكۆلەن كەنەدى ئوناسىس
ماركۆس دى ساد
پرسىيار: رۆز، من بەنوئىنەرايەتى چەناگەم سوپاست دەكەم. پىشتەر ھەرگىز زۆر بىرم لە
چەناگەم نەكردبۋوۋە. بەر لە خويىندەۋەى روو، چەناگە لەسەر روو ۋەك تۆپەلىك وا بوو.
تاكە شتىك كە ھەزم پىنى كىردبا چاوم بوو. ئاخۆ ئەۋە بارىكى گشتىيە؟
ۋەلام: سەيرەكە لەۋەدايە كە بارەكە گشتىيە. ئەگەر لە كاتى دىتنى روو خالى سەرنج
لەسەر دەربرىن بى ھەلبەتە چاۋ گرىنگىرەن خالى سەرنجە. دوۋەم پلە ھى دەمە و چەناگە
رەنگە ھىچ نىرخىكى نەبى. رىگەيەكى سەرەكى كە بەھۆيەۋە چەناگە بتوانى دەربرىنكى
دراماتىكى بخولقىنى ئەۋ كاتەيە كە مرۆف خەرىكە بگرىي. چەناگە دەشى ۋەك زەرفە
ۋەرەقتىك گىرمۆلە بىي.
چەناگە كە دەتوانى سەبارەت بەخوۋ و رەۋشت و خۆدانە بەر مەترسى و شىۋازى
بەرەنگارىۋونەۋە لە شەردا "بۆ رووخوئىنەۋەبەك" ئەۋ ھەموو زانىارىيە دابىن بكا، شتىكى
سەرسىرەينە. ھىوادارم ئەم بەشەى كىتەب سىرووشى بۆت ھىنابى تا بەرپۇچىكى نوپوۋە
بروانىيە خوارترىن بەشى رووت.

سیکس

ئەم پرسىيارەم ئاراستەى كۆمەلە كەسانىكى سەلت كىرد كە داوايان لى كىردبووم بۆيان بدویم: "چ شتىكى ھاوژوانىكى نوئى لە لات گرینگە؟".

زۆرىەيان وتیان: "سەرنجراكىشى"، "بزهيهكى دلخۆشكەر" بەپلەى دووم و "كەسىك كە گەرموگور بېتە بەرچا" لە ناو وەلامەكاندا بەپلەى كۆتابى ھاى.

دەمويست ھاوار بكەم: "ئەى ھاوار! ئاخىر ئەگەر كەسىك بتوانىت لە شەوئىكى ھەينىدا بچىتە ژوان، ئەى ناشتوانى خۆى برازىنىتەو و زەردەخەنەيەك لەسەر لىوى بنەخشىنى؟ ھەموو ئەو شتەى كە نىگايەكى دۆستانە بۆتى بەدەر دەخا، ئاماژە بەھاوسەرايەتى دەدا. ئاخۆ ناتەوئى بزانى ئەو نەناسە پاش ۶ مانگ، چۆن ھەلسوكەوت دەكا، بەمەرجىك ئىوہ تا ئەو كاتە لىك دانەبراين؟ ئاخۆ كەسايەتى لەلاى تۆ گرینگ نىيە؟ بەلام من بەنەزاكەتەو پرسىيارىكى سانانترم كىرد: "حەز دەكەى ھاوژوانىكى نوئى چ شتىكى تۆ ببىنى؟".

ئەمجارەيان وەلامەكان بەتىكرا ئەو بوو: "دەمەوئى ھاوژوانە نوئىەكە خۇدى راستەقىنەم ببىنى".

گوئىگرەكانم وريا كىردەو: "بەلام خۆ ئىوہ بۆ خۆتان ناتانەوئى خۇدە راستەقىنەكانى ھاوژوانەكانتان ببىن. بۆيە چۆن دەبى چاوپروان بن كە ئەوان خۆدە راستەقىنەكەى ئىوہ ببىن".

سەرنجراكىشى خەلك پىوہندى بە "خۇدە راستەقىنەكە" يانەو ھەيە. ئەو كەسەى كە تۆ دەتەوئى لە باوہشى بگرى خۇدەى خۆشەويستەكەتە، نەك نمونەيەك كە راستەوخۆ لە ناو فىلمەكاندا ببىوتە.

ئەوئە لەم بەشەى كەتیبانەى لێى دەكوڵییهوه دووباره "راسته قینایهتى"یه كه ههڵدەسهنگینیتەوه. تۆ شارەزایى پەیدا دەكەى له هێماكانى ئاماژەدەر بەو روژاندن، گەرموگورپى، دۆزینەوئەى هاوڕۆحهكەت واتە ئەو هێمایانەى كه له مهوئای نیوان پێویستى بنهڕهتى بۆ سپیکس تا تهبايى ههميشهههى دان. رووخوینەوهان بۆ دۆزینەوئەى وروژینەرايهتى كه سپیک دەزانن پێویسته سههیرى شوینى تا رادهیهك چاوهڕهوانهكراوى وهك سهراپو و نهرمهگوئى بكهن.

لهو پهرى وروژینەرايهتى كۆمهلايه تیهوه

رووخوینەوهان ههروهها جیاوازی دهكهن له نیوان وروژینەرايهتى راسته قینه و وروژینەرايهتى كۆمهلايهتى كه پێوهندی بهناوبانگ و بېروبوچوونهوه ههیه. بهگوێرهى ئەو بازنه كۆمهلايه تیهانەى كه تۆ تیاندا دهخولیتیهوه كه سپیکى وروژینەر رهنگه خاوهنى یهكێك لهم تابه تهنه ندىانە بۆ: جهستهیهكى زۆر سمینراو، پرچكێكى پرى مۆدیل تیگزاسى، جهستهى لووسى مهله وانیکى پرۆفیشنال، ماسولكهى ئەستور و یان كه سپیک كه رهنگه یهك تهن مکیاژى پێوه بۆ یان ههچ جوژه مکیاژیکى پێوه نهبۆ.

بەم دوايانە كه سانى لێو پر له رووى كۆمهلايه تیهوه خهلك دهو روژین. ئەگەر لێوى كه سپیک زۆر ئەستور نهبۆ رهنگه ئەو كهسه ئەگەر بپیتە هاوژوانى تۆ، نه توانى ماچیکى تری بكا «ئەمه قوتابخانهى ماچکردنه: باشترین لێو ئەو لێوانه كه گهوره و پر رهنگن و زۆر لیت دوور نین». ئەم وروژینەرايه تیهى لێو، ته نیا واتایهكى كۆمهلايه تیه. ههروهك له بهشى تابهت به "دهم" خویندتهوه، لێوى پر، ئاماژه بهخوئاشكراکردن دهكا نهك وروژینەرايهتى. نهینیهكانى وروژینەرايهتى شاراوه له ناو روودا له شوینیکى تری دان.

ئەزموونیکى رووشکینى "قیكى" كه یهكێك له قوتابیهكانمه، ئەم خاله شى دهكاتەوه. قیكى له نزیکهوه رووبه رووى "کیفن کلاین" ی ئەكتهرى بالادهستى وهگرى خهلاتى ئۆسكار بووه. کیفن لێوى زۆر تهنكه بۆیه مامۆستایانى قوتابخانهى وروژینەرايهتى لێو ئەستوران نمرهیهكى زۆر كه مى بۆ دادهنن. بهلام لهم خاله دا ئەوان ههلهن.

كارى قیكى لهو فیرگهیهدا بوو كه ئەم ئەكتهره بۆ وانەوتنهوه سهردانى دهکرد. ئەركى قیكى تاقیکردنهوهى لیهاتوو ییهكانى ئەكتهرهكه بوو و ئەم ئەركه ئەوهنده رۆتینى بوو كه قیكى له خهوشیدا دهیتوانى ئەنجامى بدا. بهلام كیشهیهك رووبه رووى بووه:

"خهرمانهى مهيله سپیکسیهكانى ئەم پیاوه زۆر بههیز بوو. نه مدهزانى چى له خۆم بگهه.

خه رمانه که ژوره که ی داگرتبوو. ده توتوانی به درې ژاییی هؤله که ههستی پی بکه ی".
 فیکي ته نیا له بهر نه وهی له گه ل کلاين له یه ک ژوردا بوو له که سیکی به شیوه یه کی
 ناسایی پاراوه و گؤرابوو بؤ گه مژه یه کی قسه لابه لا. نه و نه ک ته نیا نه یده توتوانی قسه بکا،
 بگره ههستی شی به له رزی چؤکی ده کرد. له کاتیکدا که دلئ فیکي که وتبووه ترپه می شکه
 پرساکه ی ده پرسی: "نه وه چی ړوو ده دا؟".

وروو ژانی سیکی سی سهر و ناسایی هه رمه کیانه. نه وه یه ړوودا وه که.
 ناسایی به که زوریک له نه ستیره کانی سینما له گه ل یه کتر زه ماوه ند ده کن. جووته
 که سیکی یه کجار وروژینه ر له گه ل یه ک دابنی. رهنکه نه وان نه وه ند یه کتریان له لا ناسایی
 بی که له کاتی به یه که وه بوونیان بتوانن تا ده ش بژمیرن.

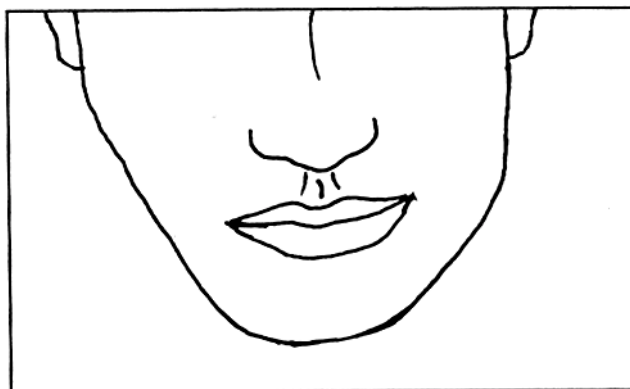
"فؤب کییتس ی خیزانی کلاینیش نه کتیره که له سهر شاشه خاوه ن خه رمانه یه کی
 گوره و وروژینه ره. نه وه که خو شبه ختانه له گه ل کلاين زه ماوه ندی کردوه، هه مان هیمای
 ړوی هه یه، واته نه وه هیمایه ی که ناماژ به وروژاندنی سیکی ده کا و نیمه پاشان باسی
 لیوه ده که یین. دواتر نیمه به رده وام ده بین بؤ نه وه ی هیمای تر بخینه ړوو که بؤ دوزینه وه و
 پاریزگار یکردن له هاوسه ریکی ته با ته نانه ت زور گرینگترن.

سهرلیو

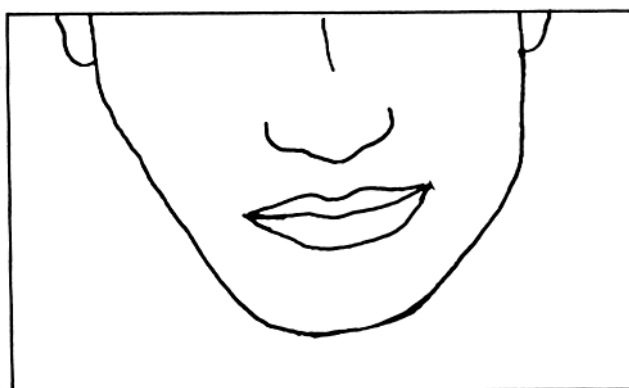
نه ستیره کانی سینما یی نه له تو و نه له من یان لانی که م له من ناکه ن. سهرلیو
 نمونه یه کی دلنیا که ره وه یه بؤ نه م راستییه. نه ستیره کانی شانؤ و سینما شتیکی زور
 سهرنجراکیشیان هه یه که پیوه ندی به شیوه ی سهرلیویانه وه هه یه.

پرسیار: من رقم له وه ده بیته وه که له ړوی سیکی سی وه به که سیکی نه شماره زا بیمه
 به چاؤ. به لام ناخؤ هه ر واتای "سهرلیو" چییه؟

وه لام: سهرلیو، لیوی سهره وه نییه. سهرلیو که وتووه ته ژوره وه ی لیوی سهره وه و
 ړوویه ری نیوان سهره لووت و دم داگیر ده کا. ناوه لیکم سهرلیو به "نه لقه ی بنه رته ی" ناو
 ده بات و حه ز له وه ناوه ده کا، له بهر نه وه ی له کاتی تاشین زور به ی جار نه لقه که ده پچر پیئی.
 نه گه ر به ویت له ناولیتانه که تدا زار او هی پزیشکی به کار به ینی ده توتوانی نه م به شه ی
 جه سته به فیلتروم ناو به ی. هه مو نه و شته ی که چاوی بؤ ده گپری دیراویکه که ده که ویته
 سهر ناوه راستی لیوی سهره وه ت.

سه‌رلیوی به‌رجه‌سته

سه‌رلیوی که‌م به‌رجه‌سته

پیکه‌ته‌ی سه‌رلیو

ئىستا سەيرى نەينۆك بکە. ئاخۇ دەتوانى دوو تيرەغەي قىت بەنزيكەيى تەريب لەگەل
بەكتەر كە دىراۋيكيان لە نيواندايە، ببيني؟ يان ناتوانى شتيكى زۆر ببيني؟ چەندىتيى ئەو
شەي كە دەيبيني دەۋەستيتە سەر شىۋەي سەرليۆ.

- سەرليۆيكي بەرجەستە دوو تيرەغەي ريكي ھەيە.

- ئەگەر نەتوانى تيرەغەيەكى ريك يانيش نارېك ببيني، تۆ خاۋەن سەرليۆيكي كەم
بەرجەستەي.

نەينىيەكى سەرنجراكيش لەبارەي پېكھاتەي ئەم بەشەي جەستەت ھەيە. لە ژير
سەرليۆتدا «بەشۋەيەكى ورد لەسەر ئەو پوۋكانەي كە راستەخۇ دەكەونە سەر
كەلپەكانەۋە» دەتوانى ھەست بەپېكھاتەيەكى رستە ئاسا بکەي كە پىي دەوترى فرينوم.
يان بەزمانت يان بەپەنجەكانت ئەم بەشە تاقى بکەۋە. پاشان ھەست بەۋە دەكەي كە دريژى
و شويىنى ئەم پېكھاتەيە ھاوتايە لەگەل ئەو تيرەغانەي كە ۋەك سەرليۆي تۆ، خويان
دەنويىن.

ئەو زانباريانەم ۋەرگرتون. لەبەرئەۋەي بەپىي ئەزمونى خۇم ئەگەر فرينومەكە ۋەك
تالە سپاگىتتيەك بەپدوۋە نووسايى ئەۋا مرؤف نازانى فرينوم چيىە. ۋەك خەلگى ترى
خاۋەن سەرليۆي كەم بەرجەستە، جەستەي منيش ئەو شىۋەيەي لەشى ھەلژاردوۋە كە بى
بەشە لە فرينوم. نەبوۋنى فرينوم لە ناۋ دەمدا، بەواتاي دەرئەكەوتنى تيرەغەي بەرچاۋە لە
دەرۋەدا. كەۋاتە ۋا ديارە ھەندىك خەلك ئەم پېكھاتەيەي ھەيە ۋ ھەندىكى تريس نيبانە.
پرسىيار: ۋاتە ئەمە شتيكى بژاردەبىيە؟ مەبەست ئەۋەيە كە من بەژيانىكى دابراۋ لە
سېكس سزا دراۋم؟

ۋەلام: بەئاستەم وايە. ھىۋر بە ۋ ھىشتاش گويى بگرە.

ۋاتاي شىۋەي سەرليۆ برىتتيە لە ۋروژاندنى سىكسى. ئاخۇ سەري خەلك بەئاراستەي
تۆۋە دەسوۋرپتەۋە تەنانت ئەگەر تازەش لەلای سەرتاشەۋە نەھاتبىيەۋە؟ ئەگەر سەرليۆت
بەرجەستە بى، ئەگەري زۆرە ۋەلامەكەت "بەلى" بى.

تى گەيشتى؟ رەنگە تۆ كەسىكى بۆلەبۆلكەر، خۇدوورخەر، بۆن ئارەقاۋى، شەكەت،
شېۋشەپرىۋ بى. كى گويى لەم شتانەيە؟ رەنگە تۆ زياتر لەۋ رادەيەي حەزت لىيەتى قەلەۋ
يان لاۋاز بى. دەشى تۆ لە تەمەنى دايك ۋ باۋكى ئەۋ كەسانەدا بى كە بەھەۋەسىكى
ئاشكراۋە چاۋيان لىت بريۋە.

به لّام نه گهري نه وه هه يه که پووی تو و و سه رليوی بهرجه ستهت جهخت له سه ر وروژينه رایه تیت بکه نه وه. پی ده چی خه لکی خاوه ن نه م هیمایه هه ست به پرکیشبوونی خویمان بکه ن، هیچ نه بی خه لک له وه ته ی سالانی هه رزه کاری هورمونپه لدهرته وه کاردانه وه ی بهرامبه ر به و سه رنجراکیشیه ت هه بووه.

نه مه چ لیکدانه وه یه کی بو ده کری؟ دادپه روه ریبه که له کوپیه؟ یه کی که له قوتابییانم زورزانانه ناوی "درزی سه ره وه" ی له سه ر لیوی بهرجه سته ی نافرته ناوه. چ میزاجت باش بی چ خراب نه و خه لکه ی له گه لته دان به هوی تو وه بیر له سټېکس ده که نه وه.

هه لبه ته ویستی نازاد دپته ناو نه م باسه. نه گه ر تو که سټکی خاوه ن سه رليوی فوالتاژبه رز بی، ناخو چو ن سوود له م شیوه ده سه لاته وهرده گری؟ وزه ی سټکسی وزه یه کی بی که موکووریبه. تو ده توانی نه و سه رنجه ی که پیت دراوه به ره و هه ر نارا سته یه کی ویستراو رینوینبی بکه ی. رهنگه تو ته نیا چیژ له وه وهرگری که خه لک له گه ل تو دا زیاتر هه ست به زیندووی ده که ن. رهنگه له پووی پیشه وه فروشیاری و سیاسه ت سه رنجت رابکیشن له بهر نه وه ی نه مانه ریگه ی کاریگه رن بو نه وه ی سوود له ته لیسمی وروژینه رایه تیت وهرگری.

سه روک که نه دی و ره یگان و کلینتون به هوی سه رليوه بهرجه سته کانیا نه وه له هه ژماری سه رکرده سیاسیه هه ره ته لیسمگه ره کان دان. "کلودیا" ی قوتابی من هاوولاتیبه کی واشنتونه که له وه ته ی مندالیبه وه تیکه لی له گه ل سیاسه توانان هه بووه. نه و به م شیوه یه کاردانه وی خو ی له وده مه ی که له گه ل کلینتوندا دابووه، وه سف کرد:

"نه و به راده یه کی نه ونده زور وروژینه ره که بروای پی ناکری. نه و کاته ی نه و له ژوره وه یه تو هه ست به وروژینه رایه تیبه که ی ده که ی. من ته نانه ت به شیوه یه کی فیزیکی لی نریک نه بووم. ده بی نه وه شت پی بلیم که هه رگیز که سایه تیبه کی سیاسیه ی خاوه ن نه و جوړه وزه یه نه دیوو".

نیستا پرسیاریکی تر سه ر هه لده دا. ناخو تو به راستی خوازیاری نه و پله یه ی کیشکردنی؟

ناخو تو به راستی چیژ له وه وهرده گری که وه ک "کیفن کلین" بی، واته چاره نووست نه وه بی خه لکی که به بی تو که سانیکي ناساین له گه ل تو دا زمانیان ته ته له بکا یان قسه ی پروپوچ بکه ن. نه گه ر سه رليوی تو بهرجه سته بی و ته نانه ت بهرجه سته بوونه که زوریش

نەبى، ئارىشەيەك ھاۋرپى ئەم ھىمايەيە كە برىتتىيە لە چۆنيەتتى ھەلسوكەوتكردن لەگەل كىشكردنەكە . كەم خەلك ھەن لە ناخياندا ئارەزوومەندى ئەۋە بن ۋەك ئامرازىك بۇ سىكس ھەلسوكەوتىيان لەگەلدا بكرى . كەۋاتە پرسىيارەكە ئەمەيە : ئەۋ كاتەى تۆ سەرنجى خەلك رادەكىشى، چۆن مامەلە لەگەل كىشكردنەكە دەكەى؟

"دەبم بەئەستىرەيەكى سىنەمايى" يەكىكە لە ۋەلامەكان . ئاخۆ دەزانى ئەگەر تۆ بەنيازى ۋەرگرتنى رۆلەكانى تايبەت بەپىۋەندىيى خۆشەۋىستى بى، سەرلىۋى زۆر بەرجەستە لە راستىدا يەكىكە لە مەرجهكان . ئەمانە چەند نموونەيەكن .

پىاۋانى سەركردەى خاۋەن سەرلىۋى

پىرىس برۆسنان . ھەرىسن فۆرد . مىل گىبسن . قال كىلمر . براد پىت . پاترىك ستىۋارت . بروس ۋىلىس . شۆن كۆنرى . مۆرگان فرىمان . مىشىل كىتن . بروس لى . جىمى سمىتس . دىنزل ۋاشنتون . چۆ يون-فات

ئافرەتانى سەركردەى خاۋەن سەرلىۋى

ھىيل بىرى . جودى فۆستر . ھىلپن ھانت . جوليان مۆر . جوليا رۆبىرتز . سوزان ساراندىن . كىتت ۋىنسلېت . كامپرۆن دىاز . سالما ھاىك . بىتى مىدلر . گوڭنىس پالترۆ . مىگ راين . شارۆن ستون . كاسرىن زىتاجۆنز

نەبوونى سەرنجراكىشىي ھەۋەسبزۋىنەرانە لەسەر لىۋى كەم بەرجەستەشدا بەۋ واتايە نىيە كە تۆ خاۋنى ھىچ جۆرە كىشكردنكى تىرى . تۆ لەسەر ئاستى رۆچىدا بەشىۋەيەك بەرنامەرىژ كراۋى كە كارىگەرىيە سەرەتايىيەكەت لەسەر خەلك بەھۆى لايەنەكانى تىرى كەسايەتتەۋە بىت ، لايەنى ۋەك بىرتىژىيەكەت ، بەزەيىيەكەت يان شارەزايىيە ۋەرزىيەكانت . ئەۋ كاتەى خەلك خەرمانەى تۆ دەخوئىننەۋە رەنگە ئەۋ بەشەى تايبەتە بەسىكس دەرنەكەۋى و سەرنج رانەكىشى، تەنيا ئەۋ كاتانە نەبى كە تۆ دەكەۋىە ناۋ داۋى خۆشەۋىستى . بەلام خەرمانەى تۆ بەزۆر شىۋازى تىر دەتوانى بەھرەكانى تەلىسمگەرانەى تۆ بخاتە ۋو ، دەبى ئەۋەش بوتىرى كە خەلك سەرەتا بەھۆى ئەۋ بەھرانەتەۋە تۆيان دەكەۋىتە بەردل و پاشان لەپاشبىرىكى دلخۆشكەردا ۋوۋژىنەرەيەتتى تۆيان بۇ بەدەر دەكەۋى .

"ۋى گۆلدبىرگ" لە پىشەكەيدا ھەرۋەك سىنەماكار و شانۆكار و پىشكىشكارى شۆى

وتووژی سهرکه وتنیکی گهره به دست هیئاوه. به لام نه و هک هیمایه کی سیکس سهیر ناکری. "بیلی کریستال" یان "رۆبین ویلیامز" یش ههر ئاوان. شیوهی سه رلیویان کیشیت ناکا، به لام ههر ههموویان خهرمانه ی سه روئاسایی نه وتویان هه یه که جهوره ها ته لیسمی ناپیوهست به سیکسی له گهل دایه.

له دهره وهی جیهانی سه رگه رمیدا، تو خه لکی خاوهن سه رلیوی کهم به رجهسته ی نه وتو ده دۆزییه وه که کاریگه رییه کانیا ن زور له بابته ی سیکس سه رتره: "جین بۆلین" ی پزیشکی دهروونی، "نایلانا روبنفیلد" ی چاره سه رکه ر، "بیتی ئیدی" ی نووسه ری پرفرۆشترین کتیب له باره ی نه زموونی مه رگی نزیکبووه و ههره ها "دیفید ئوگیلفی" ی که سایه تیی نه فسانه یی له ریکلامدا، به شیوازیکی یه کجار سوود به خشانه سه لماندوو یه تی سیکس تاکه شتیک نییه که بازاری گهرم بی.

پرسیار: با له وروژاندنی سیکسی گه ریین. چ به شیکی روو پیت ده لی که که سیک سیکسییه، به راستی سیکسییه؟

وه لام: راستیت ده وی؟ ههر که سه ده شی که سیکسی سیکسی بی، یان واش نه بی. ههر یه که مان ژیا نیکی تایبه تی هه یه.

راسته وخۆترین ریگه ی خه ملاندنی وروژینه رایه تیی ته واو له روو خویندنه وهی چینی دیریندا باس کراوه. به بۆچوونی شاره زایانی سیانگ مین هه وه سبزوینه رترین که سانی سه ر رووی زه وی نه وانهن که چه ناگه ی پان و کورتیا ن هه یه «کتوپر چۆن نه و روو خوینه وانه گه یشستونه نه و نه جامه؟ من نازانم، به لام هیوادارم له م لیکۆلینه وه یه دا چی ژیا ن وه رگرتبی.»

لۆجیکیانه لیکدانه وه یه که یان واتا به خشه. هیچ نه بی، چه ناگه دهر خه ری نه وه یه که چۆن که سیک به سه ر ته نگانه دا زال ده بی. چه ناگه ی کورت هاو رتییه له گهل هه ستیاری به رامبه ر به ره خنه. چه ناگه ی پانیش ئاماژه ده دا به وهی که سه که پیویستی به دلنه واییی که سانی تر هه یه. ههر دووکیان له ته ک یه کتر دابنی و شته که وهک له ته نیشته یه کتر دانانی نه و که سه یه که به زۆری پیویستی به دلنه واییکردنه، له گهل که سیکسی تری گرینگ، و ئاخۆ خۆش نییه نه و که سه ی تر تو بی.

به دلنیا یییه وه کۆمه له ئافره تیکی خاوهن چه ناگه ی پانی کورت له دوان له باره ی سیکس ده میان شه ره. بیر له دکتۆر "روس ویستمیر" ی سیکسناس بکه وه یان له "جین هارلو" و "می ویست" ی وروژینه رانی ده ستبالا. "سیدنی بیدل بارۆز" یان هه مان "زی میفلاور مادام" ت

بەبىرە؟ "چارلز برۆنسون"ى ئەكتەرىش لە ورووژىنەرايەتییە ئاشكرايەكەى سوودمەند بووہ. راستە، دەشى پياوانىش ئەم ھىمايەيان ھەبى.

پرسىيار: ئاخۇ جگە لە چەناگە ھىچ ئاماژەيەكى تىرىش نىيە؟

وہلام: "جۆزىفین تى"ى رۆماننوس، بىروبوچوونىكى سەير لەسەر ورووژىنەرايەتى دەخاتە روو. لە "The Franchise Affair" كۆمەلىك لە كەسايەتییەكان تىبىنى دەدەن لەسەر جۆرىكى تايبەتى رەنگى چاۋ. ئەوان ھاۋران لەسەر ئەۋەى چاۋى بۆرى شىنكار ئاماژەيە بۆ كەسىكى زۆر ھەۋەسبزاۋ. رەنگە تى راست بكا. بىر لە رەنگى چاۋى كۆمەلىك سەرناسى خاۋن جەماۋەرىكى گەۋرە و پر خرۆش، واتە "پۆل نىومان" و "فرانك سىناترا" بكەۋە.

ئاسايىيانە من نامەۋى لەسەر بنەماى رەنگ خەلك ھەلبەسەنگىنم و بەئاشكرا بىردۆزى رەنگى شىنى تۆخ رەچاۋى كۆمەلە خەلكىك ناكە چاۋيان شىن نىيە و رەنگە بەھەمان رادە ئارەزوومەندى سىكس بن. بەلام رەنگە ئەم چەمكە يارمەتت بەدا، بەتايبەتى ئەگەر تۆ چاۋى خۆت ئەم رەنگى ھەبى. كەواتە بىر لەۋ ناسىاوانەت بكەۋە كە ئەم خەسلەتەيان ھەيە و بزائە ئاخۇ ئەم قەسەيە ھىچى بنەمايەكى ھەيە.

پرسىيار: من لە ھاۋژوانىدا ھەزاران جار توۋشى ئائومىدى بووم. بۆ رەتكردنەۋەى ئەۋ ھاۋژوانانەى بەكەلكم نايەن ھەلسەنگاندنىكى خىراى حەزە سىكسىيەكانيان دەكەم. ئاخۇ ئەمە ھىچ ھىمايەكى روو رەۋشتپاكى يان نىربازبوۋنى كەسىكت پىشان دەدا؟

وہلام: نەخىر. ئەگەر تۆ دەتەۋى ئەۋە بكەى بەپىشەى خۆت دەتوانى بەردەوام پرسىيار بكەى «مەگەر لە سوپادا بى». ئەگەر نا تۆ دەتوانى حەزە سىكسىيەكان لە خەرمانەى كەسەكەۋە بخوئىيەۋە. ئەگەر بتەۋى سوود لە خويندەنەۋەى روو ۋەرىگى نىكتىرەن ھىما بۆ ناسىنەۋەى حەزەسىكسىيەكان ئەۋ ھىمايەيە كە پاش ئەمە باسى لىۋە دەكەين.

گرى شانازى

كۆمەلىك چەناگە بەزۆرىش چەناگەى پياۋان، تۆپەلە گۆشتىكى خىرى قووتبوۋەيان پىۋەيە كە بەدەسكى دەرگە دەچى. بۆيە من بەگرى شانازى ناۋى دەبەم. ئەم ھىمايە پىشتگوتى مەخە. بەتايبەتىش ئەگەر زۆر بى و تىيدا چەناگەكە بەھۆى چالىكەۋە خالىكى تىدا دەرەكەۋى «بۆ روونكردنەۋەى جۆرە زۆر باۋترەكە واتە چەناگەى بى چال، سەيرى چەناگەى ئەۋ پياۋە بكە كە دواتر لەم بەشەى كتىبدا ۋەك نمونەيەك بۆ روۋبەرەكانى

یہ کہ مایہ تیبہ کانی ژیان ناوی هاتووه.»

گریٹی شانازی پیوہندی به شانازی کردنه وه هه یه. ئەگەر ئەو گریته پرووی پیاویکی خه ملاند، پیاوه که شانازی به پیاو بوونی خوئی دهکا، شانازییه که تیددا پیاو له سه ر شیوازی کۆنباو به که سی خاوهن دهسه لات پیناسه کراوه. پیاو شایه نی ئەوه یه له ناو مالددا حوکم بگپری. قسه که ی یاسایه و ئەگەر دلنه رمی به واتای دۆران بی، پیاوی له خو پایی راسته وخۆ به مسته کانی یان به هه ر چه کینکی تری به ردهستی دهست دهکا به لیدان.

تۆ هه رگیز ناتهوئی له گه ل ئەم پیاوه تی بکهوی. هه ندیکمان ئەوهنده چاوترساو بووین که نامانه وئ هه ر باوهش به م پیاوه دا بکهین، ته نیا له باریکدا نه بی که ئافره ته کهش خاوهن گریته کی تایبهت به خو ت بی.

ئەگەر تۆ ئافره تیکی خاوهن گریٹی شانازی بی ریگهی تایبهت به خو ت هه یه بو چاوترسکردنی ناحه زان. به هوئی شانازییه که ته وه ئەگەر که سپک به بی ریژی هه ل سوکه وتت له گه ل بکا، رهنگه تۆ به ریکی چر که مایه ی سه رسامیی ده ور به رته کاردانه وه که ت ده ربیری.

پرسیار: ئاخۆ به شیوه یه کی سروشتی هه موو که س رقی نابیته وه ئەگەر به زمانیکی ناشیرین له گه لی بدوین. ئەمه پیوهندی به گریٹی شانازییه وه نییه، وایه؟
وه لام: هه موو که س رهنگه تیک بچی. تۆ راست ده که ی. به لام خه لکی خاوهن گریٹی شانازی، شیتتر ده بن. چاو یک به ناو هاو ری و ئاشنا کانتدا بگپره.

ئەگەر به وئ له ژیاندا به شیوه یه کی ئەرینی سوود له گریٹی شانازی وه ربگری ته کنیکی ئەنجامدانی ئەو کاره له وه دایه که شانازییه که ت پیشان بدهی، به لام تۆ پزییه که ت له تام نه به یه ده ره وه. به کاره یانی توندوتیژی بو مانه وه ت له ژیاندا کیشه یه که نییه، به لام خو تۆ ناتهوئی بی به مو ته که. تا ئیستا به گشتی چ که سپک خاوهنی گه وره ترین گری بووه؟ سه دام حوسین- گریته که ی به نزیکه یی ۲۰٪ پرووی داگیر کردبوو.

گریٹی بچووکی خنجیلانه تر دهسه لاتی به خشیه به هه ردوو جه نه رال "جۆن نیم شالیکاشفیلی" و "کۆلن پاول". بیگومان له نیوان هاوولاتیانیشدا گریٹی شانازی به شی به ژیان "جۆ مۆنتانا" ی ناو داری تۆپی پی و "ئیدوارد جیمز ئۆلمۆس" ی ئەکته ر و "ئینریکو کاروسۆ" ی گۆرانیبیژی ئەفسانه یی دلبروینه وه هه بووه.

ههروه ها با "کریستوفیر کۆلومبۆس" له یاد نه که یین و ههروه اش دۆزه ره وه یه کی تری

جیاوان، "تید تیرنر"ی خاوهنی Atlanta Braves and Hawks و هه‌لبه‌ته خاوهنی که‌نالی ته‌له‌فزیونی تیرنر. تیرنر به‌شیویه‌کی سروشتی ناوبانگی هاوتای ئه‌و ئیمپراتورییه‌ته نییه که دای مه‌زاندوو، به‌لام ئه‌گه‌ر بۆت ره‌خسا چاویک به‌ژینامه‌که‌ی به‌له‌خوگرتنی ئه‌و وینانه‌ی که گری‌ی شانازییه‌که‌ی ئاشکرا ده‌که‌ن، بخشینه. گرییه‌که‌ی به‌به‌راورد له‌گه‌ل هی هه‌ر که‌سیکی تر جگه له سه‌دام حوسین گه‌وره‌یه. تیرنر ری‌کلایمیکی زیندووی تیستیتروونه.

پرسیار: ناخۆ واتای گری له خه‌لکی نیرباز یان مینازدا جیاوازی هه‌یه؟

وه‌لام: هیمای ئاماژه‌پیدراو ره‌نگه گری بی، به‌لام سنگ نییه. واتاکه‌ی ئه‌وه نییه تۆ له خووه سه‌ر به‌جوژیکی تاییه‌تی ره‌گه‌ز بی. هه‌ریه‌که‌مان کاردانه‌وه‌ی به‌رامبه‌ر به‌کوومه‌له سیفاتیکی نیرینه یان مینینه هه‌یه. هه‌روه‌ها گری‌ی شانازی نییرینه هاو‌پریه له‌گه‌ل نیرینه‌بوونیکی زۆر، جا با ئه‌م نیرینه‌یه‌یه له‌لای تۆ هه‌لگری هه‌ر واتایه‌ک بی.

پرسیار: گریمانه که‌سیک گری نه‌بی. ناخۆ هیشتا‌ش ئه‌و که‌سه ده‌توانیت زۆر نیرینه بی؟

وه‌لام: به‌دلیاییه‌وه، له‌به‌رئه‌وه‌ی تۆ له‌سه‌ر هه‌سه‌ره‌ی ویستی ئازادا ده‌ژی. به‌لام جیاوازییه‌که له‌وه‌دایه‌که: ئه‌و پیاوانه‌ی گری‌ی شانازییان هه‌یه له‌کاتی دیتنی سه‌رتاشخانه‌یه‌کی تاییه‌ت به‌یه‌ک ره‌گه‌ز دلایان له‌خۆ نابیته‌وه، ئه‌و پیاوانه له‌لیکدانه‌وه‌ی واتای پیاویکی راسته‌قینه‌دا بۆچوونه کو‌نباوه‌که‌یان پی په‌سندتره. پیاوانی وه‌ک تۆ که گری‌یان نییه، ره‌نگه به‌هه‌مان راده پیاوانی و ته‌نانه‌ت یه‌کجار ورووژینه‌ر بن، به‌لام بۆ ئیوه به‌رگریکردن له‌پیاوونی خۆتان، زۆر گرینگ نییه. ره‌نگه تۆ ئه‌وه‌نده بیروات به‌خۆت هه‌بی که وه‌ی مژمژۆکه خواردنیش هه‌بی و هه‌ستیاری خۆت به‌ئاشکرا ده‌ربیری و ته‌نانه‌ت هه‌ست به‌و په‌یامه سیکیسیه بکه‌ی که له سمیلته‌وه ده‌رده‌چی.

سمیل

سمیل ته‌نیا کۆله موویه‌کی پروو یان شتیکی نزیک له‌لیو نییه. سمیل هیمای نیرایه‌تییه. مه‌رج نییه تۆ رووخوینه‌وه بی تا ئه‌مه ده‌رک بکه‌ی.

به‌گویره‌ی ئه‌م هیماسازییه جوانتره ئافره‌تان سمیلیان پیوه نه‌بی. وا بزانه‌م کاتیکی زۆر نابا که کچی هه‌رزه‌کار سمیل ده‌رده‌کا. له‌و رۆژانه‌دا ئه‌م هه‌رزه‌کاره ریگه‌ی وه‌ره‌سه‌ری وه‌ک تاتوی سه‌رشان و سمینی ناوک بۆ کارتیکردن له‌به‌ته‌منتره‌کانی ده‌گریته به‌ر. له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا ئه‌و هه‌رزه‌کاره کیژۆله‌یه‌کی گه‌نجی بویره، له‌به‌رئه‌وه‌ی له‌جیاتی ئه‌وه‌ی

بەداودەرمانی وەک سپیکەرەووە و موویەرەکان ھەوڵی پزگاریبوون لە مووی پرووی بەدا ویستەکیانە گرینگی بەم مووانە دەدا .

زانباریی گشتیی زیاتر لەبارەیی سمیل: پێویست ناکا تۆ رووخوینەووە بی بۆ ئەوھی لە واتا ورووژینەرەکی شێوازی رازاندنەوھی سمیل پیاویک تۆ بگهی . ئەو کاتە پیاو زۆر گرینگی بەسمیل خۆی دەدا ، بەپاک و خاوینی دەیقرتینی ، لوولی دەدا ، بای دەدا ، توند رای دەکیشی ، رەنگە مەزەندەیی ئەو بەکی کە ورووژینەرایی سیکسی مێشکی ئەم پیاوھی داگرتوو – مێشکی خۆدی ئەم پیاو . بەلام ئەو پیاوھش کە سمیل خۆی وەک بزەھکی خۆراییی ، دەردەخا ، بەھەمان رادە شەیدای توانا سیکسییەکانی خۆیەتی . یان ئەو وەتاکە یەتی یانیش ئەو کە سیکسی تەمەلە .

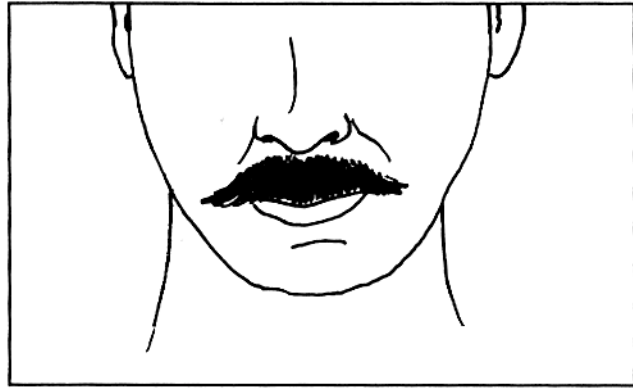
تیبینکردنی شێوازی خەمڵاندنەکە بەلاوہ بنی . رووخوینەوان بەرچاوکردنی ئەوھی کە ئاخۆ سمیل لێوی سەرەوھی پیاوی پۆشانووہ یان نا ، زانباریی پۆشنکەرەوھیان دەست دەکەوێ .

سمیلێک کە رێگە بەدەرکەوتنی لێوی سەرەوہ بەدا ، رەنگە ئەوئەندە کورت بی کە لێوی سەرەوہ بەشێوہیەکی زەق لە مەودایەکی دووریشەوہ دیار بی . یان تووکیە کە رەنگە بەجوانی لەسەر لێواری دەم گەمە بکا و وەک ئەوہ وای کە بیەوێ بلی : "بتگرم یان نەتگرم ؟ رەنگە نەتگری ، تەنیا ئەمرو واکەم . بەلام سبەینی پرسیارم لی بکەوہ ."

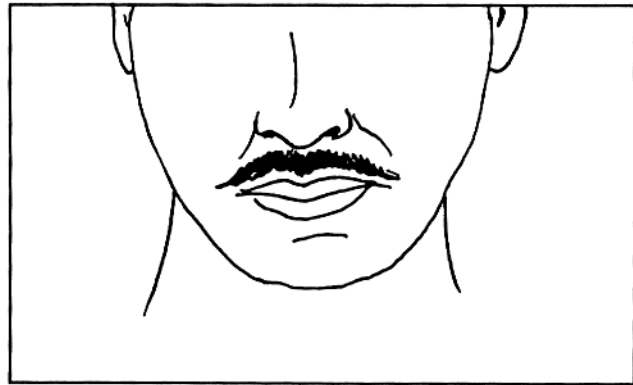
– کاتیک پیاو سمیلێک ھەلدەبژێری کە لێوی سەرەوھی دەشاریتەوہ ئەو خۆی دەکا بەخاوەنی ھیمایە زۆرەکە کە سمیلێکی زەل و وەک بەرگە قەنەفە مەودای سەرلێوی پیاوہکە تاردین دادەپۆشی و تانزمتەرین پلە رێگە لە دەرکەوتنی دەم دەگری . لێرەدا سمیل رەنگە ئەوئەندە کورت بی کە بەشیک لە لێوی سەرەوہ داپۆشی .

پرسیار : چاوەروانی خەریکە دەمکوژی . مەقسەم بەدەستەوہیە . ئەم قەبارانەیی سمیل واتایان چییە ؟

وہلام : با لەجۆرە باوترەکەیی دەست پی بکەین . ئەگەر سمیل رێگە بەدەرکەوتنی لێوی سەرەوہت بەدا واتای ئەوہیە تۆ بەویستی خۆت ھەستەکانی یەکجار کەسی خۆت دەدرکینی . "کەریم عەبدولجەبار" ی ئەستیرەیی تۆپی باسکە ویستیکی بەجۆشی بۆ باسکردنی ژبانی خۆی نواندووہ . "بێنجامین سپۆک" ی پزیشکی مندا لان نەویستووہ بەئامۆژگاریکردنی باوکان بۆ قرتاندنی سمیلیان سنووری خۆی بەزینی کەچی سمیل

لیوی سہرہوہ دہشاریتہوہ

لیوارہکانی لیوی سہرہوہ دہردہخات

سمیل

خوی له و جوره یانه که ریگه به درکه وتنی لیوی سهره وهی ددا . "بوی ما کفیرین" نه که ته نیا ریگه به درکه وتنی لیوی سهره وهی ددا بگره سروشتیانه ریگه به دهنگی خوی ددا تا له کاتی گورانی وتندا ئوکتییف پاش ئوکتییف خوی دربرپړئ .

که ئوریک له میژوو بدینه وه ناودارترین پاشای بهریتانیا واته هینری هشتهم دهبنین که هرکه له نیگارکانیدا درده که وئ که سیکي خاوه نهم شپوه سمیله بووه و به گویره میژوو کومه له هاوسه ریکی هه بووه . نهمه ش درخه ری ئه وهی که نهم پاشایه لانی کهم له خستنه پرووی مه یله پیویست به ژن و میردایه تی که سیکي به سه زمان نه بووه «رهنگه بزانی نهم پاشایه که سیکي زور بی باک بووه به راده یه که ته واری ئه و نافرته تانه ی کوشتبوو که پیشنیازی هاوسه رایه تی ئه ویان رت کردبووه . به لام خوشبختانه ئه وه به هیچ شپوه یه که پیوه ندی به سمیله وه نییه» . نهمرؤ تو به زوری سمیلے جوری لیوی - سهره وه - به درخه ره سهر پرووی "پیاوانی هه ستیار" دهبنی واته ئه وانهی که دان به وه دهبن به شدارییان له سمینارکانی فراژووبون کردوه یانیش «ئهی هاوار به ما لم» ئه وانهی پروخوینه وهن . خه یالی خوت به کار بهینه تا نهم شپوازه هه ستیاره ی نیرینایه تی وه رگی پیه سهر هه لسوکه وتی ناو ژووری نووستن .

پرسیار: ئهی نهمه ر پیاویک لیوی سهره وهی دیار نه بی، واته خاوه نی ئه و خه سلته بی که تو به حه زنه کردن له خوتاشکر کردنی ناو دینی و پاشان جوری سمیلے خوی کرد به سمیله دهمشپه که؟

وه لام: یان ئه و هتا ئه و پیاوه به ته قه لایه کی قاره مانانه وه دهیه وئ زیاتر خوتاشکر کهر بی، یانیش ته نیا سمیله کانی زور زور کورت دهکاته وه . به لام له راستیدا ناخو نهمه چهند باوه؟ ئه و پیاوانه ی که به ناسووده بی خویان ناشکر ناکه ن به دهگمهن ده توان، شپوه ی ناراسته پیچه وانه که بدن به پروویان .

زیاتر ری تی ده چی، ئه وان سمیلے کیان هه بی که لیوی سهره وه یان بشاریته وه . لیره دا پیاوه که دهیه وئ نیرایه تی خوی به شپوه یه کی به هیژ و ته نانه ت سهر وئاسایی پیناسه بکا . سهرؤک "تیدی رۆزقلیت" باشتترین دروشمی بو دربرپینی شپوه ی سمیلے خوی دارشتووه: "به نهرمی بدوی و گوچانیکی گهره له گه ل خوت بگیړه" .

"چارلی چاپلین" و "گروچو مارکس" له سهر شاشه که سایه تی ئه و تو یان خولقاندووه که پیوه ندیان به سمیله کانی ئه وانه وه هه بووه . بو چاپلین نیرایه تی له سمیل هه لقوولاو دژایه تییه کی زهی هه بووه له گه ل زمانی جهسته ی که ئه وه ی وه که که سیکي دربه در و رارا

پيشان دەدا. ماركس ھەزە زۆرەكەى خۆى بۆ سېكس كىردبوو بەبابەتى قوشمەچىتى و بەشى زۆرى گالتەكەى لە شەرم پېچەوانەكەىيەۋە سەراۋەى دەگرت. تى ناگەم! ئاخۇ گالتەجاریيەكەى گروچۆ كەسایەتییە راستەقىنەكەى ئەۋى تەنانەت زۆر كاریگەرەنەتر لە شەرمانیەتییە سینهمایییەكەى "ھاریۆ" كە كەسایەتییە راستەقىنەكەى ھاریۆى دەشاردەۋە، ھەشار داۋە؟ ئاخۇ بەرپیکەوت بوۋە كە ئەم پیاۋە بەروالەت شەرمانە برا بن؟ ئیۋەى ھۆگرانى فیلم لیردە پېویستیم بەیارمەتییە ئیۋەى.

با بگەرپینەۋە سەر سمیل. یەككە لە گەورەترین چیرۆكبیتژانى ئەم سەردەمە "رۆبېرت فولگام"ە. پرفرۆشتەرىن ككتیبەكانى بزۆینەرى خوینەرىكى بەرفراوان بوون. بەلام رەنگە تیببىنیت كىردبى كە لە ككتیبەكانیدا زانیارییەكى زۆرت لەسەر كەسایەتییەكەى دەست ناكەۋى. ئەگەر چاوت بەنوسەر كەوت یان وینەىكەیت بىنى ھەست بەۋە دەكەى بەر لەۋەى سمیل تىكەل بەرپىنیتكى چەماۋەى پر بى، كاریگەرىیەكى زۆرى ھەبوۋە بۆ داپۆشىنى لىۋى سەرەۋەى.

"جیم ھینسن"ى بلىمەتى قسەخۆشى پىرۆگرامى بووكەسەماكەرە، جارىكە وتى: "ھونەرى لىبووك رېگەىيەكى باشە بۆ خۆشاردەۋە". رەنگە مەبەستى سمیلەكەى بووبى كە لەۋ جۆرەیانە لىۋى سەرەۋەى پیاۋ دەشارتتەۋە. لەبەرئەۋەى ئەۋ جۆرە سمیلە شىۋە ژيانىكى تايبەت دەخولقینى، كەۋاتە دەبى بەجۆرىكى تايبەتى خۆشەۋىستىكردنیش كۆتايى بى.

نەرمەگوئى

نەرمەگوئى ئىستا بەشىكى وروژپینەرى ناۋ روۋە. تەنانەت ئەگەر تۆ نە ماچى بكەى نە نەۋازش ئەۋ نەرمەگوئىيە جۆرە زانیارییەكى سىكسى قوولت فىر دەكا. قەبارەى نەرمەگوئىيەكە بپتوۋە. ساناترىن رېگەى پتوانى بەھۆى گوارەۋە دەبى. لە خەيالتدا ئاخۇ دەتوانى چەند پارچە خشل لەسەر ئەۋ نەرمەگوئىيە كە دەپپتوى، جى بكەىيەۋە؟

– نەرمەگوئى گەورە كۆمەلە خشلېكى زۆرى لەسەر جى دەپپتەۋە، ۋەك قرتینەى وینەدار و ئەلقە و گوارە و گەۋھەرى گەورەى رەنگ بەلكەزپىنەى «نىگەرەن مەبە. ئەمانە ھەموۋى بەخەيالە. ناچار نى بیان كرى.»

– نەرمەگوئى بچووك، رەنگە شوئىنى يەك یان دوو یان سى پارچە خشلې لەسەر بپتەۋە. ئەۋە دەۋەستپتە سەرئەۋەى كە ئاخۇ تۆ چەند ھەز دەكەى پالەپەستۆ بخەىيە سەر خشلەكانت.

ئېستا خشله کان لابه ره. ههروهک ئه وهی سحرېک کرابی، نهرمه گوئییه کی بهرېکی قه باره پټوراوت بۆ به دهر ده که وئ. ئه وهش ته کنیکه، وا نییه؟

پرسیار: به لام ئه مه بابته کی جیدییه. باشه بۆ خۆت نه توت ئیستا ئیمه له کټبرکټی سټیکسی و له سهرووی هه موو شتیکه وه، پټویسته خه میک له نهرمه گویمان بخوین؟

وه لام: وا بزانه نه خیر، له بهرئه وهی نهرمه گوئ هه ر قه باره یه کی هه بی، هه ر براوه یه و خاوه نی شټوازیکی سټیکسی براوه یه. هه ر به م بۆنه یه شه وه هیوادارام ئیستا هه ست بکه ن که نه گه ر ده ستان له سه ر گویتان لا دن هه چ مه ترسییه کی تیدا نییه.

نهرمه گوئ گرینگه، له بهرئه وهی دهرخه ری زه مینه ی نه سته یه. ئاخۆ که سه که خاوه نی ئه م خه سله ته یه یان نا؟ ئه م پرسیاره ئاراسته ی ئارایشگه ری ئه و که سه مه که، به لکو پرسیاره که له گوئی ئه و که سه بکه.

پرسیار: که واته من ده بی به یه ک جاری واز بئیم له بهرئه وهی هه رگیز گویم له باسی زه مینه نه بووه. زه مینه هه ر واتای چیه؟

وه لام: زه مینه به واتای گرینگیدانه به لایه نه فیزیکیه کانی ژیان و پټوه ندی به وروژینه رایه تییه وه هه یه، له بهرئه وهی خه لک لیک جیاوازن به گویره ی پټویستیان به زه مینه یه ک له گه ل هاو به شیکدا. زۆربه ی کات دژایه تییه کان سه رنجراکیشن. سټیکس، یه کټکه له خۆشترین ئه و رټگه یانه ی که به هۆیانه وه ئه وه به بیر خۆت دئینییه وه که تۆ له ناو جه سته یه کی فیزیکیدا ده ژی- ئه مه ش شتیکه که گره و ده کم هه ست پټی کردبی ته نانه ت نه گه ر هه رگیز پټستر زاراوه ی زه مینه شت نه بیستی.

ئه مه ش تابه تمه ندیه کانه: که سټیکسی خاوه ن نهرمه گوئی گه وره زه مینه ی هه یه. به هۆی ئه م هیمایه وه تۆ له ودا به هیزی که سه رنجیکی وردت هه یه. بۆ نمونه تۆ ته نیا تیبینی چۆنیه تی جله کانی هاوژوانه که ت ناکه ی. تۆ تیبینی ئه وه ش ده که ی تاجه ند ئه و جلانه بۆی ده بی. نه گه ر هاوژوانه که ت برواته ژووری ئارایشت و به رنه گه سووراویکی تر بگه رټه وه تۆ هه ست به م جیاوازییه ش ده که ی. ده توانی بی به لیکۆله ر له بهرئه وهی که سټیکسی زۆر وردبینی.

ئاریشه ی رټی تټچوو ئه وه یه که هه ندیک جار زۆر ده قاوده قیت. بۆ نمونه "جیری" ی ئاوه له ت ده لئ: "له رټستورانتی " Cheap but Good" رټیک له ژیر هیمایه سه وزه که ی به رده رگه ده تبینمه وه". ئه و کاته ی تۆ ده گه یه شوینه که ده بینی هیمایه که شینه و

به ريناتاييه كهى زياتر له ۱۲ پى نيبه. وهك كه سيكي خاوهن نهرمه گويى گوره تو هه رگيز ريز له جيري ناگرييه وه. نه وه نه بوونى پشودريزييه به رامبه به هه موو خه لكى تر و شتيكى نابه جييه.

به لام نكولى له وه ناكريت كه نهرمه گويى توپه لاني سه رمايه يه كي گوره يه. "ئالفريد هيجكوك"ى دهره نهر له سه شيوازى راسته قينه ي كه ساني خاوهن زهمينه له ريگه ي باسكردنى ورده كارىي قايلكه ره وه خه لكى تا راده ي شيتبوون تاساندووه. "كونارد لورينز"ى ئيسولوجيست نمونه يه كه بو نه وه خه لكانه ي خاوهنى نهرمه گويى گوره ي نه وتون كه له ريگه ي گرينگيدان به رووداوه كانى دهره ويه ريان ناوبانگيان دهر كردووه.

مه رج نيبه تو زانايه كي روكتتناس بى يان بو ليكدانه وهى چونه تيبى ريزبوونى جوجكه مراويه كان له دواى داكيان چاوديريكي به توانا بى، تا له گرينگي زهمينه بو سيكس تى بگه ي. خه لكى خاوهن نهرمه گويى گوره جياوازن به به راورد له گه ل نه وانى ترمان كه سيكس وهك دهره تيك بو دهسته به ركردى شوينيكي لى گيرسانه وه به كار دين.

به لى، نهرمه گويى بچووك ئاماژه به وه دهكا هه زه كانى كه سه كه زياتر له وهى فيزيكى بن، ميتافيزيكي بن. نه گه ر تو له م گروهه دا بى تكايه تى بگه مه به ستم نه وه نيبه كه تو ناتوانى به شيوازه يه كجار نارهنوشكينه رانه جهسته ييه كه وروژينه ر بى، به لام بو تو گرينگيدان به لايه نى فيزيكى له رى لادانه. له سيكسدا هه روهك پاشماوه ي ترى ژيانت، روحي ناو جهسته ي كه سى به رامبه رت زياتر كيشت دهكا.

وا بزانه به گوپره ي نه ندازه كانى گوئى "نيم سكوت پيك"ى نووسه ر كه به ره مه مه كانى پر فروشتري به ره من خاوهنى نهرمه گويى بچووك بى. گوپى نه م نووسه ر خاوهنى بازنه ي ناوه كيى گوره يه. نه مه ش ئاماژه به وه دهكا كه له شيوازى پتوهندى له گه ل خه لكداه خه خه كه له سه ر رمانه روچانيه كه يه. شتيكى زور سه ير نيبه كه نووسه ر "زى رود لىس ترافلد/ ريگه ي كه م گوزه رپيكر او"ى نووسيوه. كى بيرى بو نه وه دهچوو كه سيكي خاوهن گوپى وهك نه وه شهيدايى نوتوبان بى؟

"نال گور"ى جيگرى سه رووك كومار، به ناشكرا شهيدايى خوى به رامبه ر به نوتوبان دهره بريوه، به لام نه م نوتوبانانه نه ليكترونين، نهك سروشتى. نه م شهيداييه دهكرى به وهى نهرمه گويى بچووكى گوره وه شى بكريته وه. نهرمه گوييه كه ي هه روه ها ريكيشه كه نه مه ش زور ناواساييه، له به ر نه وهى به دهگمهن نهرمه گويى ناچه ماوه ده دوزر رته وه. نه م هيمايه

نااسايييه، ئاماژە بە شىۋانزىكى نا بەرھەستى زەينى، بۇ لېكدانەۋەى جوانىيەكانى ژيانى
 فىزىكى دەكا «بەپېچەۋانەۋە نەرمەگوپى چەماۋە ئاماژە دەكا بەگىر و تىنىكى لە دل
 ھەلقوۋلاۋە بەرامبەر بەخۇشىيە ھەستىيەكانى ژيان.»

ئاخۇ دەشى نەرمەگوپىيە دەگمەنەكەى گۆر، لە ژىنگەپارېزىيەكەيدا پالئەرى بووبى؟
 پرسىيارەكە ۋەك ئەۋەيە كە بلىي ئاخۇ زەريا ئاۋى تىدايە؟ نەرمە گوپى گۆر ئاماژە بەۋە
 دەكا ئەۋ بەتېگەيشتنىكى مېتافىزىكى نەك تەنيا فىزىكى تام و چىژ لە دەشت و دەر
 ۋەردەگرى و خاۋەندارىيەتى زەمىنەكەى زەينى واى لى دەكا بىر لەۋ شتانه بكا تەۋە كە
 ھەزىيان لى دەكا بەلەخۇگرتنى شىۋەى پاراستنى ئەۋ شتەش.

با بگەرېنەۋە سەر بابەتى سېكس. ئاخۇ كەسېكى ۋەك گۆر كە خاۋەنى ئەۋ نەرمە گوپىيە
 بچوۋكانەيە دەتوانى وروژىنەر بى؟ ئەمە كلىلى وروژىنەرايەتىيە "خودە راستەقىنەكەم"ە.
 قولتېرىن پېناسە بۇ ئەم وروژىنەرايەتىيە لە سەرۋى سەرنجراكىشى فىزىكى
 بېگەردەۋەيە. واتاى ئەۋەيە كە شتىك لە حوزوورى كەسېكى تر دايە كە رۇجى تۆ بانگ
 دەكا. بەپېچەۋانەى ئەۋ شىۋانزە وروژىنەرايەتىيە سېكسىيەى كە ھەموو خەلك كاردانەۋەى
 بەرامبەرى دەبى، واتە ئەۋ شىۋانزەى لە "سەرلىۋى بەرجەستەدا خۇى دەنوئى،
 وروژىنەرايەتىيە "خودە راستەقىنەكەم" لە زۆر ھىمادا خۇى دەنوئى. تۆ بەھۋى ئەۋ
 خەلكانەى كە تا رادەيەك پېچەۋانەتن كە كىشت دەكەن و تا رادەيەك لىكچوونت لەگەلىان
 ھەيە كە لەگەلىان يەك دەگرى، دەرووژىنەرى.

كەۋاتە ھۋى كاردانەۋى خۇم لەۋ كاتەى "ئال گۆر" م لەسەر تەلەفۇزىۋن دى كە لە ئاھەنگى
 دەستبەكاربوونىدا سەماى دەگرد، دەگەرېنمەۋە بۇ نەرمە گوپىيە زۆر بچوۋكەكانم. خوا
 شايتە ئەۋ كاتە بەخۇم وت: "ئاي لەۋ سەماكارە سەرسېمىنە". زۆرى نەبرد زانيمەۋە
 سەرچلان «ئەى كىتى تر؟ سەرناسترىن شارەزايانى سەماى نەتەۋەمان» كاردانەۋەى
 پېچەۋانەيان ھەبوۋە و گۆريان بە "ساردوسى" لە قەلەم داۋە. گۆر ھەرۋەك مېشكىت و
 رۇجىكى مەزنە كە لە جەستەيەكدا خۇى دۆزىۋەتەۋە. بەراى منىش ئەۋە جۆرە
 دلرېنەرايەتىيەكى پىر ھىزە.

رېكەۋىتىكى خۇش: لە كاتى نووسىنى ئەم بەشەى كىتېبەكەدا لەگەل يەككىك لە باشتىرىن
 ھاۋرېكانم كە ۋەك من نەرمە گوپى زۆر بچوۋكى ھەيە، خەرىكى گىفتوگوپىيەكى تەلەفۇنىي
 بەجۇشە بووم. وتى: "ئىستا" ئال گۆر" م لە مېۋاندارىيەكى مامۇستاياندا بىينى. توانىم
 تەۋەقى لەگەل بگەم. رۆز تۆ راست دەكەى. كەسېكى زۆر وروژىنەرە"

رووبه ره کانی یه که مایه تی

به شیکی زوری وروژینه رایه تی "خوده راسته قینه که م" پیوهندی به یه که مایه تی به کانی زیان هیه. نه گهر تو ئاواته خوازی پیوهندی کی درپژخایه بی که واته به گرینگیدانت به سی پرووبه ره که یی یه که مایه تی به کانی زیان کاریکی ژیرانه ت کردوه.

- یه که مین پرووبه ری یه که مایه تی مه ودا ی نیوان هیلی روانی موو تا به رزترین خالی برو له خو ده گری، له بنه رهدا پرووبه ره که نیوچاوان ده گریته وه. «نه گهر مووی سهری که سیک رووتابیتته وه بزانه هیلی مووه که له کاتی پریدا له کوئی بووه.»

- دووه مین پرووبه ری یه که مایه تی مه ودا ی نیوان به رزترین خالی برو تا نزمترین به شی لووت «یان نیوان دوو کونه لووته کان یان سهره لووت. هه لیزاردنه که ده وه سیتته سهر گۆشه ی سهری لووت» له خو ده گری- له بنه رهدا پرووبه ره که چاو و لووت ده گریته وه.

- سییه مین پرووبه ری یه که مایه تی له بن لووته وه ده ست پی ده کا و تا کوئی چه ناگه «ناگهدار به. مه به ست چه ناگه ی یه که مه» ده روا، له بنه رهدا هه موو شتیکی له دم به ره خواره وه له خو ده گری.

پرسیار: توخوا من چون بتوانم نه به شانه بیبوم؟

وه لام: پیم باشه ریگه ی قولانجی به کار بهینری.

مه ودا ی نیوان هیلی موو تا برو به که له موس و دوشاومژهت به قولانج بیبوه. له بیرت نه چی نه مه ده بیتته یه که مین پرووبه ری یه که مایه تی. نه م دوو په نجان له شوینه که دا به نه گوری رابگره. نه م قولانجه ده بیتته نامیری پیوانه کردنه که ت.

نیستا هه مان دوو په نجه که ت بو خواره وه به ئاراسته ی دووه م پرووبه ری یه که مایه تی وه رگیره. ئاخو پرووبه ره که گهره تره یان بچووکتتر؟ نه ی سییه مین پرووبه ری یه که مایه تی؟ نه گهر هه ردووکیان گهره تر بن له یه که مین پرووبه ری یه که مایه تی نه وا پیویسته که له موس و دوشامژهت زیاتر لیک بکه یه وه تا پیوانتیکی تر بو قه باره که دابنی. نه وه ی که ده بی بیدوزییه وه گهره ترین پرووبه ره که یه.

پرسیار: ئاخو هه موو خه لکی تریش وه ک من دووه م پرووبه ری یه که مایه تی یان زور له پرووبه ره کانی تر گهره تر نییه؟

وه لام: پرووبه ره کانی یه که مایه تی زور له وه ی به خه یالندا دی، جیاوازترن. هه ره مه کییانه

۲۰ كەس ھەلبېزىرە. ئەم جۆرەيان لە روودا بخۆينەوھ. ئىنجا تى دەگەى كە ھەر رووبەرىكى يەكەمايەتى، رەنگە گەورەترىن يان بچووكترىن رووبەر بى و ئەم جياوازيانە يەكجار واتاھەلگرن.

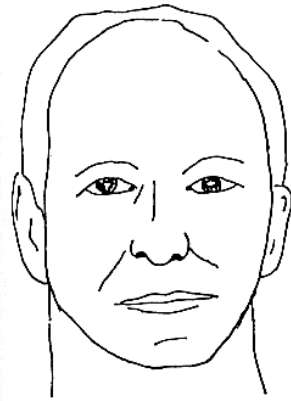
پرسىيار: كەواتە ئاخۆ ھەموو كەسانى بەتەمەن، بەھۆى چەناگەى دەبلەكەيانەوھ سىيەمىن رووبەريان گەورەترىن رووبەرى يەكەمايەتتىيان نىيە؟

وھلام: تىكايە پىوانەكە لە چەناگەى يەكەمەوھ تى مەپەپىنە. بەھەمان شىوھ لەو خەلكانەى كە موويان رووتاوھتەوھ بزائە مووھكە دەبى لە بنەپەندا لە كوئى بوويى.

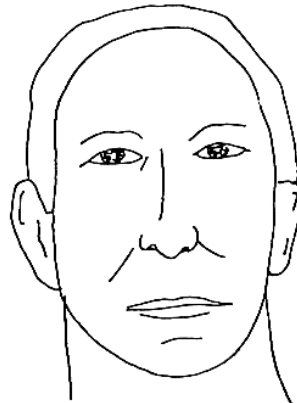
بەلام تۆ پرسىيارىكى سەرنجراكىشت خستە روو. بەگوپرەى كلېشەسازى بەرەنجامىكى مسۆگەرى بەتەمەنداچوون سەررۇتانەوھىيە. ھەرۇھە پىشت و تراوھ كە رەنگە زىاتر لە يەك چەناگەش دەرىكەى. بەلام بىر لەوھ بگەوھ: دواچار كە ھەردوو ئەم بارانەت لە ھەمان كەس دىتېبى كەى بووھ؟ گروھ دەكەم كەم ئەوھت دىتېبى. بۆ ئەوھى زىاتر لە ھۆ و واتاى ئەم ھىما بگۆرانە تى بگەى، سەيرى كىتېبى داھاتووم لەبارەى روو " Wrinkles Are God's Makeup – ژاكاوى خەملى خواوھندىيە" بگە. لە ھەمان كاتدا بەدنيايىيەوھ تۆ حەزت لىيە رىك لەم ساتەدا رووبەرەكانى يەكەمايەتى بخۆينىيەوھ بەتاييەتېش ئەگەر بەدواى ھاوژىنىكدا بگەپى. ئەم بەشانەى روو «كە بى شك لە ماوھى ژيانندا گۆرانىيان بەسەردا دى» دەرخەرى يەكەمايەتېيەكانى ژيانن.

ئەگەر يەكەم رووبەرى يەكەمايەتى، گەورەترىن رووبەر بى، ئەوا كەسانى خاوەن ئەم ھىمايە گرېنگى بەبىرکردنەوھ دەدەن. ئەوان شەيداي بىرۆكەى نابەرھەست و پامان و تىوۆرى و بابەتى لەم جۆرەن. پىشېبىنى بگە، ئەوان لە بواری وەك زانستەكانى تىوۆرى و فەلسەفە و وانەوتنەوھ لەسەر ئاستى كۆلېچ و لە نووسىندا دەستبالا بن. كۆمەلېك ھەرزفانى ناوژەد برىتېن لە "پۆپ جۆن پۆل"ى دووھم و "والتر پىستون"ى ئاوازداھەر و "ئىنرىكو فىرمى"ى فىزيانان و "نەعوم چۆمسكى"ى زمانەوان و "كارل پۆجرز"ى دەروونناس. "مالكۆلم فۆربىس" شاكارەكانى زەنگىنترىن ئەمريكيەكانى تۆمار كەردوھ و ھەرچەندە بۆ خۆى ئەم شاكارانەى نەكەردوھ، بەلام بەراشكاوى كەسېكى تەمەل نەبووھ. نووسىن بەھرىيەكى خەلكى خاوەن ئەم چەشنە سەرانەيە، كەسانىكى وەك "جۆن گرېشام" كە نووسەرىكى ھەژىنەرە و "چارلز شوالتر"ى كارتۇنىست.

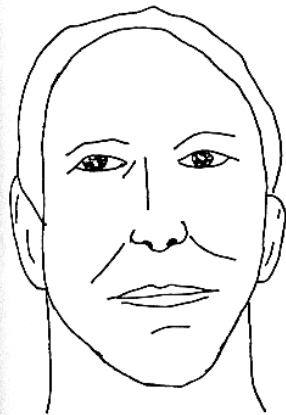
پرسىيار: رەنگە لەبەرئەوھى يەكەمىن رووبەرى يەكەمايەتېم لە ھەردوو رووبەرەكەى تر

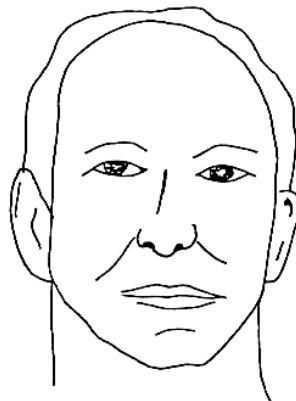
بیرکرنه‌وه (یه‌که‌م گه‌وره‌ترین)

فراوانخوازی (دووه‌م گه‌وره‌ترین)

خاکه‌رایبی (سیتیهم گه‌وره‌ترین)

هاوسه‌نگی (هه‌رسی رووبه‌ره‌که
وه‌ک یه‌ک)

رووبه‌ره‌کانی یه‌که‌مایه‌تی

بچووکتەر بئ بۆیه من سهرم لئی دهرناچی. ئاخۆ نیوچاوانیکی بههرارورد درێژ چ پیوهندییهکی بهورووژینه رایهتییهوه ههیه؟

وهلام: خه لکی سهر بهم گرووپه شهیدای وشه ی درێژ و پرسته ی نانا ساین. به لایه نه وه بیروکه کان وروژینه رن. ئاریشه یان به تایبه تی ئه و کاته ی له گه لی خه لکی وهک تۆ دان ئه وه یه که یه کجار تیوریه یان وه واته وهک که سانیکی بایه خده ر به بابته ی ورد و ناگرینگ یانیش که سانیکی واقیعه بن دینه بهرچاو. یان له باری "رۆبین ویلیامز" دا که به لای منه وه خو شه ویستترین که سی ناو جیهانی سهرگه رمییه له بهر ئه وه ی یه که مین رووبه ری یه که مایه تی زۆر گه وره یه، رهنگه ئه و به که سیکی وا بته بهرچاو که هه ر فری به سه ر ژیا نی ئه م دنیا یه وه نه بی.

که سانی وهک تۆ که یه که مین رووبه ری یه که مایه تی یان بچووکه رهنگه گرفت ه پیچه وانه که یان تووش بی. ئه و رهخنه یه ی له تۆ ده گیرئ ئه وه نییه که گرینگ ی به ورده جیاوازییه کان ده ده ی. له راستیدا هیزی تۆ له وه دایه که وهک که سیکی سهر به گانگی که به دوا ی ویسته که ت ده که وی. "سپایک لی" ی فیلم ساز و "سیزار چافیز" ی خه باتکاری سیاسی ئه م شیوازه یان له بهر ژه وهندی خو یان به کار هینا وه. "جو دیس مارتین" و "ماریه ن نیفرت" به ریگه ی زۆر شیاوتر گه یشتوونه ته بهر زترین پله له پیشه کانیاندا (ئه وان به شیوه یه کی زۆر باوتر به "میس مانرز" و "داکتر مام" ناسرا ون).

ئه گه ر دووه مین رووبه ری یه که مایه تی گه وره ترین رووبه ر بی ئاماژه یه که بۆ ئاره زووی فراوانخوازی. تۆ به هۆی ئه و هیمایه وه له وه به دیه یانی ویسته که ت که سیکی بی شه رمی و به په ره شه وه گرینگ ی به وه ده ستیانی پله وپایه و پار ه و باشترین شته کان ده ده ی «به پیچه وانه وه خه لکی که سییه مین رووبه ر یان له هه ردوو رووبه ره که ی تر گه وره تر بی گرینگ ی به چیژ وه رگرتن نه ک وه ده سه ته یانی باشترین شته کان ده ده ن. بوونه وه ری چیژ وه رگری ئاسووده ن.»

ئاخۆ به ریگه وت بووه که "هینری کیسینگر" ی سیاسه توانی پله بهرز که دووه مین رووبه ری یه که مایه تییه که ی زۆر گه وره یه ئه م وته به ناویانگه که ی درکاندی: "ده سه لات هه وه سیکی به هیزه؟" با له سه ر ئه مه دهنگ بده ی.

"جۆرج و مارتا واشنتۆن" هه ردووکیان ده سه لات یان به شتیکی ورووژینه ر له قه له م داوه و رهنگه هۆیه که ی بگه ریته وه بۆ ئه وه ی هه ردووکیان دووه مین رووبه ری یه که مایه تی یان گه وره

بووھ. ھەرۋەك دووھمىن ۋووبەرى "دېتۆ ئەلېگزەندى زى گىرېت" و "ناپۆلىۋن بۆناپارت" ىش بەھەمان شىۋە بووھ. و با "مادۆنا" ى "فراوانخۋازى كەژىلە" و ھەرۋەھا "ھەرىسن فۆرد" ى ئەكتەر كە گەرەترىن ئەستېرەى مېژوۋى سىنەمايە لە ياد نەكەين.

ھەرۋەھا كەسىكى خاۋەن دووھمىن ۋووبەرى يەكەمايەتتىى گەرە دەتوانى تواناى خۇى بۆ سەرکەوتنى ئابوورى بەكار بەئىنى. لە "تۆم ھۆپكىنز" بېرسە كە بەپلە بەرزترىن راھىنەرى فرۆشىارى ئەمىرىكا ناسراۋە يان لە "جۆ جىرارد" بېرسە كە بەگۆپىرەى كىتېبى "گائىنېس بۆژمارە پىۋانەبىيەكانى جىهان" ۋەك گەرەترىن فرۆشىار ناسراۋە.

فراوانخۋازان رەنگە بەھەمان رادەى ھىزقاناان زىرەك بن، بەلام لە تەۋەرى جەختەكەياندا جىاۋازىيان ھەيە. كاتىك فراوانخۋازان لە بىرۆكەيەك تى دەگەن لە تامەرزۆبوونىان بۆ بەكارھىنەنى ئەم بىرۆكەيە گىر دەگرن. لەبەرئەۋەى كەسانىكى لەسەرخۇش نىن، پىۋىستە بەبىرىان بەئىزىتەۋە كە بۆ دەستپىكردى كارىك بەرنامەپىژى بەكەن. ئەگەر تۆ خۇشەۋىستى يەككىك لەم جۆرە كەسانە بى ئاگەدارى خۇت بە، لەبەرئەۋەى لە دەستپىكى پىۋەندىدا دلت رادەگىرى و دواتر فەرامۇش دەكرى.

بەپىچەۋانەۋە ئەۋانەى دووھمىن ۋووبەرى يەكەمايەتتىيان بچووكە، بۆ ھەموو شتىك بەلەخۇگرتنى پىۋەندىيەكانىش زۆر ھەول دەدەن و ئەم پالئەرە لە خۇبەختكردەۋە سەرچاۋە دەگرىت نەك لە فراوانخۋازىيەۋە. ئارىشەى رى تىچۋوى ئەم كەسانە ئەۋەيە كە بايەخىان پى نادرى، واتە گىرقتىك كە رەنگە "ئەلېگزەندى سۆلژىنىتسن" و "ئايلىا پرىگۆگىن" ى براۋەكانى خەلاتى نۆپل بەسەرىدا زال بوۋىن.

چ بەھرىيەك ھاۋرىپى سىيەمىن ۋووبەرى يەكەمايەتتىيە؟ ئەگەر تۆ ئەم ھىمايەت ھەبى، ۋوۋژىنەرايەتى لە ناۋ مېشكتدا دەخولتەۋە. كەۋاتە با لەۋەۋە دەست پى بەكەين. بەلى، تۆ تا رادەيەك لە ۋوۋژىنەرايەتى خۇت دلىياى. كولىتوۋرە ھونەرىيەكەى ئەمىرىكا ئەم بىۋابەخۇبۋونەت پتەۋتر دەكا، لەبەرئەۋەى زۆرىك لە كەسايەتتىيەكانى ۋەرزشى و مۆدىلكارەكان ھەمان ھىمايان ھەيە. زۆرىك لە كچان و كورانى سەر بەرگى كۆۋارەكان خاۋەنى ئەۋ ھىمايەى تۆن «ۋە ئەم ھىمايەى ۋوۋىش تەنىا لە ۋژاۋاى ناۋەراستى ئەمىرىكادا باۋە».

ھەر دەلىنى ھەموو ئەۋ خۇشەۋىستىيە جەماۋەرىيە بەس نەبى، بۆيە شتىكى تىرىش چاۋەروانت دەكا. چەند جار پىيان ۋتوۋى: "تۆ راستگۆترىن كەسى سەر ۋوۋى زەۋى؟"

چەند جار پیت و تراوه: "تۆ قسە خووشیکی روو راستی"؛ تۆ که هیندە روو راستی - ئووپ - س. مەبەستم کە سپکی خاکەرا - خەلک زۆر متمانەت پی دەکەن. تۆ کە سپکی تووشی خەیاڵپلاو نابێ. کەواتە ئەگەر بلایی شتیک دەکری واتای ئەوەیە پیشتر لەو دنیای بووی کە شتە کە کردە نییە. رەنگە هەبوونی ئەو زەمینە یە هۆی متمانەتی خەلک بە "مەجیک جۆنسن" لە کاتی خەباتکردنی دژی ئایدزدا روون بکاتەو "و ئەم خەباتەش هیچ کاردانەو یەکی نەرینیی لەسەر کارامییەکانی ئەو لە تۆپی باسکەدا نەبوو".

"هاگ هیئفر" بەهۆی پەنابردنە بەر خووسکییە خاکیتەرەکانی، توانسی سامانەکەیی خۆی گل بداتەو. هەرەها "تینتسی ویلیامز"ی شانۆنامەنووس و "می ویست"ی ئەستیرەیی سینەماییی سەر سەرھینیش بەشیوازی تر ئەم کارەیان کردوو. "جین فۆندا" و "ریچارد سایمۆنز"ی مامۆستایانی وەرزش سوودیانی لە خەسلەتی خاکەراپی خۆیان وەرگرتوو، بۆ دووبارە ژيانەخشینەو بەژمارەیکەیی بی شوماری کاتبەفیترو دەرانی بن تەلەفزیۆن. شتیکی بی واتا نییە کە "ئان لاندز"ی ستوونووسی ئامۆژگاری بەو ناسراوە کە داوا لە خوینەرانی خۆی دەکا تا "لە خەو هەستەو و بۆنی قاو هەلمژن".

بەلێ، لەبەرئەوێ ئەم کەسانە لە گرینگیدان بە لایەنەکانی فیزیکی شارەزان و ئارەزوویان مامەلەکردن لەگەڵ ئەم لایەنە یە بە کەسانیکەیی خاوەن رووی و رووژینەر هەژمار دەکری. بەلام بەر لەوێ تۆ رابکە و پەلاماری یەکیک لەم کەسانە بەدی، بۆ ئەوێ بیکەیی بەهاوسەری خۆت با ئەوت لە یاد بی: بۆ پتوهندییەک کە زیاتر لە رابواردنیکەیی تەمەنکورت بخایەنیت پتووستە تۆ و هاوژینەکەت خاوەنی هەمان رووبەری یە کەمایەتی بن. بەپێچەوانەو پتوهندییەکەتان بەهۆی ئاریشەیی رێ تێچووی ئەم هیما یەو، واتە بی رێزیکردن بەهەموو یە کەمایەتی یەکانی تری ژیان بەکووتا دی. خو ناتەوێ بی ریزی بەیە کەمایەتی یە کەیی تۆ بکری؟

ئاریشەیی ئەو رووانەیی کە سێیەمین رووبەری یە کەمایەتی یان بچووکە بریتی یە لە حەز نەکردن لە لایەنی فیزیکی. قەرەبووکردنەوێ ئەم لایەنە دەبیتە بەشتیک لە ئەرکی ژيانی کەسانی خاوەن ئەم هیما یە وەک لەباری "میری بیکی ئیدی"، دامەزرینەری زانستی مەسیحییەتدا دەر دەکەوێ.

چەندین نەو لە قوتابیانی زمانی ئینگلیزی هۆنراوەکەیی "ویلیام وێردز و پیرس" یان لە ژیر ناوی "Lines Composed a Few Miles above Tintern Abbey" - ئەو دێرانەیی چەند میلیک لەسەرتری پەرستگای تینتیرنەو هۆنراوە "خویندوووتەو، لەبەرئەوێ سێیەمین رووبەری

يەكەمايەتتى ۋېردزۋېرس بچووك بوو گومانم لەو ھەيە كە ئەو تەنيا "چەند ميلايك" لەسەرتى پەستگايەكەو بووبى؟ ئەگەر ھەر چاويشى پېي كەوتى شايەنى پېرۆزبايى لېكردە. بى شك ۋېردزۋېرس شاعىرئىكى گەرە بوو، بەلام بېوا ناكەم بەپېي نەخشەيەك رېي خۆي دۆزىيەتەو.

"جولز فييفر" ى كارتۋنىستى گەرەش شتىكى نووسيوە كە وەك ۋوونكردەنەوھيەكە بۆ ژيانى كەسانى خاوەن سىيەمىن ۋووبەرى يەكەمايەتتى زۆر بچووك. لە وەسفكردى ژيانى خۆيدا ئەو ئەم قەسە نەستەقەي كرددو: "ھەرەك ئەوھى لىي تى گەيشتېم يەكئىك لەو ھۆيانەي حەزم دەكرد گەرە بىم ئەو بوو كە كەسانى ھەراش ناچار نىن جىمناستىك بكن".

پرسىار: ھەم لە ۋووي خۆمدا و ھەم لە ھى دلدارەكەي ئىستامدا يەكەمىن و دووھمىن ۋووبەرى يەكەمايەتتى لە گەرەبيدا يەكسانن. ئاخۆ ئەمە دەمانخاتە دۆزەخئىكى سېكسىيەو؟

وئەلام: ھەر جۆرە ئاويتەبوونئىكى ۋووبەرەكان پەنگە بگونجىت. بەلام گونجانەكە ئاسانترە ئەگەر ھەردو كەسەكە لە ۋووبەرەكاندا لىكچوو بن. با ھەموو رى تىچوونەكانى ئاويتەبوونى ۋووبەرەكانى لە گەرەبيدا يەكسان وەرېگىن.

ئەگەر ۋووبەرى يەكەم و دووھم گەرەتر بوون پىشېنىي ئەو بەكە خۆت و دلدارەكەت شەيداي بېرۆكە بن و پاشان لايەنئىكى داھىنەرايەتتى و كارەكئىيەبوونىشى بۆ زياد بەكە.

ھەئسوگەوتى سىكسى پەنگە لە ناو سەرچاوەكاندا باس نەكرابى. يان لانى كەم لەو كتېبانەي كە من چاوم پىيان كەوتوو، بەلام تۆ دواتر لەو تى دەگەي كە تۆمارنامەي سالانەي كاروبارەكان بەردەوام ئاماژەي داو بەسەر كەوتنى ئەو خەلكانە كە ئەم دارپشتە داھىنەرانەيان ھەبوو. نموونەش ئەمانەن "ھارفى فايرستون" كە كۆمپانىاي " Firestone Tiers and Rubbers" ى دامەزراندوو و "كىرك كىركۆريان" ى ستراتىجىزانى وەبەرھىنان و لە نيوان پلە بەرزترىن بازار دۆزەرەوھەكانى خزمەتگوزارىيە ئابوورىيەكانى ئەمريكا پىويستە ئاماژە بە "ئىد جۆنسن" بدرى. "ھارۆلد گىنن" وەك سەرۆكى كۆمپانىاي " International Television and Telegraph" بەردەوام مەوداي پېرۆزەكانى فراوان دەكا لە كاتىكدا تۋانىويەتتى سوودەكانى دارايىش بەرز بكاتەو و ئەمەش لە راستىدا تەكنىكئىكى زىرەكانەيە.

ټه گهر يه که مين و سټيه مين ږووبه ر گه وره ترين ږووبه ره کان بن پيشبيني ټه وه بکه که سه که خاوهن که سايه تيبه کی خاکي بی و خالی هي زي خه يال کړدن بی «و من ليکدانه وهی وروژينه رایه تيبه که بؤ خه يالی ټيوه به جي ده هیلم». "جیيمز ټه ندرود کړوکیټ" به شپوهيه کی ده قاوده ق وهک باخه وانیک بیره که کانی خوئی چاندووه. "يوليسيس ټيس گرانټ" سه رتا وهک ژنه رالیک و دواتر وهک سه روکيک له يه که خسته وهی ولاته که يدا ږولی گيړا. دوزمه نه کولنه دهره که ی گرانټ، واته ژنه رال "ږوبيرت ټی لی" کاتيک بؤ مانه وهی کونفيدراسی ته قه لای ده کړد سوودی له ږووبه ره کانی يه که مايه تيبی هاوشپوه وهرگرتبوو.

ټه گهر دوو مين و سټيه مين ږووبه ر گه وره ترين ږووبه ره کان بن، پيشبيني که سټيکی به دواي ويستکه وتوودا بکه که هينده ی گرینگيدانی به خو شيبه فيزيکيه کانی ژيان ټه وندش لايه نه ماديه کانی سه رکه وتنی له لا گرینگه. بیر له "جوليا چایلډ" بکه وه که به تاقی ته نيا گورانکاری له خواردنې ټه مريکيه کاند ا کرد له پيناو ټه وه که سانه ی که چ فه ږه نسی بووبن چ غه يره فه ږه نسی، هه زيان له شتوازی فه ږه نسی بووه، به لام که س بوئی دابین نه کړدوون. "ډولی مه ديسن" ی خاتوونی يه که م خزمه تکاریکی زوری هه بووه، به لام زور داهينه رانه تر له و خاتوونانې به ر له خوئی له کوشکی سپيدا بوون سوودی له م خزمه تکارانه وهرگرتبوو و به م شپوهيه، به جوره ميوانداریه کی ټه مريکيانې تايبه ت به خوئی، ناوبانگی دهر کړدبوو.

ږرسيار: تو منت له بیر کرد. ټه ی ټه گهر هه ر سي ږووبه ره کانی يه که مايه تيبی يه کسان بوون؟

وه لام: که به خته وهری! ږووبه ره کانی يه که مايه تيبی هاوتا به به راورد ده گمهنن. ټه م ږووبه رانه دهر خه ری ټه وهن که تو له هه ر هه موو ټه وانی ترمان که له م سه رده مه ناجيگيره دا ده ژين، هه ز ده که ی ژيانت به هاوسه نگی ږا بگری.

ژماره يه که سه رکرده ی کولتووری که ږوويان ټه م به هره ی لی ده بارې ټه مانه ن "ټيريک ټيريکسن" ی دهر وونناس، "جون ټيسبيت" ی پيشبيني کومه لايه تی، "ريچارد سکيپری" ی شوڅه کار و نووسه ری کتیبی وينه داری جوانی ټه وند ه ږر ورده کاری که له خودی خو ياندا سامناکن، "بينجامين سيوک" ی شاره زا له چاوديري مندال که بیره که کانی سه باره ت به به خپو کړدنې هاوسه نگی کاریگه ری له سه ر ژيانی مليونه ها خيزانی مندال دار هه بووه.

خه لکی خاوهن ږووبه ره کانی يه که مايه تيبی يه کسان جيا له و هاوسه نگیه که سيبه له چاو

ئوانى تر سه ريشكييه كى تريان هه يه. ئوان له خووه له خه لكى سهر به هر جوړه يه كه مايه تيه ك تى ده گن و له گه ل هه ه موويان دوستايه تى ده كن. تو وهك نافرته تيكى خاوه ن ئم خه سلته رهنه هه له گه ل شه يدايه كى وهرزش و هه له گه ل كه سيكى به ئيش ږووكاوى فراوانخوان و هه له گه ل بليمه تيكى گوشه گيردا هاوژوانى بكه ي. هه روه ها ئه گه ر مهرجه كانى تر هاوتنا بن، ده توانى له گه ل هه ر يه كه له مانه به خته وهر بى يان ده توانى له كوڅگريسدا نوينه رايه تيه هه ه موويان بكه ي. ده توانى وهك "دايانا فيينشتاين" بى به سيناتور.

ئوانى ترمان ئه گه ر له گه ل هاوژينا نماندا ږووبه ي يه كه مايه تيه ليكچوومان هه بى ئوا ژيانمان ئاسانتر ده بى. بى شك ئه گه ر تو خاوه نى تاكه ږووبه ريكى زور بچووك بى، به ر له وهى خو ت تووشى پټوه ندييه كى دريژخايه ن بكه ي له گه ل هاوژينيكدا كه ئو ږووبه ر هى تيدا زور گه وره يه، باشته ر قوولتر بير بكه يه وه.

پرسيار: ئه ي ئه گه ر ئم دوو كه سه ئيستا هاوسه رى يه ك بن؟

وه لام: باشته رين دالده ي تو رهنه چاله كان بن. ئه گه ر چاليكيشت نه بى، پټويسته چاليك بو خو ت دروست بكه ي. ئه گه ر ئه مه ت بو نه كرا په نا ببه به ر هه ستي گالته جاريت بو ژيانه خو شه ويسته كه ت، له به ر ئه وهى ژيانيكى ناله بار چاوهر پى تو و هاوژينه كه ت ده كا.

چاله كان

هه مو خه لك كه يفى به چاله كان دى، بوچى؟ ئو كاته ي واتاى چالت زانى له هو يه كه ي تى ده گه ي. به لام به ر له وهى له م ئه شكه و ته ورديلانه يه ي ناو ږوو بكو لينه وه با له وه دلنيا بين كه ده توانين جوړه سه ره كييه كانى ليك جيا بكه ينه وه.

- چاله كانى خويندشيريى ئو شټوه خرانه ن كه له كاتى بزه كردندا دهرده كه ون و پاش بزه كه ون ده بن.

- چاله كانى جيگير بى ئه وهى پټوه ندييان به بزه كردنه وه هه بى، دهرده كه ون. ئم چالانه به رده وام ديارن.

- چاله كانى هيلى هين، زياتر له وهى له شټوه يه كى خري بكن، وهك هيليكى قه دگرتوو دينه به رچاو. ئو كاته ي تو پى بكه نى وهك توييه ئه ستونيه كانى ئيكورديون دينه به رچاو. هه نديك ږوو ته نانه ت جووته چاليكى ته ريبيان هه يه كه له سه ر هه ر دوو لاي كولمدا به دهر

دهکەون. تەنانەت ئەگەر کەسەکە بەکۆیک لەم چالە هیل ئاسایانەشی هەبێ، هەر بەخاوەنی ئەم هیمایە هەژمار دەکری.

پرسیار: لەبەرئەوهی تۆ ئەوهنده بەوردی باس لەم چالانە دەکەوی کەواتە چ ناویک لەسەر چالەکانی چەناگە، وەک ئەم چالە سەر چەناگە من دادەنێی؟

وەلام: چالی چەناگە هاوتای چالەکانی جیگیرە، بەلام لەبری ئەوهی لەسەر کۆلمت بێ لەسەر چەناگەتە. چالی چەناگە بەپێچەوانەی چالەکانی کۆلم کە دەشی جووتیک بن بەزۆری تاکە و ئەمەش پێوهندی بەوهوه نییە کە تۆ چەند چەناگە زیادەت پێوه بێ.

ئەگەر چالی چەناگەت وەک چالەکانی خوینشیرینی تەنیا ئەو کاتە پێ بکەنی وەدەرکەوێ تکایە فیدیۆیەکم بۆ بنێرە لەبەرئەوهی دەمەوێت لە مێشکەمدا لەتەک کارامەیییەکی دەگمەنی تر هەلی بگرم. کارامەیییەکە تریش ئەوهیه کە کورەکەم لە تەمەنی پێرەوکەیدا بەلووت فیتووی لی دەدا.

چالەکان پێوهندیان بەگالتەجارییەوه هەیه. چالەکانی خوینشیرینی ئاماژە دەدن بەوهی کەسەکە بەهرەمەندە لە یارمەتیدانی خەلک بۆ پێکەنین. لە کاتی گرژبوونی باروودۆخدا تۆ دەروانییە لایەنە گالتەئامێزەکە و پلاریکی و دەهاوێژی یان نوکتەپەکی ئەوتۆ دەدرکینی کە گرژپێکە خاوەن دەکاتەوه.

ئەم سروشتە خوینشیرینییە بەرەوایی خوشەویستت دەکا. ئەی خالە لاوازەکە چیبێ؟ خەلکی خاوەن چال بەتایبەتی ئافرەتان رەنگە هیندەوی هاوکارە مپرومۆنەکانیان بەهەند وەرئەگیرین.

ئەو کاتە چالەکان جیگیر بن و هیمایەکەش زۆر بێ، ئەم کاردانەوه یەكجار زویرکەر و سەبەرە. ویستی تۆ بۆ دلخۆشکردنی خەلکی تر بەئاستەم دادەمرکی و لە سەررووی هەر جۆرە پیشبینییەکی رێ تێچووایە و زیاتر لە بزە "Cheshire Cat" ی ناو "Alice in Wonderland" دەچێ. لە رووی کەسایەتییهوه و پیشبینی دەکری کە تۆی خاوەن چالەکانی جیگیر لە چاوە ئەوانی تر زۆر ئاسانتەر بکەویە بەردلان، بەلام لە بەهەندوهرنەگیراندا گرفتهکەت لە هی ئەوانی تر گەورەترە.

رەنگە بەم هۆیهوه بێ کە چالەکان زیاتر لەسەر رووی ئەو کەسانەدا دەبینرین کە لە بواری سەرگەرمیدا کار دەکەن، نەک لەسەر رووی زلھێزانی بازرگانی یان سیاسەتواناندا. کۆمەڵیک هونەرمانەندی خاوەن چالی دلگیر ئەمانەن "بۆنی رایت" ی گۆرانیبێژ،

چالی خوینشیرینی

چالی جیگیر

چالی هیلی هیز

چالی چه ناگه

چاله کان

مووچرپیداھینەرانی ناو سینەمای ئەمرۆ "جیم کیری"، "مینی درایفر"، "لۆرا لینی" و بتەکانی دوینی، "کلارک گیبب" و "فیقیەن لیتی" و "بیتی وایت"ی ھەردەم دیار لەسەر شاشەیی تەلەفزیۆن. لە کۆتاییدا با "شیرلی تیمپل"، ئەو منداڵە ئەستیرەییە کە لە میژووی کاری شۆدا خاوەنی بەناوبانگترین جووتە چالە لە یاد نەکەین. ئەم چالانە تا ھەراشبوونی ئەو تەمەنیان کیشا و گومان لەویدا ناکرێ کە لە رۆلەکی تری وەک بایۆزدا یارمەتی ئەویان دابی.

چالی ھیلی ھیز دەرخەری ھاوسۆزییە بەتایبەتی ئەگەر تۆ دەسەڵانداری بی. لەجیاتی ئەوەی لافی دەسەڵاتیکی تاکنە لی بەدی تۆ بۆ دلخۆشکردنیان یارمەتی کەسانی پلە نزمتر لە خۆت دەدە. بەپەرچدانەووەکە «بۆ کەسی خۆشیرینکەر و ھەروەھا کەسی خۆ بۆ شیرینکردوو» ئەویە کە ئەم رۆلەتە تەبایە رەنگە رەسەن نەبی.

لەگەڵ ئەویدا خۆینشیرینییە پڕ نەزاکەتەکی چالەکانی ھیلی ھیز لە رادەبەدەر یارمەتی ھونەرەندانی وەک "فرانک سیناترا" و "سپینسر تریسی" و "شۆن کۆنری" و "ریکاردۆ مۆنتالبان" و ھەروەھا "باباتوند ئۆلاتونجی" «کە وەک ئەوانی تر ناسراو نییە تەنیا لەبەرئەوێ زۆر فیلم لەسەر دەوڵ کۆتەکان بەرھەم ناھینرێن» داو. سەرۆک "لیندن جونسن" لە چالەکانی ھیلی ھیزدا خاوەنی زۆرتەری رادەیی ھێماکەییە کە من تا ئیستا بینیومە. کەسیکی بەرچاوی تری خاوەن چالەکانی ھیلی ھیز، "شاکی گاواین"ی رابەری فەلسەفەیی سەردەمی نوێیە و رەنگە ئەم چالانەیی راستەوخۆ لە پیتی کارامەیییەکانی خۆی لەبەرچەستەسازیی داھینەراندەدا خۆلقانیدی.

خاوەنکی تری چالکی دەم بەخەندەیی ھیلی ھیز «لەسەر کۆلمی چەپ» "ئالان کۆھن"ە کە نووسەرێکی رۆحانییە و بە "دەمراستە پاراوەکی دڵ" ناسراو. پارا و خۆینشیرین ھەروەھا سوووبەخش بوو بۆ "ھاوارد شوالتر". ئەو ھەم ژیر و ھەم خۆینشیرینە و بەبۆچوونی من کەسیکی ھەستەریشە.

ئەو چالی چەناگە؟ ئەویان ئاماژە بەرووخۆشی لە ناو یاریی ژیاندا وێرای کاتی بپاردانی دەکا. رەنگە سەرۆت و سامان شتیکی ھەمیشەیی بی، بەلام رەنگە پابەندی بەبەلێن ھەمیشەیی نەبی. بۆیە چاوەروان مەبە کەسی چەناگە چالدار ئەوەندە لەسەر کارێک بەردەوام بی تا بتوانی پارەیی کرینی سەعاتیکی زیترین کۆ بکاتەو.

پارایی ئاریشەییکی رۆ تێچووویە بۆ کەسیکی وەک تۆ کە چالکی لەسەر چەناگە دیارە.

له گهڼ ټو هوشدا سره پشکييه مسوگه رکه ت ټوهيه که سؤزه که ت راسته قينه يه، دنا ټه گهر راسته قينه نه بى هر نابى. نواندن له لاي تو ريگه پينه دراوه.

پرسيار: ټاخو شه قى چه ناگه هه مان واتاي چالي چه ناگه ي هه يه؟

وه لام: نه خير، شه ق هيلکي ټستونيه که به ناو کو تايي چه ناگه دا ږه ت ده بى. شه ق دهر بږي نا کوکييه له سره بژارده سره کييه کاني ژيان. سووډى شه ق ټوهيه که که سه که به هوى تونه وهى له ناو نا کوکيدا ده گاته فراژو بوونکي که سي.

پرسيار: ټو وانه مه زنه ي که من له م باسه ي تايه ت به وروژينه رايه تيدا وهرم گرتووه ټوهيه که ږهنگه له چونه تى هاوژوانى کړندا ته واو هه له بووبم. ټاخو شتيکي راسته ټه گهر ټه مجاره يان له هه لېژارډنى هاوژواندا به گوږه ي ټو که سايه تيه له ږوويدا به دهر ده که وى، بږيار بدهم نه ک به پي ټو شته ي که ټم هه موو سالانه به وروژينه رم داده نا؟

وه لام: خو ټه گهر وا بکه ي، زهره رى نييه. له راستيدا تو ده تواني هه ناگو ويکي بلند ترش به او ويژى و کاتيک ټامانجى خو ت ديارى کړد به دواى ټو که سانه دا بکه ږي که هيمايه کاني ږوويان دهر خه رى ټو خه سله تانه که له لاي تو گرينگ ترين. ږهنگه ټافره تى ناو خه ونه کاني تو خاوه ن چه ناگه يه کى پانى کورت بى و دووهمين ږووبه رى به که مايه تى گه وره بى و نه رمه گوږي زل يان هه رشتيکي تری هه بى. له گهڼ ټو هوشدا که پيشنيزى ټوه ناکه م تو وه ک وينه کيشى ناو بنکه يه کى پوليسى ناوه خو بى ږووي ټافره ته که به ورده کاريه وه وينه بکه، به لام پيم باشه ليسته يه ک له چه ند هيمايه ک که له لات په سند بن، دابږي.

چاره سه رکردنی گرفت له پیوهندییه کاندایا

لیره، له سه ره رووی هه ساره ی فی ربوون، ژیان یان خووش رابواردنه یان وانه وهرگرتن. نموونهش بۆ ئەم راستیییه پیوهندییه کانه. له بهرته وهی ئیمه دوا بهشی کتیبمان بۆ لایه نه گه شتره کانی پیوهندییه کان ته رخان کردوه شتیکی زۆر په وایه «یان لانی کهم واقیعبینانهیه» که ئاوڕیک له لایه نی گرفته کانی بدینه وه. نزیکبوونه وه له یه کتر په روه ده مان دهکا، به لام دووریش هه مان ئه رک ده بینێ.

کهسانی شارهزا له بواری پیوهندی وهک "جۆن گریی" ی نووسه ری کتیبی "Men Are from Mars، from Venus – پیاوانی مه ریخی و ئافره تانی فینۆسی" و "دیبۆرا تانین" ی نووسه ری "You Just Don't Understand – ئاخو تۆ تۆ ناگه ی" یارمه تی ژماره یه کی بۆ سنوور هاوسه ریان داوه تا گرفته کانی رۆژانه یان به وهی تیگه یشتن له جیاوازییه کانی په گه زی، دووباره شوووه بکه نه وه.

به شیوازیکی لیکچووش تیگه یشتن له جیاوازییه کانی شیوازی که سی ده توانی یارمه تیمان بدا بۆ باشتر پیوه نیکردن و بۆ هه سترکردن به سوژیکی زیاتر و بۆ تیگه یشتن له وهی که بۆچوونی ئیمه، ته نیا تاکه بۆ چوونیکه له نیوان گه لیک بیرورای ری تیچووی تر. ئەو کاته ی رووی که سیک باری ئاسوده یی ئەو که سه له چوارچێوه ی لایه نیکی دیاریکراوی ژیان ئاشکرا دهکا ئەو زانیارییه ده توانی یارمه تیت بدا بۆ ئەوهی خووت له کۆمه لیک ناکۆکی بپاریزی و ئەوانی تریش چاره سه ره بکه ی.

پرسیار: تکایه ده کری سهره تا به خو پاراسته نه کانه وه ده ست پی بکه ین؟ من خو م لایه نگری شه یم. به لام هه ز ده که م، ئه گه ره له مه به ستم تی گه یشتی، سه ره تا باسی شه ره که بکه ی.

وه لآم: كه واته تو ړاكردنت له شه ړكردن پى باشته؟ باشه، خو ځپاراستن له شه ړ كاريكى ژيرانه يه، ناخو ده زانى خويندنه وهى ړوو بو خو ځپاراستن چند زياتر له دهر ږين خويندنه وه كه زور باوتره سوودت پى ده گه يه نى؟

پاش نه وهى گوى چاوى "نايگور" ت سوور هه لگه راند رهنگه زور درننگ بى بو نه وهى بتوانى به نه زاكه ته وه بو نه چوونت بو ناهنگى چا خوار دنه وه داواى ليږور دنى لى بكه ي. زورى پى ناچى نه وه ده قيرينى و توش له سه رى ده شيرينيه وه و تنوك تنوك فرميسكه سوپر هكان هه لده چورينيه ناو پيال كه ت يانيس قاپوقا چاغه كه ي ريك تى ده گرى.

مه به ستم نه وه نيه كه من بى هه ستموون به شتيكى باش بزائم. بيگومان تو ده بى شاره زايى هيمايه كانى هه ستمى بى و كار دانه وهت به رامبه ر به تووره يى كه سيك هه بى، به لآم باشته بهر له وهى تووره ييه كه نه وهنده بكو ليت كه بتوانى چايه كى سه فه رى بخه يه ناو، كار دانه وهت بنوينى.

به لآم خويندنه وهى ړوو ده توانى پيشو هختى سه باره ت به ناوچه هه ستمياره كان وريات بكاته وه. كى ده سمالىكى سوور له به ردم گايه ك راده وه شينى تا مه يلى خو بى بو ده مه ته قيه كى هيمن دهر ږيرى؟ به هه مان شيوه رهنگه له وه به شه ي كتيب كه له سه ر "سيكس" ه نه وهت به بير بيه ته وه كه نه گه ر تو به گالته وه باس له وه بكه ي پياويكى خاوه ن گرى شانازى شو رتى په مبه له بهر ده كا كه واته كه سيكى گه مژه ي.

جيا له ره گز و نه و شيوازان هى ناخافتن كه له لايه ن "گرى" و "تاني" ده ستميشان كراون هه ر كه سيك سيفاتى نااسايى هه يه. با به دلنبايى و به گوږه ي هه مو پتوره راسته كانى ړوو، فيرى ستراتيجه يه ته كانى خو ځپاريزاى ببين، بو نه وهى ناچار نه بين له نيوان شه ړ و ړاكردن په كتيكان هه لبر ترين.

ده هیامای گرینگی تووړهیی

ټهمه سیسته می وریاکه ره وهی تایبته به خوځمه. له خواره وده دا ۱۰ هیامای هره گرینگ ریز کراون که ده بی وهک پټوه رگه لیکي خو پار تیزانه په چاو بکړین. هر هه موویان جگه له هیماکانی ژماره ۲ و ۸ و ۱۰ پټستر باس کراون.

	هیامای پرو	گرفتی ری تیچوو	چوټیه تی خواراستن له ناکوکی
۱	پفی سه چاو	بی تاقه تپوون له سه شتی بچووک	له مشتمیری زوو واز بهینه دنا قینه که هر بهرن ده بته وه
۲	لوچی ټستوونی نیوچاوان	خه یالشانکی که له که بووه	ټه کاته ی گرکانه که ده ته قیته وه له گراوه که دوور که وه
۳	بروی زور هه شتی زور پر	شیوازی به رهنگار بوونه وه	ټه گهر پیویست بوو به رگری بکه، به لام ته نیا ټه گهر بته وی شهر بکه ی دنا به ره لستی مه که
۴	گری شانازی	شانازی کردن به پیاو بوون «یان به هاوسه ریکی خاوهن ټه م جوړه گریه»	ټه گهر ده توانی با که یفت به لافلیدانه که ی بی
۵	چه ناگهی زور هه شتی یان ریشبنزانی	وریابوون بو له سه ده سولات مانه وه	پی بکه نه، به لام با ههستی پی نه کړی
۶	جووته چاوی لیک نریک بوو	په خنه گری	هه رچنده که سه که بیزار که ره، به لام په ننگه راست بکا. په چاوی ری تیچوونه که بکه
۷	لیوی زور ته نک	بینکورتی به رام بهر به ناخافتنی عاتیفی	پیز له سنووره عاتیفییه کانی ټه م که سه بگره. ټه گهر پلاری برات هه بی مه هیله له دهمت دهر چی
۸	ددانی پشه وهی گوره	هه سستی خویه رستی به هیز و ته نانهت خونه شکینه رانه	ټه و لووت به رزه نه وازش بکه. کالته چا رپوونیش سوو دبه خشه
۹	برژانگی ته نک	تووره بییه کی سه رچاوه گرتوو له موو	کار دانه وه هه سته کییه کانی که سه که به روهوا بزانی
۱۰	که لبه ی گوره	سووربوون له سه بر دنه وه	ټهمه وار سه که "غهریزه" کوشنده. له سه ریگه ی لا بکه وه

پرسیار: چرچولۆچی نیوچاوان؟ ناخۆ ئەمانه به‌هۆی ئامیری پرچتاشینه‌وه دروست ده‌بن؟
 وه‌لام: لۆچی ئەستوونیی نیوچاوان ناویکه که بۆ جوړیکی تایبته له لۆچ به‌کاری ده‌هینم
 و ئەم لۆچه به‌هۆی رۆحه‌وه دروست ده‌بێ نه‌ک به‌هۆی ئامیری پرچتاشینه‌وه. من
 به‌نزیکه‌یی لیکدانه‌وه‌ی واتای چرچولۆچه‌کانم بۆ به‌رگی هاورپی ئەم کتیبه‌ واته‌ کتیبی
 "Wrinkles Are God's Makeup" ژاکاوی خه‌ملی خواوه‌ندییه "هه‌لده‌گرم. به‌لام بېگومان
 هه‌ز ده‌که‌ی هه‌ر ئیستا واتای لۆچی ئەستوونیی نیوچاوانت بۆ روون بکړیته‌وه. بۆ ئەوه‌ی
 ژاکاوییه‌کانی سه‌ر جه‌سته‌ بناسییه‌وه به‌دوای ئەو هیلانه‌دا بگه‌رئ که له‌ یه‌کتک یان له
 هه‌ردوو لای برۆیه‌کانه‌وه بۆ سه‌ره‌وه هه‌لکشاون. به‌دنیاییه‌وه پتووسته‌ ئەم هیلانه‌ له‌گه‌ڵ
 ئەو هیلانه‌وه ئەستوونییی که ده‌شێ له‌ ناوه‌راستی نیوچاوان واته‌ له‌ نزیک چاوی سییه‌م بێ،
 تیکه‌ڵ نه‌که‌ی. چاوی سییه‌میش هیمای خۆبه‌ختکردنه‌.

لۆچیکه‌ی ئەستوونیی نیوچاوان ده‌ربری توورپه‌یی که‌له‌که‌بووه‌یه. ئەگه‌ر تۆ لۆچیکه‌ی ئاوات
 هه‌بێ ده‌زانی چه‌ند به‌زه‌حمه‌ت خۆت له‌ توورپه‌بوون ده‌پارێزی. گومانیش له‌وه‌دا نییه‌ که
 زه‌مینه‌یه‌کی باشت بۆ توورپه‌ییه‌که‌ت هه‌یه. هه‌ر هیلکی ئەستوونی ئەوه‌ پێشان ده‌دا که
 حیسابی خه‌یاڵشکانه‌ که‌له‌که‌بووه‌کانت گه‌وره‌یه و له‌ راستیدا سوودیشی دێته‌ سه‌ر. ئەگه‌ر
 بتوانی رینگه‌ی ئەوتۆ بدۆزه‌وه بۆ ئەوه‌ی ئەم حیسابه‌ توورپه‌ییه‌ت به‌تال بکه‌یه‌وه، واته
 رینگه‌ی سازگارتر بدۆزه‌وه له‌و ته‌قینه‌وانه‌ی توورپه‌یی که به‌پێچه‌وانه‌وه مسۆگه‌رن و له
 پێناوی خۆتدا بیر له‌ هه‌ولێ کارا بۆ لێبوورده‌یی بکه‌وه.

پرسیار: ناخۆ جیاوازی هه‌یه ئەگه‌ر هیلکه‌ له‌لای راست بێ یان له‌لای چه‌پ؟
 وه‌لام: بېگومان. لۆچیکه‌ی ئەستوونیی نیوچاوان له‌سه‌ر برۆی لای راست ده‌رخه‌ری
 توورپه‌یی که‌له‌که‌بووی پتووست به‌کاره. لۆچیکه‌ که له‌سه‌ر برۆی لای چه‌پدا ده‌رکه‌وئ،
 ده‌رخه‌ری توورپه‌یی پتووست به‌پتووه‌ندییه‌کانه، به‌زۆریش پتووه‌ندی به‌هاوسه‌ر یان منداڵه‌وه
 هه‌یه.

پرسیار: ئە‌ی هیمایه‌که‌ی خۆبه‌ختکردن؟
 وه‌لام: ئەم هیمایه‌ به‌شپوه‌یه‌کی سروشتی وه‌ک هیلکی ئەستوونی که راسته‌وخۆ له
 سه‌رووی ناوچه‌ی چاوی سییه‌مه‌ ده‌رکه‌وئ واته‌ ده‌که‌وتنه‌ نیوان و سه‌رتری هه‌ردوو برۆ.
 به‌گوێره‌ی هیماسازی ئەمه‌ ئاماژه‌یه‌که بۆ چاره‌نووسیکی رۆحانی. به‌هۆی ئەم هیمایه‌وه تۆ
 خاوه‌ن گرێبه‌ستیکه‌ی ژبانی که به‌هۆیه‌وه له‌سه‌ر په‌یژه‌یه‌کی کاره‌باییدا به‌ژبانی گوزه‌ر

دهکەى. خەلکى تر به سەر پلیکانه و به خێراییهکی که متر پهره دهسەنن.

وا دیاره هێمایهکی ئیرهیی پێ براوهیه، وا نییه؟ لێره، له سەر پروی ههساره فێربوون رۆحی تۆ پهرورهدهبوونی بهیهکهمایهتییهک له قهلهم داوه. بهلێ، ئاریشهکهیش له ئارادایه. ئاریشهکه پێوهندیی بهوکاتهوه ههیه که تۆ ههز بهکی بۆ ساتیک له گورمهکهت کهم بکهیهوه. ناتوانی. خەلکى تر بههۆی نکوۆلیکردن یان بههۆی بهههله رۆیشتن بۆ پێشوه، واته بهرهو ئاراستهیهک که له ناخی خۆیدا چهوته دهتوانن خۆیان له توانهوه له ناو رۆحانییه رزگار بکهن. بهلام تۆ ناتوانی واز لهم لایهنه بهینی. ههندیک جار تهناهت رهنگه تۆ ناچار بی له پیناو ژیانه رۆحانییهکهتدا قوربانی بدهی.

بههۆی ئەم هێمایهوه تۆ له پێی خۆبهختکردنت بۆ ئاین خزمهت بهخهلك دهکەى. نموونه بۆ ئەو خهلكانهی ئەم کارهیان کردووه ئەمانه "دایکه تریزا"، پهستگانشینیکی کاسۆلیکی لهگهڵ بانگهشهکه رانی خێرخوازی لهکهلهکته و "دالی لاما"، سهرکردهی بوودایی که لهتبتی زادگای خۆی سهری ههلگرت و "پیر فیلیهت عینایهت خان"، سهروکی رێبازی سوڤیگهری نیودهولتهی و "هاستون سمیز"ی زانای ئاینی و "تۆماس مۆر"، قهشهیهکی پێشووه که یارمهتی خهلك دهدا بۆ ئەوهی له ههموو لایهنیکی ژياندا پهره بهئاینپهروهری بدهن.

ئینتیما ئاینیهکانی کهسی خۆبهختکه، رهنگه نهناسرینهوه ههروهک لهباری "فرید رۆجیترز"ی قهشهدا واته ههمان ئەو بهریز رۆجیترزی که بۆچاوپیکهوتنی لهگهڵ مندا لان لهسهر تهلهفزیۆنی جهماوهریدا سویتیریک لهبهر دهکا. بهلام بهدنیاییهوه کهسیکی ههلگری ئەم هێمایه چ کهسیکی جهماوهری بێ چ دوورهپهریز چ بروادار و چ برپوا، کهسیکی یهکجار رۆحانییه.

بهزیکهیی له نیوان هه چوار سهروۆکیکی ئەمریکادا یهکیکیان ههلگری ئەم هێمایهیه: واشنتۆن و مۆنرۆ و لینکۆلن و گرانت و "تیدی" رۆزفلایت و هاردینگ و کۆلیج و فۆرد و «پیت خۆش یان ناخۆش» نیکسون و سهروۆک کارتر که هێمایهکهی له هی هه هه موویان زۆرتره و خزمهتکردنی بهجهماوهر له وهتهی بهجیهتشتنی پۆستهکهی گلکۆی کردووه. "بین فرانکلین"یش که ریتی تۆ دهچی هیتشتا دلسۆزترین نیشتیمانپهروهری ئەمریکی بۆ ئەم هێمایهیی ههبوو.

پرسیار: تکایه باسی برژانگم بۆ بکه. بۆچی دهبی برژانگی تهنگ پێوهندیی بهتورهیییهوه ههبی؟

وه لآم: برژانگ سه بارهت به ٲرادهى توندوتىژى كار دانه وهى كه سٲىك به رامبه ر به بارود ٲوڅىكى ده سته به جى زانيارىت بؤ دابىن ده كا. ئه و كاتهى كه سىسته مى ده مارگىرى له گه ل برژانگى ئه سته ورده لىك بدرى ٲىشبنى سروسه تىكى به به راورده ئارام بكه. به لآم برژانگى ته نك به واتاى هه سته يارىيه كى فه سه له جى - ده ماريى زوره. له به رامبه ر ته وره يىيه كى سه رچا وه گرتوو له موودا ورياي خوت به .

تٲىبنى كردنى ددانى هاوٲىيه ك

ٲرسىار: باشه گرىنگى هٲمايه كانى ددان له ناو ٲىزه بندى ته وره ييدا چىيه؟ له وه تهى له خوا به زىاد بى ددانم ها ته وه، ئه وه نده بىرم له ددان نه كرد وه ته وه.

وه لآم: ددان به گشتهى هٲماى تواناى به ش به شكردن و شىكر دنه وهى شاره زايىيه كانى ژيان و ٲىيار دانه. هه رچه نده ٲه ندىكى ٲىشبنىيان ده لى ژمار دنى ددانه كانى ئه سٲىكى خه لآتكر او رهوشه تىكى نابه جىيه به لآم رهوشه تىكى ته واو به جىيه ئه گه ر ددانى هاوٲىيه كى نوٲت تا قى بكه يه وه به تا يبه تىش ئه گه ر ئه و كه سه ددانه كانى خوى خو وىستانه له بز هيه كدا رىز بكا.

خويندنه وهى ددان شه تىكى دلخوشكه ره، له به رئه وهى ددان ده رٲرى قوولترىن ئاسه ته كه هٲمايه كانى ٲوو ده توانن ئاشكر اى بكه ن: ئه م ئاسه ته ش برىتٲىيه له وهى كه ئاخو كه سه كه چو ن فىرئى وانه كانى ژيان ده بى؟ شه وازه سه ره كىيه كانى فىر بوونى كامانه ن؟

شه تىكى به جىيه كه مندالى ساوا به ده گمه ن ٲوويه ٲووى وانهى ژيانى ٲىوه سه ت به هه لٲژاردن و وىسه تى ئازاد ده بٲته وه. مندالى ساوا ته واو سه رقاله به به نه ماكانى وه ك ٲىگرتن. بؤيه ٲىوىسه ت ناكا ئه و به شه وىيه كى ده قاوده ق يان هٲماسازىيانه گرىنگى به ددان بدا.

شه وازه كانى فىر بوون له ته مه ندىكى زوى مندالىدا سه ر هه لده دن و دواتر ٲه ره ده سه نن. ئه م شه وازانه به وهى ددانى شه رىيه وه ده رده ٲرډرٲن. ئىوهى داىك و باوكانىش ئاخو تٲىبنى ئه وه تان كرد وه كه چو ن ئه و شه وازه مندالكاره خنجىلانانه و ئه و ددانانهى كه هاوٲى ئه م شه وازانه ن به ٲىكى له گه ل به ره و ٲىشه قه چوونى ژيانى منداله كه تاندا ده سه ت به گونجان ده كه ن؟ به ٲلهى يه كه م وا ده رده كه وى مندال له گه ل ئه م شه وازانه دا هه سه ت به ئاسووده بى نه كا. به هه مان شه و واقىعى مندال ٲه ره ده سه نى و، ئه و كاتهى كه سه ره تا بؤ دووه م جار ددانه كان ده روٲنه وه ئه و ددانانه له ناو ده مى مندالىكى بچووكدا يه كجار

چارهسهرکردنی گرفت له پټوهندییہکاندا

گهوره دیارن، ئەم دیمه نه بهسه بۆ ئەوهی سینگی دایکیک پر شیر بکا، بهلام پهنگه ئەو وازی له شیردان هینابی. ئەو ددانه زهبنه گهوانه ئەوهمان دهخه نه وه یاد که شیوازهکانی فیروونی ههراش له دیدی منداییکی قوناخی قوتابخانهی سههتایی چهند ئالۆزن.

له گهه ل دهه که وتنی ئەم ددانانه شیوازی جیا سهه هه لدهه دن که هه لگری واتای سوودبه خشن له باره ی شیوازی که سی.

ددانی پټشه وه نامازه دهکا به راده ی خۆپه رستی که سیک به به راورد له گهه ل خه لکی تر به گشتی. زۆربه ی کات ئەم دوو ددانانه ی که له سههروه و له ناوه راسه ت دان تا راده یه ک له ددانهکانی تر گهوره ترن که ئەمهش نامازه به وه دهکا که هه سته یکی خۆبه باش زانین، پټشترتی هیه به سهه هه ر هه مو هه ستهکانی تر.

ناسینه وهی ددانی پټشه وهی گهوره له سهه رتادا کاریکی ئالۆزه، له به ره وهی ئاساییانه ددانی پټشه وه به به راورد له گهه ل ددانهکانی تری ناو دهه گه رهن و واتا که یان بریتییه له راده یه کی زۆری خۆپه رستی. ئاریشه ی ری تیچوو بریتییه له جوهره که له ره قټتییه کی خۆپه رستانه که به دلنیا یییه وه ده شی هه وینی هه لاسیانی شه ر بی.

"جو دیمایو"ی ئەفسانه ی بیسیبۆل پهنگه بۆ کۆلنه دهه رایه تییه که ی وهک لنده ریک پشته به که له ره قټتییه وه گه رم بووی. به هه مان شیوهش "سته فان کینگ" وهک نووسه ری ئەو رۆمانانه ی که به شیوه یه کی دلته نده که رانه، ترسناکن کۆلنه دهه رایه تییه نواندووه.

هیمای پټچه وانه واته ددانی پټشه وهی بچووکه له و ددانه به ره رانه دا دهه ده که وی که له گهه ل ددانهکانی ته نیشته یان هاوئاستن. ئەم هیمایه دهه رخری بی فیزییه. نموونه یه که بۆ ئەم هیمایه دوکتۆر "سوزان لاف"ه. لاف چالاکی بواری ته ندروستی و نه شته رگه ربی مه که که ماندوونه ناسانه بۆ هاو ره گه زه خو شه ویستهکانی تی ده کووشی. و له رووی ماندوونه ناسییه وه بیر له دوکتۆر "وین دایه ر" بکه وه. ئەو نووسه ریکی خاوه ن به ره مه ی پرفروشه که به ناو تاقه ته پروکینه رایه تییه زیاتر له ۵۰۰۰ چاوپیکه وتنی ته له فزیۆنی و رادیۆییدا گوزه ری کردووه. پیاویک که به هه ره که ی ئەوی هه بی دهیوانی به بی ئەو چاوپیکه وتنه ه کتیبی زیاتر به فروشیت و له به ره وهی من خۆم زۆر چاوپیکه وتنم له گهه ل کراوه، له وه تی دهگه م که ئەو که سیک خاکییه. چاوپیکه وتن هه ر خو ش نییه. هه رچه نده من خۆم هه زم له چاوپیکه وتنه، به لام نووسه رانی ده سته باله له وه تی دهگه ن که واتای چاوپیکه وتن بریتییه له چه نده ها سه عات دانیشتن له پای ته له فۆنه که ت له ماوه ی ریکلامه

بازرگانیهکاندا «که له گه ل راپورتی هاتوچو و که شوهه وای ئه و شارانهی که هرگیز چاوت پیان ناکه وئ به کوئا دین» و چاوه پروانی بی کوئا له ژوورهکانی ناو ستویدیوئا و پرساری لیل و تهنانهت سووکایه تیپیکه ری ئه و کوئه چاوپیکه وتنکارانهی که هرگیز تاکه وشهیهکی نووسینه کهی تویان نه خویندووته وه.

پرسیار: مهبهستت ئه وهیه ئه و که سانهی ددانی پیشه وهیان بچووکه، ئه وهنده خاکین که هرگیز هه لئاچن؟

وه لام: ئه وان زور به باشیش هه لدهچن. هه موو کهس دهشی وا بی. به لام ئه گهر ئه و که سانهی ددانی پیشه وهیان بچووکه هه لچن ئه گهری زوره هویه کهی په روشی بو ئه وانی تر بی، نهک خویان. وا بزائم دایکه تریزا به به کارهینانی هه ندیک زهبر توانی کرده وه کهی خوی له هیندوستان دهست پی بکا. سیناتور "باربارا میکولسکی" ئه گهر له پرووی سیاسییه وه، شه ری پی بفروشری ئه و به جوانی هه ره شه و گوره شه دهکا. تووره ییه کهی به هوی ئه و شیوه کولمه ی که پیشتر باس کرا زیاتر ده وروژینری.

پرسیار: ئه ی ئه و که لبانهی که به هیما ی تووره یی ژماره ۱۰ ناویان ده بهی؟ نا، بوهسته. سه ره تا ده بی ئه مه بزائم: که لبه هه ر واتای چیه؟

وه لام: مه رج نییه تو له قوتابخانهی ددانسازی بخوینی تا له م بره زانیارییه ی تایبته به ددان تی بگه ی. له به رده م نه ینو ک بزیه کی گوره ی ددانه رخه ر بکه. سه یری بره ره کانی تا قمی سه ره وه بکه. چواره کانی ناوه راست ده ستنیشان بکه. له هه ر ته نیشتیکی ئه م چوار ددانانه وه، تو ددانتیکی تیژی که لبانی واته که لبه یه ک ده بینی.

پرسیار: ئه ی چۆن که لبه ی که سیک به گه وه ده ژمیردری؟

وه لام: که لبه گه وره کان له چاو هه ر چوار ددانه کانی نیوانیان دریژترن. زوربه ی خه لک که لبه کانیا ن له چاو هه ر چوار ددانه که ی نیوانیا ن کورترن نه ک دریژتر.

که لبه ئامازه به هیرشبه رایه تی دهکا و ناویکی تر بو ئه م خه سلته غیره ته. که واته جووته که لبه یه کی گه وه ئامازه به خوړسکییه کی بکوژانه دهکا.

دان به راستیه که وه بنی. ئه گهر تو ئه م هیما یه هه بی ناخو به چرنو ک و ددان بو ویسته کهت هه ول ناده ی؟ ئه و ریگه یه ی که ده یگرییه به ر ره نگه بو ئه وانی تر پروون و ئاشکرا نه بی، به لام به ره نجامه کانیا ن بو پروون ده بیته وه: تو بو برا وه بوونت په نا بو هه ر کاریک ده به ی.

چاره سهرکردنی گرفت له پټوهنديه كاندا

خاونداریه تی ئەم هیمایه شتیکی خراپ نییه، به لām دۆزینه وهی هیمایه که له که سیتیکی تر به تایبه تی پکابه ریکدا شتیکی سامناکه. پرسیار له پکابه رانی "جولی کرۆن" بکه. ئەو پله به رزترین ئافره تی ئەسپسواری ناو میژووی پیشبرکیتی ئەسپسواریی ئەمریکییه. یان پرسیار له "تۆنی رۆبینز" بکه که یه کیکه له وتارده ره خاوه ن پالنه ره هه ره سه رکه وتوه کانی نه ته وه مان.

"مادلین ئۆلبرایت" توانیوه تی ئەو وزه یه ی که له م هیمایه دا خۆی دهنویتی له کاره که ی خۆیدا به پله ی وه زیری دهره وه به کار بیئی. وام خویندووه ته وه دروشمی ئۆلبرایت ئەوه بی: "هه رشتیکی لیمان داوا بکری جیبه جیبی ده که ی".

"جیمی ستیوارد" خاوه نی جووته که لبه یه کی گه وره ی قشتیله یه. وه که به لگه یه که بۆ پالنه ره جوان شاردراره، به لām پر هیزه که ی ستیوارد ده توانی بیر له پله که ی له جه نگدا بکه یه وه یان له و رۆله سینه مایبیانه ی که تیاندنا ئەو توانیوه تی رۆلی که سایه تییه کی در وه ریکری. به لām خۆشترین فیلمی ئەو به لای منه وه فیلمی کلاسیکی ئاینی "It's a Wonderful Life" - ژیانیکی سه رسره ینه "یه که تییدا ستیوارد رۆلی "جۆرج بیللی" ده گنری که ئەویش نمونه ی مرۆفیکی خۆشه ویسته.

ئه گه ر به وردی سه یری نواندنه که ی ستیوارد بکه ی، دیمه نی ئەوتۆ ده بینی که تییدا دهر بینی شاراره ی سه روئاسایی، له تووره یی یه کجار زیده رۆیانه تا ملکه چکردن بۆ نه زاکه ت، به ناو روویدا خیرا گوزهر ده که ن. ستیوارد به شیوه یه کی سه رسر مین فیتری ئەو وانه یه ی ژیان بووه که چۆن هه ست به م خۆرسکییه کوشنده یه بکا و پاشان لپی دوور بکه ویتته وه.

"رۆبیرت هانسن" ی سیخوری به ناوبانگیش نمونه یه بۆ هیزی که لبه ی گه وره، به لām نه که به شیوه یه کی ئەوه نده سه رسره یین.

دوا هیمای ددان که ده بی له چوار چپوه ی ناکۆکیدا ئاماژه ی پی بدری گه زه یه. ئەو کاته ی تا قمی سه ره وه و تا قمی خواره وه ده که ونه سه ر یه که ئاخۆ شیوه ی به ری هکه وتنیان چۆنه؟ گه زه ی تا قمی ژیره وه به و بارانه دهوتری که تا قمی خواره وه له تا قمی سه ره وه دهر په ریوتر بی. ژیره گه زه دهر یکی به رچا و ئاماژه به جۆریکی تری هی رشبه رایه تی ده کا، جۆریکی پیوه ست به بی به زه یی بوون یان رقاوی بوون نه که تووره یی به کی دهر پراو.

ئەم هیمایه بی ره چا و کردنی جۆری میزاجی زالبوو به سه ر که سیتکدا ئاماژه

به شه پرکړي کولنه دهر دهکا . به دلنيايييه وه هم هيمايه سوډيکى باشى گهيان دووه به ژهنه رال "نورمان شوارزکوف" که له جهنگى کهنداودا سه رکړدايه تپي هيزه کاني نه مريکي ده کرد و ههروه ها "دينيز بانکس" ي دامه زرينه رى بزوتنه وهى هيندى نه مريکي و "ديک چيني" ي جيگرى سه روک که کونه جهنگاوهر يکى سياسيه و هيشتا له ژيان دايه .

چ نه مه خاليکى باش بى چ خراب، خه لکى خاوهن گزه ي تا قمى سهروه ژماره يان به کجار زورتره . ههروهک چون تا قمه دداني سهروه ي خه لکى خاوهن هم جوړه گزه يه به سهر تا قمه دداني خواره وه ياندا ده چه ميته وه، رهوانبېژيانه ش هم خه لک ش خويان ده چه ميته وه تا نه واني تر دلخوش بکه ن . هم خه لکه په روش و هه نديک جار له راده به دهر په روشن بو دلخوش کردنى خه لکى تر و مه گهر بتوانن به هو ي راستکردنه وهى ددانه کانيان هم مهيله پاش چند ساليک به ريه ستدار بکه ن، دنا نه مه حال يانه .

نه و که سانه ي ده توانن دهنگى "س" به پرونييه کى ئيره يي پېبراو گو بکه ن خاونه گزه ي ههردو تا قمن . گوايه هم سه رپشکيه به س نه بووبى بويه له روانگه ي روخو پنه وانوه سه رپشکيه کى تريشيان هه يه . که سى خاوهن گزه ي ههردو تا قم جوړه هاوسه نگيه کى دهروني ده گمهنى هه يه . له که ساني خاوهن گزه ي ههردو تا قما پيوستيه به کومه لايه تيه کان «که تا قمى سهروه دهر يان ده بري» له گه ل خو رسکيه کاني تايهت به زيندو ومانه وه «که به تا قمى خواره وه دهر دهر يرين» له گه ل يهک ده گونج ين . نه مه ش با شترين باره بو هه لکردن له گه ل خه لکا .

پرسيار: با به س بى، خه ريکه له ئيره يى دل ش هق ده بات . ناخو ده توانى يهک هو، ته نيا تاکه هو يه کم پى بل يى تا ئيره يى به خه لکى خاوهن هم جوړه گزه نمونه ييه زو يره کانه نه يه م؟

وه لام: هيج هيمايه کى ددان ته نانهت خاوهنداريه تپي گزه يه کى ته واو هاوتاي ههردو تا قم ناتوانى که سيک له وهر گرتنى وانه کاني ژيان بى منته بکا . ههروه ها رهنگه تو چهندي به تو ي ئيره يى به بى که موکو پي تپي به روا له تى که سيک به ي، به لام راستيه که ناگور ي: هه مرؤفتيک له سهر هم هه ساره يه ده بى فيرى شتيک بى نه گينا نه مرؤفه چ به ددان چ بى ددان، نه ده بووايه هه بوونى هه بى .

ده نامۆژگاری بۆ خۆپاراستن له دهمهقالی

دەرفەتێک بۆ سازش بڕەمخسێنە. بیریۆکەییەکی جوانە، وا نییە؟ تۆ وەک رووخوینەوه لانی کەم هەلێکی تیکۆشان "با بڵین" بۆ خۆپاراستن له دهمهقاریت بۆ دەرەمخسێ. یاسا زیڕینەکە ی رووخوینەوانت له بیر نهچێ:

- رەچاوی ئەوه بکه که شیوازی کەسیی کەسیکی تر، ئەگەر جیاوازیی بێ، دەشی کتومت وەک شیوازی کەسیی خۆت رەوا بێ.

خویندەنەوهی نهینییەکان دەتوانی هاوکاریت بکا بۆ ئەوهی خەلک بەسروشتی خۆیانەوه پەسند بکە، تەنانەت ئەگەر ئەوان بەشیۆهیهکی جیاواز له شیوازی تۆ کاردانەوهیان بەرامبەر بەبارودۆخەکان هەبێ. مەبەست لەوه سووککردنی ئەو پابەندییە رەوشتییە نییە که بەهۆیەوه کەسیک دژی ئەو کردەوانە ی که تەواو هەلەن دەنگی هەلەدەپێ. زۆربە ی ئەو هەلسوکەوتانە ی که زویرمان دەکەن هەلە نین بەلکو تەنیا چاوه‌رواننەکران. ئەمەش هەر دووبارە دەبێتەوه. شتیکی ئاسایییە، چاوه‌روانی ئەوه بکەین خەلکی تریش هەمان شیوازی کەسیی وەک هی ئێمە ی هەبێ. ئەمە شتیکی ئاسایییە، بەلام رەوا نییە لەبەرئەوهی زۆر شیوازی پەسندی جیاواز هەن. ئەمانە ۱۰ نامۆژگارین که دەتوانن بۆ چۆنبەتی هەلسوکەوت له‌گەڵ باوترین ناکۆکییەکانی رۆژانە، که بەهۆی جیاوازی له شیوازی کەسیدا سەر هەلەدەن، یارمەتیت بدەن.

۱- رێگە لەو لووتانە مەگرە

ئەو کاتە ی له‌گەڵ خەلک کار دەکە ی دەرفەتی ئەوهیان پێ بدە تا ئەو رادەییە که بتوانن کارەکه بەکۆتا بهێنن بەئارەزووی خۆیان کار بکەن. رینگە تۆ فرۆشیاریکی تازەکار پێ بگەییەنی. رینگە تۆ هەول بەدی هاوسەرەکهت قایل بکە ی بۆ ئەوهی قەفەزە ی دووشی گەرماو خاوین بکاتەوه. هەرچۆنیک بێ ئەگەر تۆ بەهرەکانی کارکردن که له دیمەنی لاپرووی لووتەوه دەردەکەون، بخوینییەوه و ریزیان لێ بگری، سوودمەند دەبی.

خەلکی لووت قیت پتووستیان بەدەرفەتیکە بۆ پشتبەستن بەهەستەکانیان. خەلکی لووت چەماوه داوا ی هەلێک دەکەن تا داھێنەرانی کار بکەن. ئەگەر خەلکی خاوەن لووتی بەدەر له لووتی رێک له شیوازه نەریتیییەکانی ئەنجامدانی کارەکان لایان دا، له‌گەڵیان بێندریژ بە. ئەوان بەو شیۆهیه واتە بەئارامییەکی دەروونی زیاترەوه باشتەر بەرهم دین. بەتایبەتی ئەگەر شیوازی کاریی تۆ جیاواز بێ له ریزگرتندا بەخشنده به.

۲- نابى فەرامۆشكار بى

به هوى ريزگرتن له شيوازهكانى جياوازى به ره مهيتان كه له دريژى لوتدا خويان دهنويتن، خوت له هر جوره سه رنئيشه يه ك رزگار بكه. سه رسام به له ئاست به ره مهيتنه رايه تيبه پر باره كه ي كار كه ريكي لوت كورت. به لام ماندووبوونه كه ي به كه م مه زانه و ئاگر له و كه سه به رمه ده.

به هه مان شيوه شيوه ي كار كه ريكي لوت دريژ په سند بكه. ئه گه ر تۆ به رده وام به شيكى پرۆژه يه كه ي راده ست بكه ي كه هر دووباره ي بكا ته وه چاوه روانى ئه وه مه به كه سه كه به جوش و خروش بى. پيوسته ئه و شاره زاي بارودوخه كه بى تا هه ست به وه بكا كه مه به ستى كه هيه. ئه و كاته ي تۆ بۆ پلاندا نانى پرۆژه يه ك پرسى پى ده كه ي، ئه و وه ك دره ختيكى كريس مه س ده گه شپته وه. هه موو كار كه ريكي هه ز ده كا له به پيوه بر دندا هه لى به شدار يكر دن به بيرو راي بۆ بره خسى، به لام ئه وه به تايبه تى بۆ ئه و كه سانه گر ينگه كه به خۆ به لووتى كي دريژه وه دينه سه ر كار.

۳- ريگه به كارى به كۆمه ل بده

هر كه سه و شيوه ي كارى به كۆمه لى له لا په سنده. كار كه رانى خاوه ن لووتى ناواخن پر ليك دامه برينه. ئه وان پيوستيان به كارى به كۆمه له. ئه و شته ي بۆ تۆ وه ك هه له يه ك وايه ره نگه به راستى به ره مه يتنه ر بى.

هه روه ها هه ر كاتى ك بۆت ره خسا كار كه رانى خاوه ن لووتى ناواخن ته نك له كارى به كۆمه ل پياريزه. ته سكا تى لوت زياتر له ئيسقانى لوت دهر ده كه وي. ده سپي كر دنى پرۆژه يه كه ي نوئى له گه ل ليژنه يه كدا بۆ خه لكى ك كه راده ي پاناتى سه رى لووتيان هه رچه نديك بى، به لام ئيسقانى لووتيان بارى ك بى، جوره ئه شكه نجه يه كه.

هه روه ها ئه گه ر خۆشه ويسته كه ت له ماله وه دا رووداوى تر سناكى ئه وتۆ كه له كاردا پرووى دابى بۆت بگير يته وه و تۆ به رووداوى ناماقووليان دابنى بير له وه بكه وه كه ره نگه ناواخنى لووتت جياواز بى. له م به سه ره اته ورد به وه. ره نگه تۆ به راده ي پيوست له م بابته ورد نه بووبيه وه.

۴- بۆچى له سه ر ورده كار يه كان هه لده چى؟

هه نديك خه لك ده لين خوا له ناو ورده كار يه كاندا خۆى دهنويتى. به لام بۆ ئه وان هه مان كه

چارهسهرکردنی گرفت له پټوهندییہکاندا

برق تاجدارن لایه نهکانی سهرنچراکیشی خوا له ناو وردهکاریهکاندا نین. وانهی مه بهست لهم وتهیهی تایبته به برق نهوهیه که هه موو که سیک له وه ئاگه دار بکریته وه نه وه که بهرپرسیاریتییه کی پر وردهکاری بسپریته دست برق تاجداریک. توی برق تاجدار نه گهر بۆت کرا له گه ل برق سهراوینیک گروویک پیک بهینه. ریگه چاره ی دوو همت که سیک برق ریگه. نه گهر هه ر بۆ خۆت به ته نیا بووی یان له گه ل کۆمه لیک برق تاجدار، کارت کرد سهردانی راویژکاریک بکه. نه گهر نا به وه قایل به که پټوه ره کانت نزم بکه یه وه. هه ندیک جار پټویست ناکات زۆر به وردی کار بکه ی.

برق تاجدارهکان بۆ ده ستپیکردنی پرۆژه ی نوێ زۆر دا هینه رن. به هه ر شیوه یه ک بی، سوود له و لایه نه وه ربگره. نه وه بۆ هه موو لایه ک باشتره.

ه- بزانه که ی پټویسته لاسهنگی پشتگویی بکه ی

لاسهنگی ده رخه ری قوولاییه کی شاره زاییه که شایسته ی ریزلینانه. به لام نه مهش ئاماژه یه کی کورتی پر واتایه: نه گهر رووی هاوکاره که ت لاسهنگیه کی زۆری هه بوو، خۆت له تیکه لبوون له گه ل ژبانی که سیه ی نه و هاوکاره ت بپاریزه. پرسیار مه که نه گینا تووشی گیروگرفت ده بی.

پټویسته که سایه تی کارکه ر له ده ره وه ی بواری کاردا له بنه رته دا جیاواز بی. بۆ پټوهندییہکانت له ناو بواری کاردا گرینگی به و هیمایانه بده که له لای راستی روودا به ده ر ده که ون واز له لای چه پ بینه.

نمونه یه ک بریتییه له لاسهنگی گوئی. من دۆزیومه ته وه که زیاتر خه لک گوئی راستیان گۆشه تیژ و گوئی چه پیان گۆشه کراوه یه نه ک به پچه وانه وه. شتیکی زۆر قایلکه ره. له رۆژی کارکردندا نه و که سه به وردی فرمان به جی دینی و پاش ه ئیواره له خۆشیان سه ما ده کا. "سه ره خۆی" وشه یه کی ناوهنجیه بۆ نه م هه سته. "سه ره به ست و شیت" ی بۆ به کار بینه «که متر ریک ده که وئ خه لک گوئی چه پی گۆشه تیژ و گوئی راستی گۆشه کراوه یان هه بی. لیکدانه وه: پیشبینی نه وه بکه که له لیکدانه وه ی واتای هاوسه ربوون، دایک یان باوکبوون یان هاو ریبووندا پټوه ره کان تا راده یه ک کۆنباو بن. هه روه ها پیشبینی نه وه بکه که که سه که به ئاسانی له گه ل هاوکارهکانی نه گونجی. نه مه بۆ هه ندیک پیشه به سووده که تیاندا کاره که ده وه ستیته سه ر به دیه پنانی بیروبوچوونی که سیک ده ره کی وه ک له پیشه ی راویژکاریی تایبته به به رپوه به رایه تیدا. ئاریشه ی ری تپچوو بریتییه له

ناكۆكىي دەروونى بەبۆنەى ھەستکردن بە "ناپاكي" يەو، يان بەواتايەكى تر ئەو كاتەى كەسەكە لەسەر كارە ھەست دەكا وەك بېگانەيەك وايە». شتىكى زۆر خۆشە ئەگەر مروف ھاوړى يان ھاوسەرىكى خاوەن شىوازى سەير و ناپېرەوكارى ھەبى. بەلام ديسانيش بىر بكەو بەر لەوھى لەسەر كاردا پرسىار لە چىرۆكى تالى ژيانى كەسىك بكەى ئەگەر نا زىر سەير دەشكىتەو.

٦- تىكەلى ھىز، بزانه ئەو شتانەى تىكەلىيان دەكەى چىن

تۆ بەھاوسەر و ھاوژوان و ھاوكارەكان يان ئەندامانى خىزانت خواردنەوھەكى تىكەلە ئامادە دەكەى: ھەر پىكھاتەيەكى خواردنەوھەكە برىتییە لە شىوازى دەسەلاتى ھەريەكە لە كەسەكان بەلەخۆگرتنى شىوازەكەى خودى خۆشت.

ئىستا كە تۆ شارەزايىت لە خالەكانى ھىزى خۆت پەيدا كەردو، بىر لە تىكەلەكە بكەو. بۆ نمونە دوو شىوھ دەسەلاتى سەركردە ئاساى لە كۆلدا دەرکەوتوو رەنگە لە پىناوى بوونيان بەچەقى سەرنج رىكابەرايەتى بكەن. دوو شىوھ دەسەلاتى ئاشتىخوزانە رەنگە يەكتر دابھىزىن. بەلام كاتىك ئاوەلىكى سەركردە ئاسا دیتە ناو كۆمەلەكە ئاراستەى ھىزەكە دەگۆرى. چىژ لە تىكەلە نوپىەكە وەربگرە، بەرەركانى لەگەل مەكە.

ئەگەر تۆ لەگەل كەسىكى خاوەن شىوھ دەسەلاتى بەسۆز تىكەلە بى خۆت بۆ دژوارى ئامادە بكە. بەھۆى تىكەلەلەبوونى ژمارەيەكى زۆر شىوھ دەسەلاتى جۆراوجۆر، رەنگە ھەست بكەى خولپك بەناو ئامپىرى تىكدەردا سوورابىيەو.

٧- ئەمرو ڤەچاوى گوى بكە، سبەينى يان ھەر كاتىكى تر درەنگە

ئەگەر تۆ لەگەل كەسىك ژيان ببەيە سەر كە گوپىەكانى زۆر نزم يان بەرز ھەلكەوتبن و ھى تۆش كتومت بەپىچەوانەى ھى ئەو بن پىشبينى ئەو بەكە كە لە رووى بىندرىژىيەو تووشى گرفت دەبى، كەسى گوى بەرز بەرامبەر بەكەسى گوى نزم بىنكورتى دەنوینى.

٨- چەناگەيەك كە بگۆرى؟ فەرامۆشى بكە

لە جىرىدا چەناگە دەدۆرىنى. قسەى من بەپىوھەر دامەنى. نەينۆكىك ھەلگرە و بزانه تواناى چەمانەوھى چەناگەت بەبەراورد لەگەل برۆ و چا و دەم و شەويلگەت چەندە. بەلاتەوھ لۆچاندنى لووتت يان بادانى گوىت، زۆر ئاسانتەرە لەوھى چەناگەكەت بكمىنيەوھ. شتىكى چەند گونجاو، بنەماكانى تايبەت بەپىراردانىش بەئاسانى ناگۆرىن. ناكۆكىي

چارهسهرکردنی گرفت له پټوهندییهکاندا

نیوان کۆتایییه چه ناگه ی ریک و چه ماوه به بئندرئیزی چارهسهر دهکری. به لام کهسه توندوتیژه راسته قینه که هرکه سیکی خاوهن کۆتایییه چه ناگه یه کی زور هه شتییه. له پټویستی پټویستی ئه و کهسه بۆ لهسهر دهسه لات مانه وه تی بگه. له روهی دهرووینییه وه خۆتی له گه ل بگونجینه، ئه گه نا هه وساریکی درئیزی بده دهست.

۹- پټیتی پټوو

پټیتی پټوو رهنگه گټت بکا بۆیه گرینگی پټی مه ده. ئه ندازه ی پټوووی هاوسه رکه ت و «له گه لیدا پټویستییه که ی به گه رموگوری» ده شی خیراتر له وه ی بیرت بۆی ده چی، بگۆری. شه ویک بی خه وی یان گریانیکی تیروپر بۆ گۆرینی پټوو به سه.

که واته رۆژانه ئه و کاته ی سلۆیکی پر سۆز ده که ی، به سووکه نیگایه ک پټیتی پټوو هه لسه نگیته. مه رج نییه تۆ خۆت له گه ل پټویستییه ته و او جیا وازه کانی هاوسه رت بۆ نئیزیکبونه وه یان دوورکه وتنه وه لئی، بگونجینی «هیچ نه بی تۆ و پټووویه کانیشته پټویستییه تان هه یه»، به لام تۆ ده توانی له ریکه ی باشته ر تیگه یشتن له و بارانه ی که هاوسه رکه ت به ناویاندا ره ت ده بی وریایی خۆت بپاریزی. هه روه ها رهنگه تۆ خۆت له تاوان بپاریزی. تۆ جگه له خۆت ناتوانی که سیکی تر بی.

۱۰- هۆشیاری سه باره ت به ئیسکه کۆلم

زۆر جار من ئه وه م دیوه: روویکی به به زه بیی شیوه چه ماوه یی، رقیکی به رامبه ر به به رهنگار بوونه وه لی دهباری. پاشان رهنگه تیبینی ئیسکه کۆلمه به رزه کانی ئه م که سه م کردی. ئه و ئیسکه کۆلمانه هه موو شتیک ده گۆرن.

بیخه روه یادت که ئه م هیمایه پټوهندییه به به کاره تانی هیزی که سی بۆ پالپشتیکردن له ره وشته رزییه وه هه یه. هاوسه ر یان هاوکاره به حه یایه که ی تۆ رهنگه خۆی له به کاره تانی قسه ی ره ق بپاریزی، به لام ئه گه ر ئه و به خۆ به ئیسکه کۆلمه به رزه کانییه وه هه ست بکا تۆ درۆیه کت کردوه، ئاگه داری خۆت به، له به ره ئه وه ی تۆ دهر برینی ئه وتۆ له سه ر روویدا ده بینی و گویت له قسه ی ئه وتۆ ده بی که رهنگه هه رگیز به خه یالندا نه هاتن.

له گه ل ئه و خه لکه به راشکاوی ره وشته رزه وریای خۆت به. رووراست به.

گۆشه‌کانى چاو

پى دهچى هوى كومه‌لىك له بى وانا ترين گرفته‌كانى ناو پټوه‌نديه‌كان بگه‌رپته‌وه بى هوهى خه‌لك تواناى په‌سندكردنى گۆشه‌چاوى يه‌كتريان نييه. هه‌لبه‌ته خه‌لك به‌ورايييه‌وه به‌م لايه‌نه نازانن و گۆشه‌ى چاو به‌ناسته‌م له ناو دادگه‌دا وهك به‌لگه‌يه‌كى ياسايى بى ته‌لاقدان به‌كار دى. له‌گه‌ل هوه‌شدا هه‌گه‌ر تو له واتاى گۆشه‌كانى چاو تى بگه‌ى، له‌وه‌ش تى ده‌گه‌ى كه بچى هه‌م گۆشانه‌ گرنگن.

با سه‌ره‌تا هېمايه‌كه بناسینه‌وه. گۆشه‌ى چاو به‌واتاى لاريى چاو له گۆشه‌وه بى گۆشه‌يه به‌به‌راورد له‌گه‌ل پاشماوه‌ى ږوودا. هه‌گه‌ر بزاني به‌دواى چيدا بگه‌رپى، دياريكردنى گۆشه‌ى چاو سه‌خت نييه. به‌راشكاوى ئاسانترين ږيگه بى دوزينه‌وه‌ى هه‌م هېمايه‌ى ږوو برپتتويه له به‌كاره‌ينانى خال. كرداره‌كه به‌م شپوه‌يه‌يه:

له چاويكه‌وه ده‌ست پى بكه له‌به‌رته‌وه‌ى لاسه‌نگيه‌كان ږه‌نگه زور له‌وه‌ى بوى دهچى، زياتر بن. له خه‌يالته‌دا خاللىك له‌سه‌ر سووچيكي ناوه‌كيى هه‌م چاوه واته ږيک له‌سه‌ر فرميسكبه‌ره دابنى. خاللىكى تر له‌و شوينه‌ى كه له ئاراسته‌ى پيچه‌وانه‌دا چاو ته‌سك ده‌بپته‌وه، دابنى و به‌وردى بى دوزينه‌وه‌ى هه‌م شوينه‌ چاو بگيږه. شوينه‌كه زور جار گه‌لىك به‌رتره له‌و به‌رزيبييه‌ى كه ږوو خوښنده‌وه‌يه‌كى تازه‌كار پيشبيني ده‌كا.

ئېستا كه تو دوو خاله‌كه‌ى خوت هه‌يه به‌هپلىكى خه‌يالئ به‌يه‌كيان بگه‌يه‌نه. هه‌م هپله گۆشه‌يه‌ك وه‌رده‌گرئ. هه‌ر هه‌م هپله ده‌رخه‌رى هه‌م شته‌يه كه من به‌گۆشه‌ى چاوى ناوى ده‌به‌م.

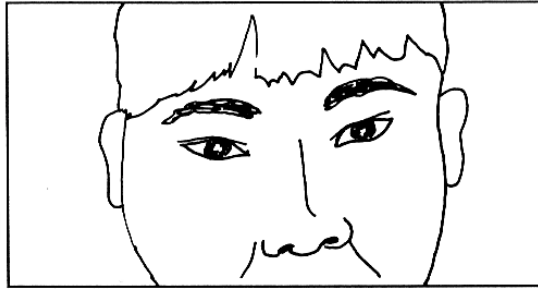
پرسيار: ناخو هه‌م گۆشه‌يه هېچ پټوه‌نديه‌كى به‌چاوى باده‌ميه‌وه هه‌يه؟

وه‌لام: دلره‌ق مه‌به. نه‌خپر. هه‌م سيفه‌ته يه‌كيكه له نابه‌جيترين كلتشه‌كانى ږوو. زور جار گالته‌م پتى كردووه و گه‌يشتوومه هه‌م هه‌نجامه‌ى هه‌م كلتشه‌يه هه‌روهك ږيگه‌يه‌ك بى جياكردنه‌وه‌ى تايبه‌تمه‌نديه‌كانى چاو شتتكي ته‌واو نابه‌جيتيه. هه‌گه‌ر چاوى تو بادامى نه‌بى كه‌واته تو ده‌بى خاوه‌نى چ جوړه چاويك بى، چاويك كه به‌به‌سته‌ى سوودانى ده‌چى؟

تو له‌مه‌وبه‌ر باسى خوښنده‌وه‌ى ږووت بيستووه، به‌لام هه‌نديكمان له‌گه‌ل خوښنده‌وه‌ى چاودا گيژ ده‌بين و هه‌م‌ه‌ش هه‌ر دووباره ده‌بپته‌وه. له گه‌ران به‌دواى هېمايه‌كانى ږوودا وردبين به. هه‌ر جاره‌و به‌جيا بى هېمايه‌ك بگه‌رپى. به‌هاوئاستى له‌گه‌ل ږوو سه‌يرى بكه.

ئېستا سه‌يرى ناو نه‌پنوك بكه. دوو خاله‌كانى سه‌ر هه‌ر چاويك به‌يه‌ك بگه‌يه‌نه و به‌دواى

مه‌لکشاوہ

داکہ‌وتوو

پاست

گۆشه‌کانی چاو

گۆشه كهدا برۆ و بزانه كام هېمايهت ههيه .

ئو كاتهى چاوى خۆت له گۆشهى چاو راهينا، تيبينى سى جۆره گۆشه دهكهى .

- گۆشه كانى چاو به زۆرى هه لكشاوهن .

- ئهوانى تر دادهكهون .

- هه لبه ته پاشماوهى گۆشه كان راستن .

پرسيار: له راستيدا مهبهستت ئهويه كه سىكى قهوقازىي نمونهي وهك من له لاي تو
خاوهنى چاوى گۆشه هه لكشاويه؟

وه لام: له پيناوى خۆتدا تى بگه . من داوات لى دهكهم كه وان له ناوى "قهوقازى" بينى و
رهچاوى لايه نه مرؤفقيه كه بكهى . ئه گهر بهم شيوهيه بير بكهيه وه ئهوا له وه تى دهكهى كه
نزيكهى ۸۵٪ خه لك له سه رانسهرى جيهاندا تا رادهيهك خاوهنى چاوى گۆشه
هه لكشاوهن .

چهندي هېمايه جهسته ييه كه بهرچاوتر بى به هه مان رادهش كه سه كه پروانگه يه كى
گه شين و تهنانهت ئايدىالپه رستانه ي هه يه . به لى، چاوى گۆشه هه لكشاوه هاورپيه له گه ل
پيرايدىتئىكى زۆر له هاوسهر و مندال و داىك و باوك و سه ركار و كارمهنده وه .

ژماره يه كى زۆر له ئه گه ره كانى هه بوونى ناكۆكى له سه ره تاوه خويان دنوينن . خۆت
به كورته ئه زموونئىكى چواروه لامىي خيرا تاقي بكه وه . له كامياندا ئه گه رى سه ره له دانى
ناكۆكى هه يه :

- له نيوان ئايدىاليسسته كان و ئه و خه لكه ي كه ده بى چاوه پروانيه زۆره كانى ئه وان به دى
به يئن .

- له نيوان دوو ئايدىاليسست كه جياوازيان هه يه له چاوه پروانيه زۆره كانيان له يه كترى .

- له نيوان هۆش و دلى خودى ئايدىاليسستىك له و كاته دا كه واقع خۆى ده سه پئى .

نمره يه كى ده ستخۆشى بده به خۆت ئه گه ر وه لامه كه ئه وه بى :

- له هه ر هه موو باره كانى سه ره وه دا .

ههروه ها ئه م وره به زاندهش نابهجى نيه له به ره ئه وه ي گرفتئىكى تهنانهت خراپتريش
هاورپى ئه م هېمايه يه . ئه م گرفتهش جۆره گرفتئىكه كه ئه و كه سانه ي به پئى پئاسه كه
گه شين رقيان له وه يه ، لئى تى بگهن : نكۆلكردن . له ناو كار هينه كانمدا تا ئيسستا ئه و

چارهسهرکردنی گرفت له پټوهندییہکاندا

کەسەسی کە خاوەن زۆرتین ڤادهی ئەم هیمایە بوو، "جۆن" ه. ڤۆژیک جۆن دەگەرپتەوه مالم بۆ لای ئەو هاوسەریی ۱۶ سال لهگەڵی ژیاوه و لهوه تێ دەگا کە ئەو جیئ هیشتوو.

هاوسەرەکی مندال و کەلوپەلهکان و هەموو شتتیکیشی بردبوو و تەنیا دۆشەکیکی بچووکی بەجی هیشتبوو بۆ ئەوهی جۆن لەسەری بخەوئ. جۆن بەخۆ بەچاوه گۆشه هەلکشاوەکانی ڤوونی کردووه: "ئەمە حەپەسانیککی گەوره بوو. ئەوهندی من ئاگەدار بم هاوسەرپتیمان بۆ کەموکوری بوو و له بنەرەتدا هیچ گرفتیکمان نەبوو." بۆ شک جۆن جگە لهچاوهگۆشه هەلکشاوەکانی ژمارەیهک هیمای تری هەبووه، بەلام تۆ تۆ دەگەسی مەبەستم چیه.

بەلام با نۆلی لهوه نەکەین کە مەیلکی سەرپریمین هاوڤییه لهگەڵ ئەم هیمایە چاوه. ڤوانگەیهکی ئایدیالیستیانه هاوڤییه لهگەڵ سەرکیشانه خۆدانه بەرمەترسی. ڤهنگە سەرچاوهی ئەو پەندەیی کە دەلی: "بەر لهوهی خۆت هەلدهی، ڤروانه" لهلایەن دایک و باوکیکی نائۆمیدوه بووبن کە وتەکهیان بەمندالکی خاوەن چاوی گۆشه هەلکشاو و تەبی، خەیاڵشکان بەزۆری ئەو کاتە ڤوو دەدا کە چاوهڤوانییهکان زۆر گەورەن. بەلام ئاخۆ ئەوه دەتوانی گەشبینانی ڤهسەنی جیهان دلسارد بکاتەوه؟ هەلبەتە کە ناتوانی و جیهان بۆ خەیاڵشکان شوپنیککی لهبارتره.

ڤرسیار: چۆن ئەم سەرچلییه گەشبینانیه لهگەڵ ئەو وتانەیی کە لهبارەیی درپژیی چەناگە و سەرچلیدا باس کردن، دەگونجی؟ لهبەرئەوهی من له فرۆشیارم ئەگەر له سەرەتاوه بزانم کۆ زیاتر گرهو دەکا ڤهنگە زۆر سوودی بۆم هەبی.

وهلام: کەسی خاوەن چاوی گۆشه هەلکشاو بایه خ بەو شتتوانانەیی سەرچلی کە له چەناگەدا دەردهکەون. کاریککی باش دەکەیی کە ئەم هۆکارانه بهیهکەوه پټوهند دەدهی! کڤیارەکانی خاوەن چەناگەیی درپژ ناماده خەتەر بکەن. بۆ نمونە ختیرایی و سیستەمی کارامەیی ئۆتۆمبیلکی نوئ سەرنجیان ڤادهکیشی. کڤیاره چەناگەکورتەکان خۆیان له مەترسییه جەستەیییهکان دەپاریزن، بەلام بۆ خوورپهوشتەکانی کەسیی خۆیان دەخەنه باری مەترسییدارهوه. ئەگەر من فرۆشیار بم سەرەتا تاییهتەندییهکانی ئیمەنیی ئۆتۆمبیلکی نوئیان بۆ باس دەکەم و لهگەلیدا ئامازە بهوهش دەکەم کە ئەگەر کەسەکه بیهوئ ڤیواریک هەلگرئ، ئۆتۆمبیلەکه بۆ ئەم مەبەستەش دەست دەدا.

هەلبەتە کڤیارانی خاوەن گۆشه چاوی زۆر هەلکشاو و کونه لووتی زۆر خڤ خەونی هەر

فرۆشيارىكىن. ئەوانە لە ۋوۋى دارايىيەۋە سەركىشىتىرىن كەسن لەبەرئەۋەى بېروايان بەھەر رى تىچوونىكى گەشاۋە ھەيە. ھەر تاكىكى كۆمەلگە جگە لە راستەۋخۆ سوودمەندبوونى لە بېروبوچوونىكى گەشېنانە ئەۋ كاتەش سوودمەند دەبى كە رەچەشكىنىك سنوورەكان دەبەزىنى تا كىرەنىيەكان بدۆزىتەۋە. "ھېلېن كېلر" بېروا كىچوكالەكانى جىھانى لەبارەى تواناى كەسىكى خاۋەن پىداۋىستى تايبەت وردوخاش كىرد. "رۇزا پاركس" بەرەنگارى جياكارى بەرھەلىستى كىرد. "ستەدز تىركل" بەخستىنەۋوۋى مېژوۋى تۆماركراۋى خەلك لەسەر كاسىت بەھاي بەم خەلكە بەخشىۋە. دەيە پاش دەيە "ئەبىگىيل فان بېرن" نامۆزگارى پىشكىش بەلددار و خەپالشاكا و كەسانى تەۋاۋ نائاسايى كىردوۋە.

چ بەرھەيك ھاۋرى چاۋى گۆشەى داكەۋتوۋيە؟ نىگەران مەبە، تۆش بەشت بەبەرھەۋە ھەيە. بەكورتى بەرھەكانت ئەوانەن كە تۆ گرفت دۆزەرھەۋە و گرفت چارەسەر كىرى.

پرسىار: ئەى خاۋا بېبېرى. ئەى ئەگەر گرفت دۆزىنەۋە بەتەنبا پىشەى من بى؟ لەۋ جۆرە كارە فرۆشيارىيەى مندا پىۋىستە مۆف گرفتەكان چارەسەر بكا.

ۋەلام: بەس تۆ ۋا نى. زۆرىيەى خەلك تەنانەت ئەگەر ھەمان پىشەى تۆيان ھەبى بەۋ شىۋەى كە تۆ گرېنگى بەگرفتەكان دەدەى، گرېنگىيان پى نادەن. ھەرۋەھا رەنگە بەھەمان رادەى تۆش سەر كەۋتوۋ بىن. شىۋازەكانىان جىاۋازن. ھەر ئەۋەندە و بەس.

بۆ نمونە ئەگەر تۆ ئەم ھىمايەى تايبەت بەچاۋت ھەبى بىر لە دوا كۆبوۋنەۋەى خىزانى بكەۋە كە تىيدا نامادە بوۋى. ئاخۆ تۆ يەكىك لە يەكەم ئەۋ كەسانە نەبوۋى كە ھەستىان بەۋە كىرى مامۆزن "گىيل" و مامە "فىردىناند" لەسەر لىۋارى جىابوۋنەۋە لە يەكتىرىن؟ ئەۋ كاتەى "سېلفىا" نامۆزات لەلای ھەموو كەس باسى ئىشە نوپىيەكەى خۆى دركاند و بلاۋى كىردەۋە ۋەك فرۆشيارى "پسكىتى چەۋرى خۆش" كار دەكا واتە ئەۋ جۆرە پسكىتە نوپىيەى نامانج لە بەرھەمەتەننى ئەۋەيە كۆلىستىرۆل بكا بە "بىشە خۆشەى سەر زار"، ئاخۆ تۆ ئەۋ كەسە نەبوۋى پىشېنىيەى گرفتە رى تىچوۋەكانت كىرد؟

دان بەۋە بنى كە تۆ گرفتەكان لەۋ شوپىنانەدا دەدۆزىيەۋە كە كەسى تر ناپاندۆزىتەۋە و ئەمەش تۆ دەكا بەگرفت چارەسەر كىرى ئەفسانەيى. و سۆزى تۆ يەكىكە لە سوودە لاۋەكىيەكان. لەبەرئەۋە نكۆلىكىردن بۆ تۆ گرفت نىيە. تۆ دەتوانى گۆى بۆ گرفتەكانى خەلك رابگرى. بىر لە چاۋە گۆشە زۆر داكەۋتوۋەكانى "جۆن گرېى" و "دىبۆرا تانىن" بكەۋە كە شارەزاي سەرسىمىن لە بوارى پىۋەندىيەكاندا. جىھان پىۋىستى بەۋ كەسانە ھەيە كە

تامه زړۆی گرفت دۆزینه وهن.

تاكه كاردانه وهی راسته قینهی تۆ ریکه وتنیکی بچووکه که تۆ بێ ئاگایانه له گهڵ جیهاندا بهستووته. ئەمه بهم شیوهیهیه:

"خوایه من که له دۆزینه وه و چارهسەرکردنی گرفتهکان زۆر باشم، دهبی بهرهوام چاوهروانی ئەوه بم له ژياندا لانی کهم گرفتیکى بهراستی سههرکیم ههبی."

ئەگەر ئەوه ریکه وتنی تۆ بێ، بۆ پێیدا ناچیه وه؟

ئەگەر گوێشهی چاوت راست بێ تۆ خاوهنی رادهیهکی دهگمهنی واقیعیینی. تۆ که نه رهشبین و نه گهشبینی دهتوانی ئەوه بهبیر خهڵک بینییه وه که پهراخیک ئاو له ههمان کاتدا دهتوانی هههه نیه پر و ههه نیه بهتال بێ.

"ئیمیلی پۆست" سوودی لهم بههرهیه وهرگرتووه تاوهکو یارمهتیی کهسانی سهردهمی خۆی بدا، بهرنگه راست و تهسهکهکهی رهوشتبه رزی و هۆشیاریی کۆمه لایه تیی راسته قینه دا گوزهر بکهن. "کهسی گایزوايت" ی کارتۆنیست واقیعیینی بهرجهسته دهکا و پاشان رینگه به که سایه تیهکانی دها بۆ هۆشیاریی کۆمه لایه تیی راسته قینه تی بکۆشن. کارتۆنیستیکى تر بهناوی "گهري تروودۆ" تهوسى "Doonesbury – دونزبیری" بهکار دینی که زیاتر له وهی تهوسیکى گومانه پنه رانه بێ تهوسیکى واقیعیینانهیه.

گوێشه ی چاوی دوکتۆر "بیرنی شیگل" زۆر راسته. ئەو به گونجاون له گهڵ ئەم هیمایه دا تیبینی ئەوهی کردوه که: "رهشبینان له روانگه یهکی زۆر وردتره وه واقیعی دهبین، به لام گهشبینان ته مهندریژترن".

تاكه ئاریشه ی ری تچوو بۆ خه لکی خاوهن چاوی گوێشه راست بریتیه له بێنکورتی بهرامبهر به تهواوی خه لکی تر. له هه ر هه موو ئاراسته میزاجیه کانیا ندا واته له گورپوتینی ته شه نه کهری "دیلا ریس" و "رۆما دۆونی"، ئەستیره کانی "Touch by an Angel – په ریگرتوو" وه بگره تا خه فه تی شکینه ری "ویلیام گۆل دینگ" ی نووسه ری "Lord of the Flies – خوا ی می شه کان" بێنکورتی خۆی دهنوینی.

گۆشه‌کانی دهم

له کاتی چاره‌سهرکردنی گرفتدا، وشه‌کان گرینگیی‌ه‌کی تایبه‌تیا‌ن هه‌یه. هه‌لبه‌ته کرده‌وه‌کان نین که په‌ستمان ده‌که‌ن بگره‌ ئه‌و تیبینییه له ناکاوه‌کانن که له دهم‌یکه‌وه درده‌په‌ږین. ئه‌گه‌ر تۆ دایک یا‌ن باو‌ک‌یک بی گره‌و ده‌که‌م هیتشاش به‌بیرت دیته‌وه مندال بۆ یه‌که‌م جار به‌شیوه‌یه‌کی چه‌ند سه‌یر خوارده‌مه‌نیی ره‌ق ده‌خوات: "ئیس‌تا خوارده‌نه‌که ده‌چیته ژوره‌وه و ئیس‌تا دیته‌وه دره‌وه". پێ ده‌چی منداله‌که هه‌چ سه‌ر له جیا‌وازییه‌که درنه‌کات. وا دیاره ئه‌مه گرفته به‌رده‌وام ها‌ورپی مرۆف بی، به‌لام نه‌ک له خوارده‌نا بگره له قسه‌کردندا.

ئه‌و کاته‌ی منداله‌که فی‌ری قسه‌کردن ده‌بی کاتی ئه‌وه ها‌توو تا فی‌ری ئه‌وه بکری باشتره به‌توره‌یی قسه‌نه‌کا. مرۆف له هه‌ر ته‌مه‌نیکدا بی پ‌یویسته ناوه ناوه به‌بیری به‌یتریته‌وه که به‌نه‌رمی و به‌خۆشی قسه‌ بکا، له‌به‌رئه‌وه‌ی رهنکه رۆژیک ناچار بی قسه‌کانی بخواته‌وه. ئه‌مه هه‌واله‌ خۆشه‌که‌یه بۆ هه‌ر هه‌موو ئه‌وانه‌مان که ده‌بی له‌گه‌ل ئه‌و بارودۆخه پیکه‌نینا‌ویانه‌ی ږۆژانه که به‌هۆی قسه‌ په‌راندنه‌وه ده‌خولقین، خۆمان بگونجین. تۆ وه‌ک ږووخوینه‌وه‌یه‌ک له ری‌ی سه‌یرکردنی گۆشه‌کانی دهم‌وه ده‌توانی پ‌یشوه‌ختی خۆت وریا و ئاماده‌ بک‌ی. بۆ ئه‌نجامدانی ئه‌م کاره ئه‌و کاته‌ی که دهم له‌باری ئاسووده‌یی دایه، لپی رامینه «ته‌نیا له باریکدا نه‌بی که تۆ له شی‌وازی که‌سیی که‌سیک بکۆلییه‌وه که به‌رده‌وام لی‌و به‌خنده‌یه. له راستیدا ئه‌م که‌سه‌ش بوونه‌وه‌ریکی ده‌گمه‌نه- ئه‌وه‌نده ده‌گمه‌نه که به‌ئه‌گه‌ری زۆره‌وه پ‌یویستی به‌کولانی زیاتر هه‌یه».

هه‌ر به‌هه‌مان ئه‌و شی‌وه‌یه‌ی که بۆ چاو پ‌یره‌و کرا، دیسان خاله‌کان به‌کار به‌ینه‌وه. ئه‌مجاره‌یان خالکی خه‌یالی له‌سه‌ر هه‌ر سووچیکی دهم و خالکیش له ناوه‌راستیدا واته له‌و شوینه‌ی که دوو لی‌وه‌که به‌یه‌ک ده‌گه‌ن، دابنی. ئه‌م خالانه به‌یه‌ک بگه‌یه‌نه تا دوو هیلت بۆ دروست بی واته هه‌ر لایه‌ی ږوو هیلکی به‌ر بکه‌وئ. زۆر جار به‌لام نه‌ک به‌رده‌وام له هه‌ردوو لای ږوودا دهمی مرۆف هه‌مان گۆشه‌ی ده‌بی. ئیس‌تا هه‌ر لایه‌ی به‌جیا بخوینه‌وه.

- ئاخۆ گۆشه‌که له‌سه‌ر ږوودا راست هه‌لکه‌توو؟ که‌واته به‌راستی هه‌ژمار بکه.

- ئاخۆ له سووچه‌که‌دا هه‌لکشان ده‌بینی؟ گۆشه‌که به‌هه‌لکشاو هه‌ژمار بکه.

- ئاخۆ دهم بۆ خواره‌وه دا‌که‌وتوو؟ گۆشه‌ی ئه‌م دهمه به‌دا‌که‌وتوو دابنی.

واتای گۆشه‌کانی دهم بریتیه‌ی له‌وه‌ی که چۆن که‌سیک وته‌کانی خه‌لکی تر لیک ده‌داته‌وه.

پاست

هه لکشاره

داکه وتوو

گۆشه كانی دهم

بابه ته که جياوازه نه گهر توى له ژياندا نايدياليست يان گرفت دوزره وه يان واقيعين له کاتى ناخافتندا خوت کهسى قسه کهر بى. ږنگه نه و کاتهى خه لک قسه کهر بى، تو کاردانه وهيه که جياوازه هېڅى. نه وه ږنگه يه کهى دېرونييه بى وهرگرتنى نه و شتهى که ژيان به سرتى دېنى و به گونجاوى هېر هه مووى له ناو ږوودا و له ناو خوارترين نه نامى بزيوى نه م ږوودا درده که وى.

بى شيگر دنه وهى چونيته يى کارکردنى نه م به هره يه با نمونه يه که وېرگرين. با بلين تو له گه ل نافرته تیک به ناوى "جین" هاوژوانى ده کهى. نيواره يه که تو له کاتى دېرچوونى جين له ږيستوران تیکدا دېبيني، به لام بى خوت بى چاويکه وتن له گه ل کاره تیکت به په لهى. خه ریکه درنگت ده بى، بويه نه م قسه يه ت له دم درده چى: "زور په له مه. کاتى نه وم نييه بوه ستم و قسه ت له گه ل بکه م. بمبووره".

نه گهر گوښه ي دهمى جين راست بى، ږنگه کاردانه وهى به م شيوه يه بى: "نه م پياوه چيه تى؟ بى نه وه نده په له يه تى؟"

نه گهر گوښه ي دهمى جين هه لکشاو بى، ږنگه بلئ: "نه گهرى زوره نه و سه رقائى يه کیک له مامه له سه رسر مينه کانى نيشوکاره کهى بى؟ له چاکه ي خويه تى که به و هه موو په له کاريه و ستم و مېرجه باى لى کردم".

نه گهر گوښه ي دهمى جين دا که وتوو بى «که به گشته ي باوترين هيمايه له ناو هه راشه کاندا» نه و لیکدانه وهى زياتر ږي تى ده چى نه م يانه: "دهنگى چنه د ساردوسې بوو. ده بزانه، هېر ده لئى نيمه سه رده ميک هاوږي نه بووين. نه و کاتم به بېر هاته وه که "هابيرت" يش هېر نه م کاره ي کرد".

تى گه يشتى؟ چنه دى گوښه ي دم زياتر دا بکه وى نه وه نده خاوه نى دهمه که وته کان به خراپى لیک ده داته وه. ناريشه که ناشکرايه. له گه ل نه وه شدا نه گهر دهمت هېر دم خه يال شکاويشت بکا، خالى هيزت فه راموش مه که. تو که خوت يه کجار زور بريندار ده بى، پى ده چى به رامبه ر به خه لکى تر به به زه ييى بنويى. نه گهر هه ست بکه ي نه و وتانه ي درکاندوتن هه ستمى که سيکيان بريندار کردوه، ناخو دسه به جى داواى لېبووردن ناکه ي؟

"Frasier" بيگومان باشتري سيکومى ته له فزيونييه که تيدا که سانى خاوه ن دهمى گوښه دا که وتوو به پیکه وينا و يترين شيوازه کان يانه وه ږول ده گيرن. دهمى نه کته ره سه ره کيه که له بارى ناسووده يدا به رده وام هه ول دده له دا که وتووييه وه بى راستى

چارهسەرکردنی گرفت له پێوهندییهکاندا

بگۆرێ. "نیلز"ی برای ئەکتەری سەرەکی دەمیکی زۆر گۆشه داكهوتووی ههیه و باوكیشیان كه كۆنه پۆلیسیکی توانجدهره، دەمیکی زۆر داكهوتووی ههیه. گفتوگۆی ناو ئەم پرۆگرامه بههۆی خێرای هەر كهسێك بۆ لێكدانهوهی تێبینیهكانی كهسانی تر بهخراپترین ئەگهری رێ تێچوو، درێژه دهكێشی.

ئەو دهمانهێ كه بۆ سەر هوه ههڵدهكشێن له قسه په پاندن رق ههڵناگرن. رهنهگه بهگۆیرهی روویانهوه ئەم كهسانه سلاویکی نادلسۆزانهیان پێ ئاسایی بێ. له راستیدا ئەو لیوانهێ خاوهنی ئەم هیمایه ن دهرفهتی تیزکردن بهخهلكی زۆر ههستیار بهرامبهر بهقسهیان بۆ دهرهخسی. چه ندرجار خهلك لهو قسانهێ تۆ وتوتن ههمان ئەو قسانهێ كه ههركیز تهناته له رۆژیکی ناخۆشیشدا پێیان سهغلهت نهبووی، رهنجاون؟ گویت له ئیدیۆمی " Having a bad hair day - رۆژیکی زۆر بێزاركه" بووه. زۆربهی خهلك بهبهراورد لهگهڵ تۆ له چنگ دههوه دهناڵێن و پێ دهچێ ههموو رۆژێك ئەم بێزارییه دووباره بیهتهوه. مرۆفه دهگمه نهكانی خاوهنی دهمی گۆشه راست ههلسووكهوتی خۆرسکیانهی سهرسرمین دهنوین. تۆ له وتهیهك قوول دهبییهوه تا له مهبهسته راستهقینهكه تێ بگهێ. پاشان كاردانهوهت دهبێ.

خهلكی تر رهنهگه ئەم شێوازه بهسهیر دابنێن. بۆ تاكه جاریش بێ، تۆ بههۆی بوونی هیمایهکی ناوهندی له دهمتدا، روهبهرووی كاردانهوهی بێنكورتی بهرامبهر بهههموو خهلكی تر نابیههوه. بهلام لهجیاتى ئەمه ههموو خهلكی تر بهرگهێ تۆ ناگرێ. رهنهگه بۆ ئەو سهروكانهێ ئەمریکا كه دهبووايه سهرهراي بیرورا جیاوازهكان بهرگری له خۆیان بگهن، ئەم هیمایه خاڵیکی هیز بووبی: "تیبی لینكۆلن" و "تیدی رۆزفلایت" و "وۆردۆ ویلسۆن" و "جیرالد فۆرد" و ههلبهته "ههري ترومان"ی خاوهنی ئەم وتهیه "ئەوان بهجهههنه".

"لوسیل بۆل" بۆ خولقاندنی سیتكۆمی كلاسیکی " I Love Lucy - لوسیم خۆش دهوێ" سوودی لهبهرگرییه بێ ههستهكهێ دهمی گۆشه راست وهرگرتوه.

گۆشهكانی چاو و دهمی دوكتۆر "نۆرمان فینسینت پیل" روهیهکی دلرفینیان پێ بهخشیوه. لهلای راستی روویدا، چاو و دهمی داكهوتوو بوون و لهلای چهپیدا ههلكشاو. واتای ئەوهیه كه ئەم دوكتۆره له ژياندا ئاریشهیهکی سهرهکی ههبووه بۆ ئەوهی بیروبووچوونیکى نهزینی بکاته روانگهیهکی ئهزینی. شارهزابوون لهم وانیهیهی ژيان رێخۆشكهر بووه، بۆی تا بیهته گرینگترین هزرقانی گهشبینی جیهان.

کۆمه‌لیک به‌هره بۆ چاره‌سه‌رکردنی گرفته‌کان

زۆریک له و هیمایانهی روو که له به‌شه‌کانی پیشوودا باس کران دهرخه‌ری به‌هره‌ی جیاوازن له چاره‌سه‌رکردنی گرفته‌کاندا. بۆیه ئهم خشته‌یه‌ی خواره‌وه هه‌لگری زانیاریی چێژبه‌خش. ئه‌گه‌ر ئه‌و که‌سه‌ی تۆ له‌گه‌ڵی له‌مشتومی دای هه‌ر کام له‌م هیمایانه‌ی هه‌بی ره‌نگه ئه‌و ریزبه‌نده یارمه‌تیت بدا بۆ ناسینه‌وه‌ی. بیر له‌وه بکه‌وه که چۆن ده‌توانی بۆ به‌رژه‌وه‌ندی هه‌ردوو لاتان سوود له به‌هره‌که وه‌ربگیری.

خه‌یال

پرسیار: "لووتکه‌ی خه‌یال"، ئاخۆ ئه‌وه ناوی زنجیره چیا‌یه‌که که خۆی خزانده‌وته ناو باسی گرفته‌کانمان؟ ده‌لیتی گه‌یشتوو‌یه ئه‌و ئه‌نجامه‌ی که گه‌شتکردن باشترین چاره‌سه‌ر بی؟

وه‌لام: من ناوی هیمایا جه‌سته‌یه‌یه‌که‌م گۆپیوه له‌به‌رئه‌وه‌ی ناوه کۆنه‌که‌ی به‌راستی ناله‌بار بوو. گویت له زاراوه‌ی "په‌رچه‌می بیوه‌ژن" بووه؟ مه‌به‌ست لێی شیوه‌ی ژماره‌ سه‌وتیکه‌ که هیلای مووی نه‌خشاندووه. بۆیه‌ سه‌ز ناکه‌م به‌پیدانی ناویکی پیوه‌ندیدار به‌مردنه‌وه له شکۆی ئه‌م هیمایه سه‌رسره‌هین که‌م بکه‌مه‌وه.

به‌مسۆگه‌ری ره‌نگه ئه‌م هیمایه پرتینترین هیمای پیوه‌ندیدار به‌داهینه‌رایه‌تی بی. من بۆ ریزگرتن له و هیمایه و هه‌روه‌ها بۆ ریزلینان له شوینه‌که‌ی که به‌رزترین شوینه له ناو روودا، ناوی "لووتکه‌ی خه‌یالی سه‌ر هیلای مو" م لێی ناوه.

پرسیار: بوسته. خۆ تۆ به‌راستی چاوه‌ری نی ئیمه‌ بڕوا به‌وه بکه‌ین تاکه هیمایه‌کی بچووک ئه‌وپه‌ری داهینه‌رایه‌تی پیوه‌ به‌ند بی، وایه؟

وه‌لام: وایه. داهینه‌رایه‌تی له کۆمه‌لیک هیمای روودا خۆی دهنوین. بۆ نمونه هه‌ر یه‌که له سێ شیوه سه‌ره‌کییه‌کانی لووت له لارووه‌وه «ریک و قیت و چه‌ماوه» ئاماژه به‌داهینه‌رایه‌تییه‌کی جیاواز ده‌که‌ن له ماوه‌ی کارکردندا «به‌ریز، له‌گه‌ڵ پیره‌و و هه‌ستی زگماکی و سه‌رچاوه‌کانی ناو ژینگه‌ی کاریدا». ئه‌م هیمایانه له ناو ریزبه‌ندی هیماکانی چاره‌سه‌رکردنی گرفتدا ئاماژه‌یان پێ نه‌دراوه هه‌رچه‌نده ده‌شکرا ئاماژه‌یان پێ بدری.

له راستیدا به‌نزیکه‌یی هه‌موو روویه‌ک نه‌ختیک داهینه‌رایه‌تی پیوه‌ دیاره و ده‌کرێ بۆ چاره‌سه‌رکردنی گرفت به‌کار بی. بۆ لیسته‌ی پیشوو که تایبه‌ت بوو به‌چاره‌سه‌رکردنی

۱۲ بههره بۆ چارهسەرکردنی گرفتهکان

چۆنییهتی کارکردنی بههرهکه	هتیمایهکه	
بهرهفرانکردنی روانگهی هه‌مووان و ریگه‌گرتن له‌وهی که می‌شیک نه‌کریت به‌گامیش	جووته چاوی لیک دور	۱
وردبوونه‌وه له گرفته‌که به‌بچووکتین ورده‌کارییه‌کانییه‌وه تا ئەو کاته‌ی چاره‌سەر ده‌بێ-تیبینی ئەوه بکه که ئەم شیوازه ده‌توانیت خه‌لکی خاوه‌ن جووره‌کانی تری جووته چاوشیت بکا له‌به‌رئه‌وهی ئەم که‌سه خه‌لکانی ده‌وروبه‌ری بێ ئومید ده‌کا.	جووته چاوی لیک نزیک بووه	۲
به‌ته‌نیا چاره‌سەر ده‌دۆزیته‌وه "ده‌رفه‌ت بده به‌م کارکه‌ره.	لووتی ناواخن ته‌نک	۳
به‌شداری پیکردن و به‌هه‌ند وه‌رگرتنی هه‌موو ئەندامانی گروپ و هه‌ولدان بۆ ئەوهی چاره‌سەرکه کاریکی هه‌ره‌وه‌زی بێ	لووتی ناواخن پر	۴
پیکردنه‌وهی هه‌موو کونه‌کان و هه‌نگاوانان بۆ چاره‌کردنی ورده‌کارییه‌کان که پاشماوه‌ی پرۆژه‌که‌یان له‌سه‌ر به‌نده	برۆی سه‌راوبن	۵
ره‌تکردنه‌وهی به‌فیرۆدانی یه‌ک ساتی زیاتر له‌سه‌ر ئەو چاره‌سه‌رانه‌ی که که‌لکیان نییه. کوتانی هه‌ر ده‌رگه‌یه‌ک بۆ دۆزینه‌وهی پیره‌ویکی نوێ که کاراتر بێ	برۆی هه‌شتی	۶
واقورماندن خه‌لک به‌وه‌ی به‌هره‌مهندی له‌ توانایه‌کی باش و رتبه‌دیکه‌رانه له‌ چاره‌سەرکردنی گرفته‌کان	گوێی به‌رز	۷
ببندریژبوون له‌چاوه‌روانیدا تا ئەو کاته‌ی گرفته‌که به‌یه‌ک جاری چاره‌سەر ده‌کری	گوێی نزم	۸
پیشاندانی به‌زه‌بی له‌ ژیر پاله‌په‌ستۆدا. ئەگه‌ر پتویسته چاره‌سەریک ئیستا بدۆزیته‌وه هه‌رچۆنیک بێ ئەم که‌سه چاره‌سەرکه ده‌دۆزیته‌وه	جووته کۆلمی لیک نزیک	۹
هه‌ره‌وه‌زیکردن بۆ چاره‌سەرکردنی گرفته‌کان، بێ فیزی و وێرای به‌زه‌بی نواندان به‌رامبه‌ر به‌خه‌لکی تر	چه‌ناگه‌ی قوول	۱۰
هاندانی هه‌مووان بۆ هه‌ستکردن به‌وه‌ی که گرفته‌که چاره‌سەر بووه "جا چ چاره‌سەر کرابی چ نا- لانی که‌م ئەمه کاته‌کیبانه هه‌موو ئەو خه‌لکانه‌ی که له‌ ناردن ئاکامی گرفتیک توورهن، ده‌پارزیت"	لێوی قایلکه‌ر	۱۱
چاره‌سەرکردنی گرفته‌کان به‌به‌کاره‌ینانی خه‌یال، خه‌یالیکی دا‌هینه‌رانه که ره‌نگه‌ چه‌ندین سال له‌ سه‌رده‌می خۆی پیشکه‌وتووتر بێ	لووتکه‌ی خه‌یالی سه‌ر هێلی موو	۱۲

لووتکه‌ی خه‌یالی سه‌ر هیللی موو

چارهسه رکردنی گرفت له پټوهندییهکاندا

گرفت من ئەو شیوازانهی داهینه رایه تیم هه لێژاردوو هه که یه کجار جیا کراوه و ته نانه ت سهیرن.

لووتکهی خه یالی سهر هیللی موو، له بهرئه وهی به تایبه تی پټوهندی به رامانیکی داهینه رانه وه ههیه، شوینی خۆی له ناو ریزه بنده که دا کردوو ته وه. هه ره هه موومان خاوه نی ئەم هیمایه یین و ده توانین به هیزی بکه یین، به لام هه ندی که س ئەم هیمایه یان به گه وره یی و به جیگیری پټ به خشراره. ئەم هیمایه هاوړیتی تاکه ئاریشه یه که: خه ریکبوون به هه موو خه لکی تر به تایبه تیش ئەوانه ی که هه ست ده که ن خه یالکردن هه ره شه یان لی ده کا.

به لام دوکتور "ئه ندروو وایلز" ی بیرکاریزان گازنده ناکا. بلیمه تیه سه روئاساییه که ی یارمه تی داوه تا دوا بیردۆزی "فیرمات" به له لانی که م وه ک "ئیلفیس" گرینگه و بۆ ماوه ی ۳۵۰ سال بیرکاریزانان هه ولی سه لماندنی بیردۆزه که یان ده دا.

به م دوا یانه ش "سیسیلیا بارتۆلی" ی خانمه گۆرانیبیژی گه نجی خاوه ن ده نگی میزۆ سپرانۆ له پیشاندانی ئەو شیوه نائاساییه ی هیللی موو به جیهان شه رمی نه کردوو ه. هه نگاویکی جوانه. هه یچ که سیکی خاوه ن ئەم هیمایه نابی بیشاریته وه. گرفته کان جیهان خوازیاری رامانیکی زیاترن.

شاره زایانی تری رامان "ماریا گۆپیرت مایر" و "رۆدۆلف ئیلل مۆسباور" ی فیزیازانن و با "میکی ماوس" ی داهینه رترین که سایه تی کارتۆنی له ئەمریکادا له یاد نه که یین. ئاخۆ ده تزانی که له رووی هیللی مووه وه، میکی زۆر له باوکی خۆی واته له "والت دیزنی" ده کا.

ستراتیجییه تهکانی فرۆشیاری

فرۆشیاری کاری کهسی خا و خلیچ نییه. هه ندیک جار پئویسته تۆ به دهستوبردی ههنگاوی بنیی. یه کهمین هه لۆیستی کارهینه کانیشت هه لۆیستیکی نهگۆره.

تهنیا له باریکدا نه بی که تۆ بازار دۆزه ره وه یه کی ته له فۆنکار بی نه گهر نا خویندنه وهی روو ده توانی له فرۆشیاریدا یارمهتیت بدا.

روو خویندنه وه ده توانی یارمهتیت بدا نه که ته نیاش له لقیکی فرۆشیاری وه که کۆفرۆشی یان تاکفرۆشی یان بازارگانی یان ده زگیپی واته له فرۆشیاری نه ریتیدا. نه گهر تۆ قایلکار یان وانه بیژ یان به ریوه بهر بی یانیش هه وه لۆ به دی کهسیک بۆ نه جامدانی کاریک هان به دی، نه وا کاری تۆش ده چیته خانه ی وشه ی "فرۆشیاری" یه وه و نه و نامۆژگاریبانه ی له م به شه ی کتیبدا هاتوون یارمهتیت ده دن کاره که ت به کاردانیه کی زۆتر وه به نه انجام بگه یه نی.

نیازی یارمهتیده رانه

"نۆپرا وینفری" هه موو رۆژیککی ژبانی خۆی به پارانه وه بۆ هه مان شت: "خزمه تکردن به خه لکی تر" به سه ر بردووه. شتیکی سه رسریمینه. نه و داوا ی سه رمایه ی زۆر و به ملیونه ها جه ماوه و ته نانه ت ناوبانگیشی نه کردووه. جارێ هه ره له وه گه ری که نه و زهنگینترین ئا فره تی نه مریکی خۆپیتگه یه نه ر بووه. به لام هه ره که له دیمانه یه کی له گه ل " Redbook Magazine" دا هاتووه نۆپرا له ناخی دلایه وه ئاواتی خواستووه که سیکی سوودبه خش بی.

سه رکه وتنی نۆپرا پشتنه ستوور به چه ند هۆکاریک بووه، به لام ره نگه نه وه یان که باس کرا بۆ خه لکانی وه که من و تۆ گرینگترین هۆکار بی، چونکه ئیمه به ئاره زووی خۆمان

دهتوانین ئەم ھۆکاره له ئیستاوه پتهوتر بکهین.

گرینگه نیازی تۆ یارمهتیدانی خهڵک بێ. له رووی کردارییهوه ئەم نیازه گرینگه چونکه زۆربهی خهڵک بۆ پهیبردن بهئیرهیی ههستیای تیژه. ئیمه له دۆزینهوهی ئەو کهسهی که بیهوی کالایهکمان پێ ساغ بکاتهوه وهک سهگی راو بۆژهنین.

ههروهها کاتیک کهسێک بهو چاوانهی هیمای دۆلاریان (\$) تیدا دیاره، سهیرت دهکا و دلساردی دات دهگرێ، ئاخۆ ههز ناکهی نیازیکی یاریدهدهرانهی راستهقینه کیشت بکا؟

هاوشیوهی تۆ، کارهینانی تۆش ههست بهم شتانه دهکهن. کهواته تهنانهت له پیناوی خۆتا گرینگه نیازت بهتهنگهوههاتنی کارهینانی فرۆشیارییهکته بێ. خۆیندنهوهی روو دهتوانی هاوکاریی ئهوانهمان بکا که نیازیان پاکه بهتایبهتیش له کاتی ههڵچووندا. تهنانهت فینکترین بهفر واته ئەو جوهری که بههۆی سپییهتییهی ههناسهی مرۆف قهتیس دهکا، بهرگهی قهرهپهستان ناگرێ و شلۆقهیهک دهگورپیت. بهههمان شیوهش ویسته نیازچاکانهکانمان دهگورپین.

بهلام خۆیندنهوهی روو، سهرحاوهیهکی سهرسپهینه بۆ راهینانی مرۆف. له سهعات 3ی پاشنیوههروێ رۆژیک ههینیدا بهراشکاوی ئەو کاتهی که تۆ له خهڵک وهپرس بووی، بۆ خۆت سوود له پامان له لووتیک یان چهناگهیهک وهبرگره.

ئهو کاتهی لووتیک پێ دهنیته ناو پيشانگایهکته بۆ چهند ساتیک خۆت بهخۆیندنهوهی ئەو لووته سهرقال بکه. دهربرینهکه پشتگوێ بخره «لهو کاتهی رۆژ یان ههفتهدا ههروچونیک بێ، نهتۆ و نهکریارهکesh له دهربرین خۆیندنهوه ههچ سوودیک وهرناگرن». چالاکانه بۆ بههرهیهک یان دووان بگهڕێ پاشان بۆت دهردهکهوێ که بۆچی کریارهکته کهسێکی تايبهته. بهم شیوهیه تۆ له خۆوه خۆت له ناو فرۆشیارییهکی هاوتای دیمهنه بهفریکي پر ههست دهدۆزییهوه. تۆ دهتوانی له دیدگایهکی نوێوه سهیری ئەو کهسه بکهی.

بێگومان کهشوههواي فرۆشیاریی ئەم سهردمه نالهباره. کریاران بێ ئەوهی شهرم بکهنهوه له کریندا نرخهکهیان بهلاوه گرینگه. راشکاوانه ئەوان زۆربهی جار بهچاویک که هیمای دۆلاری (\$) تیدا دیاره، سهیری ئیمه دهکهن، یان مهگهر لهوه دُنیا بن که ئیمه پیداوایستهکانی ئەوان بهههزانتترین نرخ و له ههمان کاتدا بهخیرایی رادهستیان دهکهن دهنه ههراو پيشمان لی نادهنهوه.

ئهگهر مرۆف له لایهین کریارهوه وهک کالایهکه ههلسوکهوتی لهگهڵ بکری وهک ئەوه وایه

که وهک نامیږیک بۆ سیڅس سهیر بکریټ «همم، نهگه کړپاره که زور بهدیش بى ږهنگه بههردوو شیوه هه لسووکه ووت له گهل بکا». که واته سوپاس بۆ خوا که تۆ ویستی نازادت ههیه و شاره زاییت له خویندنه وهى ږوو وزه به خشی نه م ویسته ته. نه و کاته ی تۆ ږپیار ددهى کړپاره که ت وهک مرؤفیک سهیر بکه ی، نه م باره له توه بۆ نه ویش دهگواز ږیته وه. جهخت بکه وه له سهر ناخافتنى نیوان دوو که س نهک دوو پارچه شت.

دلى خوت خوش بکه

ته نانه ت نهگه ر نیازیکى ږړشکوشت هه بى و باشتړین هه و لیشى بۆ بدهى نه وه له خووه سهرکه وتنى به دوا دا نایه ت. ئا له و کاته دا هه ستنیکى گالته جارى ده توانى له له ږووخانى وره بټپار ږى.

له کوټایى وانه کانمدا داوا له قوتابییان ده کړى، فؤرمه کانى هه لسه نگاندن ږ بکه نه وه. زور به ی جار قوتابییان سروشم بۆ دینن. هه ندیک جار ږیشن نیازی به که لکم ږیشکیش دهکن. به لام ناوه ناوه تېبېنییه کانیان ده بیته هوى نه وهى به بونه ی دژوار بوونى بارودوخه که، هه ست به بارگرانى بکه م. گرینگ نییه من به در ږیایى وانه کان چهنه لاپه ره زانیاریان ږیشکیش بکه م، به لام شتنیکى چاوه ږوانکراوه یه که کوټه لیکیان له چهنگ به رنه که وتنى نامیلکه کانه وه بېولینن. کوټه لیک قوتابى گله ییى له وه دهکن که به راده ی ږیویست له بابه ته که شاره زانیم «به ره چا وکړدى نه وهى بابه ته که له داهیتانى خوټه نه مه یان تېبېنییه کی سهیره». هه ندیک قوتابى ته نانه ت له وه په ست بوون که وانه که به گوږه ی نه و شوین و ږیکه و ته ی که له ناو که ته لوگه که دا هاتووه، نه و تراوته وه «به راستى؟ نه ی چوڼ وا ږیک که و توه هه ر هه موومان لیره ناماده بین؟».

له جیهانیکدا که مرؤف ناتوانى دلى هه موو لایه ک رازى بکا، لانى که م ئیمه ی ږووخوینه وه به رده وام ده توانین خه لاتی دلنه واییکردن ببه ینه وه. هه ر شتنیک ږوو بدا ئیمه ده توانین زانیاریى ږوو خویندنه وه مانى ږى ده وله مه ندر بکه یین.

به م جوړه هه ر کاتیک نیازی تۆ بۆ خزمه تکردن به خه لک هېچ قازانچیکى لى نه که وپته وه ده توانى سوود له پلانى "باء" وه ر بگری: ږى بکه نه و تا ده توانى فیږ به. هه ندیک جار نه و خه لکانه ی له پیشه کانى خزمه تگوزاریدا کار دهکن هه ولیکى زور ددهن بۆ نه وهى خه لکی تر به ږیکه نین بږین. ئیمه له بیرمان ده چى له گهل خوټان به به زه یى بین. خویندنه وهى ږوو ده توانى لایه نیکى گالته جارى بۆ هه لسووراندى ئیشوکاره که ت زیاد بکا.

من و هاوسه رم هه رگیز ئه و ئاههنگه مان له یاد ناچێ که داوام لێ کرا تییدا وهک رووخوینه وه کار بکه م. "ئیلقیرا" ی میواندار داوای لێ کردبووم یهک سهعات کار بکه م له بهرئه وهی نرخه که ی پێ زۆر بوو له توانای دانه بوو زیاتر له یهک سهعات سوود له خزمهتگوزارییه که م وه بگری. که سیکی زۆر قیرسچمه بوو بۆیه هاوسه رم منی به ئۆتۆمبیل گه یانده شوینه که و بریاری دا له ناو ئۆتۆمبیلدا چاوه روانم بێ. پاشان ئییه ده بوایه راسته وخو بچوو یاین بۆ ئاههنگی له دایکبوونی ئاوه لیک. ئه و کاته ی بۆ خواحافیزی دهستم بۆ میچ راوه شاندا، چالاکانه خۆم گه یانده ئه و شوینه ی که تییدا ده بوایه ده موچای پرچۆشترین کۆمه لێکی میوانان بخوینمه وه. ئیلقیرا نیگه ران بوو و ده بوایه نیگه ران بێ. چه ناگه زۆر چه ماوه که ی ئاماژه ی به وه ده کرد ئه و میواندارێکی زۆر به خشنده یه و بۆ ئه و هیچ شتیک به راده ی پێویست به شایانی میوانه کانی نین. له هه مان کاتدا ئه و خاوه نی کونه لووتی شیوه سیگۆشه ی زۆر بچووک بوو که ده رخه ری ئاریشه یه کی سه ره کییه له پاره خه رکردندا. میوانداره سه رلێشیواوه که مان چ چاریکی هه یوو؟

به ئاشکرا میوانه کان ده یانویست من زیاتر بمینمه وه و له بری ئه وه ئیلقیرا ده بوایه پاره بدا و هه رچه نده له مال و خێزانه که یرا ده وله مند ی ده خویندرا یه وه، به لام کونه لووته کانی ئیلقیرا هه ژارییان لێ ده باری. ئه و کاته ی که خۆم بۆ رۆیشتن ئاماده ده کرد پرس یاری ئه وه ی کرد ئه گه ر زیاتر بمینمه وه چه ندی تی ده چی. من کرێی سه عاته کاریکی خۆم پێ وت. له بهرئه وهش که ههستم به به ره ی لووتی کردبوو، جه ختم له وه کرده وه ئه گه ر ئه و حه ز بکا ده توانم به چاره که سه عاتیش کار بکه م.

ئیلقیرا وتی: "ته نیا یهک چاره کی تر".

بۆیه من له وێ مامه وه و بۆ چاره کیکی تر به رده وام بووم له روو خویندنه وه. پاشان چاره کیکی تر و چاره کیکی تر و چاره کیکی تر... تا راده یه ک ههستم کرد که من شه ره زادم و ئیلقیراش هه زار و یهک شه وه. هه رخوله کیکی پێ ده چوو دوا خوله ک بێ بۆم. ئه و کاته ی کاره که م کۆتایی پێ هات به نزیکه یی چوار سه عات کارم کردبوو. که گه رامه وه بۆ ناو ئۆتۆمبیل میچ راکشابوو. قاچی خستبووه سه ر داشبۆردکه و کورسییه که ی بۆ پشته وه چه ماندبووه وه.

به لێ، هاوسه ره سه رسرماوه باش و شیرینه که م له که رویشکه خه ویکدا بوو. من هه ر پێیم نه وتبوو ئه وه نده زۆرم پێ ده چی، له بهرئه وه ی تا کۆتاییه که ی مه زنده ی ئه وم نه ده کرد

چەند چارەككىكى تر زياد دەبى. ئىمە پىكەۋە بەم ئاكامە نەۋىستەكياىانە پى كەنن. مېچ بۇ ماۋەى چوار سەعات بەندىكى كۈنە لووتەكانى ئىلفىرا بو.

بەردەوام لە كاتى سەيركردنى خەلكدا دەبىنى ئەۋان بەگوپىرەى ۋوويان ھەلسوكەوت دەكەن. رەنگە لە ھۆلى شانۇشدا نواندنىكى سەرنجراكىشتر لەو جۆرە ۋۆلگىرانە نەبىنى. ئەۋ كاتەى تۆ ھەست بەكەى لە ناو ئىشوكارىكى سىستدا بەند بووى لانى كەم دەتوانى چىژ لەو جۆرە شانۇيەى تايبەت بەۋووخوئىنەۋان ۋەربىگرى.

كەسى دەسەلاتگىر بدۆزەۋە

زۆر لەسەر بىروبوچوون ۋۆيشتىن. ئىستا كاتى تايبەتەكان ھاتوۋە ۋ بۇ فرۇشيارىك ھېچ شتىك پتر لە دەسەلات تايبەتتر نىيە.

ئەۋ كاتەى كىرپار زياتر لە كەسىك بى، پىۋىستە بزانى كى برىاردەرە ئەگىنا ماندوۋبوونەكەت ھېچ ئەنجامىكى لى ناكەۋىتەۋە. بەگوپىرەى جۆرى فرۇشيارىيەكەت ۋ ئەۋ راھىنانەى ۋەرت گرتوۋە بەئەگەرى زۆرەۋە شارەزايىت لە زمانى جەستەدا پەيدا كردوۋە. تۆ فىرى ئەۋە كراوى چۆن رىزبەندىكى پلەكانى كارى ۋ سىياسەتەكانىش بخەملىنى، بۆيە دەتوانى كەسى سەركردە دەستنىشان بەكەى. ئىستا ئەگەر خاۋەنى ھەر جۆرە كارتىكت بى بۆچى رامان لەۋ بەشانەى ۋوۋ كە ھەلگىرى ھىزن ناخەيە ناو كارەكەت؟ ئەگەر تۆ لەگەل ۋتوۋىژكارانى شارەزا مامەلە بەكەى يان لەگەل ئەۋانەدا كە لە شارەندەۋەى ھەستەكانىان راھىنانىان پى كراۋە، ئەم جۆرە رامانە بەرادەيەكى زۆر سوۋدبەخش دەبى. بەھاۋتابوۋنى ھەموۋ مەرجهكانى تر ئەۋ كەسەى كە برىارى كۆتايى دەدا، زۆربەى ئەم تايبەتمەندىيانەى خوارەۋەى ھەيە:

۱- بەرجەستەيى كۆلم

ئەۋ كەسەى كۆلمى لە ھەموۋان زياتر دەرپەرىۋو بى زۆربەى كات بى ۋەچاۋكردنى ئەۋەى ئاخۇ ئەۋانى تر پالپشتىكى دەكەن يان نا لە برىارداندا پىشەدەستى دەكا.

۲- دەرپەرىنى لووت

لووتىك كە لە لاروۋەۋە زياترىن دەرپۆقانى ھەبى ھى كەسىكى راھاتوۋە لە كارتىكردنىكى زۆر لەسەر خەلكى تر.

۲- دهرپه پینی چه ناگه

ئه گهر بارودۆخه که بپیته بارودۆخیکی پکابه رانه وا چاوه پروان دهکری که سی خاوهن هیرشبه رانه ترین چه ناگه سهه بکهوئ و ئه گهری سهه که وتنیشی زۆره.

پرسیار: ئه ی ئه گهر هه موو فاکته رهکان هاوتا بن؟ ئه ی ئه گهر به رامبهه به یه کترکردنی چه ناگه و لووته کانیا و ئه و ئه ندامه که ی تر... ناوی چی بوو، گیژت بکات؟ وه لام: بۆ ساناکردنی کاره که که سی خاوهن دهرپه پیهترین چه ناگه دهستنیشان بکه.

پرسیار: پاش ئه وه ی دهستنیشانمان کرد ئینجا چی بکهین؟

وه لام: ههه جار ه ی قسه یه کی گرینگ ده که ی یان ئه و کاته ی به ره و کو تاهینانی فرۆشیاری به که ت ده چی، به که م جار سهیری ئه و که سه بکه. ههروه ها ههه کاتیک که سیکی ناو گروویه که سکالایه ک دژی وه لامی تو بهرز بکاته وه، پاش ئه وه ی تو وه لامی ده ده یه وه به نیگایه کی دلنیا که ره وه ی خیرا سهیری په به رزترین که سه که بکه.

دانانی یه که مایه تیبه کان "به گویره ی یه که مایه تیبه کانیه ئه وان"

هه لبه ته پیویسته تو هه ستیار بی به رامبهه به وه ی ئاخو کاره ی نه که ت سه به ره ت به یه که مایه تیبه خوی له و کالایه ی تو ده ی فرۆشی، چ شتیکت پی ده لی. له گه ل ئه وه ش ههروه ک ده زانی خه لک به رده وام ته واوی راستیبه که ت پی نالین. هه ندیک جار بۆ خویشیان نازانن چ شتیکیان به لاوه گرینگه.

به لام هه ندیک جار پروویان ده توانی ئه مه ت بۆ روون بکاته وه. به کیک له هه ره بنه ره تیه ترین بابه ته کان سه به ره ت به کریار، به که مایه تیبه کانیه تیبه که له پروویه رهکانی به که مایه تیدا خوین دهرده خه ن. بۆ به ده ستته یانی باشته ترین به ره نه جامه کان پیویسته هه ستیاری بنوینی، به رامبهه به و شته ی کریاره که ت زاره کییانه پیته ده لی، به لام با ئه و شته ی بۆی دابین ده که ی به گویره ی ئه و زانیاریبه بی که له پروویه وه ده خویند ریته وه.

له فرۆشیاریبه که ت به گویره ی پروویه رهکانی به که مایه تیبه بالاده ستترین که سه ده ست به کار به. خویندنه وه ی پروویه رهکان زیاتر له ۵ چرکه نابات «ئه گهر ئه م پروویه رانه به و راده یه ئاشکرا نه بوون که له سووکه نیگایه کدا بخویند ریته وه واتای ئه وه یه پیویست ناکا ره چاوی ئه م هیمایه بکری.»

۱- ئه گهر پروویه ری به که م گه وره ترین پروویه ر بوو

ئەم خەلکانە شەيداي بېرۆكەكانن. كهواته له وه دلتيا به كه باكگراونديكى تيؤرىي تير و تهؤييان له بارهى ههريهك له تايبهتمه ندييه كانى ئەو كالا يهى كه دهيفرؤشى بؤ دابين بكهى. بؤ نموونه ئەگەر كالا يه كهت پرؤگرامى كؤمپيوتهرى بى تهنيا باسى تواناي پرؤگرامه كه مه كه. ئەوهش پروون بكه وه كه بؤچى پرؤگرامه كه بهم شيوهيه بهرنامه ريتيى بؤ كراوه و ئامانج له دانانى پرؤگرامه كه چى بووه و گرينگى ئەم ئامانجانە چين؟

۲- ئەگەر پرووبهرى دووهم گه وره ترين پرووبه ر بوو

پالنه رى ئەم خەلکانە فراوانخووزييه. جهخت بكه وه له سه ر دهسكه وته كان. چهندي ئەنجامه كان كه سيتر بن، ئەوهنده باشتره. بؤ فرؤشتنى ئەو پرؤگرامه كؤمپيوته ريه پرسيار بكه و بزانه كه سه كه پرؤگرامه كه بؤچى به كار دههينى و پيشانى بده كه وا ئەو به كام رتگه دهتوانى بهماندوو بوون و كاتىكى كه متر بهر نهجامىكى زياتر له بهر هه مه كهت دهسته بهر بكا.

۳- ئەگەر پرووبه رى ستيه م گه وره ترين پرووبه ر بوو

ئەم خەلکه خاكييه له گه ل تودا ههست بهئاسوودىي ناكهن، مه گه ر تۆ له نومايشكر دنه كه تدا روو راست بى. بؤ نوكته كردن و ده مه ته قى و قاوه خواردنه وه هه ردهم ده رفهت بره خسي نه. له پرووى زانياريه وه هه ر راستيه كه كه بتوانى بره و به پيناسه ي بهر هه مه كه بدا، باس بكه. بؤ نموونه ئەگەر جوړىكى تايبهت له پرؤگرامى كؤمپيوته ر له كاته دا پرفرؤشتري جؤر بى هه ر ده بى باسى بكهى.

پرسيار: ئەمى ئەگەر كار هينه كهت خاوهنى پرووبه رىكى ستيه مى گه وره بوو، به لام گوپى گو شه كراوه شى هه بوو؟ ئەمى ئەم جوړه خه لکه ته نانهت ئەگەر كه سانىكى خاكيش بن، ناپتروهو كار نين؟

وه لام: ده م خو ش، وريا به له كاتى مامه له كردن له گه ل كار هينىكت كه خاوهنى پرووبه رى ستيه مه، زه ره ي نيه ئەگەر چاويك به گو شه ي گوپيدا بخشي نى. ئەگەر كار هينه كه ي تۆ خاوهنى گوپى زؤر ده ريه ريو بى تاكه وشه يه كيش له باره ي باو بوونى بهر هه مه كه مه در كي نه. ئەگەر به بيرت بيته وه بؤ ئەم خەلکانه جيا بوون له جه ماوه ر مايه ي شانازي يانه. ته نيا باسى تايبه تمه ندييه به سووده كان بكه و هه روه ها هه ر راستيه كه كه سه لپنه رى كاراييى تايبه تمه ندييه كان بى.

پرسيار: مه به ستت ئەوهيه مرؤف دهتوانى پيشبيني ئەوه بكا چ كاتىك بانگه واز كردن بؤ

وارسكه "غەريزه" يەكپەنكى لەگەل كۆمەلگەدا ئەنجامى پىچەوانەى لى دەكە وپتەو؟
وہلام: زۆر جار تۆ دەتوانى پىشەبىنىيى ئەو بەكى. تەننەت ئەگەر كىرپارەكەت
ھەرزەكارىك بى واتە لەو قۇناخەى ژيان دابى كە كارىگەرييەكانى ھاورپى لەسەر مرؤف لە
پىر ھىزىترىن ئاستى خۇيدايە، پرووى ھەرزەكارەكە بخوینەو و ئەگەر ئەو خاوەنى گويى
گۆشەكراوہ بوو يان پرووبەرى يەكەمى گەورەترىن پرووبەر بوو لافى ئەو لى مەدە كە: "ئەو
پىرفرۇشتىرىن كاللى ئىمەيە".

خەلكىك كە گەورەترىن پرووبەرى يەكەمايەتتەكانىيان پرووبەرى يەكەم بى، دەتوانن لەسەر
رېتازىكى ھۆشەكياىنە برون كە رەنگە بەسوك سەيركىردنى خەلكى تر ھاورپى ئەم رېتازە
بى. ئەگەر تۆ بلىي بەرھەمەكەت بەدلى ھەمووانە كارھىنە رى تىچووہكەت رەنگە بەھوى
بيروباوہرەوہ لىتى نەكرى.

خۆگونجاندىن لە پرووى بىرەوہ

كە بىيەنە سەر باسى بلىمەتتە يەككىك لەو رېگەيانەى كە تۆ بەھويەوہ دەتوانى
بلىمەتتەكەى خۆت بسەلىنى ئەوہيە كە زياتر لە جورە لوجىكىكت پى پەسند بى. تۆ
ھەرەك ھەماھەنگىكارىكى فرۇشيارى رەنگە لەگەل خەلكى ئەوتۆ مامەلە بەكى كە بەتېكرا
بەشىوہيەكى جياواز لە تۆ بىر دەكەنەوہ. ئەگەر تۆ بتوانى خۆت لەگەل شىواوزى
بىركردنەوہى كەسىكى تر بگونجىنى بەم شىوہيە فرۇشيارىيەكەت دەبووژىنىيەوہ.

ئەمە گرىنگترىن ھۆكارە لەو بارەى كە كالاكەت تۆ خزمەتگوزارىيەكان بى. بۆ نمونە تۆ
ھەرەك دەلالىكى خانوويەرە، يان پىسپۇرىكى دەروونى لە بوارىكى ركابەرانەدا كار دەكەى.
تەنيا ئەوہ بەس نىيە كە ھەستى كارھىنەكى رى تىچوو بەھوى ئاستى زانايىيى خۆت
بجوولنى. ئەگەر تۆ بتوانى زانيارىيەكەت لەگەل خانەكانى مېشكى كارھىنەكەتدا
بگونجىنى، ئەمە شايەنى رېزىلئاننىكى زياترت دەكا.

رەنگە ئەو ئامۇژگارىيەت بەرگويى كەوتبى كە دەلى مرؤف بەلاساىكىردنەوہى زمانى
جەستەى خەلك، دەتوانى بۆ خوى ھاورپى بدۆزىتەوہ و ھەرەھا كارىگەرىيى لەسەر خەلك
ھەبى. ئەگەر كارھىنەكەت قاچىكى لەسەر قاچى تر دابنى يان لەسەر كورسىيەكە بۆ
پىشەوہ بچەمىتەوہ يان سەرى خوى بەلاى راستدا لار بكا تەوہ، تۆش ھەمان كار بكە. ئەمە
كارىگەرىيى ھەيە لەبەرئەوہى جەستە و مېشك پىوہندىيان بەيەكەوہ ھەيە. ئەگەر تۆ بەواتاى
وشەوہ خۆت لە شوپنى كارھىنەكەت دابنى ئەو بەشىوہيەكى رەوانبىژىيانە دووبارە

دهگه ږيپه وه سهر دؤخى جارانى خوشت.

به ههمان شپوهى هم ناموژگارپه نهگه تۆ لاسايى شپوازه هوشه كيه كان بكه په وه ده توانى تهنانهت نه نجامى باشتتر وده دست بهيڼى. لووت و برؤ نهو شتهى كه پښويسته بيزانى، بوټ دابين دهگه. له لووته وه دست پى بكه. كار هينه كه ت چ لوجيكى له لا په سنده؟

- چه ندى لووتى كار هينه كه ت ږيكتر بى نه وه نده زياتر ږيز له پيشكيش كړدنكى سيسته ماتيكى دهگرى. بويه به پيى ليسته په كى پيدا چوونه وه كار بكه يان وا پيشان بده كه له سهر ليسته په ك ده ږوى.

- نهگه لووته كه قيت بى به دنيا يي وه پښويسته له جياتى نه وهى به تهنيا باسى راستيه كان بكه، سهرنج بو هسه كانيش ږا بكيشى.

- بو لووتى چه ماوه له باسه كه تدا تا راده په ك جوانيه كه دلږفين بكه. نه وه دنيا ترين "لوجيك" ه بو زالبون به سهر هسه كاني هم جوړه كار هينه.

پرسيار: بوهسته. تۆ ناموژگاريم دهكهى كه بليم: "هم ناميره تيكه لكره خاوهنى دلږفين ترين پهنگى سپيى زهر دباوه؟" پهنگه من ماوه په كى زور له فروشتنى كه لويه لى بچووكدا كارم كړدى، به لام باوه ږ ناكه م جوانى له فروشياريدا خالتيكى نه وه نده گرینگ بى.

وه لام: راست دهكهى. هه نديك جار تۆ له بهر هه مه كه دا دلږفينه را په تيه كى هونه رى نادوزيه وه مهگه ږ بو خوټ نه نديار بى. به لام ده توانى به كورتى باس له و شتانه بكهى كه له گه ل هه ستى جوانناسيى كار هينه كه تدا ده تبه ستنه وه بو نمونه بابتهى وهك پهنگى گوړه وييه كانى. له بيرت نه چى كه پښويسته باس له وه بكهى كه چوڼ كالا كه ت يارمه تپى كړپاره كه ت ددا تا دا هينه رانه تر كار بكا.

له گه ل برؤ كانيان بدوى

كاتيك به گوږه رى لووت و لوجيك خوټ له گه ل ئاراسته ي بيرو راى كار هينه كه تدا گونجانده، ئاورتيك له برؤ بده وه. شپوهى برؤ ده توانى زانياريت له سهر چوڼيه تپى جيگير كړدى ئاستى فروشيارى بو دابين بكا.

۱- خه لكى برؤ ږيكت لايه نگرى بيرو را په كانن

جەخت بکەوێه له سەر بیرهۆکه کان. بیرهۆکه کان رهنگه ده باره ی سووده لۆجیکیه کان بن یان رهنگه له باره ی ههسته کان بن. رهنگه له باره ی جوانی و داهینه رایه تیش بن. تایبه ته ندیی بیرهۆکه کان هه ر شتیک بێ، پێویسته به خیره اییه وه باسه که ت بکە ی. ئه وه ی سوودی نییه ئه وه یه که تۆ له یه ک خاڵدا بچه قی و چاوه رپێ کاردانه وه یه کی به جۆش بێ. کاره ینی برۆ ریک چیژ له وه وهر ده گری که تۆ له ناو ئه لقه کاندایا بده ی و هه رجاره باسی بیرهۆکه یه کی بۆ بکە ی.

۲- خه لکی برۆ که وانیه ی گرینگی به ههسته کان دهن

بۆچی وه سفی فرۆته نییه که ت به گیره انه وه ی به سه ره اته کانه وه نارازینه یه وه؟ باس له وه بکه که چۆن فرۆته نییه که ت بووه ته هۆی ئه وه ی خه لک هه ستیکی باشتریان هه یی «تۆ ده توانی چیرهۆکه له سه ر هه ر باب ته تیک بگیره یه وه به مه رجیک چیرهۆکه کان به جۆش و به تام بن و پێوه ندییان به ههسته کانی خه لکه وه هه یی.» بۆ زالبوون به سه ر کاره ینه کاندایا لایه نی عاتفی خۆت به کار به ینه.

۳- خه لکی برۆ هه شتی پێویستیان به ده سه لات

ئه گه ر کاره ینیکت پێویستی به ده سه لات بێ ئاخۆ چۆن ده توانی ئه م پێویستییه ی دابین بکە ی؟ هه ر زوو له وه دنیایا به که پرسیار ی لێ بکە ی: "کام لایه نی ئه م به ره مه مه «یان خزمه تگوزارییه» به لات وه گرینگتره؟" ئه گه ر ده رفه تیک بۆ کاره ینه که ت بره خسینی تا به م ئاسایه گف تو گو یه ک ده ست پێ بکا، رهنگه ئه م کاره یارمه تیت بدا بۆ تیره کردنی پێویستی ئه و کاره ینه ت بۆ له سه ر ده سه لات مانه وه و، هه روه ها هه ر کاتیک بگونجی به شپوه یه ک پیره وه ی له سه ر کردایه تی کاره ینه که ت بکه تا کو ئه وه هه ست بکا گف تو گو یه که له ژیر رکیفی خۆی دایه.

پرسیار: ئاخۆ هه ر کاره ینیک جا چ برۆ هه شتی بێ چ خاوه نی هه ر جۆره برۆیه کی تر نایه وی ده سه لات ی به ده سه ته وه بێ؟

وه لام: تووشی چه په سان ده بی. ئه گه ر له کاتی ئاخافتندا باش هه ستت رابگری ده بینی که سیک برۆ که وانیه ی تا ئه و راده یه ی تۆ بۆ خۆت به وه یی درێژه به گف تو گو یه که بده ی، دلخۆشه به ئاخافتن له گه ل تۆدا. که سیک برۆ ریک به باشی گو یی له بیرهۆکه کانت راده گری به تایبه تی ئه گه ر تۆ به روونییه وه ده ریان ببیری. به لام که سی خاوه ن برۆی زۆر شتی له ده سه لات مانه وه ی پێ گرینگتره له هه ر شتیک تۆ ده یلی.

پرسپار: ناخو هېچ کارهېنېک پېتى نه وتوو ههست دهکا تو کاتي لى به فيرو ددهى؟
وهلام: زور کارهېن نهو کاتهى کار له کار دترانزى واته پاش نه وهى گهرموگورپيان
نامېنى نه مته پى دهلېن، به تاييه تى رچاوى کارهېناني خاوهن دوو چاوى قوول بکه. نهوان
تاماو هيهکى زور دريژ پاش نه وهى شووره هيهکى گه ورهى چين يان ديوارىکى گه ورهى
گومانيان ږوناوه، به ناو ږوته کاني نه زاکه تدا گوزهر دهکهن.
ههستى زگماکى به ردهوام ده توانى وريات بکاته وه له پاشه کشه کردنى نه پېنى که سيک له
ناخافتنى تو. به لام تو ده بى گرېنگيه کى تاييه تى بدهى به که سيکى خاوهن دوو چاوى زور
قوول. تا بکرى زوو پرسپار بکه: "رات چيه؟".

کاتدانان

له کوم ه لگه به مليونان جار به نامه رېژيکراوى نه م سه رده مه دا، کات باپه تيکى
بنه رته ييه. نابى تو په له له کارهېنه کانت بکهى و هه روه ها ناتهوئ نهوان ههست بکهن که تو
کاتيان لى به فيرو ددهى. بو خوشت ناتهوئ چه چه قکه ريک کانت لى به فيرو بدا.
چيکه وتى گوى ده توانى زانيارى به نرخت بو دابن بکا. به تاييه تى ورياي نهو گويانه به که
به رز يان نزم.

۱- کارهېناني گوى نزم

نهوان به شيوازيکى به ناگا و به بيرکردنه وهوه بريار ددهن. نه گهر تو زور زوو داواى
برياردان له سه ر فروته نييه کيان لى بکهى، رايان ده چهنى. شته که هه روهک نهوه وايه که تو
سه رى خوشترين به نامه ي ته له فزيونى خو ت بکهى و بى نه وهى هه ست پى کردى
نوقمى سووکه بى هوشيهک بووبى. نه گهر که سيک بلئ "پخ" تو راده چهنى. يان ته نانه ت
له روانگه يه کى فرو شياريه وه تو ده بولېنى. نه گهر له فرو شياريدا کار ده کهى، ده رفه ت بده
بهو خه لکه ي خاوهن گوى نزم تا هه مو نهو زانياريه ي که پيوستيان پيه تى گه لاله
بکهن. پيش نه وهى پيان بلئى ماوه ي سه يرکردن به سه ر چوو و کات کاتي برياردانه، تا
ده توانى بېنډريژ به.

۲- کارهېناني گوى به رز

نهوان خيرا بريار ددهن. به دووباره کردنه وهى وته يهک سووکايه تى به بليمه تيه
به له زه که يان مه که.

پرسیار: ئەهێ ئهگەر پێویست بوو من کۆمه له خاڵیکی فرۆشیاری باس بکهه. خۆ تۆ مه بهستت ئهوه نییه یاساکان پێشیل بکهه، وایه؟
وه لām: کێ، من؟ نه خیر به لām له گه ل خه لکی گوێ به رزدا ته کنیکه که بریتییه له پیدانی پوخته یه کی خیرا. ئه وان یه کجار خیرا بریار ده دن. به پێچه وانه ی ئه م باره شه وه له قیزبوونه وه بترازی ئه وان هیچ شتیکی تریان ده سته گیر نابێ.

وریاییبوون له مه ر پاره

له به ره ئه وه ی شیوازی پاره خه ر جکردن له لووتدا ئاشکرا ده بی، ده توانی به به سته وه ی خسته ی کاتیت به کونه لووته کانی کاره ی نه که ته وه ئه نجامی باشتر وه ده ست بیئی.
- له گرینگیدان به کاره ی نیکی خاوه ن کونه لووتی خری گه وره، ده ست و دلکراوه به. ئه م جو ره که سانه ده سبلاوترین که سانی سه ر پووی زه وین.
- وه به ره ی نه که ی خۆت له سه ر ئه و کاره ی نه که ی که خاوه ن کونه لووتی سیگۆشه یی یان کونه لووتی زۆر بچووکن، که م بکه وه. ئه م خه لکانه به ر له وه ی کالایه ک بکرن، پێویستیان به هاندانیکی زۆر هه یه.
- ئه گەر کاره ی نیکی خاوه نی کونه لووتی کلپه یییه جه خت له سه ر لایه نه دلکه ره وه که ی فرۆته نییه که بکه وه.
- ئه گەر کاره ی نه که خاوه نی کونه لووتی لاکیشه یی بی، هه ول بده تا بکری کالایه که به ده سکه وتیکی شیوا به رجه سته بکه ی ته نانه ت ئه گەر فرۆته نییه که ت مه یموونیکی که ویکراو بی.

پرسیار: ئەهێ سه ری لووت؟ ئەهێ نه مانوت که سه ره لووتیش له شیوازی پاره خه ر جکردندا گرینگی هه یه؟

وه لām: با. ئه گەر تۆ که سیکی خاوه ن سه ره لووتیکی تۆ به لانی ت دی تا ده توانی به باشترین شیوه دلنیای بکه وه. بۆی شی بکه وه که چۆن فرۆته نییه که ت یارمه تیی ده دا تا پاره پاشه که وت بکا، هه ره که چۆن فرۆشگایه نرخداشکینه ره که ی گه ره که که مان پیت ده لێ له ره سیده که تدا چه ند پارته بۆ "ماوته وه" و به م شیوه یه ش پێ ده چی ئه و دۆلارانه ی که به راستی خه رج کراون له به رچاوت به سرتته وه.

ھەۋلداڭ بۇ دۆزىنەۋەي رەخنەكان

كېيە ھەز نەكا زياتر پەسن بدرى؟ گەپان بەدۋاي رەخنە خۆشتىر بەشى ناۋ كارى فرۆشيارى نىيە جگە لەۋ بارەدا نەبى كە بۇ خۆت چەناگەيەكى دەرىپەريوت ھەبى يان خاۋەنى ھىمايەكى تىرى رىكابەرايەتى بى.

فرۆشيارى ئىشوكارىكى سەختە. تەننەت ئەگەر رىقىشت لەۋە بېتەۋە كە خۆت بخەيە ناۋ مەترسىيە نارەزايى دەرىپىنەۋە پىۋىستە گوپت لە رەخنەكانى كارھىنەكانت بى. ۋو خويندەنەۋە دەتوانى ئەم كارە ساناتر يان لانى كەم خۆشتىر بكا. بەرپادەيەكى زۆر پىنج ھىماي ۋو دەرخەرى ھەلسوكەۋتى جيان كە پىۋەندىيان بەنارەزايى دەرىپىنەۋە ھەيە.

۱- چاۋى گۆشەداكەۋتوۋ

ئەم چاۋانە ھى ئەۋ كەسانەن كە لە ناۋ گىرقتەكاندا گەشە دەكەن. لەگەل خاياندنى كېشەكان ئەۋان بەپرسىنى پرسىياري ۋەك "ئاخۇ ھىچ رەخنەيەكت نىيە سەبارەت بەۋ شتەي ئىستا وتم؟" يان "بەراي تۆ ئاخۇ ھىچ حالەتتىك ھەيە كە ئەمە بى سوود بى؟" گەشە دەكەن. باۋەر بگەي يان نا ئەم پرسىيارانە ۋەك ئەۋە وان كە داۋا لە رايھىنەرىكى فرۆكەۋانى بگەي چەند كىردەۋەيەكى سەرشىتانه راقە بكا. تۆ دەبى كارھىنەكەت ھان بەدى كە ئەۋ كارە بكا كە تىيدا كارامەيە. لە سەروۋى ھەمو شتىكىشەۋە ئەۋ كاتەي كارھىنەكەت بەئازادى كېشەكان باس بكا پىۋىستە تۆ ھەست نەكەي كە ھەپشەت لى دەكرى. بەيەكەۋە كار بگەن بۇ چارەسەركردنى گىرقتەكان، يەك لە دۋاي يەك. بەم شىۋەيە كارھىنەكەت ۋەك كەسىكى ھاۋتاي خۆي رىز لە تۆ دەنى.

۲- شىۋە دەسەلاتى ئاشتىخۋازانە

ئەگەر فراۋنترىن پانتايىي ۋوۋى كىپاران ۋوۋبەرى ژىر كولمىان بى ئەۋ كەسانە رىقيان لە مشتومرە. ئەۋان مەگەر لەبارىكدا نەبى كە رىگەيان پى بەدى رەخنە بگرن ئەگىنا بەنەزاكەتەۋە رەخنەكانى خۇيان ھەشار دەدەن. ھەر كە لە دەرگەكەشەۋە دەرچوون رەخنە نەدركاۋەكانىيان سەبارەت بەھەرقسەيەكى تۆ، ھەلدەرىژىن. ھەلبەتە تۆ نا بگرە ئەۋ ھاۋسەرى كە تەمەنىكە دەنالنى ئەم رەخنە گرانبەھايە دەبىستى. لەبەرئەۋە بەپىۋىستى دەزانم كە تۆ لەگەل كەسانى خاۋەن ئەم ھىمايە شىۋازەكەت بگۆرى. ۋا پىشان بەد تۆ كەسىكى كە ھەزت لە گوپگرتن لە رەخنەيە.

ئەگەر بتوانی وا بنوینه تۆ که سیکی که زۆر ریز له خۆت دهگری و زۆر خووت بهوه گرتوو که گوئیستی هه لپژانی رهخنهکان بی و تا رادهیهک تۆ له ناو ئەو بزمه دا دهژی. «کیشه نییه ئەگەر بی تاقه تم بکهی» ئەمه وتهیهکی دانیاکه رهوهیه بۆ ئەم کهسانه. زۆر بهیان گیانیان دهردهچی بۆ ئەوهی دهره تیکیان پی بدری داخی دایان له لای که سیکی هه لپژیرن. ئەوان رهنگه ته نیا له بهر ئەوهی دایان دادهمرکی شتیکت لی بکرن.

۳- لیوی زۆر ته نک

به بیرت دیته وه که خه لک له پرووی خو ئاشکرا کردنه وه چند جیاوازیان له گه ل یه کتر ههیه؟ باری ئاسوده یی خۆت فه رامۆش بکه. که سیکی لیو ته نک حه ز دهکا له سه ر شتوازیکی ئیشوکارییانه گفتوگو بکا. نه با دا ئەو هه لیه بکهی و ده ست به گفتوگو یه کی تایبه ت به هه ر شتیکی که سی بکهی.

ناپراسته خو بوونیش بۆ تۆ زهره ری نییه. ئەگەر ئاستی تیگه یشتنت باش بی، که واته پیویسته له گه ل هه ندیک رهخنه ی دیاریکراودا به رخورد بکهی. بۆ نمونه با بلین کاره ئینکت تیبنییه کی داوه که ئاماژه دهره به وهی ئەو جوړه ئامیره فاکسه ی که تۆ دهیفرۆشی زۆر پشتیبه ستراو نییه. ئەو که سه پاره ی ته واوی به دهسته وه نییه تا دوا به ره مه یکی مودیل به رزتر بکری و تۆش له وه ده ترسی نه وهک ئەو به دهستی به تاله وه له فرۆشگا وه دهرچی. ئەوسا تۆ چۆن ده توانی له گه ل نا په زایییه کی ئەوتۆ مامه له بکهی که به لای کپرا ره که وه ئەوهنده که سییه که ئەو ناتوانی به ئاسوده یی له لای تۆ بیدرکینی؟

تیبنییه کی ناپراسته وخۆ، واته باسکردنی به سه رهاتی که سیکی تر، رهنگه گرفتی که سه که بخاته پروو. بۆ نمونه بلی: "ههفته ی رابردوو مامه لکاریکی وهک تۆم هه بوو که یه کهم جاری بوو، ئامیری فاکسه دهگری. ئەو له وه ده ترسا نه وهک لاپه رهکان ئەوهنده لوول بخۆن که که لکیان بپریت که چی تاکه لاپه رهیه کی فاکسه یی له لا نه بوو. دوینی ئەو له فرۆشگا بوو. وتی ئەو ئامیره فاکسه ی له منی کپیوو، ژیا نی پرگار کردوو. ئەو پیمی وت: "گرینگ نییه که کوپییه کان له سه ر لاپه ره ی ته نکه وه راده کیشری. ئەوهی گرینگه ئەوهیه که هه رچۆنیک بی من کوپییه کانم چنگ ده که وئ. تازه ده زانمه وه سه خته پروا بکه که من به بی ئامیریکی فاکسه تایبه ت خۆم ئیشوکارم کردوو."

۴- لیوی زۆر کورت

ئەم لیوانه هاو پین له گه ل په رۆشبوون بۆ راستگویی. ئەگەر تۆش ئەم په رۆشییه ت هه بی

ھەلى ئەۋەي ئەم جۆرە كەسە شتومەكت لى بىكرى زياترە. ئەگەر نا بەشپۈھىيەكى كاتى دەبى ھەر خەرىكى سۈيىندخواردن بى. ئەو كاتەي تۆ لەگەل ئەو كارھىنەدا دەدوئى دۇنياي بىكەۋە كە ئەۋە: " راستىيەكەيە، تەۋاۋى راستىيەكە و لە راستى بەدەر ھىچ شتىكى تر نىيە".

تاكايە خۆت بپاريزە لەو دەرېرېنە بى بايەخانەي كە بەھۆيانەۋە گومان لە راستگۆيىيەكەت دەكرى، واتە دەرېرېنى ۋەك: " ئەگەر راستىيەكەت دەۋى... " يان " راستىرېن بۆچۈۋى من ئەۋەيە كە "... خۆ تۆ حەز ناكەي لە ناۋ مامەلەكەدا بۆ خۆت بىيە جىي رەخنە سەرەككىيەكەي كارھىنەكەت .

۵- برۆى نزم

ئەگەر بەبىرت بىتەۋە كەسانى خاۋەن ئەم جۆرە ھىمايەي برۆ، پىۋىستىيان بەۋەيە كە دەسبەجى شتەكان دەرېرېن. لە كاتىكدا كە ئەۋان بەنەزاكەتەۋە لە ناۋ ھزرەكانياندا دەخولتەۋە، لەبەرئەۋەي تۆ دەبۆلئىنى لە تۆ و لە فرۆشەكەشت سارد دەبنەۋە. رەنگە مەيلى كارھىنەكەت بۆ پرسىنى پرسىارېكى گوماناۋى لە سەرەتا يان لە ناۋەراستى رىستەيەكەدا سەر ھەلېدا. خىرا: ھەر كە ھەستت بەۋە كرد دەسبەجى قسەكەي خۆت بېرە «تەنانەت ئەگەر لە ناۋەراستى رىستەكەشدا بوۋى» و بېرسە: "ئەي راي تۆ لەۋ بارەيەۋە چىيە؟".

پرسىار: ئاخۆ لەۋە ناترسىتى كە ھەرۋەك كەسىكى پەشۋكاۋ بىيە بەرچاۋ؟ "تاكايە من لە دوا ساتدا ھەلەيەكەم كرد؟ ئۆھ، زۆر دەترسىم رازىت نەكەم. بەراستى شايانى ژيانم؟

ۋەلام: ئەگەر پىۋىستە گالته بەم ستراتىجىيەتە بەكى، قەي نا. بەلام بۆ مامەلەكەردن لەگەل برۆ نزمەكان ئەۋە بەئامۆزگارىيەكى باش دادەنئىم. بەردەۋام دەتوانى بەھۆى زمانى جەستەۋە، پىشان بەدى كە پرسىارەكەت رەنگدانەۋەيەكە بۆ برۋابەخۆبۈۋنت نەك ترس.

پرسىار: ئەي بەبۆچۈۋى تۆ دەقاۋدەق چۆن بزانىن، ئەم برووسكە تىشكدەرەۋانەي گوماناۋىبۈۋن كەي سەر ھەلەدەن؟

ۋەلام: ھەر كە برۆى نزم ناسىيەۋە رادىۋى ھەستى زگماكىت بەكار بخە. چاۋ بگىرە بۆ ھەر ھەستىكى كورتخايەنى گومان كە بەرۋى كارھىنەكەتدا گوزەر بكا. ھەر كە بزەيەكى بەتەۋست لەسەر لىۋى بىنى، بېرسە: "كاردانەۋەت بەرامبەر بەۋە چىيە؟" ئەگەر توانىت كاردانەۋەيەكى راستەخۆى راستگۆ بىنى ئەۋا تۆ لەسەر سكەي بۆ ۋەدەستەھىنانى متمانەي كارھىنەكەت.

پرسىار: چۆن بتوانم بەدۋاى ئەم ھەموو ھىمايەدا بگەرئىم بى ئەۋەي سەر لە خۆم

ستراتیجییه تهکانی فرۆشیاری

بشیوینم؟ دهزانی، من حالی حازر سهرم له رینوینیییهکانی فرۆشیاریی خوشم دهناچی. وهلام: خوڤبهبهختانه پئویست ناكا تۆ بۆ سوودوهرگرتن له شارهزایییهکانی خویندنهوهی روو، سهخت تی بکۆشی. جاریک که بهرپیکوپیکی ئەم کتیبهت بهش بهبهش خویندنهوه لهگهڵ بنهماکانی هیمایه جوراوجۆرهکان و واتاکانیان ئاشنا دهبی.

که ئەم بهشهی کتیبهت تهواو کرد دهبهجهی ههول مهده ههموو کاریک بکهی. ستراتیجییهتیکی هیمایهکی روو ههلبژیره که ههزی پی بکهی ههروهک شتیکی له بابتهی کونه لووت خویندنهوه، بۆ ههفتهیهک لهسهه ستراتیجییهتهکهی من بهردهوام به. بۆ ههفتهی داهاووی بچوو هه دوهم ستراتیجییهت.

پاش ماوهیهک ههستمان لی رادی. پاشان شیوازه نهستهکییهکه زال دهبی. تۆ له ماوهی گفتوگۆیهکی ئاساییدا ئەو کاتهی که جووته چاوکی قوول یان دوو لیوی تهنگ سهیرت دهکهن، له ناخدا دهلیی: "ئاها" و کتومت دهزانی دهبی چی بکهی.

رېز له خوڼان

ئەگەر وا دابنځين که تۆ له سهرهتاوه تا ئەم بهشەي کتیبه کهت خویندبیتتهوه، نهک ئەوهی یهکسهه هاتیبیه سهر ئەم بهشه «که له راستیدا کاریکي ژیرانهیه» کهواته لهوه تی گهیشتهووی که رووی تۆ رهنگدانهوهیهکی ناخی تویه. ههر هیمایهکی سهر ههر ئەندامیکي روو هه لگري واتایهکی تایبهت به ناخی تویه. له راستیدا تۆ هه لگري ئەو بههرانهی که له خه لکی تر جیات دهکه نهوه. به لām من ئەوهم دۆزیوه تهوه که گرفته کانی تایبهت به پیز له خوڼان ته نانهت پاش ئەوهش که ده بین به رووخوینتهوه، هیشتا یهخه ی هه نديکمان بهر نادهن. ئیمه رهنگه له چنگ ئەوه بنا لښین که تۆز قالیک جوانین یان زۆر پیر و ژاکاو دیارین. هه نديکمان رهنگه کیشه مان ئەوه بی که "کتومت" بهو خزمانه مان دهچین که رقمان لیپانه که ئەمهش هوی دروستبوونی گومانی درێژخایه نه سهبارهت به چه مکی دادپهروهري له روو یان له ژياندا.

ناخۆ به گویره ی پشک و بهرکه وتی روو له ژياندا، رهچاوی دادپهروهري کراوه؟ وه لāmه که "به لئی" یهکی دهنگه ره وهیه به مه رجیک تۆ نه یینییه کانی خویندنه وهی روو به ده رووناسی یان میتافیزیکسه وه گری بدهی، واته کتومت ههروهک ئەو شتهی که ئیمه به نیازین له م بهشەي کتیبدا تیشکی بخهینه سهر «ئهوانه ی دوودلن با ئاسووده بن. ئیوه به بی په سندکردنی تاکه شتیکی ناو ئەم بهشەي کتیبه کهش دهتوانن بین به رووخوینته وهیهکی پله یهک. لایه نی میتافیزیکیه که دهقاودهق به خواردمه نییه کی به جیا داواکراوه دابنځي».

جوان یان ساکار

سهبارهت به جوانی راستیه روتته که، ئەوهیه که جوانی تا رادهیهک هه لخه له تینه ره. جوانی له رووی کۆمه لایه تیه وه سه رپشکییه کی ئاشکرات پی ده به خشیت به تایبه تیش له ماوه ی

رېز له خۇنان

سالانى قوتابخانهى نامادهيدا كه پېشبركپه كاني پرجه ماوهرتتېي ساز دهرين، ئه و سالانهى كه رهنه بۇ ئه وانمان كه نه يانتوانيوه جه ماوهركتشى بكن بهرده وام زيندوو دهمينه وه. له روانگهى رووخوتنه وه كه وه هر كه سيك دوتوانى له و شتهى كه له ژياندا گرنگه كه سيكى براوه بى. جوانى هه لگرى كومه ايك سه ريشكييه و ساكاريش به خشه رى پولىكى تريانه.

ئيمه رچاوى ههردووكيان دهكهن. با له جوانييه وه دهست پى بكن. ئاخو دهرتزانى جوانى به واتاى وشه به ههند وهرده گيرى؟ باسكردنى ژماره كان بۇ ئابوريناسييك به جى بيله. "دانييل هاميريش" هاو نووسه رى كتبى "Beauty and the Labor Market – جوانى و بازارى كار" گه يشتووته ئه و نه جامهى كه خه لكى سه رنجراكتش له هر سه عامتيكدا نزيكهى ۵٪ زياتر له خه لكى خاوه رويه كى مامناوهندى پارهيان دهست دهكه وى و به يه كسانى هه موو مه رجه كاني تر ئه وان له چاو خه لكى به راستى ناشيرين به رپژهى له ۱۰٪ زياتر پاره پهيدا دهكهن.

جوانى رهنه ماوهى به ندبوونيش كه م بكا ته وه. دوو دهر وونناسى دانيشتووى نيويوزك كه سه ر به كولىجى "ئاوان"، تاكيكرده وه يه كيان دارشت بۇ زانينى راستى ئه م بيروكه يه. "ويلسى كايسون" و "ئندرى دى سانتيس" داوايان له كه سانى به شداربوو له تاكيكرده وه كه كرد كه خويان به سويندخوتنه رانى ناو كه يسيكى دزىنى خه يالى دابنين. به گوپرهى ئاستى جوانى، حوكمه كان جياواز دهرچوون. سويندخوتنه ره ناراسته قينه كان پيدان باش بوو خه لكى رووجوان به گشتى به ۹-۷ سال زىندان حوكم بدرين به به راورد له گه ل ۱۴-۷ سال بۇ ئه و تاوانبارانهى كه كه متر سه رنجراكتش بوون. ("ئار مورين" "Beauty and the Beast in the Courtroom – جوانى و تاوانبارى له ناو دادگه دا، واشنتون پوس، ۳۰ كانوونى دووه مى ۱۹۹۷).

دهر وونناسيكي تر به ناوى "كارل وينس" ي سه ر به زانكوى كارولايى روزه لات به هوى ليكولينه وه چره كه يه وه جياكارىيه كى هاوشيوهى دوزيه وه «سه رچاوهى پيشوو». "خه لكى جوانتر له دادگه دا باشت مامه له يان له گه لدا دهكرى". ئيمه دوزيومانه وه كه ئه م نه ك ته نيا له ليكولينه وه تاوانىيه ناراسته قينه كاندا روو دها بگره له دادگه ييكرده شارستانىيه كانيشدا به م ره وته يه.

ههروهك ئه وهى بللى ئه م راستىيه به رادهى پيوست دل ساردكه ر نه بووبى، بويه

ليکدانه وهى هوى ئه م جوړه مامه له کړدنه تهنه ت وره به زانديکى زياترى به دوا دا دى. وينش دوزيه وه که که ساني سهرنجراکيش به که سانيکى "متمان په پيکراو و راستگو و پشتي به ستراو و دره وشاوه و گه رموگوږ و دوستانه" دينه به رچاو، له کاتيکدا که خه لکى سهرنجرانه کيش وه که که سانيکى "ته مه ل و بؤ دستناخوش و متمان په پينه کراو و ناراستگو" ديارن.

وينش ده لى خه لک وا بير ده که نه وه که "خوا جوانه". هه لبه ته ئه مه جوړه رامانيکه له ږو نه که ږو خويندنه وه.

له بهر نه وهى زور بهى ئيمه ي ئه مريکى هيشتا له وه رانه ها تووين قوولتر سه يرى ږو بکه ين بويه شهيداي سهرنجراکيشين. بؤ نمونه ئيمه سالانه ۱۸-۵ بليون ډولار له مکياژ خه رج ده که ين. ئاخو ده تزاني مکياژ هکان سهره راي گرانى ده توان مهنرسيداريش بن؟ به پيى وتهى "جاک ئه ندرسون" ي گوښه نووسپکى واشنتون پؤست تهنيا له سالى ۱۹۸۷ دا ژووره کاني فرياکوزاريى نه خوښخانه کان ۴۷۰۰۰ نه خوښى بريندا بو به هوى سابوون و پرچ لووسکه ر و شيدهر و ماسکى ږو و به ره مه کاني تريان راگه ياندووه. په نگه تو هه رگيز نارايشتکردنت به کارپکى پر مه ترسى دانه نابى. که چى کاره که پر مه ترسييه «جى ئه ندرسون»، "Beauty and the Beast of Makeup/Chemicals" جوانى و مه ترسيى ميکياژه کيمياوييه کان"، واشنتون پؤست، ۱۲ ي کانوونى په که مى ۱۹۸۸ «.

له که ل ئه وه شدا رازاندنه وه هوکاري سهره کيى جوانى نييه. به گشتى دان به وه نراوه که شيوه و ئه ندازه کاني ئه ندامه جهسته ييه کان هوکاري سهره کيى جوانين. به لام گرينگي ئه م ئه ندامانه له چى دايه؟ ده روونناسانى زانکوى تیکساس و زانکوى ئارکانس زانياريه کى هه ژينه ريان ده ست که وتووه. کاتيک که ئيمه له به رده م پياويکى قوز يان ئافره تپکى شو خدا واقمان وړ ده مينى ئه و شته ي که ئيمه به راستى پيى سهرسامين راده ي ناوه نديوونى ئه و که سانه يه. يان به گوپره ي ليکولينه وه که ي "جوديس لانگلويس" و "لورى رۆگمان"، به زمانپکى زانستيانه ي شياو، وه سفى واتاي جوانى برپتييه له خاوه نديريپتيى ئه و ئه ندامانه ي له تيکرا بيرکارييه که ي هه موو ږووه کاني ناو جه ماوه رپکى ديارپکراودا نزيکه. ("بى باور" Average Attractions: Psychologists Break Down the Essence of Beauty – سهرنجراکيشييه کاني ناوه ندي: ده روونناسان کرؤکى جوانيى سروشتى، شروقه ده که ن" ساينز نيوز، به رگى ۱۳۷، ژماره ۱۹، ۱۴ ي ئايارى ۱۹۹۹، لاپه ره ۲۹۸).

ئەو ئەنجامانەى لىكۆلەران وەدەستيان ھېنان، بەم جۆرە بوون: ئەوان بەسودوەرگرتن لە وینەى رووى ۹۶ پىا و ۹۶ ئافرەتى قوتابىيى كۆلچ بنەماى لىكۆلینەو ەكەيان دارشت. وینەكان بەھۆى لىنژىكى فیدىۆبى كە بەكۆمپىوتەرىكەو بەستراو بو و ھەر وینەبەكى وەردەگىرايە سەر كۆمەلە بەكەبەكى دىجىتالىي بچووكى ھەلگىرى نرخی ژمارەبى، سكان كران.

لە ھەردوو كۆمەلە نىر و مېبەكەدا رووھكان دابەش كرانە سەر ۳ كۆمەلى ۳۲ رووى. لە ھەر كۆمەلەلىكدا كۆمپىوتەر ھەرپەمەكەيانە دوو رووى ھەلدەبژارد و بىركارىيانە تىكراى نرخیكانىانى دەردەھىنا و پاشان ئەم ژمارانەى دەگۆرى بۆ رووبەكى ئاويتەبوو لە ھەردوو كەسپك.

بەشىوازىكى لىكچوو رووھ ئاويتەكان لە نىوان ھەر ۴ و ۶ و ۸ و ۳۲ پۆلىكى ناو ھەر كۆمەلەلىك رووى ئاويتەدا داپژاران.

پاشان نۆرەى بەشى جوانىبەكە ھات. ھەرەك لە Science News ھاتوو ۶۵ قوتابى داوايان لى كرا بىنە دادوەر و برىار لەسەر ئاستى جوانى ھەر كۆمەلە وینەبەكى روو «رووھكانى بەجىا لەگەل رووھ ئاويتەكان واتە ھەر ھەموويان لە ناو بەك كۆمەلەدا» بدەن. كام رووھكان براوھ بوون؟ ئەو رووانەى ئاستى سەرسرپىنىي جوانيان پىوھ ديار بوو، رووھ ئاويتەكانى كۆمەلەكانى ۱۶ى و ھەرۋەھا ۳۲ كەسى بوون. ئاستى جوانىي رووھ ئاويتەكانى كۆمەلەكانى ۸ كەسى يان كۆمەلەكانى بچووكتر، ھىندەى ھەمان ئاستى جوانىي رووھ راستەقىنەكەى خودى كەسەكان لە قەلەم درا بوو.

تۆ بەپەلەى رووخوبنەر دەتوانى تى بگەى كە واتاى ناوھندىبوونى رووبەك چىبە. بەگۆرەى ئەو ھىمايانەى كە ئىمە لىمان كۆلپونەتەو رووبەكى جوان دەبى خاوەنى ئەو چاوانە بى كە مەوداى نىوانيان ناوھندىبە. پىويستە لووت درىژىبەكى شىاوى ھەبى و پىويستە جىكەوتى گوئى ناوھندى بى. پرىتىيى برۆ دەبى بەكسان بى و... ھتد.

ئىستا واتاى ئەو ھىمايانە بخەوھ يادت. بەھۆى ھىمايە ناوھندىبەكان كەسەكە تواناى خۆگونجاندى ھەبە. ھەر كاتىك تۆ ھىمايەكى ناوھندىت ھەبى شىواوزى كەسپىت دەتوانىت دوو شىوھ وەربگرى. لە رووى بىروبوچوونەو ە رەنگە ھەم روانگەبەكى بەرفراون و ھەم روانگەبەكى تەسكت ھەبى. لە رووى كاتدانان بۆ پرۆژەكان لە ناخى تۆدا لە نىوان برىاردانىكى ورد و ھىواش يان برىاردان بەخىرايىبەكى واقورمىن بەكەمايەتىبەك ھەبوونى

نییه. ورده کاریه کان گرفتیکت بۆ ناخولقینن له بهرئهوهی تۆ هم له دستپیکردن و هم له کۆتاییهینان به پرۆژه کان به هه مان راده ههست به ئاسوودهیی دهکهی. تۆ ته نیا کار دهکهی.

تۆ گهیشتی؟ ئه گهر تۆ پرووه کی ناوه ندیت هه بی و «به م هۆیه شه وه خاوه نی پرووه کی جوان بی» گه وره ترین کار دانه وهی هاوړی هه هیمایه کی پرووت رهنگه بئینکورتی بی به رامبه ر به هه موو خه لکی تر. به لام رهنگه تۆ ههروه ها جگه له توانای کیشکردنی خه لک کاتیک سخته ت بۆ دۆزینه وهی هیمایه جیاکه ره وه کانت به سه ر بر دبی.

رندیه کی شتیکه ر له پرووی ههستی و کۆمه لایه تییه وه شتیک ناسان نییه. هه لبه ته ئه م جوانیه له خودی خۆیدا هاوتای کریتییه کی واقورمین به هره یه که. له هه ردوو باره که دا خه لک ده وستن و زه ق راده مین و دواتر ههروه ک بتیک سه یرت ده کهن. ئه وان ئاوات و ترس و رق و هه ر شتیک که له که بوو له ناخیاندا له تۆدا ده بیننه وه.

فیرخوان یکم که راهیبه یه کی خه لکی سپرینگفیلدی ئیلینۆس بوو، خوی به وه وه گرتبوو که جله جیاکه ره وه کانی راهیبه یی بکاته به ری. ئه و پئی وتم چه ند سه یره مرۆف به شه قامدا برۆا و وه ک "راهیبه" یه که هه ل سوکه تی له گه لدا بکری.

"هه ندیک خه لک به ئامیزی کراوه تا ئه و په ری گه رموگوری به ره و پروم دین. ئه وانی تر واته خه لکانیک که هه رگیز له ژیاندا نه مبینیون تووشم دین و ده بۆلین. هه ندیکیان ته نانه ت به سه رمدا ده گورین. به کورتی، شتیک سه رنجرا کیشه. هه رگیز ناتوانم پشبینی بکه م که خه لک چ کار دانه وه یه کی ده بی".

با دوور نه چین که خوو به جلیکه وه بگرین یان سویند بخۆین، هه لی ئه وه مان بۆ ره خساوه که به شپوه یه کی کاته کی وه ک بت سه یر بکریین. ئاخۆ هه رگیز ئیسکبه ندت به ستووه؟ به شه قه رۆیش تووی؟ یان که وتوویه سه ر ویلچیر؟ ئه ی سکپری بۆ ماوه ی نۆ مانگ، ئه ی چاویکی شینومۆر، ئه ی بیاسه کردن به سه گیک رهنه نی گرانبه ها، ئه ی له به رکردنی جلی رهنگا ورهنگ له ناو ژووریک ناخینراو له که سانی جل سپی یان رهنگی بیچه وانته تاقی کردووه ته وه؟

کار دانه وه کان به ریوه ن. هه ندیک خه لک تۆیان خۆش ده وئ و ئه وانی تر رقیان لیت ده بیته وه. هه یچ کام له م کار دانه وه به تینانه به شپوه یه کی که سی هه یچ پیه وندییه کیان به خودی تۆوه نییه. ئه گه ر ئه م راستیه شه ت له بیر بی، رهنگه هه لنه چی. له هه مان کاتدا کار دانه وه کان به چری و خیرایی و شیتانه گوزهر ده کهن و ههروه ک ئه وه وایه که تۆ وه ک

تهختهیهکی مرویی یاری دارتت لی هاتی.

ئهمه رۆتینه بۆ جوانیکی وهک "تۆم کروز" یان "کیم باسینگر" یان هر روویهکی تابانی تر جا چ ناسراو بی چ نه ناسراو.

چهندی رووهکان ناوهندی نه بن، ئه وهندهش بههره جیاکه ره وهکان بهدر دهکه ون. به پچه وانوه بههره ی بهرچاوی جوانی بریتیه له گونجانیکی باش له هه موو شوینیکدا و ههروها فیروبونی ئه و وانیهی ژیان که پتوهندی به پتوهبردی ژیانیکه وه هیه که تیتیدا مروّف وهک تهختهی یاری دارت هه لسوکه وتی له که لدا دهکری.

له ناو ئه م کتیه دا من نمونه م له سه ر سهدان رووی ناسراو هینا وه ته وه. نمونه کان رووی خه لکی سه ر به پله وپایه و سه رده می جیاوازن. خه لکانیکن که به هوی دهسته که وه ته کانیا ن نه ک بهرکه وتی جوانی یان گرینگن. بهدر له ژماره یه کی که م له پیدشکیشکاران ژماره یه کی که م خه لکی ناودار توانیویانه بین به مۆدیلی وینه گران. زۆریکیان رهنگه به ساکار دابنرین. ناویانگی ئه وان له روویه کی جوانه وه هه لئاقولی. و، چهندی پتویست بووی ئه و که سانه به سه ر کۆسپی زیاتردا زال بن ئه وهندهش لاسهنگی و ژاکاوی و وهرگه رانیکی زیاتر به ئاراسته ی هیمایه جهسته ییه زۆرهکان له روویاندا دهرده که وی.

دوکتۆر "نارایان سینگ"، که یه کیکه له رووخوینه وه سه رکردهکانی ئه مریکا جاریکیان له گه لم باسی که سانی پله بهرزی جیهان ههروهک "تیبی لینکۆلن" و "هیلین کیتلر" ی کرد. به کورتی وتی: "ئه و کاته ی ئه و که سانه ئه رکی خۆیان به کۆتا دین له روویانه وه وا دیاره له ناو ئامیریکی تیکدهری پرشه قوه ژۆرهدا خولابنه وه".

پرسیار: مه به سست ئه وه یه که ئه و خه لکه ی بهروا له ت یه کجار جوانن له ناخدا هاوسهنگیه کی زیاتریان هه یه؟

وه لام: به لی. ئه و که سه ی خاونی تاییه تمه ندیه "ناوهندی" یه کانه جگه له وه ی که ده توانی له بنه ره ته وه له گه ل ئه و خه لکه دا که به چاوی بتیکه وه سهیری دهکن، بگونجی، به گشتیش ده توانی شیوازی خۆی بگۆری. زۆریه ی جار رهنگه ئه و که سه له رووی کۆمه لابه تیه وه خۆی بگونجی و هۆیه که شه ده گه ریته وه بۆ ئه وه ی که خه لک ریگه ی پی دها.

پرسیار: ئه ی خه رمانه؟ زۆریک له و خه لکانه ی به "جوان" داده نرین ئه و تاییه تمه ندیه ستانداردانه یان نییه، به لام دهره شینه وه و ئه مه ش خه لک بۆ کاردانه وه دهرووژینی.

ته نانه ته گهر تۆ تواناي ئه ووت نه بېت هوشه كييانه خه رمانه كان ببيني، به لام ئه گهر هه ستت كرد كه سيك شله ژاوه يان بينيت حه ب دهخوا كاردانه ووت به رامبه رى ده بى. شتيك له ناخدا ده وروژى. ئاخو ده ته وى نكولى له وه بكه ي كه خه رمانه كاريگه رى هه يه، له سه ر هه لسه نگاندى جوانى خه لك؟

وه لام: نه خيتر. ئه وهى راستى بى، من هه موو پرووخينه وه يه ك هان ده دم تواناكانى خوئى له خه رمانه خويندنه وه دا په ره پى بدا. «له خه رمانه خويندنه وه دا به شيويه كى سروشتي هه ستى ببيني به رجه سته وه ك ريگه يه كى سه ره كى ده سته به ركردنى زانيارى به كار ناهيترى. زانيارى زياتر له " Aura Reading through all Your Senses - خه رمانه خويندنه وه به هه موو هه سته كانته وه"، ده ست ده كه وى». زۆر به ي ئه و شته ي كه خوئى به جوان يان به ناشيرين ده نوئى به ده ر له تايبه تمه ندييه جه سته ييه كان، پئوه ندى به ئاستى خه رمانه شه وه هه يه. خه رمانه شتيكى دلرفينه و به دلنيايييه وه تۆ ده توانى فيرى خويندنه وهى بى.

دژايه تى به هره

وا دابنى پيش ئه وهى تۆ له داىك بى، گريه ستي له داىك بوونت داده ريژى. كوئفرانسيكى بچووك ساز ده درى و تييدا روخى تۆ و فريشته ي پاسه وانته و هه ر كه سيكى تر كه بۆ نه خسه ريژى ريكه وتنه رسميه كه يارمه تىت بدا، ئاماده ن. با ئه و كه سه سيينت پيتر بى يان خوايه كانى ميتولوجياى يوئانى واته هه ر كاميان كه به پرواى تۆ له پرۆسه ي برياردانه كه رۆل ده بينى. بۆ ئه م نمونه يه با ئه و كه سه به سيينت پيتر دابنين.

تۆ و فريشته كه ت و سيينت پيتر به فرين خوتان ده گه يهنه كو بوونه وه كه. سيينت پيتر ده لى: "با به يه كيك له پرسياره هه ره گرينگه كان ده ست پى بكه ين. بريارى تۆ له سه ر ئه م بابه ته كاريگه رى ده بى له سه ر شيوهى ئه م ژيانه، پيتر چۆنه به هه رمه ند بى؟".

تۆ ده لى: "پيم باشه. تكايه ئه گه ر بكرى چه ز ده كه م يه كجار به هه رمه ند بم". ئاگه دار به. ئه م پرسياره به هوى دژايه تى به هه ره پرسيارى هه لئه تينه ر بوو. بۆ زانينى كاريگه رى دژايه تى به هه ره، پرسيارى ئاسانى لى بكه: "چه ند به هه رم هه بى؟".

راسته. ئاخو چه ند روخ ده يانه وى خاوه نى به هه رى ناسايى سه ره كى بن؟ ته نيا ژماره يه كى به به راورد كه ميان ده ويزن به راستى خوئان بده نه به رمه ترسي ناسايى بوون. به لى به شيويه كى گريمانه يى خاوه نداريى به هه ريه كى جياكه ره وه بۆ كاركردن و

شيوازيكي سهركرده ناسايي ناسايانه و شتي له م جوړه، پي دهچي دلرفيتي بي، به لام له رووي كردارييه وه واتاي نهويه كه ژمارهيه كي كه م له خه لك له تو تي دهگن و شيوازه كهسيه كاني نهوان له هي تو جياواز دهبي، به رادهيه كه هه رچنده نهوان پهنگه زور به تو سه رسام بن، به لام نه زانن كه تو چون هه لسوكه وت دهكه ي.

با دريژي لووت كه پيوهندي به بهرنامه ريژي و ستراتيجييه تي كار كړنده دا هيه به نمونه وه بريگريڼ. چهندي دريژي لووت زياتر بي، نه وندهش دهسكه وته ري تيچووه كانت هه ژينه رتر ده بن. به لام به هه مان رادهش به رامبه ر به زور به ي هه له كاني كاري نائاراميه كي زياتر دنويڼي. تو له ريكخستنې پر ژهيه كي سه ره كي له كاتيكي دياريكراودا ته نيا له باريكدا نه بي كه سه ربه خوځييه كي ته واوت پي درابي دنا هه ر هه ست به خنكان دهكه ي. هه ر جوړه هزريكي گه شبينانه ي نه م دنيايه ناتواني له هه ستركنه به بي به ختي رزگارت بكا، ته نانه ت له و كارانه شدا كه پهنگه خه ونې زور به ي خه لك بن.

ناخو نه م پارابوونه كه پيوهندي به هيماكاني رووه وه هيه مايه ي سه رسرمانه؟ به گوږه ي ناماره كان زورينه ي هه ر زوري روچه كان زور به ي جار ناوه نديبوون هه لده بژيڼ. پهنگه شهش هيمه له نيوان هه مو هيماكاني روو له هيمه زوره كان بن.

بو دلنيا بوون له دروستي نه م وته يه تاقير كړنده وه ي خو ت نه نجام بده. هيمايه كي روو هه لبريژ به تاييه تي هيمايه كي پيوه ست به گوږ و برو و لووت «نه و نه ندامانه ي به هره كاني تاييه ت به شيوازي كاريان به چري تيډا هيشووبه ند كراوه»، رووي ۵۰ تا ۱۰۰ كه سي ناسياوت به جه خت كړنده وه له سه ر نه و تاكه هيمايه بخوځنه وه. بو نمونه نه گه ر تو دريژي لووت هه لبرارد له لاي خو ت بنوسه چهنه كه س خاوه ن لووتيكي له دريژيډا ناوه ندين. چهنه كه س لووتيكي تا رادهيه كه كورت يان دريژيان هه يه؟ چهنه كه س خاوه نې هيمايه زوره كاني هه ركام له م دوو ناراستانه ن؟ كه به رهنجامه كانت له سه ر هيلكاريه كه روون كرده وه، نه وا كي رځيكي زهنگوله ناسات بو دردهچي كه ريژه ي دابه شبوونه كه ت به دهر دهخا.

به گوږه ي ناماره كان زور به ي خه لك هه ز دهكهن خاوه نې ژمارهيه كي كه م هيماي تا رادهيه كه به هيتز بن. ته نيا روچه يه كجار بوږه كانن كه هه لبراردنه كه يان روويه كي پر له به هره سه ره كييه كانيانه. «نه و كه سانه پهنگه به سه ير يان دره وشاوه - يان به يه كه م سيفه ت پاشان به نه وي تريان- وه سف بكرين، گرينگ نيه يه له بنه رته دا چهنه زور په سن بدرين، له بهر نه وه ي هه مو تاكتيكي پر هيتز پيوستيه كي زوري به هاندان هه يه».

جه ماوهر كېښى هويكه بؤ هه لېږاردنى ږوويه كى به به راورد ناوهندى. زؤر بهى خه لك هه مان شيوازه كه سييه كهى تويان ده بئ. ليكچوونيك له نيوان هه ست و بيري ئه وان و هى تودا ده بيت. ئه وان ده توانن له تو تئ بگن.

جوانى خالى دووه مه. ئه گهر له يادت بئ، جوانى واتاى به ناوهندى هاتنه بهرچاوه، كه واته ئه گهر تو هيمامى ئه وتو هه لېږتيرى كه به هيز و نائاسايى بن، به هره دهر وونيه كاني هاوړپي ئه م هيمايانه، ږهنگه به رده وام وهك قهره بوويه كى ږهوا بؤ نه بوونى جوانى نه هينه بهرچاوه. به ږادهيه كى زؤر ش له سالانى هه رزه كاريدا ږهنگه ئاخ هه لكيشى كه: "بؤچى من؟".
پرسىار: ږهنگه مه به ست من و ئه و لووتم بئ كه له ژيانمدا ږم لئى بوو ته وه. تو به ږاستى وا بير ده كه يه وه كه ئه وه به هره يه ك بئ؟

وه لام: به لئى. ئه و نرخه كى كه تو له برى ئه و هيماميه به خشيوته ږوويه كه كه له گه ل ږمندا به شتيكى جوان نايه ته بهرچاوه.

پئ ناچئ تو ته نيا تاكه هيماميه كى زؤر، واته دريژيى لووت هه بئ. له زؤر بهى ږووه ږر له هيماميه زؤره كان ږيوسته گوره ترين به هرهى ناو ږوو له لايهن هيماميه زؤره ږيوهنديداره كاني تره وه پالپشتيى لئ بكرئ ئه مهش له ږيناو ږارمه تيدانى خه لكه بؤ جي به جي كړدى چاره نووسى هه لېږتير دروايان. له بارى تودا، لووت جگه له وهى زؤر دريژه زؤر چه ماوه و ته سكه و ههروه ها چه ناگه شت زؤر دهر ږه ږيو و زؤر كورته.

واتاى خاوه نديتئى ئه م كومه له تايبه تهى هيماميه زؤره كان چييه؟

له رووى جه سته ييه وه، لووت و چه ناگه كه ت بؤ ږيش ږكي شاجوانى ناتشيين.

له رووى شيوازي كه سييه وه تو نائاسايانه خوت بؤ كار ته رخان ده كهى و وهك كار كه ر سهر به خؤ و داهينر ده بئ. له رووى ږه وشته وه خوت بؤ راستيه كان به خت ده كهى و ئه و كاتهى كه بكه وييه ژير پاله په ستو يه كجار ږكابه رانهى.

تو له ميانه كؤنفرانسه كه دا به سيينت پيتير ده لئى: "زؤر باشه. هه لكردن له گه ل هه موو ئه و به هرانه بؤم ئاسانه".

سيينت پيتير به ناخوه ده لئى: "ږهنگه وا نه بيت، به لام باشه، تو دواتر له وه تئ ده گهى".

هه ر يه كه له م هيمام زؤرانه هاوړپيه له گه ل وانه يه كى ژيان كه به هه مان ږاده فير بوونى سهخته. له م نمونه يه ئيمه دا تو ده بئ به رهنگارى ئه م ئاريشه بئ كه دهر ږرى ږووه هه لگه ږاوه كهى هيمامكانتن، كارى ږوتينى بؤ تو دژواره و يه كجار ږقت له وه ده بيته وه كه له

رېز له خۇنان

ژېر چاودېرېيېه كې ورد دابې و يه كجار ههستيار دهې بهرامبېر بهرېخنه. بهرېژاييې ژيانت خهلك پېت دهلي: "دلت خوښ بكه". و شتيكي تريشي بخه سهر: تهنيا لهو بارهدا نهبي كه ههلي داهېنرانه كاركردنت بۇ برهخسېني، ئەگينا تو تا رادهي مردن وهرېس دهېي. تو كه بههوي بېركردنهوه له توانا ري تېچوووهكانت تهواو گرت تي بهرېبووه بهسېينت پېتېر دهلي: "به دلنبايييهوه دهمهوي كارتيكي بهرچاو ئەنجام بدهم. من بۇ رووبه رووبونهوهي ئەم گرفتانه به رادهي پتويست بههيزم".

گري! جهستهت پي دهبهخشرېت و، ئيستا تو ناچاري لهگهله ناتهباييي بههرهكانتدا ههله بكه.

- چهندي بههرهكەت بههيزتر پېت ئەوهندهش ههلي دهسكهوتېكي ئەوتوت دهبي كه كهسي تر ناتواني دهستهبېري بكا و، ئەگهري زوره تو يه كجار لهواني تر جياواز بي. پرسيار: ئەوه شتيكي مسوگهريه. من ههركيز ناگونجيم. بهلام تو دهلي هوييهكهي تهنيا سهرنجراكيشي نيه بگره بههرهش پتوهنديي پتوههيه؟

وهلام: بههوي رووه يه كجار جياوازه سهرنجراكيشهكهتهوه كهسايهتېيهكهت بهو شيويهيه نابي كه زوربهي خهلك پيشبيني دهكهن: شيوازي كهسي تو لهگهله باري ئاسوودهيي ئەواندا ناگونجي. له ههر بوارتيكي ژياندا كه تو بههرهت پي بهخشرابي پتويسته تي بكوشي نهوهك خهلك بههله ليت تي بگهن و نهوهك بهتهنيا بمينييهوه. بهلام ئەم سهودايه لاني كهم بۇ روحي تو سوودي دهبي. هيوادرم خويندنهوهي روو بتواني يارمهتيت بدا بۇ دووباره له چوارچېونهنانهوهي ئارايشهگهلي تاييهت بهجواني.

پرسيار: كهواته ئەوه بهرېكهوت نيه كه زوريك له بهرېتوبهبراني بازرگاني و بليمهتهكاني كوْمپيوتهر يان پرؤفيسورهكاني كوليج، وهك كهسايهتېي راستهقينه دينه بهرچاو؟

وهلام: وايه. بۇ دوزينهوهي ريگهيهكي نوئ بۇ له چوارچېونهنانهوهي ميژووي خوت بگهريتوه سهر سالنامهي قوتابخانهي ئامادهييت. سهيري رووي ئەو كهسانه بكه كه بههوي جهماوهركيشي ناويان دهركردوه و لهگهله ئەو كهسانه ي كه يه كجار دهرسخوين بوون بهراورديان بكه. سهيري تاييهتمهندييه ناوهندييهكاني ئەو كهسانه بكه كه بهسهرنجراكيش له قهلهم دهرين و لهگهله تاييهتمهندييه پر هيزهكاني كهساني پتچهوانه بهراورديان بكه. ههر كهسه و خاوهني شتيكه. له روودا دادپهروهرې رچاوكراوه.

پرسيار: بگهريتمهوه سهر سالنامهكهم؟ من دهمهوي له ناههنگي داهاتووي

بهیه کگه یشتنهوهی دهرجوانی قوتابخانهی ئامادهییم بهشدارى بکهه. ئاخۆ ئهوه پرۆژه لیکۆلینهوهیهکی باش نییه؟

وهلام: بېگومان. لهگهڵ پشتگوێخراو کۆمه لایهتییهکهی جاران که ئیستا کهسیکی ملیۆنێره، بدوئ. بههره بههتیزهکانی ناو پروی ئهوه هاویۆلهت که رهنگه پرویان لێی ناشیرین کردبێ، بوونه هۆی سههرکهوتنی له پیشههه و، کهسانی پرجهماوهری خاوهن هیمایهکی ناوهندی یان هاوتای رهنگه هتشتاش سهرنجراکیش و هتشتاش له پروی کۆمه لایهتییهوه کاریگهر بن. بهلام ئهگهر پرسیار له دهسکهوتهکانیان بکهی، تێ دهگهی که پیشهه زۆربهیان کهمتر لهسهه رهسهنایهتی و زیاتر لهسهه تایبهتمهندییه ناوهندییهکانی توانا کۆمه لایهتییهکان وهستاوه. زۆربهی ئاوهلهکانی تۆ له قوتابخانهی ئامادهییهی تیکه لاون و بهزۆریش خاوهن هیمای ناوهندی و ژمارهیهکی کهه له هیمایه زۆرهکانن.

رێکهوتهکان

پێ ناچی ئهوه شتانهی که بهرێکهوت ناو دهبردین، جوانی مرۆف یان رێز لهخۆنانی زیاتر بکهه. لهخوتندنهوهی پرودا چۆن دهروانینه رێکهوتهکان؟

بهزمانیکی ساده له پرودا شتیکی بهناوی رێکهوت ههبوونی نییه. بهزۆری پرو بێ ئهوهی کارهساتیکیش پرو بدا، وهک کاردانهوهیهک بۆ پێگههتشتنی دهروونی کهسیک دهگۆرێ. گۆرانه دهروونییهکان بهرهههه له روالهتدا ئاشکرا دهبن. رێکهوتهکان ئهوه کاته پرو ددهن که رۆحی کهسیک روالهتی جهستهییهی پرویهک رهت بکاتهوه. ههندیک جار دهروونی مرۆف داوای هیمایهکی جهستهییهی دهکا که نهتوانراوه له ناو گۆماوی جینیدا وهدهست بهتێرێ یان بهتێپهپینی کات بگۆردرێ. هههه بۆیهش رۆحهکه ههه جۆره درامایهکی پتویست دهخولقینێ تا ئهوه هیمایه پتویسته وهدهه بکهوێ.

واين که مندال بوو لووتی شکا. تا ئهوه کاتهی ئیمه قسههمان لهگهڵ یهک کرد، ئهوه پروداوهکهی بهبێ بهختی و بهشتیکی بێ واتا له قهلههه دها. بهلام من پتوهندییهکم له نیوان چهماوه بهرههههاتوووهکهی لووتی و شپوازه کارییه یهکجار داهینههانهکهیدا دۆزییهوه. بهرههههچاوکردنی شوینی چهماوهکه که ریک له ئیسقانی لووتیدا بوو من وای بۆ چووم تهکنیکه تایبهتییهکهی واین دۆزینهوهی رێگهی یهکجار داهینههانه بێ بۆ دهستپیکردنی پرۆژهکان. پیم وت: "ئهگهر نهتوانی ههه پرۆژهیهک بکهی بهپرۆژهیهکی نایاب گومانم لهوهدایه که تهناهت مهیلی کارکردنت بۆ بمینیتتهوه. پتویسته تۆ ئههههت ههه له سههههتاوه

هەبى، پاشان پاشماوھى پرۆژەكە لە خۆيەوھە دى.

واين دانى بەوھە نا: "راستە، خۆشبيھەكەى لەوھەدايە كە ھىچ كام لە خزمەكانى من لووتيان لە لاڤووهوھە وەك ھى من نبيھە. ھەموو خزمەكانى سەر بەھەردوو لا لووتىكى رېكى جوانيان ھەيھە."

"ناخۆ ئەوان لە كار كردن ھەمان شىوازە داھىنەرانەكەى تۆيان ھەيھە؟"
"نەخىر."

بينىت! مەبەستەكە ئەوھەيھە.

بەشىوازىكى لىكچوو، ھەندىك جار پىويستە رۆحىك رېكەوتى ئەوتۆ بخولقېنى تا ئەو گۆرانانەى كە بەھۆى نەشتەرگەرىي جوانكارىيەوھە ھىنراونەتە دى "ھەلبۆھەشىننەتەوھە". ھەرچەندە شتىكى دلساردكەرەوھەيھە، بەلام لانى كەم پر واتايە.

بىر لە چىرۆكى "كرىستىن" بكەوھە. ئەو چەندەھا سالا بەر لەوھى لەلاى من وانە بخوئىت، واى بىر دەكردەوھە كە بووھتە قوربانىي رېكەوتىكى بى بەزەيى. لە سىيەكانى تەمەنىدا كرىستىن بۆ تەسكردنەوھە و جوانكردنى لووتى خۆى نەشتەرگەرىيەكى كرد. بەلام راستەوخۆ پاش سارپژىوونەوھى برىنەكانى نەشتەرگەرىيەكە "بەھۆى رووداويك" ھوھە برىندار دەبىت. لووتى دەشكى و پان دەبىتەوھە و دەگەرپتەوھە سەر شىوازى بنەرەتتىي خۆى. بەھۆى دەموچاوخوئىندنەوھە، كرىستىن لەوھە تى گەيشت كە ھىمايە زۆر ناپەسندەكەى لووتى پىوھەندىي ھەيھە بەيھەكىك لە ئازىزترىن خالەكانى ھىزى خۆى لە شوئىنى كارەكەيدا: بەھرەكەى بۆ كارى بەكۆمەل. كرىستىن دەيتوانى ھەر لە سەرەتاي پرۆژەيەكەوھە لەگەل خەلك كار بكا. لە راستىدا بۆ كرىستىن خۆشبيھە كار لەوھەدا بوو كە لە سەرەتاوھە متمانە بەخەلك بكا.

ئەم شىوازە كارىيە سەر بەخۆيە دەفەوتا، ئەگەر ھاتبا و نەشتەرگەرىيەكەى ئەو بەشىوازە ويستراوھەكە سەر كەوتنى وەدەست ھىنابا. لە ناو دەچوو، نەدەما. بەلام ئىسكە لووتە تەسكە تازە ھەلكەنراوھەكەى كرىستىن. لەگەل دەروونى كرىستىن نەدەگونجا. ھەلەيەكى زۆر گەورە رووى دەدا، ئەگەر رۆحى كرىستىن ناچار بووايە خۆى ھەلبقورتىنى. بەدلىيايىيەوھە ئەم لووتە نوئىيە دەستكردە "خنجىلانەيھە" زۆر ويستراوھە و يەكجار بەنرخ بوو. لەگەل ئەوھەشدا بەرەچاوكردنى بارودۆخەكە قوربانىكردنى لووتە خەيالىيەكەى كرىستىن لە قوربانىكردنى واقىيە رۆحىي ئەو گرىنگتر بوو.

فيڅوازيكى ترم به ناوى "نانتونى" باسى له توورپيى خوى به رامبه به ړوشانى سهر برؤى كرد. نهو پيى واوو به هوى نه م ړوشانه وه ړوييه كى جوانى له دهست داوه. داوام لپى كرد ړوشانه كه به خشل دانابى. كه س حهن ناكه كه موكورپى هه بى. به لام ههر ړوشان و ژاكاوويه ك يان ههر گؤرانپكى ړوييه كى ړوو له گه شه، له وينه مى مه دالياكانى سه رسنگى سه ريارزيكن. باچيكه كه وانه ړوحييه كانى له سهر نووسراوه. له سهر ړوى هه ساره مى فيربوونيش چ شه ريفيك له وه گوره تر؟

بو ليكدانه وهى ړوشان، پيوسته تو زانيارى بنه رتيت له باره مى واتاى نه دامه كانى ړوو هه بى، پيوسته حهن بكه مى زانيارى سوو دبه خش بدوزييه وه و خوت بكه مى به زولالترين كه نالى رى تپچوو، بو هه ستى زگماكى. له بهر نه وهى نانتونى رقى له ړوشانه كه مى ده بو وه به باشم زانى ليكدانه وهيه كى بو بدوزمه وه.

ړوشانه كه مى نانتونى كه وتبووه سهر برؤى لاي راستى و له شوپنيك دابوو كه نه گهر برؤى هه شتى بووايه، مووى برؤى لى دهر وا. گوشه مى برؤشى ريك بوو. رهنكى ړوشانه كه سپى بوو كه ناماژده ره به فيربوونپكى بيگهر د «به پتچه وانه وه ړوشانه سووره كان دهر برى توورپيى كه له كه بووه ن».

پيىم وت: «نه م ړوشانه رهنكدانه وهيه كه بو به رهنكار بوونه وهت له ژيانى كاريدا واته به رهنكار بوونه وهى پيوسته به بيرؤكه نوپيه كانت كه نه وانى تر په سنديان ناكهن. به بوچوونى من، پيش ړوودانى نهو ريكه وته مى بووه ته هوى دروستبوونى نه م ړوشانه تو بو بيندريژبوونت له گهل نهو خه لكانه مى كه له گهل تو دا له يه ك ناستدا نه بووبن هه وليكى زورت داوه. رهنكه سپييه كه مى ړوشانه كه ناماژ به و راستييه ده كا كه هه رچنده ماوهيه كى پر له نائوميدين به سهر بردووه، به لام له ړوى تيگه يشتن و په سندر دنه وه توانيوته سهر كه وتوو بى.»

پرسيم: "چ ريكه وتيك بووه هوى دروستبوونى نه م ړوشانه؟".

ړوى نانتونى گه شايه وه. وتى: "پيوهندي به كو مپيوته ره وه هه بوو. كومپانياكه مى من كارى تيدا ده كه م سوو له سيسته ميكي كون وهرده گرى. هيچ كه س له و شوپنه دا تى نه ده گه يشت من بو دمه وى ړوگرامى هاوچه رخرتر به كار به ينم. چهندها مانگ به رهنكارى خه لك بوومه وه و نه وه شيتى ده كردم. له و شه رهدا دؤراندم. به لام له سهر كاره كه مى خوم مامه وه و توانيم بى گويدان به وهى كه ناخو ړوگرامه كه به كار ده ينن يان نا كاره كه م جي به جى بكه م.

رینز له خوځانان

هر زوو پاش هم پروداوه کابینیتیکي فایل به سهر سهرمدا به ريووه وه. ته قلم خوار و هم پروشانه دروست بو.

پرسیار: مبهستت هوهيه كه ئيمه له ريگه نه خوځخانه دا ههستين و دلخوشي بنوين؟ به روو خویندنه وه يان بي خویندنه وه روو كي ههيه حهز له رووشان بكا؟
وه لام: ليكدانه وه كاني خویندنه وه روو له و كاتدا كه ژانت ههيه له نازارت كه م ناكه نه وه. له گه ل هوه شدا پاشان تو دهر فه تكت ده بي، بو دووباره بير كرده وه له رووداوه كه له روانگه يه كي روحيه وه. ناخو ده كرى واتا يه كي ئه ريني له نارادا بوو بي؟ ليكدانه وه جوړه ده سه لاتتكت پي ده به خشيت كه هه مهش به پچه وانه ي بيروبوچوونه باوه كه ي ناو كولتورمانه كه ده لي گرفته سهره كيه كاني ژيان له رووداوه هه پر مه كيه كاندا دهر ده كه ون و له م رووداوانه دا مروف قوربان يه كي بي ده سه لاته «به بوچووني من زور به ي ريكه و ته كان ئاستيكي روحيي پر واتايان ههيه. هه مووشيان نا، هه نديك ريكه و ته له راستيدا هه له كاني جوانكارين. هر بو يهش هه گه ر مروف بيه وي هه وسه نكي خوي بياريزي، پويسته تا بو ي بكرى له رووداوه كه وانه وهر بگرى. هه گه ر به تيگه يشتني خوي گه يشته وه لام يكي پر واتا، كه واته به هيزتر ده بي. به پچه وانه وه پويسته له و شته دا كه "جون بو ريسينكو" به تاواني سهرده مي نوي ناوي ده بات، نه چه قي. پويسته به باشترين شيوه، تيماري خوي بكا و به ره و پيش بچي».

روو خویندنه وه هه هه له ت بو دهره خسي ني تا هه و شتانه ي كه ريگرن بو رينز له خوځانان، ليك بدهيه وه. رووشان جوانيت پي نابه خشى، به لام روو «ههروهك چون توش لي ي تى گه يشتووي» ته نيا جواني تيدا نيه. له سهر هه ساره ي فيربوون، په روه رده بوون گرینگتره له روو.

پرسیار: بو رووشاني بچووكي وهك هي ئانتوني ده توانم له و خاله ي پيشوو كه تو له باره ي دادپه روه رانه بووني رووه كانت وتت، تي بگم. به لام هه ي بو رينز له خوځانان هه و كه سانه ي له زگما كه وه كه مو كورت يان هه يه؟ هه ي قوربان يان سوتان يان خه لگاني تر كه ريكه و تي كار هه ساتباريان به سهر هاتووه؟ چون خویندنه وه روو ده تواني له گه ل كار هه ساتي هه وهنده قول، مامه له بكا؟

وه لام: با سهره تا له و نازاره سه ختانه ي كه له شيواني روودا خو يان دهنوين، تي بگين. تو به پله ي روو خویندنه وه ده زاني چون بو شتيكي سه رووي جواني ستاندارد بگه ر پي و هم

راستییه یارمه‌تیت ددا بۆ بانگه‌یشکردنی وره‌یه‌کی زۆر پئویست. له یادت نه‌چی که تۆ شاره‌زای له‌وه‌ی چۆن هه‌ناسه‌یه‌کی قوول وهر‌بگری و دانه به‌دانه سه‌یری هه‌مایه جیاوازه‌کان بکه‌ی. ئەمه‌ش ریگه‌ت پی ددا تا به‌دیدیکی زولاله‌وه به‌دوای ئەو به‌هرانه‌دا بگه‌ریی که له ئەندامه برینداره‌کانی که‌سیکدا به‌ده‌ر ده‌که‌ون.

ببگومان که‌سیکی بی به‌ش له هیزی خویندنهوهی پروو له ترسان هه‌لده‌له‌رزنی و پرووی وهر‌ده‌گه‌یری، تۆش چ رووخوینه‌وه بی چ نا، ره‌نگه هه‌لبه‌له‌رزنی. به‌لام پاشان تۆ ده‌توانی هه‌ناسه‌یه‌کی قوول وهر‌بگری و پرکیشی ئەوه بکه‌ی که سه‌یری پروو و ئەو به‌هرانه بکه‌ی که نه‌سراونه‌ته‌وه. یارمه‌تی ئەو که‌سه په‌ککه‌وته یان شیواوه بده که هه‌ست به‌هه‌بوونی خوئی بکا. ئەو وره‌یه بده به‌خۆت که سه‌یری پرووی بکه‌ی. به‌دوای ئەو به‌هرانه‌دا بگه‌ریی که نه‌سراونه‌ته‌وه.

پرسیار: هه‌ر که‌سیک که به‌ئهم‌وونیکی سه‌ختی له‌م شیواوه‌دا ره‌ت بووی ناتوانی باوه‌ری به‌وته‌که‌ی تۆ سه‌باره‌ت به‌دادپه‌روه‌ره‌نه‌بوونی پروو بکا. مه‌گه‌ر مرۆف له‌خۆزازی یان دل‌په‌ق بی دهنه‌ که‌س ناتوانی قسه‌یه‌کی له‌م جوژه بکا.

وه‌لام: تیگه‌یشتنی درێژخایه‌نم له دادپه‌روه‌ری، ده‌وه‌ستیه‌ سه‌ر بروام به‌ئه‌فه‌ژین که ئەمه‌ش شتیکی بژارده‌یییه بۆ خویندنهوه‌ی پروو، به‌لام ریگه‌یه‌که بۆ لیکدانه‌وه‌ی ئەوه‌ی که چۆن پرووه‌کان سه‌ره‌رای پوولته جیاوازه‌کانیان ده‌توانن دادپه‌روه‌رانه بن.

دوو‌باره ژیانه‌وه واتای ئەوه‌یه که ئیمه زۆر ژیا‌نمان هه‌یه نه‌ک ته‌نیا یه‌ک ژیان. له ماوه‌ی ئەم ژیا‌نه‌دا هه‌ر کارێک بکه‌ین ئەم کاره دیته‌وه ری‌مان. که‌واته به‌لێ، هه‌رچه‌نده ئەوه سه‌خته، به‌لام ده‌توانی شتیکی دادپه‌روه‌رانه بی که که‌سیک ناچار بی ژیا‌نیکی جه‌سته‌یی شیواو به‌سه‌ر به‌ری. ره‌نگه ئەو که‌سه سه‌رده‌مانێک یه‌کجار له‌خۆبایی بووی، یان بوویته هۆی ناشیرینه‌بوونی که‌سیک. یان ره‌نگه پوچی ئەو که‌سه خوئی بۆ ژیا‌نیکی سوودبه‌خشانه‌ی قاره‌مان ئاسا ته‌رخان کرد بی که تیتیدا بیه‌وئ پێشان بدا که چۆن سه‌ره‌رای هه‌بوونی ئاریشه‌یه‌کی زه‌ق ئاشکرا، ده‌کرئ به‌ئازایه‌تی ژیان ببردیته سه‌ر.

هۆیه‌کانی کریتی و شیوان و کیماسییه‌کانی تر زۆر قوولن، به‌لام بنه‌مایه‌کی هاویه‌شیان بریتییه له‌و ئاریشه‌یه که پروویه‌کی کریت بۆ هه‌مووانی به‌ده‌ر ده‌خا. ئاخۆ تۆ رازی به‌وه‌ی که ناخی که‌سه‌که ببینی نه‌ک ته‌نیا پرووی؟ له‌م بارانه‌دا تیگه‌یشتنی پوچی شتیکی زیده‌کی نییه، بگره پئویستییه‌که.

بەسالاچوون

دووباره دادپەرورانه بوون، پى دەچى تا ئەو كاتەى بىرمان لە ئالتەرناتىفەكەى بەسالاچوون نەكردبىتەوه، بەشتىكى تا رادەيەك ناخۆشى دابننن.

پرسیار: تۆ باس لە مردن دەكەى؟

وہلام: نەخىر من باس لە "The Portrait of Dorian Gray – نىگارەكەى دۆريان گرى" دەكەم.

لە راستىدا قسەكەت تەواوه. مردن ئۆلتەرنىتتېقىكى پىسامە. بەلام رۆمانەكەى "ئۆسكار وايلد" كە باس لە دۆريان گرى دەكا گریمانەيەكى زۆر دلرفىنى ھەيە. لەبەرئەوھەش دەبى كىتەبەكە لەلایەن ھەموو ئەو كەسانەوہ كە روو خويندەنەويان بەجىددى وەرگرتووه، بخويندريتەوه.

وہك زۆرەي ئەو كەسانەى كە لە بەرىتانىاي سەردەمى فيكتورىادا دەژيان ئۆسكار وايلدش زانىارىي لەسەر خويندەنەوي روو ھەبوو. تەكنىكى رۆمانەكە لەسەر ئەو گریمانەيە بەندە كە بۆ جارىكيش بى روويەك بۆ رەنگدانەوي ناخى مرؤف گۆرانى بەسەر نايت.

بەھۆى ئامادەكارىيەكى زىرەكانەى ئەھرىمەن ئاسا بەرەنجامەكانى ناخە چەپەل و كەردوہ بەروالەتەكانى دۆريان گرى، لە روويدا رەنگيان نەدابووہوہ. لەبرى ئەوہ ئەم بەرەنجامانە گواسترا بوونەوہ بۆ سەر نىگارەكى شاراوہ. بەلام لە كۆتاييدا پياوہكە سزاي خۆى وەردەگرئ.

گرى بىگەرد و بى تاوان دەھاتە بەرچاو. سەرەراى زاتە پۆخلەكەى، ھەر كەسىك كە تووشى گرى ھاتبا، بەھۆى بەروالەت پاك و بىگەردبوونىيەوہ تووشى سەرسىرمان دەبوو. يەكەك لە ياساكانى ئەم ھەسارەيە بمانەوي و نەمانەوي، ياساي كار و كاردانەويەي. لە تەمەنى منداليدا بەرەنجامەكانى كەردوہوہكانمان دەبنە ھۆى ئەوہى بۆ تەنبىبوون بەتەنيا بەجىمان بەيلنەوہ. لە تەمەنى ھەراشيشدا گىرۆدەى ئەو رووانە دەبىن كە بۆ خۆمان دروستيان دەكەين.

" Wrinkles Are God's Makeup ، ژاكاوى خەملى خواوہندىيە" لە چرچولۆچەكان و ھەندىك رېگەى وردى پر واتا كە بەھۆيانەوہ روو بەتتپەرىنى كات دەگۆرئ، دەكۆلئتەوہ. تا ئەو كاتەى ئەم كىتەبەت نەخويندبىتەوہ، گرىنگترىن چەمك كە پىويستە لى تى بگەى ئەوہيە

که کلېشه کانی تايېت به به سالاجوون هه لهن. به شپوهيه کي به رېلاو خه لک له وه دترسن که هر نه نداميکي ږويان به هوى قه له وى شوږ بېتته وه جگه له و نه ندامانه نه بې که به هوى چه ورپه وه دهرده پوقين. له هه مان کاتدا له وه توقاون نه وه که نه ندامه به ږواله ت گه شه کانی ږويان بؤ هه ميشه چرچولوقچييان له سهر بنه خشى. نه گهر چارهنوس نه بېتته هوى خولفانى چرچولوقچه کان تيشکه سه رووه نه وشه ييبه کان ده يانخولوقين.

گوځ بگره، من ناموژگاريت ده که م، به رده وام کریمی دژه خوږ به کار به ينى، به لام له کارپه رپه که هى زور دنيا مبه، هه رجوره گوځايتيکي ږوو مسوگره. با ږووى دايکت هه چوځنيک بې له چارهنوسى تودا نه نووسراوه، که چرچولوق له سهر شوځنيکي ديارپکراوى جه سته ندا گه شه بکا. له گه ل تپه رپوونى هه ساليک ږووت هه زياتر ده بېتته هى خوټ و، هه شتيک ږوو بدا، هه کارتيکي له پشته وهيه. نه و کاته ش که تو له هوى هه کان تي بگه، به لگه ي زياتر «نه که مېتر» ت بؤ ريز له خوځان ده ست ده که وى.

ليکچوونه خيزانيه کان

نه گهر بؤت بکري با سنگت به رامبه ر به که سايه تى و ږووى نه ندامانى خيزانه که ت فراوان بى. رهنکه توش هه نديک لايه نى هاوېه شت له گه لاياندا هه بى.

به لام له ږووى به رکه وتى ږوو، برياره ورده کانت سه باره ت به شپووازي که سى ده توان مه ودايه کي سه سرپمين له نيوان تو و خيزانى رچه له کت بخولوقين. ناخو له وانه کانی ميژووى قوتابخانه ي ناماده ييدا، هه رگيز باسى زى The Hasburg Nose – لووتى هاسبورگه کان و The Hasburg Chin – چه ناگه ي هاسبورگه کانت خويندووه ته وه؟ نه وانه نه و دوو هيمايانه ي ږوو بوون که له ناو بنه مالله ي شانسينى نه لمانيدا باو بوون، بنه مالله يه که که بؤ ماوه يه کي زور زياتر له وه ي رهاو بى، ده سه لاتيان به سه ر نه رويچ و ئيسپانيدا گيرا.

ناخو زالبوونى نه م هيمايانه تهنيا پتوه نديى به وه چه خسته نه وه هه بووه، هه روه که چوځ ماموستاى ميژووم به رده وام به م شپوهيه گالته ي پى ده کرد؟ رهنکه هوى ليکچوونى نه م خه لکه يه کجار ناشيرينانه له م هيمايانه دا بگه رپته وه بؤ هه بوونى ليکچوونى دهر وونى به له خوگرتنى سيفه تى به ره له ستيه کي سه سه ختانه دژى گوځان. نه گهر بنه مالله ي مرؤف بؤ ماوه ي چه ندين سه ده ده سه لاتی نه وروپاى به ده سته وه بووبى رهنکه به لای نه و مرؤقه وه گه شه کردنى که سى نه وه نده پتويست نه بووبى، به تايبه تيش نه گهر جه ماوه رکه ږويان

بەمافی خواپیداوانەى پاشایانەو ھەبووبى. ئەگەر بېينە سەر ڤووەکانى ئەمڤۆ بەگشتى و ھى تۆش بەتايبەتى بەلى، تۆ دەتوانى لە ناو ڤووى ئەندامانى خىزانى خۆتدا، بەدواى رەسەنايەتيدا بگەرېى. يان بەلېكۆلېنەو ھەيەكى ورد لە ڤووياندا بەدواى شەرم و ھېماکانى نەخۆشيدا بگەرېى. تۆ لە ڤېى بېينەو دەتوانى ئاستى پېگەيشتنى كەسېك ھەلېسەنگېنى.

بۆچى خزمەکانىشت يان لانى كەم وئەکانيان رېز ناکەى و بەوردىيەكى زياتر لەوھى جارانت سەيريان ناکەى. ڤروانە، بەراستى ڤروانە، ئاخۆ كام ھېماى كۆلم تايبەتە بەخزمەکانى باوكت و كام يەك لە ھېماکان ناسان. لە ڤووى وئەکانەو بەزانە كە چۆن ئەندامانى بنەمالە بەتېپەڤىنى كات گۆراون. جا وئەکان رەش و سېى بن يانىش رەنگى تۆ بەھۆى سەيرکردنيان رېزىكى نویت بەرامبەر بەشېوازەکانى بەتەمەنداچوونى خۆشەويستەكانت لە لا دروست دەبى. تۆ بەپلەى ڤووخوئەو ھەو سەرېشكېيە دلکەرەوھىت ھەيە كە ھەرەھا دەشتوانى رۆلى كەسېكى خاوەن بۆچوونىكى دژەجەماوهرى بگېرى. بەزۆرى مەبەستى ئاشكرای خەلك لە سەيرکردن لە ڤووى ئەندامەکانى خىزانەکانيان بۆ دۆزىنەوھى لېكچوونەکانە. رەنگە داڤىرە بەقنەقن بلى: "ئېرنېستىنى بچووك، لووتى ويندل و لىوى فرېدريكاى پتوھى"، ھەرەك ئەوھى بلىى ئەو وەسفە كتومت وابى. ھۆى وەسفرىدىنى كەسېك بەگۆڤرەى لېكچوونەکانى لەگەل خەلكى تر دەگەرېتەوھە بۆ يەكېك يان زياتر لەم بېرۆكانە:

- جىنەكان بەرپرسن لە شېوھى ڤووى مرۆف.

- جىنەكان ڤرپار لەسەر ژيانى مرۆف دەدەن.

- ئەگەرى ئەوھە ھەيە كە تۆ "كتومت" لە ئەندامىكى ترى خىزانەكەت بگەى.

- تەننەت ئەمەشيان كە: چارەنووسى مرۆف بەھۆى باب و باڤىرانىيەوھە لە ھەموو ئاراستەيەكى گرېنگى ژياندا نەگۆرە. بۆ نموونە ھاتفيلدەكان چارەنووسيان جۆرېكە و ھى مەككۆيسەكانىش بەجۆرېكى تر.

باوهرم بەو شتە نييە. ئەگەر تۆش لايەنگرېكى ويستى ئازاد بى، كەواتە خوئندنەوھى ڤوو دەتوانى يارىدەت بدا تا بېرۆكەكەت بسەلېنى. دەستبەكار بە. ۵ لايەن بدۆزەوھە كە بەھۆيانەوھە ڤووى داىكە پەنجا سالانەكەت خۆى بەڤوويەكى بى ھاوتا دەنوئى و لە ھى ھېچ كام لە مندالەكان و خوشك و داىك و باوكى ناكە. سى لايەنىش لە لووتى ئېرنېستىن ديارى بگە كە ھېچ پتوھەندىيان بەباڤىرە وئندلەوھە نەبى. ھەموو زانىارىيەكان لەلاى خىزانەت كە گوئىت بۆ شل دەكەن، ئاشكرا بگە.

پرسىيار: با شتەكە ئاۋاش بى، بەلام ئاخۇ ناتوانرى شىۋانەكانى لىكچوون بدۆزىنەۋە؟
 ۋەلام: بەدلىيايىيەۋە ۋ، خۇشىيەكە لەۋەدايە كە مرۇف بەدۋاى ئەۋ شىۋانەكانە بىروا ۋ
 لىكىان بداتەۋە بەتايبەتەش ئەگەر باۋبوون لەگەل رەسەنايەتى ھاۋسەنگ بىرىن. ئەگەر
 مەبەستى تۇ جىنۇلۇجى بى، مېژۋويەك لەسەر بنەمالەكە بنووسە كە لەگەل مېژۋوى ئەۋ
 وانانەي ژياندا كە بەردەۋام لە نەۋەيەكەۋە بۇ نەۋەيەكى تر گواسترابنەۋە يەكانگىر بى.

پرسىيار: ئەي ئەگەر كەسىكى ۋەك من پىيى ۋابى تاكە رېگەي نەمىرى مرۇف
 مندالەكانىن؟ ئاخۇ بىر كىردنەۋە لەۋەي كە ئەۋ كەسانەي لە خوينى مرۇفن ۋ بەۋ رادەي كە
 ئەۋ مرۇفە پىشېبىنىي كىردۋە لە خۇي ناچن ھەرەشە لە مرۇف ناك؟

ۋەلام: ئەگەر تۇ بەدۋاى رېگەي ئەۋتۇدا دەگەپىي كە مندالەكانت لە تۇ بچن چ مىراتىك
 لەۋە باشترە كە ئەزمۋونى ژيانى خۇتەيان پى بەخشى؟ چىرۇكىان بۇ بگىرەۋە ۋ
 چىرۇكەكان بەۋ ۋىنانەي كە شىۋەي گۇرانت پىشان دەدەن دەۋلەمەند بىكە. بۇيان باس لە
 ئازارەكانت ۋ ھەلومەرجى پىگەيشتنت بىكە. وانەكانى ئەۋان رەنگە لە ھى تۇ جىۋاۋاز بن،
 ھەرۋەك چۇن ھىماكانى ۋوۋيان رەنگە لە ھى تۇ جىۋاۋاز بن. لەگەل ئەۋەشدا بىرەۋەرىي ئەۋ
 شتانەي كە تۇ لە بارەي مېژۋوى دەروۋىتەۋە باس تىۋە كىردۋون، دەتوانى بەردەۋام
 سىرووش بۇ ئەۋان ۋ بۇ مندالەكانىان بىنى.

جۋانى، كى پىۋىستى پىيەتى؟

ئەي ئەگەر تۇ لە ئاراستەي پىچەۋانەي نەۋەسازىدا بى ۋ لە بنەرتدا زىاتر گرىنگى
 بەدروستكىردنى خىزان بەدەي نەك بەدلىياۋوون لەۋەي كە ئاخۇ خىزانەكەت يادت زىندۋو
 رادەگرن يان نا؟ ئەي ئەگەر تۇ بەراشكاۋى نائومىدانە بەدۋاى ھاۋزىنىكدا بگەپىي؟
 پىۋىستە خويندەنەۋەي ۋو رېگەي ئەۋتۇي ھەبى تا يارمەتت بەدا ۋەك كەسىكى سەلت رىز
 لەخۇنانت بىيات بىنى.

زانىت رېگەكان چىن. لە راستىدا دوو رېگە ھەن. يەككىيان پىۋەندىي بەخۇتەۋە ھەيە.
 ئەۋەي ترىان پىۋەندىي ھەيە بەبابەتى ھاۋزۋانىتى ۋ چۇنىتەي پىناسەكەت بۇ ئەم بابەتە.

سەرەتا با لە تۆۋە دەست پى بىكەين. بۇ كەسىكى سەلتى ئەم رۇژگارە خويندەنەۋەي ۋو
 ۋەك دەفتەرى تۆمارى ژوانەكان شتىكى پىۋىستە. بۇ ئارىشەي پالەپەستۋە
 كۆمەلەپەتەيەكان، تۇ پىۋىستت بەشتىكى زىاتر لە رىز لەخۇنانتكى ئاسايى ھەيە. ئەۋ
 پىۋىگەندەنەي لەم سەردەمەدا سەبارەت بەسەنجراكىشى ۋوۋەپىۋى سەلتەكان دەبنەۋە،

زۆر تېكشكىنەرتن له هەر كاتىكى تر له مېژوودا، ئىمە بهو رېكلامانى مېديا و ئەو وتانەى بۇ مكياش هانمان دەدەن و هەروەها به بەرھەمەكانى گەشەپپەدەرى موو و نەشتەرگەرىى جوانكارىيەو دەورە دراوین و تېك دەشكېن. ئارىشتگەرانى پرچ و نینۆك گيانیان دەردەچى تا ئىمە زياتر بۇ ھاوسەرايەتى بشيپن. هەر با باس لەو ديزاينەر و فرۆشيارانە نەكەين كە تامەزرۆى ئەوین لە ناو يانەيەكى تەندروستی يان رچيمگرتندا بمانچەپپن.

زۆرىك لەم جوانيخولقېنەرانەى كە پئويستە پاداشت بكرين، هەستىكى باشت بەرامبەر بەخۆت بۇ دەخولقېن، بەلام هەندىك جار كرۆكى كارەكانيان لە راستيدا دەبېتە هۆى ئەوہى لە ناختا هەستىكى خراپتر دروست ببى. ئەو جۆرە جوانيىە مېشكت كون دەكا. بۇ نمونە ئېوہى خانمان، ئاخۆ ھەرگيز پيشەگەرئىكى ژېنەوەر بۆتانی روون كر دووہتەوہ كە چۆن بارىك بەن بەچاوەكانتان كە لە يەك نزيكتر يان دوورتر بەدەر بكەون؟ ئەى پرتكردن يان تەنكتركردى لېوہكانتان؟ ئەى مادام لە بنەرەندا رووتان چ كەموكوپيەكى ھەبووہ؟

بياوانى رېزدار، سالانە ژمارەيەكى زۆرتر لە ئېوہ نەشتەرگەرى پيىست لووسكردەوہ و جوانكارى لووت دەكەن. تكايە.

سەلتەكان ئاخۆ ئېوہ لە سەرووى ھەموو پالەپەستۆھەكانى تردا، خۆتان ناچار نەكر دووہ كە لە يانەيەكى تەندروستيدا راھيتنانى سەخت ئەنجام بەدەن، يان سەبارەت بە پارەى ئەو ئەندامەتيىەى كە ھەرگيز سوودتان لېى وەر نەگرتووہ ھەستتان بەتاوان نەكر دووہ؟ ئەى پالەپەستۆ لەو لايەنەوہ كە ھاوژانەكەى ناو ئامېزت بۇ ئەوہى ببى بەسەنەمى شانوشەوكەت پئويستە روويەكى گونجاوى ھەبى؟

پئوہرەكانى كۆمەلگە بۇ سەرنجراكيشبوونى تۆ و ھاوژوانەكانت ياربيەكى پلەوپايەدارى لى دەكەويتەوہ و بۇ ئەوہ دانراوہ كە خەلكىكى پر بەھاي كەمى تيدا براوہ بيت. چەند جار تۆ كەسانى سەلتى ترت بەپشتبەستن بەپئوہرەكانى جوانى كە خۆشت ھەر لە بنەرەندا خاوەنيان نى، بە "دۆراو" لە قەلەم داوہ؟ ئاخۆ فيلم و وينەكان بوونە هۆى ئەوہى كە تۆ پروا بەسیناريۆيەك بكەى كە ھەمووى لەسەر ئەو بخولقېتەوہ تۆ "كەسەكە" بدۆزيبەوہ «ئەو كەسەى برپارە تەواوى خالەكانى جوانيى ھەبن» و پاش ئەم رووداوہ پاشماوہى ژيانت ھەروەك چيرۆكى پەرييان بەرەو پيش بچى؟

بۆ هر پياو يان ئافره تتيك كه له بنه رته وه پيى وابى ږوو و جهسته ي هاوژوانيك هيمايه كي گرينگي شان و شهو كه ته ږومانسيكي واقيعي وهك فاننازيابه كه. تۆ ئيستا ږووخوينه وهی كه واته ئه مه به بيرۆكه يه ك دابني كه له كولتور يكه وه بۆ كولتور يكي تر دهگورئ. ئه و هيمانه ي هه لسوكه وت كه ده بنه هۆي ئه وه ي ږومانسيكي فاننازي به هاي ژيانى خۆي بزاني، رهنگه تهنيا له ږوودا دهر نه كه ون.

راسته. ئه و زانياريه سه باره ت به ږوويه كي ويستراو له ناو ميشكت چه قينراوه رهنگه هاوړپي تايبه تمه ندي ئه و تۆ بى كه له بهر ژه وه ندي به خته وه ر بووندا نه بى. كه واته ئه گهر تۆ هستت به وه كر دى كه كه سيكي دۆراوى رهنگه ئيستا كاتى ئه وه هاتبى ياريه كي پله و پايه دار بنا سيبه وه كه تيدا ناتوانى سه ركه وتوو بى. خۆت ئاماده بكه.

- هيل به ژير ئه و هيمايانه ي هه لسوكه تدا بكيشه كه حه زيان پى ده كه ي. گرينگ نيه ئه گهر ئه م هيمايانه هيج پتوه ندي به كيان به و هيمايانه ي ږووه وه نه بى كه به پيى بهر نامه دار ئژرا وه كه ي ناو ميشكت پتويسته دا و ايان بكه ي.

- له سه ر كارتى كي پير ستي سى له و هيمايانه ي ږوو ريز بكه كه هاوړپن له گه ل ئه و سيفاته دهر وونيانه ي كه تۆ حه ز ده كه ي له ناو هاوژوانه كه تدا بن: هيماي وهك سه ره لووتى كي تۆ په لاني، پيلووى تهنك، ږووبه ريكى گهره ي يه كه مايه تيبى سيبه م، چه ناگه يه كي گهره ي پان، گوپي زل يان هر شتيك كه له ږووى دهر وونيه وه بته گه شينته وه.

- ئه م كارته له گه ل خۆت بگيره. له ناو بهر ك يان جز دانتدا هه لى بگره. با ئه و كارته هيمايه ك بى بۆ بيروبوو چوونى كي نوئ: كى پتويستى به و شته يه كه به جوانى ناو دهر درئ؟ تاكه پتوه ريكيش نيه بۆ ئه و ږووه ي كه خۆي به ږووه ته وا وه كه دهنوئنى. به لام ئه وه بۆ تۆ شتيكي يه كجار گرينگه كه هاوژينه كه ت گوپت لى رابگرئ. هيج واتايه كي نيه تۆ ئه و هاوژوانانه ت پى په سندر بن كه خاوه نى گوپي بچووكى خنجيلانه و شتى له م جوړهن. به ږوواى زۆر يك له كه نجان پتويسته ئافره تتيكي شوخ به و جوړه بى كه "تۆم وؤلف" ي نووسه ر به "كه سيكي ته قه لاهه ر بۆ بى كه مو كور تيبه كي نزيكه يى" ناوى ده بات. ئه ي ئه و بيروكه يه ي كه ده لى نرخی ئافره ت پتچه وانه ده گورئ له گه ل قه باره ي لووتى و راسته وانه ده گورئ له گه ل قه باره ي سينگي؟

ژيانى واقيعى زۆر ورده كار يي تيدا يه. بۆ ريز له خۆنانى هاوژوانه كه ت و «ه ي خۆشت كه ئه مه ش بۆ بهر ژه وه ندى خۆته» كۆمه له ستاندار ديكى تايبه ت به ږووخوينه وان دابنى. تهنيا سه يري ږوو مه كه. لىي ورد به وه.

چۆن خویندنه‌وه‌ی روو دهنوانی له پیشه‌که‌تدا یارمه‌تیت بدا

کاره‌که ئاسانه، تۆ شاره‌زاییت له راستیه‌کان و تایبه‌تمه‌ندیه‌کان و له‌و شی‌وازه‌ته‌واو نوێیه‌ی سه‌یرکردنی خه‌لک په‌یدا کردووه. بێگومان ئه‌وه‌ش سوودی بۆ پیشه‌که‌ت ده‌بێ. بۆ نمونه ده‌ستپێکه‌ران برۆا به‌خۆیونیان زیاتر ده‌بێ. ئه‌گه‌ر تۆش وه‌ک فێرخوازیکی نمونه‌ییم بی ئیستاکه‌ه‌روه‌ک چله‌ته‌ماته‌یه‌کی تازه‌ ئاوردراو له‌ پڕۆژیکه‌ گه‌رمی مانگی ئابدا له‌ ناو پڕیز له‌خۆناندا خه‌ریکه‌ ده‌خوستییه‌وه‌.

گرینگ نییه‌ بۆ دا‌بینکردنی بژێویی خۆت چ جو‌ره‌ زانیارییه‌کت وه‌رگرتبێ، له‌به‌رئه‌وه‌ی ئیستا تۆ خاوه‌نی کرۆکی ئه‌و زانیارییه‌ی که‌ له‌ پێوه‌ندیی رووت به‌شی‌وازی که‌سیته‌وه‌ ده‌کو‌ئیته‌وه‌. بۆچی نابێ مرۆف هه‌م به‌هۆی رووی س‌روش‌تی خۆی و هه‌م به‌هۆی به‌هره‌کانیه‌وه‌ هه‌ستیکه‌ی باشت‌ری به‌رامبه‌ر به‌خۆی هه‌بێ؟ پڕیز له‌ خۆنان ناویکه‌ بۆ ئه‌م شانازییه‌ ره‌وا‌یییه‌ی تۆ هه‌ستی پێ ده‌که‌ی. ته‌نانه‌ت ئه‌گه‌ر خویندنه‌وه‌ی روو به‌ده‌ر له‌م جو‌ره‌ گوروتینه‌ ده‌روونییه‌ سوودیکی تری له‌ ژیان‌تدا نه‌بێ، هه‌شتاش هه‌ر به‌شتیکه‌ به‌سوود هه‌ژمار ده‌کری. به‌لام سووده‌کانی زانیی زانیاری له‌ باره‌ی خویندنه‌وه‌ی رووه‌وه‌ ره‌نگه‌ زیاتر له‌وه‌ بن که‌ مرۆف به‌شی‌وه‌یه‌کی کاتی هه‌ستیکه‌ی باشت‌ری له‌ لا دروست بێ، سوودی وه‌ک پاره‌ په‌یدا‌کردنی زیاتر. ئیمه‌ باس‌مان له‌وه‌ کرد چۆن خویندنه‌وه‌ی روو دهنوانی به‌ره‌ به‌پیشه‌ی فرۆشیاری بدا. له‌ سه‌رووی ئه‌مه‌شه‌وه‌ ئاوردان‌ه‌وه‌یه‌ک له‌ بواری پیشه‌که‌وتووی روو، خویندنه‌وه‌ی پسپۆرانه‌ شتیکی سه‌رنج‌راکێشه‌. له‌م بواره‌دا تۆ دهنوانی له‌ نیوان ئه‌و ۱۰ پسپۆرییه‌ی ئیمه‌ له‌م به‌شه‌دا ده‌یان‌خه‌ینه‌ روو په‌کیک یان چه‌ند دانه‌یه‌کیان هه‌لبژیری. ره‌نگه‌ رینۆینیکیارت له‌ قۆناخی خویندنی ئاماده‌ییتدا به‌تۆی نه‌وتبێ پاره‌ له‌ پڕی روو خویندنه‌وه‌وه‌ ده‌ست دێ، به‌لام بزانه‌ که‌ ئه‌وه‌ شتیکی راسته‌.

له گه ل ئه وه شدا پيش ئه وه من دهمه وئ له وه دانيا بيمه وه كه تو شاره زاييت له و ته كنিকে ههيه كه خويندنهوئی پروو ده گورئ بۆ چه كيكي ته نانه ت به هيزتر تا به هويه وه له ناو كاره كه تدا پروا به خو بوونت زياتر بكا. ئه گه ر ئيستا خه ريكي هه ر كار يك بي يان ئه گه ر دانه مزراو بي و يانيش به نيازى دامه زران بي، ئه م ته كنিকে هه ر به كه لكت دئ.

پروو به پروو بوونه وه له گه ل خاله كانى هيزى خوت

ئه گه ر بتوانى پيوه ندييه كى راسته وخۆ له نيوان به هره كانت و پرووتا بدوزييه وه رهنگه پروا به خو بوونت زياتر بي. به شيوه يه كى به شه كيش ئه م كاره ده وه ستيتته سه ر ئه و شاره زاييانه ي كه له ناخدا تووشى سه رسرمانت و دهكهن. ئاخۆ له وه ته ي خويندنهوئی ئه م كتبه وه چه ند جار دهنگيك له ناو ناخدا وتوويه تي: واو!

تۆ له ناو دلندا وتووته: "به راستى من له وه دا باشم!" جا چ ئه م شته كار كردنى به كۆمه ل بي، يان كارى به جيا بووبى، يان ده ستپيكردى پرۆژه ي نوئ و به نيوه چلى به جي هيشتيان بووبى، كۆمه ليك له وه به هره هه ره مه زنه ي له رووى تۆدا ده ركه وتوون ده بنه هۆى ئه وه ي له ناخدا بريسه كيه كى ناسينه وه تيشك بداته وه. ئه و ساتانه "ساته كانى كۆداك" ي رۆحين. رهنگه تۆ پاشان له بيرت بچيته وه چ شتيك بووته هۆى وتنى ئه م ئاها! به لام پيم وايه كه رۆحى تۆ وينا كانى واقيعى راسته قينه ي تۆى كۆ كر دوونه ته وه. خاوه نى ئه م ئه لبومه پر وينا يه خۆتى و هه ميشه له لات ده مي نيته وه. ته كنيك يكي ديار يكر او كه پيوه ندى به پروو خويندنهووه ههيه، يارمه تيت دها بۆ ئه وه ي هيزه كانى ده روونى خوت له م ئه لبومه وه رابكيشيه ده ره وه. ته كنিকে كه پيى ده وترئ پروو به پروو بوونه وه له گه ل خاله كانى هيزى خوت. ئه گه ر تۆ بتوانى له كاتيكا كه پيوستيه كى زورت به پروا به خو بوون ههيه سوود له م ته كنিকে وه ريكري ئه وه خاليكي ئه رينييه. ئه گه ر ره چاوى ئه و راستيه بكه ي كه له كاتى نه هامه تيدا به ده گمه ن ئاراسته ي كاره كان به ره و باشبوونه وه ده روا، جگه له هه زكردن له م ته كنিকে هيج چاره يه كى ترت نييه. ته كنিকে كه به م شيوه يه يه:

۱- بۆ هه ستكردن به گۆرانكارى، له ده ربريه كه ي خوت ورد به وه

له ناو نه ينۆكدا له رووى خوت ورد به وه. تيشك بخه سه ر ده ربريه كه. ئه و كاتانه ي تووشى خه مۆكى ده بي، ده ربريه كه ت باشترين كه ره سه ي پيوست بۆ ئه م به شه ي ته كنিকে كه دا بين ده كا. «نزيكه ي ۳۰ چركه» له و ده ربريه قوول به وه. ئاخۆ بيزار كه ره؟ دلشكي نه ره؟ پروو به كه ده توانئ هه زاران ورده كارى له چه رمه سه ريه كانى مرۆف پيشان بدا.

چۆن خویندنهوهی روو دهنوانی له پیشهکهتدا یارمهتیت بدا

ئهم جاره چیت بهسه هاتوه؟ پروانه. پاشان لهگهڵ رووت بدوی: "هر بهلامهوه گرینگ نییه له بهرئهوهی ئهمه رووی راستهقیینهی منه".

۲- ئەندامیک ههلبژێره تا لێیهوه دهست پێ بکهی

ههلبهته رووی راستهقیینهی تو بریتیه له ئەندامهکانی رووی سروشتیت. بچوه سه هه بهشتیکی روو که زیاتر سه رنجت رادهکیشی. ئهگه ر باری دهروونیت شلهژاو بی رهنگه نهو یستراوترین بهشی رووت سه رنجت رابکیشی. رهنگه ئهم بهشه زیکه بهک بی یان چرچولۆچیک بیت یان هه ر شتیکه سه ر رووت بی که بههه ر شیوهیهک گه وره یان بچووک یان نائاسایی بی. ئاو له نزیکترین هیمای سه رسرمینی ناو رووت بدهوه. یان نهگه ر ههست دهکهی بهکجار بویری هه ر لهگهڵ هیمایه نهو یستراوهکه بهردهوام به.

۳- بهدهست و دل کراوهیییهوه پهسنی بهشه ههلبژێردراوهکه بده

بی رهچاوکردنی ئهوهی که ئاخو ئه و بهشهی روو که سه رنجتی راکیشاوه بهشتیکی پهسند یان نهو یستراو بی زۆر پهسنی بده. بهلی، تو دهنوانی ئهم کاره بکهی.

بۆ نمونه ئه و کاتهی ههستم بریندار دهکری کیهسهکانی ژیر چاوم سه رنجم رادهکیشن. کیسه و چرچولۆچهکان بهگویرهی شوینهکانیان له ناو روو هه لگری واتای تایبهتن. لیکدانهوهی واتهکانیان بهشتیکه له کتیبی " Wrinkles Are God's Makeup - ژاکاوی خه ملی خوا وهندییه " نیگه ران مه به. ئهم کتیبه پاشکۆیییه باس له هه موو ئه و شیوازانه دهکا که روو بههۆیانهوه بهتیه ره بوونی کات دهگۆری و چرچولۆچ له ناو ئهم کۆمه له شیوازانه دا بهشیوهیهکی سه رسرهین پشکیکی زۆر کهمی بهرکه وتوه. هه روهک دواتر له چرچولۆچهکاندا دهخوینیهوه واتای کیسه پفه لبووهکانی ژیر چاو بریتیه له بهسهختی هه ولدان بۆ روانینیکی قوولتر. " سوپاس بۆ خوا که من ئه وهنده په رۆشم بۆ بینینی قوولترین واقعیی ژیان و چهند بهخته وهرم که ئهم سیفه ته ته نانهت له روویشمدا رهنگی داوه ته وه. " ئهمه تیبینییهکی گونجاوه که پێویسته دانی پێدا بنری. له و سه ره له به یانیانهی که کیسه کان به کجار گه وره دیارن په سنه کهی خۆم زیاتر ده گونجینم. " پێویسته من ئه مرۆ ته نانهت زیاتر له جارانیس واقع ببینم. ئاخو ئه وه تایبه تمه ندیهکی به نرخ نییه. "

۴- بهردهوام به

پاش ئه وهی تو پهسنی ئەندامه " نهو یستراو " کهت دا مه چه قی. دهسته جی ئاراسته ی

سهرنجت ړووهو په كيك لهو به شانهي ړوو بكه كه به ردهوام خوشت ويستووه. نه گهر نه تزاني كاميان هلبژيرى نه وهيان هلبژيره كه په كجار جيا كه رهويه.

۵- له دلوه په سنى به شه هلبژيردراوه كه له بده

واتاي نهو به شه جيا كه رهويه ړوو ليك بدهوه. واتا كه ي به هاوار كردن به گوږي جيهاندا بچرپينه «به لام نه گهر له ناو خه لكدا بي وا باشتره به مهنديه وه سهرسه نكيانان به بدير كيني». نمونويه كي تر له باره ي خوځم: جيا كراوه ترين هيماي ړووي من ددانه كاني پيشه وه من. له جياتي نهوه ي كوڅايي ددانه كاني من ههروهك كوڅايي زوربه ي نهو ددانانهي بينيوتن ريك بن، په كجار چه ماوهن. له به شه كاني پيشترى نه م كتيبه دا به پيوستم نه زاني نامازه به واتاي كوڅاييه چه ماوه كه ي ددانه كاني پيشه وه بدهم له به رنه وه ي نه م هيمايه زور ده گمهنه. به لام دداني چه ماوه پيوهندي هيه به وه رگرتي وانه كاني ژيان له رپي دلوه. كه نه مهش به پيچه وانهي چيه؟ زوربه ي خه لك به گوږه ي كوڅاييه ريكه كاني ددانه كاني پيشه وهيان، وانه سهره كييه كاني ژيانان له رپي ميشكه وه فير دهن. به لام نيره ي به نه وانمان مه به كه كوڅايي ددانه كانيان چه ماويه. نيمه زياتر له نيوه پيوستيمان به دسره هيه. نه مهش تيبنيه كي وزه به خشه كه ده توانم سه باره ت به خوځم و ددانم بيدم. "له هه موو ژياندا پيوسته من له رپي دلوه وانه وه ر بگرم. سوپاس بو خوا له به رنه وه ي نه مهش هلي بوځم ره خساندوه تا بتوانم سيسته مي ړوو خويندنه وه م په ره پي بدهم".

۶- به پرسيار كردن زياتر قوول به وه

له خوځت پرسه "لهو هه موو به هرانه ي له ړووي مندا كوڅونه وه ناخو له كاتي نيس تادا كاميان زياتر له هه موويان پيوسته بوځم؟". هه ناسه يه كي قوول يان دووان وه ر بگره تا ناو سينگت پاك بكيه وه. رهنگه بشتواني ميشكتي پي ساف بكيه وه.

۷- گوږ بگره

وه لاميك له ناو ميشكتدا خوځي قووت ده كاته وه. كاتيك نه مه ړووي دا، سهرنج بده. چاوه رپي وه لاميك "ره ها" مه كه. له سهر نهو وه لامی سرووشي بوځت هيناوه كار بكه. بو نمونه بللي من به نياز م له گهل كار به ده ستيكي كوڅمپانياي Fortune 500 سه باره ت به كردنه وه ي خوله كاني راهيتان گفتوگو بكه م. هه رچه نده وا بزنام پرؤسه كه له كه شيكي دؤستانه دا به پيوه ده چي، به لام نه ختيك هه ست به شله ژان ده كم. نهو وشه يه ي كه دربري پيوستيه سهره كييه كه ي منه بو كاتي نيس ت بريتيه له "هيز".

۸- له ناو روودا پیوستیه‌که‌ت بدۆزه‌وه

بزانه کام له هیمایه‌کانی رووت زیاتر له هه‌مووان له‌گه‌ڵ پیوستیه‌که‌ی تۆدا ده‌گونجین، له‌به‌رئ‌وه‌ی پیوست نه‌بووه تا ئه‌م به‌شه‌ی کتیب زانیارییه‌کان له‌به‌ر بکه‌ی، رهنگه‌ لێرده‌ا پیوستیت به‌یارمه‌تی هه‌بی. به‌رده‌وام به‌ له‌ گه‌ران به‌دوای هیمایه‌کان و تا ئه‌و کاته‌ی نه‌تدۆزیننه‌وه واز له‌م کاره‌ مه‌هینه.

۹- دان به‌به‌هره‌که‌ت بنی

ئه‌و هیمایه‌ی پیوه‌ندی به‌پیداووستیه‌که‌ت هه‌یه له‌سه‌ر رووت بدۆزه‌وه. له‌سه‌ری ده‌ست به‌کار به. گفتوگۆ و زه‌به‌خشه‌که‌ ده‌ست پی بکه. بۆ نمونه بلێ: "برۆ زۆر که‌وانیه‌کانی من ئاماژه به‌ش‌ی‌وازی ب‌یرکردنه‌وه‌یه‌کی به‌ر‌ی‌یه‌ر ئاسا ده‌دن. له‌ کاتی به‌ش‌داریکردن له‌م کۆبوونه‌وه‌یه‌دا له‌جیاتى ئه‌وه‌ی داهاته زۆره‌که‌ی کاربه‌ده‌ستان و نووسینگه‌ خه‌یاڵیه‌کانیان تووشی دله‌راوکی بکات، سه‌یری شیوه‌ی برۆیان ده‌که‌م. بروا ناکه‌م شیوه‌ی گۆشه‌ی برۆی هه‌یچ کامیان له‌ هی من جوانتر بی. بۆیه جی‌ی سه‌رس‌رمان نییه، من له‌چاوه‌ ئه‌وان سه‌ره‌ش بم. له‌ کۆبوونه‌وه‌ی ئه‌مرۆدا ده‌سکه‌وتی باشم چنگ ده‌که‌وی."

۱۰- له‌ ناو واقیعدا له‌نگه‌ر بخه

بۆ پاشماوه‌ی رۆژه‌که‌ به‌رنامه‌ریژی بکه. له‌ ناو نه‌ینۆکدا سه‌یری به‌شه‌ هه‌ل‌ب‌ژێردراوه‌که‌ی روو بکه. به‌ده‌ستی راستت به‌نه‌رمی نه‌وازشی بکه. وته‌ و زه‌به‌خشه‌کانت بدرکینه. پاشان ئه‌م کردارانه‌ دووباره‌ بکه‌وه. واته‌ سه‌یر بکه و بیلاوینه و دانی پێدا بنی، به‌لام له‌ دووهم جاردا ده‌ستی چه‌پت به‌کار به‌ینه.

ئێستا تۆ ئاماده‌ییت هه‌یه. له‌و رۆژدا هه‌ر کاتیک پیوستیت به‌پاڵپشتی هه‌بوو ده‌ست به‌سه‌ر ئه‌و به‌شه‌ی روودا بخشینه.

پرسیار: ئه‌ی ئه‌گه‌ر ئه‌و ده‌رب‌رینه‌ی له‌ ناو نه‌ینۆکدا ده‌یبینی ته‌نانه‌ت بووه‌ هۆی زیاتر بوونی خه‌مۆکی؟ بۆ نمونه ئه‌م نیگایه‌ی ناو چاوم که‌ هه‌ندیک جار به‌نیگای گوجیله‌یه‌کی تێ هه‌لدراو ده‌چی، خه‌مۆکیم زیاتر ده‌کا؟

وه‌لام: ئه‌گه‌ر پیوستی کرد سه‌عاته‌که‌ت به‌کار به‌ینه بۆ ئه‌وه‌ی له‌ بیرت نه‌چی زیاتر له‌ ۳۰ چرکه‌ له‌ ده‌رب‌رینه‌ سه‌ره‌تاییه‌که‌ت قوول نه‌بیه‌وه «پێ ده‌چی ۳ چرکه‌ش بۆ تۆ زۆر بی» و یه‌کسه‌ر بچۆ سه‌ر هه‌نگاوی سێیه‌م.

ڀرسيار: ھيشتاش تى نهگهيشتووم چ شتيكى ئەم تەكنيكەكەى تۆكە بە "ڀووبەڀووبوونەوہ لەگەل خالەكانى ھیزی خۆت" ناوى دەبەى، لە گفتوگۆيەكى وزەبەخسى ئاسايى زياترە؟

وہلام: گرینگترين جياوازيبەكەى لەوہدايە كە تۆ بەھۆى گفتوگۆيە وزەبەخشەكەى تايبەت بەبەشيكي ڀووت لەنگەرەكەت دەھاويژى. لەنگەرھاويتشتن زاراويەكە كە لە سايكۆلۆجيا دا بەكار دى، من بۆ يەكەم جار لە چوارچيوى بەرنامەڀيژى زمانەوانىي دەمارى « بە LNP كورت كراوہتەوہ» ئاشناى ئەم زاراويە بووم. بىر لە ڀاپۆڀيک بەكەو كە لەنگەر دەھاويژى تاوہكو خۆى لە شوڀنيكى ويستراو دا جيگير بكا. سەرنجى تۆش ھەرەك ڀاپۆڀيک دەشى بەھەر ئاراستەيەكدا بلاو بيتەوہ. تۆ لە ڀيى لەنگەرھاويتشتنەوہ دەتوانى ئاراستەى سەرنجت جيگير بەكەى. كەواتە شوڀنيكى بەرفراوان بدۆزەوہ تا لەنگەرەكەت بەھاويژى و كاتيک لە ئەنجامى ئەمانەدا ميشكت بەكار ھيئا، چيژ لە بارەكە وەر بگرە.

ئاخۆ چ شوڀنيك بۆ لەنگەرھاويتشتن ھەلدەبژيى؟ ژمارەيەك سيستمە لە بەردەستن بۆ وەرگرتنى زانيارى لەبارەى ئەو خالانەى ھيژ كە لە ژياندا مرۆڤ دەتوانى لەسەريان خۆى جيگير بكا _ ئەمانەش بریتين لە سيستمەى تايپکردنى Myers-Briggs و ھەر وەھا گرافۆئەنالييسيس و Enneagram و فەلەكناسيى قوول "كە جيايە لەو كەلووانەى بەكورتى لە ناو ڀۆژنامەكاندا بلاو دەكرينەوہ و زياتر لەوہى زانيارىيەكى راستەقينە ڀيشكيش بەكەن بۆ ڀيکەنين دەنووسرين". ھەر يەك لەم سيستمەمانە بەوردى بخوينەوہ تا زانيارى بەسوودت دەست بەويت. لە زۆر باردا ئەو زانيارىيانەى وەريان دەگرى، زۆر لەو زانيارىيانە دەچن كە لە نەڀنيبەكانى ڀوو خوتندنەوہدا دۆزيوتنەوہ.

لەگەل ئەوہشدا خوتندنەوہى ڀوو بەھۆى لەنگەرھاويتشتنەوہ سووڀيكي بى ھاوتا دەگەينى لەبەرئەوہى بەھۆى ئەم لەنگەرھاويتشتنەوہ تۆ دەتوانى ڀيۆھنديبەكى راستەوخۆ لە نيوان سيفاتە باشەكانى خۆت و بەشيكي ڀووندا بدۆزيبەوہ. تۆ دەتوانى راستەوخۆ لە ناو نەينۆكدا ئەم بەشە بنەرەتبيەى ڀووت ببيني و دەستى لى بەدى و لەگەلى بدويى. كاتى بەكارھيئانى تەكنيكى لەنگەرھاويتشتنەوہ تۆ دەتوانى ھەرسىك لەم كارانە ھاوكات ئەنجام بەدى كە ئەمەش كارەكەت سى ئەوہندە كاريگەرتر دەكا.

ئىستا كە تۆ شارەزاي ئەوہ ڀووى كە چۆن لە ناو ئەو سيفەتانەى كە بۆ سەرکەوتنت ڀيويستن لەنگەر بەھاويژى كاتى ئەوہ ھاووە كۆمەلتيك شيوازي كارەككى خوتندنەوہى ڀوو وەر بگرى كە ڀنگە بەھۆيانەوہ ژيانت ڀيشقەچوونتيك بەخۆيەوہ ببيني يان تەنانەت لە

چۆن خويندەنەۋەي روو دەتوانى لە پيشەكەتدا يارمەتت بىدا

دۆزىنەۋەي ھەلى كارىكى كاتەكى يارمەتت بىدن. ئىمە ۱۰ جۆر پىسپۆرىي جىاۋان باس دەكەين و بەپوختە زانىارىيەك لەبارەي چۆنىەتتى دۆزىنەۋەي كارىك و راھاتن لە خويندەنەۋەي روو لەسەر ئاستىكى پىسپۆرانە، كۆتايىي بەزانىارىيەكان دىنن.

ھەلى كارى بۆ روو خوينەران

- راۋىژكارى بواری فرە جۆرىي مرۆيى

- راۋىژكارى سامانە مرۆيىيەكان

- چارەسەر كەرى ناكۆكى

- خوينەۋەي جىنەكان

- بەزمگىر

- خوينەۋەي تۋانا شاراۋەكانى مرۆف لە ژياندا

- خوينەۋەي پيشكەۋتنەكانى ژيان

- خوينەۋەي تەبايى

- راۋىژكارى نەشتەرگەرىي جوانكارى

- شرۆفەكارى كۆمەلايەتى

راھىنەرى فرەجۆرىي مرۆيى

چاۋدىرانى ھەلبىزاردن پىت دەلن كە كەس ھەست بەۋە ناكات "لە نيوان مرۆفەكاندا جىياكارى بكا". ئەمە بەردەوام گرفتتى كەسى بەرامبەرە.

بەلام ئەمىرۆ تەنگزەكانى رەگەزى لە ئەمىريكادا گرفتتى ھەموو تاكەكانە. تۆ ۋەك رووخوينەۋە دەتوانى لە چارەسەر كەردنى گرفتتەكە بەشدارى بى. بەۋ كۆمپانىيا ناۋەخۆيىيانەي كە لە بواری فرەجۆرىيەتتى مرۆيى چالاكن، رابگەيەنە كە تۆش بەھۆي كارەكەتەۋە دەتوانى بەشدار بى لەۋ خزمەتگوزارىيانەي ئەۋان پيشكىشىيان دەكەن.

راھىنانى خەلك لە فرەجۆرىيەتتى مرۆيى بەۋاتاي راھىنانى خەلكە لەۋەي كە لە جياتى ئەۋەي كەسى بەرامبەريان ۋەك كلېشەيەك ببىن ۋەك مرۆفك سەيرى بكن. لەم كارەدا چى تر رىگە بەخەلك نادەي لەلای خۆيانەۋە گریمانە دابنن بگرە تۆ پىۋەندىي دۆستانەيان لە نيواندا دەخولقېنى. لە راستىشدا بۆ دەستپىكردنى ئەم جۆرە راھىنانە چ شوپنك

باشتره له‌و شویننه‌ی که خه‌لک به‌واتای وشه‌وه به‌کتری ده‌بینن؟ خه‌لک فېری ئه‌وه بکه که ئاستی تیگه‌یشتنی خو‌یان له ږه‌نگ و کلېشه‌سازیه‌وه به‌زتر بکه‌نه‌وه. به‌رپه‌رچی خه‌لکه‌که بده‌وه. "ئېوه وا بیر ده‌که‌نه‌وه هه‌روه‌ک مروّف سه‌یری به‌کتری ده‌کن، وا نییه؟ به‌لام نازانم ئاخوٰ ئېوه هه‌ستتان به‌فره‌جوړیه‌تی مروّی کردوه یان نا. ئه‌گه‌ر هه‌ستتان پېی نه‌کردې ئه‌وا هه‌ر کلېشه‌کان ده‌بیننه‌وه". با بزاینن ئه‌وه راسته؟ هه‌ر ئېستا که‌سیک ده‌ستنیشان بکه. که‌سیکی به‌در له‌م گرووپه که باش شاره‌زاییت لېی نه‌بې. له‌میانه‌ی ۱۰ خوله‌کدا هه‌رشتیک له‌باره‌ی ږووی ئه‌و که‌سه به‌خه‌یا‌لتدا بې، بینووسه. له‌گه‌ل په‌کتر قسه مه‌کن. راسته‌خوٰ له ږووی که‌سه‌که ورد به‌وه. ئینجا تېبینیه‌کانت له‌باره‌ی ږوویه‌وه بنووسه. هه‌ر تېبینیه‌ک وه‌ک نه‌تېبیه‌ک ده‌پاریزړی.

پېش‌بینی ئه‌وه ده‌که‌م، تو بتوانی ته‌نیا لیسته زانیاریه‌کی بچووک و ساکار دابریژی. هوی ئه‌م پېش‌بینیه‌شه‌م ده‌گه‌ر پته‌وه بو ئه‌و راستیه‌ی که زورجار که داوام له خه‌لکی ئاسایی کردوه ئه‌م جوړه زانیاریانه بنووسنه‌وه لیستیکی ئاویان راده‌ست کردومه. ئه‌گه‌ر مروّف نه‌زانې چوٰن به‌شپوهیه‌کی سیسته‌ماتیکې زانیاری له ږووه هه‌لکړینې، ئه‌وا جگه له دربرین هیچ شتیکی تر ناخوینتته‌وه و پاشان خه‌ملاندنیکې گشتی و ئومیدبه‌خش پېش‌کیش ده‌کا. "پې ده‌چې کچیکې باش بیت. بزیه‌کی دلکیشی هه‌یه".

ئېستا تو ده‌توانی وه‌ک پېشه‌یه‌کی راسته‌قینه سوود له خویندنه‌وهی ږوو وهربرگی و زانیاری قوول و ږورده‌کاری بپالټوی.

ږاهینانه‌که‌ت به‌باسکردنی ئه‌و به‌شانه‌ی ږوو که هه‌لگری واتایه‌کی عاتیفیی به‌به‌راورد که‌مترن، واته ئه‌ندامی وه‌ک ږوویان ږووبه‌ره‌کانی په‌که‌مایه‌تی ده‌ست پې بکه.

به‌ر له‌وه‌ی باسی بابته‌ی گرینگی دژایه‌تی بکه‌ی، کاریکی ئه‌وتو بکه که گرووپه‌که‌ت پې بکه‌نی. ئه‌و کاته‌ی که باس له لووت ده‌که‌ی ته‌ئکید له‌وه بکه‌وه که ئه‌و لووته‌ی باسی ده‌که‌ی ته‌نیا لووتی که‌سانی ره‌ش پیست یان لووتی فیلیپینیه‌کان یان لووتی که‌سانی پله به‌رزی کو‌مه‌لگه نییه. پېشانیان بده که چوٰن خه‌لکیکې به‌روالته‌ سهر به‌دوو گرووپی جیاواز کتومت خاوه‌نی هه‌مان هیمایه‌کانن، له کاتیکدا ئه‌و که‌سانه‌ی وه‌ک ئاموزای به‌کترین هیمای په‌کجار جیاوازیان هه‌یه.

له‌گه‌ل باسکردنی هه‌رجوړیکې ږوودا، ئه‌ندامانی گرووپه‌که‌ت له‌سهر هه‌مان ږېباز ږینوینې بکه. ږووی راسته‌قینه بینه، باس له ږووی خوٰت و ږووی ئه‌وانی تر بکه و خوٰت فېری ئه‌وه بکه که لیکدانه‌وه‌کانت به‌گوړه‌ی شیوازی که‌سی بن.

چۆن خويندنه‌وه‌ی روو دهنانی له پيشه‌كه‌تدا يارمه‌تيت بدا

به‌آی، به‌شيوه‌یه‌کی نمونه‌یه له راهینانی فرهجۆریه‌تی مرويیدا، جه‌خته‌که زیاتر له‌سه‌ر جیاوازیه‌کانی زهمینه و کولتورره. به‌لام له روو خويندنه‌وه‌دا ورده‌کاری له‌م جۆره وه‌ک به‌ره‌مێکی لاوه‌کی لیکدانه‌وه‌کانن. ئەو کاته‌ش که ئەم ورده‌کارییانه ده‌رکه‌وتن باسیان لێوه بکه. بۆ نمونه به‌دنیاییه‌وه کارکه‌رانی فرهجۆری کارگه‌یه‌ک به‌گۆیره‌ی کولتورریان بیری‌چوونی جیاوازیان هه‌یه، له‌باره‌ی چاوپرینه ناو چاوی به‌کتر. کۆ فیری ئەوه کراوه که خۆی له ئەنجامدانی ئەم کاره بپاریزی؟ کۆ به‌په‌چه‌وانه‌ی ئەمه‌وه راهاتوه؟

به‌لام هه‌روه‌ک ئاگه‌دارکردنه‌وه‌یه‌ک، ئەوه بزانه که پسي‌پۆرانی بواری راهینان له فرهجۆریه‌تی مرويی پيويسته کارامه بن. کارامه له به‌په‌وه‌بردنی گروپ و هه‌روه‌ها پيويستیشه هه‌ستیار و بویر بن و به‌راوه‌ی پپراگه‌یه‌نه‌رانه‌وه کاریگه‌ریه‌کی زۆریان هه‌بی. له‌گه‌ڵ پسي‌پۆریکی بواری ناوبراو تیمیک پیک به‌ینن. له‌جیاتی ئەوه‌ی هه‌ول بده‌ی راسته‌وخۆ بچیه ناو بواری راهینان له فرهجۆریه‌تی مرويی و شپوه زۆر کۆنباوتره‌که‌ی راهینانی ئەم کهسه له خۆته‌وه به‌ته‌واوی بگۆری، پيويسته شتیکی نوێی بۆ بچه‌یه سه‌ر. هه‌روه‌ها خۆت فیری ئەو شپوازان هه‌که که ساریژبوونه‌وه‌ی عاتیفی ئاسان ده‌کن. هه‌رکه‌سیک له ئەمریکادا گه‌وره بووی، بۆ به‌ش نه‌بووه له‌و کلیشه‌سازییه نه‌رینییانه‌ی که که له نه‌ستی مرقدا ده‌چه‌سپن. بۆیه پرۆسه‌ی ساریژبوونه‌وه‌که دهنانی ئەو هه‌سته دلته‌زینه‌رانه‌یه بروینتی که رهنگه به‌هۆی پيشه‌ی راهینه‌رایه‌تییه‌وه ناچاری رووبه‌روویان ببییه‌وه. کاره‌که به‌ته‌نیا ده‌ست پێ مه‌که. به‌لام ته‌نیا له‌به‌رئه‌وه‌ی رهنگه راهینانی خه‌لک له فرهجۆریه‌تی مرويی به‌شيوه‌یه‌کی پر ئازار، کاریکی جیدی بۆ خويندنه‌وه‌ی روو هه‌لیکت بۆ گالته‌جاری بۆ ده‌ره‌خسینتی. ئەگه‌ر به‌پيشه‌ی راهینه‌ری فرهجۆریه‌تی مرويی کار بکه‌ی، ئەوا جیاوازیه‌کی گه‌وره ده‌خولقینتی. له کاتیکدا که خه‌لک فیری ناسینه‌وه و لیکدانه‌وه‌ی واتای ئەندامه‌کانی روو ده‌که‌ی، ئاخۆ چ شتیکی تریشیان فیر ده‌که‌ی؟ په‌يامه شاراره و جوانه‌که‌ی تۆ رهنگه ئەوه بی:

"مرۆڤه‌که ببینه. له‌گه‌ڵ مرۆڤه‌که بدوی".

به‌شيوه‌یه‌کی نمونه‌یه‌ی مه‌به‌ست له‌و راهینانه‌ی له‌م سه‌رده‌مه‌دا سه‌باره‌ت به‌فرهجۆریه‌تی مرويی پيشکیش ده‌کری به‌رزکردنه‌وه‌ی ئاستی هۆشیاری خه‌لک به‌رامبه‌ر به‌شپوه‌ی ژيان و هۆکاری وه‌ک نایه‌کسانیی کۆمه‌لایه‌تی و گرفتێ ئابووری و ترسی ره‌گداکوئاو و چاوه‌روانییه‌کانی خیزان و زمان و جیاوازیه‌کانی تری کولتورری. له‌گه‌ڵ ئەوشدا ئەگه‌ری ئەوه‌ش هه‌یه که به‌رزبوونه‌وه‌ی ئاستی هۆشیاری خه‌لک سه‌باره‌ت

به شپږوازي كه سى په ننگه به دريژايي ته مهنى مروځ يارمه تيبه كى ته نانه ت زياتر شى هه بى. له گه ل گروپه كه تدا باس له وه بكه كه ناخو چ كه سىك پيويستى به خو ناشكر اكر دنه وه هه يه به پيچه وانهى ئه وه كه سى كه متمانه ي به م كرده ويه نييه. ناكوكييه به رده وامييه كاني نيوان خه لكى خاوه ن گوږى گوشه تيز و ئه وانى تری خاوه ن هيمای پيچه وانه ديارى بكه. باس له جياوازي خه لكى خاوه ن شپوه جياوازه كاني كولم بكه و هه روه ها ئه و خه لكانه ي به گوږه ي پيره وه كان هه لسوكه وت ده كن به پيچه وانهى ئه وانهى ئه م كار ه ديانخنكيڼى.

هه روه ها باس له به هاى هه ريه ك له شپوازه كان بكه. پيويسته هه ر هه موومان بيڼدریژ بين و ئه م خه سلته مان له به رده م ئه و كه سانه ي شپوه ي كار كړدنيان جياوازه بنوڼين. ئه مروځ كو مپانيا كان ناگه دارن له وه ي هيزه كارييه فرجه وركه ي مروځ كه رووه و زياد بوونه پيويستى به تيگه يشتنى كى قوولتر له مروځ هه يه. هه روه ها بؤ راهيڼان بؤ ئه م مه به سته پاره ته رخاڼ ده كړى. ئه گه ر تۆ تواناى ئه وه ت هه بى كورسيكى راهيڼان له سه ر فرجه وريه تيبى مروږى بكه يه وه و وانهى تيدا بلتيه وه ئه مه ده بېته يه كېك له پرسوودترين شپوازه كاني به كارهيڼانى زانيارى پروو خويندنه وه.

راويژكارى سامانه مروږييه كان

هونه رى به رپوه بردنى سه رچاوه كاني مروږى، به راده يه كى زور بؤ زالبوون به سه ر ترس سوودى لپوه ودرده گيرى. ستافى ناوه خوږيى ده زگايه ك له وه دترسى نه وه ك هه لپه ك بكا. ئه وانهى داواكارى پيشكش ده كنه له هه بوونى جياكارى دترسن. ئه و كاته ي مه ترسيه كان له وپه رى زورى دابن هه روه ك ئه و باره ي له كاتى دامه زراندا پروو ددها، رهنكه ميشكى مروځ زياتر بگوشريت. هه ر بويش رهنكه تا له خه فه تان موږ هه لده گه رپى، باس له وه بكه ي كه چوڼ رهنك له پروو خويندنه وه دا رول نابيڼى و هيشتاش بؤ خو ت گومان ت له راستى ئه م وته يه هه بى. به شپوه يه كى مه جازى خويندنه وه ي پروو كتومت به پيچه وانهى ترسه كاني مروځ هه. مه به ستمان پروو خويندنه وه يه نه ك ره گه زخويندنه وه. به لام كه سيكى په روښ كه داواى دامه زران ده كا، رهنكه نه توانى باوه ر به م راستيه بكا.

دژايه تيبه كى يه كجار له خسته به ره. وردبين به. خوليكى راهيڼان بؤ ستافى سه رچاوه مروږييه كان بكه وه. ئه گه ر نا هه روه ك راويژكارى كى نافه رمى كار بكه.

به پله ي راويژكارى يه وه تۆ ده توانى يان له گه ل چاوپيکه وتنكاره كان تدا دابنيشى، يان به جيا

چۆن خويىندىنەۋەي روو دەتوانى لە پىشەكەتدا يارمەتت بەدا

ۋىنەكەيان شروڤە بگەي و پاشان بەرەنجامەكان بەو كارىە دەستانە رابگەيەنى كە تۆيان بەم كارە راسپاردوۋە. شارەزايانى دەستىنوس بەم ئاسايە كار دەكەن. رووخوئىنەوانىش دەتوانن ھەمان كار بگەن. ئەگەر لەلایەن كۆمپانىيەكەۋە بەۋە راسپىردراي كە لە دەستىشانكردنى باشتىرەن پالئوراۋ بۆ كارىكى ديارىكراۋدا يارمەتتى كۆمپانىيەكە بەدى تۆ دەتوانى بەم ئاراستەيەدا كار بگەي:

۱- چاۋەروانىيەكان روون بگەۋە

بەنووسراۋ و دەقاۋدەق چۆنىيەتتى خزمەتگوزارىيەكەت و تىچوۋەكەي ديارى بگە. ئاخۆ تىچوۋەكە بەگوئىرەي ژمارەي ئەو كەسانەيە كە روويان دەخوئىنييەۋە يان بەپىي ژمارەي سەعاتەكانە؟ ئاخۆ ئەو پرسىيارانەي دواتر دەكرىن پارەيان تى دەچى يان لەگەل ئرخە چەسپىنراۋەكەي گرىبەستەكە ھەژمار دەكرىن؟ بەھۆي ئەم نووسراۋەۋە تۆ نەك تەنیا دەتوانى پسپۆرييەكەت روون بگەيەۋە، بگرە رىگەش بەۋە نادەي ھىچ خراب لىك حالىبوونىك بىتە ئاراۋە. تۆ تەنیا پىويستىت بەرىككەوتننامەكە ھەيە. داۋا لە كارھىنەكەت بگە لە ھەر شوئىنىك بەپىويستى زانى، گۆرانكارى لە رىككەوتننامەكەدا بگا و ۋىنەيەكى لى ھەلگىرئەۋە و بۆتى بگە رىنئەۋە تا لە ناۋ فابىلى خۆتدا ھەلى بگرى. لەگەل تىپە رىبوونى كاتىش رەنگە تۆ ھەرۋەھا بتەۋى پەرە بەجۆرە رۆتىنىكى كارى بەدى، بۆ ۋەسفىكردنى پالئوراۋانى كارىك.

۲- بزانه دامەزىنەرەكە چ جۆرە زانىارىيەكى مەبەستە

كام لايەنەكانى شىۋازى كەسى زياتر لەلایەنەكانى تر پىۋەندىيان بەكارەكەۋە ھەيە؟ بۆ دارىشتنى لىستىك لەگەل ستافى پىۋەندىيە مرۆيىيەكان قسە بگە. پاشان يەكەمايەتتىيەكان ديار بگە.

۳- بگەپى

بزانه چ شتىك زياتر لە ھەمووان بۆ سەرپەرشتىيارە راستەوخۆكەي ئەۋە كارەي تۆ پىي راسپىردراۋى گرینگە؟ بزانه كام سىفاتانە گرینگن «ھەم رەسمى و ھەم نارەسمى». ئەم ھۆكارانە بۆ سەر لىستەي لايەنەكانى گرینگى شىۋازى كەسى زياد بگە. بۆ نمونە ئەگەر سەركارەكەت لە رووى خوۋ و رەۋشەۋە كەسپكى سەختگىر بوۋ چى روو دەدا؟ ھەرچەندە بەشىۋەيەكى تەكنىكى ئەۋ ناتوانى كارمەندىك كە لە رووى ھەلسوكەۋتەۋە بەئارەزۋوى خۆي ھەلسوكەۋت بگا لە كار لابدا، بەلام بەدلىيەيەۋە ھەز دەكا لە سەرەتاۋە ئەم

كارمەندە دانەمەزىنى. لەم بارەدا پېويستە تۆ بەرادەيەكى زۆر شەيداي ئەو داواكارانە بى،
كە گويى لاي راستيان گۆشەي تيزە.

۴- مەرجهكانى كارەكە وەرېگېرە سەر زانيارىي ۋو

ليستىكى تايبەت بەمەرجهكان دابريژە. بۆ نمونە رەنگە رۆتىنى كارىي كارىكى
بەرپۆبەرانە پېويستى بەتەركىزىكى ورد ھەبى. كەواتە كەسىك كە خاۋەنى لووتىكى لە
درېژيدا ناۋەندى يان كورته يان كەسىك كە مەوداي نىۋان ھەردوو چاۋى ناۋەندى يان
كەمە، ھەيان برۆيەكانى سەراوبن يان ھاوتان سەرنجت رادەكېشى.

۵- ۋوۋى داواكارەكان بخوينەۋە

بەگويەرى ئەو زانيارىانەي لە ۋوۋى داواكارەكانەۋە ۋەريان دەگرى بزانه ئاخۆ ھەر
كاميان لە چ ۋوۋىكەۋە دەتوانى بۆ كارەكە سوودىكى زياترى ھەبى.

۶- زانيارىيەكە ھەلبەسەنگىنە.

ئەو زانيارىيەي لە ۋوۋە دەستت كەوتوۋە، لەگەل ليستى مەرجهكانى پېويست بۆ
كارەكە بەراورد بكة.

۷- جياۋازى و لىكچوۋنەكان بدۆزەۋە

ستافى سەرچاۋەكانى مرۆيى دەتوانن لە رېگەي شىۋازە كۆنباۋەكان، واتە بەگويەرى
شارەزايى و پيشىنەي كارى و نامەكانى پالپشتى كانديدەكانى خۆيان بپالايون. ئاخۆ چۆن
دەروانزىتە زانيارىيەكانى تۆ؟ ئاخۆ تۆ ھىچ شتىكت دۆزىۋەتەۋە كە جىي شكوگومان بى؟
راستىيەكى تالى كېشەي سەرچاۋە مرۆيىيەكان لەم سەردەمەدا ئەۋەيە كە بەگويەرى ياسا
ۋ ھۆكارەكانى تر پالپشتىكەرانى داواكارىك رەنگە زانيارىي بئەرەتى سەبارەت
بەكەسايەتتى داواكار بەدەستەۋە نەدەن. خويندەنەۋەي ۋو دەتوانى يارمەتت بدا بۆ ئەۋەي
ئەو پرسىارانەي ئاراستە بكةي كە واقىعەكەت بۆ ئاشكرا دەكەن.

۸- پرسىيار

ئاخۆ بىرت بۆ ھىچ پرسىيارىك دەچى كە رەنگە بۆ چاۋپىكەۋتنىكى تر بەسوود بى؟ ئەگەر
ۋابو پرسىيارەكە بنووسە ۋ ۋوۋنى بكةۋە كە ئاخۆ ئەو پرسىيارە بۆ لىكدانەۋى چ شتىك
دانراۋە.

چۆن خويىندىنەۋەي روو دەتوانى لە پيشەكەتدا يارمەتت بەدا

ئەو گەتوگۆ بەپېزەي لە ژوورى چاوپىكەوتندا بەرپۆە دەچى، ھەرەك نامەكانى پالپشتى مەرج نىيە ئەو زانىارىيانە ئاشكرا بىكەن كە بەرپۆەبەرانى دامەزىنەر پىويستيان پىيانە. ئەمەش دەبىتە ھۆي ئەۋەي زۆر جار كۆمپانىيايەك كاتىكى زۆرى خۆي بۆ كەسىك تەرخان بكا و راھىنانىكى چروپىرى پى بكا، كەچى پاش شەش مانگ كاركەرەكە ناچار دەكا دەست لە كار بکشىنپتەۋە. تۆ ناتوانى پىشېبىنىي مەرگ و نەخۆشى و شتى لەم بابەتەنە بىكەي. بەلام ۋەك رووخوينەۋە بەدلىيايىيەۋە دەتوانى پىشېبىنىي ئەۋە بىكەي كە ئاخۆ چ كەسىك لە كارى رۆتىنىدا بەھرمەندە «بگەرپۆە سەر بەشى زانىارىيى تايبەت بەدرىژى لوت» و چ كەسىك لە راستىدا چىژ لە قوولبۇونەۋە لە ناو ئەنجامدانى وردەكارىيەكان وردەگرى «دەزانم بىرت بۆي چوۋە - بگەرپۆە سەر بەشى زانىارىيى تايبەت بەشىۋەي بۆ».

دلىياۋونەۋە لە راستگۆيىي داواكارىش «كە خالىكى گرىنگە بۆ ھەموو دامەزىنەرەن» پىويستى بەكارامەيى ھەيە، بەلام بىگومان كارىكى كىرەنىيە. پىويستە بەرچاوتىر ھىمايەكانى رووي كەسىك بدۆزىيەۋە، پاشان پرسىارى پىۋەندىدار بەو ھىمايەنە دابرىژى. بۆ نموونە لە كاتى ئەنجامدانى چاوپىكەوتن لەگەل ئافىرەتتىكى خاۋەن چەناگەي زۆر چەماۋە، پىويستە پرسىارى لى بىكەي: "ئەگەر پىويست بوو لە كارەكەتدا برىارىكى گرىنگ بەدى، ئاخۆ تا چەند گرىنگى بەپىنگەي دەسەلاتى خۆت دەدەي؟"

ئەگەر ۋەلامەكەي ئەمە بوو: "كى؟ من؟ بۆ من دەسەلات گرىنگ نىيە". پىويستە وريا بى. يان ئەۋەتا ئەو ئافىرەتە زانىارىيەكى درۆ و نەگونجاۋ لەگەل چەناگەكەي خۆت پىشكىش دەكا يان يەكجار بى ئاگايە لە ھىزە راستەقىنەكانى خۆي. لە ھەردوۋ باردا ئەو كەسە جىي متمانە نىيە. بەپىچەۋانەۋە ئەگەر ئەو ئافىرەتە بەم شىۋەيە ۋەلامى دايەۋە: "ئامانجەكانى كۆمپانىياكە بەئامانجەكانى خۆم دادەنم و بۆ ۋەدىھىنانى ويستەكەم ھەر كارىكى پىويست ئەنجام دەدەم" بەو كەسە سەرسام بە.

۹- راپۆرتىك ئامادە بىكە

تېبىنىيەكانت كورت بىكەۋە. ھاۋشىۋەي رۆژنامەنووسىك سەرەتا گرىنگىترىن زانىارىيەكان پىشكىش بەخوينەرانت بىكە، پاشان وردەكارىيەكانى تايبەت بەخالەكانى ھىز و لاۋازىي پالپوراۋەكە روون بىكەۋە. وردەكارىيى زۆر بۆ كەسانى برىاردەر دابىن بىكە.

چارهسه رکهری ناکۆکی

بی شک دهتوانی له خویندنهوهی روو بۆ کاروباری دادیش سوود وهربگری. بهلام من خۆم زیاتر حهزم لهوهیه که لهگهڵ دانووستانکه ران و ئهو کهسانه کار بکه که له بواری چارهسه رکهرنی ناکۆکیدا ئیش دهکهن. ئاخۆ چۆن دهکری، بی پهنا بردنه بهر بگره و بهردهی یاسایی که ههم تیچوووه کهی زۆره و ههم ئاکامه کهی دابرا نی خه لکه له یه کتر ناکۆکیه کانیان به کلا بکرینه وه؟ راپۆژکاری ته لاق بواریکی گونجاوی تایبه ته که تپیدا خویندنهوهی روو، ده بته پشهیه کی پسپۆرانهی به نرخ.

ئه گهر بۆ خۆت به پلهی راپۆژکاری له م بواره دا کار بکهی، ئه وا خویندنهوهی روو په ره به شاره زاییه کانت ده دا. ئه گهر راپۆژکاریش نه بی، پیویسته له گه ل راپۆژکاریک ئیش بکهی. به م شیوهیه دهتوانی خۆت له به کاره یانی زانیاری خویندنهوهی روو و ههروه ها بپنرێژی و خۆراگری و ئاستیکی به رزی بویری رابینی.

کاتیک گرفته راسته قینه کان پیویستیان به چاره سه رکهرن ده بی شیکردنه وی گرفته کان به هۆی ده ستنیشان کردنی خاله کانی جیاوازیه وه ئاسانتر ده بی. تۆ دهتوانی به هۆی به رزرکردنه وهی ئاستی هۆشیاری خه لک، به رامبه ر به شیوازی که سی به رده وامی به راقه که ت بدهی.

- پشانیان بده، چۆن ئه و بۆچوونانه ی به پرواله ت جیاوازی، پتوه ندییان به شیوازی که سی پیچه وانه ی یه کتری هه یه. ئه م شیوازان به تیگه یشتن و به بی ره خنه گرتن راقه بکه. - هه ر کاتیک پیویست بوو کورته باسیک له باره ی چۆنیه تی گونجانندی روانگه جیاوازه کان له گه ل یه کتر پیشکیش بکه.

- کاره ینه کانت له وه ئاگه دار بکه وه، چی تر به گویره ی خووه کۆنه کانیان ته نیا به دوای لیکچوونه کانیان له گه ل یه کتریدا نه گهرین.

- با نه ینۆکیکت له به رده ست بی، بۆ ئه وه ی کاره ینه کانت بتوانن جیاوازیه سه ره کییه کان خۆیان له رووی مه ودا ی نیوان هه ردوو چاو و پرووبه ره کانی یه که مایه تی و به شه کانی گوئی و ئه ندامه کانی تریان ببینن.

به کورته ی، تۆ دهتوانی له ریگه ی ئاشکرا کردنی ئه و شیوازه که سیانیه له رابردو دا بوونه هۆی خراب لیکخالیبوون، په ره به لیک تیگه یشتن بدهی. با نیازیکی باشت هه بی تا ئاکامی کاره که ت بگاته ئه و په ری خۆی. رووخوینه وه بۆی هه یه بیته که سیکی ئاشتیده ر.

خوينده‌وه‌ی جينه‌کان

جینۆلۆجیسته‌کان په‌نگه‌ کۆنه‌خواز بن بۆیه بێ شک پێویسته له سه‌ره‌تاوه پێیان بوتری خويندنه‌وه‌ی روو به‌ش‌یه‌یه‌کی پسپۆرانه هه‌زاران ساله پیره‌وه ده‌کری. بۆ ماوه‌ی ۱۵ خوله‌کیش رووی که‌سیک وه‌ک نموونه و به‌بێ به‌رامبه‌ر بخویننه‌وه. کاره‌ینه‌ی رێ تێچوووه‌کانت تووشی سه‌رسرمان دین. زانایانی جینۆلۆجی وینه‌ کۆ ده‌که‌نه‌وه و تۆ دهنوانی کاریک بکه‌ی که ئهم وینه‌انه به‌ش‌یوازیکی نوێ پۆحیان بپه‌ته به‌ر و، خويندنه‌وه‌ی جينه‌کانیش هه‌لێکی دلکێشت بۆ ده‌ره‌خسینی بۆ ئه‌وه‌ی ش‌یوازه‌ فره‌جۆره‌کانی وه‌چه‌خسسته‌وه‌ بدۆزییه‌وه. له خويندنه‌وه‌ی جينه‌کاندا ئه‌رکی تۆ ئه‌وه‌یه که گرینگی ئهم ش‌یوازان به‌خه‌لک رابگه‌یه‌نی. با جه‌خته‌که‌ت له‌سه‌ر زۆره‌کان بێ. ئاخۆ له خیزانیکدا کێ به‌کێ ده‌چێ و خالی لیکچوونه‌که‌ چیه‌؟

ئه‌گه‌ر وینه‌کان به‌راوه‌ی پێویست روون و ئاشکرا بن، ئه‌وا دهنوانی ئه‌و گریمانە شی بکه‌یه‌وه که ده‌لی خه‌لک هه‌موویان "گتومت" له به‌کتری ده‌چن. په‌نگه‌ ئه‌و سێ پیاوه‌ی گوايه "لووتیکی هاوتای یه‌کتر" یان هه‌یه له راستیدا ته‌نیا دوو یان سێ هێمای لووتیان به‌یه‌ک بچێ، به‌لام زۆر جیاوازی به‌رچاویشیان له لووتدا هه‌بێ.

ئاخۆ تۆ چۆن دهنوانی ئهم کاره‌ ده‌ست پێ بکه‌ی؟

- بۆ راهینانی خۆت، چاویک به‌ژینامه‌یه‌کی وه‌ک شاکاره‌که‌ی "دۆریس کیرنس گودوین" به‌ناوی "The Fitzgeralds and the Kennedys" بخش‌ینه. چاویلکه‌یه‌کی وردبینی باش بکړه، بۆ ئه‌وه‌ی وینه‌ بچووکه‌کانی ناو کتیبه‌که‌ به‌جوانی ببینی. خۆت له دۆزینه‌وه‌ی ش‌یوازه‌کان رابینه‌.

- کارتێکی کاری بۆ خۆت دروست بکه و بلأوی بکه‌وه.

- بۆ ئه‌وه‌ی پالپشتی وه‌ده‌ست ببینی به‌بێ به‌رامبه‌ر رووی چه‌ند که‌سیک بخویننه‌وه.

- پێش‌ه‌خته‌کی کاتیک بۆ ژوان له‌گه‌ل یانه‌کانی جینۆلۆجان و ریکخراوه‌کانی کاربه‌ده‌ستان دیاری بکه، بۆ ئه‌وه‌ی سمیناریان بۆ بده‌ی. ئه‌گه‌ر هه‌ر جاره‌و لایه‌نیکت رازی کرد، ئه‌وا رینگه‌ هه‌موار ده‌بێ بۆ داڕشتنی بناخه‌یه‌ک بۆ وه‌رگرتنی کاره‌ین.

سه‌رنج‌راکیشی کاره‌که‌ی تۆ بۆ کاره‌ینه‌کانت، ده‌گه‌ر پێته‌وه‌ بۆ دوو هۆ. خزمه‌کانی هه‌ر که‌سیک سه‌ر به‌دوو کۆمه‌له‌ن: ئه‌وانه‌ی زۆر ناسراون و ئه‌وانه‌ی زانباریه‌کی که‌م له‌باره‌یه‌وه‌ زانراوه. ئه‌و کاته‌ی تۆ رووی که‌سیکی سه‌ر به‌کۆمه‌له‌ ناسراوه‌که‌ ده‌خوینیه‌وه‌

و ده تواني سيفاتى تايبه تى وهك سيفاتى ناو ئەم وهسفه: "له شه ويلگه كانى خاله" دان" دوه دياره كه ئەو كه سيكي به كجار به وه فا بووه. له هه مان كاتيشدا كه سيكي تا بلېى كه له رهق بووه" دهستنيشان بكه، واو! كار هينه كانت دهستبه جي راستى قسه كهت پشتراست ده كه نه وه. پاشان به خويندنه وهى ږووى ئەو خزمانه ي كه متر ناسراون به رده وامى به ږاڅه كهت بده. ئەمه تهنانهت زياتر ش سهرنجيان ږاڅه كيشى.

جينۆلوجى به شيويهه كى به شه كى ږوونكر دنه وهيه كى كورت سه بارهت به چونه تى به رگه گرتنى ئەو نه هاهمه تيبانه ي كه به سه ر خيزانتيكدا هاتووه دابن دهكا. ئەو كاته ي كار هينتيك چيرۆكيكي ئاريشه يه كى خوى ده گير يته وه بوى ږوون بكه وه كه به هره كانى ناو ږووى، بوونه هوى زال بوونى به سه ر ئەم ئاريشه يه.

ږوو خويندنه وه ده تواني زور سوود به خش بى بۆ ئەو كه سانه ي كه شانازى به بنه ماله ي ږه چه له كى خويان ده كه ن. باب و باپيرانى هه ر كه سيك بى ږه چاوكردنى بارى ئابوور بيان به سامانتيكى ږوحيى هاوتاي سامانى مادى زه بن له دايك بوون. ئاخو ئەم باب و باپيرانه مان چون سووديان له م به هره انه ي خويان وه رگرتووه؟

به زه مگيرى

تا ئيستا ده ركت به وه كر دووه كه خويندنه وهى ږوو، شتيكى دلكره وهيه. هه ر كاتيک له خويندنه وهى ږوو شاره زا بووى ئەوا ئەم شاره زاييهه ده بيته شيوازيكى زيانته. هه روه ها وا پى ده چى كه خويندنه وهى ږوو، شيوازيكى باشيش بى بۆ وه دهسته تينانى پاره. ږه نكه بازارى به زه مگيرانى ئاهه نكه كان له هه موو بازار ږه كانى دى گهر متر بى، له به رته وهى تو ده تواني له م ږيگه يه وه له به رامبه ر هه ر شه ويك ږوو خويندنه وهى شه ريفانه دا، ۵۰۰ ډولار يان زياتر وه ده ست بيتى و له هه مان كاتيشدا له ميانه ي ئەم سه ودايه دا بۆ خوشت چيژ وه بگرى.

- بۆ ناماده كردنى خوټ بۆ ئەم كاره له تواناي خوټ بۆ ږوو خويندنه وهيه كى ورد و له توانات بۆ ديتنى هيمكان و شيكر دنه وهى و اتاكانيان دلنيا به وه. ئەگه ر تو له كاتى چوونت بۆ ئاهه نگيک ئەم كتيبه (سه رچاوه) يه ت به دهسته وه بيت بۆ ئەوه ي له خويندنه وهى ږوو په ناي بۆ به رى ږه نكه خه لکه كه سه بارهت به پيشه كه ي خوټ تووشى دوودلى بكه ي.

- ئەو كاته ش كه به و راده يه ږوژه ت كرده ي كه متمانه ت به خوټ هينا بى له ناو ئەو كتيبه ي ناوى كۆمپانيا كانى خزمه تگوزارى ناوه خويى تيدا ريز كراوه، به دواى ناوى ئەو

چۆن خويىندىنەۋەي روو دەتوانى لە پيشەكەتدا يارمەتتەت بىدا

كۆمپانىيايەنە بگەپرى، كە لە بواری سەرگەرمى يان ئاھەنگگىپراندا كار دەكەن.
- بۇ سازدانى چاوپىكەوتن لەگەل بەرپۆبەرانى ئەم كۆمپانىيايەنە ژوانيان لەگەل دابنى.
كارەكەي خۆت بۆيان روون بگەۋە.

- ھەر جارەي كە بانگھىشتنى ئاھەنگىك كراي دەتوانى بۇ شوپىن و ماۋە و بابەتەكانى
تر، راپوچوونى خۆت بەدى. ھاوشىۋەي ھونەرمەندىك تۆ دەتوانى بەئارەزوۋى خۆت
كارىك پەسند ياخۆ رەت بگەيەۋە.

شتىكى سەرسورھىنە كە تۆ بۇ سەلماندى بەھرەكەت ناچار نى لەبەرامبەر
دامەزرىنەريدا گۆرانى بلىي يان بەشدارى لە تىپىكى شانۆيى بگەي. رىكخەرانى بۆنەكان
بەردەوام پىۋىستىيان بەو پىشكىشكارانە ھەيە، كە دەتوانن ميوانەكان و بۆنەكەش
بگەشىننەۋە و پرۆگرامى تايبەت بەھاوسەران يان چالاكىي تايبەت بەئاھەنگ پىشكىش
بگەن. ئەي بۆچى تۆش خۆت بەيەككىك لەم كەسانە دانانتي؟

ھەندىك جار خەلك بەتېكرا تۆ بەپىشگۆ دادەننن. بەلام كارى تۆ پىۋەندىيى
بەپىشگۆيىيەۋە نىيە. لەگەل ئەۋەشدا دەتوانى بەروونى بلىي: "من باسى ئەو بەھرانەت بۇ
دەكەم كە دەتوانى لە كار و لە پىۋەندىيەكانتدا تا ماۋەي شەش مانگى تر جەختيان لەسەر
بگەيەۋە". ھەرچەندە روو گۆرانى بەسەردا دى، بەلام بەدەگمەن لە ماۋەيەكى كەمتر لە
شەش مانگ دەرفەتى گۆرانى ھەيە.

ئاخۆ كاركردن لە ناو ئاھەنگىك، كاتىك كە تۆ رەنگە ناچار بى لەگەل ھەر ميوانىكدا بۇ
ماۋەي شەش خولەك بدويى ماندووت ناكە؟ بى شك ماندوو دەبى پالەپەستۆيەكى زۆرت
دەخرىتە سەر. رىزى سەرەگران ھەر درىژ و درىژتر دەبىتەۋە. ئەو كەسانەي دەنگى
ھۆيەيان لىۋە دى رەنگە خۆيان بەگالتەجار دابننن. بەلام تەنانەت ئەو كەسە
سەرخۆشانەي ناۋە ناۋە لە ميواندارىيەكان تووشيان دەبم نابنە كۆسپى سەر رىگەي
كاركردنم. بەباسكردى روو خەلك و لە كاتىكدا كە بەم باسە يارمەتتەيان دەدەي بەرىگەي
تەۋاۋ نوپۆە سەيرى خۆيان بگەن، بۇ خۆت تەۋاۋ چىژ ۋەردەگرى.

ھەندىك جار ميواندارەكان يەكجار پەشۆكاۋ دەبن و ماۋەي كاركردەكەت چەندىن
سەعات درىژ دەكەنەۋە. من بۇ ماۋەي ۶ سەعات يان ۹ يان تا ۱۱ سەعاتىش بەبى پچران
كارم كىردوۋە و ھەرۋەك گولەبەرۆژيەك بەگەشى «بەلام لەگولەبەرۆژە پروزەتر» لە شوپىنى
ئاھەنگەكە دەرچووم. ھاوكارىكردى خەلك، بۇ بەرزكردەۋى ئاستى ھۆشيارىيان
سەبارەت بەروو وزە بەمرۆف دەبەخشى.

ئەگەر بەبەزمگېران له ئاھەنگېکدا راسپېردراى تکايه رېز له ناو جوانه کهى پسپورپيه کهى ئيمه بگره. پيش ئەوهى جله سهيره کانت له بهرېکهى بشق. خواردنه وهى سهرخوشکەر مهخۆوه. بهر له وهى خاوهن شکۆيه کانى ناو ئاھەنگه که بدهى بهر بارى قسه، پرس به ميوانداره که بکه. له سهرووى هه موو شتېکيشه وه مه پلله هه ستي سووکايه تیکردن بهو ميوانانهى ناوه ناوه چاوت پېيان ده که وئ و حه زيان پئ ناکهى، به سه رتدا زال بئ. به بېرمدا نايه ماوهى ۱۵ سالى رابردوو له کاتى خويندنه وهى پرووى ميوانه کان تاکه کارهينىکى خوشم رهنجاندى هه رچه نده ژماره يه کيان به هوى کارىگه رى ئه رينى شیکردنه وه کانم ده ستیان به گريان کردوه. خويندنه وهى پروو هه ميشه سه رپشکيه کت پئ ده به خشئ. به زمگېران له ناو بۆنه کاند پاره يه کى يه کجار زورى پئوه دئ. به مسوگه رى ئەو کاته زياتر چيژ له ئاھەنگه که وهرده گرى ئەگەر به گوپرهى ماوه که پاداشت بکريه وه.

خويندنه وهى توانا ساراهه کانى مرؤف له ژياندا

به دواى ديارپيه کى ناسايى بۆ بۆنهى له دايکبوون يان سالوه گه ریکدا ده گه رپئى؟ ئەهى بۆ ديارپيه کى ۱۰۰ دۆلارى پيشکيش ناکهى که بۆ تۆ هيجى تئ ناچئ؟ بۆ ماوهى يه ک سه عات به قوولئ پرووى که سيک بخوينه وه.

خويندنه وهى تواناکانى ژيان ده توانئ له رېگهى ده رخنه نى هئما سه ره کيه کانى ناو پرووى که سيک وه ناستى که سه که به رز بکاته وه. له خواره ودا رپيازىکى هه نگاو به هه نگاو بۆ خويندنه وهى پرووى هاوړئ و خزمه کان و ته نانه ت ئەو کارهينانه ش که له بېرى ئەم کاره ته وه پاداشتت ده کهن، هاتووه. به ئئ، با ئەو که سهى سوومه ند ده بئ، به کارهينه کهى تۆ ناوى ببه ين. ئەمه ش ياريدت ده دا تا رابپئى و بړوا به خو بوون و شاره زاپيت بۆ ده ستپکردنى پيشه که ت زياد بکا.

۱- سه کوپه ک ئاماده بکه

شوئپىکى ئەوتۆ بدۆزه وه که که س کارى تۆ و کارهينه که ت نه پچرئنى. تکايه پئويسته بۆ ماوهى يه ک سه عات ته له قزيوون له شوئپه که دا دانه گيرسئ و که سيش ته له فوون نه کا. به تايپه تيش ئەگەر به خوړپايى پرووى که سيک خويندنه وه، ئەوا ده بئ خو ت بۆ ئەم کاره ته رخان بکهى. شتېکى ناسايپيه که سيک که تازه باسى روو خويندنه وهى بيستبئ، گوماناوى بئ. به لام بۆ ئەوهى بړوا به خو بوونت سست نه بئته وه مافى خو تته داوا له کارهينه که بکهى که ئەگەر گومانيشى هه بئ به چاوى رپزه وه سه يرى پيشه کهى تۆ بکا.

چۆن خویندنه‌وه‌ی روو دهنانی له پیشه‌که‌تدا یارمه‌تیت بدا

باشتره به‌یه‌که‌وه له ده‌وری می‌زیک دابنیشن. نه‌ینۆکیک له شوینیکی به‌رده‌ست دابنی و روونی بکه‌وه که ره‌نگه زانیاریی ئه‌وتۆ له‌باره‌ی رووی کاره‌ینه‌که‌ت ئاشکرا بکه‌ی که ئه‌وه‌هرگیز پێشتر هه‌ستی پێ نه‌کردبێ. با ده‌فته‌رچه و قه‌له‌میکیشت له لا بێ، بۆ نووسینی تیپینییه‌کان. باشتریشه ریکۆرده‌ریک و کاسیتیکی به‌تالیشت پێ بێ.

۲- نیازی خۆت ده‌ربهره

به‌ر له‌وه‌ی ده‌ست به‌خویندنه‌وه بکه‌ی، به‌ش‌یه‌وه‌یکی ره‌سمی نیازی خۆت ده‌ربهره. به‌پێچه‌وانه‌وه خوه‌وه ناهۆشه‌کییه‌کانت زāl ده‌بن.

ئاخۆ پالنه‌ره پر به‌هاکه‌ی ئه‌م روو خویندنه‌وه‌یه چییه؟ مه‌به‌ست لێی ئه‌وه‌یه "یه‌کجار زیره‌که‌بوونی تۆ" ئاشکرا بکا؟ بۆ ئه‌وه‌یه پێشان بده‌ی هه‌رگیز نادۆرینی؟ قسه‌ی لابه‌لا! ئه‌مه نه‌ستی تۆیه، ئه‌مه به‌ویستی خۆت نییه. به‌لام هه‌ر کاتیک پێشوه‌خته‌کیانه نیازی خۆت ده‌رنه‌بهری ئه‌وا ئه‌م هزره پووچانه له دواوه‌وه‌ی میشتک جێگیر ده‌بن. وێژدانی نیمچه ئاگای تۆ لانی که‌م هه‌روه‌ک دیفۆلت سیتیگی سه‌ر شاشه‌ی کۆمپیوته‌ره‌که‌ت که شتیکی پێشبینی کراوه به‌سه‌رتدا زāl ده‌بێ.

خوه‌وه کۆنه‌کانمان رێگه‌ی به‌ره‌و پێشقه‌چوونمان لێ ته‌سک ده‌که‌نه‌وه. به‌پێچه‌وانه‌وه کاریک که به‌ویستی ئازاده‌وه ئه‌نجام بدری، ره‌نگه ئاراسته‌ی میشتک به‌ره‌وه خالیکی به‌سوود و نوێ رینۆینی بکا، خالیکی وه‌ک:

"هیوادارم له‌م دانیشتنه‌دا که مه‌به‌ست لێی روو خویندنه‌وه‌یه، ژیری خۆمان ببیته رینۆینیکارمان. ئامانجی من ئه‌وه‌یه هاوکاریت بکه‌م بۆ ئه‌وه‌ی باشتر له خۆت تی بگه‌ی و له ژياندا به‌باشترین شیوه سوود له به‌هره‌کانی خۆت وه‌رگیری."

تیپینی: ئه‌گه‌ر به‌راستی هه‌ست به‌جۆش و خرۆش ده‌که‌ی ده‌توانی نیازه‌که‌ت به‌ده‌نگی ببه‌رز ده‌ربهری نه‌ک به‌بیده‌نگی. ئه‌ی هاوار! ئه‌و کاته هه‌ست به‌وه ده‌که‌ی که‌شوه‌وا‌ی ناو ژوره‌که سیحراوی بووه.

۳- به‌ش‌یه‌ی روو هه‌لبژێره و شرۆفه‌ی بکه

له برۆیه‌کانی کاره‌ینه‌که‌ت ده‌ست پێ بکه، پاشان هه‌ر ئه‌ندامیک به‌جیا بخویننه‌وه. یه‌که‌م جار جۆریک هه‌لبژێره و پاشان هیمایه‌که‌ی سه‌ر به‌م جۆره شی بکه‌وه. بۆ هه‌ر لیکدانه‌وه‌یه‌ک سه‌ره‌تا لایه‌نه جه‌سته‌یییه‌که شی بکه‌وه، بۆ نمونه واته‌ی برۆی تاجدار روون بکه‌وه. دُنیا به، له‌وه‌ی کاره‌ینه‌که‌ت ئه‌م هیمایه‌ی خۆی بناسیته‌وه.

پاشان واتای هیمایه که شی بکه وه. بۆ راست و دروستی شرفه کهت پرسیار له کارهینکهت بکه. ئاخو له شیوازی راهه کردنه کهت چ ریڅخستنیک پیړه و ده که ی؟ شیوازیکی تایبته به خو ت دابریزه و یان هه مان ریڅخستنی ئه م کتیبه به کار بیله واته ریزبندی راهه کهت با به م شیوهیه بیت: برق، گوئی، چاو، لووت، کولم، دم، شه ویلگه، چه ناگه، ړووبه رکانی به که مایه تی.

۴- جهخت له سهر زوره کان بکه وه

له کاتی لیکدانه وه کانتدا، ئه وهت له یاد نه چی که زور = زور. هیمایه زوره کان به واتای سیفاتی به هین. هیمایه ناوهندیه کان هاوړین له گه ل ئه و سیفه ته دهر وونیانه ی که هینکی که متریان هه یه.

۵- له کاره کهتدا ړه چاوی ههستی کارهینه کان بکه

هه ندیک جار به ړه چدانه وه کانی کارهینه کانت وهک ئه وهی زله یه کیان له ړوموتت ړاکیشابی، ړات ده ته له کیتن. به لام له وانه یه کومه لیک خالی هین هاوړتی ئه م به ړه چدانه وانه بن و تو ئه مهت له یاد نه مای. ئه گهر نا هه ر پیوستیت به و زله یه هه یه تا به ئاگا بییه وه. له گه ل کارهینه کهت به به زه یی به.

بۆ نمونه ړهنگه له ئه ندازه کانی لیدوا هه ستت به وه کردبی لیدوی کارهینه کهت ئامازه به دهمشری دهکا. بۆیه ړهنگه دل ړاوکی بنگری و بلتی:

"ئه ندازه کانی لیدوی تو ئامازه به وه ده کهن تو زور بابه تی پیوه ندیدار به خو ت ئاشکرا ده که ی، بۆیه هه ر تووشی چه رمه سهری ده بی. هه ی شیت، ئاگات له دهمت بی".

نه خیر. پیدانی تیبینییه کی دۆستانه تر و یاریده درانه تر ئه وه یه که سه رها باسی ئه وهی بۆ بکه ی که ئه و له دوان دهر باره ی هه سته کان به هر مه نده و پاشان باسی ئاریشه ی ری تیچووی بۆ بکه ی. هین کام له و که سانه ی ړوویان ده خوینییوه گه مژه نین. ته نیا پیوسته به نه رمی تیبینییه کانت بده ی.

۶- متمانته به به رنامه ریژییه کهت هه بی

ئه ی ئه گه ر له بیرت چوو، شتیک باس بکه ی و پاش ته واو بوونی ړوو خویندنه وه که هاته وه یادت؟ با بلتین له بیرت چوو به باسی هیمایه کی گرینگی گوئی بکه ی و هاتوویه سه ر باسکردنی چاوه کانی کارهینه کهت. کاتیک بۆ یه که م جار له ژبانی پیشه ییمدا تووشی ئه م

چۆن خویندنه‌وه‌ی روو دهنانی له پیشه‌که‌تدا یارمه‌تیت بدا

باره بووم شهرم دای گرتم. وهک ئەوه وا بوو که تنیکم کردبێ و ههستم به‌وه ده‌کرد که هه‌ر رووخوینه‌وه‌یه‌کی راهاتوو که له‌و کاته‌دا سه‌یری کردبم له ژێره‌وه تیزی پێ کردووم. ئەم لێژنه ره‌خنه‌گره فه‌رامۆش بکه. هه‌موو شتی‌ک له ده‌ستی خۆت دایه. با ریزبه‌ندی تیبینیدانه‌کانیشت تیک بچێ، گرینگ ئەوه‌یه زانیارییه‌کان له‌گه‌ڵ یه‌ک بگونجێن. ته‌نانه‌ت ره‌نگه هۆیه‌کی رێبه‌دیکه‌ر هه‌بووبێ، بۆ ئەوه‌ی رینگه‌ی بۆ له بیرچوونه‌وه‌ی هیمایه‌کی دیاریکراو هه‌موار کردبێ. تۆ نیازی خۆت ده‌ربریوه بۆیه متمانه‌ت به‌خۆت هه‌بێ که ئەم نیازت دیتته دی.

یاسای خویندنه‌وه‌ی روو ئەوه‌یه که هه‌ر کاتیک تیبینی شتی‌ک کرا پتویسته هه‌ر ئەو کاته‌ش تیبینییه‌که ده‌ربیردێ. گرینگ نییه، ریزبه‌نده‌که چۆن بێ. له راستیدا تۆ که بووی به‌رووخوینه‌وه‌یه‌کی شاره‌زا له هه‌مان کاتدا ره‌نگه تیبینی سێفاتی پتوه‌ندی‌دار به‌یه‌که‌تریش بکه‌ی. ره‌نگه پێت باشت‌تر بێ، به‌یه‌که جاری واز له رێکخستنه‌که‌ی خۆت بینی و رینگه به‌رووی خودی که‌سه‌که به‌دی، ریزبه‌ندی زانیارییه‌کانت بۆ دیاری بکا.

بۆ نموونه ره‌نگه سه‌ره‌تا بیر بکه‌یه‌وه: "چ پتوه‌ندییه‌ک له نیوان نه‌رمه گۆیه‌ پفداره که‌وه‌ره‌کانی "سالی" و جووته چاوه لێک نزیکه‌بووه‌کانیدا هه‌یه؟ دۆزیمه‌وه! به‌هره‌ی سالی له تیبینکردنیکی هاوسه‌نگ هاورییه له‌گه‌ڵ مه‌یله‌که‌ی بۆ ژیا‌نی فیزیکی. ئە‌گه‌ر سالی له یاریی کورسی کورسیدا به‌شداری بکا "به‌هۆی نه‌رمه گۆیه‌کانییه‌وه" دهنانی بزانی هه‌ر کام له کورسییه‌کان له کوێ دانراون و هه‌روه‌ها ره‌نگه ئەو تاکه یاریکه‌ر بێ بۆ یه‌کسانکردنی مه‌ودای نیوان کورسییه‌کان به‌شداری له یارییه‌که بکا. به‌هۆی جووته چاوه لێک نزیکه‌بووه‌که‌یه‌وه، هه‌ست به‌هه‌ر بسته خواروخێچییه‌کی مه‌ودا‌که ده‌کا.

کاردا‌نه‌وه رێ تێچوووه‌کانی سالی ئەوه‌ن که ئەو به‌ناشکرا ره‌خنه‌گره و که‌سه‌یکه به‌شیوه‌یه‌کی ترسناک گرینگه به‌ده‌قاوده‌قیته‌ی ده‌دا. به‌لێ، ئەو خاوه‌نی ئەو شته‌یه هه‌وینی ترسی خه‌لکه. له‌گه‌ڵ ئەوه‌شدا ئەو له یارییه‌کی وه‌کو کورسی کورسی وه‌یان پرۆژه‌ی زۆر سوودمه‌نددا دهنانی بێ به‌قاره‌مان.

۷- رووبه‌رووی مه‌ته‌له‌کان به‌وه

دژایه‌تییه‌کانی ناو روو گێژی کردووی؟ زۆر باشه، واتای ئەوه‌یه تۆ له سه‌ر لێواری ئەوه‌ی نقومی زانیاریی قوولتر بێ. دوو هیمای پێچه‌وانه یان زیاتر بکه به‌مه‌ته‌ل و وه‌لامێکی بۆ بدۆزه‌وه. کاره‌ئینه‌که‌ی تۆ ته‌مه‌نیکی له‌گه‌ڵ ئەم دژایه‌تییه‌ بردووته سه‌ر. هه‌لێکی چه‌ند

سه سره ښه ټه ټه گهر بتوانی ټه م دژایه تیبه ی ټو ږوون بکه یه وه .
 هه ناسه یه کی قوول ټده . له ټاریشه که قوول ټه وه و به بیند ریژی به وه مه ته له که شی بکه وه .
 دژایه تیبه کان یه کیک له ږو و اتاترین به شه کانی خویندنه وهی ږوو ټیک دین .
 به گوږه ی زانیاریه کانی هه به شیک ی ږوو ، سه ره داو ټیک دست ده که وی . ټو نمونه
 ږهنگه ټه وهی خواره وه شیکردنه وه یه کی گونجاو بی ټو دژایه تیبه که ی ناو ږووی "زاک" که
 چه ناگه ی ږیک و ږووی چه ماوه ی هه یه :
 "به گوږه ی شیوه ی ږووت ټو له ټیوه نندیه کانت له گه ل خه لک و له بارو دوخه
 کو مه لایه تیبه کاند ا که سیک ی سو زیار و هه ستیاری . به ټیچه وانه وه چه ناگه ږیکه که ی ټو
 ټامازه به وه ده کا له کاتی ږیارداندا ، ټو زیاتر شیوازیکی تاکر هوانه و شیکاری ټیره و
 ده که ی ."

۸- نمونه ی بهرجه سته به کار به ټینه

ټه گهر زاک وتی : "ها؟" نمونه یه کی تایبه تی ټو دینمه وه . ټی دهلیم : "گرمیان ده ته وی
 دهنگ ټده ی . له گه ل هاوسه ره که تدا چووی ټو بنکه ی دهنگدان و وهک جاری جاران
 له بهر ټه وهی به هه ستیاریه وه گویت له گرفته کانی ټه و گرتووه ، دلیت خویش کردووه . پاشان
 ټو ده چیه پشت ږرده ی ژووری دهنگدان و به گوږه ی ږه نسپه کانی خووت دهنگ ټده ی ."
 له کاتی دهنگدان به ټیچه وانه ی ټه و کاته ی له گه ل هاوسه ره که تدا ی ، یه ک ټو زقال به لاته وه
 گرینگ نیبه ټاخو ټه و شته ی دهنگی ټو ټده ی چ کاریگه ریبه کی هه سته کی به سه ر خه لکه وه
 ده بی . ټه وهی گرینگه ټه وه یه ټو ټو ټه و شته ی ټیت راسته دهنگ ټده ی . ږهنگه ټو خوشت
 سه رت سرما بی له وهی له هندیک باردا ټو به رامبه ر به خه لک ټه وهنده هه ستیاری و له
 هندیک باری تردا ټه وهنده بی هه سته ده نوینی . ټه مه ټیوه نندی به دژایه تیبه نیوان چه ناگه
 و ږووته وه هه یه .

۹- خووت مه که به خوا ، وهک هاو ریبه ک هه لسوکه وت بکه

ږهنگه له سه ره تای ږیشه ی ږووخویندنه وه ییدا ټو دل ږاوکی بتگری و بلخی : "ټه ی خوا یه ،
 من ده توانم به هو ی ږوو خویندنه وه وه بیری خه لک بخوینمه وه ." و ږهنگه قسه ی له م جوړه ت
 له به رامبه ر کاره ټینه کانت له دم ده رچی : "ټه مه ږاستیبه که یه . ټه مه چاره نووسی ټو یه ."
 باشته ر دووباره بی بکه یه وه .

چۆن خويندنه‌وه‌ی روو ده‌توانی له پيشه‌كه‌تدا يارمه‌تيت بدا

ئەگەر هەموو جۆره تىگەيشتنه‌كان راست و دروست بوونايه، ئەى بۆچى هەستىكى هاوشى‌وه‌ى هەستت بەرامبەر بەناپەسندترين پيشكىشكارى بەرنامە‌يه‌كى گف‌تگۆيى، بەسەردا زال دەبى؟ تۆ بە‌وه‌رگرتنى «پەنا بۆ خوا» دەورى خوا رقى خەلك دە‌وروزيئى.

كه‌واته له‌گە‌ل هەموو كاره‌ينه‌كانت بە‌به‌زه‌يى به و له شىكر‌دنه‌وه‌كه‌تدا وهك مرؤف هەلسوكه‌وت بكه نهك خوا. تەنانەت ئەگەر هەرگيز جاريكى تر كاره‌ينه‌كه‌ت نه‌بينييه‌وه كاره‌كه‌ت بەشيوه‌يه‌ك ئەنجام ده، هەر وهك ئەوه‌ى بۆ هاوړييه‌كى خۆت ئەنجامت دابى و بەشيوه‌يه‌ك بە‌كوټاى بيته كه ئاماژه بدا به‌وه‌ى تۆ وهك هاوړييه‌كى ئەو حەزت كردوه خزمه‌ت‌يكي بكه‌ى. له كوټاييدا خودى كاره‌ينه‌كه‌ته كه بريار ددها، ئاخۆ چ شتيك له بەرزه‌وه‌ندى ئەو دايه نهك تۆ.

خوينه‌وه‌ى پيشكه‌وتنه‌كانى ژيان

ئاخۆ هاوړييه‌كت هه‌يه كه ئەمسال تەمەنى بگاته ٤٠ يان ٥٠ سال؟ ئاخۆ هيج دياريه‌كت هه‌يه پيشكىشى بكه‌ى؟ خويندنه‌وه‌ى پيشكه‌وتنه‌كانى ژيان بۆ كه‌سيك كه پى ده‌خاته ناو ده‌يه‌يه‌كى نوپى ژيانى خۆى يان گۆرانكاريه‌كى سەر‌ه‌كى وهك ته‌لاق يان خانه‌نشينيونى له ژيانيدا روو ددها، گونج‌اترين دياريه‌يه. تۆ ده‌توانى له ريگه‌ى خويندنه‌وه‌ى بە‌خۆرايى به‌مه‌به‌ستى راهيئانى خۆت بە‌را‌ده‌يه‌ك پەره بە‌شاره‌زايى و متمانه‌به‌خۆيوونى خۆت ده‌ى كه بتوانى دواتر له‌برى ئەم خزمه‌تگوزاريه‌ت داواى پاداشت بكه‌ى. بە‌تاييه‌تيش له‌گە‌ل بە‌ته‌مه‌نداچوونى داىك و باوكان، بازاړى ئەم خويندنه‌وه‌يه گەرمتر ده‌بى.

له هەمان كاتدا با ليرە دياريه‌كى رۆژى له‌دايكبوون پيشكىش به "بىس" ى هاوړيت بكه‌ين. كاتيک بۆ خويندنه‌وه‌ى رووى بىس كاته‌كه ديارى ده‌كه‌ى، داواى لى بكه با له‌گە‌ل خۆى وينه‌كانى له تەمەنى مندالى به‌داوايه‌ى بيئى. ئەم وينانه له دە‌وربه‌رى خۆت بلاو بكه‌وه و بە‌گويهرى تەمەن ريكيان بخه و دەست بە‌كار به.

ئامانجى تۆ له خويندنه‌وه‌ى پيشكه‌وتنه‌كانى ژيان ئەوه‌يه، كه‌سه‌كه له په‌وابوونى گۆرانه‌كان تى بگات. له وينه‌ى يه‌كه‌مه‌وه تا دوا وينه‌ به‌داواى ئەو هيمايانه بگه‌رچ كه ئاماژه ده‌دن بە‌گۆرانىكى فيزيكى بە‌رچاو، له هەر شوپىنىكى روودا واته له مه‌وداى نيوان چە‌ناگه‌وه بۆ هيلى روانى موو. هەر جاره‌ى كه تيبينى جياوازيه‌كه‌ت كرد واتا‌كه‌ى ليك ده‌وه. له وينه‌يه‌ى له كه‌مترين تەمەنه‌وه گيراوه دەست پى بكه و له‌گە‌ل وينه‌كانى داواى خۆى بە‌راوردى بكه.

خويندنه وهى پيشكه وتنه كاني ژيان، تهنانهت دهرفته تى نهوت پى ددا كه سه بارهت به پروانگه كې كه سه كه له تمه نى پيش ۱۸ سالىش تيبينى بدهى. نه تم تيبينيدانه ناساييه له بهر نه وهى كار هينه كهت چى تر نهو گه نجه هه له شهيه نييه. به شپوهيه كې گشتى كه مترين ته من بؤ نهو جوړه خويندنه وهيه ۳۵ ساله. چهندي كار هينه كهت به ته منتر بى، باشته.

زوربهى جار خه لك وا بير دهكاته وه كه پيربوون به واتاى له دهستدانى سه رنجرا كيشي ته منى گنجيتييه. خويندنه وهكه تى تو و باسكردنى نهو ژيريهى كه لهو گه شتهى روچدا وهدهست هاتووه، ديدىكى ته واو جياوازيان پى دبه خشى.

خويندنه وهى ته بايى

جاريكى تر كه كه سيك ماره دهكردى يان كاتيك ناهه نكيك دهكاته وه سالدو گه رى خو تى تو ده توانى به رومانسي ترين جوړى خويندنه وهكان دياريه كې گونجاو پيشكيش بكهى. له نه نجامدا تو ناماده يي پيدا دهكهى، بؤ نه وهى خويندنه وهى ته بايى له سه ر ناستيكي پسپوران هس پيشكيش بكهى. پاشان به تاييه تيش نه گه ر تو لهو كو مه لانه دا كه تاييه تن به كه سانى سه لت، خو ت ناساند بى ژماره بيه كې زبه ن كار هيني پاداشته كه ر داواى پروو خويندنه وهت لى دهكهن. به بى به رامبه ر ليدوانيك بده و كارتى تاييه ت به خو ت بلاو بكه وه و خو ت بؤ ژواندانان بؤ چاويك ه وتنه كان ناماده بكه.

گرينگ نييه له برى هر سه عاتيك به چهن د پاداشت دهكرديه وه، به لام خويندنه وهى پرووى هاوسه ران سه ودا گه ريه كه. هو يه كه شى ته نيا له بهر نه وه نييه كه له م سه ودايه دا يه ك كه س له به رامبه ر دوو كه سه. نهو كاته تى تو هاوسه ران له جياوازي و ليكچوونه كانيان ناگه دار دهكه يه وه، ده توانى له ده مه قالى و تهنانهت دلره نجان له يه كتريش رزگاريان بكهى.

له سه ره تا وه نه وه پروون بكه وه كه: "مه به ست له م خويندنه وهيه نهو نييه كه پيتان بو تريت ناخو ئيوه پيكه وه دهگونجى يان نا. مه به ست لى نه وهيه كه چو ن ئيوه ده توان جياوازي و ليكچوونه كانتان له بهر نه وهنديى خو تان به كار به ين".

هه له ي ئيمه له پيوه ندييه كانماندا نه وهيه، كه چاوه رپين هه موو خه لك "كتومت وهك خو مان" بى. تو به خويندنه وهى ته بايى نه وه پروون دهكه يه وه كه به چ شپوازيك رهنگه دوو هاوسه ر جياوازي ريشه ييان له نيواندا هه بى. چهندي هاوسه ر هكان به خته وه رتر بن، نه وهنده ش زياتر له كاتى ناسينه وهى نهو شتانهى كه تو پيشانيان ددهى، له دل وه پى دهكه نن.

ئەم رێبازە پێرەوه بکە:

- با کارهێنەکانت دانیشن و نهینۆکیک و ریکۆردەرێکیان بەدەستهوه بێ.
- بۆ ماوهی یەک سەعات هەر جارەو جۆریک وەرگرە و جیاوازی و لێکچوونەکانی نێوان هەردوو کەسەکه بەگوێرەهێ ئه و جۆرە دەستنیشان بکە.
- پەسنی لێکچوونەکانیان بدە، لەبەرئەوهی یارمەتیدەرە بۆ پیکهوههەلکردنی کەسەکان «دُنیا بە لەوهی باست لە هەموو ئەو بارانەت کردبێ کە رەنگە ئەم هاوسەرانه بەدەست بێنکورتی بەرامبەر بەخەلکی تر بنالین».
- پەسنی ئەوهش بدە کە چۆن جیاوازییەکانیان یارمەتییان دەدا لە یهکتەری فێر ببن.
- لە سەررووی هەموو شتێکیشەوه بزانه هەریهکهیان چ کاردانەوهیهکی دەبێ. لە کاتی گونجاودا بەبیریان بێنەوه کە پێویستە ریز لە یهکتەری بگرن و لە جیاوازییەکانی یهکتەری فێر بن.

بەبیرمە جارێک رووی دوو هاوسەری تازە پیکههیشتووم لە رووی تەباییهوه خۆپندەوه، ئەو هاوسەرانه بە "هاوارد" و "کیتسی" ناو دەبەم. لە زۆر لایەنەوه شیوازه کەسییەکانیان جیاوازییە هەبوو. ئەمەش شتێکی نائاسایی نییە. ئەوهی نائاسایی بوو کاردانەوهی هاوارد بوو. لە هەر شوێنێک کە جیاوازییەکم دەستنیشان کردبا ئەو بەلهخۆبایییوونەوه دەپوت: "دەبینی کیتسی؟ پێویستە تۆ لەم رووهوه شیوازت زیاتر وهک هی من لێ بکە. شیوازهکەهی من رۆحانیتەرە."

شەش مانگی نەبرد کە کیتسی لەهاوارد جیا بووهوه. ئەوه بەرپیکهوت بووه؟ بەداخهوه نا. جارێکی تر لە ئاهەنگیدا رووی ئاننا و فیکتۆرم خۆپندەوه. هەرچارهوه کە هیمایهکی رووی ئاننام شی دەکردهوه بەگالتەوه بزەهی دەکرد و لە ناو نهینۆک رادەما و پێ دەچوو جگە لە سەرسامبوون بەمکیاژەکەهی خۆی هیچ شتێکی تری ناو نهینۆک سەرنجی رانهکیشی. دواي ئەمەش رووی دەکرده فیکتۆر و دەپوت:

"ئەپەرۆ! من نازانم. گیانەکەم من بهو شیوهیه؟"

ئەگەر ئافرەتێک دەسەلات بگێرێ، خۆ شتێکی خراب نییە. بەلام ئەگەر تەباییهکی کەم هاوڕێی ئەم دەسەلاتگێرییه بێ، کارەساتێک بەرپێوهیه. هیوادارم ئافرەتانی وهک ئاننا داوای خۆپندەوهی تەبایی بکەن و لێدوانەکان بەریکۆردەر تۆمار بکەن و رۆژانه گوێ لەم لێکدانەوانە رابگرنهوه. ئەو کاتەهی ئاننا بریار بدا زیاتر لە بەهای جوانییەکەهی لە بەهای

خوى تى بگات، ئا لهو كاته دا ژيانى بهردهوام به ئاراسته ي بوورانه وه وه دريژه دهكيشى. بېرؤكه يه كى خراب نيبه، ئه گهر ئه و كه سانه ي به نيازى هاوسه رگيرين پيش ئه نجامدانى ئه م كاره، داوا له خويندنه وه يه كى ته بايى بكن، پروويان بخويندنه وه. به تايبه تيش ئه م شيوازه پروو خويندنه وه م بؤ ئه و كه پلانه پى باشه كه له پى ئينته رنيتته وه له گه ل يه كتر ئاشنا ده بن. هه رچه نده ناوه روؤكى وته كانى تو به م جووته دلداره ناماژه به نه شاره زاييبه كانيان له پرووى پيوهندى به ستنه وه نادا، به لام دلدارىكى ژير به وردى تيبينى ئه وه دهكا تا بزائى له ماوه ي خويندنه وه كه دا كه پله كه ي چ كار دانه وه يه كى ده بى.

ههروه ها ئه گهر كه پللك ده ناسى كه به راستى هه ز ده كهن ماوه ي پيش خيزان پي كه پينان، دريژ بكنه وه، كارىكى ژيرانه يه كه بياننيريبه لاي يه كيك له هاوړتبه پرووخويندنه وه كه كانت تا ههروهك دياريبه كى زه ماوه ندگيرانيان پروويان بخويندنه وه. ئه و زانياريبه كى كه ده ستان ده كه وي، رهنگه ريخوشكه ر بى بؤ ئه وه ي دووباره بېر له پي كه پينانى ئه و خيزانه بكنه وه كه به ئاشكرا له سه ر ليوارى له ناوچوونه.

كه سانى رومانسى با به دلنيا ييبه وه ئاسوده بن، له بهر ئه وه ي زوربه ي ئه و خه لكه ي خويندنه وه ي ته بايبيان بؤ كراوه ريزگرتنى هاويه شيان زياد بووه نه ك كه م. رهنگه تو ئه وه نده به خته وه ر بى كه داوات لى بكرى له ئاههنگى سالفه گه رى زه ماوه ندى جووته هاوسه ريكددا پروو بخويندنه وه، له گه ل خوت پاكه تىكى پر له ده سپره به ره.

راويزگارى نه شته رگه ريبى جوانكارى

چاوه پروانى ئه وه مه به نه شته رگه رانى جوانكارى پرست پى بكن، به لام كه خزمه تگوزاريبه كه ي تو ناوبانگى ده ركرد، ئه و كاته رهنگه كړيارانى جوانكارى و ژماريه كى زوريشيان بين و پرست پى بكن. بازاړى نه شته رگه رى له م سه رده مه دا گه رمه نه ك له بهر ژماره ي زورى كړيارانى جوانكارى، بگه به هوى ئه و پاره چه وره ي كه له گوړينى پروويه كدا خه رج ده كرى. تو به پله ي پرووخويندنه وه، ده توانى پروانگه يه كى راسته قينه ي تر پيشانى ئه م كه سانه ده ي. له بهر ئه وه ي نرخى هه ر سه عات له خزمه تگوزاريبه كه ي تو يه كجار كه متره له نرخى پيشنيازكراو بؤ نه شته رگه ريبه كه و رهنگه ئه م خزمه تگوزاريبه بيروبوچوونى زور گرینگ بخاته روو، بويه نابى به خزمه تگوزاريبه كى پرتيچوو دابنرى. بؤ خويندنه وه كه ت ئه م ههنگاوانه پيره و بكه:

– له كار هينته كه ت بېرسه به نيازى چ گوزرانكاريبه كه.

چۆن خويندنه‌وه‌ی روو ده‌توانی له پيشه‌كه‌تدا يارمه‌تيت بدا

- له‌سه‌ر هه‌مان ئه‌و هه‌نگاوانه برۆ كه بۆ خويندنه‌وه‌ی توانا شاراوه‌كانی ژيان گيراونه‌ته به‌ر، به‌لام دُنیا به‌ له‌وه‌ی ئه‌و ئه‌ندامه‌ی كاره‌ینه‌كه‌ت به‌نيازه‌ بيجگۆرئ دوا جار باس بكه‌ی.
- له‌ كوۆتاييدا پراوئزكارى نه‌شته‌رگه‌رى جوانكارى ده‌ست پئ ده‌كا و تو باس له‌ پئوه‌نديه‌كه‌ی ئه‌و به‌شه‌ پرکيشه‌يه‌ی روو به‌ده‌روونی كه‌سه‌كه‌ ده‌كه‌ی. ئاخۆ ئه‌و هئيمايه‌ی روو پئوه‌نديه‌ی به‌ چ وانه‌يه‌كى ژيانه‌وه‌ هه‌يه؟ بۆ نمونه ئه‌گه‌ر بريار بئ نه‌شته‌رگه‌ريه‌يه‌كه‌ دريژى لووت بگۆرئ هه‌موو ئه‌و به‌شانه‌ی ناو رووی كه‌سه‌كه‌ كه‌ پئوه‌نديان به‌به‌رنامه‌ريژى و داھينه‌رايه‌تیه‌وه‌ هه‌يه باس بكه‌. ئاخۆ ئه‌م نه‌شته‌رگه‌ريه‌يه‌ ده‌بیتته هۆی له‌ناوچوونی كام هاوسه‌نگی سروسنتی؟ ئاخۆ له‌ چ روويه‌كه‌وه‌ش ئه‌م نه‌شته‌رگه‌ريه‌يه‌ رهنگه‌ سوودی پئ بگه‌يه‌نئ؟ ئاخۆ كاره‌ينه‌كه‌ت روويه‌رووی كام گرفته‌ شاراوه‌كان ده‌بیتته‌وه‌؟

با سووده‌كانی نه‌شته‌رگه‌ريه‌ی جوانكارى زۆريش بن، به‌لام ئه‌م نه‌شته‌رگه‌ريه‌يه‌ هه‌ر شتیکى پيرۆز نييه و كتومت نارهاويه. به‌لام خويندنه‌وه‌ی روو شتیکى پيرۆزه و ئامانج لئى ئه‌ويه له‌ جه‌سته و مئشک و روۆحى كاره‌ينه‌كه‌ت تئ بگه‌ی و ريز له‌و تايبه‌تمه‌نديه‌ بگري كه‌ ئه‌و كه‌سه‌ی له‌ خه‌لكى تر جيا كرده‌وته‌وه‌.

كارى ئيمه له‌ سه‌رووی باسکردنى پله‌وپايه‌ی كوۆمه‌لايه‌تيمانه، واته له‌ سه‌رووی ئه‌و ئاسته‌يه، كه‌ تئيدا به‌شئويه‌يه‌كى ئاسايى هه‌لسه‌نگاندنى مرۆف به‌گويژه‌ی پله‌و پايه و كلئشه‌كانه‌وه، به‌هه‌لسه‌نگاندنى گونجاو هه‌ژمار ده‌كرئ. ئه‌و كاره‌ينه‌ی پئوه‌نديت پئوه ده‌كا هه‌ست به‌وه ده‌كا، له‌ ناخى خۆيدا به‌هره‌ی بئ هاوتای ئه‌وتۆى هه‌ن كه‌ داواى ئه‌وه ده‌كهن به‌كار به‌ئيرين. خويندنه‌وه‌ی روو يارمه‌تيدره بۆ ئاشكرابوونی ئه‌م به‌هرانه.

روو خويندنه‌وه‌كه‌ت يارمه‌تیی كاره‌ينه‌كه‌ت ده‌دا، بۆ ئه‌وه‌ی به‌قوولئ بئير له‌ گرینگترین به‌رژه‌وه‌ندى خۆى بكاته‌وه و له‌وه‌ش تئ بگا كه‌ رووی مرۆف لئكچوونئى ئه‌وتۆى له‌گه‌ل قورئ يارى قورقورائى مندا لئندا نييه. هه‌ر گۆرانكارىيه‌ك له‌ ناو روودا، روو بدا به‌ره‌نجامه‌كانى له‌ ده‌روونی مرۆفدا رهنگ ده‌داته‌وه. به‌هۆى پئوه‌نديه‌ دووقۆلئيه‌كه‌ی نئوان رووی مرۆف و ده‌روونی خودى مرۆف، كارىگه‌ريه‌ی ئه‌م گۆرانكارىيه‌يه‌ زۆر زياتره له‌ به‌ته‌نيا گۆرئنى ئاستى جوانى. بۆ نمونه جوانكارىيه‌كى لووت گۆرانكارىيه‌ك له‌ به‌هره‌كانى كارى ده‌خولقئنى و گۆرئنى چه‌ناگه‌ كارىگه‌ريه‌ی له‌سه‌ر شئوازه‌كانى به‌ره‌نگاربوونه‌وه‌ هه‌يه و لووسکردنه‌وه‌ی پئست، كه‌متر خه‌لك ده‌گۆرئ و ته‌نيا ده‌بیتته هۆى سريه‌وه‌ی سالانى ژيرى.

خەلكى ژير، لەمە تى دەگات. ھەر نەشتەرگەرييەكى ۋو بەمەبەستى ھىنانەدىي گۆرانكارىيەك تەنيا "جوانكارى"ى بەدوادا نايەت. كاتى ۋەرگرتنى زانىارىيى تەۋاۋ لەم بارەيەۋە، پىش ئەنجامدانى نەشتەرگەرييەكەيە.

ئەركى تۆ ئەۋە نىيە لەجىياتى كارھىنەكەتەۋە بريار بەدى. پىۋىستە تەنيا پرسىياري گرىنگى لى بگەي. ھەندىك جار كارھىنەكانم بەخۆشحاللىيەۋە لەلام دەردەچن و زۆر زياتر لە جارن قەناعەتيان بەۋە دى كە ئەنجامدانى نەشتەرگەرييەكە كارىكى باشە. ئەۋانى تريش كە بريار دەدەن نەشتەرگەرييەكە نەكەن، بەھەمان رادە خۆشحال دەبن. ئەمەش تەنيا لەبەرئەۋە نىيە كە پارەيان بۆ دەگەرتتەۋە. بگرە ئەۋان بەرتىگەيەكى قوۋل و كەسىدا فيرى ئەۋە بوون كە چۆن رىز لە خۇيان بنىن.

شروڤەكارى كۆمەلايەتى

ئاخۇ زاراۋەي "شروڤەكارى كۆمەلايەتى" بىرت بەئاراستەي مامە "بەدى"ى سەرخۆشت و خاتوو "بىنتا"ى بىزاركەر و لۆمەكارى گەرەك رادەكىشىت؟ قوۋلتىر بىر بگەۋە. بۆ زۆرەي پىسپۆرييە راۋىژكارىيەكان پىۋىستە راۋىژكار، شارەزايىيەكانى شروڤەكارىكى كۆمەلايەتى دەستبالاي ھەبن. نمونەش بۆ ئەم بوارانە برىتىن لە: سىياسەتۋانى، دوورنوارى، رىكخستنى بانگەشەي تايبەت بەرىكلام و پىۋەندىيە كۆمەلايەتتىيەكان، پىشكىشكارى «يان دەرھىنەرى»ى بەرنامەي گفوتوگۆئامىزى رادىۋىيى، رۆژنامەگەرى، پىسپۆريى كۆمەلناسى، نووسىنى پىرۆژەي لىكۆلىنەۋە لەلايەن قوتابىيىانى بەشى كۆمەلناسى. مەبەستم ئەۋە نىيە كە ئەگەر تۆ تەنيا شارەزايىت لە خويندەنەۋەي ۋو ھەي، ئەۋا بۆ ئەم پىشە دلكىشانە بەكەسىكى شياۋ ھەژمار دەكرىي. بەلام لە ھەريەك لەم پىشانەدا سەركەۋتوۋتر دەبى، ئەگەر بىو شارەزايىيەكى وردت لەسەر خويندەنەۋەي ۋو ھەي.

بىر لە كۆلتوورى ھونەرى بگەۋە كە بەزۆر ھۆي جىاۋازەۋە بۆ كەسانى سەر بەۋ پىسپۆرييەنى لە سەرەۋە ئاماژەيان پى دراۋە، شتىكى گرىنگە. كۆلتوور و مىدياكانى ئەمريكى لىۋانلىتون لە كەسانى سەرناس، جا چ ئەم كەسانە ھونەرمەند بن ياخۇ سىياسەتۋان بن يانىش ئەۋ كەسانە بن كە تەنيا بەھەۋلى خۇيان تۋانىۋىيە ناۋبانگىك دەربكەن. تۆ ناتۋانى كۆلتوورى ھونەرى فەرامۆش بگەي. «شتىكى سەيرە كە تۆ بەپلەي ۋو خوينەۋە بتەۋى ۋاز لە كۆلتوورى ھونەرى بەيىنى. تەنانەت بىر كەردنەۋە لە كارىكى لەم جۆرە شتىكى سەيرە».

چۆن خويىندىنەۋەي روو دەتوانى لە پيشەكەتدا يارمەتت بەدا

روو خويىندىنەۋەي، رېگەيەكى تەۋا نوپى بۇ شىكرىدەۋەي روو كەسانى سەرناسىت بۇ ئاۋەلە دەكا. لە ناو روو ناودارىك كە لە لات خۆشەويستە بەدوای بەهرە راستەقىنەكان و بەرپەردچدانەۋەكان بگەپى. ئەم شىۋازەي گەران دلگەرەۋەيە لەبەرئەۋەي ئەم ناودارانە رۆژنامەنووسى ئەوتۆيان بەكرى گرتوۋە تا جەماۋەريان بۇ كىش بكن و ھەلبەتە تۆ لە واقىعى ئەم جەماۋەركىشىيە تى دەگەي. بۇ نموونە ئاخۇ ھەرگىز لەو كاتەي كە لە ناو سەرەي سوپەرماركىتتىكا لە چاۋەروانى داى لە خۆتەۋە چاۋت بەكۆۋارى تىراژبەرزى ۋەك TV Guide يان Redbook يان People نەكەتوۋە؟ بەرگى ئەم كۆۋارانە بەۋىنەي روو ناوداران و سەردىرى دلگىش رازاونەتەۋە. ئەو كاتەي تۆ سەردىرەكە لەگەل ئەو شتەي كە روۋەكە پىتى دەلى، بەراورد دەكەي، زۆربەي جار دژايەتتەيەكى تەۋا دەدۆزىيەۋە.

زۆر جار چاۋت بەوتارىك لەبارەي ناودارىك دەكەۋى كە بەم دوايانە تامى "بەختەۋەري" يان "سەركەۋتن"ى چىشتوۋە. لە ۋىنەي ئەم ناودارانەۋە ديارە كە پىۋانى چەمانەۋەي ژىرپىلۋويان بەدەۋام كەمە. بابەتتەي جەماۋەركىشى تروىنەي "سەرنجراكىشتىرەن پىۋانى ئىستا"ن كە لەسەر بەرگى كۆۋارەكان بلالو دەبنەۋە و وا ديارە ئەمە سەرپىشكىيەكى گوزەرا بى لەبەرئەۋەي بەزۆرى لە كۆۋارە جۆراۋجۆرەكان ھەرچارەۋە بابەت لەسەر يەككە لەم كەسانە دەنووسرى. سەيرى روو ئەو كەسانە بكە و ھەموو ھىمايە جەستەيىيە بەھىزەكانيان دەستنىشان بكە.

لە ئەمريكا لەگەل ھاتنى ھەزارەي نوپدا، كەسى سەرنجراكىش، ئەو كەسەيە كە سەرنجراكىش زۆر بەرچاۋى ھەبى و «ئەگەر تەمەنى لە ۳۰ سال سەرتەر بى» پىۋىستە لانى كەم چاللىكى لە ناو روو ھەبى. رەنگە خاۋەنى گرىي شانازى و گوپى گۆشە تىزىش بىت و چەمانەۋەي ژىر پىلۋوي «لەسەر پىۋەرىكى ۱ تا ۱۰ پلەيەي» لانى زۆر ۲ پلە بى. ئەگەر سەمپلىشى ھەبى رەنگە ئەم سەمپلەي لەجىياتى شارەنەۋەي لىۋى سەرەۋەي، رېگە بەدەركەۋتنى لىۋارەكانى لىۋى بەدا. ئەي بەراي تۆ ئاخۇ ئەو مۆدىلكار و ئەستىرە سىنەمايىيەنەي كە شەيداي گۆرانكارىن چۆن باسى ئىمە دەكەن؟ تۆي شىرۆقەكارى كۆمەلايەتى، بىر لەۋە بكەۋە. پاشان ئەو رېگەيانە بدۆزەۋە كە ھەم بتوانى سوودىك بەخەلك بەگەيەنى و ھەم چىژ ۋەربگرى.

– لە زۆربەي بانگەشە بازىرگانىيەكاندا، مۆدىلكارى ئەوتۆ بەكرى دەگىرىن. كە روويان كتوپر پىچەۋانەي ئەو پەيامەيە كە بەگەياندنى راسپىردراون. ئەگەر داۋات لى بكن، بۆيان روون بكەيەۋە كام مۆدىلكار رىكلامەكە بەھىزتر دەكا نەك بەپىچەۋانەۋە ئەۋا تىچوۋى ئەم

ليکولنه ويان به خه سار ناچي. نه گهر توش حهز بکهى نه م بره پاداشته بدرى به تو نه وا راپورتیک سهارهت به و موديلکارانه بنووسه که له ريکلامه کاني کومپانیا که دا به شدار بيان کردوه. به مبه ستي ناگه دارکردنه وهى گوره ترين ناژانسه کاني ريکلامى ناو شاره کهى خوت له خزمه تگوزار ييه کهت دهر فته تیک بؤ چاوپيکه وتن له گهل کار به ده ستاني بالاي نه م ناژانسانه بدوزه وه، پاشان به ناوى راپوژکار بناخهى خزمه تگوزار ييه کهت داپريژه.

- بؤ زياتر کردنى زانيار يي مامه له کاره کهت له مېر خوي شاره زاييى خوت له بواري شروقه کاريى کومه لايه تيدا بخه گېر. له وتار يکدا پوختهى خويندنه وهى ږووى کومه ليک ناودار باس بکه. پاشان نه م له روظنامه يه کهى ناوه خو يي بلاو بکه وه. له کو تاييدا، خزمه تگوزار ييه کاني تريشت باس بکه «واته هر جوړه پسپوريه کهى تر که له م به شهى کت يبه که دا باس کراون». هر چه نده به شيويه کهى ناسايى روظنامه ژماره ته له فوني تو بلاو ناکاته وه، به لام ده کړي به م شيويه ناماژت پي بدرى "ږووخوينه وهيه کهى راپوژکاري دانيس تووى ستيرالينگي فيرجينا" يان هر شو ينيکي تر.

- ناخو هيچ ژوور يکي چاتي نينته رنيت هه يه که به دل ت بي؟ به م ريگه يه ش باس له سه رنجرا کيشي شروقه کاريى کومه لايه تي بکه. پاشان بناخهى خزمه تگوزار ييه کهى خوت داپريژه.

- يان پيوهندي به پروفيسور ه کاني کولتجه ناوه خو ييه کانه وه بکه، واته نه وان هى که کورسى تاييهت به فيلم يان لايه نه کاني تری کولتوورى هونه رى ده لینه وه. به ناوى ميوان يکي وتاردهر خزمه تگوزار ييه کهت پيشکيشيان بکه. وتار يکي پرکيش و هزر وروژينه ر پيشکيش بکه. پاشان باس له خزمه تگوزار ييه کهى خوت بکه و کارتي کاريى خوت بلاو بکه وه.

- له کو تاييشدا با ناماژه به به کاره تينان يکي پسپورانه، به لام گر ينگي شروقه کاريى کومه لايه تي بده ين، نه و يه بر يتي ييه له کاري خي رخوازي. نه گهر تو له و قوتابخانه يان ريکخراوه سوودور نه گرانه ي نامانجيان کيش کردنى به خشه ره سه ره کيه کانه، کار بکه ي، بؤ خوت ده زاني پيوسته نه م به خشه ره ري تيجووانه هان بده ي و نامانجه کهت به باشترين شيوه دهر بېري. ناسينه وهى نيگه رانيه تايه تي يه کاني به خشه ره کان له ريگه ي خويندنه وهى ږو، ده تواني يارمه تيت بدا کاريگه ر ترين تيبني يه کومه لايه تي يه کان بؤ وه سفکردنى نامانج يان کاري ده زگايه کهت پيشکيش بکه ي. له ريگه ي خويندنه وهى ږووى به خشه ره کانه وه ده تواني بزاني چ شتيک ته ليسميان ده کا و، پيوسته هه وله کانت به ناراسته ي دوزينه وهيه ي

چۆن خويندنه‌وه‌ی روو دهنان‌ی له پيشه‌كه‌تدا يارمه‌تيت بدا

ئەم زانیارییە بێ. ئەمەش دەبێتە هۆی ئەوی کە ئەو بەروبووکارانە‌ی ناچارن لەگەڵ هەموو خێرخوانەکان، بەمنگەمنگەوه بدوین لەسەر وەدەستەینانی تۆ رکا بەرایەتی بکەن. تۆ گەیشتی؟ ئەگەر مرۆف شروۆقه‌کارێکی کۆمە‌لایەتی بێ، له کۆمه‌لیک سەرپشکیی کارەکی سوودمەند دەبێ. ئەگەر ئەم پسیپۆرییە بۆ پێوه‌ندییە کۆمە‌لایەتییه‌کان بەکار بێ، رینگە‌خۆشکەر دەبێ بۆ وەدەستەینانی کارێکی ئەوتۆ کە لەبری مرۆف پاداشت بکریته‌وه. هەلبەتە گرینگە تۆ خۆت له وتن یان بلاوکردنە‌وه‌ی ئەو قسانە‌ی بۆنی سووکایە‌تیکردن بە‌خە‌لکیان لێ دێ، دوور بخە‌ی. با قسه‌کانت له چوارچێوه‌ی یاسا زێرینه‌که‌ی خويندنه‌وه‌ی روو دهرنه‌چن، واته‌ ته‌نیا باسی به‌هره‌کان و ئاریشه‌ رێ تێچوووه‌کان بکە.

هه‌روه‌ها ته‌نیا له‌و باره‌دا نه‌بێ کە مه‌به‌ست له‌ شروۆقه‌که‌ ته‌نیا پیکه‌نین بێ، ئەگینا پێویسته‌ مه‌به‌ستت له‌ خويندنه‌وه‌یه‌که‌ بازرگانی بێ. له‌ ژێر هه‌ر باروودۆ‌خ‌یکیشدا ته‌نانه‌ت ئەگەر دلە‌راوکیش بنگرێ، خزمه‌تگوزارییه‌که‌ت به‌خۆرایي پشکیش مه‌که. هه‌ندیک جار بۆ پيشاندانی توانات ناچاری به‌بێ به‌رامبه‌ر نمونه‌یه‌ک بخوینیه‌وه، به‌لام با به‌رده‌وام کارتی کاریت له‌ به‌رده‌ستدا بێ و به‌کاره‌ینه‌ رێ تێچوووه‌کان پيشان بده، چۆن پێوه‌ندیت پێوه بکەن.

چوونه‌ ناو ئیشوکار

ده‌ستپێکردنی بازرگانیی بچووک، به‌تایبه‌تیش ئەگەر ئەم بازرگانییه‌ به‌شێوه‌ی به‌شه‌کاتی بێ شتیکی سانایه. مه‌هێله‌ پشبینیه‌کانت سه‌باره‌ت به‌داهینانی ئیشوکارێک به‌هه‌مان شێوه‌ که‌ له‌ سه‌ره‌تادا منی به‌دلە‌راوکێ خست، تۆش تووشی دلە‌راوکێ بکا.

به‌ر له‌ هه‌موو شتیکی رهنگه‌ پێویست بێ زانیارییه‌کانی پێوه‌ست به‌چۆنیه‌تی ده‌ست به‌کاربوون له‌ رینگه‌ی چاوپێکه‌وتن له‌گە‌ڵ ژمێریاریکدا بدۆزییه‌وه‌ که‌ ئەمیش له‌لای خۆیه‌وه‌ بناخه‌ی تۆماری حیسابه‌کانت بۆ داده‌ریژێ. هه‌روه‌ها به‌گۆیره‌ی هه‌لومه‌رجی خۆت، گونجاوترین سیسته‌می کاری که‌ تێیدا روون کرابێته‌وه‌ کام تێچوووه‌کان باج ده‌یانگرێته‌وه‌، ده‌ستنیشان بکە. پاشان به‌هه‌مان خێرایي وتنی: "واو! ئەمەش له‌ ئیشوکاری خۆم!" ده‌که‌وییه‌ سه‌ر سه‌که. ئەگه‌ریش بۆ خۆت کاره‌کانت به‌رپێوه‌ به‌ی، ئەوا پێویسته‌ کاره‌ینه‌کان به‌وردی به‌دوای ناوونیشان‌ه‌که‌تدا بگه‌رێن و له‌م باره‌دا ته‌نانه‌ت پێویستیت به‌کردنه‌وه‌ی ژماره‌ حیسابیکی بانکیی نوێ نابێ.

تۆ به‌پله‌ی راویژکار، پابه‌ندی به‌وه‌ی IRS – سه‌نته‌ری ناخۆیی بۆ داها‌ت، له‌ داها‌تی

خۆت ئاگەدار بىكەيەۋە ۋ ھەرۋەھا بەشە باجى خۆت ۋادەست بىكەى. ھەرۋەھا پېۋىستە بۆ ئىشۋىكارەكەت مۆلەتى كاركرىن لە شوپىنى نىشتەجىبۋونت ۋەربىگرى. ۋەرگرتنى ئەم مۆلەتەش بەھەمان ۋادەى ۋەرگرتنى مۆلەتى بەخىۋىكرىنى سەگىك يان مۆلەتى لىخۋرپن ئاسانە. كەۋاتە لە ترسى ۋۆتىنە ياساىيەكان ۋوۋى خۆت گرژ مەكە. بزانه پېۋىستە چى بىكەى ۋا مەزانه بازىرگانىيەكى زۆر گەۋرەتر لەۋەى بتۋانى بەرپۆۋەى بەرى، چاۋەرپىت دەكا. بۆيە "زۋو دەست بەكار بە".

دەتۋانى يارمەتىيەكى زۆر لە "U.S. Small Business Administration (SBA)" - بەرپۆۋەبەرايەتىيى ۋردە بازىرگانى ئەمىرىكا "كورت كراۋتەۋە بۆ ئىس بى ئەى" ۋەربىگرى. ئەگەر ھىلى ئىنتەرنىتت ھەبى يان بتۋانى سوۋد لە ئىنتەرنىتى نىكتىن كىتېبخانەى گىشتى ۋەربىگرى، ئەۋا چاۋىك بەمالپەرى SBA's Online Women's Business Center - سەنتەرى ئەلىكترۆنىي (ئىس بى ئەى)، تايبەت بەئىشۋىكارى ئافرەتان لەسەر ئەم ناۋونىشانە <http://www.onlinewbc.org> بخشىنە. مالپەرىكى بەخۆپاىيى ۋ ۋر كارىگەرە ۋ ئەگەر پېۋىستىت بەيارمەتى ھەبوۋ، ئەۋا لەسەر ھىل دەتۋانى ۋرس بىكەى. ئەم خزمەتگۋازارىيە بەشەۋ ۋ بەرۋژ لە ھەر شوپىنىكى ئەمىرىكاۋە سوۋدى لى ۋەردەگىرى. ھەلبەتە ئىنتەرنىت خۆ نازانىت ۋرگەزى تۆ چىيە بۆيە ئەم مالپەرى بۆ ۋرسكرىن دەرفەتىكى يەكسان بۆ ھەموۋان دەرخسىتى.

سەرچاۋەكانى ترىش برىتىن لە مالپەرى The Office of Women's Business Ownership - لەسەر ئەم ناۋونىشانە www.sab.gov/womeninbusiness ۋ، ھەرۋەھا بەشى ناۋەخۆيىيى (ئىس بى ئەى) ۋرنگە، تەنانت ھەلى ئەۋەت بۆ برەخسىنى كە لەسەر ھىلى ئىنتەرنىت بەبى بەرامبەر ۋرس بەرپۆۋىنىكەرىكى خۆبەخش بىكەى. بۆچى ئەم سەرچاۋە سەرسىمىئانە بەخۆپاىيى بەردەست كراۋن؟ ھۆيەكەى دەگەرپىتەۋە بۆ ئەۋەى بازىرگانىيى بچۋوك برەۋ بەئابۋورىيى ئەمىرىكا دەدا. ھەر بۆيەش ھاندانى خەلكىكى ۋەك تۆ لە پىئاۋ ۋەدەستھىئانى پارەى زۆرتەر ۋەبەرھىئانىكى باشە. تەنبا بىر لەۋە بىكەۋە كە سەركەۋتنى تۆ لە بەرژەۋەندىيى ئەمىرىكا داىە، بۆيە سەركەۋتنى خۆت بەئەركىكى نىشتمانى بزانه. ئەمانە گرىنگىرىن ئەۋ تىبىنىيانەن كە بۆ ۋەپىشخسىتنى پىشەى ۋوۋىنەۋەبى ۋ سەركەۋتن لىي، پېۋىستىت پىئانە:

- يەكىك لەۋ پىسپۆرىيانە ھەلبزىرە كە بەۋادەيەكى زۆر سەرنجى ۋاكتىشاۋى. دەتۋانى

چۆن خویندنه‌وه‌ی روو دهنه‌وه‌ی له پيشه‌كه‌تدا يارمه‌تيت بدا

هر كام له پسپورپيه‌كانى ناو ئەم بەشەى كتيب، هەلبژيرى يان بۆ خۆت يه‌كئىكى نوئى دابه‌ئنى.

- بىر له كرىاره‌كانى خزمه‌تگوزارىيه‌كه‌ت بكه‌وه. بزانه ئەوان چ كه‌سانئىكن و ئاخۆ چۆن دهنه‌وانى پئيان بگه‌ى.

- بزانه ده‌قاوده‌ق كام خزمه‌تگوزارى پيشكيش ده‌كه‌ى و تىچووه‌كه‌ى چهنده. زۆربه‌ى جار وا باشتره كه چهنه‌د نرخئىكى جياواز ده‌ستنیشان بكه‌ى. هه‌ندىك خه‌لك هه‌زبان له مامه‌له‌كردنه. چ ئەمه به‌لاته‌وه سه‌ير بئى چ ئاسايى ژماره‌يه‌ك له كرىاره‌كان به‌رده‌وام به‌داوى گرانترين نرخدا ده‌گه‌رين. بۆيه باشتره هه‌لى هه‌لبژاردنيان بۆ بره‌خسئنى.

- با كارتئىكى چاپكراوه‌ت هه‌بئى. له سه‌رتادا ئەو شته‌ى كه پئويستته ته‌نيا كارتى كارييه. ئەم كارتە سه‌رچاووه‌يه‌كى خي‌راى وه‌ده‌سته‌ئىنانى متمان‌يه كه به‌هه‌موو خه‌لكى دنيا ده‌لئى به‌لئى، له راستيدا تۆ خاوه‌ن پيشه‌يه‌كى.

- هه‌ر جاره‌و كاره‌ئىنىك پئوه‌نديى پئوه‌ كردى، پئيشانى بده، تۆ به چ شئوازئىك دهنه‌وانى گرفته‌كانى خه‌لك چاره‌سه‌ر بكه‌ى و دلئيان بگه‌شئىنييه‌وه. به‌نه‌زاكه‌ته‌وه له نىگه‌رانئىيه‌كانيان بكو‌له‌وه. ناوبانگى راست و دروستى و يارمه‌تئيه بئى خه‌وشه‌كه‌ت له‌سه‌ر بناخه‌يه‌كى پته‌و بنىات بنئى. پاشان بارئنى پاره به‌چاوى خۆت ببينه.

روو خویندنه‌وه له‌سه‌ر ئاستئىكى پيشه‌وه‌رانه

ئاخۆ مرؤف به‌چ شئوازئىك تائه‌و راده‌يه شاره‌زاي خویندنه‌وه‌ى روو ده‌بئى كه بتوانئى وه‌ك پيشه‌ سوودى لئى وه‌رگه‌رئى؟ ئەگه‌ر به‌توئى به‌ناوى پيشه له پسپورپى وه‌ك به‌زمگيرانى ناو ئاهه‌نگ، روو خویندنه‌وه‌ى به‌جيا بۆ خه‌لك، راهئىنانى خه‌لك له خویندنه‌وه‌ى روو و هه‌روه‌ها راوئژكاريدا كار بكه‌ى، پئويسته بزانى هه‌ر هه‌موويان پئويستئىيان به‌ئاستئىكى به‌رزى كارامه‌ئى هه‌يه.

ئەگه‌ر به‌ته‌نيا پشت به‌خۆت به‌ستئى، ئەوا ئەم ويسته‌ت دئته دئ له‌گه‌ل ئەوه‌شدا گرئنگئى رۆلئى راهئنه‌ران له ياد مه‌كه. به‌شدارئىكردن له وانه‌يه‌كى ئاسايئى دوو سه‌عاتيدا، ره‌نگه كارايئيه‌كى ئەوتۆت پئى به‌خسئى، كه هئنده‌ى شه‌ش مانگ يان زياترئىش له‌به‌ته‌نيا پشت به‌ستن به‌خۆوه وه‌ده‌ست دئ. هه‌روه‌ها وانه‌وه‌رگرتن له‌سه‌ر ده‌ستئى شاره‌زايئيه‌كى خویندنه‌وه‌ى روو ره‌نگه سرووشت بۆ بئنى.

بەمەبەستى بەھاناوچوونى خەلك، بۇ پېشكىشكردى رايھىنانىكى سىستەميانە لە سىستەمى نەھىنيەكانى روو خويندەنەھىدا كۆرسىكم كىردوھتەوھە كە تىيدا رايھىنانەكان بەنامەگۆرپىنەوھە بەرپۆھ دەچن.

ئەم سىستەمە زنجىرە پرۆژەھىك بۇ برەودان بەشارەزايى و بروا بەخۆبوونى تۆ لەخۆ دەگرى و لەم كۆرسەدا، چاودىرى دەكرى تابتوانى ھەمان شارەزايىيەكانى رووخوينەوھىك وھەست بەھىنى. ھەلبىژاردنەكان يارمەتت دەدەن لە يەكئىك لە پىسپۆرپىيەكاندا پەرە بەشارەزايىيەكانت بەدى و ھەروھە ھەلى ئەوھت بۇ دەرەخسىن تا لىكۆلپىنەوھىكى رەسەن لە بوارە ھەلبىژىردراوھەكەدا ئەنجام بەدى.

بۇ زانىارىيى زياتر سەردانى مالىپەرھەم بەناوونىشانى www.Rose-Rosetree.com بکە. ھەروھە لەم مالىپەرھەدا رى و شوپىنى رادەستكردى ئەنجامى روو خويندەنەوھەكانم بەرپۆگەي پۆستە يان بەپۆستى ئەلىكترونى روون كراوھتەوھە. ھەروھە ھەلىكى تر بۇ وەرگرتنى زانىارىيى تاييەت بەروو خويندەنەوھە داواكردى وانەي تاييەتە كە تىيدا بەئارەزووى خۆت فېرى خويندەنەھى روو دەبى. ياخۆ دەتوانى بۇ خۆت لەگەل خەلكى تر كە وانەي تاييەت بەخويندنى بەردەوام وەردەگرن، بۇ نمونە كەسانى وھك پىسپۆرانى دەرروونى، مامۆستايان يان پىسپۆرانى تەندروستى لە يەك پۆل وانە وەرىگى. ھەر پرسىيارىكت لەبارەي ھەر زانىارىيەكى ناو مالىپەرھەكە لە مېشك گەلآلە بوو، بەپۆستى ئەلىكترونى بۆمى بئىرە.

لەگەل ئەوھشدا بۇ بەدواداچوونى وەلامەكان پىويستىت بەشارەزايىيەكى زۆر لە ئىنتەرنىت نىيە. ھەروھە ھەر كاتىك ويستت دەتوانى نامەم بۇ بئىرى. ئەگەر مەبەستت لە ناردنى نامە، وەرگرتنى زانىارىيى لەبارەي وانەكان و خويندەنەوھەكان و كۆرسى رايھىنان بەنامەگۆرپىنەوھە بى، تكايە با پوولئىك و ناوونىشانى خۆت لەسەر پاكەتى نامەكە ديار بى. ئەمە ناوونىشانى پۆستىي مە:

Rose Rosetree

P. O. Box 1605

VA 20167-1605, Sterling

ھەروھە ئەگەر لە برىنى پلەكانى بوون بەرووخوينەوھى پىسپۆرانەدا سەرکەوتوو بووى، لە نامەھەك بۇ ھەمان ئەم ناوونىشانە باسى چىرۆكى سەرکەوتنى خۆتم بۇ بنووسە.

چۆن خویندنه‌وه‌ی روو دهنانی له پیشه‌که‌تدا یارمه‌تیت بدا

له کۆتاییدا هیوادارم بیر له وەرگرتنی راهینان له لای من بکه‌یه‌وه، بۆ ئەوه‌ی بتوانم له ریگه‌ی خه‌رمانه‌خویندنه‌وه و هاوسۆزی، دەرگه‌ی تیگه‌شتنیکی به‌رفراوانترت بۆ ئاوه‌له بکه‌م. خه‌رمانه‌خویندنه‌وه و هاوسۆزی، سه‌رنج‌راکیشییه‌که‌ی خویندنه‌وه‌ی روو ته‌نانه‌ت زیاتریش ده‌که‌ن. پیم باشه به‌خویندنه‌وه‌ی کتیبه‌کانی من به‌ناوه‌کانی "Aura Reading through All Your Senses – خه‌رمانه‌خویندنه‌وه به‌هه‌موو هه‌سته‌کانته‌وه" و هه‌روه‌ها "Empowered by Empathy – که‌سی به‌هیز بوو به‌هاوسۆزی" ده‌ست به‌کار بی. پاشان له وانه‌کان به‌شداری بکه‌ی یان وانه‌ی تاییه‌ت وهربگری. ئەم وانانه‌ش یان له‌لای خۆم وهرده‌گری یان له‌لای شاره‌زایانی تره‌وه.

ژماره‌یه‌کتان رهنگه له رابردوودا هه‌ولێ ئەوه‌تان دابی خه‌رمانه بخویننه‌وه، به‌لام سه‌رکه‌وتنیکی بچووکتان تۆمار کردبێ. رهنگه هۆیه‌که‌ی بگه‌ریته‌وه بۆ ئەوه‌ی زۆربه‌ی راهینه‌ره‌کان له ریبازه‌کانی خه‌رمانه‌خویندنه‌وه‌یاندا جه‌خت له‌سه‌ر یه‌ک به‌هره ده‌که‌نه‌وه که ئه‌ویش بینایی ده‌روونیه. له‌گه‌ڵ ئەوه‌شدا زۆرینه‌ی خه‌لک له جه‌سته و میتشک و پۆحیاندان له‌م به‌هره‌یه بێ به‌شن. ریبازه‌که‌ی من له هی ئەوان جیاوازه. زیاتر له ۱۰۰ ته‌کنیک یاریده‌ت ده‌دا، بۆ ئەوه‌ی له به‌هره‌کانت تێ بگه‌ی و گه‌شه به‌به‌هێزترین به‌هره‌کانت بده‌ی و، نیگه‌رانیش مه‌به له‌به‌رئه‌وه‌ی تۆ خاوه‌نی به‌هره‌ی بیناییه‌کی ئیلاهی. سیسته‌مه‌که‌ی من که له ۱۵ سالی رابردوودا به‌کارم هیناوه به‌دنیاییه‌وه په‌ره به‌شاره‌زاییه‌کانت ده‌دا. هه‌ر کاتیک تۆ ده‌ستت به‌خه‌رمانه‌خویندنه‌وه کرد یان بووی به‌خه‌رمانه‌خویننه‌وه‌یه‌کی پسپۆر، ئەو کاته راستی ئەم قسه‌یه‌ی منت بۆ سوور ده‌بیته‌وه.

هه‌ریه‌که‌مان به‌شپوه‌یه‌کی بێ هاوتا، خزمه‌ت به‌مرۆڤایه‌تی ده‌که‌ین. خزمه‌تکردنی خه‌لک له ریگه‌ی خویندنه‌وه‌ی روو، رهنگه به‌شیک له ئەرکی تۆ بێ. یان رهنگه گرینگی خویندنه‌وه‌ی روو له دۆزینه‌وه‌ی زانیاری نوێ سه‌باره‌ت به‌رووی خۆت دابی، له‌به‌رئه‌وه‌ی خویندنه‌وه‌ی روو، سه‌رووشت بۆ دینی تا سوودیکی زیاتر له به‌هره‌کانی خۆت وهربگری. ئەمه‌ش به‌که‌م مه‌زانه. تۆ خاوه‌نی هه‌ر پیشه‌یه‌ک بی ته‌نیا ئەو کاته‌ی که باشترین سوود له به‌هره‌کانت وهربگری، ده‌توانی زیاتر یارمه‌تی خه‌لک بده‌ی و ئەوانیش ته‌نیا ئەو کاته ده‌توانن زیاترین تواناکانی خۆیان بخه‌نه گه‌ر ئەگه‌ر تۆ هۆشه‌کیانه ئەم توانانه‌یان بۆ بخه‌یه روو.

له کاتی ئەنجامدانی ئەم کاره‌دا خاله راسته‌قینه‌کانی هیزی خۆت به‌کار به‌ینه تا هیزی له خۆتیگه‌پشتن له ناماده‌بوونی تۆدا خۆی به‌رجه‌سته بکا. تۆ وه‌ک نموونه‌یه‌کی هیزی له

خوتیگه‌یشتن ده‌توانی هه‌ستی له خوتیگه‌یشتنیکی قوولتر له ناخی خه‌لکی تردا بورووژینی. هه‌ر بویه‌ش په‌نگه به‌بویرییه‌کی هاوشیوهی چاونه‌ترسیی "سوارچاکیکی جیدی"، به‌رهو پیش بچی. پیش که‌وه و جیهانمان بو رووناک بکه‌وه. روو پشتوپه‌نات بی.

راپورتی بی به‌رامبه‌ر له‌باره‌ی زمانی جه‌سته له پیوه‌ندییه‌کاندا

تو بلایی بتوانی روژیک کتیبیک له‌سه‌ر لیکدانه‌وهی واتای زمانی جه‌سته بنووسی؟ هه‌رچه‌نده ئه‌مرۆ زۆر شاره‌زا له‌م بواره‌دا هه‌ن، به‌لام روژ روژتری له‌ نامیلکه‌که‌ی خویدا به‌ناوی "زمانی جه‌سته له پیوه‌ندییه‌کاندا: ۷۵ بابته‌ی بچووک به‌لام پر واته" و به‌گالته‌وه‌که‌په هه‌میشه‌یییه‌ ناوبه‌ناوه‌که‌ی خوی، کۆمه‌لیک بیروبوچوونی نووی ده‌خاته روو.

پیوه‌ندیی نازاره‌کیانه، یواریکه که شاره‌زایان به‌ناشکرا گرینگی پی دده‌ن. یه‌کیک له‌م شاره‌زایانه روژ روژتری پرۆفیسوری کۆلیجه که به‌ده‌ستپیکیکی پیکه‌نیناویی ئه‌م بابته ده‌رووژینی. پاشان به‌لیکدانه‌وهی واتای ژماره‌یه‌کی زه‌به‌نی ئی‌ش‌شاره‌ت و ژیتست به‌له‌خۆگرتنی "جه‌مه‌ری موگناتییسی" و خۆچه‌ماندنه‌وه و گرژبوونه‌وه به‌رده‌وام ده‌بی.

ده‌زگای Women's Intuition Worldwide یش ئه‌م نامیلکه‌یه‌ی به‌نرخ‌ی \$ ۴,۵۰ له‌گه‌ل - ۲۰ سه‌نتی باجی فرۆشتن بو دانیش‌توانی فی‌رجینیا به‌رده‌ست کردووه. به‌لام پیویسته له‌بری هه‌ر داواکارییه‌کی به‌کۆمه‌لیش ۳\$ ی زیاده بدری. ئه‌م نامیلکه سپایروژلداره ۳۸ لاپه‌ره‌یییه، دیارییه‌کی به‌رچاوه. به‌تایبه‌تیش دیارییه‌کی گونجاوه بو ئه‌وه که‌سانه‌ی وا بیر ده‌که‌نه‌وه، خوتندنه‌وهی روو زانستیکی یه‌کجار سه‌رده‌میانه‌یه. به‌م کتیبه بچکۆلانه‌یه دلایان خۆش بکه.

یان ئه‌گه‌ر چه‌ز بکه‌ی ئه‌م نامیلکه‌یه له ئینتەرنیت و به‌بی به‌رامبه‌ر وه‌ربگری ئه‌م دوا‌یه‌ت ئاراسته‌ی ئه‌م ناوونیشانه بکه: Rosetree@Starpower.net.

سەرچاوهی په‌پراویزی

هه‌رچه‌نده ژماره‌یه‌کی زۆر کتیب له‌باره‌ی خویندنه‌وه‌ی روو بلأو بوونه‌وه، به‌لام ئهم ناوونیشانه‌ی خواره‌وه، به‌سوودترین ئهو کتیبانه‌ن که من دۆزیمبته‌وه و به‌گوێره‌ی یه‌که‌مایه‌تیان له‌لای من ریز کراون:

Narayan Singh Khalsa له نووسینی What's in a Face

Narayan Singh Khalsa له نووسینی Loving the Neighbour

Lailan Young له نووسینی Secrets of the Face

Mitchell.E.M له نووسینی How to Read the Language of the Face

Boye De Mente له نووسینی Face Reading for Fun and Profit

Hilarton له نووسینی Faces

Carl Wanger له نووسینی Characterology

Lialan Young له نووسینی The Naked Face

Oscar Wilde له نووسینی Picture of Dorian Gray

Ken Dychwald له نووسینی Bodymind

Mildred Carter له نووسینی Helping Yourself with Full Reflexology

Vasant Lad له نووسینی Ayurveda:The Sceince of Self-Healing

Louise Hay.L له نووسینی Heal Your Body

Paul Eckman له نووسینی Telling Lies

پپرست

- 7 ..... وهسفی خویندنه وهی روو
- 9 ..... دهسپیک
- 11 ..... ۱- هیز، کهس خواز یاریه تی؟
- 22 ..... ۲- چۆن دهستم به روو خویندنه وه کرد؟
- 41 ..... ۳- چۆن به چاوی روو خویننه وه په ک سهیر بکهین؟
- 52 ..... ۴- برۆ
- 79 ..... ۵- گوئی
- 107 ..... ۶- چاوا
- 141 ..... ۷- لووت
- 179 ..... ۸- کولم
- 200 ..... ۹- دهم
- 217 ..... ۱۰- شه ویلگه و چه ناگه
- 242 ..... ۱۱- سپکس
- 273 ..... ۱۲- چاره سه رکردنی گرفت له پیوه نندیه کاندا
- 302 ..... ۱۳- ستراتیجییه ته کانی فرۆشیاری
- 318 ..... ۱۴- ریز له خوئان
- 339 ..... ۱۵- چۆن خویندنه وهی روو ده توانی له پیشه که تدا یارمه تیت بدا